

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

- wersja skrócona

Spis treści

1 Deklaracja strategiczna	5
2 Ocena potrzeb i strategia interwencji, w tym plan dotyczący celów końcowych oraz wskaźniki kontekstowe	8
2.1.SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii	8
2.1.SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację	22
2.1.SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	28
2.1.SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii	38
2.1.SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych.....	57
2.1.SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów	80
2.1.SO7 Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.....	94
2.1.SO8 Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa.....	98
2.1.SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.....	104
2.1.XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania.....	111
2.2 Wskaźniki kontekstu i inne wartości stosowane do obliczania celów	119
2.3 Plan celów końcowych	120
2.3.3 Spójność z celami Unii na 2030 r. określonymi w strategii „Od pola do stołu” oraz z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz wkład w realizację tych celów	120
3 Spójność strategii i komplementarność	133
3.9 Uproszczenie i zmniejszenie obciążeń administracyjnych	133
3.10 Warunkowość	140
3.10.1 Główna kwestia: Zmiana klimatu (jej łagodzenie i przystosowanie się do niej)	140
3.10.2 Główna kwestia: Woda.....	142
3.10.3 Główna kwestia: gleba (ochrona i jakość).....	143
3.10.4 Główna kwestia: Różnorodność biologiczna i krajobraz (ochrona i jakość)	146

3.10.5 Dodatkowa norma GAEC (w stosownych przypadkach).....	149
4 Elementy wspólne dla różnych interwencji.....	149
4.1 Definicje oraz minimalne wymogi	149
4.4 Sieć WPR.....	158
4.5 Ogólny zarys koordynacji, rozgraniczenia i komplementarności między EFRROW i innymi funduszami unijnymi wykorzystywanymi na obszarach wiejskich	166
4.6 Instrumenty finansowe	170
4.7 Wspólne elementy rodzajów interwencji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	172
5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii.....	175
5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich.....	184
BISS(21) - Basic income support for sustainability	184
I 1 - Podstawowe wsparcie dochodów	184
CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability	190
I 2. - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów	190
CIS-YF(30) - Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	196
I 3. - Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	196
Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt.....	203
I 4.1 - Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi	203
I 4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi	209
I 4.5 - Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.....	241
I 4.6 - Ekoschemat – Dobrostan zwierząt	250
I 4.3 - Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Prod. Roślin	313
I 4.4 - Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw	322
CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji	328
I 5.1. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	328
I 5.10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	345
I 5.11. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	355
I 5.12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	365
I 5.13. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno.....	376
I 5.2. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła.....	389
I 5.3. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	408
I 5.4. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz.....	420
I 5.5. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych.....	431
I 5.6. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu.....	446
I 5.7. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	457
I 5.8. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych.....	466
I 5.9. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	475
5.2 Interwencje sektorowe.....	485
Owoce i warzywa	485
INVRE(47(1)(a)) - - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, badania, eksperymentalne i innowacyjne metody produkcji oraz inne działania.....	487
I.7.1. - Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw	487
I.7.2. - Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw.....	491
I.7.5. - Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu.....	495

I.7.6. - Badania i rozwój.....	501
PROMO(47(1)(f)) - - promocja, komunikacja i marketing, w tym działania i działalność ukierunkowane w szczególności na zwiększenie wiedzy konsumentów o unijnych systemach jakości i znaczeniu zdrowego odżywiania się, a także na dywersyfikację i konsolidację rynków	505
I.7.3. - Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw	505
WITHD(47(2)(f)) - - wycofanie z obrotu w celu bezpłatnej dystrybucji lub zmiany przeznaczenia, w tym w razie potrzeby przetwarzanie produktów w celu ułatwienia ich wycofania z obrotu	508
I.7.4. - Wycofanie z rynku owoców i warzyw	508
Produkty pszczele ADVIBEES(55(1)(a)) - - usługi doradcze, pomoc techniczna, szkolenia, informacje i wymiana najlepszych praktyk, w tym poprzez tworzenie sieci kontaktów, dla pszczelarzy i organizacji	510
pszczelarzy	511
I 6.1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej	513
INVAPI(55(1)(b)) - - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania.....	515
I 6.2 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych	515
I 6.3 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi	520
I 6.4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej	525
PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - - działania mające na celu zachowanie lub zwiększenie obecnej liczby uli w Unii, w tym hodowla pszczół	530
I 6.5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół.....	530
COOPAPI(55(1)(e)) - - współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami w zakresie wdrażania programów badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich	536
I 6.6 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – wsparcie naukowo-badawcze	536
ACTQUAL(55(1)(g)) - - działania służące poprawie jakości produktów	
I 6.7. - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie badania jakości handlowej miodu	541
oraz identyfikacja miodów odmianowych	541
5.3 Interwencje na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.....	545
ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania	545
I 8.1. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	545
I 8.10. - Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020	571
I 8.11. - Rolnictwo ekologiczne	581
I 8.2. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	623
I 8.3. - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	652
I 8.4. - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych.....	664
I 8.5. - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	673
I 8.6. - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.....	683
I 8.7. - Bioróżnorodność na gruntach ornych	696
I 8.8 - Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych	707

I.8.9.1. - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	719
I.8.9.2. - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.....	734
I.8.9.3. - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone.....	747
ANC(71) - Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru I 9. - Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi	755
ograniczeniami (ONW)	755
INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie	765
I 10.1.1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje).....	765
I 10.1.2. - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe).....	778
I 10.10. - Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi ..	786
I 10.11. - Zalesianie gruntów rolnych	794
I 10.12. - Tworzenie zadrzewień śródpolnych.....	801
I 10.13. - Zakładanie systemów rolno-leśnych	808
I 10.14. - Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	814
I 10.15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń.....	822
I 10.2. - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej.....	829
I 10.3. - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF.....	837
I 10.4. - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	844
I 10.5. - Rozwój małych gospodarstw	854
I 10.6.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie	863
I 10.6.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie.....	872
I 10.7.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem	880
I 10.7.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem.....	888
I 10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	895
I 10.9. - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe).....	901
INSTAL(75) - Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich	908
I 11. - Premie dla młodych rolników	908
RISK(76) - Narzędzia zarządzania ryzykiem.....	919
I 12.1. - Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	919
I 12.2. - Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych.....	925
COOP(77) - Współpraca	932
I 13.1. - LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).....	932
I 13.2. - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	961
I 13.3. - Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	973
I 13.4. - Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności	987
I 13.5. - Współpraca Grup Operacyjnych EPI	1000

I 13.6. - Zobowiązania dla beneficjentów działania 9 Tworzenie grup producentów i organizacji producentów PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych.....	1014
I 13.7 - Zobowiązania dla beneficjentów poddziałania 3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	1020
KNOW(78) - Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji	1026
I 14.1. - Doskonalenie zawodowe rolników	1026
I 14.2. - Kompleksowe doradztwo rolnicze	1035
I 14.3. - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	1044
I 14.4. - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	1059

6 Plan finansowy 1067

6.1 Tabela Alokacja w ramach PS WPR na lata 2023 – 2027	1067
6.2 Szczegółowe informacje finansowe i podział na interwencje oraz planowanie produkcji (TO BE FINALIZED)	1075
6.2.1 Płatności bezpośrednie	1075
6.2.2 Sektorowe	1090
6.2.3 Rozwój obszarów wiejskich	1094

Załącznik VI dotyczący przejściowej pomocy krajowej (w stosownych przypadkach) 1153

1 Deklaracja strategiczna

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 będzie wspierać zrównoważony rozwój polskich gospodarstw, sektora przetwórstwa i poprawę warunków życia i pracy w małych miejscowościach wiejskich. WPR będzie wspierać zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku; chroniące wodę, glebę i powietrze oraz bioróżnorodność. Sprzyjać będzie produkcji i wykorzystaniu zrównoważonej energii. Wzmacniana będzie różnorodność gospodarstwa, w tym biogospodarka. Poprawa dynamiki rozwojowej zwiększy aktywności zawodową i społeczną mieszkańców terenów wiejskich i osób wykluczonych. W trakcie realizacji planu uwzględniana jest horyzontalna zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz równości szans kobiet i mężczyzn. Upowszechniane i wdrażane będą rozwiązania naukowe i innowacyjne, w tym cyfrowe, usuwające bariery rozwojowe wsi i rolnictwa. **Charakterystyka rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce**

W Polsce obszary wiejskie i tereny rolne zajmują odpowiednio 85% i 52% powierzchni kraju. Wieś zamieszkuje około 15 milionów ludzi - 38% ogółu ludności Polski. Łącznie identyfikowanych jest około 1,4 mln gospodarstw rolnych. Głównymi sektorami są sektory mleczarski, zbóż, trzody chlewnej, drobiu i ogrodnictwa. Rolnictwo w Polsce charakteryzuje się zróżnicowaniem produkcji i potencjałem ekonomiczną - duży udział gospodarstw o małej wielkości ekonomicznej. Występują istotne dysproporcje w dochodach. Poziom zorganizowania rolników jest niewystarczający. Obserwowane są niedobory wody, zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Pomimo tendencji wzrostowych, wykorzystanie środków ochrony roślin utrzymuje się poniżej średniej UE. Na obszarach wiejskich nadal brak jest dostępu do nowoczesnej infrastruktury społecznej i technicznej. Widoczny jest postępujący proces starzenia ludności. Większość przedsiębiorstw związana jest z sektorami usług dla rolnictwa i leśnictwa, przetwórstwa i turystyki.

Wspieranie inteligentnego, konkurencyjnego, odpornego i zróżnicowanego sektora rolnictwa zapewniającego długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe

Zaprojektowano szereg instrumentów wspierających dochodowość i odporność, szczególnie mniejszych gospodarstw. Poza płatnościami bezpośrednimi realizowane będzie wsparcie inwestycyjne oraz wsparcie w zakresie instrumentów zarządzania ryzykiem i zapobiegania ASF. Wspierana będzie lepsza organizacja łańcuchów dostaw, rozwój małego przetwórstwa, uczestnictwo w krajowych i unijnych systemach jakości produkcji żywności. Uzupełniająco zainwestujemy w przetwórstwo i wprowadzanie produktów do obrotu. Planuje się dalszą poprawę struktury agrarnej. Komplementarnie wsparcie w zakresie organizacji łańcuchów dostaw, cyfryzacji i innowacji w rolnictwie może być realizowane w ramach innych programów krajowych i UE.

Wspieranie i wzmacnianie ochrony środowiska, w tym różnorodności biologicznej, oraz działań w dziedzinie klimatu oraz przyczynianie się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, w tym zobowiązań Unii wynikających z porozumienia paryskiego

Zaprojektowano interwencje zachęcające rolników do stosowania podwyższonych norm w produkcji rolniczej, przyjaznych środowisku metod produkcji, ograniczających emisje CO₂, poprawiających jakość gleb, zwiększających retencję wody. Wspierane będą inwestycje do powtórnego obiegu wody i ograniczające zużycie energii w produkcji. Dążyć będziemy do zwiększenia lesistości, poprawy stanu lasów w Polsce oraz wzmocnienia ich bioróżnorodności. Uzupełniająco planowane są działania szkoleniowo - doradcze dla rolników a także edukacyjno-informacyjne dla konsumentów żywności i dla społeczności lokalnych. W ramach innych programów krajowych i UE zaplanowano wsparcie na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, w tym edukacyjne.

Umacnianie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich

Konkurencyjność obszarów wiejskich w Polsce jest uzależniona m.in. od poprawy stanu infrastruktury technicznej, poprawy dostępności do podstawowych usług oraz rozwoju przedsiębiorczości. W Planie będą realizowane interwencje zachęcające młode osoby do podejmowania działalności rolniczej oraz wspierające tworzenie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Prowadzone będą również kampanie informacyjne zachęcające do udziału we wsparciu. W szczególności kanały dystrybucji informacji uwzględnić będą konieczność dotarcia do grup defaworyzowanych. Przy realizacji wsparcia zapewnione zostanie równouprawnienie kobiet i mężczyzn. Wdrażana będzie koncepcja smart villages, w tym rozwoju biogospodarki. Realizowane będą inwestycje w infrastrukturę techniczną mniejszej skali. Wsparcie będzie także dotyczyć produkcji zdrowej żywności, w tym ograniczenie użycia pestycydów, poprawy warunków w zakresie dobrostanu zwierząt i ograniczenia stosowania antybiotyków. Wsparcie ww. zakresie może być też realizowane w ramach innych programów krajowych i UE. Wzmocnienie struktur społeczno-ekonomicznych wsi będzie realizowane w ramach programów krajowych i UE. **Cel przekrojowy**

Realizacja celów WPR wymaga zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu wiedzy i innowacji (AKIS). W ramach Planu planowane jest wsparcie działań szkoleniowych i doradczych dla rolników uwzględniających potrzeby zidentyfikowane w poszczególnych celach szczegółowych w zakresie prowadzenia działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa. W ramach innych programów krajowych i UE, realizowane mogą być komplementarne działania szkoleniowe, jak również inwestycje z zakresu cyfryzacji, z uwzględnieniem platformy doradczej.

Sposób realizacji rekomendacji KE

Polska otrzymała 15 rekomendacji dotyczących sposobu rozwiązywania identyfikowanych problemów w ramach trzech głównych celów WPR oraz w celu przekrojowym. Zaproponowane w Planie instrumenty wsparcia odpowiadają oczekiwania Komisji. Wszystkie rekomendacje KE są adresowane poprzez Plan, narzędzia legislacyjne a także poprzez inne krajowe i UE programy m.in. Krajowy Plan Odbudowy i politykę spójności. Opisy sposobu realizacji rekomendacji znajdują się w załączniku nr 7.

Uzasadnienie budżetu Budżet Planu - 25,125 mld euro. I filar, po przesunięciu 30% z drugiego filaru 17 326 mln euro. Alokacja II filaru - 7 799 mln euro. Przy opracowywaniu budżetu dla I filaru brano pod uwagę, że instrumentami poprawiającymi dochody rolników są płatności bezpośrednie, stąd podjęto decyzję o przesunięciu środków EFRROW do I filaru. Alokacja interwencji sektorowych obliczona została w oparciu o dotychczasowe doświadczenia z wdrażania programów sektorowych oraz na podstawie danych dotyczących cen rynkowych usług i dostaw. Kalkulacja budżetu II filaru dokonana została na podstawie analizy kosztów poszczególnych typów inwestycji, w tym kosztów inwestycji cyfrowych i środowiskowych. Planowany budżet zapewnia realizację wyznaczonych dla WPR celów ogólnych i szczegółowego, przy zachowaniu ustalonych w przepisach UE wydatków na środowisko i klimat, wsparcie młodych rolników oraz realizację podejścia LEADER.

Równy dostęp do wsparcia

Zgodnie z zasadami UE dotyczącymi równego dostępu i nie dyskryminowania płci oraz mniejszości społecznych, wsparcie oferowane w Planie skierowane jest do wszystkich grup społecznych i zapewnia potencjalnym beneficjentom równy dostęp do pomocy. Przy czym ze względu na aktywność kobiet wprowadzono preferencje dla młodych rolniczek, podejmowania działalności przetwórczej, rozwoju małych gospodarstw i tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej w ramach LEADER.

2 Ocena potrzeb i strategia interwencji, w tym plan dotyczący celów końcowych oraz wskaźniki kontekstowe

2.1.SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P10.	Rozwijanie technologii cyfrowych w zarządzaniu ryzykiem i platform wdrażających kontrakty	pożądana (+)	Nie
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P4.	Rozwój produkcji rolnej metodami przyjaznymi dla środowiska naturalnego	wymagana (++)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 1. P7.	Utrzymanie potencjału produkcyjnego przeciwdziałanie zaniechaniu prowadzenia działalności rolniczej	pożądana (+)	Tak
CS 1. P8.	Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta	wymagana (++)	Tak
CS 1. P9.	Upowszechnienie stosowania instrumentów zarządzania ryzykiem	poza priorytetyzacją	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa

R.4 - Uzależnienie wsparcia dochodu od stosowania norm i dobrych praktyk Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości	97,66 %
R.5 - Zarządzanie ryzykiem Odsetek gospodarstw rolnych korzystających z narzędzi zarządzania ryzykiem w ramach WPR	0,48 %
R.6^{PR} - Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw rolnych Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)	102,43 %
R.7^{PR} - Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)	104,47 %
R.8 - Ukierunkowanie na gospodarstwa rolne w określonych sektorach Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości	24,92 %

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.4 Uzależnienie wsparcia dochodów od stosowania norm i dobrych praktyk: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodów i podlegającej warunkowości

Wskaźnik R.4 odnosi się zarówno do realizacji celu 1, jak i celów: 4, 5 i 9.

Podstawowym warunkiem przyznania wsparcia w pełnej wysokości w ramach płatności bezpośrednich oraz interwencji obszarowych w ramach II filaru WPR jest spełnienie przez beneficjenta wymogów warunkowości. Na system warunkowości składają się wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska wymienione w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1), zwane dalej rozporządzeniem o planach strategicznych lub w sprawie planu WPR. Wymogi te zostały podzielone na następujące obszary: (i) środowisko, zmiana klimatu oraz utrzymanie gruntów w dobrej kulturze rolnej, (ii) zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt i zdrowie roślin, (iii) dobrostan zwierząt. Zgodnie z nowym modelem wdrażania, państwo członkowskie ma większą elastyczność w zakresie określania poszczególnych wymogów kierując się m.in. przeprowadzoną analizą SWOT i oceną potrzeb. Jednocześnie w analizie SWOT dla celu 1, jako słabe strony wskazano m.in. degradację zasobów naturalnych, presję rolnictwa na jakość wód, występowanie obszarów, na których zanika jakakolwiek działalność rolnicza, co skutkuje zjawiskiem porzucania gruntów i ich trwałego wycofania z produkcji, natomiast za zagrożenia uznane zostały m.in.: zaprzestanie działalności rolniczej na glebach najsłabszych o najgorszych naturalnych warunkach gospodarowania, pogorszenie jakości i dostępności wód.

W związku z powyższym zakłada się, że powiązanie uzyskiwania płatności ze spełnianiem wymogów warunkowości przyczyni się do minimalizowania ww. słabych stron i zagrożeń, a jednocześnie przyczyni się do zapewnienia płynności finansowej gospodarstw poprzez amortyzację ryzyka cenowego i produkcyjnego. Jak wynika z analizy SWOT dla celu 1, dochody polskich rolników w dużym stopniu kształtowane są przez poziom wsparcia bezpośredniego.

Większość gospodarstw rolnych w Polsce bez wsparcia z WPR nie osiąga dochodów parytetowych w gospodarce narodowej. Zachodzi zatem potrzeba wdrożenia instrumentów mających na celu zmniejszenie różnicy między przeciętnym dochodem z pracy w gospodarstwie rolnym a przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej oraz wsparcie dochodu wobec malejącej opłacalności produkcji rolnej w związku z szybciej rosnącymi kosztami w relacji do wartości produkcji. Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

- 1) I.1 Podstawowe wsparcie dochodów
- 2) I.2 Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów 3) I.3 Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników 4) I.4 Ekoschematy
- 5) I.5.1 Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów
- 6) I.5.2 Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła
- 7) I.5.3 Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec
- 8) I.5.4 Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz
- 9) I.5.5 Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych
- 10) I.5.6 Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu
- 11) I.5.7 Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu
- 12) I.5.8 Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych
- 13) I.5.9 Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów
- 14) I.5.10 Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek

- 15) I.5.11 Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych
- 16) I.5.12 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych
- 17) I.5.13 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno
- 18) I.9 Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)

Dodatkowo w Planie Strategicznym zidentyfikowano potrzeby m.in. związane z rozwojem produkcji rolnej metodami przyjaznymi dla środowiska naturalnego oraz zapewnieniem bezpieczeństwa żywnościowego i dostępu do wysokiej jakości i przystępnej cenowo żywności, które spełniane będą przez beneficjentów wsparcia bezpośredniego.

Wskaźnik ten wyrażony jest powierzchnią wsparłą w ramach interwencji podlegających warunkowości w stosunku do ogólnej powierzchni UR w PL (14 550 350 ha - EUROSTAT 2019).

W celu uniknięcia podwójnego naliczania, jako punkt odniesienia przyjęto powierzchnię Podstawowego wsparcia dochodów zakładając, że pozostałe interwencje będą realizowane na tej samej powierzchni, co płatność podstawowa.

Powyższe działania pozwolą na wsparcie corocznie ok. 14 209 713 ha (wartość na poziomie powierzchni, do której udzielono wsparcia podstawowego (JPO) w 2020 r.), co stanowi 97,66% powierzchni użytków rolnych w Polsce w 2019 r. (wskaźnik kontekstowy). Oznacza to, że prawie cała powierzchnia użytków rolnych w Polsce będzie objęta warunkowością.

R.5 Zarządzanie ryzykiem: odsetek gospodarstw stosujących objęte wsparciem narzędzia zarządzania ryzykiem WPR

Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych jest jednym z najważniejszych celów, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Wsparcie zostało ukierunkowane na te interwencje, które w największym stopniu pozwolą na zaspokojenie zidentyfikowanych w celu 1 potrzeb i realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

Jedną ze zidentyfikowanych potrzeb celu 1 jest zapewnienie stabilności dochodów gospodarstw przez łagodzenie skutków występowania chorób zwierzęcych. W związku z tym, że ASF ma poważny wpływ na populację świń i rentowność hodowli, powodując zakłócenia w przemieszczaniu przesyłek zwierząt i pozyskanych od nich lub z nich produktów w Unii Europejskiej oraz w wywozie do państw trzecich, ukierunkowano wsparcie na inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF. Czynniki chorobotwórczy może rozprzestrzeniać się między gospodarstwami, w których utrzymywane są świny oraz wśród dzików, dlatego też bioasekuracja jest skutecznym sposobem na uniknięcie przenoszenia wirusa.

Wsparcie w ramach Planu Strategicznego WPR jest kontynuacją wsparcia udzielanego na inwestycje dotyczące bioasekuracji w PROW 2014-2020. Według danych z Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt w I połowie 2021 r. było zarejestrowanych 25 554 stad świń, których liczebność uprawniała rolnika do ubiegania się o przyznanie pomocy. Wsparcie na bioasekurację w ramach PROW 2014-2020 pozwoli na zrealizowanie około 5 tys. projektów co będzie oznaczać, że 20,3% stad będzie zabezpieczonych przed wirusem. Zakłada się, że porównywalna liczba stad zostanie zabezpieczona ze środków Planu Strategicznego WPR. Szacuje się, że pomoc pozwoli na zrealizowanie 5 765 projektów.

2) I.12.1. Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich

Analiza SWOT wykazała, że zapewnienie producentom rolnym możliwości uzyskania ubezpieczenia produkcji rolnej od wielu ryzyk obejmującego tradycyjne i nowe ryzyka w ramach jednej umowy ograniczy zagrożenie utraty płynności finansowej gospodarstw rolnych oraz umożliwi planowanie rozwoju gospodarstw rolnych obejmujących wprowadzanie innowacji lub dostosowywanie modelu biznesowego do nowych rozwiązań zewnętrznych. Wsparcie ubezpieczenia produkcji zwierzęcej od ryzyka wystąpienia chorób w ramach Planu Strategicznego WPR jest kontynuacją wsparcia udzielanego w okresie

przejściowym dla producentów drobiu, bydła i świń w ubezpieczeniu ryzyka strat ponoszonych w wyniku wystąpienia ognisk Salmonelli. W ramach PS WPR zaproponowano subwencjonowanie składek

ubezpieczeniowych dla zwierząt gospodarskich na poziomie 70%, co jest uzasadnione z kilku powodów. Od strony popytowej, producenci rolni mają ograniczone możliwości pokrycia wysokich kosztów kompleksowego ubezpieczenia zwierząt od ryzyka wystąpienia chorób, zwłaszcza na początku wdrażania systemu, kiedy zainteresowanie jest małe i trzeba zachęcić do korzystania z tego typu rozwiązań. Od strony podażowej dopłaty stanowią zachęty dla firm ubezpieczeniowych, ponieważ umożliwiają pokrycie nieprzewidywalnych strat oraz wysokich kosztów administracyjnych i operacyjnych obsługi produkcji zwierzęcej. **3) I.12.2 Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych**

Rosnący popyt na ubezpieczenia gospodarcze wynika ze zwiększonej świadomości części rolników o konsekwencjach pojawienia się ryzyka, zwłaszcza rolników prowadzących gospodarstwa towarowe. Taka sytuacja powoduje wzrost zainteresowania nowymi instrumentami (funduszami wzajemnościowymi), które mogłyby wypełnić lukę w zakresie ubezpieczenia sektora produkcji rolnej od nieubezpieczalnych w danym rejonie ryzyk. Jednakże realne wdrożenie nowych rozwiązań bez wsparcia w celu zredukowania finansowego zaangażowania w zapewnienie ochrony ubezpieczenia dochodów nie byłoby możliwe. Wsparcie ze środków PS WPR obu interwencji (I 12.1 oraz I 12.2) umożliwi ubezpieczenie docelowo 15 113 producentów rolnych od ryzyka utraty dochodów spowodowanych wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych lub chorób zwierząt, co stanowi ok. 1% ogółu gospodarstw rolnych potencjalnie mogących otrzymać wsparcie w ramach tych interwencji.

4) I.7 Interwencja w sektorze owoców i warzyw Zakłada się, że w całym okresie realizacji Krajowego Planu Strategicznego WPR w ramach interwencji w sektorze owoców i warzyw wsparciem zostanie objętych ok. 1 288 gospodarstw rolnych będących członkami organizacji producentów owoców i warzyw realizujących program operacyjny i stosujących narzędzia zarządzania ryzykiem WPR.

R.6 Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw: wartość procentowa dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.6 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów: 4, 5 i 9.

Zgodnie z analizą SWOT dla celu 1, dochody polskich rolników w dużym stopniu kształtowane są przez poziom wsparcia bezpośredniego. Jak wskazano w ww. analizie, do czynników wpływających na niższe dochody w polskim rolnictwie zaliczyć należy m.in. rozdrobnioną strukturę gospodarstw, zmienność dochodów uwarunkowaną koniunkturą, poziom dochodu niższy niż parytetowy szczególnie w gospodarstwach mniejszych.

Większość gospodarstw rolnych w Polsce, bez wsparcia z WPR, nie osiąga dochodów parytetowych w gospodarce narodowej. Stosowanie płatności redystrybucyjnej (dodatkowej) wzmacnia to wsparcie szczególnie w gospodarstwach małych i średnich będąc jednocześnie bodźcem do kontynuowania działalności rolniczej.

Zachodzi zatem potrzeba wdrożenia instrumentów mających na celu zmniejszenie różnicy między przeciętnym dochodem z pracy w gospodarstwie rolnym a przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej oraz wsparcie dochodu wobec malejącej opłacalności produkcji rolnej w związku z szybciej rosnącymi kosztami w relacji do wartości produkcji. Potrzeba wsparcia dochodu występuje w szczególności w małych gospodarstwach dominujących w strukturze gospodarstw w Polsce, w przypadku których prowadzenie działalności jest najbardziej ryzykowne.

W rezultacie przyjętych rozwiązań (m.in. zwiększenie koperty płatności redystrybucyjnej z dotychczasowych 8,3% do 11,57% koperty I filaru) w latach 2023-2027 poziom redystrybucji zostanie zwiększony w porównaniu do wcześniejszych lat wraz ze zwiększeniem powierzchni wspieranej w małych i średnich gospodarstwach. Aktualnie wsparcie przysługuje do powierzchni gruntów mieszczącej się w przedziale 3,01-30 ha (maksymalnie do powierzchni 27 ha na gospodarstwo). W Planie Strategicznym planuje się udzielanie wsparcia od 1 ha do 30 ha, dla gospodarstw posiadających maksymalnie 300 ha.

Te i inne zabiegi w pozostałych interwencjach powodować będą większe skierowanie pomocy do gospodarstw małych i średnich, realizując tym samym ideę redystrybucji płatności i zwiększając wartość wskaźnika R.6 z aktualnego poziomu 93% (2019 r.) do 102,43% (w 2026 r.).

Ze względu na to, że średnia powierzchnia gospodarstw młodych rolników jest zbliżona do średniej krajowej (10 ha w porównaniu do 11 ha), wsparcie w ramach tego instrumentu również będzie wpływać na realizację celu, jakim jest zwiększenie redystrybucji środków na rzecz gospodarstw małych i średnich.

Na wartość wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

- 1) I.1 Podstawowe wsparcie dochodów
- 2) I.2 Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów
- 3) I.3 Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników 4) I.4 Ekoschematy
- 5) I.5.1 Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów
- 6) I.5.2 Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła
- 7) I.5.3 Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec
- 8) I.5.4 Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz
- 9) I.5.5 Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych
- 10) I.5.6 Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu
- 11) I.5.7 Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu
- 12) I.5.8 Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych
- 13) I.5.9 Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów
- 14) I.5.10 Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek
- 15) I.5.11 Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych
- 16) I.5.12 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych
- 17) I.5.13 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno

Należy zauważyć, że wartość wskaźnika liczona jest w odniesieniu do gospodarstw o powierzchni poniżej średniej krajowej. Tymczasem, w przypadku Polski, priorytetem we wsparciu działalności rolniczej w ramach Planu Strategicznego są gospodarstwa małe i średnie, posiadające do 30 ha albowiem one, nawet przy uwzględnieniu uzyskiwanego wsparcia z WPR, nie osiągają dochodu na poziomie dochodu parytetowego w gospodarce narodowej. Dlatego też np. płatność redystrybucyjna wypłacana będzie do maksymalnie 30 ha – czyli gospodarstwa o powierzchni 30 ha w największym stopniu (jeśli chodzi o średnią płatność na ha w gospodarstwie) skorzystają z tego typu płatności. Gdyby zatem do obliczenia wartości tego wskaźnika, zamiast średniej powierzchni gospodarstwa w kraju, przyjąć powierzchnię wynoszącą 30 ha, to wówczas poziom redystrybucji byłby większy.

Wskaźnik wyrażony jako iloraz:

- 1) średniej płatności/ha dla beneficjentów z gospodarstwami poniżej średniej krajowej (11ha) oraz
- 2) średniej płatności/ha dla wszystkich beneficjentów

Ad 1)

Stosunek wspieranej powierzchni gospodarstw <11 ha w Polsce (4,14 mln ha) w stosunku do powierzchni wspieranej we wszystkich gospodarstwach wynosi 29%.

Stosunek powierzchni gospodarstw młodych rolników <11 ha w Polsce (0,3 mln ha) w stosunku do powierzchni wszystkich gospodarstw młodych rolników (1,2 mln ha) wynosi 27,8%.

Powierzchnia UR w gospodarstwach do 11 ha (do płatności redystrybucyjnej) wynosi ok. 4,14 mln ha.

Średnia płatność/ha dla gospodarstw <11 ha została obliczona następująco:

1. 29% z koperty Podstawowego wsparcia dochodu,
2. iloczyn przewidywanej średniorocznej stawki Uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu/ha (39,6 EUR/ha) i powierzchni Uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu w tych gospodarstwach (4,14 mln ha),
3. 27,8% z koperty na Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników,
4. 29% z koperty Ekoschematów,
5. 29% z koperty Wsparcia dochodów związanego z produkcją (przyznawanego do powierzchni),
6. dla Wsparcia dochodów związanego z produkcją (przyznawanego do zwierząt) obliczono udział zwierząt wspieranych w gospodarstwach <11 ha w zwierzętach wspieranych ogółem w danym typie lub

rasie (krowy 21,9%, młode bydło 25,7%, owce 36,4%, kozy 55,5%) i przemnożono przez przewidywaną kopertę na dany typ płatności. Ad 2)

Budżet I filaru WPR podzielony przez powierzchnię wspieraną UR w Polsce (14,2 mln ha).

Średnia wartość tak obliczonego wskaźnika dla lat 2023-2026 wynosi 102,42%.

R.7 Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach: odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.7 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów: 4, 5 i 9.

Płatności dla gospodarstw zlokalizowanych na obszarach o szczególnych potrzebach, na których występują ograniczenia naturalne lub inne szczególne ograniczenia w prowadzeniu działalności rolniczej, są dodatkowym źródłem dochodów i narzędziem stabilizowania oraz dywersyfikowania dla dużej liczby gospodarstw, wpływając pozytywnie na opłacalność produkcji rolnej. Dzięki zwiększeniu wsparcia na tych obszarach, rolnicy wnioskując o płatności nie zaniechają m.in. prowadzenia działalności rolniczej oraz stosowania zrównoważonych praktyk rolniczych przyjaznych dla środowiska.

Na wartość wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

- 1) I.1 Podstawowe wsparcie dochodów
- 2) I.2 Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów 3) I.3 Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników 4) I.4 Ekoschematy
- 5) I.5.1 Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów
- 6) I.5.2 Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła
- 7) I.5.3 Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec
- 8) I.5.4 Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz
- 9) I.5.5 Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych
- 10) I.5.6 Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu
- 11) I.5.7 Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu
- 12) I.5.8 Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych
- 13) I.5.9 Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów
- 14) I.5.10 Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek
- 15) I.5.11 Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych
- 16) I.5.12 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych
- 17) I.5.13 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno 18) I.9

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)

Analiza SWOT dla celu 1 potwierdza, że objęcie rolnictwa polskiego Wspólną Polityką Rolną wpłynęło na poprawę dochodów rolniczych, przy czym rola tego wsparcia była największa w odniesieniu do gospodarstw rolnych o małej i średniej wielkości. Zgodnie z analizą SWOT dla celu 1, dochody polskich rolników w dużym stopniu kształtowane są przez poziom wsparcia bezpośredniego, które stanowi też główny składnik amortyzowania ryzyka cenowego i produkcyjnego oraz płynnościowego. W szczególności dopłaty dla gospodarstw położonych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania są ważnym narzędziem kompensowania strat w dochodach rolniczych i jednocześnie mogą warunkować dalsze funkcjonowanie tych gospodarstw.

Doświadczenia z realizacji płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami wskazują, że pomimo malejącej opłacalności produkcji rolnej na tych obszarach (związanej m.in. z rosnącymi szybciej kosztami w stosunku do wartości jednostki produkcji oraz zróżnicowania regionalnego), powierzchnia gospodarstw, które prowadzą działalność rolniczą na obszarach ONW, utrzymuje się na stabilnym poziomie. Wynika z tego, że stosowanie wsparcia dla tych gospodarstw skutecznie zapobiega zjawisku porzucania gruntów.

Wskaźnik wyrażony jako iloraz:

- 1) średniej płatności/ha dla beneficjentów z gospodarstwami położonymi na obszarach ze specyficznymi potrzebami oraz
- 2) średniej płatności/ha dla wszystkich beneficjentów.

Ad 1)

Stosunek powierzchni deklarowanej pod ONW oraz ogólnej powierzchni wspartej w ramach płatności podstawowej wynosi ok. 67%. Uznano, że taka część płatności I filaru WPR wypłacana będzie dla gospodarstw położonych na obszarach ONW. Średnią płatność/ha dla obszarów ONW obliczono jako iloraz sumy przewidywanych płatności I filaru i ONW oraz powierzchni wspieranej ONW.

Ad 2)

Budżet I filaru WPR podzielony przez powierzchnię wspieraną UR w Polsce (14,2 mln ha). Średnia wartość tak obliczonego wskaźnika dla lat 2023-2026 wynosi 104,07%.

R.8 Ukierunkowanie na gospodarstwa w konkretnych sektorach: odsetek gospodarstw korzystających ze wsparcia dochodów związanego z produkcją w celu poprawy konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

Wsparcie związane z produkcją ma duże znaczenie w systemie wsparcia gospodarstw rodzinnych, a także dla utrzymania różnorodności unijnej produkcji rolnej, utrzymania miejsc pracy w rolnictwie oraz zrównoważonych systemów produkcji. Jedną z potrzeb zidentyfikowanych w ramach Celu 1 jest *Utrzymanie produkcji w sektorach produkcji rolnej szczególnie istotnych ze względów gospodarczych, społecznych i środowiskowych, a znajdujących się w trudnej sytuacji*. Ponadto przeprowadzone analizy wykazały konieczność dalszego wspierania sektorów, które objęte były dobrowolnym wsparciem związanym z produkcją od 2017 r. Ogółem na ten cel Polska planuje przeznaczyć maksymalny dopuszczony limit, tj. 15% środków na płatności bezpośrednie. Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

- 1) I.5.1 Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów
- 2) I.5.2 Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła
- 3) I.5.3 Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec
- 4) I.5.4 Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz
- 5) I.5.5 Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych
- 6) I.5.6 Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu
- 7) I.5.7 Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu
- 8) I.5.8 Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych
- 9) I.5.9 Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów
- 10) I.5.10 Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek
- 11) I.5.11 Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych
- 12) I.5.12 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych
- 13) I.5.13 Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno

Szacuje się, że wsparciem w ramach ww. instrumentów objętych zostanie ok. 352 tys. rolników (co stanowi ok. 25% ogółu gospodarstw wg danych Eurostatu za 2016 r.) oraz że zatrzymany zostanie trend malejący, który pokazuje, że spada zainteresowanie rolników mniej atrakcyjnymi i bardziej pracochłonnymi kierunkami produkcji. Odchodzenie od zróżnicowanej produkcji rolnej w kierunku monokultur, m.in. z uwagi na nieadekwatną wysokość uzyskiwanego zysku (wynagrodzenia) do poniesionego kosztu (wkładu pracy), może skutkować negatywnymi konsekwencjami środowiskowymi (degradacja gleby, wzrost liczby patogenów), jak i rynkowymi (podaż nienadążająca za popytem). Dlatego istotne jest zatrzymanie tego trendu (lub ewentualnie jego spowolnienie).

Wydaje się to być możliwe dzięki corocznemu zwiększaniu puli środków na płatności bezpośrednie w Polsce, w tym na płatności związane z produkcją, w wyniku: konwergencji zewnętrznej oraz transferu środków z II filaru WPR w wysokości 30%, a także w wyniku utrzymania szerokiego zakresu wsparcia.

Przy określaniu wartości wskaźnika pod uwagę brano również ewentualny wpływ zmiany sposobu ukierunkowania wsparcia w ramach płatności do bydła i płatności do krów, tj. przyznawanie wsparcia od 1 sztuki w wybranych województwach.

2.1.SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 3.	Ułatwienie dostępu do kapitału m.in. na rzecz inwestycji poprawiających konkurencyjność w rolnictwie	pożądana (+)	Częściowo
CS 2.P 4.	Zwiększanie dochodowości - przedłużanie trwałości, przechowalnictwo, przygotowanie do sprzedaży.	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 5.	Rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji ekologicznej	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 2.P 6.	Zapewnienie promocji rolnych produktów żywnościowych i nieżywnościowych na rynkach światowych	wymagana (++)	Nie
CS 2.P 7.	Pokonanie ograniczeń rozwojowych w produkcji małej skali – nowe technologie, modele organizacyjne.	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 2.P 8.	Podnoszenie kwalifikacji, cyfrowych, rynkowych i technologicznych, profesjonalne wsparcie doradcze	poza priorytetyzacją	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.3^{CU} - Transformacja cyfrowa rolnictwa Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia na cyfrowe technologie rolne	0,30 %
R.9^{CU PR} - Modernizacja gospodarstwa rolnego Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami	3,28 %
R.35^{CU} - Ochrona uli Odsetek uli otrzymujących wsparcie w ramach WPR	28,07 %

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.9 Modernizacja gospodarstw: odsetek gospodarstw korzystających ze wsparcia na inwestycje w restrukturyzację i modernizację, w tym w bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

Wzrost konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych jest jednym z najważniejszych celów, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Wsparcie zostało ukierunkowane na te interwencje, które w największym stopniu pozwolą na zaspokojenie zidentyfikowanych w celu 2 potrzeb i realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1. I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność - dotacja

Analiza SWOT wykazała, że pomimo trwającego procesu modernizacji, sektor rolny nadal wymaga dużych nakładów inwestycyjnych w innowacyjne rozwiązania, w tym przede wszystkim inwestycji w kapitał trwały, a kluczowym wyzwaniem w tym zakresie będzie zagwarantowanie rolnikom dostępu do kapitału umożliwiającego przeprowadzenie koniecznych inwestycji. Z analizy SWOT oraz identyfikacji potrzeb

wynika, że wsparcia inwestycyjnego w celu dalszego zwiększenia konkurencyjności oraz wzmocnienia pozycji przetargowej w łańcuchu marketingowym w największym stopniu wymagają gospodarstwa rolne o wielkości ekonomicznej od 25 tys. euro - o profilu produkcji zwierzęcej, gospodarstwa produkujące żywność ekologiczną, przedłużające trwałość produktów, inwestujące w przechwalnictwo oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży, a także unowocześniające proces zbioru produktów roślinnych. W ramach realizacji potrzeb związanych ze wzrostem efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w rolnictwie, wzmocnieniem innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej, ułatwieniem dostępu do kapitału, zwiększaniem dochodowości - przedłużanie trwałości, przechwalnictwo, przygotowanie do sprzedaży oraz rozwojem produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji ekologicznej, założono, że wsparcie otrzyma ponad 5 tys. gospodarstw rolnych. Od roku 2007 z pomocy na modernizację gospodarstw skorzystało około 80 tys. gospodarstw. Przeprowadzona modernizacja, w oparciu o pomoc, która łącznie w okresie od 2007 roku wyniosła prawie 5 mld. euro, umożliwiła prowadzenie nowoczesnej produkcji, przy ograniczeniu presji na środowisko.

Z analiz wynika, że średnia powierzchnia gospodarstw, którym przyznano wsparcie w ramach działania Modernizacja gospodarstw rolnych PROW 2014-2020 wynosi około 46 ha, natomiast średnia wartość całkowitej rocznej standardowej produkcji (SO) gospodarstwa wynosi ok. 59 tys. euro. Oznacza to, że grupa gospodarstw potencjalnie zainteresowanych instrumentami wsparcia ukierunkowanych na modernizację gospodarstw jest w rzeczywistości znacząco mniejsza niż wartość mianownika branego pod uwagę do wyliczenia wskaźnika rezultatu R.9. (liczba gospodarstw rolnych). 2. **I.10.5 Rozwój małych gospodarstw**

Interwencja wspiera rozwój małych gospodarstw, to znaczy gospodarstw o wielkości ekonomicznej poniżej 25 tys. euro, które w wyniku realizacji operacji osiągną wzrost wartości sprzedaży wyprodukowanych lub przetworzonych produktów rolnych. Z analizy potrzeb wynika, że gospodarstwa te wymagają wsparcia w celu: pokonania ograniczeń rozwoju, związanych z niewielką skalą produkcji, wzrostu efektywności czynników wytwórczych w rolnictwie, ułatwienia dostępu do kapitału oraz rozwoju produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji ekologicznej. Jednakże, gospodarstwa muszą posiadać odpowiednie zasoby pracy, ziemi, miejsce położenia, lokalny rynek, bądź mieć pomysł na swój rozwój. W celu umożliwienia rozwoju, wyrażonego w szczególności wzrostem orientacji rynkowej i konkurencyjności, wsparcie otrzyma około 13,5 tys. gospodarstw, co stanowi około 3 % ogółu gospodarstw będących w tym przedziale wielkości ekonomicznej w Polsce.

3. **I.10.8 Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym**

Zidentyfikowane w ramach analizy SWOT wyzwania, tj. wysokie rozdrobnienie pól i działek rolnych oraz duże znaczenie kształtowania się rozłogu gospodarstw dla kosztów uprawy i transportu determinują zasadność kontynuacji działań w zakresie scaleń gruntów rolnych. Pomimo, że w latach 2004-2020, w ramach realizowanych programów wsparcia obszarów wiejskich (SPO 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020) postępowaniami scaleniovymi objęto łącznie około 60 tys. gospodarstw rolnych a powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniovym wyniosła 250 tys. ha, nadal identyfikuje się potrzebę poprawy efektywności gospodarowania poprzez projekty scaleniovowe. Zakładane wsparcie w ramach tego działania pozwoli na realizację 48 projektów scaleniovych, które obejmą swoim zakresem około 4,4 tys. gospodarstw rolnych. Wsparcie to w znaczący stopniu przyczyni się więc do realizacji zidentyfikowanej w ramach analizy SWOT potrzeby wzrostu efektywności czynników wytwórczych w rolnictwie w sposób zrównoważony. Zakłada się, że projektami scaleniovymi objętych zostanie blisko 50 tys. ha.

4. **I.10.1.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność - Instrumenty finansowe**

Planuje się wsparcie około 1 330 gospodarstw rolnych w ramach inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność, poprzez instrumenty finansowe.

5. **I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej** Zakładane wsparcie w ramach tego działania pozwoli na realizację 257 projektów

związanych z inwestycjami z zakresu biogazu rolniczego. W ramach tej interwencji możliwe będą także inwestycje w systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej,

które obejmą swoim zakresem około 4,7 tys. gospodarstw rolnych. Łączna ilość wspartych gospodarstw wyniesie ok.4,9 tys. co stanowi 0,35% wszystkich gospodarstw rolnych w Polsce.

6. I. 10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń

Zakładane wsparcie w ramach tego działania pozwoli na wsparcie 10 188 gospodarstw rolnych w Polsce.

7. I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu

Zakładane wsparcie w ramach tego działania pozwoli na wsparcie 5 362 gospodarstw rolnych w Polsce. Powyższe działania pozwolą na wsparcie łącznie 47 191 gospodarstw rolnych, co stanowi 3,35% ogółu gospodarstw rolnych potencjalnie objętych wsparciem w ramach powyższych działań.

8. I.7 Interwencje w sektorze owoców i warzyw

W analizie SWOT wskazano, że kluczowe jest zwiększanie siły przetargowej rolników poprzez postępującą koncentrację potencjału produkcyjnego w rolnictwie, w tym w szczególności poprzez wzrost zakresu współpracy rolników. Działania zmierzające do osiągnięcia tego celu powinny być zatem ukierunkowane na stymulowanie procesów koncentracji w rolnictwie prowadzące do koncentracji podaży produktów rolniczych, poprawy konkurencyjności gospodarstw oraz dostosowania produkcji do popytu zwłaszcza pod względem jakości i ilości.

W zakresie sektora owoców i warzyw ramach przepisów UE od wielu lat wspierane są organizacje producentów poprzez dofinansowanie ze środków UE wdrażanych przez te podmioty programów operacyjnych. Zakłada się że w całym okresie realizacji Krajowego Planu Strategicznego WPR w ramach interwencji w sektorze owoców i warzyw wsparciem zostanie objętych 1 288 gospodarstw rolnych będących członkami organizacji producentów owoców i warzyw, co stanowi ok. 0,4% wszystkich gospodarstw uprawiających owoce i warzywa w Polsce.

R.35 Ochrona uli: odsetek uli otrzymujących wsparcie w ramach WPR

Polski sektor rolno-spożywczy przeszedł proces głębokich przemian restrukturyzacyjnych i modernizacyjnych. Procesy nie zostały jednak zakończone, dlatego, przemiany strukturalne i modernizacyjne powinny być kontynuowane w rolnictwie, żeby poprawić efektywność wykorzystania i produktywność czynników wytwórczych. Zakłada się, że trwałej poprawie dochodowości działalności rolniczej będą sprzyjać interwencje na rzecz rozwoju sektora pszczelarstwa poprzez inwestycje poprawiające ich odporność i konkurencyjność oraz rozwijające kapitał ludzki.

Jedną z przyczyn słabej kondycji sektora pszczelarskiego jest jego słabe zorientowanie na rynek oraz słabe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację. Dlatego, istotny ze względu na środowisko sektor pszczelarski będzie wspierany poprzez interwencje sektorowe, gdzie zapewnione zostaną środki na działania niezbędne dla poprawy konkurencyjności rozdrobnionych gospodarstw pszczelarskich, zarówno na rozwój kapitału ludzkiego (szkolenia dla producentów sektora pszczelarskiego) i inwestycje w tym rozwiązania innowacyjne i cyfrowe, a także dostępne będzie wsparcie na badania naukowe i badania jakości produktów pszczelarskich. Wsparcie pośrednio będzie się przyczyniać do poprawy stanu środowiska naturalnego, a co za tym idzie realizować będzie także cele Europejskiego Zielonego Ładu. Wsparcie zostało ukierunkowane na te interwencje, które w największym stopniu pozwolą na zaspokojenie zidentyfikowanych w celu 2 potrzeb i realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT.

1) I.6.2 Interwencja w sektorze pszczelarskim - inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych

W analizie SWOT dla Celu 2 wskazano na niską innowacyjność i zaawansowanie technologiczne produkcji rolnej. Innowacyjne technologie produkcyjne stosują przede wszystkim duże i wyspecjalizowane gospodarstwa rolne. Głównym powodem tego jest rozdrobniona struktura producentów rolnych. W ramach niniejszego rodzaju interwencji pszczelarskiej wsparcie jest nakierowane na modernizację gospodarstw pasiecznych.

Biorąc pod uwagę dostępny budżet Planu – Cel 2, zakłada się objęcie wsparciem pszczelarzy posiadających łącznie ponad 186 tys. pni pszczelich w skali roku.

2) I.6.3 Interwencja w sektorze pszczelarstwie - wspieranie walki z warzą produktami leczniczymi

W analizie SWOT dla Celu 2 wskazano na stosunkowo niską efektywność wykorzystania czynników wytwórczych w rolnictwie. W przypadku działalności pszczelarstwie jednym z istotniejszych czynników ograniczającym efektywność wykorzystania czynników wytwórczych jest powszechne występowanie choroby pszczoł, warzozy. W ramach tego rodzaju interwencji pszczelarstwie wsparcie jest skierowane na walkę z tą chorobą w formie refundacji leków warzobójczych. Zakłada się, że w skali roku wsparciem objęci zostaną pszczelarze posiadający łącznie ponad 474,9 tys. pni pszczoł.

3) I.6.4 Interwencja w sektorze pszczelarstwie - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej

Powyższy rodzaj interwencji wychodzi naprzeciw stosunkowo niskiej efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w rolnictwie, wskazanej w analizie SWOT dla Celu 2. Jednym ze sposobów podniesienia efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w produkcji pasiecznej jest wykorzystanie możliwie największej liczby pożytków pszczoł. Takiemu działaniu sprzyja prowadzenie gospodarki wędrowniej umożliwiającej przemieszczanie pni pszczoł na pożytki. W ramach powyższego rodzaju interwencji pszczelarstwie wsparcie jest skierowane na ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej.

Biorąc pod uwagę dostępny budżet Planu – Cel 2, zakłada się, że w skali roku wsparciem objęci zostaną pszczelarze posiadający łącznie 11 993 pnie pszczoł.

R.3 Cyfryzacja rolnictwa: odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia na cyfrowe technologie rolne

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)

Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej to jedna z priorytetowych potrzeb planu strategicznego WPR, zidentyfikowana w celu szczegółowym 2 – zwiększanie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. W PS WPR planuje się realizację interwencji realizującej tę potrzebę, wspierającej inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność – pomoc w formie dotacji. Celem interwencji jest zwiększanie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez m.in., wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji. Z tego względu uznaje się, że interwencja ta będzie miała bezpośredni wpływ na cyfryzację rolnictwa i będzie miała wkład w realizację wskaźnika R.3. W związku z tym przyjęto, że wsparcie na cyfrowe technologie otrzyma 50% ubiegających się o wsparcie tj. 2 635 gospodarstw.

2) I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu

Z analizy SWOT oraz identyfikacji potrzeb wynika, iż rozdrobniona struktura agrarna skutkuje niską produktywnością i w konsekwencji niedoinwestowaniem gospodarstw rolnych. W efekcie nie mogą one realizować przedsięwzięć służących racjonalnej gospodarce zasobami wody, gleby i powietrza. Ponadto, rolnictwo jest sektorem, w którym produkcja w bardzo dużym stopniu jest uzależnionym od warunków przyrodniczych (głównie gleba i agroklimat). Zmiany tych warunków przekładają się w sposób bezpośredni na ukierunkowanie produkcji i jej intensywność oraz efektywność. Dzięki wykorzystaniu nowych technologii możliwe jest przeciwdziałanie i zapobieganie następstwom niekorzystnych zjawisk klimatycznych. Szczególnie ważne jest wdrażanie działań, które w dłuższej perspektywie mogą ograniczyć dynamikę zmian klimatycznych i zrationalizować wykorzystanie zasobów. Dopuszczenie gospodarstw w nowoczesny sprzęt i technologie, w tym rozwiązania cyfrowe, pozwoli producentom rolnym skuteczniej realizować systemy na rzecz ochrony środowiska i klimatu zaprogramowane w I i II filarze PS WPR. W związku z tym przyjęto, że wsparcie na cyfrowe technologie rolne otrzyma 30% ubiegających się o wsparcie tj. 1 609 gospodarstw rolnych.

2.1.SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 4.	Wspieranie rozwoju zorganizowanych form handlu	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 5.	Doradztwo, coaching, współpraca z liderami środowisk naukowo-biznesowych	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 3.P 6.	Promowanie rozwiązań wspierających umowy na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym	pożądana (+)	Tak
CS 3.P 7.	Wykorzystanie cyfryzacji w dostępie do usług finansowych, informacji oraz poprawie łańcucha dostaw	pożądana (+)	Nie

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.10^{CU PR} - Lepsza organizacja łańcucha dostaw Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR	0,76 %
R.11/Owoce i warzywa - Koncentracja podaży Odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów posiadających programy operacyjne w określonych sektorach	4,42 %
R.39^{CU} - Rozwój gospodarki wiejskiej Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR	728,00

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.10 Lepsza organizacja łańcucha dostaw: odsetek gospodarstw uczestniczących w objętych wsparciem WPR grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości   Przyczyną słabej pozycji rolnictwa jest także jego duże rozdrobnienie i niski poziom zorganizowania i współpracy, m.in. w formie grup producentów rolnych, organizacji producentów oraz spółdzielni. Dlatego też, jednym z rozwiązań dotychczas już stosowanym są zachęty do konsolidacji działalności producentów rolnych. Zakłada się, że wspólne struktury gospodarcze (w postaci grup producentów rolnych i ich związków, spółdzielni, spółdzielni rolników, uznanych organizacji producentów i ich zrzeszeń,

organizacji międzybranżowych) pozwolą na optymalizację kosztów, przyspieszą zmiany technologiczne, ułatwią dostęp do nowych kanałów rynkowych i wzmocnią pozycję rolników wobec kolejnych uczestników łańcucha wartości. Dzięki temu zwiększą się dochody gospodarstw rolnych w Polsce, poprawi się ich trwałość ekonomiczną, co z kolei przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego. Wsparcie zostało ukierunkowane na te interwencje, które w największym stopniu pozwolą na zaspokojenie zidentyfikowanych w celu 3 potrzeb i realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.7 Interwencje w sektorze owoców i warzyw

W analizie SWOT wskazano, że kluczowe jest zwiększanie siły przetargowej rolników poprzez postępującą koncentrację potencjału produkcyjnego w rolnictwie, w tym w szczególności poprzez wzrost zakresu współpracy rolników. Działania zmierzające do osiągnięcia tego celu powinny być zatem ukierunkowane na stymulowanie procesów koncentracji w rolnictwie prowadzące do koncentracji podaży produktów rolniczych, poprawy konkurencyjności gospodarstw oraz dostosowania produkcji do popytu zwłaszcza pod względem jakości i ilości. Stąd` też w ramach celu „Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości” zidentyfikowano silną potrzebę do stymulowania wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji.

W zakresie sektora owoców i warzyw ramach przepisów UE od wielu lat wspierane są organizacje producentów poprzez dofinansowanie ze środków UE wdrażanych przez te podmioty programów operacyjnych. Zakłada się że w całym okresie realizacji Krajowego Planu Strategicznego WPR w ramach

interwencji w sektorze owoców i warzyw wsparciem zostanie objętych 1 288 gospodarstw rolnych będących członkami organizacji producentów owoców i warzyw, co stanowi ok. 0,4% wszystkich gospodarstw uprawiających owoce i warzywa w Polsce.

2) I.10.6.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie
Analiza SWOT dla Celu 3 wskazuje na potrzebę ukierunkowania wsparcia dla łańcucha żywnościowego (w tym m.in. dla rolników i zorganizowanych form ich współpracy) i wprowadzania do obrotu produktów rolnych – ze względu na konieczność zagospodarowania tych produktów na poziomie lokalnym i zapewnienia rolnikom możliwości wyboru odbiorców ich produktów. Jest to działanie poprawiające konkurencyjność sektora jako całości, a także pośrednio gospodarstw rolnych poprzez konieczność zawierania umów długoterminowych. Wsparcie jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową rolników/przedsiębiorców, a także wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywności. Planowane jest wsparcie inwestycji w zakresie rolniczego handlu detalicznego (RHD), wchodzenie rolników w sektor działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa (w tym działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej - MOL) oraz rzeźnie rolnicze. Pomoc udzielana będzie na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych (tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) oraz wytwarzania produktów nierolnych.

Zgodnie z danymi Inspekcji Weterynaryjnej i Głównego Inspektoratu Sanitarnego w 2020 r. działalność w zakresie RHD w Polsce, w tym zakresie przetwórstwa, prowadziło ponad 10 000 podmiotów, zaś działalność MOL – 2 148 przedsiębiorstw. Dlatego mając na uwadze obecne założenia budżetowe, w ramach Planu – Cel 3, zakłada się objęcie wsparciem 1 590 rolników rozpoczynających lub rozwijających działalność RHD w ramach oraz rozpoczynających działalność gospodarczą, w tym MOL i 122 firmy rozwijające działalność przetwórczą tj. mikroprzedsiębiorstw (korzystających z własnych surowców rolnych) i MOL.

3) I.10.6.2 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości - Instrumenty finansowe – w gospodarstwie
Analiza SWOT wskazuje na potrzebę poprawy pozycji rolnika w łańcuchach dostaw żywności, a także wsparcie konkurencyjności podmiotów sektora przetwórstwa. Brak wystarczającego zabezpieczenia, ogranicza dostęp do kredytowania zewnętrznego, a tym samym środków inwestycje w gospodarstwach rolnych przetwórstwa i kanałów sprzedaży.

W związku z powyższym planowane jest wsparcie zwrotne w zakresie inwestycji dotyczących rolniczego handlu detalicznego (RHD), wchodzenia rolników w sektor działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa (w tym działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej – MOL), przetwarzania produktów rolnych i nierolnych, przetwarzania odpadów żywnościowych i produktów ubocznych przetwórstwa, inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”.

Planuje się wsparcie 150 gospodarstw rolnych w zakresie rozwoju współpracy w ramach łańcucha wartości - w gospodarstwie.

4) I.13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych

Jak zostało szczegółowo opisane w analizie SWOT, postępujące procesy integracji poziomej jak i pionowej celem wzmocnienia producenta w łańcuchu dostaw żywności są powolne i ograniczone. Polscy rolnicy wciąż sygnalizują niechęć do form zrzeszania się i współpracy.

Pomimo wielu zalet i zachęt wiążących się z funkcjonowaniem w ramach zorganizowanej formy współpracy rolników, jakimi są organizacje producentów i grupy producentów rolnych, dynamika i tempo tego procesu są wciąż niezadowalające. Mimo niewątpliwych korzyści polscy producenci są wciąż niedostatecznie zorganizowani i nadal istnieje duży opór ze strony rolników, którzy nie chcą łączyć się w tego typu struktury. Jak podkreślono w analizie SWOT, proces zrzeszania się rolników jest szczególnie trudny w warunkach polskich, gdzie okres gospodarki socjalistycznej i przymusowa kooperacja pozostawiły wśród rolników uraz do jakichkolwiek form współpracy na rzecz działania indywidualnego. Konieczne jest zatem dalsze zachęcanie do współpracy, co wymaga działań na rzecz przełamania braku

zaufania rolników polskich do współpracy produkcyjnej i rynkowej. Należy też podkreślać i promować istniejące pozytywne przykłady wspólnego działania a także mieć na uwadze nowe pokolenia rolników, którzy nie pamiętają praktyk

przeszłości i wykazują bardziej otwartą postawę na współpracę. Zwiększony udział w różnych formach kooperacji i współdziałania jest bowiem ważnym kierunkiem wzmocnienia konkurencyjnej pozycji rolników na rynku a kluczową formą takiej kooperacji są organizacje producentów i grupy producentów rolnych.

Na podstawie wysokości środków finansowych, jakie są aktualnie dostępne dla realizacji tej interwencji, a także szacowanej liczby producentów, którzy będą zrzeszeni w ramach wspieranych form współpracy założono, że możliwe będzie wsparcie 4 809 rolników.

5) I.13.4 Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności

Analiza SWOT wykazała, że w perspektywie ostatnich lat obserwuje się rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji prowadzonej w ramach systemów jakości – która jest ważnym i stale zyskującym na znaczeniu obszarem umożliwiającym poprawę pozycji rolników w łańcuchach dostaw. Wynika to z faktu, iż prowadzenie tego rodzaju produkcji pozwala na zmianę kierunku konkurencji polegającą na poprawie jakości towarów dostarczanych na rynek. Podejście to zakłada, iż zamiast wytwarzania dużej ilości konwencjonalnych produktów o standardowych cechach, lepsze wyniki ekonomiczne daje wprowadzanie do obrotu towarów objętych systemami jakości. Jednakże, prowadzenie tego rodzaju produkcji wiąże się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z dostosowaniem gospodarstwa rolnego do wymogów konkretnego systemu jakości, a także obowiązkiem poddawania gospodarstwa urzędowym kontrolom, po przeprowadzeniu których wydawane są certyfikaty zgodności lub świadectwa jakości. Znajduje to odzwierciedlenie w kosztach produkcji, które mogą stanowić barierę w rozpoczęciu wysokojakościowej produkcji w gospodarstwie.

W celu poprawy pozycji rolników w łańcuchach dostaw konieczne jest umożliwienie rolnikom przezwyciężenie ograniczeń związanych z rozwojem wysokojakościowej produkcji poprzez zrehabilitowanie im wyższych kosztów produkcji objętej systemami jakości żywności. Wparcie to w znaczącym stopniu przyczyni się więc do realizacji zidentyfikowanej w ramach analizy SWOT potrzeby wspierania alternatywnych łańcuchów wartości, w tym krótkich łańcuchów żywnościowych związanych z wytwarzaniem produktów wysokiej jakości. W ramach instrumentu wsparcie otrzyma około 730 rolników.

R.11 Koncentracja dostaw: odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów mające programy operacyjne w niektórych sektorach

Jednym z głównych celów funkcjonowania organizacji producentów jest koncentracja podaży dostarczonej od swoich członków i wprowadzanie jej na rynek. Organizacje producentów, reprezentujące interesy rolników, mają szanse przejąć rolę kolejnych ogniw łańcucha handlowego produktów rolnych. W konsekwencji zwiększeniu ulegnie wartość dodana wypracowywana przez podmioty, które są kontrolowane przez rolników, co oznacza, że pozycja tych rolników w łańcuchu wartości ulegnie poprawie.

Na realizację wskaźnika wpływ ma poniższy instrument wsparcia:

1) I.7 Interwencje w sektorze owoców i warzyw

W analizie SWOT wskazano, że kluczowe jest zwiększanie siły przetargowej rolników poprzez postępującą koncentrację potencjału produkcyjnego w rolnictwie, w tym w szczególności poprzez wzrost zakresu współpracy rolników. Działania zmierzające do osiągnięcia tego celu powinny być zatem ukierunkowane na stymulowanie procesów koncentracji w rolnictwie prowadzące do koncentracji podaży produktów rolniczych, poprawy konkurencyjności gospodarstw oraz dostosowania produkcji do popytu zwłaszcza pod względem jakości i ilości. Stąd też w ramach celu „Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości” zidentyfikowano silną potrzebę do stymulowania wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji.

W zakresie sektora owoców i warzyw ramach przepisów UE od wielu lat wspierane są organizacje producentów poprzez dofinansowanie ze środków UE wdrażanych przez te podmioty programów operacyjnych. Zakłada się, że w całym okresie realizacji Krajowego Planu Strategicznego WPR organizacje producentów realizujące programy operacyjne będą wprowadzały do obrotu owoce i warzywa o wartości stanowiącej 4,42 % wartości krajowej produkcji towarowej owoców i

warzyw. **R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, które powstały dzięki wsparciu w ramach WPR** Wskaźnik R.39 powiązany jest zarówno z celem 3 jak i z celem 8.

Polski sektor rolno-spożywczy przeszedł proces głębokich przemian restrukturyzacyjnych i modernizacyjnych na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego. Procesy te nie zostały jednak zakończone, a struktura podmiotowa gospodarstw rolnych i przemysłu spożywczego w Polsce jest nadal bardzo rozdrobniona w porównaniu z głównymi konkurentami w UE. Dla wzmocnienia konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego konieczna jest kontynuacja działań wspierających inwestycje dostosowawcze w przetwórstwie do: nowych uwarunkowań prawnych i klimatyczno-środowiskowych, tj. realizacji założeń strategii „Od pola do stołu”, Zielony Ład (przetwórstwo ekologiczne, krajowe pasze bez GMO, rozwój biogospodarki, inne dostosowania do wymogów prawnych strategii „Od pola do stołu”). Wsparcie zostało ukierunkowane na te interwencje, które pozwolą zaspokoić zidentyfikowane w celu 3 potrzeby i realizację szans i wyzwań wskazanych w analizie SWOT.

W ramach celu 3 na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.7 Interwencje w sektorze owoców i warzyw

W zakresie sektora owoców i warzyw ramach przepisów UE, z uwagi na wysoki poziom rozdrobnienia, na poziomie producentów od wielu lat wspierane są podmioty konsolidujące podaż, najpierw jako grupy producentów, które po pięcioletnim okresie wstępnego uznania przekształcały się w uznane organizacje producentów. Te przedsiębiorstwa zarówno jako grupy, jak też organizacje producentów, były lub też cały czas są wspierane w ramach WPR. Zakłada się że w całym okresie realizacji Krajowego Planu Strategicznego WPR w ramach interwencji w sektorze owoców i warzyw wsparciem zostanie objętych 28 organizacji producentów realizujących programy operacyjne.

2) I.10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem

Zidentyfikowane w ramach analizy SWOT wyzwania wskazały na potrzebę ukierunkowania wsparcia dla łańcucha żywnościowego (w tym mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa – MŚP oraz zorganizowane formy współpracy rolników – grupy producentów, spółdzielnie). Wsparcie jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową sektora MŚP na obszarach wiejskich (na rynkach lokalnych), wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego, a także promować współpracę w ramach łańcucha wartości poprzez obowiązek podpisywania umów na dostawy produktów rolnych pomiędzy rolnikami a zakładami przetwórczymi. Dotychczasowe diagnozy prowadzone na potrzeby ukierunkowania wsparcia dla łańcucha żywnościowego w Planie wskazują na potrzebę kontynuowania wsparcia dla firm przetwórczych, które są głównym kanałem zbytu/zagospodarowania surowca rolnego. Takie wsparcie przeciwdziałać będzie skutkom dalszej koncentracji sektora wynikającej z rosnącego udziału w obrocie firm dużych (przejmowanie firm sektora MŚP), a tym samym zwiększaniu przewagi kontraktowej i pozycji rolników w łańcuchu rynkowym. W ostatnich latach liczba MŚP sektora przetwórczego wzrosła o 5,5% do 16,6 tys. przedsiębiorstw. Podkreślić należy, że firmy MŚP – to lokalne przedsiębiorstwa bardziej skłonne do budowania trwałych relacji z producentami. W Planie, przy obecnie ustalonej alokacji budżetowej zakłada się wsparcie 100 przedsiębiorstw MŚP. Z danych Agencji Płatniczej (ARiMR) wynika, iż w dotychczas realizowanych programach dla sektora przetwórczego, instrumenty pomocowe spotkały się z dużym zainteresowaniem o czym świadczy znacząca liczba ponad 1 tys. zawartych dotychczas umów o przyznanie pomocy w sektorze MŚP.

3) I.10.7.2 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości - Instrumenty finansowe - poza gospodarstwem

Głównymi czynnikami determinującymi popyt na finansowanie w ramach instrumentów finansowych (IF) są potrzeby modernizacji zakładów produkcyjnych i poprawa standardów produkcji (w tym uwzględniające wymagania w zakresie ochrony środowiska i klimatu), rozwój nowych produktów, uzyskanie dostępu do nowych rynków oraz koncentracja na bardziej efektywnym wykorzystaniu kluczowych czynników produkcji. Brak wystarczającego zabezpieczenia, głównie w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw ogranicza dostęp do kredytowania zewnętrznego, a tym samym środków na inwestycje w obszarze przetwórstwa.

W związku z powyższym planowane jest wsparcie zwrotne w zakresie inwestycji dotyczących, przetwarzania produktów rolnych i nierolnych, przetwarzania odpadów żywnościowych i produktów ubocznych przetwórstwa, inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”.

Wsparcie w formie instrumentów finansowych przewidziane jest również dla dużych przedsiębiorstw przetwórczych na ich modernizację związaną z rosnącymi wymaganiami w zakresie ochrony środowiska i klimatu, realizacją celów Strategii „Od pola do stołu” czy wytwarzania pasz bez GMO.

Planuje się wsparcie 100 podmiotów w zakresie rozwoju współpracy w ramach łańcucha wartości- poza gospodarstwem.

Pozostałe interwencje, wpisujące się w wskaźnik R.39 opisane są szczegółowo w ramach celu 8.

2.1.SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 4. P1.	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa	krytyczna (+++)	Tak
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 4. P4.	Rozwój zrównoważonej energii w oparciu o nieżywnościowe zastosowania biomasy rolniczej i leśnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 4. P5.	Wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii	wymagana (++)	Częściowo
CS 4. P6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich	Poza priorytetyzacją	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.4 - Uzależnienie wsparcia dochodu od stosowania norm i dobrych praktyk Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości	97,66 %
R.6^{PR} - Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw rolnych Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)	102,43 %
R.7^{PR} - Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)	104,47 %

R.12 - Przystosowanie się do zmiany klimatu Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do lepszego przystosowania się do zmiany klimatu	25,58 %
R.14^{PR} - Składowanie dwutlenku węgla w glebie i biomase Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)	37,96 %
R.15^{CU} - Odnawialna energia pochodząca z rolnictwa i leśnictwa oraz innych źródeł odnawialnych Objęte wsparciem inwestycje w zdolności w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym z biomasy (w MW)	110,36 MW
R.16^{CU} - Inwestycje związane z klimatem Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia inwestycji na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych lub biomasy	1,12 %
R.17^{CU PR} - Grunty zalesione Obszar objęty wsparciem na zalesianie, odbudową systemu rolno-leśnego, z uwzględnieniem podziału	20 660,00 ha
R.18^{CU} - Wsparcie z tytułu inwestycji w sektorze leśnym Łączne inwestycje mające na celu poprawę wyników działalności sektora leśnictwa	28 620 460,00 EUR
R.19^{PR} - Poprawa jakości gleby i jej ochrona Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, zmianowanie upraw, w tym z udziałem roślin strączkowych)	31,55 %
R.22^{PR} - Zrównoważona gospodarka składnikami odżywczymi Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi	27,02 %
R.26^{CU} - Inwestycje związane z zasobami naturalnymi Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje produkcyjne i nieprodukcyjne w ramach WPR związane z dbałością o zasoby naturalne	0,81 %
R.27^{CU} - Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej	4 869,00
R.29^{PR} - Rozwój rolnictwa ekologicznego Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR na rolnictwo ekologiczne z podziałem na utrzymywanie i konwersję	4,53 %
R.30^{PR} - Wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej Odsetek gruntów leśnych objętych zobowiązaniami w dziedzinie wspierania ochrony lasów i zarządzania usługami ekosystemowymi	0,37 %
R.32^{CU} - Inwestycje związane z bioróżnorodnością Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje w ramach WPR przyczyniające się do różnorodności biologicznej	0,38 %

R.34^{PR} - Zachowanie elementów krajobrazu Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie zarządzania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami	0,23 %

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.4 Uzależnienie wsparcia dochodów od stosowania norm i dobrych praktyk: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodów i podlegającej warunkowości

Wskaźnik R.4 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.6 Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw: wartość procentowa dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.6 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.7 Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach: odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.7 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.12 Przystosowanie się do zmiany klimatu: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami na rzecz lepszego przystosowania się do zmiany klimatu

Z analizy SWOT wynika, że rolnictwo odpowiedzialne jest za około 8% krajowej emisji gazów cieplarnianych (GHG), wśród których największe znaczenie ma emisja podtlenku azotu z gleby, w wyniku nawożenia azotem i emisja metanu z produkcji zwierzęcej. Rolnictwo jest również zasadniczym źródłem emisji amoniaku (NH₃). Wskazano jednocześnie, że ograniczenie emisji GHG i amoniaku możliwe jest m.in. poprzez optymalizację produkcji, realizowanie zrównoważonych praktyk rolniczych oraz wdrażanie innowacji i nowych metod produkcji. Jednocześnie powiązanie gospodarstw z warunkami naturalnymi, występującymi bezpośrednio w ich sąsiedztwie, wymaga dostosowania prowadzonej przez gospodarstwa rolne produkcji do ochrony zasobów naturalnych i obserwowanych zmian klimatu w celu minimalizowania negatywnych skutków tych zmian. Tym samym zaproponowane interwencje związane z właściwym zarządzaniem nawozami naturalnymi, w sposób komplementarny przyczynią się do realizacji założeń Krajowego Programu Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza (KPOZP) i tym samym realizacji celów określonych w Dyrektywie NEC¹⁴. Ponadto dzięki systemom rolno-leśnym oraz ograniczeniu zabiegów uprawowych wzmacniany będzie potencjał pochłaniania sektora: użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa tzw. LULUCF.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe

□ Praktyka: Uproszczone systemy upraw

Analiza SWOT wskazuje, że rolnictwo jest jednym z sektorów, które przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, z czego największy udział w emisji gazów cieplarnianych wyrażonej pod postacią CO₂ są gleby rolnicze (pochodna produkcji roślinno-polowej) – ok. 46%. Dodatkowo Polska jest krajem o małych zasobach wodnych, zmiennych czasowo i terytorialnie. Jednocześnie cechą charakterystyczną klimatu Polski jest nierównomierny rozkład opadów atmosferycznych i w konsekwencji występowanie okresów nadmiernego i niedostatecznego uwilgotnienia, co powoduje duże straty w rolnictwie. Obserwowany jest także wzrost częstości występowania zjawisk ekstremalnych, m.in. powodzi i suszy. Celem praktyki jest wsparcie systemów uprawy korzystnych w sytuacji zachodzących zmian klimatu. Prowadzenie upraw uproszczonych przyczynia się do przeciwdziałania degradacji gleby związanej z występowaniem niekorzystnych zjawisk: erozji wodnej i wietrznej. Ponadto poprawia strukturę i porowatość gleby, wpływa na lepsze zatrzymywanie wody w glebie i zwiększanie zawartości substancji organicznej (próchnicy) w wierzchniej warstwie gleby, ogranicza parowanie wody z gleby. Jednocześnie ulegają zmniejszeniu nakłady ponoszone na produkcję roślinną, m.in. poprzez mniejsze zużycie paliwa, większą wydajność pracy maszyn i narzędzi uprawowych. Ponadto ograniczenie zabiegów uprawowych przekłada się na zmniejszenie emisji CO₂ i N₂O do atmosfery. Planuje się, że wsparciem objętych będzie co rocznie około 786 tys. ha.

- Praktyka: Wymieszanie słomy z glebą

Analiza SWOT dla celu 4 wskazuje m.in. na ograniczenie emisji GHG i amoniaku poprzez optymalizację produkcji oraz realizowanie zrównoważonych praktyk rolniczych. Odpowiedzią na realizowanie zrównoważonych praktyk rolniczych jest budowanie żyzności gleby przez wzrost zawartości próchnicy. Praktyka polegająca na wymieszaniu słomy z glebą wykorzystuje słomę do utrzymywania lub zwiększania poziomu zawartości materii organicznej, jak i składników pokarmowych co jest najskuteczniejszym działaniem zapewniającym utrzymanie żyzności gleby.

Analiza SWOT dla celu 4 wskazuje także, że Polska jest krajem o małych zasobach wodnych, zmiennych czasowo i terytorialnie. Realizacja praktyki wymieszania słomy przyczyni się do zwiększenia poziomu zawartości materii organicznej. Zawartość materii organicznej w glebie wywiera duży wpływ na zdolność retencyjną gleby i poprawia wsiąkanie wód opadowych, co ogranicza spływy powierzchniowe oraz nasilenia erozyjne. Materia organiczna posiada także dużą pojemność wodną, gdyż zatrzymuje 3-5 krotnie więcej wody dostępnej dla roślin w stosunku do swojej masy. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 2,6 mln ha.

2) I.4.5 Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych

Cechą charakterystyczną klimatu Polski jest nierównomierny rozkład opadów atmosferycznych i w konsekwencji występowanie okresów nadmiernego i niedostatecznego uwilgotnienia, co powoduje duże straty w rolnictwie. Obserwowany jest także wzrost częstości występowania zjawisk ekstremalnych, m.in. powodzi i suszy.

Ekoschematem objęte będą grunty (TUZ) hydrogeniczne, istotne dla składowania węgla, które w danym roku faktycznie uległy zalaniu, co wiąże się zarówno z zachowaniem zasobów wody (retencja glebowa), jak i ochroną materii organicznej. Interwencją objęte są ekstensywnie użytkowane TUZ, w szczególności TUZ na których ukształtowały się zbiorowiska roślinne lub występują ptaki charakterystyczne dla siedlisk hydrogenicznych. Wsparcie w ramach ekoschematu pozwoli na magazynowanie wody w miejscach, gdzie wystąpił okresowy jej nadmiar w okresie wegetacyjnym. Jednocześnie poprzez zatrzymanie wody na siedliskach hydrogenicznych pozwoli ograniczyć emisję dwutlenku węgla do atmosfery (poprzez ograniczenie rozkładu materii organicznej) oraz poprawia gospodarkę wodną, co jest korzystne w sytuacji obserwowanych zmian klimatu. Docelowo planuje się, że wsparciem objętych będzie około 315 tys. ha.

3) I.8.8 Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (Premie z tytułu systemów rolno-leśnych)

W analizie SWOT wskazano, że konieczne jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa i zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla. Utrzymanie systemów rolno-leśnych pozwala na użytkowanie gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną, na tym samym obszarze. Jest to wielofunkcyjne użytkowanie gruntu przynoszące korzyści środowiskowo-klimatyczne. Systemy rolno-leśne przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Tym samym interwencja przyczynia się do zidentyfikowanych potrzeb w zakresie zwiększania pochłaniania i skutecznego magazynowania węgla w glebie, jak również adaptacji rolnictwa do zmian klimatu. Docelowo planuje się, że wsparciem objętych będzie około 3,9 tys. ha.

R.14 Składowanie węgla w glebie i biomase: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania węgla (w tym trwale użytki zielone, uprawy trwale z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

Z analizy SWOT wynika, że w Polsce występuje znaczący potencjał w sekwestracji węgla organicznego w glebie. Ogromne znaczenie w tym obszarze mają gospodarstwa charakteryzujące się dużym udziałem lasów i trwałych użytków zielonych. Zadrzewienia i systemy rolno-leśne odgrywają ważną rolę w procesie pochłaniania dwutlenku węgla z atmosfery i trwałego jego magazynowania w postaci węgla w biomase drzewnej. Istotne są zatem rozwiązania oparte na systemach rolno-leśnych, zadrzewieniach i zaskrzeczeniach śródpolnych.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.8.8 Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (Premie z tytułu zadrzewień oraz Premie z tytułu systemów rolno-leśnych)

Z analizy SWOT wynika, że praktyką w zakresie sekwestracji węgla mogą być systemy rolno-leśne, w których uprawa wieloletnich roślin drzewiastych jest połączona z uprawą roślin przeznaczonych na cele żywnościowe lub paszowe i produkcję zwierząt. Dlatego też utrzymanie systemów rolno-leśnych oraz pielęgnacja założonych zadrzewień w krajobrazie rolniczym stanowi istotny element realizacji polityki, w zakresie zwiększenia składowania węgla, w szczególności mając na uwadze, że systemy rolno-leśne

uznaje się za rolnictwo inteligentne klimatycznie (Climate-Smart Agriculture). Docelowo planuje się, że wsparciem objętych będzie około 5,5 tys. ha.

2) I.8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.1 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Interwencja ta poprzez promujące zachowanie TUZ, również cennych przyrodniczo obszarów przyczyni się do zwiększenia potencjału sekwestracji węgla w biomase. Ponadto interwencja ta wpłynie na zwiększenie substancji organicznej i próchnicy w glebie. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.1 około 264 tys. ha, a w ramach I.8.9.1 około 55 tys. ha.

3) I.8.2 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.2 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Interwencja ta poprzez promujące zachowanie TUZ, również cennych przyrodniczo obszarów przyczyni się do zwiększenia potencjału sekwestracji węgla w biomase. Ponadto interwencja ta wpłynie na zwiększenie substancji organicznej i próchnicy w glebie. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.2 około 350 tys. ha, a w ramach I.8.9.2 około 48 tys. ha.

4) I.8.3 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Interwencja ta poprzez promujące zachowanie TUZ przyczyni się do zwiększenia potencjału sekwestracji węgla w biomase. Ponadto interwencja ta wpłynie na zwiększenie substancji organicznej i próchnicy w glebie. Zakładane wsparcie obejmie około 31 tys. ha.

5) I.8.9.3 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Interwencja ta poprzez promowanie praktyk rolniczych sprzyjających zwiększeniu materii organicznej w glebie (tj. międzyplony, przyoranie słomy/obornika) przyczyni się do zwiększenia potencjału sekwestracji węgla w glebie. Planuje się, że z budżetu Planu Strategicznego zostanie wsparte około 59 tys. ha

6) I.8.11 Rolnictwo ekologiczne

Analiza SWOT wskazuje m.in. na istotną rolę trwałych użytków zielonych (TUZ) w zatrzymywaniu dwutlenku węgla przez magazynowanie go w glebie. Z tego m.in. względu jednym z wymagań interwencji jest obowiązek zachowania TUZ występujących w gospodarstwie. Nie bez znaczenia jest również, że stosowanie w produkcji rolniczej metod ekologicznych (tj. m.in. płodozmianu i zabiegów chroniących glebę np. poplonów/międzyplonów, wsiewek) wpływa na ograniczanie ubytku materii organicznej lub jej zwiększanie.

Szacuje się, że w ramach tej interwencji wsparte zostanie ok. 659 tys. ha UR.

7) I.4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

• Praktyka: Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt

Objęte wsparciem trwałe użytki zielone przechwytyją z powietrza węgiel i wiążą go w biomase i glebie. Dodatkowo w ramach praktyki obowiązywać będzie zakaz przeorywania TUZ, co wpisuje się w założenia rolnictwa węglowego, wzmocni także znaczenie wspieranych TUZ w sekwestracji węgla. Szacuje się, że w ramach tej praktyki wsparte zostanie ok. 500 tys. ha.

• Praktyka: Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe

Uprawa międzyplonów oraz wsiewek śródplonowych pomoże także zwiększać pochłanianie CO₂ w rolnictwie, poprzez wiązanie go w materii organicznej.

Szacuje się, że w ramach tej praktyki wsparte zostanie ok. 310 tys. ha.

- **Praktyka: Uproszczone systemy uprawy**

W Polsce dominuje tradycyjny – płużny system uprawy roli. Taki rodzaj uprawy powoduje ubytek glebowej materii organicznej wywiera negatywny wpływ na strukturę gleby, pojemność wodną i jej biologiczną aktywność. Praktyka Uproszczone systemy uprawy bazuje na wspieraniu naturalnych procesów biologicznych w glebie, przy jednoczesnym zredukowaniu do niezbędnego minimum zabiegów uprawowych, co wpływa na zwiększanie zawartości substancji organicznej w wierzchniej warstwie gleby. Szacuje się, że w ramach tej praktyki wsparte zostanie ok. 786 tys. ha.

- **Praktyka: Wymieszanie słomy z glebą**

Zgodnie z analizą SWOT dla celu 4 w Polsce występuje duży zasób gleb lekkich co ogranicza możliwości wzrostu zawartości substancji organicznej w glebie i sekwestrację węgla. Dlatego z punktu

widzenia racjonalnej gospodarki nawozowej przyorywanie słomy jest zabiegiem korzystnym, gdyż jest ważnym źródłem węgla powracającego do gleby i wzbogaca glebę w próchnicę, co oznacza poprawę właściwości chemicznych, fizycznych i biologicznych gleby. Przeznaczając do przyorania masę słomy zbóż wynoszącą przeciętnie 4,5 tony i zawierającą ok. 42% C org., dostarcza się glebie około 1900 kg/ha węgla organicznego.

Szacuje się, że w ramach tej praktyki wsparte zostanie ok. 2,6 mln. ha.

8) I.4.5 Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych

Interwencją objęte będą ekstensywnie użytkowane TUZ, w szczególności TUZ na których ukształtowały się zbiorowiska roślinne lub występują ptaki charakterystyczne dla siedlisk hydrogenicznych. Tego rodzaju TUZ charakteryzują się znaczą zawartością węgla w glebie. Utrzymanie wody na tych terenach pozwoli przeciwdziałać utracie nagromadzonego węgla.

Szacuje się, że w ramach tego ekoschematu wsparte zostanie ok. 315 tys. ha.

R.15 Odnawialna energia pochodząca z rolnictwa i leśnictwa oraz innych źródeł odnawialnych: objęte wsparciem inwestycje w zdolności w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym z biomasy (w MW)

Mając na uwadze działania adaptacyjne do zmian klimatu, a także potencjał polskiego rolnictwa, koniecznym wydaje się wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego do produkcji energii, a także rozwój instalacji wykorzystujących energię z promieniowania słonecznego. Szczególnym znaczeniem, biorąc pod uwagę słabe zaplecze kapitałowe rolników, będą inwestycje w systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej.

Na realizację wskaźnika będą miały wpływ poniższe interwencje:

1) I.10.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej

Zakładane wsparcie w ramach tego działania pozwoli na realizację 2342 projektów związanych z inwestycjami z zakresu produkcji energii z biogazu rolniczego lub promieniowania słonecznego. W ramach tej interwencji możliwe będą także inwestycje w systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej, które obejmą swoim zakresem około 2 111 gospodarstw rolnych. Łączna ilość wspartych gospodarstw wyniesie 4543 co stanowi 0,31% wszystkich gospodarstw rolnych w Polsce.

Będzie to odpowiedzią na wyzwania wskazane w analizie SWOT dla celu 4 jakim jest potrzeba ograniczania emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa, wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii, a także rozwój zrównoważonej energii również w oparciu o nieżywnościowe zastosowania biomasy rolniczej i leśnej.

Ponadto zakres ww. interwencji jest komplementarny z innymi programami. Działania inwestycyjne z zakresu OZE wykorzystujące do produkcji energii wiatr, słońce oraz biomasę przewidziane są również w innych programach współfinansowanych ze środków UE oraz środków krajowych, np. w Polityce Spójności, Programie FEnIKS, Mój Prąd, Agroenergia, co powinno wzmocnić realizację ww. potrzeb na obszarach wiejskich.

2) I.7.5 Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu.

W realizację wskaźnika wpisywać będzie się również interwencja w sektorze owoców i warzyw, w ramach której planowane jest wytworzenie energii ze źródeł odnawialnych, w tym biomasy na poziomie 1,4 MW.

W zakresie sektora owoców i warzyw w ramach przepisów UE od początku funkcjonowania mechanizmu wsparcia dla organizacji producentów, organizacje te są wspierane również w zakresie celów środowiskowych, w tym ochrony klimatu, które są elementem obowiązkowym w realizowanych programach operacyjnych. Zgodnie z przepisami PS WPR organizacje producentów zapewniają, że co najmniej 15% wydatków realizowanych w ramach zatwierdzonych programów operacyjnych będzie

przeznaczanych na co najmniej 3 działania powiązane z celem dotyczącym przyczyniania się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej.

Proponowana interwencja stanowi odpowiedź na następujące zidentyfikowane potrzeby w ramach celu 4, w tym rozwój zrównoważonej energii w oparciu o nieżywnościowe zastosowania biomasy rolniczej i leśnej oraz wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii.

Przyjęto założenie że zasięgiem wsparcia w inwestycje dotyczące pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł zostaną objęte wszystkie organizacje producentów owoców i warzyw realizujące programy operacyjne tj. energia pochodząca albo z biogazu albo ze słońca. Moc wszystkich wspieranych instalacji w całym okresie objętym wsparciem będzie wynosiła 1,4 MW.

R.16 Inwestycje związane z klimatem: odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia inwestycji na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych lub biomasy

Z analizy SWOT wynika, że dla realizacji celów klimatycznych niezwykle istotne są inwestycje wspierające rozwój energetyki odnawialnej, w szczególności wykorzystującej zasoby odnawialne na obszarach wiejskich, w tym biomasę rolniczą i leśną.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej

W ramach analizy SWOT zidentyfikowano problemy energetyczne oraz dostęp do różnego rodzaju zasobów odnawialnych na obszarach wiejskich. Zatem rozwój energetyki odnawialnej dla tych regionów jest kwestią kluczową.

Mając na uwadze działania adaptacyjne do zmian klimatu, a także potencjał polskiego rolnictwa, koniecznym wydaje się wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego do produkcji energii, a także rozwój instalacji wykorzystujących energię wody. Szczególne znaczenie, biorąc pod uwagę słabe zaplecze kapitałowe rolników, będą miały inwestycje w systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej.

Zakładane wsparcie w ramach tego działania pozwoli na realizację 2342 projektów związanych z inwestycjami z zakresu produkcji energii z promieniowania słonecznego lub biogazu rolniczego. W ramach tej interwencji możliwe będą także inwestycje w systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej, które obejmą swoim zakresem około 2 111 gospodarstw rolnych. Łączna ilość wspartych gospodarstw wyniesie ok. 4 453 co stanowi 0,31% wszystkich gospodarstw rolnych w Polsce.

Będzie to odpowiedzią na wyzwania wskazane w analizie SWOT dla celu 4 jakim jest potrzeba ograniczania emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa, wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii, a także rozwój zrównoważonej energii również w oparciu o nieżywnościowe zastosowania biomasy rolniczej i leśnej.

Ponadto zakres ww. interwencji jest komplementarny z innymi programami. Działania inwestycyjne z zakresu OZE wykorzystujące do produkcji energii słońce oraz biomasę przewidziane są również w innych programach współfinansowanych ze środków UE oraz środków krajowych, np. w Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS), Mój Prąd, Agroenergia, co powinno wzmacniać realizację ww. potrzeb na obszarach wiejskich.

2) I.10.12 Tworzenie zadrzewień śródpolnych

Zgodnie z analizą SWOT, istotnym problemem polskiego rolnictwa są coraz częściej występujące susze rolnicze. Wskazano, że ochrona przed wyparowaniem wody wymaga zastosowania kompleksowego zestawu działań, w tym m.in. tworzenia zadrzewień śródpolnych. W zidentyfikowanych potrzebach wskazano, że zakładanie zadrzewień śródpolnych jest szczególnie istotne w kontekście przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu oraz ochrony i różnicowania krajobrazu wiejskiego, w tym m.in. ochrony zapylaczy. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 3,9 tys. operacji. **3)**

I.10.13 Zakładanie systemów rolno-leśnych

W analizie SWOT wykazano, że systemy rolno-leśne należą do praktyk mitygacyjnych, posiadających znaczący potencjał sekwestracji węgla. W ramach zidentyfikowanych potrzeb wskazano, że wsparcie praktyk agroleśnych, w ramach których drzewa i krzewy są zintegrowane z uprawą rolną, w sposób bezpośredni przyczynia się do zwiększania pochłaniania i skutecznego magazynowania węgla w glebie.

Systemy rolno-leśne w istotny sposób wpływają również na zwiększenie bioróżnorodności, gdyż biocenotyczne i miododajne gatunki drzew i krzewów są naturalnym środowiskiem występowania owadów zapylających. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 3,9 tys. operacji. **4) I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu**

Z analizy SWOT oraz identyfikacji potrzeb wynika, iż rozdrobniona struktura agrarna skutkuje niską produktywnością i w konsekwencji niedoinwestowaniem gospodarstw rolnych. W efekcie nie mogą one realizować przedsięwzięć służących racjonalnej gospodarce zasobami wody, gleby i powietrza.

Ponadto, rolnictwo jest sektorem, w którym produkcja w bardzo dużym stopniu jest uzależniona od warunków przyrodniczych (głównie gleba i agroklimat). Zmiany tych warunków przekładają się w sposób bezpośredni na ukierunkowanie produkcji i jej intensywność oraz efektywność.

Dzięki wykorzystaniu nowych technologii możliwe jest przeciwdziałanie i zapobieganie następstwom niekorzystnych zjawisk klimatycznych. Szczególnie ważne jest wdrażanie działań, które w dłuższej perspektywie mogą ograniczyć dynamikę zmian klimatycznych i zrationalizować wykorzystanie zasobów. Można to osiągnąć m.in. poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz amoniaku do atmosfery czy racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Niestety większość tego typu technologii, ze względu na innowacyjny charakter, charakteryzuje się wysokimi kosztami. Konieczne jest więc wypracowanie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ barier o charakterze ekonomicznym.

Analiza SWOT wykazała, że potrzebne jest zapewnienie wsparcia dla gospodarstw rolnych w celu ograniczenia wpływu zmian klimatu na prowadzoną w gospodarstwach produkcję (roślinną lub zwierzęcą) z jednoczesnym zmniejszeniem niekorzystnego oddziaływania tej produkcji na środowisko. W związku z tym przyjęto, że wsparcie w celu realizacji potrzeb związanych z adaptacją gospodarstw rolnych do zmian klimatu oraz ograniczeniem ich presji na środowisko otrzyma ok. 8 tys. producentów rolnych, co stanowi 0,54% wszystkich gospodarstw rolnych w Polsce.

Będzie to odpowiedzią na wyzwania wskazane w analizie SWOT dla celu 4 i 5, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa, adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu, poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich, ograniczanie zanieczyszczeń powietrza oraz zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów.

R.17 Grunty zalesione: obszar objęty wsparciem z tytułu zalesiania, systemów rolno-leśnych i odtwarzania, w tym z podziałem na poszczególne kategorie

W analizie SWOT wskazano, że istotne możliwości sekwestracji CO₂ w Polsce związane są z ok. 30 % udziałem lasów w powierzchni kraju oraz dużym arealem gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w sąsiedztwie użytków rolnych, a także znacznym potencjałem do zalesienia gruntów o niskiej produktywności. Dodatkowo podkreśla się, że adaptacja do zmian klimatu wymaga również działań na rzecz zwiększenia bioróżnorodności w lasach prywatnych. Z tego względu w ramach Planu Strategicznego na lata 2023-2027 wspierane będą inwestycje leśne i zadrzewieniowe w sposób bezpośredni przyczyniające się do realizacji celów wskazanych w Europejskim Zielonym Ładzie, polegających m.in. na poprawie jakości obszarów leśnych w Unii Europejskiej oraz zasadzeniu 3 mld drzew w UE do 2030 r. Interwencje przyczyniać się będą do realizacji Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL), w ramach którego przewiduje się wzrost lesistości polski do 30% w 2020 roku i 33% w roku 2050. Tym samym realizować będą cele związane z pochłanianiem określone dla Sektora: użytkowanie gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (tzw. LULUCF).

Wskaźnik R.17 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, 5 jak i celu 6.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.10.14 Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych

Z analizy SWOT wynika, że lasy prywatne w Polsce charakteryzują się niską bioróżnorodnością (dominują w nich gatunki iglaste), co wpływa na ograniczenie ich odporności oraz funkcji przyrodniczych, zdolności do wiązania węgla, ochrony wód oraz gleb. Stwierdzono więc potrzebę zwiększania różnorodności biologicznej w lasach prywatnych poprzez dywersyfikację ich struktury oraz składu gatunkowego. Konieczne są również, zwłaszcza w aspekcie adaptacji do zmian klimatu, inwestycje zwiększające odporność i zdrowotność drzewostanów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 11,4 tys. ha.

2) I.10.11 Zalesianie gruntów rolnych

W analizie SWOT wskazano, że lasy odgrywają ważną rolę w procesie pochłaniania CO₂ z atmosfery i trwałego jego magazynowania w postaci węgla w biomasie drzewnej. Podkreślono potrzebę zalesień gruntów o niskiej produktywności, które szczególnie narażone są na erozję i pogorszenie stosunków wodnych. Tworzenie zalesień na gruntach rolnych odpowiada na zidentyfikowaną w Planie Strategicznym WPR potrzebę zwiększania pochłaniania i skutecznego magazynowania węgla w glebie. Dodatkowo

zalesienia przyczyniają się do łączenia rozdrobnionych kompleksów leśnych w zwarte i ciągłe struktury krajobrazu. Planuje się, że w ramach interwencji zalesionych zostanie ok. 2,5 tys. ha.

3) I.10.12 Tworzenie zadrzewień śródpolnych

Zgodnie z analizą SWOT, istotnym problemem polskiego rolnictwa są coraz częściej występujące susze rolnicze. Wskazano, że ochrona przed wyparowaniem wody wymaga zastosowania kompleksowego zestawu działań, w tym m.in. tworzenia zadrzewień śródpolnych. W zidentyfikowanych potrzebach wskazano, że zakładanie zadrzewień śródpolnych jest szczególnie istotne w kontekście przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu oraz ochrony i różnicowania krajobrazu wiejskiego, w tym m.in. ochrony zapylaczy. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 1,9 tys. ha.

4) I.10.13 Zakładanie systemów rolno-leśnych

W analizie SWOT wykazano, że systemy rolno-leśne należą do praktyk mitygacyjnych, posiadających znaczący potencjał sekwestracji węgla. W ramach zidentyfikowanych potrzeb wskazano, że wsparcie praktyk agroleśnych, w ramach, których drzewa i krzewy są zintegrowane z uprawą rolną, w sposób bezpośredni przyczynia się do zwiększania pochłaniania i skutecznego magazynowania węgla w glebie. Systemy rolno-leśne w istotny sposób wpływają również na zwiększenie bioróżnorodności, gdyż biocenotyczne i miododajne gatunki drzew i krzewów są naturalnym środowiskiem występowania owadów zapylających. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 4,9 tys. ha.

R.18 Wsparcie z tytułu inwestycji w sektorze leśnym: całkowite inwestycje na rzecz poprawy realizacji celów przez sektor leśny

Z analizy SWOT wynika, że leśnictwo jest integralną częścią rozwoju obszarów wiejskich, a wsparcie na rzecz zrównoważonego i przyjaznego dla klimatu użytkowania gruntów powinno obejmować rozwój obszarów leśnych i zrównoważone zarządzanie lasami. Jednocześnie wspólnie trudno nie doceniać wielofunkcyjnego znaczenia lasu. Jego rola nie jest już ograniczana jedynie do produkcji surowca drzewnego, ale uwzględnia również szereg funkcji pozaprodukcyjnych tj. środowiskowych, społecznych czy ochronnych. Funkcje te mogą być realizowane m.in. dzięki zwiększaniu obszarów leśnych poprzez zalesianie oraz komplementarne wsparcie na rzecz usług dla rolnictwa i leśnictwa.

Na realizację tego wskaźnika wpływ mają:

1) I.10.11 Zalesianie gruntów rolnych

W analizie SWOT wskazano, że do zalesienia przeznaczane powinny być grunty mało produktywne. Jednocześnie, zidentyfikowano potrzebę zwiększenia lesistości kraju. W tym celu zaprojektowano interwencję służącą wsparciu rolników w zakresie zalesiania na gruntach ornych niskiej klasy bonitacji, na których prowadzenie produkcji rolnej jest utrudnione. Dzięki przeznaczeniu tych obszarów na cele leśne zapewnione zostanie zrównoważone użytkowanie gruntu poprzez wykorzystanie jego potencjału na cele inne niż rolne. Docelowo planuje się, że na wsparcie przeznaczone zostanie łącznie około 11,62 mln EUR.

2) I.10.9 Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa - Instrumenty finansowe

Mając na względzie, że w interwencji Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe) przeważająca większość operacji dotyczyć będzie obszaru rolnictwa a nie obszaru leśnictwa, przewiduje się, że całkowite inwestycje na rzecz poprawy realizacji celów przez sektor leśny wyniosą ok. 10% alokacji tej interwencji, a więc ukształtują się na poziomie 5 000 000 euro.

3) I.10.14 Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych

Na wsparcie w ramach tego instrumentu przewidziano około 12 mln EUR. Całość tej kwoty stanowić będzie wsparcie z tytułu inwestycji w sektorze leśnym, dlatego też jego budżet w całości przyczyni się do wartości wskaźnika R.18.

R.19 Poprawa stanu i ochrona gleby: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, plodozmian, w tym z udziałem roślin strączkowych) Wskaźnik R.19 odnosi się do realizacji celu 4 i 5

.Wskaźnik ten został szczegółowo opisany pod celem 5. **R.22 Zrównoważona gospodarka składnikami odżywczymi: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi**

Wskaźnik R.22 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, jak również celu 5 oraz 6. Wskaźnik ten został szczegółowo opisany pod celem 5.

R.26 Inwestycje związane z zasobami naturalnymi: odsetek gospodarstw korzystających ze wsparcia w ramach WPR z tytułu inwestycji produkcyjnych i nieprodukcyjnych związanych z dbaniem o zasoby naturalne

Wskaźnik R.26 odnosi się zarówno do realizacji celu 4 jak i celu 5 oraz 6.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.7.5 Interwencja w sektorze owoców i warzyw - Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu

W zakresie sektora owoców i warzyw w ramach przepisów UE od początku funkcjonowania mechanizmu wsparcia dla organizacji producentów, organizacje te są wspierane również w zakresie celów środowiskowych, w tym ochrony klimatu, które są elementem obowiązkowym w realizowanych programach operacyjnych. Zgodnie z przepisami PS WPR organizacje producentów zapewniają, że co najmniej 15% wydatków realizowanych w ramach zatwierdzonych programów operacyjnych będzie przeznaczanych na co najmniej 3 działania powiązane z celem dotyczącym promowania, rozwoju i wdrażania: metod i technik produkcji, które są przyjazne dla środowiska; praktyk uprawy odpornych na szkodniki i przyjaznych dla środowiska; standardów zdrowia i dobrostanu zwierząt wykraczających poza minimalne wymogi ustanowione na mocy prawa unijnego i krajowego; przyjaznego dla środowiska stosowania produktów ubocznych i odpadów oraz gospodarowania nimi, w tym ich ponownego wykorzystania i waloryzacji; zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, w szczególności ochrona wody, gleby i powietrza, jak również działania na rzecz różnorodności biologicznej. Proponowana interwencja stanowi również odpowiedź na potrzeby zidentyfikowane w ramach celu 5, tj. poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich oraz ograniczanie zanieczyszczeń powietrza.

Zakłada się, że w całym okresie realizacji Planu Strategicznego WPR w ramach interwencji w sektorze owoców i warzyw wsparciem zostanie objętych **ok. 1,3 tys. gospodarstw rolnych** będących członkami organizacji producentów owoców i warzyw, realizujących program operacyjny, **co stanowi 0,44%** wszystkich gospodarstw uprawiających owoce i warzywa w Polsce. **2) I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu**

Z analizy SWOT oraz identyfikacji potrzeb wynika, iż rozdrobniona struktura agrarna skutkuje niską produktywnością i w konsekwencji niedoinwestowaniem gospodarstw rolnych. W efekcie nie mogą one realizować przedsięwzięć służących racjonalnej gospodarce zasobami wody, gleby i powietrza.

Ponadto, rolnictwo jest sektorem, w którym produkcja w bardzo dużym stopniu jest uzależniona od warunków przyrodniczych (głównie gleba i agroklimat). Zmiany tych warunków przekładają się w sposób bezpośredni na ukierunkowanie produkcji i jej intensywność oraz efektywność.

Dzięki wykorzystaniu nowych technologii możliwe jest przeciwdziałanie i zapobieganie następstwom niekorzystnych zjawisk klimatycznych. Szczególnie ważne jest wdrażanie działań, które w dłuższej perspektywie mogą ograniczyć dynamikę zmian klimatycznych i zrationalizować wykorzystanie zasobów. Można to osiągnąć m.in. poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz amoniaku do atmosfery czy racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Niestety większość tego typu technologii, ze względu na innowacyjny charakter, charakteryzuje się wysokimi kosztami. Konieczne jest więc wypracowanie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ barier o charakterze ekonomicznym.

Analiza SWOT wykazała, że potrzebne jest zapewnienie wsparcia dla gospodarstw rolnych w celu ograniczenia wpływu zmian klimatu na prowadzoną w gospodarstwach produkcję (roślinną lub zwierzęcą) z jednoczesnym zmniejszeniem niekorzystnego oddziaływania tej produkcji na środowisko. W związku z tym przyjęto, że wsparcie w celu realizacji potrzeb związanych z adaptacją gospodarstw rolnych do zmian

klimatu oraz ograniczeniem ich presji na środowisko otrzyma ok. 5 tys. producentów rolnych, co stanowi 0,54% wszystkich gospodarstw rolnych w Polsce.

Będzie to odpowiedzią na wyzwania wskazane w analizie SWOT dla celu 4 i 5, jakim są: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa, adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu, poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich, ograniczanie zanieczyszczeń powietrza oraz zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów. **3) I.10.12 Tworzenie zadrzewień śródpolnych**

W analizie SWOT wskazano, że rozwój takich elementów krajobrazu, jak np. zadrzewienia w warunkach Polski wydaje się szczególnie istotne, w kontekście przeciwdziałania erozji wodnej i wietrznej, czy wymywaniu składników pokarmowych i środków ochrony roślin z gleby, dlatego też odnosząc się do inwestycji związanych z dbaniem o zasoby naturalne, wdrażane będzie tworzenie zadrzewień śródpolnych, które przyczyniają się do zwiększania krajobrazowej retencji wody, ograniczania skutków suszy oraz zapobiegania erozji glebowej. Zadrzewienia odgrywają ważną rolę w ochronie jakości wód. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 3,9 tys. gospodarstw.

4) I.10.13 Zakładanie systemów rolno-leśnych

Systemy rolno-leśne to wielofunkcyjne użytkowanie gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie. Niosą one za sobą szereg korzyści związanych z ochroną zasobów naturalnych, przyczyniając się do ograniczenia erozji gleb, zwiększenia obiegu materii organicznej i retencji wodnej, dzięki głębokiemu systemowi korzeniowemu. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 3,9 tys. gospodarstw.

R.27 Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej

Wskaźnik R.27 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, jak również celu 5 oraz 6 i 10. Wskaźnik ten został szczegółowo opisany pod celem 5.

R.29 Rozwój rolnictwa ekologicznego: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR z tytułu rolnictwa ekologicznego, w podziale na utrzymywanie i konwersję

Wskaźnik R.29 odnosi się do realizacji celu 4, 5, 6 oraz celu 9. Szczegółowy opis tego wskaźnika znajduje się w opisie celu 9.

R.30 Wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej: odsetek gruntów leśnych objętych zobowiązaniami w dziedzinie wspierania ochrony lasów i gospodarowania usługami ekosystemowymi

Wskaźnik R.30 odnosi się do realizacji celu 4 i 6. Szczegółowy opis tego wskaźnika znajduje się w opisie celu 6.

R.32 Inwestycje związane z różnorodnością biologiczną: odsetek gospodarstw korzystających ze wsparcia w ramach WPR z tytułu inwestycji na rzecz różnorodności biologicznej

Z analizy SWOT wynika, iż obszary wiejskie w Polsce charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem krajobrazu, ekosystemów naturalnych i półnaturalnych zależnych od rolnictwa i leśnictwa. Aby utrzymać ten trend niezwykle istotne jest zakładanie zadrzewień śródpolnych i systemów rolno-leśnych w szczególności na gruntach ornych pozbawianych tego typu elementów krajobrazu. Zakładanie ich przy dużym udziale zróżnicowanych gatunków drzew i krzewów wpływa korzystnie na zachowanie bioróżnorodności obszarów rolnych, ponieważ są miejscem bytowania wielu organizmów i bazą pokarmową m.in. dla ptaków i owadów.

Wskaźnik R.32 odnosi się do realizacji celu 4, 6.

Na realizację tego wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.10.12 Tworzenie zadrzewień śródpolnych

W analizie SWOT wskazano, że uwzględnienie zadrzewień w systemie wsparcia gospodarstw rolnych przyczynia się do zachowania ich funkcji ochronnej w krajobrazie rolniczym i wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Zadrzewienia stanowiąc będą zatem element krajobrazu istotny dla zachowania bioróżnorodności obszarów wiejskich. Są one miejscem bytowania wielu organizmów. Zadrzewienia, w szczególności zakładane z miododajnych gatunków drzew lub krzewów, to także baza pokarmowa dla

owadów zapylających. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 3,9 tys. gospodarstw. 2) **I.10.13**

Zakładanie systemów rolno-leśnych

W analizie SWOT wskazuje się, że rozwój m.in. systemów rolno-leśnych wydaje się szczególnie istotny w kontekście przeciwdziałania utracie bioróżnorodności. Wspierane systemy rolo-leśne będą miały pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną, gdyż biocenotyczne i miododajne gatunki drzew lub krzewów są naturalnym środowiskiem występowania owadów zapylających, w szczególności pszczół dla

których oferują nie tylko pokarm, ale również miejsce na założenie gniazda. Jednocześnie, systemy rolnoleśne, w których drzewa i krzewy stanowią część pastwiska dają zwierzętom schronienie przed niekorzystnymi warunkami pogodowymi. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie około 3,9 tys. gospodarstw. **R.34 Zachowanie elementów krajobrazu: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami w zakresie gospodarowania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami**

Wskaźnik R.34 odnosi się do realizacji celu 4, 6. Szczegółowy opis tego wskaźnika znajduje się w opisie celu 6.

[1] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE

2.1.SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 5. P1.	Ochrona zasobów i poprawa jakości gleby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P4.	Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza	pożądana (+)	Częściowo
CS 5. P5.	Zapobieganie porzucaniu gruntów	pożądana (+)	Tak
CS 5.P 6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, gleby, powietrza	poza priorytetyzacją	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.4 - Uzależnienie wsparcia dochodu od stosowania norm i dobrych praktyk Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości	97,66 %
R.6^{PR} - Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw rolnych Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)	102,43 %

R.7^{PR} - Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)	104,47 %
R.17^{CU PR} - Grunty zalesione Obszar objęty wsparciem na zalesianie, odbudową systemu rolno-leśnego, z uwzględnieniem podziału	20 660,00 ha
R.19^{PR} - Poprawa jakości gleby i jej ochrona Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, zmianowanie upraw, w tym z udziałem roślin strączkowych)	31,55 %
R.20^{PR} - Poprawa jakości powietrza Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do ograniczenia emisji amoniaku	26,81 %
R.21^{PR} - Ochrona jakości wody Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód	31,55 %
R.22^{PR} - Zrównoważona gospodarka składnikami odżywczymi Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi	27,02 %
R.23^{PR} - Zrównoważone użytkowanie wody Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy bilansu wodnego	25,58 %
R.24^{PR} - Zrównoważone i ograniczone stosowanie pestycydów Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów	9,43 %
R.26^{CU} - Inwestycje związane z zasobami naturalnymi Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje produkcyjne i nieprodukcyjne w ramach WPR związane z dbałością o zasoby naturalne	0,81 %
R.27^{CU} - Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej	4 869,00
R.29^{PR} - Rozwój rolnictwa ekologicznego Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR na rolnictwo ekologiczne z podziałem na utrzymywanie i konwersję	4,53 %

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.4 Uzależnienie wsparcia dochodów od stosowania norm i dobrych praktyk: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodów i podlegającej warunkowości

Wskaźnik R.4 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.6 Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw: wartość procentowa dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.6 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.7 Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach: odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.7 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.17 Grunty zalesione: obszar objęty wsparciem z tytułu zalesiania, systemów rolno-leśnych i odtwarzania, w tym z podziałem na poszczególne kategorie

Wskaźnik R.17 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, jak również celu 5 oraz 6. Wskaźnik ten został szczegółowo opisany pod celem 4.

R.19 Poprawa stanu i ochrona gleby: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy

jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, plodozmian, w tym z udziałem roślin strączkowych)

W analizie SWOT wykazano, że istotne znaczenie dla ochrony gleb może mieć szereg kompleksowych działań służących poprawie jej żyzności i wartości przyrodniczej. Zidentyfikowano potrzeby w zakresie promowania praktyk służących zachowaniu materii organicznej w glebie, dbaniu o właściwy odczyn gleby, zasobność w składniki pokarmowe i bioróżnorodność środowiska glebowego. Do Planu Strategicznego włączono zatem praktyki w sposób komplementarny przyczyniające się do zrównoważonego gospodarowania glebami w rolnictwie, również odnoszące się do adaptacji agrotechniki i technologii uprawy roślin do zmian klimatu. Zaproponowane interwencje uwzględniają różnorodne funkcje gleby, ich złożoność oraz różne procesy degradacji, jakim gleba może podlegać, tym samym przyczyniają się do realizacji celów wskazanych w Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 Przywracanie przyrody do naszego życia, związanych z odbudową ekosystemów gleby, jak również postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów, implementowanych do prawa krajowego poprzez ustawę z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.). Przedstawione instrumenty wsparcia będą miały wpływ na implementację zapisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE.

Wskaźnik R.19 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, jak również celu 5.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

□ Praktyka - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe

W analizie SWOT dla celu 5, jako szansę na poprawę stanu i ochronę gleby poprzez ograniczenie procesu ubytku materii organicznej w glebie, zwiększenie efektywności wykorzystania nawożenia oraz ograniczenie wymycia biogenów do wód powierzchniowych wskazano m.in. uprawę poplonów i międzyplonów, szczególnie w okresie jesienno-zimowym. Działania te mogą także w konsekwencji zwiększać pochłanianie CO₂ w rolnictwie, poprzez wiązanie go w materii organicznej. Międzyplony mają za zadanie pokrycie gleby roślinnością, szczególnie w okresach neuralgicznych, w których gleby narażone są na erozję i wymywanie składników do wód podziemnych. W taki cel poprawy stanu gleby wpisana została praktyka Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe utrzymywane w postaci wsiewek roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanek z roślinami bobowatymi drobnonasiennymi w uprawę główną lub międzyplonów ozimych. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 310 tys.

ha. □ Praktyka: Zróżnicowana struktura upraw

Zgodnie z analizą SWOT, w Polsce występuje znaczny udział gleb o niskiej zawartości próchnicy. Szansą na ograniczenie procesu ubytku materii organicznej w glebie, zwiększenie efektywności wykorzystania nawożenia oraz ograniczenie wymycia biogenów do wód powierzchniowych może być także wprowadzenie zróżnicowanych plodozmianów ze zwiększonym wykorzystaniem m.in. roślin bobowatych. Praktyka polegająca na zróżnicowaniu struktury stanowi odpowiedź na cel, którym jest poprawa jakości gleby i potrzebę odbudowy materii organicznej, poprzez obowiązek posiadania w strukturze zasiewów zwiększonej powierzchni upraw roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej. Zawartość próchnicy jest podstawowym wskaźnikiem żyzności gleby, stabilizuje ona strukturę gleby, zmniejsza podatność gleby na zagęszczenie oraz erozję wodną i wietrzną. Realizacja podstawowego celu praktyki, jakim jest utrzymanie, ewentualnie poprawa dodatniego bilansu materii organicznej w glebie umożliwia poprawę retencji wodnej gleb i jednocześnie zwiększa sekwestrację węgla organicznego w

glebie. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 1,1 mln ha. □ **Praktyka: Uprozczone systemy uprawy**

Celem praktyki jest wsparcie systemów uprawy korzystnych dla ochrony i poprawy jakości gleb w sytuacji zachodzących zmian klimatu. Prowadzenie upraw uproszczonych wymagających odstąpienia od uprawy płużnej połączone z wymogiem pozostawieniem na polu po zbiorze uprawy całości resztek poźniwnych w formie mulczu, przyczynia się do przeciwdziałania degradacji gleby związanej z występowaniem niekorzystnych zjawisk: erozji wodnej i wietrznej a także poprawia jakość gleby poprzez wzbogacanie jej w materię organiczną, dzięki pozostawieniu mulczu. Planuje się, że wsparciem objętych będzie co rocznie około 786 tys. ha.

- **Praktyka: Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia**

Analiza SWOT wskazuje m.in. na potrzeby promowania praktyk służących zachowaniu materii organicznej w glebie, dbaniu o właściwy odczyn gleby, zasobność w składniki pokarmowe.

Celem praktyki wdrażanej w ramach ekoschematu - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi jest właściwe zarządzanie nawożeniem dostosowanym do zasobności gleb w azot, fosfor, potas, magnez, wapń (N, P, K, Mg i Ca). Dzięki temu nawożenie jest dostosowane do potrzeb pokarmowych roślin, co w konsekwencji może przyczynić się w sposób bezpośredni do zmniejszenia zużycia nawozów i pozytywnie wpłynie na jakość wody i gleby. Dodatkowo poprzez wariant dotyczący wapnowania, praktyka ma przeciwdziałać zakwaszeniu gleb, które stanowi istotne zagrożenie dla środowiska. Zakwaszenie m.in. pogarsza strukturę gleby, osłabia kompleks sorpcyjny i zdolność zatrzymywania wody (co ma szczególne znaczenie w okresach suszy), zwiększa mobilność glinu i manganu oraz innych metali ciężkich, zmniejsza efektywność wykorzystania azotu i fosforu, przez co wpływa na pogorszenie jakości gleb i wód. Planuje się, że wsparciem objętych będzie maksymalnie około 3,8 mln ha.

- **Praktyka: Wymieszanie słomy z glebą**

Analiza SWOT dla celu 5 wskazuje m.in. na potrzeby promowania praktyk służących zachowaniu materii organicznej w glebie a także dbaniu o składniki pokarmowe. Praktyka polegająca na wymieszaniu słomy z glebą jest odpowiedzią na cel poprzez wykorzystanie słomy do utrzymywania lub zwiększania poziomu zawartości materii organicznej, jak i składników pokarmowych co jest najskuteczniejszym działaniem zapewniającym utrzymanie żyzności gleby.

Ponadto, zgodnie z analizą SWOT, w Polsce występuje znaczny udział gleb o niskiej zawartości próchnicy. Dlatego z punktu widzenia racjonalnej gospodarki nawozowej przyorwanie słomy jest zabiegiem korzystnym, gdyż jest ważnym źródłem węgla powracającego do gleby i wzbogaca glebę w próchnicę. Przeznaczając do przyorania masę słomy zbóż wynoszącą przeciętnie 4,5 tony i zawierającą ok. 42% Corg., dostarcza się glebie około 1900 kg/ha węgla organicznego.

Planuje się, że wsparciem objętych będzie maksymalnie około 2,6 mln ha.

2) I.4.3 Ekoschemat- Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin W analizie SWOT dla celu 5, jako mocną stroną wskazano prowadzenie produkcji roślinnej zgodnie z zasadami integrowanej ochrony. Jest to system jakości żywności, wykorzystujący w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu, którego zasadniczym celem jest dbałość o jakość żywności, zdrowie ludzi i środowisko. Wsparcie w ramach tej interwencji udzielane będzie do prowadzenia upraw zgodnie z metodykami integrowanej produkcji dla danego rodzaju uprawy, potwierdzone certyfikatem krajowego systemu jakości. Przyczyni się do realizacji potrzeby dotyczącej ochrony zasobów i poprawy jakości gleby, gdyż prowadzenie uprawy zgodnie z metodyką integrowanej produkcji pozwala na ograniczenie stosowania środków ochrony roślin oraz zapewnia racjonalizację wykonywania zabiegów ochronnych, dzięki monitorowaniu agrofagów i stosowaniu metod niechemicznych ochrony roślin (metody biologiczne, agrotechniczne), a także wykluczeniu stosowania najbardziej niebezpiecznych środków ochrony roślin. Działania takie ograniczą depozycję środków ochrony roślin, które mogłyby dostać się do środowiska glebowego i negatywnie wpłynąć na jego życie biologiczne. Dodatkowo w ramach systemu rolnik stosuje się do odpowiednich wskazań co do odmian czy też płodozmianu. Co w efekcie pozytywnie wpłynie na stan gleby. Wymogiem uczestnictwa w systemie integrowanej produkcji jest także racjonalne nawożenie oparte na faktycznych potrzebach roślin. Zakłada

się, że w pierwszym roku wsparciem zostanie objętych około 25 tys. ha i z każdym rokiem powierzchnia ta będzie wrosła. Docelowo planuje się, że wsparciem objętych będzie około 30 tys. ha.

3) I.8.9.3 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Analiza SWOT dla celu 5 wskazuje na znaczny udział gleb o niskiej zawartości próchnicy, kwaśnym lub bardzo kwaśnym odczynie oraz niskiej zasobności w fosfor, potas i magnez.

Wsparcie w ramach zobowiązań kontynuacyjnych Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone promuje przede wszystkim przeciwdziałanie ubytkowi zawartości substancji organicznej w glebie, dywersyfikację upraw, stosowanie odpowiedniego płodozmianu, stosowania praktyk zwiększających zawartość substancji organicznej w glebie (międzyplonu, przyorania słomy lub przyorania obornika). Przedmiotowy pakiet jest odpowiedzią na powyższe wyzwania. Planuje się, że z budżetu Planu Strategicznego zostanie wsparte około 59 tys. ha.

4) I.8.11 Rolnictwo ekologiczne

Analiza SWOT wskazuje, że dla ochrony gleby znaczenie ma stosowanie kompleksowych działań służących poprawie jej żyzności i wartości przyrodniczej.

Stosowanie w produkcji rolniczej metod ekologicznych (tj. m.in. płodozmianu i zabiegów chroniących glebę np. poplonów/międzyplonów, wsiewek) pozytywnie wpływa na jakość gleb (w tym ograniczanie ubytku materii organicznej lub jej zwiększanie, zwiększanie różnorodności mikrobiologicznej gleb, ograniczanie erozji oraz przeciwdziałanie przesuszeniu gleb co ma przełożenie na lepsze efekty produkcji rolnej). Poprawa jakości gleb jest również efektem ograniczenia bądź całkowitej eliminacji stosowania środków ochrony roślin oraz ograniczenia nawożenia - tj. zrównoważonego i racjonalnego stosowania środków ochrony roślin i nawozów wykluczającego stosowanie syntetycznych środków ochrony roślin i nawozów.

Wsparcie ekologicznych metod produkcji odpowiadające na potrzebę dotyczącą ochrony zasobów i poprawy jakości gleb realizowane będzie poprzez interwencję Rolnictwo ekologiczne. Szacuje się, że w ramach tej interwencji wsparte zostanie ok. 659 tys. ha UR.

5) I.8.8 - Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (premie z tytułu zadrzewień i premie z tytułu systemów rolno-leśnych)

Analiza SWOT wskazuje, że potencjał produkcyjny gleb w Polsce jest stosunkowo niski. Wytworzone z piasków gleby lekkie o dużej przepuszczalności i małej retencji stają się bardzo podatne na suszę glebową. Znaczenia nabierają zatem działania ukierunkowane na ochronę gleb, w tym utrzymanie elementów krajobrazu, takich jak zadrzewienia śródpolne, które chronią glebę m.in. przed wiatrem. Jest to szczególnie istotne w czasie susz i upałów, a także bezśnieżnych zim, gdy na glebach lekkich, pozbawionych okrywy roślinnej silne podmuchy wiatru powodują wywiewanie drobnych mineralnych i organicznych frakcji gleby. Głęboki system korzeniowy poprawia obieg składników odżywczych, zwiększając przyrost materii organicznej w glebie, która w konsekwencji efektywniej zatrzymuje wodę. Dzięki udzielanym premiom zapewniona zostanie trwałość zadrzewień i ich korzystny wpływ na ochronę gleby. Szacuje się, że premiami na utrzymanie zadrzewień i systemów rolno-leśnych objętych zostanie około 5,5 tys. ha.

R.20 Poprawa jakości powietrza: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami do ograniczenia emisji amoniaku

Rolnictwo jest zasadniczym źródłem emisji amoniaku (NH₃). W analizie SWOT wskazano, że ograniczenie emisji amoniaku możliwe jest m.in. poprzez optymalizację produkcji, realizowanie zrównoważonych praktyk rolniczych oraz wdrażanie innowacji i nowych metod produkcji. Tym samym zaproponowane interwencje związane z właściwym zarządzaniem nawozami naturalnymi, w sposób komplementarny przyczynią się do realizacji założeń Krajowego Programu Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza (KPOZP) i tym samym realizacji celów określonych w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych

emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE, zwaną dyrektywą NEC.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

□ Praktyka: Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia

Plan nawożenia jest jednym z najbardziej efektywnych sposobów gospodarowania nawozami, co niesie za sobą zarówno korzyści dla środowiska, jak i wymierne efekty ekonomiczne. Realizacja Realizacja powyżej praktyki ekoschematu - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi zapewni stosowanie nawozów zgodnie z potrzebami przyczyniając się tym samym do ograniczenia ich strat, co pozwoli tym samym ograniczyć emisję amoniaku. Planuje się, że wsparciem objętych będzie maksymalnie około 3,8 mln ha.

□ Praktyka: Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji

W analizie SWOT wskazano, że w Polsce w bilansie emisji amoniaku 94% pochodzi z rolnictwa, w tym udział emisji z utrzymywania zwierząt i gospodarki odchodami zwierzęcymi wynosi 83%, a pozostałe 17% emisji związane jest z zużyciem nawozów mineralnych. Zgodnie z dyrektywą NEC Polska jest zobowiązana do ograniczenia emisji amoniaku na poziomie 1% w latach 2020-2029 oraz 17% od 2030 roku w stosunku do roku 2005. W przypadku stosowania stałych nawozów naturalnych na gruntach ornych redukcję emisji amoniaku z rolnictwa można osiągnąć poprzez jak najszybsze wymieszanie nawozu z glebą, zapewniając jednocześnie maksymalne wykorzystanie zawartych w nich składników odżywczych przez rośliny. Dzięki tej interwencji bezpośrednio realizowana jest potrzeba ograniczania zanieczyszczeń powietrza. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 1,1 mln. ha.

□ Praktyka: Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo

Zgodnie z przywołanym w analizie SWOT Kodeksem doradczym dobrej praktyki rolniczej, dotyczącym ograniczenia emisji amoniaku, jedną z praktyk prowadzących do ograniczenia NH₃ jest rozlewanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo. Właściwe ich rozprowadzanie pozwala na minimalizowanie strat amoniaku. Najskuteczniejszą metodą jest m.in. bezpośrednio ich wprowadzenie do gleby. Metody te, z agronomicznego punktu widzenia, umożliwiają też bardziej jednolitą i precyzyjną aplikację gnojowicy oraz gnojówki. Dzięki tej praktyce, wdrażanej w ramach ekoschematu - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi bezpośrednio realizowana jest potrzeba ograniczania zanieczyszczeń powietrza. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 40 tys. ha.

2) I.8.9.3. Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Wsparcie udzielane w ramach interwencji Rolnictwo zrównoważone (zobowiązanie kontynuacyjne PROW 2014-2020) promuje racjonalne stosowanie nawozów poprzez wymóg opracowania i przestrzegania planu nawożenia, co wpłynie na zmniejszenie emisji amoniaku. Przedmiotowy pakiet jest odpowiedzią na powyższe wyzwania. Planuje się, że z budżetu Planu Strategicznego zostanie wsparte około 59 tys. ha

R.21 Ochrona jakości wody: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami na rzecz jakości jednolitych części wód

W analizie SWOT dla celu 5 wskazano, że zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych oraz nasilenie eutrofizacji Morza Bałtyckiego stanowi główne źródło dopływu biogenów pochodzenia rolniczego w Polsce. Pomimo, iż dotychczasowe działania spowodowały zmniejszenie zanieczyszczenia azotanami, nadal konieczne jest realizowanie obligatoryjnych wymogów (programu azotanowego) oraz dobrowolnych dla rolników działań w celu dalszego zmniejszenia zanieczyszczania wód Bałtyku. Na ochronę jakości wód wpływ będzie miało tworzenie planów nawożenia opartych na wynikach badań

próbek gleb i dostosowanych do potrzeb prowadzonych upraw, a także prowadzenie upraw zgodnie z metodyką integrowanej produkcji, pozwalającej na ograniczenie stosowania środków ochrony roślin. Jakość wód będzie chroniona również poprzez interwencję – Rolnictwo ekologiczne ze względu na istniejące w ramach systemu rolnictwa ekologicznego ograniczenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin i stosowanych nawozów.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.4.2 - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

• Praktyka - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe

Zgodnie z analizą SWOT, źródłem zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego jest m.in. dopływ biogenów pochodzenia rolniczego. Biogeny w pierwszej kolejności zanieczyszczają wody gruntowe i są przyczyną eutrofizacji. Sposobem na ograniczenie procesu eutrofizacji zbiorników wodnych a w konsekwencji wód Morza Bałtyckiego jest uprawa międzyplonów, które ograniczają wymywanie azotu oraz innych składników mineralnych.

Taki cel definiuje praktykę - Międzyplony ozime /Wsiewki śródplonowe, ekoschematu - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, w ramach którego rośliny przechwytyują dostępny azot i inne mikro i makroelementy, wbudowują je w swoją masę, która po rozłożeniu oddaje zgromadzone składniki roślinom następczym. Prowadzi to do ograniczania strat cennych pierwiastków, a również wspierania życia mikrobiologicznego gleby, zamykania obiegu materii i dbania o środowisko. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie corocznie ok. 310 tys. ha.

• Praktyka: Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia

Jak wskazano w analizie SWOT, dopływ biogenów pochodzenia rolniczego stanowi główne źródło zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych oraz nasilenia eutrofizacji Morza Bałtyckiego. Ponadto, w analizie SWOT szczegółowo omówiono kwestię zakwaszenia gleb w Polsce, wskazując że powoduje ona szereg niekorzystnych następstw środowiskowych. Polegają one głównie na wymywaniu składników nawozowych, które nie są efektywnie wykorzystywane przez rośliny i zwiększają tym samym ładunek zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, trafiając do wód powierzchniowych i gruntowych. Przy niskim pH występuje ryzyko uruchomienia rozpuszczalnych form glinu i metali ciężkich, które poprzez rośliny mogą przedostawać się do łańcuchów troficznych. Z tego względu istotna jest praktyka popularyzująca wśród rolników tworzenie planów nawożenia opartych na wynikach badań próbek gleb i dostosowanych do potrzeb prowadzonych upraw, a także umożliwiająca wapnowanie zakwaszonych gleb. Planuje się, że wsparciem objętych zostanie maksymalnie około 3,8 mln ha.

2) I.4.3 Ekoschemat- Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin

W analizie SWOT dla celu 5, jako mocną stronę wskazano prowadzenie produkcji roślinnej zgodnie z zasadami integrowanej ochrony. Jednocześnie wykazano, że szansą dla poprawy ochrony środowiska wodnego w kontekście stosowania środków ochrony roślin, ale i nawozów jest rozwój systemu Integrowanej Produkcji Roślin, wykraczającego poza wymogi prawa powszechnie obowiązującego. Przyczyni się do realizacji potrzeby dotyczącej ochrony jakości wód, gdyż prowadzenie uprawy zgodnie z metodyką integrowanej produkcji pozwala na ograniczenie stosowania środki ochrony roślin oraz zapewnia racjonalizację wykonywania zabiegów ochronnych, dzięki monitorowaniu agrofagów i stosowaniu metod niechemicznych ochrony roślin (metody biologiczne, agrotechniczne), a także wykluczeniu stosowania najbardziej niebezpiecznych środków ochrony roślin. Zakłada się, że w pierwszym roku wsparciem zostanie objętych 25 tys. ha i z każdym rokiem powierzchnia ta będzie wrastała. Docelowo planuje się, że wsparciem objętych będzie około 30 tys. ha. **3) I.8.11 Rolnictwo ekologiczne**

Analiza SWOT dla celu 5 wskazuje m.in., że dzięki rozwojowi systemu rolnictwa ekologicznego możliwe jest zmniejszenie w skali ogólnej zużycia przemysłowych środków produkcji, co przekłada się na ograniczenie presji sektora na środowisko, w tym cenne jego elementy jak wodę, glebę i powietrze. Wymiernym efektem stosowania ekologicznych metod produkcji są ograniczenia w zakresie stosowania

środków ochrony roślin oraz nawożenia - tj. zrównoważone i racjonalne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów wykluczające stosowanie syntetycznych środków ochrony roślin i nawozów, co wpływa również na ograniczanie dopływu biogenów pochodzenia rolniczego, a tym samym zmniejszanie źródeł zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Wsparcie ekologicznych metod produkcji odpowiadające m.in. na potrzebę dotyczącą poprawy jakości wód realizowane będzie poprzez interwencję Rolnictwo ekologiczne. Szacuje się, że w ramach tej interwencji wsparte zostanie ok. 659 tys. ha UR.

4) I.8.9.3. Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW

2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Wsparcie w ramach interwencji Rolnictwo zrównoważone (zobowiązanie kontynuacyjne PROW 2014-2020) promuje przede wszystkim przeciwdziałanie ubytkowi zawartości substancji organicznej w glebie, dywersyfikację upraw, stosowanie odpowiedniego płodozmianu, stosowania praktyk zwiększających zawartość substancji organicznej w glebie (międzyplonu, przyorania słomy lub przyorania obornika). Przedmiotowy pakiet jest odpowiedzią na powyższe wyzwania. Planuje się, że z budżetu Planu Strategicznego zostanie wsparte około 59 tys. ha.

5) I.8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.1 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Jednym z zagrożeń zidentyfikowanym w analizie SWOT jest nadmierny wzrost intensywności rolnictwa w niektórych rejonach, w tym szczególnie w zakresie zużycia nawozów mineralnych i naturalnych. Wpływa to niekorzystnie na jakość wód. Wynika to z ryzyka odpływu nadmiaru biogenów do wód powierzchniowych oraz ich przemywania w profilu glebowym do głębszych pokładów wodonośnych. Interwencja wspierać będzie ekstensywne użytkowanie gruntów z ograniczeniem stosowania nawozów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.1 około 264 tys. ha, a w ramach I.8.9.1 około 55 tys. ha.

6) I.8.2 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.2 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Jednym z zagrożeń zidentyfikowanym w analizie SWOT jest nadmierny wzrost intensywności rolnictwa, w tym szczególnie w zakresie zużycia nawozów mineralnych i naturalnych. Wpływa to niekorzystnie na jakość wód. Wynika to z ryzyka odpływu nadmiaru biogenów do wód powierzchniowych oraz ich przemywania w profilu glebowym do głębszych pokładów wodonośnych. Interwencja wspierać będzie ekstensywne użytkowanie gruntów z ograniczeniem stosowania nawozów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.2 około 350 tys. ha, a w ramach I.8.9.2 około 48 tys. ha.

7) I.8.3 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Jednym z zagrożeń zidentyfikowanym w analizie SWOT jest nadmierny wzrost intensywności rolnictwa, w tym szczególnie w zakresie zużycia nawozów mineralnych i naturalnych. Wpływa to niekorzystnie na jakość wód. Wynika to z ryzyka odpływu nadmiaru biogenów do wód powierzchniowych oraz ich przemywania w profilu glebowym do głębszych pokładów wodonośnych. Interwencja wspierać będzie ekstensywne użytkowanie gruntów z ograniczeniem stosowania nawozów. Planuje się, że wsparciem będzie objęte około 31 tys. ha.

8) I.8.8 Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (premie z tytułu zadrzewień i premie z tytułu systemów rolno-leśnych)

W analizie SWOT, wskazano, że ważne z punktu widzenia ochrony zasobów wody, gleby i powietrza jest ochrona i tworzenie nowych elementów przyrodniczych opartych na zadrzewieniach. Zadrzewienia zakładane wzdłuż cieków wodnych stanowią pasy buforowe, oddzielające nawożone uprawy od wód. Ograniczają przemieszczanie się z pól do wód związków chemicznych zawartych w stosowanych nawozach i środkach ochrony roślin, stąd w Planie Strategicznym udzielane będzie wsparcie na tworzenie, ale także ochronę zadrzewień i systemów rolno-leśnych, warunkującą ich efektywny i skuteczny wpływ na ochronę wód. Szacuje się, że premiami na utrzymanie zadrzewień i systemów rolno-leśnych objętych zostanie około 5,5 tys. ha.

R.22 Zrównoważona gospodarka składnikami odżywczymi: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

W analizie SWOT wskazuje się na pozytywne zjawisko wyraźnego wzrostu dbałości rolników o zasoby naturalne, wyrażające się zwiększonym zainteresowaniem badaniami gleb oraz przygotowywaniem planów nawożenia. Analiza SWOT wykazała jednocześnie, że ponad 70% powierzchni gleb rolnych Polski jest w różnym stopniu zakwaszonych. Osłabia to ich potencjał produkcyjny oraz niesie za sobą szereg niekorzystnych następstw środowiskowych polegających na wymywaniu składników nawozowych, które nie są efektywnie wykorzystywane przez rośliny i w wyniku tego zwiększają zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych. Intensyfikacja rolnictwa wpływa również negatywnie na stan bioróżnorodności, w tym cenne siedliska przyrodnicze. Istotne jest zatem włączenie do Planu Strategicznego instrumentów wsparcia ukierunkowanego na poprawne zarządzanie składnikami

Przywracanie przyrody do naszego życia, polegających na ograniczeniu zanieczyszczeń azotem i fosforem z nawozów poprzez zmniejszenie strat tych składników i ograniczenie nawożenia.

Wskaźnik R.22 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, 5 jak i celu 6. Wskaźnik zostanie zrealizowany dzięki wdrażaniu:

1) I.4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

□ Praktyka: Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia

Jednym z najbardziej efektywnych sposobów gospodarowania nawozami jest zarządzanie gruntami rolnymi zgodnie z planem nawozowym. Niesie to za sobą zarówno korzyści dla środowiska, jak i wymierne efekty ekonomiczne. Jednocześnie, w analizie SWOT wskazuje się, że w warunkach klimatycznoglebowych Polski, szansą na przeciwdziałanie zakwaszeniu gleb jest ich wapnowanie. Właściwie przeprowadzony zabieg wapnowania (na podstawie badania pH gleby oraz stosowania się do zaleceń nawozowych) pozwoli ograniczyć wymywanie składników nawozowych, które w przypadku gleb zakwaszonych nie są efektywnie wykorzystywane przez rośliny. Odpowiedzią na potrzeby związane z poprawą zarządzania składnikami pokarmowymi będzie zatem praktyka polegająca na opracowaniu i przestrzeganiu planu nawożenia, opartego na bilansowym ustalaniu dawek azotu oraz chemicznej analizie gleby określającej dawki składników pokarmowych (P, K, Mg oraz potrzeby wapnowania), jak również wariant rozszerzający interwencję o wapnowanie w przypadku, gdy wyniki próbek gleby wskazują na taką potrzebę. Planuje się, że wsparciem objętych będzie maksymalnie około 3,8 mln ha.

2) I.8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000

(zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.1 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Jednym z zagrożeń zidentyfikowanym w analizie SWOT jest nadmierny wzrost intensywności rolnictwa w niektórych rejonach, w tym szczególnie w zakresie zużycia nawozów mineralnych i naturalnych. Wpływa to niekorzystnie na jakość wód. Wynika to z ryzyka odpływu nadmiaru biogenów do wód powierzchniowych oraz ich przemywania w profilu glebowym do głębszych pokładów wodonośnych. Interwencja wspierać będzie ekstensywne użytkowanie gruntów z ograniczeniem stosowania nawozów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.1 około 264 tys. ha, a w ramach I.8.9.1 około 55 tys. ha.

3) I.8.2 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

(zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.2 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Jednym z zagrożeń zidentyfikowanym w analizie SWOT jest nadmierny wzrost intensywności rolnictwa, w tym szczególnie w zakresie zużycia nawozów mineralnych i naturalnych. Wpływa to niekorzystnie na jakość wód. Wynika to z ryzyka odpływu nadmiaru biogenów do wód powierzchniowych oraz ich przemywania w profilu glebowym do głębszych pokładów wodonośnych. Interwencja wspierać będzie ekstensywne użytkowanie gruntów z ograniczeniem stosowania nawozów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.2 około 350 tys. ha, a w ramach I.8.9.2 około 48 tys. ha.

4) I.8.3 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Jednym z zagrożeń zidentyfikowanym w analizie SWOT jest nadmierny wzrost intensywności rolnictwa, w tym szczególnie w zakresie zużycia nawozów mineralnych i naturalnych. Wpływa to niekorzystnie na jakość wód. Wynika to z ryzyka odpływu nadmiaru biogenów do wód powierzchniowych oraz ich przemywania w profilu glebowym do głębszych pokładów wodonośnych. Interwencja wspierać będzie ekstensywne użytkowanie gruntów z ograniczeniem stosowania nawozów. Planuje się, że wsparciem będzie objęte około 31 tys. ha.

5) I.8.9.3 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Analiza SWOT wskazuje na znaczny udział gleb o niskiej zawartości próchnicy, kwaśnym lub bardzo kwaśnym odczynie oraz niskiej zasobności w fosfor, potas i magnez. Wsparcie w ramach zobowiązań kontynuacyjnych Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone promuje przede wszystkim racjonalne nawożenie oraz przeciwdziałanie ubytkowi zawartości substancji organicznej w glebie poprzez: stosowanie odpowiedniego płodozmiaru i dywersyfikację upraw, oraz stosowanie praktyk zwiększających zawartość substancji organicznej w glebie (międzyplonu, przyorania słomy lub przyorania obornika). Przedmiotowy pakiet jest odpowiedzią na powyższe wyzwania. Planuje się że z budżetu z Planu Strategicznego zostanie wsparte około 59 tys. ha.

6) I.4.3 Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin W analizie SWOT dla celu 5 wskazano potrzebę poprawy jakości gleb oraz jakości wód. Wspieranie systemu Integrowanej Produkcji Roślin przyczyni się do ograniczenia niekorzystnych następstw środowiskowych polegających na wymywaniu nadmiaru składników nawozowych. W ramach tej interwencji uprawy będą prowadzone zgodnie z metodykami integrowanej produkcji dla danego rodzaju uprawy, potwierdzone certyfikatem krajowego systemu jakości. Rolnicy będą mieli obowiązek wykonywania analizy gleby pod kątem odczynu oraz na zawartość przyswajalnych pierwiastków (np. P, K, Mg). Dzięki temu nawożenie jest dostosowane do potrzeb pokarmowych roślin, co w konsekwencji pozytywnie wpłynie na jakość wody i gleby. Zakłada się, że w pierwszym roku wsparciem zostanie objętych 25 tys. ha i z każdym rokiem powierzchnia ta będzie wrastała. Docelowo planuje się, że wsparciem objętych będzie około 30 tys. ha.

7) I.8.8 Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (premie z tytułu zadrzewień i premie z tytułu systemów rolno-leśnych)

W analizie SWOT wskazano, że w Polsce przeważają gleby lekkie o niskim potencjale akumulacji glebowej materii organicznej. Decyduje ona o właściwościach fizykochemicznych gleb, takich jak zdolności sorpcyjne i buforowe oraz o procesach przemian biologicznych. Zadrzewienia przeciwdziałają wymywaniu cząstek gleby podczas ulew, a dzięki głębokiemu systemowi korzeniowemu poprawiają obieg składników odżywczych, zwiększają przyrost materii organicznej w glebie, która w konsekwencji efektywniej zatrzymuje wodę. Z uwagi na te właściwości w Planie Strategicznym udzielane będzie wsparcie na ochronę zadrzewień i systemów rolno-leśnych, które przyczynią się do zrównoważonej gospodarki składnikami odżywczymi. Szacuje się, że w ramach tej interwencji wspartych zostanie 5,5 tys. ha.

R.23 Zrównoważone użytkowanie wody: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami na rzecz poprawy bilansu wodnego

Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami wodnymi jest jednym z celów WPR, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Cel ten będzie realizowany poprzez interwencje (ekoschematy), która odpowiada na potrzebę, zidentyfikowaną na podstawie analizy SWOT, dotycząca poprawy gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Interwencje przypisane do tego wskaźnika przyczynią się do realizacji celów wymienionych w:

1. Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
2. Ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne

Na realizację wskaźnika wpływ ma poniższy instrument wsparcia:

1) I.4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

- Praktyka: Uproszczone systemy uprawy**

Analiza SWOT wskazuje na potrzebę poprawy gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Prowadzenie upraw uproszczonych w formie uprawy bezorkowej lub pasowej powiązanej z obowiązkiem pozostawiania resztek poźniwnych poprawia strukturę i porowatość gleby, zwiększanie zawartości substancji organicznej (próchnicy) w wierzchniej warstwie gleby, a tym samym wpływa na lepsze zatrzymywanie wody w glebie. Ponadto zapobiega erozji wodnej i wietrznej oraz ogranicza parowanie wody z gleby oraz straty azotu w czasie zimy. Założono, że wsparciem objętych będzie corocznie około 786 tys. ha. □ **Praktyka: Wymieszanie słomy z glebą**

W analizie SWOT dla celu 5 wskazano na potrzebę poprawy gospodarki wodnej na obszarach wiejskich. Realizacja praktyki przeorania słomy przyczyni się do zwiększenia poziomu zawartości materii organicznej. Zawartość materii organicznej w glebie wywiera duży wpływ na zdolność retencyjną gleby i poprawia wsiąkanie wód opadowych, co ogranicza spływy powierzchniowe oraz nasilenia erozyjne. Materia organiczna posiada także dużą pojemność wodną, gdyż zatrzymuje 3-5 krotnie więcej wody dostępnej dla roślin w stosunku do swojej masy.

Założono, że wsparciem objętych będzie corocznie około 2,6 mln. ha.

2) I.4.5 Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych

Zidentyfikowane w ramach analizy SWOT problemy tj. niewielkie zasoby wodne oraz okresowe deficyty opadów determinują zasadność wspierania praktyk rolniczych służących poprawie efektywności gospodarowania zasobami wodnymi. Jedną z usług publicznych, jakie mogą świadczyć gospodarstwa rolne jest ochrona zasobów wodnych poprzez zatrzymywanie wody na gruntach rolnych i przeciwdziałanie jej spływom. Wskazana interwencja promować będzie retencjonowanie wody, a także przyczyni się do poprawy gospodarki wodnej oraz zachowania siedlisk hydrogenicznych. Podjęte w ramach interwencji działania przyczynią się do realizacji zidentyfikowanej w ramach SWOT 5 potrzeby w zakresie poprawy gospodarki wodnej na obszarach wiejskich. Założono, że wsparciem objętych będzie corocznie około 315 tys. ha.

R.24 Zrównoważone i ograniczone stosowanie pestycydów: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

Stosowanie środków ochrony roślin wpływa negatywnie na różnorodność biologiczną. Dlatego ważne jest promowanie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i minimalizowanie ich negatywnego wpływu na środowisko. Analiza SWOT zidentyfikowała zagrożenie dla bioróżnorodności wynikające z powszechnego stosowania środków ochrony roślin i w konsekwencji – potrzebę wsparcia praktyk rolniczych wiążących się z ograniczeniem zużycia tych środków. W zakres Planu Strategicznego włączono interwencje promujące metody produkcji prowadzące do zmniejszenia stosowania pestycydów i stosowania biologicznych metod ochrony upraw.

Niżej wymienione interwencje przyczynią się do realizacji: 1. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów oraz implementującej ją ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin,

2. Krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin na lata 2018-2022,

3. Unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030,

4. Strategii Farm to Fork.

Wymogi tych interwencji zostały zaprojektowane tak, aby w komplementarny sposób realizować wskaźnik R.24.

Wskaźnik R.24 odnosi się zarówno do realizacji celu 5 jak i celu 6.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.4.3 Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin

Proces intensyfikacji rolnictwa, z którym związane jest stosowanie środków ochrony roślin wpływa negatywnie na różnorodność biologiczną. Analiza SWOT dla celu 6 wykazała problem wzrostu zużycia środków ochrony roślin oraz niewielki areal gruntów rolnych zajmowany przez integrowaną produkcję roślin. Przedmiotowa interwencja jest odpowiedzią na powyższe wyzwania. Wsparcie w ramach tej interwencji udzielane będzie do prowadzenia upraw zgodnie z metodykami integrowanej produkcji dla danego rodzaju uprawy, potwierdzone certyfikatem krajowego systemu jakości - Integrowana Produkcja. Określone w metodykach sposoby prowadzenia uprawy ograniczają dostępną do stosowania paletę środków ochrony roślin oraz zapewniają racjonalizację wykonywania zabiegów ochronnych, dzięki monitorowaniu agrofagów i stosowaniu metod niechemicznych ochrony roślin (metody biologiczne, agrotechniczne). Wsparcie to przyczyni się do realizacji zidentyfikowanej w ramach analizy SWOT potrzeby dot. zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin (i nawozów). Zakłada się, że w pierwszym roku wsparciem zostanie objętych 25 tys. ha i z każdym rokiem powierzchnia ta będzie wrosła. Docelowo planuje się, że wsparciem objętych będzie około 30 tys. ha.

2) I.4.4 Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw

Stosowanie środków ochrony roślin związane z intensyfikacją rolnictwa ma negatywny wpływ na kształtowanie się procesów zachodzących w glebie i wodzie, od których w decydującym stopniu zależy stan i liczebność występującej na danym obszarze flory i fauny. Analiza SWOT dla celu 6 wymienia wśród zidentyfikowanych zagrożeń obserwowany wzrost sprzedaży środków ochrony roślin. Kwestia zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin (i nawozów) została także wyodrębniona w ramach określonych dla celu 6 potrzeb. Planowana interwencja polega na wspieraniu produkcji roślin z wykorzystaniem biologicznych metod ochrony, co przyczyni się do ograniczenia stosowania chemicznych środków ochrony roślin i będzie miało pozytywny wpływ na zachowanie równowagi biologicznej. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 5 tys. ha. **3) I.8.11 Rolnictwo ekologiczne**

Analiza SWOT dla celu 5 wskazała, że dzięki rozwojowi systemu rolnictwa ekologicznego możliwe jest zmniejszenie w skali ogólnej zużycia przemysłowych środków produkcji, co przekłada się na ograniczenie presji sektora na środowisko, w tym cenne jego elementy jak wodę, glebę i powietrze.

Rolnictwo ekologiczne to system produkcji rolniczej zakładający zrównoważone i racjonalne stosowanie środków ochrony roślin przy jednoczesnym wykluczeniu stosowania środków syntetycznych. Zakłada się, że m.in. dzięki wdrażaniu interwencji Rolnictwo ekologiczne możliwe będzie zmniejszenie w skali ogólnej zużycia przemysłowych środków produkcji (m.in. pestycydów), co z kolei powinno przełożyć się na ograniczenie presji sektora rolnictwa na środowisko, w tym na bioróżnorodność i usługi ekosystemowe. Wsparcie ekologicznych metod produkcji odpowiadające na potrzebę dotyczącą zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i nawozów realizowane będzie poprzez interwencję Rolnictwo ekologiczne. Szacuje się, że w ramach tej interwencji wsparte zostanie ok. 659 tys. ha UR. **4)**

I.4.1 Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnym

Jedną ze zidentyfikowanych w analizie SWOT słabych stron jest zanikanie populacji owadów zapylających. Jednocześnie, proces zapylania realizowany w warunkach geograficznych Polski głównie przez owady, jest jedną z kluczowych usług ekosystemowych warunkujących utrzymanie produkcji rolniczej. Ekoschemat wychodzi naprzeciw zagrożeniu, jakim jest niebezpieczeństwo utraty lub zmniejszenia wartości tej usługi ekosystemowej, poprzez zachęcenie rolników do tworzenia obszarów z roślinami miododajnymi, stanowiącymi długotrwałe, różnorodne i bezpieczne żerowiska dla pszczoły miodnej i dzikich owadów zapylających; obszary takie przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 30 tys. ha.

5) I.8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000/ I.8.9.1 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Stosowanie środków ochrony roślin związane z intensyfikacją rolnictwa ma negatywny wpływ na kształtowanie się procesów zachodzących w glebie i wodzie, od których w decydującym stopniu zależy stan i liczebność występującej na danym obszarze flory i fauny. Analiza SWOT dla celu 6 wymienia wśród zidentyfikowanych zagrożeń obserwowany wzrost sprzedaży środków ochrony roślin. Kwestia zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin (i nawozów) została także wyodrębniona w ramach określonych dla celu 6 potrzeb. W ramach interwencji ograniczone będzie stosowanie środków ochrony roślin. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.1 około 264 tys. ha, a w ramach I.8.9.1 około 55 tys. ha.

6) I.8.2 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000/ I.8.9.2 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Stosowanie środków ochrony roślin związane z intensyfikacją rolnictwa ma negatywny wpływ na kształtowanie się procesów zachodzących w glebie i wodzie, od których w decydującym stopniu zależy stan i liczebność występującej na danym obszarze flory i fauny. Analiza SWOT dla celu 6 wymienia wśród zidentyfikowanych zagrożeń obserwowany wzrost sprzedaży środków ochrony roślin. Kwestia zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin (i nawozów) została także wyodrębniona w ramach określonych dla celu 6 potrzeb. W ramach interwencji ograniczone będzie stosowanie środków ochrony roślin. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.2 około 350 tys. ha, a w ramach I.8.9.2 około 48 tys. ha.

7) I.8.3 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Stosowanie środków ochrony roślin związane z intensyfikacją rolnictwa ma negatywny wpływ na kształtowanie się procesów zachodzących w glebie i wodzie, od których w decydującym stopniu zależy stan i liczebność występującej na danym obszarze flory i fauny. Analiza SWOT dla celu 6 wymienia wśród zidentyfikowanych zagrożeń obserwowany wzrost sprzedaży środków ochrony roślin. Kwestia zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin (i nawozów) została także wyodrębniona w ramach określonych dla celu 6 potrzeb. W ramach interwencji ograniczone będzie stosowanie środków ochrony roślin. Zakładane wsparcie obejmie około 31 tys. ha.

8) I.8.4 Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Stosowanie środków ochrony roślin związane z intensyfikacją rolnictwa ma negatywny wpływ na kształtowanie się procesów zachodzących w glebie i wodzie, od których w decydującym stopniu zależy stan i liczebność występującej na danym obszarze flory i fauny. Analiza SWOT dla celu 6 wymienia wśród zidentyfikowanych zagrożeń obserwowany wzrost sprzedaży środków ochrony roślin. Kwestia zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin (i nawozów) została także wyodrębniona w ramach określonych dla celu 6 potrzeb. Interwencja polega na ochronie dawnych odmian drzew owocowych. W ramach interwencji ograniczone będzie stosowanie środków ochrony roślin. Zakładane wsparcie obejmie około 0,5 tys. ha.

9) I.8.7 Bioróżnorodność na gruntach ornych

Jedną ze zidentyfikowanych w analizie SWOT dla celu 6 słabych stron jest zanikanie populacji owadów zapylających. Jednocześnie, proces zapylania realizowany w warunkach geograficznych Polski głównie przez owady, jest jedną z kluczowych usług ekosystemowych warunkujących utrzymanie produkcji rolniczej. Interwencja wychodzi naprzeciw zagrożeniu, jakim jest niebezpieczeństwo utraty lub zmniejszenia wartości tej usługi ekosystemowej, poprzez zachęcenie rolników do zakładania i utrzymania

---

wieloletnich pasów kwietnych oraz ogródków bioróżnorodności, na których nie będą stosowane środki ochrony roślin. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 1,4 tys. ha.

R.26 Inwestycje związane z zasobami naturalnymi: odsetek gospodarstw korzystających ze wsparcia w ramach WPR z tytułu inwestycji produkcyjnych i nieprodukcyjnych związanych z dbaniem o zasoby naturalne

Wskaźnik R.26 odnosi się zarówno do realizacji celu 4 jak i celu 5 oraz 6. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 4.

R.27 Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego, łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej

W analizie SWOT dla celu 5 wskazano na niedostateczny poziom wdrożenia praktyk zrównoważonego gospodarowania glebami oraz wodą w rolnictwie, również odnoszących się do adaptacji agrotechniki i technologii uprawy roślin do zmian klimatu. Z tego względu konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na wdrażanie narzędzi rolnictwa precyzyjnego i systemów wspomaganie decyzji na poziomie gospodarstw rolnych.

Wskaźnik R.27 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, 5, 6 i 10.

Na realizację wskaźnika wpływ ma poniższy instrument wsparcia:

1) I.7.5 Interwencja w sektorze owoców i warzyw - Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu

W zakresie sektora owoców i warzyw ramach przepisów UE od początku funkcjonowania mechanizmu wsparcia dla organizacji producentów, organizacje te są wspierane również w zakresie celów środowiskowych, w tym ochrony klimatu, które są elementem obowiązkowym w realizowanych programach operacyjnych. Celem interwencji w sektorze owoców i warzyw - Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu jest włączenie sektora owoców i warzyw w działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz w działania na rzecz łagodzenia zmian klimatycznych. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 1,3 tys. operacji.

2) I.10.11 Zalesianie gruntów rolnych

W analizie SWOT dla celu 5, wskazano że rosnący udział gruntów zalesionych przekłada się na zwiększenie sekwestracji CO₂ oraz poprawę stosunków hydrogenicznych. Kwestia ta została podkreślona przez KE w Zaleceniach dla Polski w sprawie Planu Strategicznego WPR, gdzie wskazano na potrzebę zwiększenia roli lasów w usuwaniu dwutlenku węgla poprzez m.in. agroleśnictwo, zalesianie i zwiększenie odporności lasów na zmiany klimatu, dlatego też realizacja celów środowiskowych i klimatycznych realizowana będzie również przez inwestycje na obszarach wiejskich, oparte na zasobach przyrody, takie jak zalesianie gruntów rolnych. Zapobiegają one przedostawaniu się zanieczyszczeń do wód gruntowych, przyczyniają się do zwiększania retencji wodnej oraz ograniczania ewapotranspiracji na gruntach ornych. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 2 tys. operacji.

3) I.10.14 Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych - Cięcia pielęgnacyjne

W analizie SWOT dla celu 5 odwołano się do potrzeby zwiększenia roli lasów w usuwaniu dwutlenku węgla m.in. poprzez zwiększenie odporności lasów na zmianę klimatu, dlatego też realizacja celów klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich nastąpi m.in. poprzez inwestycje w istniejącym lasach, jak cięcia pielęgnacyjne mające na celu podnoszenie odporności i zdrowotności młodszych drzewostanów. Cięcia takie będą stanowiły element zapobiegawczy przed ekstremalnymi warunkami pogodowymi i pożarami, gdyż pozwolą na zwiększenie odporności i zdrowotności ekosystemów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 1,6 tys. operacji.

4) I.10.14 Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych - Inwestycje bioróżnościowe

Z analizy SWOT wynika, że lasy prywatne w Polsce charakteryzują się niską bioróżnorodnością, co ma przełożenie na zmniejszenie ich odporności, a co za tym idzie zdolności do wiązania węgla, ochrony wód oraz gleb. W Planie Strategicznym wprowadzono zatem interwencję ukierunkowaną na zwiększanie różnorodności biologicznej w lasach prywatnych poprzez dywersyfikację ich struktury oraz składu gatunkowego. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 1,2 tys. operacji.

R.29 Rozwój rolnictwa ekologicznego: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR z tytułu rolnictwa ekologicznego, w podziale na utrzymywanie i konwersję Wskaźnik R.29 odnosi się do realizacji celu 4, 5, 6 oraz celu 9. Wskaźnik ten został szczegółowo opisany pod celem 9.

2.1.SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak

CS 6. P3.	Zwiększenie różnorodności upraw	wymagana (++)	Tak
CS 6. P4.	Zwiększenie różnorodności biologicznej lasów	wymagana (++)	Tak
CS 6. P5.	Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony	wymagana (++)	Częściowo
CS 6. P6.	Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	wymagana (++)	Częściowo
CS 6. P7.	Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	pożądana (+)	Częściowo
CS 6. P8.	Zapobieganie rozprzestrzenianiu się gatunków inwazyjnych	pożądana (+)	Częściowo
CS 6. P9.	Rozwój i upowszechnianie zasobów wiedzy i informacji o środowisku	Poza priorytetyzacją	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.17^{CU PR} - Grunty zalesione Obszar objęty wsparciem na zalesianie, odbudową systemu rolno-leśnego, z uwzględnieniem podziału	20 660,00 ha
R.22^{PR} - Zrównoważona gospodarka składnikami odżywczymi Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi	27,02 %
R.24^{PR} - Zrównoważone i ograniczone stosowanie pestycydów Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów	9,43 %
R.25 - Efektywność środowiskowa w sektorze produkcji zwierzęcej Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi zobowiązaniami do poprawy zrównoważenia środowiskowego	0,37 %
R.26^{CU} - Inwestycje związane z zasobami naturalnymi Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje produkcyjne i nieprodukcyjne w ramach WPR związane z dbałością o zasoby naturalne	0,81 %
R.27^{CU} - Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej	4 869,00

R.29^{PR} - Rozwój rolnictwa ekologicznego Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR na rolnictwo ekologiczne z podziałem na utrzymywanie i konwersję	4,53 %
R.30^{PR} - Wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej Odsetek gruntów leśnych objętych zobowiązaniami w dziedzinie wspierania ochrony lasów i zarządzania usługami ekosystemowymi	0,37 %
R.31^{PR} - Ochrona siedlisk i gatunków Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej	19,81 %
R.32^{CU} - Inwestycje związane z bioróżnorodnością Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje w ramach WPR przyczyniające się do różnorodności biologicznej	0,38 %
R.33 - Poprawa zarządzania siecią Natura 2000 Odsetek całkowitego obszaru Natura 2000 objętego wspieranymi zobowiązaniami	13,96 %
R.34^{PR} - Zachowanie elementów krajobrazu Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie zarządzania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami	0,23 %

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.17 Grunty zalesione: obszar objęty wsparciem z tytułu zalesiania, systemów rolno-leśnych i odtwarzania, w tym z podziałem na poszczególne kategorie Wskaźnik R.17 przyczynia się zarówno do realizacji celu 4 jak również celu 5 oraz 6. Wskaźnik ten został szczegółowo opisany pod celem 4.   R.22 Zrównoważona gospodarka składnikami odżywczymi: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi Wskaźnik R.22 odnosi się zarówno do realizacji celu 5 jak i celu 6. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 5.   R.24 Zrównoważone i ograniczone stosowanie pestycydów: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów Wskaźnik R.24 odnosi się zarówno do realizacji celu 5 jak i celu 6. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 5.   R.25 Realizacja celów środowiskowych w sektorze produkcji zwierzęcej: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza, do których mają zastosowanie Jednym z celów WPR jest zachowanie różnorodności biologicznej. Analiza SWOT wskazała, że dla realizacji tego celu potrzebna jest m.in. ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich. Wsparcie zostało ukierunkowane na interwencję, która w największym stopniu pozwoli na zaspokojenie zidentyfikowanej w celu 6 potrzeby i realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT. Interwencja ta przyczyni się do realizacji celów wymienionych w: 1. Światowej Strategii Zachowania Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich,   2. Krajowej Strategii zrównoważonego użytkowania i ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich,

3. Unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030.

Na realizację wskaźnika wpływ ma poniższy instrument wsparcia:

I.8.6 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Analiza SWOT wykazała, że różnorodność genetyczna zwierząt gospodarskich jest zagrożona ze względu na coraz większą koncentrację, intensyfikację i specjalizację występującą w nowoczesnej produkcji zwierzęcej. Produkcja intensywna metodami przemysłowymi oparta jest na niewielkiej liczbie wysokowydajnych ras, które były intensywnie selekcyjonowane w kierunku jednostronnej użyteczności. Tempo, w jakim intensywne systemy wkraczają do produkcji zwierzęcej, stanowi zagrożenie dla zachowania lokalnych ras, odznaczających się niższą użytecznością jednostkową, ale też przystosowaniem do warunków chowu ekstensywnego i miejscowych warunków środowiskowych. Z analizy SWOT oraz identyfikacji potrzeb wynika konieczność propagowania zachowania zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich. Założono, że wsparciem objętych będzie około 35 tys. DJP zwierząt.

R.26 Inwestycje związane z zasobami naturalnymi: odsetek gospodarstw korzystających ze wsparcia w ramach WPR z tytułu inwestycji produkcyjnych i nieprodukcyjnych związanych z dbaniem o zasoby naturalne

Wskaźnik R.26 odnosi się zarówno do realizacji celu 4 jak i celu 5 oraz 6. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 4.

R.27 Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównowazenia środowiskowego, łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej

Wskaźnik R.27 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, 5, 6 jak i celu 10.

Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 5.

R.29 Rozwój rolnictwa ekologicznego: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR z tytułu rolnictwa ekologicznego, w podziale na utrzymywanie i konwersję

Wskaźnik R.29 odnosi się do realizacji celu 4, 5, 6 oraz celu 9.

Szczegółowy opis tego wskaźnika znajduje się w opisie celu 9.

R.30 Wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej: odsetek gruntów leśnych objętych zobowiązaniami w dziedzinie wspierania ochrony lasów i gospodarowania usługami ekosystemowymi

Premie zalesieniowe i pielęgnacyjne przyczyniają się do utrzymania różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich, wzmacniania usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk i krajobrazu. Utrzymanie i pielęgnacja zalesień pozwala na zachowanie ich potencjału redukcji emisji CO₂, wpływa na zwiększanie retencji wodnej, ograniczenie skutków suszy i zapobieganie erozji. Młode lasy są miejscem bytowania wielu organizmów i bazą pokarmową m.in. dla ptaków i owadów zapylających, wspomagając tym samym utrzymanie równowagi ekologicznej na obszarach wiejskich. Zalesienia stwarzają warunki do przemieszczania się zwierząt, co wpływa na wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez łączenie rozdrobnionych kompleksów leśnych w zwarte i ciągłe struktury krajobrazu. Interwencja w sposób bezpośredni przyczynia się do realizacji Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL), w ramach którego przewiduje się wzrost lesistości polski do 30% w 2020 roku i 33% w roku 2050 oraz celów związanych z pochłanianiem określonych m.in. dla Sektora: użytkowanie gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (tzw. LULUCF).

Wskaźnik R.30 odnosi się do realizacji celu 4 i 6.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.8.8 Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (Premie z tytułu zalesień)

W analizie SWOT wskazano, że właściciele lasów prywatnych często nie dysponują wystarczającymi środkami w celu właściwej i zrównoważonej pielęgnacji młodych drzewostanów. Jednocześnie zidentyfikowano potrzebę zwiększenia różnorodności biologicznej w lasach prywatnych. Odpowiedzią na te problemy jest wsparcie właścicieli nowo założonych lasów oraz gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej poprzez wypłatę im premii pielęgnacyjnych, które przyczyniają się do wzmocnienia trwałości i odporności młodych lasów poprzez rekompensatę kosztów związanych z ich pielęgnacją, jak również zapewniają ochronę i trwałość zalesień powstałych naturalnie. Dodatkowo do zalesionych gruntów rolnych, przez 12 lat wypłacane będą premie zalesieniowe, które stanowią rekompensatę utraconego dochodu z działalności rolniczej. Premie zalesieniowe przez 5 lat przyznawane będą również do gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej, jako rekompensata utraconego dochodu w wyniku podjętego zobowiązania. W ten sposób, w dłuższej perspektywie, zapewniona będzie ochrona lasów i usług ekosystemowych w lasach prywatnych. Powierzchnia objęta zobowiązaniami zalesieniowymi jest uzależniona od realizacji inwestycji zalesieniowych (zakładania nowych upraw leśnych). Szacuje się, że co roku, w ramach interwencji pt. Zalesianie gruntów rolnych przybywać będzie ok. 500 ha upraw leśnych. Dodatkowo wspierane będą grunty z sukcesją naturalną (ok. 200 ha rocznie). W efekcie, w latach 2023-2028

zobowiązaniami objętych będzie ok. 3 tys. ha. Udział zalesianych powierzchni w stosunku do wszystkich lasów w Polsce (9 489 tys. ha) nie będzie znaczący. Wynika to ze struktury własnościowej lasów w Polsce, gdzie dominują lasy publiczne (80,7%), a powierzchnia lasów prywatnych wynosi ok. 1 787 tys. ha (w tym osób fizycznych 1 681 tys. ha). Premie zalesieniowe w ramach WPR przyznawane są natomiast rolnikom – właścicielom gruntów rolnych. Jednocześnie do zalesień przeznaczane są jedynie grunty orne i odłogowane nieprzydatne do produkcji rolniczej tj. gleby niskiej klasy bonitacji. Dodatkowo, w celu ochrony obszarów cennych przyrodniczo, z zalesień wyłączono torfowiska, bagna, mokradła, tereny podmokłe i użytki zielone oraz wprowadzono dodatkowe wymogi i ograniczenia, w przypadku zalesień na obszarach chronionych. W wyniku tych czynników zmniejszył się potencjalny areal gruntów do zalesienia. Ponadto od wielu lat w Polsce obserwowany jest brak zainteresowania zalesieniami, który wynika z uwarunkowań społeczno-gospodarczych, które spowodowały znaczny spadek podaży gruntów do zalesienia oraz wzrost ich cen. 2) **I.8.10 Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020**

W analizie SWOT wskazano na dużą rolę zalesień wykonanych w ramach PROW 2004-2006, 2007- 2013, 2014-2020 w łagodzeniu zmian klimatu. Jednocześnie zidentyfikowano potrzebę zwiększania pochłaniania i skutecznego magazynowania węgla w glebie m.in. w wyniku zalesiania najłagodniejszych gruntów rolnych oraz odnawiania lasów. Warunkiem trwałości zrealizowanych inwestycji zalesieniowych jest właściwe ich utrzymanie i pielęgnacja. Dopiero wówczas realizowany jest nadrzędny cel zalesień czyli sekwestracja

CO₂ z atmosfery. Zobowiązania zalesieniowe przyczyniają się również do ochrony gleb i wód oraz sprzyjają zachowaniu ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych. Planuje się, że z budżetu PS 2023-2027 wsparciem objętych będzie około 35 tys. ha.

R.31 Ochrona siedlisk i gatunków: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami służącymi ochronie lub przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktykami rolniczymi o dużej wartości przyrodniczej

Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu jest jednym z głównych celów, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Cel ten będzie realizowany poprzez szereg interwencji odpowiadających na potrzeby (określone na podstawie analizy SWOT) dotyczące promowania ekstensywnego użytkowania rolniczego, wspierania bioróżnorodności upraw i ochrony krajobrazu wiejskiego.

Interwencje przypisane do tego wskaźnika przyczynią się do realizacji celów wymienionych w:

1. Dyrektywie 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
2. Priorytetowych Ramach Działań dla sieci Natura 2000 (PAF),
3. Unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030,
4. Ustawie o ochronie przyrody.

Wymogi interwencji zostały zaprojektowane tak, aby w komplementarny sposób realizować cel związany z ochroną różnorodności biologicznej, a tym samym osiągnąć zakładaną wartość wskaźnika R31.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.1 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Wskazane w analizie SWOT wyniki monitoringu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków Natura 2000 w Polsce wskazują, że jedynie niewielki odsetek siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków roślin i

zwierząt z nimi związanych jest w stanie właściwym, pozwalającym na zachowanie zasobów przyrodniczych i usług ekosystemowych. Tym samym konieczne jest podejmowanie bądź kontynuowanie działań ukierunkowanych na poprawę kondycji zarówno siedlisk przyrodniczych, jak i zagrożonych gatunków fauny i flory na obszarach Natura 2000. Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.1 około 264 tys. ha, a w ramach I.8.9.1 około 55 tys. ha. Wsparcie to w znaczącym stopniu przyczyni się do realizacji zidentyfikowanej potrzeby ekstensywnego użytkowania gruntów, w tym gruntów o niskiej wartości produkcyjnej oraz cennych przyrodniczo, z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony.

2) I.8.2 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.2 Zobowiązania rolno-środowiskowoklimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Analiza SWOT wskazuje na niezadawalający stan części siedlisk przyrodniczych oraz kondycji populacji roślin i zwierząt związanych z ekosystemami zależnymi od rolnictwa oraz na utratę różnorodności biologicznej poza obszarami Natura 2000 w przypadku skoncentrowania wsparcia na ostojach ptasich i siedliskowych. Z analizy potrzeb natomiast wynika, że konieczne jest promowanie tradycyjnego, rolniczego wykorzystania gruntów o niskiej produktywności oraz cennych przyrodniczo jako czynnika zachowania krajobrazu i bioróżnorodności. Proponowana interwencja wspierać będzie utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk lęgowych ptaków, których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej, poza obszarami Natura 2000. Wsparciem objęte będą również siedliska marginalne z punktu widzenia działalności rolnej, ale istotne dla zachowania różnorodności biologicznej obszarów wiejskich (np. murawy). Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.2 około 350 tys. ha, a w ramach I.8.9.2 około 48 tys. ha.

3) I.8.3 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Analiza SWOT określiła zagrożenia dla bioróżnorodności wynikające zarówno z intensyfikacji rolnictwa, jak i ekstensyfikacji produkcji prowadzącej do całkowitego zaniechania użytkowania gruntów. Istotą ekstensywnego użytkowania rolniczego na trwałych użytkach zielonych jest zapobieganie zanikaniu łąk i pastwisk oraz przeciwdziałanie intensyfikacji rolnictwa, a tym samym zapewnienie dogodnych warunków bytowania dla wielu cennych siedlisk i gatunków, których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej. Planowane w ramach interwencji wsparcie przyznawane będzie do powierzchni trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000, na których prowadzone jest ekstensywne użytkowanie rolnicze łąk i pastwisk. Zakładane wsparcie w ramach tej interwencji obejmie około 31 tys. ha. Wsparcie to w znacznym stopniu przyczyni się do realizacji zidentyfikowanej potrzeby dot. ekstensywnego użytkowania gruntów, w tym gruntów o niskiej wartości produkcyjnej oraz cennych przyrodniczo, z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony.

4) I.8.4 Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych (zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne)

Jednym z zagrożeń wykazanych w analizie SWOT w kontekście spadku różnorodności biologicznej jest zdominowanie produkcji rolnej przez odmiany przeznaczone do produkcji intensywnej. Również analiza zidentyfikowanych potrzeb wskazuje dużą rolę propagowania działań mających na celu zwiększenie różnorodności upraw oraz zachowania zasobów genetycznych roślin w rolnictwie. Istotnym elementem składającym się na różnorodność biologiczną terenów użytkowanych rolniczo są przydomowe sady, które zachowały się dzięki utrzymywaniu tradycyjnego typu gospodarki rolnej. Interwencja polegać będzie na ochronie dawnych odmian drzew owocowych, nieprzydatnych do uprawy towarowej, lecz stanowiących cenne dziedzictwo i zasób genetyczny. Sady złożone z tradycyjnych odmian drzew owocowych zwiększają różnorodność upraw, stanowią cenne dziedzictwo i zasób genetyczny oraz są charakterystycznym elementem krajobrazu wiejskiego i (ze względu na ekstensywny sposób użytkowania) – środowiskiem życia wielu organizmów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 0,5 tys. ha sadów tradycyjnych.

5) I.8.5 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Spadek różnorodności biologicznej wynikający ze zdominowania produkcji rolnej przez odmiany przeznaczone do produkcji intensywnej jest jednym z problemów wskazanych w analizie SWOT. Wyzwaniem jest zatem podtrzymywanie zróżnicowania zasobów genetycznych rodzimych odmian roślin oraz dywersyfikacja upraw, co sprzyja zwiększaniu bioróżnorodności oraz wpływa korzystnie na różnorodność krajobrazu wiejskiego. Kwestie zachowania zasobów genetycznych roślin w rolnictwie oraz zwiększenia różnorodności upraw zostały również wyodrębnione w ramach identyfikacji potrzeb. Odpowiedzią na powyższe wyzwania jest interwencja polegająca na zachowaniu tradycyjnych i rzadkich w uprawach gatunków roślin rolniczych, warzywnych i zielarskich, a także dawnych odmian oraz miejscowych populacji i ekotypów uprawianych na terenie Polski. Założono, że wsparciem zostanie objętych około 6,8 tys. ha.

6) I.8.7 Bioróżnorodność na gruntach ornych (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne)

Procesy takie jak postępująca intensyfikacja rolnictwa, poszerzanie arealu gruntów ornych kosztem arealu trwałych użytków zielonych lub porzucanie działalności rolniczej negatywnie wpływają na różnorodność biologiczną. W przypadku gdy następuje utrata różnorodności biologicznej zanikają także specyficzne usługi ekosystemowe (np. zapylanie). Kwestie ochrony i zróżnicowania krajobrazu wiejskiego oraz utrzymania usług ekosystemowych zostały wskazane zarówno w analizie SWOT oraz wśród zidentyfikowanych potrzeb. Planowana interwencja odpowiada na potrzebę wzbogacenia bioróżnorodności i krajobrazu wiejskiego oraz zapewnienia miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających i ptaków krajobrazu rolniczego. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 1,4 tys. ha.

7) I.4.1 Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi

Jedną ze zidentyfikowanych w analizie SWOT słabych stron jest zanikanie populacji owadów zapylających. Jednocześnie, proces zapylania realizowany w warunkach geograficznych Polski głównie przez owady, jest jedną z kluczowych usług ekosystemowych warunkujących utrzymanie produkcji rolniczej. Ekoschemat wychodzi naprzeciw zagrożeniu, jakim jest niebezpieczeństwo utraty lub

zmniejszenia wartości tej usługi ekosystemowej, poprzez zachęcenie rolników do tworzenia obszarów z roślinami miododajnymi, stanowiącymi długotrwałe, różnorodne i bezpieczne żerowiska dla pszczoły miodnej i dzikich owadów zapylających. Obszary takie przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 30 tys. ha. **8) I.4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe**

□ **Praktyka: Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt**

Z analizy SWOT wynika, że zagrożeniem dla różnorodności biologicznej, siedlisk i krajobrazu jest ekstensyfikacja produkcji prowadząca do całkowitego zaniechania użytkowania. Najczęstszym bezpośrednim rezultatem zaprzestania użytkowania jest spontaniczna sukcesja wtórna prowadząca do całkowitej degradacji ekosystemów półnaturalnych ze specyficznym zestawem gatunków fauny i flory. Niekorzystnym zjawiskiem jest także utrzymanie trendu zmniejszania pogłowia zwierząt gospodarskich w małych i średnich gospodarstwach, co prowadzi do całkowitego zaprzestania użytkowania wartościowych przyrodniczo siedlisk łąkowych i murawowych, a tym samym do ich degradacji. W Polsce od lat obserwowane są dynamiczne zmiany w strukturze wykorzystania trwałych użytków zielonych – podczas, gdy w niektórych regionach obsada zwierząt wzrasta, w innych następuje jej zmniejszenie lub wręcz całkowity zanik. Ponad 50% powierzchni łąk i pastwisk deklaryowanych we wnioskach o przyznanie płatności zgłaszana jest przez osoby nieposiadające zwierząt. Zjawisko to należy uznać za niekorzystne nie tylko ze względu na niepełne wykorzystanie krajowych zasobów do produkcji, lecz także z punktu widzenia środowiskowego. Celem praktyki jest ochrona bioróżnorodności poprzez właściwe gospodarowanie na TUZ o niskiej wartości produkcyjnej. Jednocześnie, przyznanie wsparcia gospodarstwom z określoną, ekstensywną obsadą zwierząt trawożernych pozwoli na utrzymanie tych gospodarstw w gotowości produkcyjnej, będzie promowało zamknięty obieg materii w obrębie gospodarstwa oraz przyczyni się do wykorzystania potencjału paszowego TUZ. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 500 tys. ha.

□ **Praktyka: Zróżnicowana struktura upraw**

W analizie SWOT wskazano, że zjawiskiem, które stanowi zagrożenie dla różnorodności biologicznej, siedlisk i krajobrazu są zmiany systemu uprawy oraz tendencja do przechodzenia z ekstensywnego na intensywny sposób gospodarowania. Wśród obserwowanych zjawisk zwraca uwagę również powstawanie gospodarstw wysokospecjalizowanych, co powoduje rozpowszechnianie upraw wielkopowierzchniowych. Naprzeciw temu wychodzi praktyka Zróżnicowana struktura upraw, odpowiadając jednocześnie na wskazaną w analizie SWOT potrzebę zwiększenia różnorodności upraw. Konieczność zwiększenia udziału różnych upraw w gospodarstwie przyczyni się do ochrony różnorodności biologicznej. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 1,1 mln ha.

9) I.8.8 Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (Premie z tytułu zadrzewień i Premie z tytułu systemów rolno leśnych)

Jednym zagrożeniem wykazanych w analizie SWOT jest koncentracja gruntów i łączenie pól, które powoduje upraszczanie krajobrazu, a tym samym istotnie zagraża różnorodności biologicznej siedlisk i krajobrazu, jak również negatywnie oddziałuje na usługi ekosystemowe. Z analizy potrzeb wynika, że należy propagować działania mające na celu różnicowanie krajobrazu obszarów wiejskich. Wskazano, że wsparcie zadrzewień śródpolnych przyczynia się do zachowania ich funkcji ochronnej w krajobrazie rolniczym i wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. W tym zakresie istotne jest również wsparcie działań obejmujących tworzenie, a następnie zachowanie systemów rolno-leśnych, czyli praktyk rolniczych, gdzie drzewa i krzewy w sposób celowy są zintegrowane z uprawą rolniczą. Wśród zidentyfikowanych potrzeb podkreślano propagowanie działań mających na celu różnicowanie krajobrazu wiejskiego poprzez zachowanie jego elementów, takich jak m.in. zadrzewienia śródpolne i systemy rolno-leśne, stanowiące miejsce bytowania, rozwoju oraz schronienia dla wielu gatunków zwierząt. Z tego też względu oprócz zachowania naturalnych zadrzewień śródpolnych i systemów rolno-leśnych istotna jest ich pielęgnacja i utrzymanie na gruntach, zlokalizowanych często w miejscach dotychczas pozbawianych tego typu elementów krajobrazu. Dzięki udzielanym premiom zapewniona zostanie trwałość zadrzewień i systemów

rolno-leśnych. Wieloletnie premie zachęcać będą bowiem do długotrwałego zachowania tych elementów , a tym samym spełnienia przez nie szeregu funkcji środowiskowych, w tym m.in. zachowania różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich. Planuje się, że wsparciem objętych będzie ok 5,5 tys. ha.

10) I.8.11 Rolnictwo ekologiczne

Analiza SWOT wskazuje na procesy takie jak postępująca intensyfikacja rolnictwa, poszerzanie areału gruntów ornych kosztem areału trwałych użytków zielonych lub porzucanie działalności rolniczej co negatywnie wpływa na różnorodność biologiczną. Natomiast jako jedną z szans przy realizacji Celu 6 wskazano wdrażanie modelu rozwoju zrównoważonego, w tym upowszechnienie rolnictwa ekologicznego. Odpowiednie ukierunkowanie praktyki rolnej stwarza szansę ochrony różnorodności biologicznej, wzmocnienia usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk i krajobrazu. Rolnictwo ekologiczne to system produkcji oparty na naturalnych mechanizmach przyrodniczych, którego stosowanie stwarza szansę ochrony różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich, wzmocnienia usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk na tych obszarach. Sprzyja utrzymaniu bądź tworzeniu elementów ważnych dla różnorodności krajobrazu wiejskiego/rolniczego, w tym elementów produkcyjnych (tj. co do zasady poprzez różnorodności upraw), jak i nieprodukcyjnych, a także ograniczaniu niekorzystnego przekształcania TUZ. Wsparcie ekologicznych metod produkcji odpowiadające na potrzebę dotyczącą zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i nawozów oraz zwiększenia różnorodności upraw realizowane będzie poprzez interwencję Rolnictwo ekologiczne.

Szacuje się, że w ramach tej interwencji wsparte zostanie ok. 659 tys. ha.

R.32 Inwestycje związane z różnorodnością biologiczną: odsetek gospodarstw korzystających ze wsparcia w ramach WPR z tytułu inwestycji na rzecz różnorodności biologicznej Wskaźnik R.32 odnosi się zarówno do realizacji celu 4 i 6.

Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 4.

R.33 Poprawa zarządzania siecią Natura 2000: odsetek łącznego obszaru Natura 2000 objętego otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami

Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu jest jednym z głównych celów WPR, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Na podstawie analizy SWOT stwierdzono m. in. potrzebę wsparcia ekstensywnego użytkowanie gruntów, w tym gruntów o niskiej wartości produkcyjnej oraz cennych przyrodniczo, z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony. Wsparcie zostało ukierunkowane na interwencję, która w największym stopniu pozwoli na zaspokojenie zidentyfikowanej potrzeby.

Interwencja ta przyczyni się do realizacji celów wskazanych w:

1. Dyrektywie 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
2. Priorytetowych Ramach Działań dla sieci Natura 2000 (PAF),
3. Unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030,
4. Ustawie o ochronie przyrody. Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty

wsparcia:

1) I.8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne) / I.8.9.1 Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) - Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Wskazane w analizie SWOT wyniki monitoringu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków Natura 2000 w Polsce wskazują, że jedynie niewielki odsetek siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków roślin i zwierząt z nimi związanych jest w stanie właściwym, pozwalającym na zachowanie zasobów przyrodniczych i usług ekosystemowych. Tym samym konieczne jest podejmowanie bądź kontynuowanie działań ukierunkowanych na poprawę kondycji zarówno siedlisk przyrodniczych, jak i zagrożonych gatunków fauny i flory na obszarach Natura 2000.

Planuje się, że wsparciem objętych będzie: w ramach I.8.1 około 264 tys. ha, a w ramach I.8.9.1 około 55 tys. ha. Wsparcie to w znaczącym stopniu przyczyni się do realizacji zidentyfikowanej potrzeby

ekstensywnego użytkowania gruntów, w tym gruntów o niskiej wartości produkcyjnej oraz cennych przyrodniczo, z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony.

2) I.8.3 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Analiza SWOT określiła zagrożenia dla bioróżnorodności wynikające zarówno z intensyfikacji rolnictwa jak i ekstensyfikacji produkcji prowadzącej do całkowitego zaniechania użytkowania gruntów. Istotą ekstensywnego użytkowania rolniczego na trwałych użytkach zielonych jest zapobieganie zanikaniu łąk i pastwisk oraz przeciwdziałanie intensyfikacji rolnictwa, a tym samym zapewnienie dogodnych warunków bytowania dla wielu cennych siedlisk i gatunków, których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej. Planowane w ramach interwencji wsparcie przyznawane będzie do powierzchni trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000, na których prowadzone jest ekstensywne użytkowanie rolnicze łąk i pastwisk.

Zakładane wsparcie w ramach tej interwencji obejmie około 31 tys. ha. Wsparcie to w znacznym stopniu przyczyni się do realizacji zidentyfikowanej potrzeby dot. ekstensywnego użytkowania gruntów, w tym gruntów o niskiej wartości produkcyjnej oraz cennych przyrodniczo, z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony. **R.34 Zachowanie elementów krajobrazu: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami w zakresie gospodarowania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami**

Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu jest jednym z głównych celów WPR, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Zidentyfikowana na podstawie SWOT potrzeba dotycząca ochrony i różnicowania krajobrazu wiejskiego będzie realizowana poprzez szereg interwencji wspierających gospodarstwa utrzymujące na swoim terenie i wzbogacające zróżnicowanie elementów krajobrazu. Interwencje przypisane do tego wskaźnika przyczynią się do realizacji celów wymienionych w:

1. Ustawie o ochronie przyrody,
2. Unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030.

Wymogi interwencji zostały zaprojektowane tak, aby w komplementarny sposób realizować cel dotyczący elementów krajobrazu, a tym samym osiągnąć zakładaną wartość wskaźnika R.34.

Wskaźnik R.34 odnosi się do realizacji celu 4 i 6.

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.8.4 Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych (zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne)

Jednym z zagrożeń wykazanych w analizie SWOT jest duże tempo zanikania tradycyjnych elementów krajobrazu, co jest wynikiem procesów zachodzących w produkcji rolnej. Również analiza zidentyfikowanych potrzeb wskazuje dużą rolę propagowania działań mających na celu różnicowanie krajobrazu poprzez zachowanie jego elementów. Istotnym elementem składającym się na różnorodność biologiczną terenów użytkowanych rolniczo są przydomowe sady, które zachowały się dzięki utrzymywaniu tradycyjnego typu gospodarki rolnej. Sady złożone z tradycyjnych odmian drzew owocowych zwiększają różnorodność upraw oraz są charakterystycznym elementem krajobrazu wiejskiego i (ze względu na ekstensywny sposób użytkowania) – środowiskiem życia wielu organizmów. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 0,5 tys. ha sadów tradycyjnych.

2) I.8.7 Bioróżnorodność na gruntach ornych (zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne)

Jednym z zagrożeń wykazanych w analizie SWOT jest duże tempo zanikania tradycyjnych elementów krajobrazu, co jest wynikiem procesów zachodzących w produkcji rolnej. Również analiza zidentyfikowanych potrzeb wskazuje dużą rolę propagowania działań mających na celu różnicowanie krajobrazu poprzez zachowanie jego elementów. Wariant dotyczący wieloletnich pasów kwietnych polegać będzie na zakładaniu na gruntach ornych i utrzymaniu śródpolnych, wieloletnich pasów kwietnych stanowiących miejsce bytowania, rozwoju, schronienia oraz pozyskiwania pokarmu dla wielu gatunków zwierząt – wzbogacając tym krajobraz wiejski. Natomiast ogródki bioróżnorodności złożone będą z minimum 20 gatunków – również wpłyną na różnicowanie krajobrazu wiejskiego. Planuje się, że wsparciem objętych będzie około 1,4 tys. ha.

3) I.4.1 Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi

Jedną ze zidentyfikowanych w analizie SWOT słabych stron jest zanikanie populacji owadów zapylających. Jednocześnie, proces zapylania realizowany w warunkach geograficznych Polski głównie przez owady, jest jedną z kluczowych usług ekosystemowych warunkujących utrzymanie produkcji rolniczej. Ekoschemat wychodzi naprzeciw zagrożeniu, jakim jest niebezpieczeństwo utraty lub zmniejszenia wartości tej usługi ekosystemowej, poprzez zachęcenie rolników do tworzenia obszarów z roślinami miododajnymi, stanowiącymi długotrwałe, różnorodne i bezpieczne żerowiska dla pszczoły miodnej i dzikich owadów zapylających. Obszary takie przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej. Planuje się, że wsparciem objętych będzie corocznie około 30 tys. ha.

4) I.8.8 Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (Premie z tytułu zadrzewień)

Zadrzewienia stanowią element krajobrazu istotny dla zachowania bioróżnorodności obszarów rolnych. Są miejscem bytowania wielu organizmów, tworząc ostoję dla grzybów, roślin i dziko żyjących gatunków zwierząt. Zadrzewienia, w szczególności zakładane z miododajnych gatunków drzew lub krzewów, to baza pokarmowa także dla owadów zapylających. W tym zakresie istotne jest wsparcie działań obejmujących tworzenie, a następnie utrzymanie zadrzewień śródpolnych. Dzięki premiom zapewniona zostanie trwałość tych elementów krajobrazu. Planuje się, że wsparciem objętych będzie ok 1,6 tys. ha.

2.1.SO7 Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 7. P1.	Poprawa dostępu do usług związanych z rolnictwem i leśnictwem, dywersyfikacja dochodów gospodarstw	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P3.	Dostęp do ziemi	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P4.	Dostęp młodych rolników do wiedzy	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak
CS 7. P7.	Poprawa struktury wieku zarządzających gospodarstwami rolnymi	wymagana (++)	Tak
CS 7. P8.	Rozwój usług publicznych i infrastruktury technicznej w tym w zakresie dostępu do Internetu	krytyczna (+++)	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.36^{CU PR} - Wymiana pokoleń Liczba młodych rolników korzystających ze wsparcia w ramach WPR na rozpoczęcie działalności, z uwzględnieniem podziału według płci	51 634,00
R.37^{CU} - Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich Nowe miejsca pracy wspierane w ramach projektów WPR	51 634,00

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.36 Wymiana pokoleniowa: liczba młodych rolników otrzymujących wsparcie w ramach WPR na rozpoczęcie działalności, w tym z podziałem na płeć   R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR   Wymiana pokoleniowa jest jednym z ważniejszych celów realizowanych w ramach Planu Strategicznego WPR. Wsparcie zostało ukierunkowane na interwencje z zakresu zarówno I, jak i II filaru WPR, które w największym stopniu przyczynią się do zaspokojenia zidentyfikowanych w celu 7 potrzeb oraz realizację

strategii wymiany pokoleń i wyzwań wskazanych w analizie SWOT. Ponadto, zgodnie z art. 95 ust. 1 rozporządzenia o planach strategicznych WPR na interwencje przyczyniające się do realizacji celu 7 dotyczącego przyciągania i utrzymania młodych rolników w Polsce zostały zarezerwowane minimalne kwoty określone w Załączniku nr XII do tego rozporządzenia.

Analiza SWOT wykazuje w Polsce większy, od średniej unijnej, udział gospodarstw rolnych z kierownikami w wieku do 40 lat (ponad 20% przy średniej UE ok. 12%). Obserwuje się jednak malejącą z roku na rok liczbę młodych rolników. Z drugiej strony, zauważa się rosnącą liczbę gospodarstw z kierownikami w wieku powyżej 50 lat - jedna ze słabych stron polskiego rolnictwa stwierdzonych w SWOT dla Planu Strategicznego, dlatego istnieje potrzeba zatrzymania trendu malejącej liczby młodych rolników w Polsce.

Wobec powyższego w Planie Strategicznym przewidziano udzielanie pomocy inwestycyjnej na rozpoczęcie działalności w ramach II filaru oraz maksymalnie pięcioletnie wsparcie do powierzchni w gospodarstwach młodych rolników w ramach I filaru. Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe interwencje:

1) I.11 – Premie dla młodych rolników

Ze względu na to, że potencjał i wielkość ekonomiczna gospodarstw są powiązane ze strukturą wieku i wykształceniem kierujących (osoby młode i odpowiednio wykształcone są bardziej skłonne do powiększania wielkości i potencjału gospodarstw) w ramach celu 7 zidentyfikowano potrzebę dotyczącą poprawy struktury wieku zarządzających gospodarstwami rolnymi. Aby zachęcić młodych rolników do przejmowania gospodarstw i rozpoczynania prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący niezbędny jest przede wszystkim dostęp do kapitału potrzebnego zwłaszcza w początkowej fazie prowadzenia gospodarstwa (kluczowa potrzeba zidentyfikowana w ramach celu 7). W celu zniwelowania negatywnych tendencji dotyczących zmian w strukturze wieku zarządzających gospodarstwami rolnymi w Polsce założono, że wsparcie finansowe w wysokości 200 tys. zł, zapewniające dostęp do kapitału niezbędnego dla rozpoczynania i rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, otrzyma około 12 750 młodych rolników. Premia dla młodych rolników, od początku jej wdrażania systematycznie zwieszała się, wraz ze zmianą sytuacji rynkowej oraz kosztami niezbędnych inwestycji w gospodarstwie. Pierwotnie (w okresie 2004-2006) premia wynosiła 50 tys. zł. W PROW 2014-2020 wysokość premii wynosi 150 tys. zł, natomiast w ramach Planu proponowane jest kolejne zwiększenie premii na rozpoczęcie prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Należy jednak założyć, że wszyscy beneficjenci „Premii dla młodych rolników” będą jednocześnie beneficjentami „Uzupełniającego wsparcia dochodu dla młodych rolników”. A zatem to liczba beneficjentów uzupełniającego wsparcia dochodu dla młodych rolników wyznacza w głównej mierze wartość wskaźnika rezultatu dotyczącego wymiany pokoleniowej. **2) I.3 Uzupełniające wsparcie**

dochodów dla młodych rolników

Wyniki badań wskazują, że dochody rolników charakteryzują się dużą zmiennością w czasie, a przeciętne dochody gospodarstw małych i średnich (w tym młodych rolników, których średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi mniej niż średnia krajowa) są niższe od średniego dochodu rolniczego. Młodzi rolnicy mają utrudniony dostęp do finansowania. Także niższa niż w innych sektorach dochodowość jest jedną z głównych barier zniechęcających do wejścia do sektora rolnictwa. Czynnikiem niwelującym tę gorszą pozycję i przyciągającym młodych rolników do sektora rolnictwa jest zewnętrzne wsparcie finansowe, będące uzupełnieniem dochodów rolniczych oraz stanowiące źródło finansowania przedsięwzięć podejmowanych na początkowym etapie prowadzenia gospodarstwa. Planuje się zwiększenie stawki płatności średnio do ok. 61 EUR/ha (w latach 2015-2021 średnio ok. 52 EUR/ha), co będzie bodźcem zachęcającym do rozpoczęcia działalności rolniczej, i jednocześnie elementem stabilizującym dochody młodych rolników.

Zakłada się, że realizacja celu związanego z „przyciąganiem i utrzymaniem młodych rolników” przy założonej liczbie młodych rolników rozpoczynających działalność ze wsparciem WPR - beneficjentów „Premii dla młodych rolników” i „Uzupełniającego wsparcia dochodu dla młodych rolników” spowoduje,

że negatywne tendencje dotyczące struktury wieku zarządzających gospodarstwami rolnymi oraz liczby gospodarstw kierowanych przez młodych rolników zostaną wyhamowane.

Należy jednak podkreślić, że instrumenty wsparcia młodych rolników oferowane w ramach WPR mają ograniczone możliwości oddziaływania ze względu na istniejące trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa.

2.1.SO8 Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 8.P 1.	Poprawa dostępu do internetu o wysokiej wydajności	krytyczna (+++)	Nie
CS 8.P 10.	Włączenie osób z grup defaworyzowanych lub wykluczonych na obszarach wiejskich	pożądana (+)	Częściowo
CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 12.	Zaangażowanie młodych w życie lokalne, w tym w podejmowaniu decyzji, tworzenie sieci społeczności	pożądana (+)	Tak
CS 8.P 13.	Rozwój wiedzy/umiejętności: cyfryzacja, oszczędność zasobów, przedsiębiorczość, środowisko, klimat	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 8.P 14.	Reorientacja zawodowa rolników i przebranżowienie przedsiębiorców	poza priorytetyzacją	Nie
CS 8.P 15.	Wsparcie eksperckie dla beneficjentów niebędących rolnikami	poza priorytetyzacją	Nie
CS 8.P 2.	Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: drogi	wymagana (++)	Nie
CS 8.P 3.	Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: gospodarka wodno-ściekowa	wymagana (++)	Częściowo
CS 8.P 4.	Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 8.P 5.	Poprawa dostępu do usług transportu publicznego	pożądana (+)	Nie
CS 8.P 6.	Poprawa dostępu do usług publicznych w zakresie opieki, zdrowia, kultury i dziedzictwa kulturowego	wymagana (++)	Nie
CS 8.P 7.	Poprawa dostępu do usług komercyjnych	pożądana (+)	Częściowo
CS 8.P 8.	Rozwój form współpracy na obszarach wiejskich w wymiarze produkcyjnym, usługowym, społecznym	wymagana (++)	Częściowo
CS 8.P 9.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów	krytyczna (+++)	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.37^{CU} - Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich Nowe miejsca pracy wspierane w ramach projektów WPR	51 634,00
R.38^{CU} - Zakres LEADER Odsetek ludności wiejskiej objętej strategiami rozwoju lokalnego	85,79 %
R.39^{CU} - Rozwój gospodarki wiejskiej Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR	728,00
R.40^{CU} - Inteligentna transformacja gospodarki wiejskiej Liczba wspartych strategii inteligentnych wsi	18,00
R.41^{CU PR} - Łączenie obszarów wiejskich w Europie Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	25,38 %
R.42^{CU} - Promowanie włączenia społecznego Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego	0,00

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR.   Przyjęcie przedmiotowego wskaźnika wydaje się intuicyjne, wręcz obowiązkowe z uwagi na potrzeby zdiagnozowane na obszarze całego kraju w zakresie niedostatecznego dostępu do pozarolniczych miejsc pracy (w szczególności miejsc pracy lepszej jakości) oraz potrzeby dywersyfikacji działalności na obszarach wiejskich poprzez rozwój przedsiębiorczości. Wskaźnikiem tym będą objęte operacje, w wyniku realizacji których zostanie osoba zatrudniona (w przeliczeniu na pełen etat na okres jednego roku) oraz operacje, w ramach których nastąpi samozatrudnienie w wyniku podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej przez beneficjenta. Natomiast w przypadku operacji realizowanych w zakresie rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, podjęcie działalności dodatkowej do działalności rolniczej będzie uznawane jako utworzenie 0,5 miejsca pracy. Dlatego wartość wskaźnika jest na tym etapie bardzo trudna do określenia, z uwagi na brak wystarczających informacji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach LSR wybranych na okres wdrażania 2023-2027. Wartość ta zostanie oszacowana po zakończeniu wyboru LSR.   R.38 Zasięg inicjatywy LEADER: odsetek ludności wiejskiej objętej strategiami rozwoju lokalnego   Wyłonione potrzeby wynikające z analizy SWOT do celu 8. są potrzebami powszechnymi tj. występującymi na obszarze niemal całego kraju, przy czym potrzeby te są szczególnie istotne na obszarach wiejskich. Tym samym w przyjętej wartości wskaźnika R 38 jako podstawę wyliczeń wzięto pod uwagę przede wszystkim liczbę ludności zamieszkującej na obszarach wiejskich. Należy jednak mieć na uwadze specyfikę podejścia LEADER, które jest kierowane do społeczności zamieszkujących na obszarach powiązanych funkcjonalnie zarówno wiejskich i miejskich. Dlatego w przypadku Interwencji LEADER jako definicję obszarów wiejskich przyjęto obszar całego kraju z wyłączeniem miast powyżej 20 tys. mieszkańców. Powyższa definicja jest kontynuacją rozwiązania stosowanego w okresie programowania 2014-2020, które w ocenie państwa członkowskiego jest adekwatne do oczekiwań interesariuszy podejścia

LEADER oraz szerzej RLKS. Zastosowanie tego rozwiązania jest uzasadnione także wysokim poziomem zaangażowania ludności wiejskiej w realizację podejścia LEADER w latach 2007-2020, które przekładało się na pokrycie obszaru uprawnionego do wsparcia sięgającego nawet 90%. Zgromadzony potencjał, zarówno w LGD finansowanych z EFRROW oraz innych funduszy (EFRM, EFS oraz EFRR) jest wartością istotną, zasobem o który trzeba dbać oraz z którego należy korzystać planując rozwój obszarów wiejskich szczególnie w zakresie potrzeb społeczno-gospodarczych, na których skupia się Cel 8. Przyjęcie powyższego rozwiązania, w postaci odmiennej niż w pozostałych interwencjach, rozszerzonej definicji obszarów wiejskich, miało jednak zdecydowany wpływ na wartości przyjęte do wyliczeń szacunkowej wartości przedmiotowego wskaźnika, bowiem liczba ludności uprawnionej do wsparcia w ramach interwencji zdecydowanie wzrosła.

Innym czynnikiem determinującym jego wysokość jest dostępność środków w planie strategicznym WPR. Przewiduje się przeznaczenie ponad 8% środków II filara na wdrażanie podejścia LEADER, co oznacza, zmniejszenie poziomu finansowania względem okresu poprzedniego, co bezpośrednio przekłada się na konkurencję w dostępie do wsparcia LSR oraz możliwość wystąpienia obszarów pozbawionych wsparcia. Tym samym procentowa wartość ludności objętej strategiami prawdopodobnie również ulegnie zmniejszeniu względem poprzedniego okresu programowania.

Biorąc powyższe pod uwagę planowany poziom pokrycia w wysokości 85,8% uzyskano poprzez obliczenie stosunku szacowanej liczby mieszkańców objętych planowanymi strategiami (rozdzielenie 12 grup

strategii różniących się wielkością liczby ludności objętej daną strategią oraz oszacowanie ilości strategii w danej grupie) oraz liczby mieszkańców obszarów wiejskich (stosując wyżej opisaną definicję obszarów wiejskich).

Biorąc pod uwagę powyższe czynniki oraz dane dotyczące liczby ludności objętej LSR-ami w latach poprzednich wartość wskaźnika R 38 określono na poziomie 85,8%.

R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, które powstały dzięki wsparciu w ramach WPR Wskaźnik R.39 powiązany jest zarówno z realizacją celu 3 jak i celu 8.

Wspieranie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, włączając w to biogospodarkę i zrównoważoną gospodarkę leśną jest jednym z celów, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Wsparcie zostało ukierunkowane na te interwencje, które w największym stopniu pozwolą na zaspokojenie zidentyfikowanych w celu 8 potrzeb i realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT.

Na realizację wskaźnika wpływ ma poniższy instrument wsparcia:

I.10.9 Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa - Instrumenty finansowe

Poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich jest niski, prowadzi tam działalność ok. 30% wszystkich przedsiębiorstw. Działalność gospodarcza na terenach wiejskich jest ważnym czynnikiem rozwoju gospodarczego oraz stanowi siłę napędową gospodarki wiejskiej, dzięki której przezwyciężyć można niekorzystne zjawiska, takie jak: bezrobocie i marginalizacja wsi, niskie dochody rodzin rolniczych oraz monofunkcyjność obszarów wiejskich. Taka działalność dywersyfikuje źródła dochodów na wsi. Ważnym kierunkiem rozwoju jest sektor biogospodarki.

Mając na uwadze nadwyżki zatrudnienia w rolnictwie, wzrost liczby osób poszukujących pracy poza sektorem rolnym oraz niedostateczną liczbę atrakcyjnych pozarolniczych miejsc pracy konieczne jest wspieranie rozwoju wszelkiego rodzaju działalności gospodarczej. Wsparcie w tym zakresie pozwoli nie tylko na poprawę struktury zatrudnienia, ale pozwoli także na wykorzystanie endogenicznego potencjału oraz zróżnicowanie gospodarki wiejskiej. Ponadto wzrost możliwości podjęcia działalności gospodarczej lub zatrudnienia pozwoli na zwiększenie dochodów w gospodarstwach domowych, także rodzin posiadających małe gospodarstwa rolne, których kondycja ekonomiczna nie pozwala na uzyskanie dochodów pozwalających godną egzystencję. W tym celu niezbędne jest zapewnienie możliwości przekwalifikowania się (reorientacja zawodowa).

Planuje się wsparcie 500 podmiotów w ramach rozwoju usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa. Jako forma wsparcia zostały zaproponowane instrumenty finansowe, ze względu na nie wystarczający kapitał na inwestycje.

R. 40. Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: Liczba wspartych strategii inteligentnych wsi
Wspieranie rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich jest jednym z celów, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR. Strategie inteligentnych wsi tworzone przez społeczność wiejską promują lokalne inicjatywy mające na celu znalezienie praktycznych rozwiązań dla wyzwań gospodarczych, społecznych lub środowiskowych oraz jak najlepsze wykorzystanie nowych możliwości. Na realizację tego wskaźnika bezpośredni wpływ ma wyłącznie instrument **I.10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi.**

Przewiduje się, iż skutecznym narzędziem stosowanym w rozwoju obszarów wiejskich może być koncepcja inteligentnej wsi, których tworzenie wykorzystuje lokalny potencjał by w sposób oddolny aktywnie kreować rozwój lokalny. Cechami koncepcji inteligentnej wsi jest innowacyjność i oddolność, która zapewnia najlepsze dopasowanie nowego sposobu rozwiązywania zidentyfikowanych lokalnych problemów przy wykorzystaniu posiadanych zasobów.

I.10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi.

Analiza SWOT wskazała, że Polska jest krajem o małych zasobach wodnych. W naszej strefie klimatycznej potrzeby wodne roślin są zaspokajane głównie wodami opadowymi. Jednocześnie cechą charakterystyczną

tego klimatu jest nierównomierny rozkład opadów atmosferycznych i w konsekwencji występowanie okresów nadmiernego i niedostatecznego uwilgotnienia. Prognozuje się także, że w najbliższych latach skutki zmian klimatu mogą stać się bardziej odczuwalne i mogą m.in. obejmować większą intensywność opadów mogącą powodować powodzie o każdej porze roku, a także częstsze występowanie susz. Wyzwaniem pozostaje zatem okresowe przeciwdziałanie powodziom oraz skutkom suszy w małych

miejsowościach na obszarach wiejskich w tym wykorzystanie wód opadowych i roztopowych, jak również urządzenie przestrzeni publicznej mające na celu przeciwdziałanie „betonowaniu”. Jednocześnie w ramach przedmiotowej analizy zidentyfikowano problemy energetyczne oraz dostęp do różnego rodzaju zasobów odnawialnych na obszarach wiejskich.

Wobec powyższego w ramach obszaru B przewiduje się realizację wdrożenia wybranych elementów koncepcji inteligentnych wsi. Zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami planowane są w szczególności inwestycje w zakresie nowoczesnej infrastruktury, w tym infrastruktury służącej adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska (np. poprzez budowę instalacji odnawialnych źródeł energii, zbiorników retencyjnych w celu gromadzenia wód opadowych i roztopowych oraz budownictwo pasywne).

Zakładane wsparcie w ramach tego działania pozwoli na realizację 18 projektów związanych z wdrażaniem elementów koncepcji inteligentnej wsi. Realizacja interwencji w obszarze B ma charakter pilotażowy i w każdym województwie przewiduje się realizację wybranych elementów jednej koncepcji inteligentnej wsi, w zakresie elementów dla których inwestorem może być gmina lub związek międzygminny.

R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR

Rozwój lokalny na obszarach wiejskich jest jednym z celów, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR i jednocześnie wpłynie na ograniczenie wyłączenia społecznego. Wsparcie zostało ukierunkowane na te obszary, które w największym stopniu pozwolą na zaspokojenie potrzeb zidentyfikowanych w celu 8 jak również w celu 4 oraz realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT. Na realizację tego wskaźnika bezpośredni wpływ ma wyłącznie instrument **I.10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi.**

W ramach obszaru A na obszarach wiejskich zakłada się budowę systemów indywidualnego oczyszczania ścieków. Pozwoli to na rozwiązanie problemu z zapewnieniem odbioru ścieków z gospodarstw domowych na obszarach o rozproszonej zabudowie, gdzie doprowadzenie sieci kanalizacyjnej jest nieefektywne i nieopłacalne. Wskazać należy, że w szczególności na obszarach wiejskich (tj. poza obszarami aglomeracji) nadal istnieją duże potrzeby w zakresie związanym z odprowadzaniem ścieków bytowych. W skali całego kraju systemem przydomowych oczyszczalni ścieków powinno dodatkowo zostać objęte blisko 24% mieszkańców obszarów wiejskich. System ten powinien zostać najbardziej rozbudowany i powinien wzrosnąć w zależności od województwa od 9 do 40 punktów procentowych. Z przeprowadzonych analiz wynika, że systemem przydomowych oczyszczalni ścieków mogłoby zostać objęte nawet 3,5 mln mieszkańców obszarów wiejskich.

Zakres interwencji obejmuje realizację 711 projektów w ramach przydomowych oczyszczalni ścieków. Szacuje się, że projekty te pozwolą na lepszy dostęp do usług i infrastruktury dla 5 161 860 osób zamieszkujących obszary wiejskie, co stanowi 25,38% całej ludności zamieszkującej na obszarach wiejskich.

R.42. Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego. Zastosowania ww. wskaźnika jest nieodzowne z uwagi na bardzo społeczny charakter wsparcia oferowanego w ramach celu 8. Jednocześnie wskaźnik ten jest bardzo trudny do agregacji na poziomie krajowym bez ryzyka podwójnego liczenia tych samych osób, które mogą być objęte różnymi projektami włączenia społecznego. Dlatego proponuje się zawężenie katalogu grup w niekorzystnej sytuacji do: osób z niepełnosprawnościami, kobiet, migrantów, rolników niskotowarowych lub osób poszukujących zatrudnienia np. mieszkańców osiedli po-PGR. Na wzrost wartości wskaźnika wpływa liczba osób objętych projektami włączenia społecznego (a nie osoby realizującej dany projekt).

Ponadto oddolne podejście inicjatywy LEADER powoduje duże zróżnicowanie terytorialne diagnozowanych grup społecznych – grup osób w niekorzystnej sytuacji wynikające ze specyficznej sytuacji danego obszaru. Wartość wskaźnika jest na tym etapie nie jest możliwa do oszacowania, z uwagi na brak wystarczających informacji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach LSR wybranych na okres wdrażania 2023-2027. Dlatego wartość ta zostanie oszacowana po zakończeniu wyboru LSR.

2.1.SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywność produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 9.P 1.	Wspieranie redukcji stosowania antybiotyków w produkcji zwierząt gospodarskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 2.	Zrównoważone stosowanie środków produkcji i poprawa bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 3.	Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt	krytyczna (+++)	Tak
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 5.	Podnoszenie świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 6.	Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 7.	Podnoszenie świadomości uczestników rynku w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 9.P 8.	Podnoszenie wiedzy rolników o zrównoważonym stosowaniu środków do produkcji i bioasekuracji	poza priorytetyzacją	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.4 - Uzależnienie wsparcia dochodu od stosowania norm i dobrych praktyk Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości	97,66 %
R.6^{PR} - Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw rolnych Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)	102,43 %

R.7^{PR} - Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)	104,47 %
R.29^{PR} - Rozwój rolnictwa ekologicznego Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR na rolnictwo ekologiczne z podziałem na utrzymywanie i konwersję	4,53 %
R.43^{PR} - Ograniczenie wykorzystania środków przeciwdrobnoustrojowych Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi działaniami służącymi ograniczeniu stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych (zapobieganie/ograniczanie)	22,28 %
R.44^{PR} - Poprawa dobrostanu zwierząt Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi działaniami służącymi poprawie dobrostanu zwierząt	21,86 %

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.4 Uzależnienie wsparcia dochodów od stosowania norm i dobrych praktyk: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodów i podlegającej warunkowości

Wskaźnik R.4 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.6 Redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw: wartość procentowa dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.6 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.7 Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach: odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu do średniej)

Wskaźnik R.7 odnosi się zarówno do realizacji celu 1 jak i celów 4, 5 i 9. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 1.

R.29 Rozwój rolnictwa ekologicznego: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR na rolnictwo ekologiczne z podziałem na utrzymywanie

i konwersję Wskaźnik liczony jest jako liczba hektarów, do których zostały przyznane płatności ekologiczne w ramach interwencji Rolnictwo ekologiczne w stosunku do całkowitej powierzchni użytków rolnych w Polsce (14 550 350 ha - EUROSTAT 2019). Wzrost powierzchni użytków rolnych objętych systemem rolnictwa ekologicznego w Polsce jest istotnym obszarem nowej WPR i wpisuje się w cele strategii „Od pola do stołu” oraz „Strategii na rzecz Bioróżnorodności”. Cel ten będzie realizowany poprzez stały rozwój sektora rolnictwa ekologicznego oraz rynku żywności ekologicznej, w tym m.in. poprzez wsparcie producentów ekologicznych w ramach interwencji Rolnictwo ekologiczne. Niemniej jednak poziom tego wskaźnika odnosi się jedynie do powierzchni gruntów włączonych w realizację tej interwencji, a nie do całkowitej powierzchni objętej systemem rolnictwa ekologicznego. Interwencja ta odpowiada na potrzeby celu 9 dotyczące zrównoważonego stosowania środków produkcji i poprawy bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw oraz zapewnienia dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności. Zakłada się, że interwencja Rolnictwo ekologiczne przyczyni się do zniwelowania zidentyfikowanych w analizie SWOT słabych stron i zagrożeń, w tym zakresie. Ponadto interwencja ta odpowiada na odpowiednie potrzeby wskazane w celu 4, 5 i 6.

Na realizację wskaźnika wpływ ma: **I.8.11**

- Rolnictwo ekologiczne

Zakłada się, że m.in. dzięki wdrażaniu interwencji Rolnictwo ekologiczne możliwe będzie zmniejszenie w skali ogólnej zużycia przemysłowych środków produkcji (m.in. nawozów, pestycydów), co z kolei powinno przełożyć się na ograniczenie presji sektora rolnictwa na środowisko, w tym cenne jego elementy takie jak woda, gleba i powietrze. Ponadto, stosowanie w ramach systemu rolnictwa ekologicznego m.in. płodozmianu, międzyplonów, jak również zaniechanie stosowania syntetycznych nawozów i środków ochrony roślin wpłynie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery.

Wsparcie finansowe producentów ekologicznych w ramach interwencji Rolnictwo ekologiczne jest jednym z elementów mogących mieć wpływ na rozwój i atrakcyjność systemu rolnictwa ekologicznego (rozumianego jako system jakości żywności) i powinno przełożyć się na wzrost liczby rolników ekologicznych i powierzchni objętej ekologicznymi metodami produkcji. Tym samym wdrożenie tej interwencji powinno przyczynić się do realizacji celu na poziomie UE, którym jest osiągnięcie do 2030 r. 25% udziału UR objętych ekologicznymi metodami produkcji.

W szacowaniu wskaźnika rezultatu wykorzystano dotychczasowe doświadczenia z wdrażania działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 m.in. w zakresie liczby beneficjentów i powierzchni objętych wsparciem oraz poziomu obsady zwierząt w gospodarstwach realizujących to działanie. Natomiast w odniesieniu do nowych form wsparcia jak np. małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oparto się na prognozach własnych.

Powierzchnie upraw prowadzonych metodami ekologicznymi są wspierane w Polsce w ramach WPR już od 2004 r. (tj. w ramach PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020). W 2004 r. wsparciem tym objęte było ok. 68 tys. ha (tj. ok. 0,42% UR w Polsce), natomiast w 2012 r. odnotowano największą powierzchnię upraw, do których przyznano płatności ekologiczne - ok. 581 tys. ha, co stanowiło ok. 4% UR w Polsce. Prawdopodobnie ze względu na wprowadzone zmiany w zasadach przyznawania płatności ekologicznych mających na celu lepsze ukierunkowanie wsparcia, od 2013 r. obserwowany był spadek wielkości powierzchni objętej tym wsparciem. Trend spadkowy w tym zakresie utrzymywał się do 2017 r., kiedy to wsparciem było objęte ok. 357,08 tys. ha (tj. ok. 2,46% UR w Polsce). Od 2018 r. nastąpił natomiast nieznaczny wzrost powierzchni objętej wsparciem (o ok. 0,25% w porównaniu do 2017 r.) do ok. 358 tys. ha. Natomiast w 2021 r. zanotowano już bardziej zauważalny wzrost o ok. 16,4% (w porównaniu do 2020 r.), co oznacza, że wsparciem prawdopodobnie zostanie objęte ok. 446 tys. ha (ok. 3,07% UR w Polsce).

Może to być związane ze zwiększeniem (od 2021 r.) o ok. 27% stawek płatności w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020.

W przypadku wsparcia powierzchniowego dla rolnictwa ekologicznego w ramach WPR istotna jest relacja pomiędzy całkowitą powierzchnią ekologicznych UR w ramach rolnictwa ekologicznego rozumianego jako system jakości żywności, a powierzchnią takich UR wspieranych w ramach WPR. Dane w tym zakresie z lat 2015-2020 wskazują, że średnio ok. 27% powierzchni objętej systemem rolnictwa ekologicznego nie jest objęta wsparciem powierzchniowym dla rolnictwa ekologicznego z budżetu WPR.

W świetle powyższego szacuje się, że w ramach interwencji Rolnictwo ekologiczne wsparte zostanie ok. 659 tys. ha UR, co stanowi ok. 4,53% całkowitej powierzchni użytków rolnych w kraju.

Szacunki dotyczące wielkości powierzchni objętej wsparciem (tj. ok. 659 tys. ha UR - ok. 4,53% UR w Polsce) zostały przeprowadzone m.in. w oparciu o liczbę nowych wniosków i objęte tymi wnioskami powierzchnie upraw prowadzonych metodami ekologicznymi, złożonych w 2021 r. w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020. Zakładając, że zaobserwowany w 2021 r. wzrost wielkości powierzchni objętej wsparciem w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 spowodowany był m.in. przez zwiększenie stawek płatności ekologicznych, to od 2023 r. (przy kolejnym wzroście tych stawek o ok. 35%) – należy spodziewać się kolejnego wzrostu wielkości powierzchni. Z tego też względu, w szacunkach założono, że w 2023 r. powierzchnia objęta wsparciem wzrośnie o ok. 10% w porównaniu do powierzchni z 2021 r. Ponadto w szacunkach założono, że powierzchnia objęta wsparciem wzrośnie o kolejne ok. 10% – w 2024 r. w porównaniu do powierzchni z 2023 r., o kolejne ok. 7% – w 2025 r. w porównaniu do powierzchni z 2024 r., o kolejne ok. 5% – w 2026 r. w porównaniu do powierzchni z 2025 r. oraz o kolejne ok. 4% – w 2027 r. w porównaniu do powierzchni z 2026 r.

Dotychczasowe doświadczenia z wdrażania działań w zakresie wsparcia powierzchniowego dla rolnictwa ekologicznego i oparte na nich przyjęte założenia i szacunki (dotyczące spodziewanego zwiększenia powierzchni objętej takim wsparciem), które uwzględniają również inne uwarunkowania rozwoju systemu rolnictwa ekologicznego, pozwalają przypuszczać, że szacowana powierzchnia objęta wsparciem określona na poziomie 4,53% UR, jest możliwą do osiągnięcia wartością docelową. Jednocześnie PL deklaruje monitorowanie i ewentualne zwiększenie wartości tego wskaźnika w czasie realizacji Planu Strategicznego. Zaproponowane rozwiązania wsparcia rolnictwa ekologicznego poprzez interwencję Rolnictwo ekologiczne przyczynią się do zniwelowania niektórych ww. zidentyfikowanych w analizie SWOT słabych stron i zagrożeń i tym samym potrzeby wynikające z tej analizy dla celu 9 będą realizowane.

Szacowany poziom wskaźnika R.29 przekłada się również na odpowiednie wskaźniki w celu 4, 5 i 6.

R.43 Ograniczanie stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych wspieranymi działaniami służącymi ograniczeniu stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych (zapobieganie / zmniejszenie)

Wskaźnik ten wyrażony jest liczbą DJP, za które dokonano płatności w stosunku do całkowitej liczby DJP - (całkowita liczba DJP wg EUROSTAT 2016 - 9 443 240 DJP).

Na realizację wskaźnika wpływ ma:

I.4.6 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt

Zapewnienie zwierzętom gospodarskim lepszych warunków bytowych zapewnione będzie dzięki płatności w ramach dobrostanu zwierząt (poprzez ekoschemat - Dobrostan zwierząt). Dzięki wyższym standardom w chowie i hodowli zwierząt spodziewać się można ograniczenia stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych u zwierząt. Wymagania ekoschematu – Dobrostan zwierząt skupiające się na zapewnieniu zwierzętom swobody ruchu (utrzymywanie bez uwięzi), na zapewnieniu im odpowiedniej wielkości przestrzeni (zwiększona powierzchnia bytowa) oraz zapewnieniu zwierzętom dostępu do środowiska zewnętrznego (wypas/wybiegi), sprzyjają zdrowotności, a co się z tym wiąże sprzyjają zmniejszeniu konieczności stosowania antybiotyków w chowie zwierząt.

I.10.15 – Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń

Wsparcie w ramach interwencji dotyczy operacji poprawiających warunki utrzymania zwierząt. Realizacja wsparcia będą mieć korzystny wpływ m. in. na podniesienie warunków utrzymania zwierząt gospodarskich, poprzez (i) dostęp do środowiska zewnętrznego oraz możliwość korzystania z wybiegów czy pastwiska (dotyczy bydła), (ii) większą swobodę ruchu (w przypadku świń), (iii) odpowiedni mikroklimat w budynkach inwentarskich (dotyczy bydła lub świń). W konsekwencji inwestycje przyczynią się do poprawy zdrowotności zwierząt oraz wyeliminują stres termiczny. Dzięki inwestycjom w dobrostan ograniczone zostaną przypadki wzajemnego uszkodzania się, co zmniejszy ryzyko występowania chorób i w konsekwencji przyczyni się do poprawy zdrowotności zwierząt.

Konsekwencją podejmowanych działań będzie więc ograniczenie stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych u zwierząt. **I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF**

Łagodzenie skutków występowania chorób zwierzęcych, z tym ASF, ma poważny wpływ na zdrowotność zwierząt i w konsekwencji ograniczenie stosowania antybiotyków. Wsparcie inwestycyjne przyczynia się też do ograniczania rozprzestrzeniania się czynników chorobotwórczych między gospodarstwami, w których utrzymywane są świny oraz wśród dzików, dlatego też bioasekuracja jest skutecznym sposobem na uniknięcie przenoszenia wirusa. Tworzenie skutecznych warunków zabezpieczających gospodarstwa przed wniknięciem wirusa na poziomie infrastruktury technicznej, zwiększa bezpieczeństwo prowadzonej produkcji oraz ogranicza rozprzestrzenianie się czynników chorobotwórczych. Konsekwencją podejmowanych działań będzie więc ograniczenie stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych u zwierząt. W ramach I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF wsparcie w ramach Planu Strategicznego WPR jest kontynuacją wsparcia udzielanego na inwestycje dotyczące bioasekuracji w PROW 2014 – 2020. Według danych z Systemu Rejestracji Zwierząt w I połowie 2021 r. było zarejestrowanych 25554 stad świń, których liczebność uprawniała rolnika do ubiegania się o przyznanie pomocy. Wsparcie na bioasekurację w ramach PROW 2014-2020 pozwoli na zrealizowanie około 5 tys. projektów co będzie oznaczać, że 20,3% stad będzie zabezpieczonych przez wirusem. Zakłada się, że porównywalna liczba stad zostanie zabezpieczona ze środków Planu Strategicznego WPR. Szacuje się, że pomoc pozwoli na zrealizowanie 5 765 projektów, co odpowiada ok. 395 tys. DJP.

R.44 Poprawa dobrostanu zwierząt: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych wspieranymi działaniami służącymi poprawie dobrostanu zwierząt

Wskaźnik ten wyrażony jest liczbą DJP, za które dokonano płatności w stosunku do całkowitej liczby DJP - (całkowita liczba DJP wg EUROSTAT 2016 - 9 443 240 DJP).

Wzrost liczby zwierząt, którym zapewniono polepszone warunki bytowe (poprawiony dobrostan) jest szczególnie istotnym obszarem nowej WPR i wpisuje się w cele strategii Od pola do stołu. Cel ten będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego WPR poprzez ekoschemat-Dobrostan zwierząt oraz interwencję I.10.15.– Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń. Interwencje te w największym stopniu pozwolą na zaspokojenie potrzeb zidentyfikowanych w tym zakresie w celu 9 (Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt) oraz, jak również wpłynie na realizację wyzwań wskazanych w analizie SWOT (tj. mała liczba gospodarstw zapewniających podniesiony dobrostan, nowe trendy konsumenckie (na żywność wysokiej jakości)).

Na realizację wskaźnika wpływ ma:

I.4.6 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt

Z analizy SWOT dla celu 9 wynika, że z jednej strony w Polsce istnieje duża liczba gospodarstw posiadających zwierzęta (w 2016 r. było to 798 tys.), a z drugiej - istnieje stosunkowo mała liczba gospodarstw zapewniających podniesiony dobrostan. Z tego też względu zasadne jest wsparcie finansowe gospodarstw zapewniających taki podwyższony dobrostan zwierząt. Jest to ważne zarówno ze względu na potrzebę poprawienia warunków bytowych zwierząt gospodarskich, jak również w kontekście zmieniających się trendów konsumenckich oraz tego, że obecnie celem nie jest już jedynie dostarczenie wystarczającej ilości pożywienia, ale dostarczenie pożywienia odpowiedniej jakości, wytworzonego z zapewnieniem odpowiedniego poziomu dobrostanu utrzymywanym zwierzętom gospodarskim.

Doświadczenia z dwóch lat wdrażania działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 wskazują na zainteresowanie rolników zapewnieniem zwierzętom podwyższonych warunków bytowych. W 2020 r. wsparciem objęto ok. 42,2% populacji krów w Polsce (ponad 1 mln DJP) i ok. 1,3% populacji loch i tuczników (ok. 50 tys. DJP). Natomiast na podstawie wniosków złożonych w 2021 r. szacuje się, że wsparcie dobrostanowe obejmie ok. 43% populacji krów w Polsce (ponad 1 mln DJP), ok. 1,8% populacji loch i tuczników (ok. 68 tys. DJP) oraz ok. 43% populacji owiec (ponad 9 tys. DJP).

W odniesieniu do ww. gatunków/grup zwierząt założono, że poziom zainteresowania wsparciem w zakresie poprawy dobrostanu zwierząt (w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt) zostanie utrzymany na poziomie odnotowywanym w ramach PROW 2014-2020, z wyjątkiem tuczników, gdzie ze względu na wprowadzenie możliwości otrzymania płatności dobrostanowej nie tylko do tuczników pochodzących od loch dobrostanowych – założono, że zainteresowanie tym rodzajem płatności będzie znacznie zwiększone. Dodatkowo zakłada się również niewielki wzrost liczby zwierząt objętych wsparciem w latach 2023-2025. Natomiast w odniesieniu do gatunków/grup zwierząt nieobjętych wsparciem w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 szacuje się, że w latach 2023-2027 płatnościami dobrostanowymi zostanie objęte średnio w przypadku: drobiu w zależności od wspieranej grupy zwierząt – do ok. 12% populacji kwalifikującej się do płatności, w przypadku bydła opasowego ok. 37% populacji kwalifikującej się do płatności, a w przypadku koni i kóz odpowiednio: 33% i ok. 55% populacji tych zwierząt kwalifikującej się do płatności.

W odniesieniu do wszystkich gatunków/grup zwierząt płatności będą przyznawane jedynie do 150 DJP danej grupy zwierząt (powyżej 150 DJP nie będzie przyznawana płatność, ale wymogami muszą być objęte wszystkie zwierzęta danej grupy w gospodarstwie). Dlatego też wskaźnik rezultatu został wyliczony w odniesieniu do wszystkich zwierząt danej grupy przebywających w gospodarstwie, a nie tylko tych, do których udzielana będzie płatność w ramach ekoschematu.

Na bazie dotychczasowych doświadczeń z wdrażania działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 w zakresie liczby zwierząt objętych wsparciem i liczby beneficjentów, a w przypadku gatunków/grup zwierząt nieobjętych dotychczas wsparciem w zakresie dobrostanu zwierząt – prognoz własnych, szacuje się, że w ramach ekoschematu - Dobrostan zwierząt wsparciem objęte zostanie maksymalnie ok. 2 086 087 DJP.

Zakłada się, że objęcie płatnościami dobrostanowymi ww. liczby DJP jest realne do osiągnięcia i będzie odpowiedzią na wyzwania wskazane w analizie SWOT tj. mała liczba gospodarstw zapewniających podniesiony dobrostan i nowe trendy konsumenckie. Tym samym realizowana będzie zidentyfikowana w analizie SWOT dla celu 9 potrzeba wsparcia produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt.

I.10.15 – Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń;

Z analizy SWOT dla celu 9 wynika, że liczba gospodarstw zapewniających podniesiony dobrostan jest niewystarczająca. Pomoc przewidziana w ramach interwencji I 10.15 – Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń będzie koncentrować się na operacjach podnoszących warunki utrzymania bydła i świń. Poprawa dobrostanu zwierząt, również w związku z realizacją założeń Europejskiego Zielonego Ładu, będzie mieć korzystny wpływ nie tylko na podniesienie warunków utrzymania zwierząt gospodarskich, ale w szerszym kontekście również na jakość produktów pochodzących z produkcji w gospodarstwach korzystających z pomocy w ramach tej interwencji.

Na podstawie doświadczeń we wdrażaniu działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 przyjęto, że średnia wielkość pogłowia w ramach jednej operacji wyniesie 30 DJP. Przy założeniu, że łącznie pomocą będzie objętych ok. 10 188 gospodarstw, wsparcie obejmie ok. 305 640 DJP.

2.1.XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania

Kod	Tytuł	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Potrzebę uwzględniono w planie strategicznym WPR
CS 10.P 1.	Podnoszenie wiedzy kadr rolniczych oraz zapewnienie dostępności usług doradczych i szkoleniowych	Wymagana (++)	Częściowo
CS 10.P 2.	Rozwój platform oraz wykorzystania ICT w wymianie wiedzy i innowacji oraz nawiązywaniu współpracy	Wymagana (++)	Częściowo
CS 10.P 3.	Zacieśnienie współpracy pomiędzy partnerami AKIS	Wymagana (++)	Częściowo
CS 10.P 4.	Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury szybkiego internetu na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Nie
CS 10.P 5.	Utworzenie zbiorów otwartych danych publicznych oraz ich szerokie wykorzystanie	wymagana (++)	Nie
CS 10.P 6.	Podniesienie innowacyjności sektora poprzez tworzenie i wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań	krytyczna (+++)	Częściowo

Wybór wskaźnika(-ów) rezultatu dla tego celu szczegółowego

Wskaźniki rezultatu [zalecane wskaźniki rezultatu dla tego celu szczegółowego zaznaczono pogrubioną czcionką].	Wartość docelowa
R.1^{CU PR} - Zwiększenie efektywności dzięki wiedzy i innowacjom Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami	127 209,00
R.2^{CU} - Łączenie systemów doradztwa i wiedzy Liczba doradców otrzymujących wsparcie w celu włączenia ich do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS)	103 332,00
R.3^{CU} - Transformacja cyfrowa rolnictwa Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia na cyfrowe technologie rolne	0,30 %

R.27^{CU} - Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej	4 869,00
R.28^{CU} - Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez wiedzę Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestniczących w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) objętych wsparciem w ramach WPR związanego z efektywnością środowiskową lub klimatyczną	25 244,00

Uzasadnienie celów końcowych i powiązanych celów pośrednich

R.1 Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników

2) I.14.2 Kompleksowe doradztwo rolnicze

3) I.14.3 Doskonalenie zawodowe kadr doradczych

4) I.14.4 Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych

5) I.13.5 Współpraca Grup Operacyjnych EPI

6) I.7.6 Interwencja w sektorze owoców i warzyw – Badania i rozwój

W związku z wynikami analizy SWOT dla celu przekrojowego wskazującymi na niedostateczną wiedzę, kompetencje i umiejętności producentów rolnych, oraz potrzebami w tym zakresie diagnozowanymi w ramach poszczególnych celów szczegółowych PS WPR, wspierane będzie prowadzenie szkoleń dla rolników, kompleksowego doradztwa rolniczego i działań demonstracyjnych (obejmującego różne formy i tematykę, dostosowane do bieżących potrzeb). Zapewniony zostanie dostęp do szkoleń związanych z produkcją rolniczą i przetwórstwem w gospodarstwie dla 62 500 rolników, natomiast doradztwem w zakresie obejmującym zagadnienia związane z realizacją celów PS WPR, wpisującym się w zakres zadań doradczych określonych w art. 15 rozporządzenia w sprawie planu WPR, objętych zostanie 29 910 rolników w ramach doradztwa indywidualnego i 1 920 rolników w ramach doradztwa grupowego. Aby zapewnić możliwość udziału rolników w praktycznych formach zdobywania wiedzy i umiejętności, przewidziano organizację wizyt w gospodarstwach demonstracyjnych dla 19 250 uczestników oraz możliwość dofinansowania kosztów wzmocnienia bazy gospodarstw demonstracyjnych prowadzonych przez 108 rolników. Dla zapewnienia profesjonalnych i wysokiej jakości ww. szkoleń i usług, niezbędne jest stałe kształcenie i podnoszenie kwalifikacji kadr doradczych. Przewidziano objęcie szkoleniami ok. 6,7 tys. doradców, sfinansowanie studiów podyplomowych dla 900 doradców, objęcie programami mentoringu 1000 „młodych” doradców rolniczych oraz organizację praktyk dla 820 doradców rolniczych.

Rozwój systemu AKIS wymaga zwiększenia powiązań pomiędzy jego aktorami, co będzie możliwe dzięki realizacji projektów wielopodmiotowych w ramach interwencji: „Współpraca Grup Operacyjnych EPI” (art. 77). Poprzez wsparcie, w systemie AKIS wzrośnie liczba grup operacyjnych EPI realizujących innowacyjne operacje odpowiadające na zapotrzebowanie rynkowe, zmierzające do optymalizacji produkcji oraz poprawy konkurencyjności, w tym ukierunkowane na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Analiza SWOT wykazuje niski poziom innowacyjności i zastosowania nowoczesnych technologii w sektorze rolno - żywnościowym. Gospodarstwa rolne powinny aktywniej wdrażać innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne i marketingowe. Proces wdrożenia innowacyjnych rozwiązań w gospodarstwach rolnych wymaga dużych nakładów inwestycyjnych oraz pokonania licznych ograniczeń związanych z niewielką skalą produkcji gospodarstw rolnych, które utrudniają wdrażanie nowoczesnych technologii oraz modeli organizacyjnych i biznesowych. Działania kooperacyjne gospodarstw rolnych stwarzają szansę zwiększania siły ekonomicznej takich podmiotów.

Niezbędne jest zawiązywanie interdyscyplinarnej współpracy w zakresie opracowywania i wdrażania rozwiązań innowacyjnych (również cyfrowych) oraz tworzenia warunków do ich powstawania i wykorzystania w gospodarstwach rolnych. Szans należy upatrywać we wprowadzeniu mechanizmów motywujących partnerów do współpracy, możliwości prowadzenia badań naukowych ukierunkowanych na innowacyjność i wymianę wiedzy w sektorze rolno-żywnościowym, zacieśniania współpracy pomiędzy nauką a praktyką. W ramach wsparcia współpracy grup operacyjnych EPI założono, że wsparcie otrzyma około 2,8 tys. partnerów w ramach EPI.

I.7.6 Interwencja w sektorze owoców i warzyw – Badania i rozwój

W analizie SWOT wskazano, że kluczowe jest zwiększanie siły przetargowej rolników poprzez postępującą koncentrację potencjału produkcyjnego w rolnictwie, w tym w szczególności poprzez wzrost zakresu współpracy rolników. Działania zmierzające do osiągnięcia tego celu powinny być zatem ukierunkowane na stymulowanie procesów koncentracji w rolnictwie prowadzące do koncentracji podaży produktów rolniczych, poprawy konkurencyjności gospodarstw oraz dostosowania produkcji do popytu zwłaszcza pod względem jakości i ilości. Stąd też w ramach celu „Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości” zidentyfikowano silną potrzebę do stymulowania wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji. Organizacje producentów w sektorze owoców i warzyw powinny być

zaangażowane w proces wprowadzania innowacji w produkcji i wprowadzaniu do obrotu produktów ze względu na które zostały

uznane. Wprowadzanie takich innowacji przy udziale instytutów naukowo-badawczych zajmujących się tematyką rolnictwa będzie służyło promocji zrównoważonej produkcji, jej optymalizacji oraz poprawie konkurencyjności tych podmiotów na rynku.

W zakresie sektora owoców i warzyw ramach przepisów UE od wielu lat wspierane są organizacje producentów poprzez dofinansowanie ze środków UE wdrażanych przez te podmioty programów operacyjnych. Zakłada się że w całym okresie realizacji Krajowego Planu Strategicznego WPR w ramach interwencji w sektorze owoców i warzyw wsparciem zostanie objętych 1 288 gospodarstw rolnych będących członkami organizacji producentów owoców i warzyw, co stanowi 0,4% wszystkich gospodarstw uprawiających owoce i warzywa w Polsce.

R.2 Łączenie doradztwa i systemów wiedzy: liczba doradców otrzymujących wsparcie w celu włączenia ich do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS) Na

realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

- 1) **I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników**
- 2) **I.14.2 Kompleksowe doradztwo rolnicze**
- 3) **I.14.3 Doskonalenie zawodowe kadr doradczych**
- 4) **I.14.4 Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych** 5) **I.13.5 Współpraca Grup Operacyjnych**

EPI

Wskaźnik R2 będzie obejmował łączną liczbę doradców, którzy w ramach PS WPR: świadczyli usługi doradcze dla rolników, prowadzili szkolenia dla rolników, brali udział w doskonaleniu zawodowym kadr doradczych, brali udział w projektach demonstracyjnych oraz uczestniczyli w grupach operacyjnych EPI. Jeśli doradca bierze udział w kilku aktywnościach jest liczony w każdej z nich.

Przewiduje się, że doradcy rolniczy będą uczestniczyli 103 332 razy w działaniach przyczyniających się do ich integracji w systemie AKIS.

R.3 Cyfryzacja rolnictwa: odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia na cyfrowe technologie rolne

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

1) I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)

Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej to jedna z priorytetowych potrzeb planu strategicznego WPR, zidentyfikowana w celu szczegółowym 2 – zwiększanie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. W PS WPR planuje się realizację interwencji realizującej tę potrzebę, wspierającej inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność – pomoc w formie dotacji. Celem interwencji jest zwiększanie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez m.in., wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji. Z tego względu uznaje się, że interwencja ta będzie miała bezpośredni wpływ na cyfryzację rolnictwa i będzie miała wkład w realizację wskaźnika R.3.

2) I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu

Z analizy SWOT oraz identyfikacji potrzeb wynika, iż rozdrobniona struktura agrarna skutkuje niską produktywnością i w konsekwencji niedoinwestowaniem gospodarstw rolnych. W efekcie nie mogą one realizować przedsięwzięć służących racjonalnej gospodarce zasobami wody, gleby i powietrza. Ponadto, rolnictwo jest sektorem, w którym produkcja w bardzo dużym stopniu jest uzależniona od warunków przyrodniczych (głównie gleba i agroklimat). Zmiany tych warunków przekładają się w sposób bezpośredni na ukierunkowanie produkcji i jej intensywność oraz efektywność. Dzięki wykorzystaniu nowych technologii możliwe jest przeciwdziałanie i zapobieganie następstwom niekorzystnych zjawisk klimatycznych. Szczególnie ważne jest wdrażanie działań, które w dłuższej perspektywie mogą ograniczyć dynamikę zmian klimatycznych i zrationalizować wykorzystanie zasobów. Doposażenie gospodarstw w nowoczesny sprzęt i technologie, w tym rozwiązania cyfrowe, pozwoli producentom rolnym skuteczniej

realizować systemy na rzecz ochrony środowiska i klimatu zaprogramowane w I i II filarze PS WPR. W związku z tym przyjęto, że wsparcie na cyfrowe technologie rolne otrzymają 1 609 gospodarstw rolnych.

R.27 Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego, łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej

Wskaźnik R.27 odnosi się zarówno do realizacji celu 4, 5, 6 jak i celu 10. Szczegółowy opis ww. wskaźnika znajduje się w opisie celu 5.

R.28 Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez wiedzę i innowacje: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć efektywność środowiskową i klimatyczną

Na realizację wskaźnika wpływ mają poniższe instrumenty wsparcia:

- 1) **I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników**
- 2) **I.14.2 Kompleksowe doradztwo rolnicze**
- 3) **I.14.3 Doskonalenie zawodowe kadr doradczych**
- 4) **I.14.4 Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych** 5) **I.13.5 Współpraca Grup Operacyjnych**

EPI

Wspierane będzie prowadzenie szkoleń dla rolników oraz doradców, kompleksowego doradztwa rolniczego i działań demonstracyjnych obejmujących zagadnienia środowiskowe lub klimatyczne, z których skorzysta łącznie 25 244 osoby.

Przewidywany jest udział w szkoleniach z tego zakresu 13 125 rolników, skorzystanie z usług doradczych 6 366 rolników, udział 3 850 rolników w praktycznych formach zdobywania wiedzy i umiejętności w gospodarstwach demonstracyjnych. Przewidziano również objęcie 1 346 doradców szkoleniami w zakresie zagadnień środowiskowych lub klimatycznych. W ramach wsparcia współpracy grup operacyjnych EPI założono, że wsparcie otrzyma około 557 partnerów w ramach EPI.

2.2 Wskaźniki kontekstu i inne wartości stosowane do obliczania celów

Wskaźniki kontekstu (kod PMEF)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość zaktualizowana	Rok zaktualizowany	Uzasadnienie/uwagi	Źródło danych
C.01 Ludność wiejska ogółem – for LEADER (R.38) (Liczba)	13 542 173,00	2020	20 340 000,00	2020	Jako definicję obszarów wiejskich przyjęto obszar całego kraju z wyłączeniem miast powyżej 20 tys. mieszkańców.	GUS
C.01b Total rural population – for services and infrastructure (R.41) (Liczba)	13 542 173,00	2020	20 340 000,00	2020	Jako definicję obszarów wiejskich przyjęto obszar całego kraju z wyłączeniem miast powyżej 20 tys. mieszkańców.	GUS
C.05 Obszary leśne ogółem (Hektary)	10 326 657,00	2018				
C.12 Łączna liczba gospodarstw rolnych (Liczba)	1 410 700,00	2016				
C.17 Wykorzystywana powierzchnia użytków rolnych (UAA) ogółem (Hektary)	14 550 350,00	2019				
C.19 Łączna powierzchnia użytków rolnych i obszarów leśnych na obszarach Natura 2000 (Hektary)	2 118 999,00	2018				
C.23 Łączna liczba dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (Liczba)	9 443 240,00	2016				
D.35 Łączna liczba uli zgłoszonych Komisji Europejskiej: średnia z ostatnich trzech lat dostępna w momencie ustanawiania planu. (Liczba)	1 692 258,00	2020				

PL

70

PL

2.3 Plan celów końcowych

2.3.3 Spójność z celami Unii na 2030 r. określonymi w strategii „Od pola do stołu” oraz z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz wkład w realizację tych celów

2.3.3.1 Wkład Polski w realizację celu związanego z **ograniczeniem o 50% strat składników pokarmowych, przy jednoczesnym zapewnieniu braku pogorszenia żyzności gleby. Pozwoli to ograniczyć stosowanie nawozów o co najmniej 20% do 2030 r.**

Strategie realizujące założenia EZŁ tj. „od pola do stołu” i bioróżnorodności określają cel, jakim jest ograniczenie o 50% strat składników pokarmowych bez pogorszenia żyzności gleby, co ma pozwolić na ograniczenie stosowania nawozów o co najmniej 20% do 2030 r. Do oceny realizacji ww. celu Komisja Europejska przewidziała następujące wskaźniki:

1. bilans azotu brutto w kilogramach na hektar wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych (w stosunku do danych z okresu referencyjnego tj. 2012-2014);
2. bilans fosforu brutto w kilogramach na hektar wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych (w stosunku do danych z okresu referencyjnego tj. 2012-2014);
3. odsetek stacji monitorowania wód podziemnych, gdzie stężenie azotanów przekracza 50 mg/l (w stosunku do danych z okresu referencyjnego tj. 2012-2015).

Należy wskazać, że metodyka bilansowa azotu i fosforu brutto, stosowana do raportowania danych do KE, nie uwzględnia wszystkich elementów mających wpływ na rzeczywiste ograniczanie strat składników pokarmowych do środowiska. Ponadto, IUNG-PIB przelicza bilans na użytki rolne (UR) w dobrej kulturze rolnej (14 mln ha), natomiast w ramach sprawozdawania z realizacji dyrektywy azotanowej wartości bilansów odnoszone są do całości UR (18 mln ha).

Według szacunków i przyjętych przez Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - PIB założeń, m.in. dotyczących udziału rolnictwa ekologicznego do 7% pow. UR oraz działań/intervencji ujętych w ramach PS WPR na lata 2023-2027, przewiduje się:

- obniżenie wielkości stosowanych dawek azotu w nawozach mineralnych w roku 2030 o ok. 10,1 kg N/ha UR w dkr, tj. 12,8% w porównaniu do lat 2012-2014 do poziomu 68,6 kg N/ha UR w dkr, a łączne zużycie może osiągnąć wielkość 943 tys. t N;
- zmniejszenie zużycia fosforu (wobec lat 2012-2014) w nawozach mineralnych o 3,2 kg P₂O₅/ha UR w dkr (o 12,6%) do poziomu 22,2 kg P₂O₅/ha UR w dkr w roku 2030. Łączne zużycie wyniesie 305 tys. t P₂O₅ wobec 366 tys. t w latach 2012-2014, czyli 338 tys. t średnio w latach 2016-2019;
- wzrost zużycia azotu brutto w nawozach naturalnych do roku 2030 o 14,3% w odniesieniu do okresu lat 2012-2014, a w przeliczeniu na ha UR w dkr o 20%, tj. z 36 kg do 43,2;
- zwiększone zużycie fosforu w nawozach naturalnych w stosunku do okresu 2012-2014 o 16,1%, czyli do poziomu 19,3 z 15,7 kg P₂O₅/ha UR w dkr, tj. o 22,9%;
- saldo bilansu azotu brutto zmniejszy się w odniesieniu do lat 2012-2014 o 0,7 kg/ha UR w dkr (o 1,5%) i 5,4 kg/ha UR w dkr, tj. o 10,3% w odniesieniu do okresu 2017-2019, będzie się kształtować na poziomie 47,1 kg N, a wskaźnik efektywności wykorzystania azotu wyniesie ok. 63,7%, po spadku o 0,1 p.p. wobec lat 2012-2014 i wzroście w stosunku do średniej z lat 2017-2019 o 3,0 p.p.;
- saldo bilansu fosforu do roku 2030 może znajdować się poniżej poziomu notowanego w ostatnich latach, tj. 2,5 kg P/ha UR w dkr i będzie nieco niższe o 0,1 kg P/ha UR w dkr, tj. 1,5%, niż w latach 2012-2014, a efektywność wykorzystania będzie wynosić ok. 87%.

Działania i propozycje interwencji na poziomie krajowym w ramach PS WPR, realizujące zakładany cel ograniczenia strat składników pokarmowych i zmniejszenie zużycia nawozów:

- Ekoschemat – Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyk:
  - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia;
  - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji;
  - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo;

- Uproszczone systemy uprawy;
- Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe;
- Zróżnicowana struktura upraw;
- Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin; - Rolnictwo ekologiczne;
- Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej; - Tworzenie zadrzewień śródpolnych;
- Zakładanie systemów rolno-leśnych;
- Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych;
- Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowoklimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone
- Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu (miejsca do przechowywania nawozów naturalnych, urządzenia do przetwarzania nawozów naturalnych, sprzęt do precyzyjnego stosowania nawozów/wymieszania nawozów z glebą);
- Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych (w zakresie transferu wiedzy o niskoemisyjnych technik magazynowania i stosowania nawozów naturalnych); - Doradztwo (AKIS).

Na realizację celu wpływają także działania realizowane poza PS WPR tj.: wynikające z wdrażania programu azotanowego; wprowadzony ustawą o nawozach i nawożeniu - zakaz stosowania mocznika w formie granulowanej z wyłączeniem stosowania mocznika w formie granulowanej zawierającego inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną; rozwój biogazowni rolniczych.

2.3.3.2 Wkład Polski w realizację celu polegającego na **objęciu 10% powierzchni użytków rolnych UE elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności**.

Wskaźnik: *Odsetek użytków rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności*

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności wskazuje na rolę zróżnicowania krajobrazu i potrzebę wzbogacenia terenów rolnych o elementy nieprodukcyjne jako miejsce bytowania różnych organizmów (roślin, grzybów, zwierząt - m. in. ptaków i bezkręgowców, w tym zapylaczy i gatunków istotnych dla kontroli agrofagów). Wyznaczony dla UE cel zapewnienia obecności na co najmniej 10% użytków rolnych elementów krajobrazu jest celem ambitnym.

W Polsce, **według danych UE (wskaźnik kontekstu I 20) 2,3% powierzchni użytków rolnych** zajmują elementy krajobrazu.

Dane ARiMR dotyczące ogółu gospodarstw rolnych korzystających z I filara WPR wskazują, że łączna powierzchnia elementów krajobrazu w tych gospodarstwach wynosi **3%** łącznej powierzchni użytków rolnych. Wartość ta przekracza przytoczoną wyżej wartość wskaźnika kontekstu.

Dane ARiMR uwzględniają jedynie te elementy krajobrazu, które potencjalnie kwalifikują się do płatności bezpośrednich jako tzw. EFA: ugory, zadrzewienia liniowe, zagajniki śródpolne, żywopłoty, pojedyncze drzewa, oczka wodne, rowy, miedze i strefy buforowe oraz pasy gruntów na obrzeżach lasów. W wyliczeniu nie są ujęte obiekty, które ze względu na swoją wielkość nie są zaliczane do EFA np. kępy zadrzewień/zakrzaczeń większe niż 0,5 ha, oczka wodne o powierzchni przekraczającej 1 ha i wiele innych. Takie obiekty, zgodnie z obowiązującym obecnie podejściem, nie są zaliczane do EFA i nie były uwzględnione w wyliczeniach. Krajobraz wiejski w Polsce jest w znacznej mierze kształtowany przez takie właśnie elementy, bardzo istotne dla zachowania krajobrazu i bioróżnorodności. O skali ich występowania może świadczyć fakt, iż powierzchnia użytków rolnych wg GUS wynosi ok. 18 mln ha, podczas gdy powierzchnia deklarowana do płatności bezpośrednich (grunty w dobrej kulturze rolnej) wynosi ok. 14 mln ha. Różnica między tymi wartościami - ok. 4 mln ha (co odpowiada ok. 29 % powierzchni gruntów dobrej kulturze rolnej) to powierzchnia gruntów wyłączonych z produkcji i

podlegających sukcesji naturalnej, stanowiących swego rodzaju ostoje bioróżnorodności o różnej wartości przyrodniczej. Na poziomie UE i krajowym konieczne jest wypracowanie podejścia do

docelowego sposobu pomiaru wartości wskaźnika dotyczącego elementów krajobrazu i ewentualna modyfikacja definicji tych elementów, co zapewni możliwość sformułowania docelowej wartości wskaźnika i odpowiednie monitorowanie postępów w jego osiągnięciu.

Niezależnie od tego, dążenie do przeznaczenia znacznych powierzchni (wg propozycji EŻL - 10%) obecnie użytkowanych gruntów ornych na elementy krajobrazu nie jest uzasadnione, gdyż w praktyce posiadamy w Polsce bardzo dużą powierzchnię gruntów rolnych wyłączonych z produkcji i w praktyce służących przyrodzie. Dlatego proponuje się docelową wartość wskaźnika na poziomie 4%, co odpowiada wartości wyznaczonej przez normę DKR 8 i przekracza powierzchnię wyjściową o 1 pkt procentowy. W ramach WPR zaprogramowano szereg instrumentów sprzyjających zachowaniu bioróżnorodności, w tym w szczególności - wzbogacenia bioróżnorodności na użytkach rolnych. Kluczowymi instrumentami w tym zakresie są: - DKR 8 tj. wymóg przeznaczenia co najmniej 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne (dotyczy gospodarstw o powierzchni gruntów ornych wynoszącej co najmniej 10 ha)

- Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
- Bioróżnorodność na gruntach ornych
- Interwencje inwestycyjne „Zadrzewienia śródpolne, systemy rolno-leśne i uzupełniające je wsparcie na pielęgnację tych elementów krajobrazu.

2.3.3.3 Wkład Polski w realizację celu polegającego na **objęciu 25% gruntów rolnych w UE rolnictwem ekologicznym**.

Wskaźnik: *Odsetek powierzchni użytków rolnych wykorzystywanych do upraw ekologicznych*

Na podstawie przeprowadzonych analiz możliwości rozwoju sektora rolnictwa ekologicznego w Polsce w zakresie różnych dostępnych źródeł wsparcia, zakłada się, że trwałe i kompleksowy rozwój sektora rolnictwa ekologicznego, w tym oddziaływanie na wzrost powierzchni upraw rolnictwa ekologicznego będzie realizowany poprzez działania bazujące zarówno na interwencjach i środkach finansowych Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, jak również na rozwiązaniach spoza Planu Strategicznego. Niemniej, działania te obejmują wsparcie poszczególnych etapów ekologicznego łańcucha żywnościowego od pola do stołu, począwszy od wsparcia produkcji rolnej surowców i przetwórstwa, poprzez działania wspierające inwestycje i potencjał rynkowy, również małych, gospodarstw ekologicznych, poprzez skracanie łańcuchów dostaw, działania kształtujące popyt i zaufanie konsumentów do produkcji ekologicznej, aż po wsparcie integracji branży, krajowego doradztwa, tj. wiedzy rolników i doradców.

Poniższe propozycje interwencji w ramach PS WPR realizują bezpośrednio lub pośrednio powyższe cele:

- Rolnictwo ekologiczne;
- Ekoschemat – Dobrostan zwierząt
- Wspieranie walki z warzozą produktami leczniczymi
- Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw
- Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw
- Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) - Rozwój małych gospodarstw
- Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie
- Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem
- Premie dla młodych rolników

- Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych
- Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości

- Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności
- Współpraca Grup Operacyjnych EPI - Interwencje z zakresu doradztwa (AKIS).

Ponadto, wpływ na dalszy rozwój sektora rolnictwa ekologicznego, w tym wzrost powierzchni użytków rolnych objętych systemem rolnictwa ekologicznego, mają również działania realizowane poza PS WPR, a wynikające m.in. z realizacji w ramach KPO Inwestycji A1.4.1. pt. *Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu*. Ponadto, do działań spoza PS WPR należą: realizacja badań naukowych na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego, cyfryzacja informacji i danych o produkcji ekologicznej w ramach „Okienka dla rolnika”, publikacja wyników badań, metodyk produkcji ekologicznej i pakietu startowego będących kompendium wiedzy dla rolników i doradców, funkcjonowanie centrum praktycznego przetwórstwa, w tym metodami ekologicznymi, działania informacyjno-promocyjno-edukacyjne realizowane zarówno od strony administracji jak i przez producentów ekologicznych, uwzględnienie dodatkowej umiejętności zawodowej z zakresu rolnictwa ekologicznego w programie nauczania szkół rolniczych, wsparcie do wykorzystania ekologicznego kwalifikowanego i elitarnego materiału siewnego oraz wprowadzenie do Programu dla szkół produktów ekologicznych w ramach zajęć szkolnych. Wdrażane są również działania przyczyniające się do zwiększenia udziału produktów ekologicznych w ramach zielonych zamówień publicznych. W tym miejscu warto zaznaczyć, że w Polsce jest inna niż średnia dla krajów UE struktura produkcji rolnej w gospodarstwach ekologicznych. Polska ma zdecydowanie mniej użytków zielonych, a znacznie więcej gruntów z uprawami sadowniczymi. Zatem, mimo niewielkiego wzrostu powierzchni upraw ekologicznych w ciągu ostatnich kilku lat znacznie wzrosła towarowość gospodarstw ekologicznych. Przyrost liczby gospodarstw ekologicznych między rokiem 2018 a 2020 wyniósł prawie 3% podczas, gdy ich towarowość, czyli łączna uzyskana masa produktów z upraw ekologicznych wzrosła o 29%. Świadczy to o pozytywnym trendzie profesjonalizacji tej gałęzi produkcji. Mając na uwadze powyższe, zakłada się, że trwały i kompleksowy rozwój sektora rolnictwa ekologicznego zaplanowany w zakresie poszczególnych etapów łańcucha żywnościowego, w tym oddziaływanie na wzrost powierzchni upraw rolnictwa ekologicznego, poprzez ww. działania bazujące zarówno na interwencjach i środkach finansowych Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, jak również na rozwiązaniach spoza Planu Strategicznego, pozwala przewidywać wzrost zainteresowania systemem rolnictwa ekologicznego, a co za tym idzie stopniowy wzrost powierzchni użytków rolnych objętych systemem rolnictwa ekologicznego prowadzący do osiągnięcia w 2030 r. poziomu 7%, tj. ponad miliona hektarów użytków rolnych objętych systemem rolnictwa ekologicznego. Wyznaczony cel jest ambitnym i znaczącym wkładem Polski w skali UE w realizację strategii „od pola do stołu” w zakresie rolnictwa ekologicznego.

2.3.3.4 Wkład Polski w realizację celu polegającego na **ograniczeniu o 50% ogólnego stosowania pestycydów chemicznych i ryzyka związanego z nimi oraz ograniczeniu stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów**.

Zgodnie z unijnymi strategiami „od pola do stołu” (F2F) i „na rzecz bioróżnorodności 2030”, należy dążyć do „zmniejszenia ogólnego stosowania i ryzyka dotyczącego pestycydów chemicznych o 50% oraz stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów o 50% do 2030 r.”. Cele te zostały ustalone jako cele ambicjonalne, odpowiadające oczekiwaniom społecznym w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska. Do oceny realizacji ww. celów Komisja Europejska (KE) zaproponowała następujące wskaźniki: – zmodyfikowany zharmonizowany wskaźnik ryzyka HRI-1 – wskaźnik ten bazuje na danych statystycznych dotyczących sprzedaży środków ochrony roślin, gdzie poszczególnym kategoriom tych preparatów przypisano różne wagi;

– wskaźnik ograniczenia stosowania środków ochrony roślin zawierających substancje czynne kwalifikujące się do zastąpienia.

Okresem bazowym dla wyliczania ww. wskaźników są lata 2015-2017.

Według szacunków Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB

(IERiGŻ) interwencje Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) mogą przyczynić się do ograniczenia stosowania środków ochrony roślin w Polsce (wyrażona w kg substancji czynnej) o od 3 do 7,5%. Ocena ta została oparta na wytypowaniu gmin, w których uwarunkowania organizacyjne i przyrodnicze w największym stopniu sprzyjają realizacji interwencji ukierunkowanych na ograniczanie stosowania środków ochrony roślin. Przyjęto założenie, że gospodarstwa, które będą z dużym prawdopodobieństwem realizowały praktyki korzystne dla środowiska i klimatu związane z niestosowaniem środków ochrony roślin to gospodarstwa położone na obszarach o słabym potencjale rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ponadto udział Tuz w powierzchni tych gospodarstw jest relatywnie wysoki. Ocena możliwości redukcji stosowania środków ochrony roślin przy zachowaniu produktywności rolnictwa przeprowadziły z kolei wspólnie Instytut Ochrony Roślin – PIB (IOR) i Instytut Ogrodnictwa – PIB (IO).

Ocena ta opierała się na analizie możliwości ograniczenia poszczególnych zabiegów ochronnych poprzez stosowanie alternatywnych metod ochrony roślin oraz racjonalizowanie stosowania chemicznych środków ochrony roślin. Według tych szacunków, maksymalny poziom redukcji sprzedaży środków ochrony roślin (wyrażonej w kg substancji czynnej) może wynieść od 3,67 do 9,09%. Wymagałoby to jednak przestrzegania przez wszystkich rolników zasad integrowanej ochrony roślin (co w praktyce oznacza przystąpienie do ekoschematu dedykowanego integrowanej produkcji roślin).

Powyższe analizy odnoszą się do ilościowego ograniczenia stosowania środków ochrony roślin, nie zaś zmiany wartości przedstawionych wyżej wskaźników.

Na podstawie podobnych założeń, z uwzględnieniem oceny możliwości wykluczenia ze stosowania środków ochrony roślin zawierających substancje czynne kwalifikujące się do zastąpienia IOR i IO podjęty się także dokonania oceny możliwości realizacji wskaźników proponowanych przez KE.

Możliwość maksymalnej redukcji wartości obu wskaźników uzależniona jest od szeregu czynników, tak związanych z PS WPR, jak i niezależnych od niego (wycofywanie zatwierdzenia dla poszczególnych substancji aktywnych).

Maksymalny poziom redukcji wskaźnika HRI-1, wynikający wyłącznie ze zgodnej z oczekiwaniami zmiany przez rolników praktyki w zakresie ochrony roślin, określono na poziomie 16,46%.

Jednocześnie jednak, pomimo zidentyfikowanych możliwości redukcyjnych, obserwowany jest obecnie wzrost sprzedaży preparatów zawierających substancje kwalifikujące się do zastąpienia, co będzie miało wpływ na wartość wskaźników. Wartość wskaźnika odnoszącego się do ograniczenia stosowania środków ochrony roślin zawierających substancje czynne kwalifikujące się do zastąpienia wg. obliczeń Komisji Europejskiej wyniosła 117 w roku 2020.

Na wartość wskaźników wpływ będzie mieć także proces wycofywania zatwierdzenia poszczególnych substancji aktywnych.

Z tego powodu jako cel redukcyjny przyjęto dążenie do obniżenia wartości zmodyfikowanego wskaźnika HRI- 1 o 5 % w odniesieniu do roku 2019, tj. ostatniego roku dla którego zostały przeprowadzone obliczenia tego wskaźnika w momencie projektowania Planu Strategicznego. Ponieważ wartość wskaźnika w roku 2019 wyniosła 85 %, dążyć się będzie do osiągnięcia wartości wskaźnika w roku 2030 na poziomie 80 % (tj. redukcji o łącznie 20%).

Wartość tego wskaźnika uzależniona jest jednak w dużej mierze od wycofywania zatwierdzenia substancji czynnych, co jest procesem niezależnym od PS WPR. Brak alternatywnych metod ochrony może skłaniać producentów do sięgania po preparaty zawierające substancje czynne kwalifikujące się do zastąpienia. Na decyzje takie może mieć wpływ także pojawiająca się odporność agrofagów na alternatywne środki ochrony roślin.

Osiągnięcie celów redukcyjnych uzależnione będzie od zmian w decyzjach producentów i przystąpienia ich do ekoschematów odnoszących się do integrowanej produkcji roślin oraz ochrony biologicznej, skierowanych do rolników prowadzących i chcących kontynuować intensywną produkcję roślin.

Zagrożeniem dla realizacji celów redukcyjnych są niezależne od PS WPR zmiany w asortymencie dostępnych środków ochrony roślin, pojawiająca się odporność agrofagów na środki ochrony roślin,

zmiany klimatyczne i związane z tym nowe wyzwania dla ochrony roślin, jak i rozprzestrzenianie się nowych agrofagów.

3 Spójność strategii i komplementarność

3.9 Uproszczenie i zmniejszenie obciążeń administracyjnych

Plan strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej przyczyni się do usprawnienia administracji publicznej działającej na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich oraz optymalizacji kosztów jej funkcjonowania jak także zmniejszenia obciążeń administracyjnych i kosztów działania beneficjentów Planu. Przy konstruowaniu przepisów krajowych brany będzie pod uwagę postulat zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla wnioskodawców/ beneficjentów, bez uszczerbku w zakresie naruszania przepisów czy też jakości projektów finansowanych w ramach poszczególnych interwencji.

W trakcie realizacji Planu strategicznego planuje się na bieżąco dokonywanie analizy obciążeń administracyjnych nałożonych na beneficjentów i w razie konieczności podjęcie działań mających na celu dalszą ich redukcję.

Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w zakresie wprowadzonych uproszczeń i zmniejszenia obciążeń administracyjnych przewiduje między innymi:

1. Wspólne definicje dla wszystkich interwencji zawartych w Planie.

Ujednoczenie definicji stosowanych na potrzeby wszystkich interwencji wpłynie na przejrzystość krajowych przepisów prawa oraz reguł przyznawania i wypłaty pomocy, podniesie zaufanie obywateli do organów administracji publicznej, pozwoli wykorzystywać w postępowaniach w sprawie przyznania pomocy tożsame informacje z różnych systemów teleinformatycznych, ograniczyć skalę kontroli/wizyt w miejscu realizacji operacji.

2. Ukształtowanie krajowych podstaw realizacji planu strategicznego w sposób bardziej spójny.

Przewiduje się szersze niż dotychczas wykorzystanie wytycznych Instytucji Zarządzającej jako miejsca określania wymogów mających zastosowanie przy realizacji planu strategicznego. Pozwoli to uprościć system realizacji planu strategicznego, zapewnić lepsze zrozumienie przed podmioty zobowiązane do stosowania wytycznych zasad jego realizacji oraz na elastyczne podejście do wprowadzania niezbędnych zmian.

3. System bezwnioskowy w przypadku interwencji dotyczących pomocy do zwierząt (przyznanie płatności do owiec i kóz).

Zmniejszenie obciążenia administracyjnego zarówno po stronie ARiMR jak i po stronie rolnika. Kontynuacja tego rozwiązania powoduje, że rolnicy nie będą musieli wraz z wnioskiem podawać numerów identyfikacyjnych ww. zwierząt, co wyeliminuje ewentualne błędy popełniane przez rolników. ARiMR posiada stosowny mechanizm w systemie IT, więc zmniejszą się koszty administracyjne związane z budową części systemu IT dot. ww. interwencji.

4. Szerokie wykorzystanie możliwości udzielania pomocy w oparciu o uproszczone formy kosztów (koszty jednostkowe, płatności ryczałtowe i stawki ryczałtowe).

Określenie kosztów realizacji operacji, które mogą być finansowane w oparciu np. o standardowe stawki jednostkowe zapewnia szybki mechanizm oceny inwestycji i wypłaty pomocy. Rozwiązanie uprości i przyspieszy proces przyznania i wypłaty pomocy.

5. Intensyfikacja działań w obszarze interoperatywności podmiotów, realizujących zadania publiczne.

Usprawnienie i przyspieszenie wymiany danych i dostępu do rejestrów publicznych, w celu zmniejszenia obciążeń dla wnioskodawców/beneficjentów, poprzez stworzenie możliwości weryfikacji określonych

danych bezpośrednio przez agencję płatniczą, bez konieczności składania dokumentów przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy/płatność.

6. Elektroniczne formularze wniosków o przyznanie pomocy/płatności dla interwencji Planu. Dzięki aplikacji (elektroniczne formularze wniosków), wnioskodawca/ beneficjent będzie mógł złożyć wnioski w formie elektronicznej. Wykorzystanie aplikacji znacząco zmniejszy obciążenia administracyjne dla agencji płatniczej (etap wprowadzania danych, kontroli kompletności) i wpływa korzystnie na skrócenie czasu rozpatrzenia wniosku a także jego kompletność. Ułatwienie dla wnioskodawców/ beneficjentów poprzez skrócenie czasu na złożenie wniosku oraz zmniejszenie błędów we wnioskach.

W przypadku wniosków o przyznanie płatności w ramach wniosku geoprzestrzennego (interwencje w formie płatności bezpośrednich oraz niektóre interwencje w ramach II filaru WPR) pojedyncze wnioski będą personalizowane i wstępnie wypełnione danymi z Systemu Identyfikacji Działek Rolnych (LPIS), na podstawie wniosku z roku poprzedniego.

Rolnik będzie miał dostęp do danych z bazy LPIS w zakresie alfanumerycznych informacji o działkach referencyjnych (np. powierzchni całkowitej działki referencyjnej, maksymalnego kwalifikowanego obszaru do płatności BISS) oraz w zakresie elementów graficznych wektorowych) np. pokrycia terenu, potencjalnych trwałych użytkach zielonych, obszarach chronionych, obszarach specjalnych, elementów krajobrazu.

Do wstępnego wypełniania wniosku nie są wykorzystywane inne rodzaje danych. Rolnik podczas wypełniania wniosku ma jednak możliwość dostępu do danych z Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt.

Aplikacja umożliwiająca złożenie wniosku o przyznanie płatności drogą elektroniczną, na bieżąco „monitoruje” poprawność wypełniania danych poprzez wyświetlanie komunikatów o stwierdzonych brakach lub błędach, które wymagają poprawy np. komunikaty dotyczące: □ kontroli krzyżowej, □ rozbieżności pomiędzy powierzchnią deklarowaną uprawy wynikającą z geometrii a danymi alfanumerycznymi,

- rozbieżności we wnioskowanych płatnościach pomiędzy zakładką WNIOSEK a zakładką MAPA, braki w deklaracjach.
- nachodzenia na siebie elementów,
- stwierdzonych przedeklarowań powierzchni zidentyfikowanych w poprzedniej kampanii. Będzie również możliwość podglądu deklaracji z poprzednich lat.

W przypadku konieczności wprowadzenia korekty w pojedynczym wniosku, w każdej chwili będzie możliwość wycofania lub wprowadzania zmian w już złożonych wnioskach, pod warunkiem, że beneficjent nie został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu.

Na nowym wniosku, który będzie wypełniony danymi z ostatniej wersji wniosku (która została wcześniej wysłana do agencji płatniczej), rolnik ma możliwość zmiany/poprawy/wycofania danych, niezależnie czy będzie to poprawa granic upraw, dodanie/usunięcie działki referencyjnej. Powyższe funkcjonalności mają również zastosowanie do zastępowania lub wycofywania zwierząt wcześniej zgłoszonych do płatności.

7. Elektroniczny formularz wniosku o wpis do ewidencji producentów w celu uzyskania wpisu lub aktualizacji danych producenta.

Dzięki wdrożeniu aplikacji, rolnik będzie miał możliwość elektronicznego złożenia wniosku o wpis do ewidencji producentów oraz będzie miał zapewniony stały dostęp do swoich danych. Dane, które zostaną dostarczone do Agencji będą już wstępnie zweryfikowane, nie będzie konieczności manualnego ich wprowadzania, tradycyjnej archiwizacji oraz ponoszenia kosztów związanych z prowadzeniem korespondencji. Proces ten wpłynie również skutecznie na czas wpisu i aktualizacji danych.

8. Umożliwienie oraz udostępnienie w aplikacji Portal Usług Elektronicznych – ePUE

- wydania przez agencję płatniczą i elektronicznego odbioru przez wnioskodawcę pism, wezwań, decyzji/umów;
- przeglądu stanu realizacji płatności;
- wymiany korespondencji dwukierunkowej (rolnik, ARiMR);
- statusów spraw w systemach dziedzinowych wskazujących na proces obsługi, udostępnianie pism, wezwań, decyzji.

Możliwość elektronicznego wydawania stronie postępowania (wnioskodawcy) przez agencję płatniczą w aplikacji ePUE w wersji elektronicznej pism, wezwań, decyzji/umów skraca czas na wydanie dokumentów bez oczekiwania na standardową obsługę poczty, przyczyniając się również do skrócenia czasu prowadzonego postępowania przez agencję płatniczą. Jednocześnie zmniejsza koszty prowadzenia postępowania z uwagi na ograniczenie korzystania z usług pocztowych. Bieżący przegląd przez beneficjenta stanu realizacji płatności w ramach pozytywnie rozpatrzonych wniosków oraz dwukierunkowa wymiana pomiędzy rolnikiem a agencją płatniczą, pozwoli na ograniczenie kontaktu beneficjenta z agencją płatniczą.

9. Mobilna ARiMR-aplikacja umożliwiająca przesyłanie dokumentów i zdjęć działek/dokumentów bez konieczności wizyty w agencji płatniczej.

Dzięki aplikacji, rolnik może wykonać i przesyłać geotagowane zdjęcia działek i/lub dokumentów, tabliczek znamionowych, maszyn potrzebnych do rozpatrzenia konkretnej sprawy bez wizyty w agencji płatniczej. Taka forma komunikacji z agencją pozwoli na dostarczenie dowodu w sprawie i zaoszczędzi czas zarówno po stronie administracji, jaki i rolnika. Wpłynie znacząco na skrócenie czasu obsługi wniosków.

10. Wdrożenie w ARiMR nowego systemu finansowo-księgowego ERP z zaimplementowanymi nowoczesnymi rozwiązaniami informatycznymi umożliwiającymi ewidencję księgową zdarzeń gospodarczych, realizację płatności i rozliczeń finansowych w ramach wspólnej polityki rolnej finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) na rzecz beneficjentów pomocy unijnej w oparciu o dokumenty finansowo - księgowe przekazywane z systemów dziedzinowych wyłącznie drogą elektroniczną w określonych strukturach logicznych e-dokumentu. Zastosowanie w nowym systemie finansowo-księgowym ERP elektronicznego obiegu dokumentów w określonych strukturach logicznych e-dokumentu oraz optymalizacja procesów finansowo-księgowych, a także możliwość elastycznego i szybkiego dostosowania do zmian prawodawstwa unijnego i krajowego znacząco usprawni proces realizacji płatności dla beneficjentów pomocy oraz proces rozliczeń finansowych.

11. Wykorzystanie SI Hurtowania Danych wraz z Business Intelligence (HD BI) do sprawozdawczości w zakresie realizowanych przez ARiMR interwencji.

Zmniejszenie obciążenia administracyjnego po stronie ARiMR poprzez zautomatyzowane monitorowanie realizacji celów dla poszczególnych interwencji. Możliwości analityczne HD BI pozwolą instytucjom na sprawne pozyskanie danych sprawozdawczych.

12. Wdrożenie Centralnego Systemu Obsługi Beneficjentów (CSOB).

Wdrożenie CSOB pozwoli na sprawną budowę kompleksowych usług cyfrowych procesów back office obsługi interwencji Planu Strategicznego. Zmniejszone zostaną obciążenia finansowe związane z koniecznością modyfikacji systemu na skutek zmieniających się przepisów prawa. Przedmiotowy system IT usprawni obsługę wniosków oraz zapewni automatyczne kontrole krzyżowe.

13. Elektroniczne formularze dokumentów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Pozwoli to na zmniejszenie obciążeń administracyjnych po stronie posiadaczy zwierząt – zgłoszenia w zakresie IRZ będą dostarczane w wersji elektronicznej bez konieczności wizyty w agencji płatniczej. Taka forma komunikacji ułatwi realizację obowiązków w terminach wynikających z przepisów prawa poprzez skrócenie czasu od zdarzenia do powiadomienia agencji o tym fakcie. Dodatkowo posiadacze zwierząt mając dostęp do danych o swojej siedzibie stada i zwierzętach w stadzie, będą mieli możliwość pełnej

kontroli nad procesem zarządzania stadem w obszarze identyfikacji i rejestracji zwierząt, co usprawni proces aplikowania o pomoc w ramach interwencji Planu. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla rolników i agencji płatniczej.

14. Upublicznienie harmonogramu naborów wniosków.

Upublicznienie harmonogramu naborów wniosków przyczyni się do lepszego zaplanowania oraz przygotowania dokumentów przez wnioskodawców/ beneficjentów.

3.10 Warunkowość

3.10.1 Główna kwestia: Zmiana klimatu (jej łagodzenie i przystosowanie się do niej)

3.10.1.1 Norma GAEC 1: Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych

3.10.1.1.1 Podsumowanie obowiązku prowadzenia gospodarstwa rolnego (np. system uprzedniego zezwolenia i obowiązek restrukturyzacji)

Udział trwałych użytków zielonych (TUZ) w powierzchni gruntów rolnych w skali całego kraju nie może się zmniejszyć o więcej niż 5 % w stosunku do roku referencyjnego 2018.

W przypadku zmniejszenia wskaźnika TUZ o więcej niż 5 %, przekształcanie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy przekształcili trwałe użytki zielone, będą zobowiązani do przywrócenia określonej powierzchni gruntu w TUZ lub odtworzenia TUZ na innym gruncie.

3.10.1.1.2 Zakres terytorialny (krajowy, regionalny, na poziomie gospodarstwa, na poziomie grupy gospodarstw) na poziomie krajowym 3.10.1.1.3 Wartość wskaźnika referencyjnego (w tym metoda obliczania)

Wskaźnik **18.33**

Wyjaśnienie

$2\ 615\ 978,36\ \text{ha TUZ} / 14\ 270\ 946,21\ \text{ha użytków rolnych} \times 100\% = 18,33\%$

3.10.1.1.4 Rodzaj odnośnych rolników (wszyscy rolnicy posiadający trwałe użytki zielone)

Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, którzy posiadają w swoim gospodarstwie TUZ lub którzy przekształcili TUZ.

3.10.1.1.5 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC

Trwałe użytki zielone w dużym stopniu przyczyniają się do ochrony zasobów węgla, a także ochrony gleby, zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla oraz zachowania różnorodności biologicznej.

3.10.1.2 Norma GAEC 2: Ochrona torfowisk i terenów podmokłych

3.10.1.2.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych

Na wyznaczonych obszarach podmokłych i torfowiskach rolnicy będą zobowiązani przestrzegać wymogów, które zostaną doprecyzowane przed wdrożeniem normy w 2025 roku, po odpowiednim dostosowaniu i zmianach w Planie Strategicznym.

3.10.1.2.2 Rok zastosowania normy GAEC

Proszę wybrać rok: **2025**

Uzasadnienie

Głównym celem normy DKR 2 jest ochrona gleb najbogatszych w węgiel, poprzez ochronę torfowisk i terenów podmokłych. Normą zostaną objęte gleby pochodzenia organicznego o zawartości materii organicznej $\geq 30\%$ o łącznej miąższości co najmniej 40 cm. Proponuje się, aby norma ta była realizowana poprzez ochronę:

-torfowisk z czynnym procesem akumulacji węgla oraz częściowo odwodnionych gleb organicznych znajdujących się obecnie na użytkach rolnych i nie przekształconych dotychczas w grunty orne; - mokradeł nietorfowych, nieprzekształconych dotychczas w grunty orne.

Punktem wyjścia do wyznaczenia gleb organicznych zasobnych w węgiel (torfowisk) i mokradeł jest wykorzystanie mapy glebowo – rolniczej 1:25000, bazy mokradeł i torfowisk, oraz bazy danych działek

rolnych (geometria działek, sposób użytkowania, rodzaje upraw) z zasobów ARiMR. Poprzez połączenie tych baz danych wyznaczone zostaną obszary położone na gruntach rolnych, które mogą być objęte normą DKR 2. Nie jest możliwe jednak automatyczne przypisanie obszarów przeznaczonych do ochrony wg normy DKR do aktualnej treści mapy glebowo-rolniczej. Jak wskazują wstępne badania na obszarach pilotażowych, gleby pochodzenia organicznego określone na mapie, mogą zarówno spełniać, jak i nie spełniać założonych kryteriów, w zależności od ich aktualnego stanu. Dane na mapie glebowo-rolniczej pochodzą z reguły okresu lat 70- i 80-tych 20 wieku. W zależności od warunków, mogły one podlegać dynamicznym zmianom, szczególnie po ich zamierzonym odwodnieniu lub obniżeniu się poziomu wód gruntowych. Niezbędne są zatem dokładne badania aktualnego stanu gleb pochodzenia organicznego, wykonane na obszarze całego kraju oraz obejmujące reprezentację różnych typów gleb pochodzenia organicznego. W 2021 roku rozpoczęto pierwszy etap prac polegający na aktualizacji bazy danych gleb pochodzenia organicznego. Prace zostały zaplanowane co najmniej do końca 2023 r. i mają zapewnić identyczne podejście metodyczne oraz rozdzielczość i szczegółowość danych na obszarze całego kraju. Prace te obejmują badania terenowe polegające na ocenie gleb w warunkach polowych, dokumentację opisową i fotograficzną, pobranie próbek do analiz laboratoryjnych, prace laboratoryjne polegające na pomiarze zawartości materii organicznej oraz prace polegające na uaktualnieniu punktowej bazy danych. W drugim etapie, w 2024 roku, zostanie przeprowadzony proces precyzyjnego wyznaczenia obszarów, które byłyby objęte normą. Proces obejmie dopracowanie i zastosowanie modelu ekstrapolacji wyników badań polowych i laboratoryjnych do przestrzennych baz danych z wykorzystaniem danych towarzyszących takich jak np. dane satelitarne, numeryczny model terenu. Do wdrożenia produkcyjnego przedmiotowej warstwy tematycznej konieczne będzie dostosowanie informatycznego systemu dziedzinowego baz referencyjnych LPIS, a także reguł kontroli administracyjnej po stronie IACSplus w tym zakresie

Biorąc pod uwagę charakter i złożoność prac przewidzianych w ramach tego zadania przesunięcie terminu wdrożenia normy od 2025 r. pozwoli na bardziej precyzyjne wyznaczenie obszarów, które byłyby objęte normą. Ponadto wyznaczone obszary będą musiały być zawarte w systemie informatycznym ARiMR, a rolnicy (wraz z wnioskiem o płatność) będą otrzymywali informacje, na których działkach rolnych deklarowanych do płatności znajdują się wyznaczone obszary podmokłe i torfowiska.

3.10.1.2.3 Zakres terytorialny i wyznaczony obszar

Cały kraj. Rolnicy zobowiązani do przestrzegania warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, którzy w swoim gospodarstwie będą posiadali grunty wyznaczone jako obszary podmokłe i torfowiska.

3.10.1.2.4 Rodzaj odnośnych rolników

Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, posiadający w swoim gospodarstwie wyznaczone obszary podmokłe i torfowiska.

3.10.1.2.5 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC

Utrzymanie obszarów podmokłych i torfowisk w celu magazynowania węgla w glebie i zapobiegania emisji dwutlenku węgla do atmosfery.

3.10.1.3 Norma GAEC 3: Zakaz wypalania ściernisk, chyba że odbywa się to ze względów związanych ze zdrowiem roślin

3.10.1.3.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych

Zakaz wypalania gruntów rolnych, z wyjątkiem punktowego wypalania roślin, części roślin lub resztek poźniwnych ze względów związanych ze zdrowiem roślin.

W przypadku stwierdzenia wypalania na gruntach rolnych powstałych na skutek zalecenia inspektora Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa mającego na celu niszczenie chorób kwarantannowych roślin czy działania siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajnych takich jak poważna klęska żywiołowa w dużym stopniu dotykająca grunty rolne gospodarstwa, sytuacja taka nie będzie traktowana jako niespełnienie normy.

Niezależnie od zalecenia inspektora Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, rolnik może zdecydować o punktowym wypalaniu ze względów związanych ze zdrowiem roślin. Punktowe wypalanie można zastosować w szczególności do spalenia na polu łątów ziemniaka (np. w przypadku wykrycia w bulwach ziemniaka bakterii *Clavibacter sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum*); roślin pomidora porażonych przez Tomato brown rugose fruit virus; materiału szkółkarskiego (drzewka i krzewy owocowe, ozdobne) porażonego przez Regulowane Agrofagi Niekwarantannowe (RAN); w przypadku występowania agrofaga niekwarantannowego (np. *Cydalima perspectalis*), gdzie utrudnione jest zwalczanie dostępnymi środkami ochrony roślin lub przy braku takiej możliwości; w przypadku występowania kwarantannowych roślin pasożytniczych w niewielkim nasileniu; może też dotyczyć wypalania chwastów w przypadku braku możliwości ich zniszczenia innymi metodami, np. przy wystąpieniu silnej odporności populacji konkretnego gatunku chwastu na herbicydy bądź braku możliwości chemicznego zwalczania na skutek braku zalecanych substancji czynnych.

3.10.1.3.2 Zakres terytorialny

Wszystkie użytki rolne podlegające warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

3.10.1.3.3 Rodzaj odnośnych rolników

Wszyscy rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

3.10.1.3.4 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC

Utrzymanie poziomu materii organicznej gleby i zapobieganie bezpośrednim emisjom dwutlenku węgla i pyłu drobnego (PM 2.5) do atmosfery.

3.10.2 Główna kwestia: Woda

3.10.2.1 Norma GAEC 4: Ustanowienie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych

3.10.2.1.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych

Zakaz stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin na gruntach rolnych w pobliżu wód powierzchniowych w odległości wynoszącej co najmniej 3 m.

3.10.2.1.2 Minimalna szerokość stref buforowych (w m)

3

3.10.2.1.3 Zakres terytorialny, w tym określenie cieków wodnych

Wszystkie użytki rolne sąsiadujące z wodami powierzchniowymi i podlegające warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

Definicja wód powierzchniowych, których dotyczy norma DKR 4: rowy o szerokości powyżej 5 m liczonej na wysokości górnej krawędzi brzegu rowu, jeziora i zbiorniki wodne, cieki naturalne, kanały, ujęcia wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, obszary morskiego pasa nadbrzeżnego.

Wskazane rodzaje wód powierzchniowych są zgodne z przepisami prawa krajowego, wdrażającymi przepisy dyrektywy azotanowej 91/676/EWG tj. Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, w ramach których obowiązuje zakaz stosowania nawozów azotowych na gruntach rolnych w odległościach wynoszących co do zasady 5, 10 lub 20 m.

3.10.2.1.4 Rodzaj odnośnych rolników

Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych oraz posiadający użytki rolne położone w sąsiedztwie wód powierzchniowych.

3.10.2.1.5 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC

Zmniejszenie zanieczyszczenia wód, w szczególności nawozami i środkami ochrony roślin pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Poprawa jakości wód i ochrona wód przed eutrofizacją.

3.10.3 Główna kwestia: gleba (ochrona i jakość)

3.10.3.1 Norma GAEC 5: Zarządzanie orką, przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, w tym uwzględnianie nachylenia terenu

3.10.3.1.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych

Grunty orne położone na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$ uznaje się za utrzymywane zgodnie z normami, jeżeli gruntów tych:

1) nie wykorzystuje się pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku; 2) nie utrzymuje się jako ugór czarny w okresie jesienno-zimowym (od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego).

Na gruntach ornych, położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$, wykorzystywanych pod uprawę roślin wieloletnich oraz w uprawach trwałych (sady – drzewa owocowe) położonych na tych stokach - utrzymuje się okrywę roślinną lub ściółkę w międzyrzędziach.

3.10.3.1.2 Zakres terytorialny (uwzględniając obszary zagrożone erozją i nachylenie terenu)

Grunty orne i uprawy trwałe (sady – drzewa owocowe), położone na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$ i podlegające warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

3.10.3.1.3 Rodzaj odnośnych rolników

Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, posiadający w swoim gospodarstwie grunty orne i uprawy trwałe (sady – drzewa owocowe), położone na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$.

3.10.3.1.4 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC

Proponowane praktyki na zboczach o nachyleniu $\geq 14\%$ ograniczą zjawiska erozji gleb oraz procesów towarzyszących – transportu składników nawozowych i zanieczyszczenia wód związkami biogennymi, utraty materii organicznej gleb zagrożonych erozją, zamulania dróg, poboczy oraz cieków wodnych. Obniżenie kryterium spadku z 20 do 14% wpisuje się w znaczne podwyższenie celu normy, tj. podwyższenie ochrony gruntów ornych przed erozją.

3.10.3.2 Norma GAEC 6: Minimalne pokrycie gleby, aby uniknąć pozostawienia gleby niepokrytej roślinnością w najbardziej newralgicznym(-ych) okresie(-ach)

3.10.3.2.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych (z uwzględnieniem odnośnego okresu)

Na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego utrzymuje się okrywę ochronną gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego. Jako spełnienie wymogów normy uznaje się m.in.: okrywę roślinną (uprawy ozime, trawy na gruntach ornych, międzyplony ozime), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami poźniwnymi, czy mulczem.

W uprawach trwałych (sady - drzewa owocowe) utrzymuje się okrywę ochronną gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

3.10.3.2.2 Zakres terytorialny

Grunty orne i uprawy trwałe (sady - drzewa owocowe), podlegające warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

3.10.3.2.3 Rodzaj odnośnych rolników

Rolnicy posiadający w swoim gospodarstwie grunty orne i uprawy trwałe (sady - drzewa owocowe), i podlegający warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

3.10.3.2.4 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC

Utrzymanie okrywy ochronnej gleby w okresie jesienno-zimowym przyczynia się do ochrony gleby przed erozją i utratą materii organicznej gleby. Ponadto wpływa ona także na ograniczenie spływu nawozów i związków biogenych do wód, przez co ogranicza ich zanieczyszczenie.

3.10.3.3 Norma GAEC 7: Płodozmian na gruntach ornym, z wyjątkiem upraw rosnących pod wodą

3.10.3.3.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych służącej zmianowaniu upraw

W roku 2023 nie stosuje się praktyki służącej zmianowaniu upraw.

Gospodarstwa powyżej 10 ha gruntów ornym zobowiązane są do:

Prowadzenia upraw na powierzchni co najmniej 40% gruntów ornym w taki sposób, aby na każdej działce rolnej, na tych gruntach, w porównaniu z rokiem poprzednim, była prowadzona inna uprawa w plonie głównym.

Powyższe praktyki służące zmianowaniu upraw nie obowiązują w przypadku prowadzenia upraw na powierzchni 100% gruntów ornym w taki sposób, że na każdej działce rolnej w porównaniu z rokiem poprzednim jest prowadzona inna uprawa w plonie głównym.

Powyższe obowiązki uznaje się za spełnione na danej działce rolnej w przypadku wprowadzenia po zbiorze plonu głównego uprawy wtórej, tj. międzyplonu (ozimego lub ścierniskowego lub wsiewki poplonowej), z okresem utrzymania przez co najmniej 8 tygodni od terminu wysiewu, a w przypadku wsiewki - od terminu zbioru uprawy w plonie głównym.

Jednocześnie, na wszystkich gruntach ornym w gospodarstwie, taka sama uprawa w plonie głównym nie może być prowadzona dłużej niż 3 lata.

Powyższe zasady nie obowiązują w przypadku upraw korzystnie wpływających na poprawę i zachowanie potencjału gleby, takich jak: rośliny bobowate, trawy i inne zielne rośliny pastewne, mieszanki bobowatych drobnonasiennych z trawami, grunty ugorowane oraz uprawy wieloletnie.

Z wdrażania normy wyłączone są gospodarstwa:

- w których więcej niż 75% GO jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub ugorowanych lub stanowi sumę powyższych,
- w których więcej niż 75% UR stanowi TUZ lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, lub stanowi sumę powyższych.

Gospodarstwa, w których prowadzona jest produkcja ekologiczna zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 2018/848, potwierdzona certyfikatem, uznaje się za spełniające normę DKR 7.

3.10.3.3.2 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych służącej dywersyfikacji upraw

W roku 2023 nie stosuje się praktyki służącej dywersyfikacji upraw.

Gospodarstwa powyżej 10 ha gruntów ornych zobowiązane są do:

Prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 65% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% gruntów ornych;

Powyższe praktyki służące dywersyfikacji upraw nie obowiązują w przypadku prowadzenia upraw na powierzchni 100% gruntów ornych w taki sposób, że na każdej działce rolnej w porównaniu z rokiem poprzednim jest prowadzona inna uprawa w plonie głównym.

Za odrębną uprawę uznaje się:

- rodzaj w klasyfikacji botanicznej upraw,
- formę jarą i ozimą tego samego rodzaju,
- gatunek z rodzin kapustowatych (Brassicaceae), psiankowatych (Solanaceae) i dyniowatych (Cucurbitaceae),
- grunt ugorowany,
- trawę lub inne pastewne rośliny zielne.

Z wdrażania normy wyłączone są gospodarstwa:

- w których więcej niż 75% GO jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub ugorowanych lub stanowi sumę powyższych,
- w których więcej niż 75% UR stanowi TUZ lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, lub stanowi sumę powyższych.

Gospodarstwa, w których prowadzona jest produkcja ekologiczna zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 2018/848, potwierdzona certyfikatem, uznaje się za spełniające normę DKR 7.

3.10.3.3.3 Zakres terytorialny

Grunty orne podlegające warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, z wyłączeniem gospodarstw do 10 ha gruntów ornych.

3.10.3.3.4 Rodzaj odnośnych rolników

- Wszyscy rolnicy, którzy dysponują gruntami ornymi (bez wyłączeń)
- Mające zastosowanie wyłączenia o powierzchni gruntów ornych do 10 ha (załącznik III przypis 5 pkt 1 lit. c))

w przypadku których więcej niż 75 % kwalifikującej się powierzchni użytków rolnych jest trwałymi użytkami zielonymi (załącznik III przypis pkt 1 lit. b))

w przypadku których więcej niż 75 % gruntów ornych jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, jest ugorowanych, jest wykorzystywanych do uprawy roślin strączkowych lub jest objętych połączeniem tych zastosowań (załącznik III przypis pkt 1 lit. a))

3.10.3.3.5 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC (w szczególności jeżeli państwo członkowskie wybrało dywersyfikację upraw)

Wdrożenie normy w proponowanej formie będzie mieć pozytywny wpływ na utrzymanie żyzności i jakości gleb poprzez racjonalną gospodarkę glebową materia organiczną oraz wspieranie efektywnego zarządzania składnikami pokarmowymi. Ponadto, wpłynie na ograniczenie presji chorób i szkodników powiązanej z upraszczaniem płodozmianu i w efekcie skutkować może zmniejszeniem zużycia środków ochrony roślin.

3.10.4 Główna kwestia: Różnorodność biologiczna i krajobraz (ochrona i jakość)

3.10.4.1 Norma GAEC 8: Minimalny udział powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, i na wszystkich użytkach rolnych, zachowanie elementów krajobrazu oraz zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych

3.10.4.1.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych Norma w zakresie minimalnego udziału:

Co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane.

Udział (%) gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne : **4.0%**

Co najmniej 3 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane w przypadku, gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary lub elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 31 ust. 5a.

Co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane oraz międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują współczynnik ważenia 0,3.

Udział (%) gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne oraz na międzyplony lub uprawy wiążące azot : **7.0%**

Wykaz elementów (orientacyjny wykaz elementów i obszarów nieprodukcyjnych kwalifikujących się do obliczania minimalnego udziału)

Buffer strips Kopce kamieni

elementy charakterystyczne dla

kultury

Rowy

Explanation

Rowy, w tym rowy do 2 m szerokości objęte obowiązkiem zachowania.

Do wyliczenia powierzchni stosowane są współczynniki konwersji 5 i ważenia 2.

Miedze śródpolne, działki rolne lub strefy buforowe działek

Explanation

Miedze śródpolne i strefy buforowe, w tym strefy buforowe objęte normą DKR 4

Dla miedz śródpolnych i stref buforowych jest określony zakaz produkcji, w tym zakaz wypasu i koszenia.

Dla miedz śródpolnych i stref buforowych, innych niż strefy buforowe objęte normą DKR 4, jest określona minimalna wielkość 1 m.

Do wyliczenia powierzchni stosowane są współczynniki konwersji 6 i ważenia 1,5.

Żywopłoty, pojedyncze drzewa, grupy drzew lub rzędy drzew

Explanation

Żywopłoty, pasy zadrzewione, zadrzewienia liniowe, pojedyncze drzewa, w tym drzewa będące pomnikami przyrody objęte obowiązkiem zachowania, zagajniki śródpolne

Dla zadrzewień liniowych i pojedynczych drzew jest określona minimalna średnica koron drzew 4 m.

Do wyliczenia powierzchni pojedynczych drzew, w tym drzew będących pomnikami przyrody, stosowane są współczynniki konwersji 20 i ważenia 1,5.

Do wyliczenia powierzchni żywopłotów, pasów zadrzewionych, zadrzewień liniowych stosowane są współczynniki konwersji 5 i ważenia 2.

Do wyliczenia powierzchni zagajników śródpolnych stosowany jest współczynnik ważenia 1,5.

Grunty ugorowane Explanation

Grunty ugorowane, w tym ugory z roślinami miododajnymi, bez stosowania środków ochrony roślin i z określonym zakazem produkcji, w tym zakazem wypasu i koszenia.

Do wyliczenia powierzchni gruntów ugorowanych z roślinami miododajnymi stosowany jest współczynnik ważenia 1,5, a dla pozostałych gruntów ugorowanych współczynnik ważenia 1.

W 2023 r. na gruntach ugorowanych można prowadzić produkcję z wyjątkiem uprawy kukurydzy, soi i zagajników o krótkiej rotacji. Do wyliczenia powierzchni tych gruntów stosowany jest współczynnik ważenia 1.

Pozostałe Explanation

Pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu bez stosowania środków ochrony roślin i z określonym zakazem produkcji, w tym zakazem wypasu i koszenia.

Dla pasów gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (bez produkcji) jest określona minimalna wielkość 1 m.

Do wyliczenia powierzchni stosowane są współczynniki konwersji 6 i ważenia 1,5.

Małe stawy Explanation

Oczka wodne, w tym oczka wodne poniżej 100 m² objęte obowiązkiem zachowania

Do wyliczenia powierzchni stosowany jest współczynnik ważenia 1,5.

- Małe tereny podmokłe
- Kamienne mury
- Strumienie
- Tarasy

Wykaz elementów (do zachowania)

- Rowy

- Pozostałe

- Małe stawy

Zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych (obowiązkowo)

Na użytkach rolnych obowiązuje zakaz przycinania drzew i żywopłotów (z wyłączeniem wierzb, drzew owocowych i zagajników o krótkiej rotacji) w okresie lęgowym ptaków, tj. od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca.

Środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin

-

3.10.4.1.2 Zakres terytorialny (dotyczy normy „minimalnego udziału”)

Grunty orne podlegające warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

3.10.4.1.3 Rodzaj odnośnych rolników (dotyczy normy „minimalnego udziału”)

- Wszyscy rolnicy, którzy dysponują gruntami ornymi (bez wyłączeń)
- Mające zastosowanie wyłączenia o powierzchni gruntów ornich do 10 ha

(załącznik III przypis 5 pkt 1 lit. c))

w przypadku których więcej niż 75 % kwalifikującej się powierzchni użytków rolnych jest trwałymi użytkami zielonymi (załącznik III przypis 5 pkt 1 lit. b)) w przypadku których więcej niż 75 % gruntów ornich jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, jest ugorowanych, jest wykorzystywanych do uprawy roślin strączkowych lub jest objętych połączeniem tych zastosowań (załącznik III przypis pkt 1 lit. a))

3.10.4.1.4 Wyjaśnienie wkładu w realizację głównego celu praktyki/normy

Wymienione wyżej praktyki są ważnym elementem polityki zrównoważonego rozwoju, przyczyniającym się do wzmocnienia sieci siedlisk przyrodniczych, płatów i korytarzy ekologicznych, a przez to – zwiększenia różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt. Bezpośrednio przyczyniają się do poprawy różnorodności biologicznej poprzez zachowanie i utrzymanie wskazanych elementów krajobrazu, a także poprzez określenie okresu przycinania drzew i krzewów w okresie lęgowym ptaków w gospodarstwach rolnych.

3.10.4.2 Norma GAEC 9: Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.

3.10.4.2.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych

Rolnicy są zobowiązani do przestrzegania zakazu przekształcania lub zaorywania wyznaczonych cennych trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000.

Cenne trwałe użytki zielone zostaną wyznaczone na obszarach Natura 2000, w oparciu o inwentaryzacje przeprowadzane przez organ właściwy do wdrożenia przepisów dyrektywy ptasiej (2009/147/WE) i siedliskowej (92/43/EWG) - w ramach opracowywania planów zadań ochronnych (PZO) i planów ochrony (PO) dla poszczególnych obszarów Natura 2000 oraz dodatkowych wyznaczeń na obszarach Natura 2000 dla których nie zostały jeszcze opracowane dokumenty planistyczne.

W PZO i PO zostały wskazane działania ochronne przyporządkowane do różnych przedmiotów ochrony, tzn. właściwych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt objętych ochroną. Pewne wskazane w PZO i PO zadania dotyczące np. zachowania siedlisk przyrodniczych na trwałych użytkach zielonych, czy koszenia trwałych użytków zielonych są właściwe dla siedlisk położonych na trwałych użytkach zielonych. Dlatego też proponuje się, aby analogicznie jak w ramach płatności za zazielenienie, za cenne przyrodniczo zostały uznane siedliska przyrodnicze, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla których, w wyżej wymienionych planach, wskazano działania ochronne dotyczące trwałych użytków zielonych.

Dodatkowo mając na względzie, iż proces opracowywania PZO i PO nie został jeszcze w Polsce zakończony (obecnie dokumenty planistyczne zostały opracowane dla 67% wszystkich obszarów Natura 2000), to tak jak miało to miejsce przy wyznaczaniu cennych TUZ na potrzeby zazielenienia, proponuje się aby na pozostałych obszarach Natura 2000 cenne trwałe użytki zielone były wyznaczone w oparciu o dane przestrzenne przekazane przez odpowiednie służby ochrony środowiska.

Biorąc pod uwagę powyższe za trwałe użytki zielone cenne przyrodniczo zostaną uznane:

–dla obszarów Natura 2000, dla których ustanowiono plany zadań ochronnych albo plany ochrony - te trwałe użytki zielone, dla których, w tych planach zadań ochronnych albo w planach ochrony, określono działania ochronne dla siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, położonych na tych trwałych użytkach zielonych;

–dla obszarów Natura 2000, dla których nie ustanowiono planów zadań ochronnych albo planów ochrony - te trwałe użytki zielone, wyznaczone w formie działek rolnych, które będą wskazane na podstawie danych przekazanych przez służby ochrony środowiska.

3.10.4.2.2 Zakres terytorialny

Orientacyjna powierzchnia ogółem w ha trwałych użytków zielonych, wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000, objętych GAEC: **269000.0**

3.10.4.2.3 Rodzaj odnośnych rolników

Rolnicy, posiadający w swoim gospodarstwie trwałe użytki zielone wyznaczone jako cenne położone na obszarach Natura 2000 i podlegający warunkowości, o której mowa w art. 12 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.

3.10.4.2.4 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC

Utrzymanie wyznaczonych cennych trwałych użytków zielonych na obszarach Natura 2000 w celu zachowania różnorodności biologicznej.

3.10.5 Dodatkowa norma GAEC (w stosownych przypadkach)

-

4 Elementy wspólne dla różnych interwencji

4.1 Definicje oraz minimalne wymogi

4.1.1 Działalność rolnicza

4.1.1.1 Definicja produkcji

Produkcja - Wytwarzanie produktów rolnych, w tym w ramach paludikultury, przy czym produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), z wyjątkiem produktów rybołówstwa, a także bawełnę i zagajniki o krótkiej rotacji.

Wytwarzanie produktów rolnych obejmuje hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich oraz uprawę lub hodowlę roślin.

4.1.1.2 Definicja utrzymywania użytków rolnych

4.1.1.2.1 Grunty orne

na gruntach ornym – jeżeli nie jest prowadzona produkcja, obowiązek wykonania co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego mającego na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądanego roślinności w terminie:

a) do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, lub b) innym wynikającym z:

1.

- o przepisów dotyczących warunkowości lub ekoschematów, lub
- o przepisów dotyczących zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych.

4.1.1.2.2 Uprawy trwałe

dla upraw trwałych – jeżeli nie jest prowadzona produkcja, obowiązek wykonania co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego mającego na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądanego roślinności w terminie:

a) do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, lub b) innym wynikającym z:

1.

- o przepisów dotyczących warunkowości lub ekoschematów, lub
- o przepisów dotyczących zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Dodatkowo, w odniesieniu do sadów warunek minimalnego utrzymania będzie spełniony jeśli prowadzone są cięcia sanitarne polegające na wycięciu suchych i zasychających gałęzi oraz obumarłych roślin.

4.1.1.2.3 Trwałe użytki zielone

na trwałych użytkach zielonych – jeżeli nie jest prowadzona produkcja, obowiązek wykonania co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego mającego na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądanego roślinności w terminie:

a) do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, lub b) innym wynikającym z:

- przepisów dotyczących warunkowości lub ekoschematów, lub
- przepisów dotyczących zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych.

4.1.2 Grunty rolne

4.1.2.1 Elementy systemów rolno-leśnych, gdy są one zakładane lub utrzymywane na użytku rolnym

4.1.2.1.1 Grunty orne

Systemy rolno-leśne są to grunty orne, spełniające warunki określone dla interwencji 10.13 – Zakładanie systemów rolno-leśnych.

4.1.2.1.2 Uprawy trwałe

Nie dotyczy

4.1.2.1.3 Trwałe użytki zielone

Systemy rolno-leśne są to trwałe użytki zielone, spełniające warunki określone dla interwencji 10.13 – Zakładanie systemów rolno-leśnych.

4.1.2.2 Grunty orne

4.1.2.2.1 *Inne uwagi odnoszące się do definicji gruntów orných*

-

4.1.2.3 Uprawy trwałe

4.1.2.3.1 *Definicja szkólek*

Szkółki – oznaczają obszary młodych drzewiastych (drzewnych) roślin uprawianych na otwartym powietrzu w celu późniejszego przesadzenia:

- szkółki winorośli oraz podkładek;
- szkółki drzew i krzewów owocowych;
- szkółki roślin ozdobnych;
- komercyjne szkółki drzew i krzewów leśnych z wyłączeniem rosnących w lesie szkólek przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego;
- szkółki drzew i krzewów do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach (na przykład sadzonki żywopłotu, róże i inne krzewy ozdobne, ozdobne drzewa i krzewy iglaste), w tym we wszystkich przypadkach ich kłaczka, rozłogi i młode sadzonki.

4.1.2.3.2 *Definicja zagajnika o krótkiej rotacji*

Zagajniki o krótkiej rotacji – oznaczają obszar obsadzony gatunkami:

- z rodzaju wierzba (*Salix* sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat, minimalna gęstość obsady 10 000 roślin/ha;
- z rodzaju topola (*Populus* sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat, minimalna gęstość obsady 6 500 roślin/ha;
- z rodzaju brzoza (*Betula* sp.) - maksymalny cykl zbioru 10 lat, minimalna gęstość obsady 10 000 roślin/ha.

4.1.2.3.3 *Inne uwagi odnoszące się do definicji upraw trwałych*

-

4.1.2.4 Trwałe użytki zielone

4.1.2.4.1 *Definicja traw lub innych zielnych roślin pastewnych*

Trawy lub inne zielne rośliny pastewne – Trawy i wszystkie rośliny zielne pastewne, rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach i łąkach lub zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion przeznaczonych do zasiewania pastwisk lub łąk.

4.1.2.4.2 *Decyzja o zastosowaniu kryterium „zaorywania” w odniesieniu do klasyfikacji trwałych użytków zielonych*

: **Nie**

4.1.2.4.3 *Decyzja o zastosowaniu kryterium „orki” w odniesieniu do klasyfikacji trwałych użytków zielonych*

: **Nie**

4.1.2.4.4 *Decyzja o zastosowaniu kryterium „ponownego siewu z wykorzystaniem różnych rodzajów traw” w odniesieniu do klasyfikacji trwałych użytków zielonych i jego opis w przypadku odpowiedzi twierdzącej*

: **Nie**

4.1.2.4.5 Decyzja dotycząca włączenia innych gatunków, takich jak drzewa lub krzewy, które nadają się do produkcji paszy, pod warunkiem że przeważają trawy i inne zielne rośliny pastewne

: **Nie** 4.1.2.4.6 Decyzja dotycząca włączenia innych gatunków, takich jak krzewy lub drzewa, które mogłyby nadawać się do wypasu lub które nadają się do produkcji paszy, w przypadku gdy trawy i inne zielne rośliny pastewne tradycyjnie nie przeważają lub nie występują na obszarach wypasu

Decyzja dotycząca włączenia innych gatunków, takich jak krzewy lub drzewa, które mogłyby nadawać się do wypasu lub które nadają się do produkcji paszy, w przypadku gdy trawy i inne zielne rośliny pastewne tradycyjnie nie przeważają lub nie występują na obszarach wypasu : **Nie**

a) W przypadku odpowiedzi twierdzącej, czy ma zastosowanie do wszystkich państw członkowskich/regionów? : **Nie**

b) w przypadku odpowiedzi przeczącej na pytanie a), czy ma zastosowanie wyłącznie do gruntów, które stanowią część utrwalonych praktyk lokalnych? : **Nie**

c) w przypadku odpowiedzi przeczącej na pytanie a), czy nie ogranicza się do innych obszarów lub nie ma zastosowania do innych obszarów niż utrwalone praktyki lokalne? : **Nie**

4.1.2.4.7 Inne uwagi odnoszące się do definicji trwałych użytków zielonych

-

4.1.2.5 Inne uwagi odnoszące się do definicji użytku rolnego ogółem

-

4.1.3 Kwalifikujący się hektar

4.1.3.1 Kryteria, w jaki sposób ustalić przewagę działalności rolniczej w przypadku, gdy grunty wykorzystuje się również do działalności pozarolniczej

Użytki rolne gospodarstwa rolnego wykorzystywane także do prowadzenia działalności pozarolniczej mogą być uznawane za kwalifikujące się pod warunkiem, że są w przeważającym zakresie wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej i jednocześnie prowadzenie działalności pozarolniczej nie koliduje z działalnością rolniczą ze względu na swoją:

- 1) intensywność (nasilenie wykonywanych czynności związanych z działalnością pozarolniczą jest mniejsze od działalności rolniczej),
- 2) charakter (specyfika wykonywanych czynności nie zaburza efektów działalności rolniczej),
- 3) okres trwania (czas trwania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie pokrywa się z działalnością rolniczą, w szczególności w okresie wegetacyjnym),
- 4) harmonogram (termin wykonywania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie koliduje z czynnościami związanym z działalnością rolniczą, np. zabiegami agrotechnicznymi).

4.1.3.2 Kryteria pozwalające zapewnić, aby grunt pozostał w dyspozycji rolnika

Kwalifikujące się hektary muszą pozostawać w posiadaniu rolnika w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności.

Rolnik ubiegający się o płatności musi posiadać prawo do użytkowania gruntów, do których ubiega się o przyznanie tych płatności. Warunek posiadania prawa do użytkowania gruntów może zostać spełniony poprzez wszystkie dopuszczone prawem formy, jak np. tytuł własności czy umowa dzierżawy, w tym umowa ustna. Pojęcie posiadania zostało zdefiniowane w art. 336 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, z późn. zm.) jako stan faktyczny, związany z wykonywaniem władztwa nad rzeczą wraz z wolą wykonywania uprawnienia dla siebie. Za posiadacza rzeczy uważa się tego, kto nią faktycznie włada jako właściciel (posiadacz samoistny), jak i tego, kto nią włada jako użytkownik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). W przypadku gdy działka rolna stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, płatności bezpośrednio przysługują posiadaczowi zależnemu.

Płatności przysługują faktycznemu użytkownikowi gruntów rolnych, który wykonuje wszelkie czynności niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa. Mogą nimi być działania organizacyjne, kierownicze, jak i osobiste zaangażowanie w bezpośrednim wykonywaniu pracy fizycznej w gospodarstwie, np. w zakresie określenia doboru roślin, czynności agrotechnicznych oraz dokonania zbioru plonu.

4.1.3.3 Okres, w którym obszar musi być zgodny z definicją „kwalifikującego się hektara”

Grunt, do którego mogą zostać przyznane płatności musi spełniać definicję kwalifikującego się hektara od dnia złożenia wniosku o przyznanie tych płatności do końca danego roku lub do dnia zakończenia danej działalności wykonywanej na tym gruncie wskazanej w tym wniosku, nie krócej niż przez większą część okresu wegetacyjnego.

4.1.3.4 Decyzja o włączeniu obszarów wykorzystywanych do działalności rolniczej tylko co drugi rok

: **Tak**

Za kwalifikujące się hektary mogą zostać uznane grunty rolne, które objęte są płatnościami rolnośrodowiskowo-klimatycznymi, jeżeli wymogi przewidują możliwość wykonywania zabiegów agrotechnicznych co drugi rok (jako praktyka korzystana dla danego siedliska). Dotyczy to interwencji: Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000, Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 oraz Wieloletnie pasy kwietne.

4.1.3.5 Decyzja dotycząca włączenia innych elementów krajobrazu (tych, które nie są chronione w ramach normy GAEC), pod warunkiem, że nie są przeważające i nie utrudniają w istotny sposób prowadzenia działalności rolniczej ze względu na zajmowaną przez siebie powierzchnię.

: **Tak**

Kwalifikujący się hektar obejmuje obszar:

- na którym występują inne elementy krajobrazu, zaliczane do całkowitej powierzchni działki rolnej, takie jak: rowy, nieutwardzone drogi dojazdowe, pasy zadrzewień, żywopłoty oraz ściany tarasów, pod warunkiem, że całkowita szerokość tych elementów nie przekracza 2 m, a także oczka wodne oraz zadrzewienia śródpolne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²;
- na którym występują rozrzucone drzewa, o ile działalność rolniczą można prowadzić w podobny sposób jak na działkach bez drzew położonych na tym samym obszarze oraz liczba drzew na kwalifikujący się hektar co do zasady nie przekracza 100 drzew (nie dotyczy to wybranych wariantów w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych dotyczących ochrony cennych siedlisk i gatunków). Do wskazanej liczby drzew nie wlicza się drzew owocowych.

4.1.3.6 Decyzja w odniesieniu do trwałych użytków zielonych, na których znajdują się rozrzucone niekwalifikujące się elementy, o stosowaniu stałych współczynników zmniejszenia w celu ustalenia powierzchni obszarów uznawanych za kwalifikujące się : **Nie**

4.1.3.7 Decyzja o utrzymaniu kwalifikowalności uprzednio kwalifikujących się obszarów, jeżeli nie spełniają one już definicji „kwalifikującego się hektara” zgodnie z art. 4 ust. 4 lit. a) i b) rozporządzenia w sprawie planów strategicznych w wyniku stosowania systemów krajowych, których warunki są zgodne z interwencjami objętymi systemem zintegrowanym, o którym mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia horyzontalnego, pozwalającymi na wytwarzanie produktów nieobjętych załącznikiem I w ramach użytkowania torfowisk i przyczyniającymi się do realizacji celów klimatyczno-środowiskowych określonych w rozporządzeniu w sprawie planów strategicznych

: **Nie**

4.1.4 Rolnik aktywny zawodowo

4.1.4.1 Kryteria identyfikacji osób prowadzących działalność rolniczą na co najmniej minimalnym poziomie

Rolnik jest uznawany za aktywnego, jeżeli nie prowadzi żadnej z działalności wymienionej na negatywnej liście albo jeżeli:

- w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) działalność rolnicza tego rolnika została wskazana jako główna, lub
- dokumenty z KRS lub REGON potwierdzają, że wykonywana przez rolnika działalność rolnicza stanowi główną działalność gospodarczą, lub udokumentuje, że: jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego przychodu w gospodarstwie, lub
- roczna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej.

4.1.4.2 Decyzja o stosowaniu wykazu negatywnego działalności pozarolniczej jako narzędzia uzupełniającego

: **Tak**

Za rolników nieaktywnych co do zasady uznawane będą podmioty:

- administrujące portami lotniczymi
- administrujące wodociągami
- administrujące trwałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi
- świadczące usługi przewozu kolejowego
- świadczące usługi w zakresie obrotu nieruchomościami

4.1.4.3 Decyzja o ustaleniu kwoty płatności bezpośrednich (nie wyższej niż 5 000 EUR), w ramach której rolnicy są w każdym przypadku uznawani za „rolników aktywnych zawodowo”

: **Tak**

5 000 EUR

Zaproponowana wysokość progu pozwoli na wyeliminowanie ze wsparcia podmiotów, które dysponując znacznymi arealami ziemi rolnej nie zajmują się produkcją rolniczą. Zjawisko to nie sprzyja prawidłowej dystrybucji środków finansowych w ramach wsparcia bezpośredniego, którego zasadniczym celem jest wsparcie dochodów rolników. Największe ryzyko pobierania płatności przez osoby niezajmujące się produkcją rolną dotyczy w szczególności dużych podmiotów, które posiadając znaczne zasoby ziemi osiągają wysokie przychody z tego tytułu. Z tego względu działania związane z badaniem aktywności rolniczej proponuje się ograniczyć jedynie do gospodarstw największych. W pozostałych przypadkach efekty stosowania tego mechanizmu byłyby niewspółmiernie małe do poniesionych nakładów administracyjnych. Jest to bowiem instrument o wysokim poziomie skomplikowania pod względem procesu weryfikacji.

Jeżeli dany rolnik nie złożył wniosku o przyznanie pomocy dotyczącego płatności bezpośrednich w poprzednim roku obrotowym, łączną kwotę płatności bezpośrednich określa się mnożąc liczbę kwalifikujących się hektarów lub zwierząt zgłoszonych przez tego rolnika w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności przez średnią krajową płatność na hektar lub do zwierząt za poprzedni rok.

4.1.5 Młody rolnik

4.1.5.1 Maksymalny limit wiekowy

Maksymalny limit wiekowy: **40**

4.1.5.2 Warunki bycia „kierującym gospodarstwem”

Kierowanie gospodarstwem rolnym oznacza prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym osobiście (podejmowanie decyzji), na własny rachunek i we własnym imieniu, ponoszenie kosztów i czerpanie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności. Szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać

osoby prawne i grupy osób fizycznych, aby mogły zostać uznane za kierującego gospodarstwem rolnym, zostaną określone w przepisach prawa krajowego.

4.1.5.3 Wymóg odbycia odpowiedniego przeszkolenia lub posiadania odpowiednich umiejętności

Młody rolnik posiada co najmniej:

- wykształcenie zasadnicze branżowe, średnie branżowe, średnie lub zasadnicze zawodowe w rozumieniu przepisów prawa oświatowego, lub

- 3-letni staż pracy w rolnictwie, przy czym za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres, liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym wnioskodawca:

- podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub,

- był zatrudniony w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę, na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.

4.1.5.4 Inne uwagi odnoszące się do definicji młodego rolnika

-

4.1.6 Nowy rolnik

4.1.6.1 Warunki bycia „kierującym gospodarstwem” po raz pierwszy

-

4.1.6.2 Wymóg odbycia odpowiedniego przeszkolenia lub posiadania odpowiednich umiejętności

-

4.1.7 Minimalne wymogi dotyczące otrzymywania płatności bezpośrednich

4.1.7.1 Próg

Próg w ha: **1**

Próg w EUR: **200**

4.1.7.2 Wyjaśnienie

Przyjęty próg obszarowy 1 ha pozwala na uwzględnienie w systemie płatności bezpośrednich najmniejszych gospodarstw, które odgrywają istotną rolę w strukturze społecznej polskich obszarów wiejskich. Produkcja rolna z tych rozpowszechnionych w Polsce gospodarstw nie odgrywa wprawdzie istotnej roli w produkcji towarowej, jednak stanowi ważne dla wielu obywateli źródło samozaopatrzenia w żywność oraz przyczynia się do wsparcia i dywersyfikacji dochodów najuboższych rodzin. W tej grupie znajdują się również gospodarstwa wyspecjalizowane w mniej popularnych, małoobszarowych kierunkach produkcji (np. tytoń), dla których minimalna efektywna skala produkcji kształtuje się na poziomie znacznie niższym od przeciętnego w całym rolnictwie.

Ustalony próg został ustanowiony z uwzględnieniem kosztów obsługi administracyjnej jednego wniosku wynoszącym wg. danych ARiMR ok. 197 zł (szacunki na dzień 28.07.2020).

Zaproponowany próg kwotowy wynika z dotychczas obowiązującego maksymalnego limitu określonego w załączniku IV do rozporządzenia nr 1307/2013. Próg kwotowy będzie stosowany do rolników, którzy nie spełniają wymogu dotyczącego minimalnej powierzchni, ale otrzymują płatności do zwierząt.

Przyjęcie progu kwotowego w wysokości 200 EUR sprawi, że potencjał warunku o minimalnych wymogach dotyczących przyznawania płatności w ograniczaniu nakładu administracyjnego związanego z obsługą wniosków zostanie w pełni wykorzystany.

4.1.8 Inne definicje stosowane w planie WPR

Tytuł	Opis
Las	– definicja lasu określona w art. 3 ustawy o lasach, która stanowi, iż las to grunt: 1. o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) - drzewami i krzewami oraz runem leśnym - lub przejściowo jej pozbawiony; 2. przeznaczony do produkcji leśnej lub 3. stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego albo 4. wpisany do rejestru zabytków; 5. związany z gospodarką leśną, zajęty pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywany na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.
Przetwórstwo produktów rolnych	- oznacza czynności dokonywane na produkcie rolnym, których produktem końcowym jest również produkt rolny, wymieniony w załączniku I do Traktatu, lub produkt nierolny, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wchodzących w zakres stosowania rozporządzenia (WE) nr 104/2000 oraz z wyjątkiem wykonywanych w gospodarstwach czynności niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży. Przetwarzaniem produktów rolnych nie jest np. czyszczenie, mycie, sortowanie, czy pakowanie produktów rolnych w gospodarstwie rolnym, które to czynności nie stanowią przetwarzania, a są to czynności niezbędne do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży.
Systemy jakości żywności	– oznaczają rolnictwo ekologiczne, system chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych i gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz systemy jakości żywności uznane za krajowe.
Grupa Producentów Rolnych	– przedsiębiorca, zarejestrowany przez ARiMR w rejestrze grup producentów rolnych, zgodnie z ustawą o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw.

Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa („MŚP”)	- oznaczają przedsiębiorstwa zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) 651/2014

PL

94

PL

Związek Grup Producentów Rolnych	– przedsiębiorca, zrzeszający Grupy Producentów Rolnych, zarejestrowany przez ARiMR w rejestrze związków grup producentów rolnych, zgodnie z ustawą o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw.
Zrzeszenie Organizacji Producentów	– przedsiębiorca, zrzeszający Organizacje Producentów, zarejestrowany przez ARiMR zgodnie z przepisami Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 oraz właściwymi przepisami krajowymi.
Organizacja Producentów Rolnych	– przedsiębiorca, zarejestrowany przez ARiMR zgodnie z przepisami Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 oraz właściwymi przepisami krajowymi.

PL

95

PL

4.4 Sieć WPR

4.4.1 Krótki opis i cele krajowej sieci WPR, w tym działania wspierające EPI i przepływ wiedzy w ramach AKIS

Krajowa sieć Wspólnej Polityki Rolnej = Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+ (KSOW+)

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+ (KSOW+), która jest krajową siecią WPR, o której mowa w art. 126 ust. 1 rozporządzenia w sprawie planu WPR, zostanie utworzona w oparciu o istniejącą Krajową Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), w tym Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), umożliwiając wykorzystanie zbudowanego potencjału i zapewnienie ciągłości jej funkcjonowania, jednocześnie uwzględniając modyfikacje wynikające z dotychczasowych doświadczeń i szerszego jej zakresu w okresie programowania 2023-2027.

KSOW+ obejmować będzie całą Wspólną Politykę Rolną, tj. zagadnienia dotyczące I i II filaru WPR, a w związku z tym będzie podejmować działania w zakresie tworzenia sieci kontaktów w odniesieniu do wszystkich interwencji określonych w Planie i obejmować będzie szerszy zakres interesariuszy niż KSOW w latach 2014–2022.

Planowana struktura instytucjonalna KSOW+ (w tym udział jednostek doradztwa rolniczego) oraz zaangażowanie w zadania sieci partnerów (m.in. instytutów badawczych, organizacji działających na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich, rolników, przedsiębiorstw) zapewni odpowiednie objęcie siecią właściwych interesariuszy obu filarów WPR”.

Cele Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ (KSOW+), w tym działania wspierające EPI i przepływ wiedzy w ramach AKIS

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+ (KSOW+) ustanawiana jest w celu stworzenia sieci kontaktów na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim pomiędzy organizacjami i administracją, przedstawicielami sektora rolnictwa, doradcami, naukowcami, podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie innowacji i innymi podmiotami działającymi w obszarze rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Utworzenie Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ (KSOW+) będzie służyć następującym celom:

1. zwiększeniu zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron we wdrażanie Planu strategicznego WPR oraz, w stosownych przypadkach, w jego opracowywanie;
2. wspieraniu organów administracji państwa członkowskiego w realizacji Planu strategicznego WPR oraz przejściu na model oparty na realizacji celów;
3. przyczynieniu się do podniesienia jakości działań służących wdrażaniu Planu strategicznego WPR;
4. informowaniu ogółu społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o WPR i możliwościach finansowania; 5. sprzyjaniu innowacyjności w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich oraz wspieraniu wzajemnego uczenia się i włączeniu wszystkich zainteresowanych stron w procesy wymiany i rozwijania wiedzy oraz wspieraniu interakcji między takimi stronami;
6. przyczynianiu się do rozwijania zdolności i prowadzenia działań w zakresie monitorowania i oceny;
7. rozpowszechnianiu rezultatów Planu strategicznego WPR.

Powyższe cele zostaną osiągnięte przez realizację takich działań jak:

1. gromadzenie, analiza i upowszechnianie informacji na temat działań i dobrych praktyk wdrażanych lub wspieranych w ramach Planu strategicznego WPR, a także przeprowadzenie analiz na temat zmian sytuacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, mających znaczenie dla celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia o planach strategicznych;

2. przyczynianie się do zbudowania zdolności administracji państwa członkowskiego i innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Planu strategicznego WPR, w tym w zakresie procesów monitorowania i ewaluacji;

3. tworzenie platform, organizacji forów i wydarzeń ułatwiających wymianę doświadczeń między zainteresowanymi stronami oraz wzajemne uczenie się, w tym, możliwość wymiany z sieciami w państwach trzecich;
4. gromadzenie informacji i ułatwianie ich upowszechniania, a także tworzenie sieci kontaktów w ramach finansowanych struktur i projektów, takich jak LGD i grupy operacyjne EPI, a także równoważnych im struktur i projektów;
5. wsparcie projektów współpracy między grupami operacyjnymi EPI, LGD lub podobnymi lokalnymi strukturami na rzecz rozwoju, w tym współpracy międzynarodowej;
6. rozwijanie powiązań z innymi strategiami lub sieciami finansowanymi przez Unię;
7. przyczynianie się do dalszego rozwoju WPR i przygotowanie Planu strategicznego WPR na kolejny okres programowania;
8. uczestnictwo w działalności europejskiej sieci WPR i wnoszenie wkładu w tę działalność.

Siec KSOW + będzie wspomagać działania i rozwój narzędzi wspierających monitorowanie i ocenę wdrażania PS WPR. W ramach sieci będą podejmowane przedsięwzięcia (np. szkolenia, seminaria, spotkania tematyczne) na rzecz budowania zdolności i rozwoju kompetencji podmiotów zaangażowanych w monitoring i ocenę wdrażania Planu. Sieć będzie również finansować zamawiane analizy i ekspertyzy dot. postępów we wdrażaniu Planu. Poprzez narzędzia i metody komunikacji sieci, KSOW + umożliwi również upowszechnienie wyników monitoringu i ewaluacji (np. upowszechnienie odpowiednich informacji na stronach internetowych, w mediach czy podczas organizacji wydarzeń tematycznych). Sieć KSOW + w ramach swoich działań będzie aktywnie wspierać lokalne grupy działania oraz inne inicjatywy terytorialne. Wsparcie to ma na celu aktywowanie współpracy pomiędzy LGD a innymi inicjatywami i polegać będzie min. na organizacji spotkań LGD w celu wymiany wiedzy i doświadczeń, organizacji szkoleń dla LGD w celu podnoszenia ich wiedzy i umiejętności, jak również organizację spotkań grupy tematycznej ds. LEADER i prowadzenie bazy danych LGD na portalu internetowym KSOW+.

Wspierane będą narzędzia wymiany wiedzy i informacji o inicjatywach terytorialnych, jak również promowane będą dobre praktyki w zakresie projektów zrealizowanych w ramach LEADER i inicjatyw terytorialnych. W ramach swoich zadań, sieć zapewni również uczestnictwo przedstawicieli LGD w spotkaniach europejskich dotyczących LEADER (ELARD, LINC itp.) w celu podnoszenia świadomości korzyści ze współpracy międzynarodowej.

Wsparcie Grup Operacyjnych EPI w ramach działalności KSOW + będzie się odbywać w szczególności poprzez: - nawiązywanie kontaktów podczas organizacji wydarzeń sieciujących dedykowanych Grupom Operacyjnym, na których będą miały one możliwość zaprezentowania swoich projektów i ich rezultatów, wymiany zdobytych doświadczeń, a przede wszystkim nawiązania kontaktów z członkami konsorcjów działających w podobnym obszarze tematycznym;

- sieciowanie i kojarzenie Grup Operacyjnych EPI i ich projektów z potencjalnymi odbiorcami rezultatów tych projektów np. poprzez organizację spotkań, konferencji, seminariów, warsztatów oraz innych wydarzeń poświęconych konkretnej tematyce, na których prelegentami będą przedstawiciele Grup Operacyjnych, a grupa odbiorców będzie wielopodmiotowa:

- a. rolnicy – bezpośredni odbiorcy innowacyjnych rozwiązań;
- b. przedsiębiorcy – bezpośredni odbiorcy rozwiązań, potencjalni inwestorzy;
- c. doradcy – przekazują zdobyte informacje do kolejnych osób / podmiotów;
- d. naukowcy – stanowią potencjalne powiązanie projektów z kolejnymi badaniami /projektami.

W ramach KSOW+ realizowane będą również działania informacyjno-promocyjne zgodnie ze *Strategią Komunikacji*. Dokument ten zostanie przygotowany przez instytucję zarządzającą w oparciu o unijne

przepisy szczegółowe dotyczące stosowania wymogów w zakresie informacji, promocji oraz właściwej identyfikacji wizualnej operacji.

Strategia Komunikacji określać będzie cele i grupy docelowe podejmowanych działań, zasady prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych, kanały i narzędzia komunikacji, instytucje zaangażowane w te działania, źródło finansowania oraz budżet.

Celem *Strategii Komunikacji* będzie m.in. zapewnienie rozpowszechniania informacji o planie strategicznym WPR, poprzez informowanie potencjalnych beneficjentów oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów o możliwościach oferowanych przez plan strategiczny WPR i zasadach uzyskania dostępu do finansowania w ramach *Planu*, a także poprzez informowanie beneficjentów i ogółu społeczeństwa o wspieraniu przez Unię rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich za pomocą planu strategicznego WPR.

Strategia Komunikacji uwzględniac będzie również udział Komisji Europejskiej, jak również współpracę z instytucjami realizującymi Strategię Komunikacji dla innych programów oraz instrumentów UE w zakresie realizacji działań informacyjnych i promocyjnych.

Strategia Komunikacji będzie obowiązywać wszystkie podmioty, które odpowiadają za wykorzystanie środków w ramach Planu. Obowiązki informacyjne beneficjenta planu strategicznego WPR, w tym dot. właściwej identyfikacji wizualnej realizowanej operacji (w szczególności poprzez oznaczanie miejsca realizacji operacji oraz stosowanie odpowiednich logotypów) zostaną określone w *Księdze wizualizacji planu strategicznego WPR* przygotowanej przez IZ.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+ w ramach ww. działań wspierać będzie wymianę wiedzy i innowacji w rolnictwie pomiędzy partnerami systemu AKIS. Wsparcie to polegać będzie m.in. na:

1. ułatwianiu wymiany wiedzy i nawiązywaniu kontaktów przez interesariuszy systemu (naukowców, doradców, przedsiębiorców, rolników i inne zainteresowane podmioty);
2. zapewnieniu forum do wymiany wiedzy i współpracy, w tym w ramach grup lub sieci tematycznych;
3. wsparciu nawiązywania współpracy, przygotowania i realizacji projektów interaktywnych, oraz funkcjonujących grup operacyjnych i ich współpracy;
4. promowaniu dobrych praktyk w tworzeniu i wdrażaniu nowych lub innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie i obszarach wiejskich;
5. podnoszeniu poziomu wiedzy i umiejętności interesariuszy systemu;
6. tworzeniu lub utrzymaniu platform/forów wymiany wiedzy i informacji pomiędzy interesariuszami;
7. upowszechnianiu informacji o realizowanych działaniach, innowacyjnych rozwiązaniach.

Sieć KSOW+ będzie aktywizować i poszukiwać partnerów, którzy mają potencjał do udziału w projektach międzynarodowych (np. jednostki badawczo-rozwojowe, organizacje rolnicze, instytucje wspierające rozwój rolnictwa), oraz zachęcać ich do udziału w wydarzeniach międzynarodowych w celu wymiany wiedzy i doświadczeń. Istotną rolę odgrywać będzie sieciowanie i łączenie jednostek naukowych (ich wyników badań oraz rezultatów projektów m.in. Horyzont Europa) z potencjalnymi odbiorcami (doradcy/przedsiębiorcy/brokerzy), jak również upowszechnianie rezultatów projektów badawczych realizowanych w ramach strategii i programów, w tym Horyzont Europa, poprzez warsztaty/seminaria/webinaria tematyczne oraz prezentowanie korzyści wynikających z udziału w projektach międzynarodowych, zwłaszcza typu multi-actor approach.

4.4.2 Struktura, zarządzanie i funkcjonowanie krajowej sieci WPR

Strukturę organizacyjno-instytucjonalną KSOW+ (tj. jednostki wsparcia sieci) będą tworzyć: instytucja zarządzająca, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, samorządy województw oraz jednostki doradztwa rolniczego. Sieć będzie wspierana przez komitet sterujący ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+, stanowiący organ opiniotawczo-doradczy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a w realizację

działań sieci oprócz jednostek wsparcia sieci będą zaangażowani również jej partnerzy, tj. podmioty aktywnie działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, w tym wdrażające innowacje lub opracowujące innowacyjne rozwiązania.

Instytucja zarządzająca będzie w szczególności:

1. opracowywać krajowe przepisy i wytyczne;
2. nadzorować funkcjonowanie sieci;
3. odpowiadać za przygotowanie (we współpracy z jednostkami wsparcia sieci) planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ na lata 2023-2027 i Strategii Komunikacji WPR na lata 2023-2027 oraz ich zmian;
4. akceptować plan operacyjny przygotowany przez jednostkę centralną (JC);
5. realizować operacje w ramach planu operacyjnego.

Komitet sterujący ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ będzie w szczególności proponował kierunki działania sieci, przyjmował sprawozdania JC z działalności sieci, ułatwiał wymianę wiedzy i doświadczeń oraz współpracę różnych podmiotów. Na podstawie sprawozdania komitet będzie mógł wydać rekomendacje dotyczące realizacji operacji. Komitet będą tworzyć: przedstawiciele administracji publicznej, nauki, doradztwa rolniczego, partnerów/organizacji społecznych i branżowych funkcjonujących w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich.

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie będzie pełnić funkcję jednostki centralnej (JC), tj. zapewniać funkcjonowanie sieci oraz realizację jej zadań na poziomie krajowym, a na poziomie wojewódzkim – w zakresie niezastrzeżonym dla jednostek regionalnych. Zadaniem **JC** będzie w szczególności:

1. opracowanie instrukcji dotyczącej zgłaszania operacji do planu operacyjnego;
2. opracowanie planu operacyjnego i przedstawienie go do akceptacji IZ;
3. realizowanie operacji w ramach planu operacyjnego na poziomie krajowym;
4. współpraca z jednostkami wsparcia sieci w osiągnięciu jej celów;
5. monitoring realizacji operacji oraz sprawozdawczość;
6. przygotowanie sprawozdań i przedstawianie ich komitetowi sterującemu;
7. identyfikacja podmiotów współpracujących w ramach KSOW+, umożliwienie im włączenia się w realizację zadań sieci oraz aktywizowanie ich do działania;
8. obsługa komitetu sterującego ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+;
9. w zależności od potrzeb, powoływanie i wspieranie grup tematycznych w celu realizacji zadań sieci;
10. koordynacja i wsparcie realizacji zadań istniejących i powołanych w przyszłości sieci tematycznych;
11. wspieranie współpracy i przepływu informacji pomiędzy jednostkami wsparcia sieci i innymi podmiotami.

Samorządy województw, jako jednostki regionalne, będą realizowały zadania sieci na poziomie wojewódzkim ukierunkowane na tematykę związaną z rozwojem obszarów wiejskich, poprzez realizację operacji w ramach planu operacyjnego, zgodnie instrukcją przygotowaną na dany okres przez JC.

Do zadań **SW** będzie należało w szczególności:

1. tworzenie grup tematycznych oraz wsparcie realizacji ich zadań;
2. identyfikacja partnerów KSOW+, umożliwienie im włączenia się w realizację zadań sieci oraz aktywizowanie ich do działania;
3. współpraca z innymi jednostkami wsparcia sieci;

4. współpraca z lokalnymi punktami kontaktowymi funduszy europejskich w zakresie informacji o istniejących możliwościach wsparcia z funduszy ze środków krajowych i europejskich na rozwój obszarów wiejskich;
5. diagnozowanie potrzeb województw w zakresie działań niezbędnych do podjęcia w kierunku poprawy wdrażania wspólnej polityki rolnej;

6. prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących wdrażanych interwencji w ramach Planu Strategicznego, zgodnie ze Strategią Komunikacji WPR na lata 2023-2027.

Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego, jako jednostki regionalne, będą realizowały zadania sieci na poziomie wojewódzkim poprzez realizację operacji w ramach planu operacyjnego, zgodnie z instrukcją przygotowaną na dany okres przez JC. Do zadań **WODR** będzie należało w szczególności:

1. tworzenie grup tematycznych oraz wsparcie realizacji ich zadań;
2. identyfikacja partnerów KSOW+, umożliwienie im włączenia się w realizację zadań sieci oraz aktywizowanie ich do działania;
3. współpraca z innymi jednostkami wsparcia sieci;
4. wsparcie realizacji zadań sieci tematycznych;
5. prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących Planu strategicznego WPR, zgodnie ze Strategią Komunikacji na lata 2023-2027.

W ramach KSOW+ będą mogły być powoływane i wspierane sieci oraz grupy tematyczne, w tym w szczególności sieci dotyczące innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz gospodarstw demonstracyjnych.

Jednostki wsparcia sieci będą mogły realizować operacje zgłoszone do planu operacyjnego m.in. angażując partnerów w zależności od potrzeb.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie realizowała zadania określone w Strategii Komunikacji WPR na lata 2023-2027.

Utrzymanie struktury organizacyjnej KSOW+ będzie finansowane ze środków przeznaczonych na wsparcie funkcjonowania w ramach schematu I pomocy technicznej. Szczegółowy opis działań Sieci zostanie zawarty w dokumentach krajowych.

Na funkcjonowanie KSOW+ planuje się przeznaczyć nie mniej niż 15% budżetu zarezerwowanego na pomoc techniczną.

4.5 Ogólny zarys koordynacji, rozgraniczenia i komplementarności między EFRROW i innymi funduszami unijnymi wykorzystywanymi na obszarach wiejskich.

WPR będzie realizowana w Polsce w latach 2023-2027 przy zapewnieniu synergii i komplementarności z innymi obszarami polityki WPR oraz pozostałymi funduszami UE. W szczególności zostanie zapewniona spójność interwencji Planu z inwestycjami wspieranymi w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz Europejskiego Instrumentu Odbudowy Next Generation EU. Prezentowane poniżej (tabela nr 2) zakresy możliwych obszarów spójności lub komplementarności powstały w oparciu o projekty programów współfinansowanych ze środków UE oraz treść rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159) i inne oraz wybory strategiczne wynikające z kluczowych wyzwań, jakie rysują się dla gospodarki polskiej wsi i rolnictwa do 2030 r.

Z myślą o maksymalizacji spójności i komplementarności wsparcia kierowanego do sektora rolnospożywczego i obszarów wiejskich w ramach różnych funduszy UE w przygotowaniu dokumentów wdrożeniowych wykorzystano działania i projekty strategiczne wskazane w krajowych i wspólnotowych

dokumentach strategicznych, w tym w szczególności: strategii *Europejski Zielony Ład**, Strategii „*Od pola do stołu*”, *Strategii bioróżnorodności*, *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020* (z

perspektywą do 2030 r.)** Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030***, Krajowej strategii rozwoju regionalnego 2030****.

Uwzględniono także ukierunkowanie środków UE na lata 2021-2027 na zieloną i cyfrową transformację gospodarki oraz zachowań społecznych. Przyjmuje się, że cyfrowa transformacja rolnictwa i obszarów wiejskich przyniesie dodatkowy impuls dla rozwoju tego sektora i obszarów wiejskich, których główną rolą niezmiennie jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Prezentowane wybory uwzględniają również nowe uwarunkowania wynikające z pandemii COVID-19. Zakłada się, że nie tylko w *Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności*, ale również w pozostałych dokumentach wdrożeniowych środków UE projektowanych po 2020 r. w sposób szczególny będzie położony nacisk na działania mające na celu naprawienie szkód gospodarczych i społecznych, a także odbudowę gospodarki i ochronę miejsc pracy w związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Interwencje ujęte w Planie uwzględniają również wnioski płynące z Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego I Komitetu Regionów *Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE - W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.* (Bruksela, dnia 30.6.2021 r. COM(2021) 345 final).

Dlatego, mając na uwadze zaproponowany przez służby KE *Pakt na rzecz obszarów wiejskich* zakłada się również możliwość zmian w Planie w trakcie trwania jego wdrażania. Takie elastyczne podejście przyczyni się do zwiększenia synergii, komplementarności i spójności na szczeblu krajowym, regionalnym i terytorialnym między politykami i interwencjami, które mają wpływ na rozwój obszarów wiejskich. Ma to szczególne znaczenie w kontekście różnej dynamiki prac nad Planem i krajowymi oraz regionalnymi programami realizującymi Umowę Partnerstwa 2021-2027. Ewentualne zmiany w zakresie wsparcia, jakie będzie objęte Planem, będą wynikały również z bieżącego reagowania na skalę potrzeb i efekty wdrażania Krajowego Planu Odbudowy i zwiększania Odporności.

Plan stanowi uzupełnienie działań – w zakresie infrastruktury technicznej wsi - które będą finansowane w ramach programów finansowanych z budżetu krajowego oraz programów finansowanych z funduszy strukturalnych, Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – finansowanego ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).

Szacuje się, że **w ramach polityki spójności może zostać przeznaczonych ok. 10 mld EUR w formie dedykowanych instrumentów we właściwych programach krajowych i regionalnych na działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich** (co stanowi 13,3% całości alokacji), z czego część będzie przeznaczona na inwestycje infrastrukturalne.

Inwestycje w rozwój infrastruktury dróg gminnych na obszarach wiejskich będą ponoszone głównie w ramach programów finansowanych z budżetu państwa, natomiast ze środków polityki spójności będą finansowane inwestycje umożliwiające włączenie obszarów wiejskich w sieć transportu ponadlokalnego. Uzupełniająco ze środków RRF finansowane będzie przywracanie połączeń komunikacji autobusowej na obszarach wiejskich zagrożonych wykluczeniem transportowym. Sektor transportu będzie wspierany w okresie 2021-2026 ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, a część wsparcia powinna trafić również na obszary wiejskie.

Ze środków polityki spójności finansowane będą również usługi publiczne, infrastruktura społeczna i komunalna, przedsiębiorczość, gospodarka o obiegu zamkniętym, czyste środowisko, infrastruktura telekomunikacyjna itd. i ze wszystkich tych działań będą korzystać beneficjenci ulokowani na obszarach wiejskich. **Programy polityki spójności (krajowe i regionalne) będą na preferencyjnych zasadach wspierać OSI tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, do których należą przede wszystkim gminy wiejskie i miejsko-wiejskie.**

W zakresie **gospodarki wodno-kanalizacyjnej ze środków KPO** (204 mln euro) wsparcie uzyska kilkadziesiąt inwestycji dot. budowy, rozbudowy lub modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania ścieków na terenach wiejskich. Ze względu na bardzo ograniczony budżet inwestycji B3.1.1.

KPO wspierane będą wyłącznie przedsięwzięcia, tych gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich, które mają ograniczone możliwości inwestycji i rozwoju. Ze środków polityki spójności planuje się wspierać

inwestycje wod.-kan. wyłącznie w obszarze aglomeracji. Nie planuje się wspierać ze środków polityki spójności inwestycji wod.-kan. na obszarach wiejskich innych niż te, które są w obszarze aglomeracji.

W Planie finansowanie jedynie będą indywidualne oczyszczalnie ścieków.

Rozwój infrastruktury szerokopasmowego Internetu będzie realizowany przy pomocy europejskich i krajowych instrumentów wsparcia innych niż PS WPR. Główne źródła finansowania tego typu projektów to KPO, polityka spójności (przede wszystkim Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy) oraz środki krajowe z Funduszu Szerokopasmowego.

Szczegółowe informacje na temat spójności i komplementarności poszczególnych interwencji PS WPR 2023-2027 zostały opisane w logice każdej z zaplanowanych interwencji.

Prośba o zmianę zdania na: "Główne źródła finansowania tego typu projektów to KPO, polityka spójności (przede wszystkim Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy) oraz środki krajowe z Funduszu Szerokopasmowego."

* 11 grudnia 2019 r. Komisja opublikowała komunikat w sprawie europejskiego zielonego ładu. To nowo proponowana unijna strategia wzrostu, która ma przekształcić Unię w neutralne klimatycznie, sprawiedliwe i dostatnie społeczeństwo o nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce.

** Została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r.

*** Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 15 października 2019 r.

**** Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 17 września 2019 r.

***** Obszary Strategicznej Interwencji, obok obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją obejmują również miasta średnie tracące funkcje społeczno – gospodarcze.

4.6 Instrumenty finansowe

4.6.1 Opis instrumentu finansowego

Mając na względzie utrudniony dostęp rolników oraz przedsiębiorstw przetwórczych sektora rolno-spożywczego do zewnętrznego źródła finansowania działalności w ramach planu zaplanowano IF w ramach czterech interwencji - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność, Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości – w gospodarstwie, Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości- poza gospodarstwem oraz Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa.

Główną przeszkodą w dostępie do finansowania gospodarstw rolnych i zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego są wysokie wymagania dotyczące zabezpieczeń, które są trudne do spełnienia przez ww. podmioty. W kontekście IF warto wskazać również potrzeby kapitału finansowego na start dla młodych rolników oraz dostęp do kapitału na zakup ziemi.

W związku ze zidentyfikowanymi potrzebami, zaprojektowano instrumenty finansowe, których zadaniem będzie ułatwienie dostępu do zewnętrznych zwrotnych źródeł finansowania.

Alokacja środków na IF w WPR 2023-2027 jest odpowiedzią na zdiagnozowaną w ramach oceny ex ante z 2019 r. lukę finansową, która wynosi ok 11,8 mld zł dla całego sektora rolno-spożywczego. Zgodnie z art. 68 rozporządzenia 2021/1060, wkład z programu może być przekazany na rzecz instrumentu finansowego, w tym gwarancji, pożyczek, inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych. Dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu instrumentów finansowych w ramach PROW 2014-2020 i ocena ex ante dla instrumentów finansowych PROW 2014-2020 oraz aktualne analizy potwierdziły zasadność wdrażania instrumentu gwarancyjnego, który w przypadku wdrożonego pilotażu najlepiej odpowiadał na potrzeby ostatecznych odbiorców pomocy, dlatego też instrument gwarancyjny został w pierwszej kolejności rekomendowany do zastosowania w perspektywie 2023-2027.

Gwarancje są instrumentem finansowym o najwyższym współczynniku dźwigni finansowej rozumianej jako relacja wygenerowanego finansowania do zaangażowanych środków publicznych. Przewiduje się, że gwarancja nie będzie obejmować całości kredytu obrotowego lub inwestycyjnego, a tylko jego część (do

80% kapitału kredytu). Przejęcie przez fundusz gwarancyjny części ryzyka ponoszonego przez instytucje finansowe stworzy zachętę do angażowania się kapitału prywatnego w finansowanie działalności gospodarstw rolnych oraz MŚP w sektorze rolnym.

Instrument finansowy w formie gwarancji będzie możliwy w połączeniu z dotacją na spłatę odsetek. Dotacja na spłatę odsetek ma zachęcać m.in. młodych rolników oraz małe gospodarstwa do korzystania z instrumentów finansowych na rozwój gospodarstwa rolnego oraz pozostałych rolników oraz przedsiębiorstwa przetwórcze sektora rolno-spożywczego do realizacji inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu.

Warunki preferencyjne wprowadzane będą z myślą o wsparciu młodych rolników, w tym w zakupie gruntów lub wsparciu tych inwestycji, które przyczynią się do ochrony środowiska i klimatu, w tym będą realizować cele Europejskiego Zielonego Ładu oraz Strategii „Od pola do stołu”. Szczegółowe warunki wsparcia oraz dobór wskaźników produktu i rezultatu zawarte są w opisie interwencji dedykowanych poszczególnym działaniom.

Instrumenty finansowe będą mieć zastosowanie na terenie całego kraju. Celem wsparcia jest poprawa dostępu do kapitału oraz zwiększenie możliwości inwestycyjnych zarówno w gospodarstwach jak i w przedsiębiorstwach przetwórstwa produktów rolnych, a także rozwijanie współpracy w ramach łańcucha dostaw. Wsparcie można przeznaczyć na inwestycje materialne i niematerialne w powyższym obszarze. Instrumenty finansowe mogą też wspierać kapitał obrotowy zgodnie z art. 80 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planu WPR. Grupą docelową wsparcia są, jak wspomniano wyżej rolnicy, w tym młodzi rolnicy, przedsiębiorstwa przetwórcze sektora rolno-spożywczego oraz podmioty świadczące usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa.

Struktura wdrażania, wybór podmiotu wdrażającego instrument finansowy oraz banków finansujących
Zgodnie z art. 59 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060 instytucja zarządzająca powierzy bezpośrednio zadanie polegające na wdrożeniu instrumentów podmiotowi wdrażającemu instrumenty finansowe (bez funduszu funduszy).

Podmiot wdrażający instrument finansowy przeprowadzi procedurę selekcji w celu wyboru banków finansujących, które będą udzielać kredytów ostatecznym odbiorcom zabezpieczonych gwarancją z instrumentu finansowego, zgodnie z zasadami i regułami opisanymi w umowie o finansowaniu, zwanej dalej umową o finansowaniu.

Podmiot wdrażający podlega kontroli władzy publicznej w zakresie prawidłowości realizacji instrumentu finansowego. Kontrola ta jest realizowana zgodnie z kompetencjami przez agencję płatniczą, Instytucję Zarządzającą oraz inne podmioty uprawnione do ich przeprowadzenia na podstawie odrębnych przepisów.

Obowiązki zaangażowanych podmiotów

Sposób przekazywania środków do instrumentów finansowych, relacje pomiędzy instytucją zarządzającą i agencją płatniczą a podmiotem wdrażającym instrument finansowy lub bankami finansującymi, a także warunki wdrażania instrumentu finansowego będą uregulowane w umowie o finansowaniu. Instrumenty finansowe będą wdrażane przez podmiot wdrażający w oparciu o wyodrębniony system księgowy, umożliwiający prowadzenie odrębnej rachunkowości kosztów zarządzania instrumentem. *Opis instrumentu finansowego gwarancji*

Płatności dla instrumentu finansowego będą dokonywane zgodnie z umową o finansowaniu. Wydatki będą deklarowane Komisji Europejskiej jako wydatki kwalifikowane zgodnie z art. 32 ust. 4. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1306/2013.

Środki WPR 2023-2027 w ramach funduszu gwarancji portfelowych będą zabezpieczać portfel kredytów udzielonych przez banki finansujące do poziomu ustalonych w wyniku badania ex ante oceny ryzyka i wskazanych w umowie o finansowaniu. Wsparcie udzielane ostatecznym odbiorcom będzie zgodne z obowiązującymi zasadami pomocy państwa.

Polityka kredytowa banków finansujących powinna uwzględniać powstanie transferu korzyści na rzecz ostatecznych odbiorców w wybranych formach m.in. w zakresie zmniejszenia oprocentowania kredytów udzielanych przez banki finansujące lub w zakresie zabezpieczenia kredytów lub okresów karencji spłaty kredytów lub długości okresów kredytowania.

W przypadku gwarancji korzyścią dla ostatecznego odbiorcy jest ograniczenie (całościowo lub w części) potrzeby przedstawienia przez kredytobiorców zabezpieczenia dla banków w celu uzyskania finansowania. Dopuszczalna będzie możliwość łączenia instrumentu finansowego w formie gwarancji z dotacją na spłatę odsetek

w ramach jednej operacji zgodnie z art. 58 ust. 5 rozporządzenia 2021/1060 oraz możliwość łączenia z dotacją w ramach odrębnych operacji.

4.7 Wspólne elementy rodzajów interwencji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

4.7.1 Wykaz niekwalifikujących się inwestycji

Koszty niekwalifikowalne zostały określone w art. 73 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planu WPR. Dodatkowo w zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 rozporządzenia w sprawie planu WPR oraz finansowanych w formie dotacji za niekwalifikowalne uznaje się:

1. **Koszty ogólne** niezwiązane z operacją.
2. **Koszty ogólne** związane z operacją w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji, a w przypadku interwencji *Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym* w części przekraczającej 15% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji.
3. **Koszty remontu budynków lub budowli jeśli nie jest połączony z ich modernizacją.**
4. **Koszty dokończenia budowy, przebudowy lub modernizacji budynków lub budowli.**
5. **Koszty zakupu nieruchomości** z wyłączeniem zakupu gruntu stanowiącego element operacji polegającej na budowie budynku inwentarskiego do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych operacji w ramach interwencji Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność – dotacje.
6. **Koszty zakładania sadów i plantacji wieloletnich** oraz wymiany w nich nasadzeń.
7. **Koszty leasingu zwrotnego** oraz dodatkowe koszty związane z umową leasingu, takie jak marża finansującego i ubezpieczenie.
8. **Podatek od wartości dodanej (VAT)**, z wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT.
9. **Koszty zakupu używanych** (w tym również instalacji) maszyn, urządzeń, wyposażenia z wyłączeniem eksponatów w interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.
10. **Koszty zakupu zwierząt, roślin jednorocznych i ich sadzenia.**
11. **Koszty zakupu samochodów-osobowych.**
13. **Koszty rozbudowy infrastruktury sieci 5G i sieci światłowodowej.**
14. **Koszty inwestycji w nawodnienia w gospodarstwie rolnym oraz związane z tym koszty budowy ujęć wody.**
15. **Koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów ogólnych – przed dniem 1 stycznia 2023 r.**
16. **Koszty zakupu kotłów do spalania słomy.**

Ponadto ze wsparcia w formie dotacji wyłączono:

1. Rolnika posiadającego gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 300 ha użytków rolnych, który ubiega się o wsparcie w ramach interwencji - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, Rozwój małych gospodarstw.
2. Gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą wyłącznie w celach naukowo-badawczych.
3. Inwestycje mające na celu dostosowanie do norm lub wymogów unijnych, z wyjątkiem tych inwestycji, wspieranych na zasadach określonych w art. 73 ust. 5 rozporządzenia o planach strategicznych WPR.

W ramach inwestycji finansowanych w formie Instrumentów finansowych za niekwalifikowalne poza wskazanymi w art. 73 rozporządzenia w sprawie planu WPR uznaje się:

1. Koszty zakupu, budowy lub modernizacji budynków lub pomieszczeń mieszkalnych;
2. Zakup udziałów/akcji w podmiotach gospodarczych (inwestycje kapitałowe);
3. Zakup używanych maszyn, urządzeń, sprzętu zmechanizowanego, starszego niż 5 lat.

4.7.2 Określenie obszaru wiejskiego i możliwość zastosowania

Obszary wiejskie – co do zasady są to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast, jednak w przypadku interwencji *Infrastruktura na obszarach wiejskich* przez obszary wiejskie rozumiane będą także obszary miast o liczbie ludności nie większej niż 5 tys., a w przypadku realizacji koncepcji inteligentnej wsi oraz interwencji *LEADER* - nie większej niż 20 tys.

4.7.3 Dodatkowe elementy wspólne dla interwencji sektorowych, interwencji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich lub wspólne zarówno dla interwencji sektorowych, jak i interwencji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

Koszty ogólne to w szczególności koszty przygotowania dokumentacji technicznej operacji, sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego, koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi, opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo na temat zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego w tym studia wykonalności.

Inne warunki ogólne mające zastosowanie do więcej niż jednej interwencji:

Zaliczki – beneficjentom będzie można wypłacać zaliczki, o których mowa w art. 44 rozporządzenia (UE) horyzontalnego. Mając na uwadze że, w przypadku interwencji pozostających poza IACS, zaliczki, o których mowa w rozporządzeniu (UE) horyzontalnym, nie niwelują trudności beneficjentów spowodowanych koniecznością oczekiwania na wypłatę pomocy po rozliczeniu operacji (projektu), wdrożony zostanie dodatkowy system zaliczkowania na zasadach przewidzianych w przepisach krajowych. **Agencja płatnicza** będzie wdrażać wszystkie rodzaje interwencji w ramach Planu z wyjątkiem interwencji:

- 1) Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym
- 2) Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi
- 3) LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

które będą wdrażane przez samorządy województw jako podmioty wdrażające, którym agencja płatnicza deleguje zadania. **Samorządy województw** wykonują także jako instytucje pośredniczące zadania instytucji zarządzającej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS), z wyłączeniem zadań dotyczących:

- 1) określenia kryteriów wyboru lokalnych strategii rozwoju (LSR);
- 2) wyboru jednego z właściwych funduszy w celu wspierania wszystkich kosztów przygotowania, zarządzania i animacji związanych z LSR; 3) wyboru funduszu wiodącego. **Trwałość operacji**

obejmujących inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne: Na poziomie regulacji krajowych zostaną określone zobowiązania dotyczące utrzymania inwestycji w infrastrukturę lub utrzymania inwestycji produkcyjnych, polegające m.in. na:

- 1) braku możliwości zaprzestania działalności produkcyjnej;
- 2) nieprzeniesieniu prawa własności, posiadania rzeczy nabytych w związku z realizacją operacji, niedokonywaniu zmiany sposobu ich wykorzystania;
- 3) niedokonywaniu istotnych zmian wpływających na charakter operacji; - bez zgody podmiotu przyznającego pomoc.

Co do zasady przewiduje się obowiązek utrzymania danego zobowiązania przez 5 lat od ostatniej płatności. W zależności jednak od specyfiki interwencji, kategorii beneficjenta bądź przedmiotu może zostać określony krótszy okres trwania tych zobowiązań (przykładowo w ramach interwencji Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF zakłada się obowiązek utrzymania zrealizowanej operacji w okresie 3 lat od ostatniej płatności).

5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii

Fundusz	Forma interwencji	Typ interwencji	Kod interwencji (państwo członkowskie) – nazwa	Wspólny wskaźnik produktu	Gen. Renewal	Env.	System rabatów ES	LEADER
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	BISS(21)	I 1 - Podstawowe wsparcie dochodów	O.4				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	CRISS(29)	I 2. - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów	O.7				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	CIS-YF(30)	I 3. - Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	O.6				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	Eco-scheme(31) / Art. 31 ust. 7 lit. a) – płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu	I 4.1 - Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi	O.8				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	Eco-scheme(31) / Art. 31 ust. 7 lit. b) – Płatność stanowiąca rekompensatę	I 4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi	O.8				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	Eco-scheme(31) / Art. 31 ust. 7 lit. b) – Płatność stanowiąca rekompensatę	I 4.5 - Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych	O.8				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	Eco-scheme(31) / Art. 31 ust. 7 lit. b) – Płatność stanowiąca rekompensatę	I 4.6 - Ekoschemat – Dobrostan zwierząt	O.8				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	Eco-scheme(31) / Art. 31 ust. 7 lit. a) – płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu	I 4.3 - Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin	O.8				
EFRG	Płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji	Eco-scheme(31) / Art. 31 ust. 7 lit. a) – płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu	I 4.4 - Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw	O.8				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.1. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	O.11				

EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.11. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.13. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.2. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła	O.11				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.3. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	O.11				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.4. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz	O.11				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.5. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.6. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.7. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.8. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych	O.10				
EFRG	Płatności bezpośrednie związane z produkcją	CIS(32)	I 5.9. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	O.10				

EFRG	Sektorowe - Owoce i warzywa	INVRE(47(1)(a))	I.7.1. - Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw	O.35					
EFRG	Sektorowe - Owoce i warzywa	INVRE(47(1)(a))	I.7.2. - Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw	O.35					

EFRG	Sektorowe - Owoce i warzywa	INVRE(47(1)(a))	I.7.5. - Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu	O.35					
EFRG	Sektorowe - Owoce i warzywa	INVRE(47(1)(a))	I.7.6. - Badania i rozwój	O.35					
EFRG	Sektorowe - Owoce i warzywa	PROMO(47(1)(f))	I.7.3. - Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw	O.35					
EFRG	Sektorowe - Owoce i warzywa	WITHD(47(2)(f))	I.7.4. - Wycofanie z rynku owoców i warzyw	O.35					
EFRG	Sektorowe - Produkty pszczele	ADVIBEES(55(1)(a))	I 6.1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej	O.37					
EFRG	Sektorowe - Produkty pszczele	INVAPI(55(1)(b))	I 6.2 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych.	O.37					
EFRG	Sektorowe - Produkty pszczele	INVAPI(55(1)(b))	I 6.3 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie walki z warzozą produktami leczniczymi.	O.37					

EFRG	Sektorowe - Produkty pszczele	INVAPI(55(1)(b))	I 6.4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej	O.37				
EFRG	Sektorowe - Produkty pszczele	PRESBEEHIVES(55(1)(d))	I 6.5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół	O.37				
EFRG	Sektorowe - Produkty pszczele	COOPAPI(55(1)(e))	I 6.6 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – wsparcie naukowo-badawcze	O.37				
EFRG	Sektorowe - Produkty pszczele	ACTQUAL(55(1)(g))	I 6.7. - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	O.37				
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.1. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie

EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.10. - Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020	O.15	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.11. - Rolnictwo ekologiczne	O.17	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.2. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.3. - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.4. - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.5. - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	O.19	Nie	Tak	Nie	Nie

EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.6. - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	O.19	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.7. - Bioróżnorodność na gruntach ornych	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I 8.8 - Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolnoleśnych	O.15	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I.8.9.1. - Zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowoklimatycznego PROW 2014-2020. Pakiet 4.Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I.8.9.2. - Zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowoklimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie

EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ENVCLIM(70)	I.8.9.3. - Zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowoklimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone	O.14	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	ANC(71)	I 9. - Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	O.12	Nie	Tak	Nie	Nie

EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.1.1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	O.20	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.1.2. - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)	O.20	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.10. - Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi	O.22	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.11. - Zalesianie gruntów rolnych	O.21	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.12. - Tworzenie zadrzewień śródpolnych	O.21	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.13. - Zakładanie systemów rolno-leśnych	O.21	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.14. - Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	O.21	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń	O.20	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.2. - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	O.20	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.3. - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	O.20	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.4. - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	O.20	Nie	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.5. - Rozwój małych gospodarstw	O.20	Nie	Nie		Nie

EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.6.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie	O.20	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.6.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie	O.20	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.7.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem	O.24	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.7.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem	O.24	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	O.24	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INVEST(73-74)	I 10.9. - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)	O.24	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	INSTAL(75)	I 11. - Premie dla młodych rolników	O.25	Tak	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	RISK(76)	I 12.1. - Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	O.9	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	RISK(76)	I 12.2. - Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych	O.9	Nie	Nie	Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	COOP(77)	I 13.1. - LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	O.31	Nie	Nie	Tak
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	COOP(77)	I 13.2. - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	O.28	Nie	Nie	Nie

EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	COOP(77)	I 13.3. - Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	O.32	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	COOP(77)	I 13.4. - Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności	O.29	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	COOP(77)	I 13.5. - Współpraca Grup Operacyjnych EPI	O.1	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	COOP(77)	I 13.6. - Zobowiązania dla beneficjentów działania 9 Tworzenie grup producentów i organizacji producentów PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych.	O.28	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	COOP(77)	I 13.7 - Zobowiązania dla beneficjentów poddziałania 3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	O.29	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	KNOW(78)	I 14.1. - Doskonalenie zawodowe rolników	O.33	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	KNOW(78)	I 14.2. - Kompleksowe doradztwo rolnicze	O.33	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	KNOW(78)	I 14.3. - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	O.33	Nie	Nie		Nie
EFRROW	Rozwój obszarów wiejskich	KNOW(78)	I 14.4. - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	O.33	Nie	Nie		Nie

5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich

BISS(21) - Basic income support for sustainability

I 1 - Podstawowe wsparcie dochodów

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 1
Nazwa interwencji	Podstawowe wsparcie dochodów
Typ interwencji	BISS(21) - Basic income support for sustainability
Wspólny wskaźnik produktu	O.4. Liczba hektarów objętych podstawowym wsparciem dochodów

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Analizy przeprowadzone na potrzeby przygotowania Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 nie wykazały zasadności wprowadzenia terytorialnego zróżnicowania kwoty podstawowego wsparcia dochodów.

Z analizy rozkładu gospodarstw wynika, że w województwach o średniej powierzchni gospodarstwa większej od średniej krajowej, udział gospodarstw o powierzchni do 10 ha (a więc poniżej średniej krajowej) waha się od 48% do 70%. Gospodarstwa te posiadają średnio 14% gruntów w tych województwach.

W związku z powyższym zastosowanie różnych stawek, chociażby płatności podstawowej dla różnych województw, jest nieuzasadnione, a dodatkowo naraziłoby na zarzut nierównego traktowania podmiotów gospodarczych przy podobnej wysokości ponoszonych kosztów produkcji (nawozy, paliwo, praca).

W ocenie Polski różnice między regionami, jakkolwiek mają miejsce, są mniej istotne dla programowania, niż różnice między wielkością i potencjałem gospodarstw. Także koszty produkcji w gospodarstwach są podobne bez względu na region kraju, różnią się natomiast w zależności od skali produkcji.

Samo położenie gospodarstwa w danym regionie nie jest czynnikiem decydującym o jego sytuacji ekonomicznej. Dostępne dane pokazują, że to skala produkcji (wielkość gospodarstwa) w największym stopniu determinuje wysokość dochodów danego gospodarstwa, i właśnie to kryterium powinno być podstawową przesłanką różnicowania poziomu wsparcia.

W przypadku podejścia regionalnego część gospodarstw byłaby pokrzywdzona. Brak regionalizacji poprzez odpowiednie zaprogramowanie wybranych płatności (uwzględnienie określonych elementów charakteryzujących wielkość gospodarstwa), prowadzić będzie do redystrybucji środków w wymiarze regionalnym i umożliwi ukierunkowanie wsparcia do grupy gospodarstw o niższych dochodach. Dlatego też nie przewiduje się zróżnicowania regionalnego stawek płatności w ramach interwencji PS WPR.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P4.	Rozwój produkcji rolnej metodami przyjaznymi dla środowiska naturalnego	wymagana (++)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Podstawowe wsparcie dochodu udzielane rolnikom stanowi instrument stabilizujący ich dochody, a co za tym idzie, uodparnia na wahania rynkowe cen środków produkcji oraz produktów rolnych.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Beneficjent jest rolnikiem aktywnym zawodowo.

Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro.

Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji, wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 8 206,6 mln EUR, co stanowi 47,36% puli środków na płatności bezpośrednio.

Płatność roczna do kwalifikującego się hektara, jednolita w całym kraju.

PL

115

PL

Podstawowym celem Płatności podstawowej jest minimalizacja różnicy dochodów gospodarstw rolnych, stanowiących podstawę bezpieczeństwa żywnościowego kraju, z dochodem uzyskiwanym z działalności w innych gałęziach gospodarki.

Z danych FADN (2020) wynika, że dla gospodarstw będących w polu obserwacji FADN roczna różnica pomiędzy dochodem z gospodarstwa rolnego a przeciętnym rocznym wynagrodzeniem netto w gospodarce narodowej, wynosi ok. 4,7 mld EUR (ok. 6,3 tys. EUR na gospodarstwo). Jednakże kwota ta odnosi się jedynie do ok. 12 tys. gospodarstw uzyskujących dochód na poziomie min. 4 tys. EUR (Standard Output), które reprezentują ponad połowę gospodarstw w Polsce. Faktyczna różnica dla wszystkich gospodarstw rolnych w Polsce byłaby zatem znacząco większa. Dostępna całkowita alokacja środków dla Polski w ramach I filaru WPR - średniorocznie w wysokości ok. 3,1 mld EUR (bez transferu środków z II filaru, natomiast ok. 3,5 mld EUR z uwzględnieniem transferu środków z II filaru), pozwala tylko częściowo na zmniejszenie różnicy pomiędzy dochodem z działalności rolniczej a dochodem parytetowym.

Równocześnie koperta płatności podstawowej jest częścią Planu Strategicznego i musi uwzględniać nałożone minimalne limity wydatkowania środków WPR w innych interwencjach (płatność redystrybucyjna, ekoschematy, płatności związane z produkcją, wsparcie dla młodych rolników) oraz potrzeby pozostałych instrumentów wsparcia rolnictwa przewidzianych do realizacji w ramach PS WPR.

Dostępny budżet PS WPR nie pozwoli na eliminację powyższej różnicy dochodowej w całości, szacowana stawka na poziomie ok. 118 EUR/ha (stanowiąca iloraz dostępnych środków i przewidywanej powierzchni wspartej) może jedynie spowodować jej zmniejszenie średnio o ok. 20% (1,3 tys. EUR na gospodarstwo w polu obserwacji FADN (średnia powierzchnia gospodarstwa w Polsce wynosi 11 ha)). Stawka maksymalna ok. 130 EUR/ha, stanowi 110% stawki jednolitej z uwagi na możliwość zmniejszenia powierzchni wnioskowanej do Podstawowego wsparcia dochodów.

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Redukcja płatności (capping) oraz degresywność nie będą stosowane.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Czy interwencja w ramach podstawowego wsparcia dochodu stanowi płatność na rzecz małych gospodarstw rolnych? (art. 28) Tak Nie Jaką formę wsparcia stosują Państwo w odniesieniu do płatności na rzecz małych gospodarstw rolnych?

(art. 28)

PL

186

PL

Kwoty ryczałtowe   Płatności na hektar

Jaka jest maksymalna kwota płatności na rzecz małych gospodarstw rolnych? (art. 28)

Czy mają Państwo inne uwagi lub wyjaśnienia dotyczące płatności na rzecz małych gospodarstw rolnych?

Terytorializacja (art. 22 ust. 2)

Tak   Nie   **9**

Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 5 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Płatność podstawowa wypłacana jest niezależnie od prowadzonego kierunku produkcji rolnej i nie ma związku z uzyskanymi efektami oraz wielkością produkcji.

Płatność ta nie dotyczy wsparcia cen produktów oraz nie obciąża z tego tytułu konsumentów.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_1 - Podstawowe wsparcie dochodu	Jednolita		R.4; R.6; R.7;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_1 - Podstawowe wsparcie dochodu

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_1 - Podstawowe wsparcie dochodu	Planowana kwota jednostkowa	115,83	117,07	118,45	119,77	106,29	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	127,41	128,77	130,29	131,75	131,75	
	O.4 (jednostka: Hektary)	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	
OGÓLEM	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 645 911 056,79	1 663 531 100,91	1 683 140 504,85	1 701 897 326,01	1 510 350 394,77	8 204 830 383,33
	O.4 (jednostka: Hektary)	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	71 048 565,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	1 645 852 807,00	1 663 464 841,00	1 683 124 758,00	1 701 902 783,00	1 510 289 731,00	8 204 634 920,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

117

PL

CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability

I 2. - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 2.
Nazwa interwencji	Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów
Typ interwencji	CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability
Wspólny wskaźnik produktu	O.7. Liczba hektarów objętych redystrybucyjnym wsparciem dochodów

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów jest dodatkowym wsparciem do płatności podstawowej (BISS), zatem argumentacja dotycząca decyzji o ewentualnym zróżnicowaniu regionalnym tej płatności jest identyczna i dotyczy m.in. przewagi liczebnej małych i średnich gospodarstw w porównaniu do gospodarstw większych również w województwach o średniej powierzchni gospodarstwa większej od średniej krajowej, a także konieczności równego traktowania beneficjentów. Wprowadzenie regionalizacji tej płatności stanowiłoby także element wpływający na złożoność jej obsługi, będący dodatkowym obciążeniem administracyjnym dla agencji płatniczej.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Wsparcie przyznawane jako uzupełnienie Podstawowego wsparcia dochodu, do powierzchni od 1 ha do 30 ha gospodarstwom o powierzchni maksymalnie 300 ha.

Stanowi instrument stabilizujący dochody rolników, a co za tym idzie uodparnia przed wahaniami rynkowymi cen środków produkcji oraz produktów rolnych.

Ponadto, wsparcie to ma na celu zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami mniejszymi (średnio do 30 ha), nieuzyskującymi z prowadzonej działalności rolniczej dochodów parytetowych w gospodarce narodowej lub uzyskującymi je tylko dzięki płatnościom bezpośrednim i płatnościami ONW (gospodarstwa 30-50 ha), a gospodarstwami większymi.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Beneficjent jest rolnikiem aktywnym zawodowo.

Powierzchnia gospodarstwa wynosząca 1-300 ha.

Posiadanie gruntów, do których przyznano Podstawowe wsparcie dochodu.

Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji, wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania.

W przypadku spółdzielni rolniczych (w różnych formach) zaproponowane limity w ramach tej płatności będą stosowane z uwzględnieniem liczby członków spółdzielni.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 2 004,1 mln EUR, co stanowi 11,57% puli środków na płatności bezpośrednie.

Płatność roczna do kwalifikującego się hektara, jednolita w całym kraju.

Koperta na płatność dodatkową musi uwzględniać nałożony minimalny limit wydatkowania środków WPR

(minimum 10% budżetu płatności bezpośrednich), minimalne limity wydatkowania środków w ramach innych interwencji (ekoschematy, płatności związane z produkcją, wsparcie dla młodych rolników) oraz jednocześnie potrzeby pozostałych instrumentów wsparcia rolnictwa przewidzianych do realizacji w ramach PS WPR.

Zaproponowana wysokość koperty tej płatności (wyższa niż wymagana przepisami UE) oraz zasady jej przyznawania (zakresy wsparcia) jest kompromisem pomiędzy potrzebą realizacji samej funkcji redystrybucji wsparcia z WPR – przeniesienia płatności z gospodarstw większych do mniejszych, a koniecznością zachowania zdolności produkcyjnych największych producentów żywności. Proponowana kwota (i wynikająca z niej stawka wsparcia) z jednej strony pozwala istotnie zwiększyć ogólny poziom płatności dla gospodarstw małych i średnich, które tworzą bazę zatrudnienia i żywności wysokiej jakości na rynek lokalny, a z drugiej strony może zostać przesunięta bez znacznego pogarszania sytuacji gospodarstw największych odgrywających kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego (szczególnie istotnego w związku z obecną sytuacją w Ukrainie).

PL

119

PL

Płatność redystrybucyjna, obok płatności podstawowej, jest jednym z elementów minimalizacji różnicy dochodów rolników i wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Z przeprowadzonej analizy wynika, że dostępny budżet PS WPR nie pozwoliłby na eliminację tej różnicy w całości. Szacowana stawka ok. 40 EUR/ha pozwoli na zmniejszenie różnicy dochodowej średnio o ok. 400 EUR na uprawnione gospodarstwo (średnia powierzchnia gospodarstwa w Polsce wynosi 11 ha), co razem z płatnością podstawową zminimalizuje (dla gospodarstw w polu obserwacji FADN) różnicę do dochodu paritetowego w gospodarce narodowej o ok. 27%.

Stawka maksymalna ok. 44 EUR/ha, stanowiąca 110% stawki jednolitej. Elastyczność stawki wynika z prognoz powierzchni wspieranej w kolejnych latach (trend malejący).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR). Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Czy stosujesz terytorializację do celów CRIS?

Tak Nie

Czy stosujesz różne kwoty dla różnych przedziałów hektarów? (art. 29 ust. 3)

Tak Nie

Jaka jest maksymalna liczba hektarów na rolnika, w przypadku której wypłacane jest CRIS? (art. 29 ust. 3)

30,00

– Czy wyłączasz gospodarstwa rolne z CRIS na podstawie ich fizycznych rozmiarów?

Tak Nie

Wsparcie udzielane gospodarstwom o powierzchni wynoszącej 1-300 ha.

PL

192

PL

Uzasadnieniem powyższego górnego limitu powierzchniowego jest potrzeba realizacji obowiązującej w Polsce zasady traktowania gospodarstw rodzinnych jako podstawy kształtowania ustroju rolnego. Zasada ta wynika wprost z art. 23 Konstytucji RP. Gospodarstwo rodzinne zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (art. 5 ust. 2a) jako gospodarstwo rolne o powierzchni nie większej niż 300 ha.

W warunkach polskich spółdzielnie rolnicze stanowią jedną z pożądanych form zrzeszania się rolników, i z tego względu są one odrębnie traktowane w polskim porządku prawnym. Dlatego wsparcie dla spółdzielni będzie obliczane jako iloczyn liczby członków spółdzielni i ustalonego jednostkowego limitu powierzchniowego (30 ha) bez względu na wielkość wkładu gruntowego poszczególnych rolników do spółdzielni.

- Dodatkowe zasady lub objaśnienia dotyczące CRIS

Posiadanie gruntów, do których przyznano Podstawowe wsparcie dochodu.

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 5

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Płatność dodatkowa (redystrybucyjna) wypłacana jest niezależnie od prowadzonego kierunku produkcji rolnej i nie ma związku z uzyskanymi efektami oraz wielkością produkcji.

Płatność ta nie dotyczy wsparcia cen produktów oraz nie obciąża z tego tytułu konsumentów.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_2 - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Jednolita		R.4; R.6; R.7;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_2 - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_2 - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Planowana kwota jednostkowa	39,10	39,45	39,80	40,15	35,71	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	43,01	43,40	43,78	44,17	44,17	
	O.7 (jednostka: Hektary)	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	403 463 125,00	407 074 687,50	410 686 250,00	414 297 812,50	368 482 562,50	2 004 004 437,50
OGÓLEM	O.7 (jednostka: Hektary)	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	51 593 750,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	403 487 768,00	407 094 645,00	410 701 521,00	414 308 398,00	368 505 055,00	2 004 097 387,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

121

PL

CIS-YF(30) - Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników

I 3. - Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 3.
Nazwa interwencji	Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników
Typ interwencji	CIS-YF(30) - Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników
Wspólny wskaźnik produktu	O.6. Liczba hektarów objętych uzupełniającym wsparciem dochodów dla młodych rolników

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.36 Liczba młodych rolników korzystających ze wsparcia w ramach WPR na rozpoczęcie działalności, z uwzględnieniem podziału według płci
R.37 Nowe miejsca pracy wspierane w ramach projektów WPR
R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości
R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)
R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Płatność dla młodych rolników przyznawana do powierzchni, na której prowadzona jest działalność rolnicza, jest stabilnym elementem dochodu młodego rolnika i stanowi zachętę do rozpoczęcia działalności rolniczej lub jej utrzymania, jednocześnie ułatwiając prowadzenie tej działalności.

Dodatkowa płatność do wszystkich gruntów objętych Podstawowym wsparciem dochodu dla rolników spełniających definicję młodego rolnika, wypłacana maksymalnie przez 5 lat i nie później niż dla kampanii 2027 r. włącznie. Warunki przyznania wsparcia:

1) posiadanie gruntów, do których przyznano Podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności, 2) rozpoczęcie działalności jako kierujący gospodarstwem nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem po raz pierwszy wniosku o Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników.

Za datę rozpoczęcia działalności rolniczej przez danego rolnika uznaje się najwcześniejszą z następujących dat:

· datę rozpoczęcia działalności rolniczej przez rolnika ustaloną na podstawie informacji zawartych w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON),

· datę rozpoczęcia działalności rolniczej przez rolnika ustaloną na podstawie informacji zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), · datę złożenia wniosku o:

- przyznanie płatności na podstawie przepisów o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i oddzielnej płatności z tytułu cukru lub przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,
- dofinansowanie realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” przeznaczone dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
- udzielenie pomocy finansowej na działania objęte Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006 przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
- przyznanie pomocy finansowej w ramach działań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników, □ przyznanie pomocy finansowej w ramach działań lub poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,

3) działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.

Wsparcie udzielane będzie również beneficjentom otrzymującym płatność dla młodych rolników w poprzedniej perspektywie finansowej przy założeniu, że spełniają warunki tej interwencji.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO7 przyciąganie i utrzymanie młodych rolników i nowych rolników oraz ułatwianie rozwoju zrównoważonej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Beneficjent jest rolnikiem aktywnym zawodowo spełniającym definicję młodego rolnika.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji, wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych

właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Płatność dla młodych rolników ma na celu przede wszystkim poprawę dochodów młodych rolników, a także zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej oraz poprawę struktury wieku zarządzających gospodarstwami rolnymi, niezależnie od wyników ekonomicznych podjętej działalności. Jak wynika z analizy SWOT, przeciętne dochody młodych rolników są niższe od średniej w próbie FADN. W 2018 r. kształtowały się one na poziomie 76%, a różnica w dochodzie na 1 ha wynosiła prawie 7 tys. zł.

Przewidywana wysokość stawki płatności dla młodych rolników w wysokości średnio 61 EUR/ha stanowi ok. 50% wysokości płatności podstawowej.

Pomimo, iż największymi przeszkodami w rozpoczynaniu działalności rolniczej przez osoby młode są trudności z dostępem do ziemi i kapitału, to zwiększenie poziomu podstawowego wsparcia dochodów o połowę, jako narzędzie uzupełniające względem pozostałych interwencji, może stanowić realną zachętę do podjęcia takiej działalności.

Ponadto mając na uwadze wzrost inflacji (w okresie IV 2019 – IV 2021 oscylowała ona w granicach 2-4% osiągając 8% pod koniec 2021 r.) i spodziewane utrzymanie jej wysokiego poziomu w nadchodzących latach, koniecznym jest utrzymanie stawki wsparcia młodych rolników wypłacanej do powierzchni po 2023 r. na co najmniej tym samym poziomie jak dotychczas (średnia stawka z lat 2015-2021 wynosi 52,5 EUR/ha, z czego dla lat 2020-2021 ok. 61,6 EUR/ha).

Dlatego też realizując jednocześnie nałożony minimalny limit wydatków na wymianę pokoleniową w ramach PS WPR oraz biorąc pod uwagę potrzeby budżetowe innych interwencji realizowanych w ramach PS WPR, ogółem w latach 2023-2027 w ramach I filaru planuje się przeznaczyć na tę interwencję ok. 185,3 mln EUR, co stanowi 1,07% puli środków na płatności bezpośrednie.

Płatność roczna do powierzchni, jednolita w całym kraju.

Szacowana stawka ok. 61 EUR/ha.

Stawka maksymalna ok. 67 EUR/ha, stanowi 110% stawki jednolitej ze względu na prognozy (trend malejący) wspieranej powierzchni w kolejnych latach.

Należy również zauważyć, że liczba beneficjentów, którzy otrzymali płatności w ramach obecnej perspektywy, będzie malała z racji kończącego się maksymalnego pięcioletniego okresu wsparcia.

Wobec powyższego przyjęcie 10% odchylenia stawki maksymalnej od stawki nominalnej można uznać za ostrożną prognozę.

Wysokość wsparcia dla beneficjenta obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (ha).

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Przez ile lat w ramach interwencji młodzi rolnicy będą otrzymywać wsparcie? **5**

Jakie warunki stosuje się przy definiowaniu rozpoczęcia działalności?

Rozpoczęcie działalności nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem wniosku o Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników.

Jaką formę przybiera wsparcie: **roczna płatność bezpośrednia niezwiązana z produkcją na kwalifikujący się hektar**

Jaka jest kwota pomocy na hektar/kwota ryczałtowa?

Ustalasz maksymalną liczbę hektarów? T/N

Tak Nie

Inne uwagi dotyczące progów?

-

Czy zachowujesz ciągłość z poprzednim programem (płatność dla młodych rolników)?

Tak

Inne uwagi

-

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 5

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Płatność wypłacana jest niezależnie od prowadzonego kierunku produkcji rolnej i nie ma związku z uzyskanymi efektami oraz wielkością produkcji.

Płatność ta nie dotyczy wsparcia cen produktów oraz nie obciąża z tego tytułu konsumentów.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_3 - Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.36; R.37;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_3 - Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_3 - Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	Planowana kwota jednostkowa	60,57	59,96	58,12	59,44	64,90	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	66,62	65,96	63,93	65,38	71,40	
	O.6 (jednostka: Hektary)	715 466,00	680 585,00	623 266,00	547 569,00	499 148,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	43 335 775,62	40 807 876,60	36 224 219,92	32 547 501,36	32 394 705,20	185 310 078,70
OGÓLEM	O.6 (jednostka: Hektary)	715 466,00	680 585,00	623 266,00	547 569,00	499 148,00	3 066 034,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	43 334 298,00	40 809 139,00	36 225 485,00	32 545 337,00	32 397 022,00	185 311 281,00

	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution) Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)	43 334 298,00	40 809 139,00	36 225 485,00	32 545 337,00	32 397 022,00	185 311 281,00

PL

126

PL

Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt

I 4.1 - Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 4.1
Nazwa interwencji	Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi
Typ interwencji	Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt / Art. 31 ust. 7 lit. a) – płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu
Wspólny wskaźnik produktu	O.8. Liczba hektarów lub dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych ekoschematami

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Mając na uwadze potrzebę ochrony różnorodności biologicznej, wskazane jest wprowadzenie ekoschematu w całej Polsce.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

Kod + opis OBSZARÓW DZIAŁANIA WPR

AOA-E ochrona różnorodności biologicznej, zachowanie lub odtworzenie siedlisk lub gatunków, w tym zachowanie i tworzenie elementów krajobrazu lub obszarów nieprodukcyjnych

AOA-F działania na rzecz zrównoważonego i ograniczonego stosowania pestycydów, w szczególności pestycydów stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzkiego lub środowiska

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P3.	Zwiększenie różnorodności upraw	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

R.34 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie zarządzania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Opis interwencji Celem interwencji jest zachęcenie rolników do tworzenia obszarów z roślinami miododajnymi, stanowiącymi długotrwałe, różnorodne i bezpieczne żerowiska dla pszczoły miodnej i dzikich owadów zapylających; obszary takie przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej. Interwencja będzie polegała na tworzeniu obszarów z roślinami miododajnymi przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z określonej listy, która nie obejmuje obcych gatunków inwazyjnych.

Komplementarność z innymi interwencjami obu filarów:

Interwencja jest komplementarna (uzupełnia się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich, w tym w szczególności innymi ekoschematami, przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb, jak i szczegółowych celów UE. Interwencja stanowi również dopełnienie zasad warunkowości poprzez realizację wymogów wykraczających ponad jej wymagania i tym samym, cele szczegółowe UE są realizowane w szerszym zakresie.

Wsparcie w ramach ekoschematu z punktu widzenia realizacji celów klimatyczno-środowiskowych jest komplementarne w skali kraju z interwencjami rolno-środowiskowo-klimatycznymi II filaru, w szczególności z interwencją Wieloletnie pasy kwietne.

Opis zobowiązań w ramach ekoschematu

Wymagania w ramach interwencji:

- Utworzenie obszaru z roślinami miododajnymi przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z określonej listy.
- Zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie do dnia 31 sierpnia.
- Zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Warunki kwalifikowalności:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą.
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, która może zostać im wypłacona wynosi co najmniej 200,00 euro
- Działka deklarowana do wsparcia, o minimalnej powierzchni 0,1 ha, musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. **Beneficjent:**
Rolnik aktywny zawodowo.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC08	Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne Minimalny udział co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W przypadku gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 28 ust. 5a, udział, jaki należy przypisać zgodności z GAEC, jest ograniczony do 3 %. Minimalny udział co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa, jeżeli obejmuje to również
SMR07	międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią grunty ugorowane lub elementy nieprodukcyjne. W odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują czynnik korygujący 0,3. Zachowanie elementów krajobrazu Zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych Fakultatywnie – środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin: (i) art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097); (ii): § 1 ust. 1 pkt 1-4, 6 i 2 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097).

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a ekoschematem (należy wyjaśnić, w jaki sposób ekoschemat wykracza poza wartość bazową, w szczególności w odniesieniu do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm krajowych)

Ekoschemat wykracza poza prawodawstwo krajowe i normę DKR 8, gdyż wprowadza obowiązek utrzymania mieszanek składających się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych. Powierzchnia z roślinami miododajnymi zgłoszona w ramach DKR 8 nie może zostać zadeklarowana w ramach ekoschematu Obszary z roślinami miododajnymi. W zakresie stosowania środków ochrony roślin ekoschemat wykracza ponad SMR 7, SMR 8 oraz odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania środków ochrony roślin poprzez wprowadzenie zakazu ich stosowania.

7 Zakres i wysokość wsparcia

Typ płatności - art. 31 ust. 7 lit. a. Płatność roczna przyznawana do powierzchni gruntów ornych, na których realizowany jest ekoschemat. Szacowana stawka: 269,21 Euro/ha.

Przy szacowaniu wysokości stawki wzięto pod uwagę poziom ambicji ekoschematu oraz koszty jakie będą musiały być spełniane przez rolników w ramach interwencji, mając na względzie zapewnienie odpowiedniej wysokości wsparcia w stosunku do ponoszonych nakładów wynikających z realizacji ekoschematu.

W zależności od zainteresowania ekoschematem, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W sytuacji większego zainteresowania ekoschematami niż zaplanowano, w przypadku realizacji co najmniej dwóch lub większej ilości ekoschematów na tej samej powierzchni (działce), redukcja stawki planowanej będzie zastosowana w pierwszej kolejności w stosunku do kolejnych ekoschematów tak, żeby stawka w pełnej wysokości była przyznawana co najmniej za jeden ekoschemat o najwyższej stawce. Stawki w odniesieniu do kolejnych ekoschematów na tej samej powierzchni będą proporcjonalnie zmniejszane w granicach ustalonych stawek minimalnych.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 5

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja wpisuje się w kategorię zieloną (Green Box) zgodnie z ust. 5 załącznika nr 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja jest zgodna z wymogami w zakresie kategorii zielonej, ponieważ nie powoduje zakłóceń handlu ani zmian w produkcji.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
4_1 - Obszary z roślinami miododajnymi	Jednolita		R.31; R.34; R.24;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

4_1 - Obszary z roślinami miododajnymi

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją ekoschematem ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na ekoschemat oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania ekoschematem, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie stawki minimalnej i maksymalnej. Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników ekoschematem - tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – przy jej określeniu wzięto pod uwagę spodziewane zmiany cen środków produkcji dla rolnictwa i cen produktów rolnych w kolejnych latach. Jej wartość stanowi 110% stawki podstawowej.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_1 - Obszary z roślinami miododajnymi	Planowana kwota jednostkowa	269,21	269,21	269,21	269,21	239,45	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	188,45	188,45	188,45	188,45	188,45	

	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	298,20	298,20	298,20	298,20	298,20	
	O.8 (jednostka: Hektary)	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	7 183 500,00	39 488 700,00
OGÓŁEM	O.8 (jednostka: Hektary)	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	150 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	7 183 500,00	39 488 700,00

PL

131

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

132

PL

I 4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 4.2
Nazwa interwencji	Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi
Typ interwencji	Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt / Art. 31 ust. 7 lit. b) – Płatność stanowiąca rekompensatę
Wspólny wskaźnik produktu	O.8. Liczba hektarów lub dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych ekoschematami

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Mając na uwadze znaczenie rolnictwa węglowego i właściwe zarządzanie składnikami odżywczymi, wskazane jest wprowadzenie ekoschematu w całej Polsce.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

Kod + opis OBSZARÓW DZIAŁANIA WPR

AOA-A łagodzenie zmiany klimatu, w tym ograniczenie emisji gazów cieplarnianych pochodzących z praktyk rolniczych, a także utrzymanie istniejących rezerwuarów węgla i zwiększenie sekwestracji węgla

AOA-B przystosowanie się do zmiany klimatu, w tym działania na rzecz zwiększenia odporności systemów produkcji żywności oraz różnorodności zwierząt i roślin w celu zwiększenia odporności na choroby i zmianę klimatu

AOA-C ochrona lub poprawa jakości wody i zmniejszenie presji na zasoby wodne

AOA-D zapobieganie degradacji gleby, odtwarzanie gleby, poprawa żyzności gleby i gospodarowania składnikami odżywczymi [oraz fauny i flory gleby]

AOA-E ochrona różnorodności biologicznej, zachowanie lub odtworzenie siedlisk lub gatunków, w tym zachowanie i tworzenie elementów krajobrazu lub obszarów nieprodukcyjnych

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P1.	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa	krytyczna (+++)	Tak

CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P1.	Ochrona zasobów i poprawa jakości gleby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P4.	Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza	pożądana (+)	Częściowo
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P3.	Zwiększenie różnorodności upraw	wymagana (++)	Tak
CS 6. P5.	Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.12 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do lepszego przystosowania się do zmiany klimatu
R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)
R.19 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, zmianowanie upraw, w tym z udziałem roślin strączkowych)
R.20 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do ograniczenia emisji amoniaku
R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód
R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi
R.23 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy bilansu wodnego
R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej
R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości
R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)
R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest wsparcie praktyk rolniczych, które zwiększają składowanie węgla w glebie, magazynują CO₂ z atmosfery w roślinach i zmniejszają jego emisję.

Sekwestracja dwutlenku węgla w rolnictwie przynosi wiele korzyści dla zdrowia gleby i dodatkowo pozytywnie oddziałuje na środowisko wodne, powietrze i bioróżnorodność.

Jedną z największych korzyści wynikających ze wsparcia praktyk przyczyniających się do magazynowania węgla organicznego jest zdrowie gleby. Jako najważniejsze korzyści związane z utrzymaniem zdrowych gleb można wymienić: wyższe poziomy materii organicznej w glebie, lepszą zdolność do wychwytywania i magazynowania węgla w glebie (lepsza sekwestracja węgla), ulepszoną strukturę gleby, która zwiększa odporność na zmienność pogody, większą odporność na susze i powodzie, ponieważ zdrowe gleby lepiej wchłaniają i zatrzymują wodę, poprawioną zdolność do zatrzymywania większej ilości składników odżywczych, co ogranicza ich spływ z pól uprawnych do źródeł wody.

W ramach interwencji wsparciem objęte będą następujące praktyki:

□ **Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt**

Celem praktyki jest ochrona bioróżnorodności poprzez właściwe gospodarowanie na TUZ o niskiej wartości produkcyjnej. Praktyka będzie przyczyniała się do ograniczenia zagęszczenia zwierząt, co zgodnie z ideą rolnictwa węglowego, jest korzystne z punktu widzenia ilości azotu wprowadzanego do środowiska. Praktyka będzie również zachęcała do prowadzenia racjonalnego wypasu zwierząt, a także przyczyni się do przeciwdziałania negatywnemu trendowi jakim jest zaprzestawanie utrzymywania

zwierząt trawożernych w gospodarstwach posiadających TUZ. Pasące się zwierzęta wielorako oddziałują na ekosystem. Aktywnie pielęgnują TUZ poprzez zgryzanie i wydeptywanie darni chroniąc przy tym jej bioróżnorodność. Dodatkowo, wymóg polegający na zakazie przeorywania TUZ w trakcie trwania zobowiązania, wzmocni znaczenie wspieranych TUZ w sekwestracji węgla.

- **Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe**

Celem praktyki Międzyplony ozime / Wsiewki śródplonowe jest poprawa stanu i ochrona gleby. Międzyplony mają za zadanie pokrycie gleby roślinnością, szczególnie w okresach newralgicznych, w których gleby są narażone na erozję, dzięki czemu ograniczają wymywanie składników do wód podziemnych. Posiadają one także znaczący wpływ na ochronę zasobów naturalnych gleb, w szczególności poprzez zwiększanie substancji organicznej w glebie. Uprawa międzyplonów oraz wsiewek śródplonowych może także zwiększać pochłanianie CO₂ w rolnictwie, poprzez wiązanie go w materii organicznej.

- **Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem**

Celem praktyki jest właściwe zarządzanie nawożeniem dostosowanym do zasobności gleb w azot, fosfor, potas, magnez, wapń (N, P, K, Mg i Ca) i potrzeb roślin z wykorzystaniem analizy gleby i systemów wspomagania decyzji w zakresie nawożenia.

Badanie (analiza chemiczna) gleby umożliwia zastosowanie optymalnych ilości nawozów, co pozwoli na uniknięcie wprowadzenia zbyt dużej ich ilości do gleby oraz ograniczenie ich wymywania i przenikania do wód gruntowych. Wyniki analizy gleby posłużą do opracowania planu nawożenia, który wskaże ilości N, P, K, Mg i Ca do zastosowania w nawozach na danej działce rolnej.

Nawozy należą do najważniejszych elementów decydujących o uzyskiwanych plonach w produkcji roślinnej. Jednakże stosowanie nawozów w dawkach przekraczających potrzeby nawozowe roślin może mieć skutki negatywne w postaci zakwaszenia gleb, przენawożenia roślin azotem, wymywania składników odżywczych i emisji związków azotu do atmosfery. Straty azotu w formie amoniaku z mineralnych nawozów azotowych są uzależnione od warunków glebowo-klimatycznych, techniki aplikacji oraz rodzaju zastosowanego nawozu.

Racjonalne stosowanie nawozów może przyczynić się w sposób bezpośredni do zmniejszenia zużycia nawozów. Dodatkowo może wpłynąć na ograniczenie emisji tlenków azotu do atmosfery, przez co przyczynia się do ochrony powietrza, oraz zapobiegania przedostawaniu się zawartych w nawozach składników, szczególnie azotu i fosforu, do wód powierzchniowych i podziemnych, dzięki czemu wpływa na poprawę jakości wód. Poprzez racjonalne, co w tym przypadku oznacza zrównoważone stosowanie nawozów, dawki składników nawozowych powinny być bezpośrednio wykorzystane przez rośliny. Interwencja zawiera wariant dotyczący wapnowania. Działanie ma przeciwdziałać zakwaszeniu gleb, które stanowi istotne zagrożenie dla środowiska. Zakwaszenie m.in. pogarsza strukturę gleby, osłabia kompleks sorpcyjny i zdolność zatrzymywania wody (co ma szczególne znaczenie w okresach suszy), zwiększa mobilność glinu i manganu oraz innych metali ciężkich, zmniejsza efektywność wykorzystania azotu i fosforu, przez co wpływa na pogorszenie jakości wód na skutek strat niewykorzystywanego przez rośliny azotu i fosforu, a także wpływa na jakość wód podziemnych (przenikanie azotu azotanowego).

- **Zróznicowana struktura upraw**

Celem praktyki jest poprawa jakości gleby i potrzeba odbudowy materii organicznej poprzez wzbogacenie struktury upraw o gatunki roślin, które wpływają zarówno na dodatni bilans materii organicznej, jak i na zwiększanie się różnorodności biologicznej. Ponadto, do ochrony różnorodności biologicznej wymóg udziału co najmniej trzech różnych upraw w gospodarstwie przyczyni się do ograniczania monokultur na gruntach ornych.

- **Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji**

Ograniczenie emisji amoniaku na etapie stosowania obornika na gruntach ornych można osiągnąć poprzez doskonalenie metod aplikacji nawozów naturalnych np. poprzez orkę lub płytką uprawę,

niemniej jednak za najbardziej efektywną strategię ograniczania emisji amoniaku podczas stosowania obornika uważa się skrócenie czasu jego pozostawienia na powierzchni pola. Wynika to z faktu, że

większość amoniaku jest uwalniana z obornika w ciągu kilku godzin po rozrzuceniu na powierzchni ziemi.

Celem praktyki jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery poprzez działanie polegające na wymieszaniu obornika w okresie maksymalnie 12 godzin od jego aplikacji na glebę. W znaczny sposób wpłynie to na ograniczenie emisji amoniaku, a jednocześnie będzie możliwe do realizacji przez rolników ze względów organizacyjnych. Dodatkowo praktyka pozwoli na ograniczenie emisji podtlenku azotu. Dodatkowo, propagowanie nawożenia obornikiem (praktyka będzie dostępna również dla gospodarstw nieposiadających własnego obornika), przyczyni się do poprawy jakości gleb i zwiększenia sekwestracji węgla w glebie, a także będzie promować zrównoważoną produkcję w gospodarstwie.

- **Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo**

Ograniczenie emisji amoniaku ze stosowanych na gruntach, płynnych nawozów naturalnych, można osiągnąć poprzez doskonalenie metod aplikacji nawozów naturalnych np. poprzez orkę lub płytką uprawę. Niemniej jednak, najskuteczniejszą metodą w tym zakresie jest aplikacja płynnych nawozów naturalnych bezpośrednio do gleby. Przykładowo badania dotyczące stosowania gnojowicy, wskazują, że wprowadzenie jej bezpośrednio do gleby przyczynia się do ograniczenia emisji amoniaku na poziomie do 90%. Aplikacja dogłębowa przyczynia się do lepszego wykorzystania składników pokarmowych dostępnych w nawozach naturalnych przy jednoczesnym ograniczeniu emisji amoniaku i podtlenku azotu.

Celem praktyki jest zachęcenie rolników do stosowania metod dogłębowych podczas aplikacji płynnych nawozów naturalnych, co przyczyni się do ograniczenia emisji amoniaku do atmosfery ze stosowanych nawozów.

- **Uproszczone systemy uprawy**

W Polsce dominuje tradycyjny – płużny system uprawy roli. Jednak taki sposób przygotowania pola pod zasiew prowadzi do wielu negatywnych zmian w środowisku glebowym. Duża głębokość i intensywność spulchniania przy stosowaniu uprawy płużnej przyspiesza proces mineralizacji próchnicy. Ubytek glebowej materii organicznej wywiera negatywny wpływ na strukturę gleby, pojemność wodną i jej biologiczną aktywność. Celem praktyki jest wsparcie konserwującej uprawy roli, której głównym celem jest zachowanie naturalnych zasobów przyrody przy równoczesnym osiągnięciu zadowalających plonów. Uprawa ta bazuje na wspieraniu naturalnych procesów biologicznych w glebie a wszelkiego rodzaju zabiegi uprawowe są zredukowane do niezbędnego minimum. Środki produkcji pochodzenia organicznego lub syntetycznego są w tym systemie uprawy w ten sposób stosowane, aby nie naruszać procesów odtwarzających życie biologiczne i naturalnej struktury gleby.

W ramach systemu uprawy konserwującej, wspieranej w ramach praktyki, wyróżnia się uprawę bezorkową - bezpłużną, gdzie pług zastępowany jest innymi narzędziami uprawowymi, np. przez bronę talerzową, kultywator ścierniskowy, spulchniacz obrotowy. Jednocześnie uprawa traw na gruntach ornych z uwagi na jej charakter (prowadzenie w cyklu wieloletnim, standardowo stosowana technika uprawy) nie może zostać objęta wsparciem w ramach praktyki.

Uproszczonym systemem uprawy jest również tzw. pasowa uprawa roli (strip-till), która polega na spulchnieniu pasa gleby wzdłuż rzędów rośliny uprawnej. Po pasowym spulchnieniu (nawet do 30 cm) wykonuje się nawożenie i siew nasion. Wszystkie te zabiegi można przeprowadzić w trakcie jednego przejazdu zestawem składającym się z maszyny spulchniającej glebę, siewnika i aplikatora umożliwiającego rzędowe (zlokalizowane) stosowanie nawozu.

Prowadzenie upraw uproszczonych (bezpłużnych, pasowych) zapobiega erozji wodnej i wietrznej, poprawia strukturę i porowatość gleby, wpływa na lepsze zatrzymywanie wody w glebie i zwiększanie zawartości substancji organicznej w wierzchniej warstwie gleby, ogranicza parowanie wody z gleby oraz straty azotu w czasie zimy. Jednocześnie ograniczenie zabiegów uprawowych zmniejsza ilość spalin trafiających do atmosfery.

Praktyka nie obejmuje tzw. uprawy zerowej z uwagi na zbyt duże negatywne konsekwencje stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin w tym typie upraw.

Wymieszanie słomy z glebą

Żyzność gleby jest ściśle powiązana z zawartością w niej próchnicy. Dlatego wykorzystanie słomy do utrzymywania lub zwiększania poziomu zawartości materii organicznej, jak i składników pokarmowych w glebach jest najskuteczniejszym działaniem zapewniającym utrzymanie ich żyzności. Z punktu widzenia racjonalnej gospodarki nawozowej przyorwanie słomy jest zabiegiem korzystnym, gdyż jest ważnym źródłem węgla powracającego do gleby i wzbogaca glebę w próchnicę, co oznacza poprawę właściwości chemicznych, fizycznych i biologicznych gleby. Przeznaczając do przyorania masę słomy zbóż wynoszącą przeciętnie 4,5 tony i zawierającą ok. 42% Corg., dostarcza się glebie około 1900 kg/ha węgla organicznego.

Ponadto przyorana słoma zapewnia powrót do gleby składników mineralnych niezbędnych dla rozwoju roślin. Wzrost zawartości próchnicy o 1% zwiększa o 30% retencję wodną gleb. Regularne przyorwania słomy zapewniają utrzymanie żyzności gleby w efekcie zwiększania poziomu próchnicy, co oznacza poprawę właściwości chemicznych, fizycznych i biologicznych gleby. Większa zawartość próchnicy podtrzymuje tak bioróżnorodność organizmów glebowych, jak i zmniejsza podatność gleb na procesy erozyjne oraz zwiększa ich żyzność. Wartość reprodukcyjną słomy określa się przy wykorzystaniu współczynników reprodukcji/odnowy, które informują o ilości (w kg·ha⁻¹) glebowej materii organicznej, o którą zostanie wzbogacona gleba w wyniku wprowadzania do niej słomy określonego gatunku roślin. Zgodnie ze stosowanymi w Polsce współczynnikami reprodukcji i degradacji materii organicznej, współczynnik odnowy materii organicznej dla 1 tony masy słomy wynosi średnio +0,175–0,210. Dla porównania – dla 1 tony obornika wynosi +0,070, a dla 1 m³ gnojowicy +0,014–0,028.

Powyższe praktyki włączone w ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi będą objęte systemem punktowym.

Do każdej z praktyk przypisana została odpowiednia liczba punktów. Wartości punktów odpowiadają wysokości stawek wyliczonych przez Instytut na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści (1 pkt odpowiada ok 100 zł), a także odzwierciedlają wkład ponoszony na realizację poszczególnych praktyk a także ich znaczenie środowiskowe.

Warunkiem przystąpienia do ekoschematu jest uzyskanie co najmniej takiej liczby punktów (minimalna liczba), która odpowiada równowartości punktów jaką rolnik otrzymałby w sytuacji realizacji na co najmniej 25% powierzchni użytków rolnych najwyższej punktowanej praktyki. Uzyskanie minimalnej liczby punktów możliwe jest za pomocą co najmniej jednej lub dowolnej liczby praktyk.

Na danej działce rolnej możliwa jest realizacja dowolnej liczby praktyk z następującymi wyjątkami:

- Praktyki Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe nie łączy się na tej samej działce z praktykami: Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji, Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrzygowo, Uproszczone systemy uprawy i Wymieszanie słomy z glebą;
- Praktyki Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji nie łączy się na tej samej działce z praktykami: Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrzygowo, Uproszczone systemy uprawy i Wymieszanie słomy z glebą;
- Praktyki Wymieszanie słomy z glebą nie łączy się na tej samej działce z praktyką Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrzygowo i praktyką Uproszczone systemy uprawy. **Komplementarność z innymi interwencjami:**

Interwencja jest komplementarna (uzupełniająca się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb jak i szczegółowych celów UE. Interwencja stanowi również dopełnienie zasad warunkowości poprzez realizację wymogów wykraczających ponad jej wymagania i tym samym cele szczegółowe UE są realizowane w szerszym zakresie.

Praktyka Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt

Dzięki odniesieniu do obsady zwierząt trawożernych na TUZ, praktyka jest komplementarna z ekoschematem – Dobrostan zwierząt. Ekoschemat Dobrostan zwierząt ma na celu zapewnienie zwierzętom podwyższonych standardów bytowych, obejmując również wypas.

Ponadto, z punktu widzenia realizacji celów klimatyczno-środowiskowych praktyka jest również komplementarna w skali kraju z interwencjami rolno-środowiskowo-klimatycznymi II filaru (Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000).

Praktyka Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe

Praktyka jest komplementarna (uzupełnia się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich, w tym w szczególności innymi praktykami, m.in. Zróżnicowaną strukturą upraw w zakresie ochrony zasobów, poprawy jakości gleby i sekwestracji węgla w glebie, przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb, jak i szczegółowych celów UE.

Praktyka Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem

Praktyka jest komplementarna (uzupełniająca się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich, w tym innych praktyk, np.: Wymieszaniem obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji, czy Zróżnicowanej struktury upraw w zakresie ochrony zasobów i poprawy jakości gleby, przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb, jak i szczegółowych celów UE.

Praktyka Zróżnicowana struktura upraw

Praktyka jest komplementarna (uzupełniająca się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich, w tym innych praktyk, np.: Opracowaniem i przestrzeganiem planu nawożenia, czy Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe, w zakresie ochrony zasobów i poprawy jakości gleby, przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb, jak i szczegółowych celów UE. Praktyka Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji oraz Stosowanie

płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo

Uchwała nr 34 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ograniczania zanieczyszczenia powietrza wskazuje, że w celu ograniczenia emisji amoniaku propagowane będą wśród rolników działania polegające na przyoraniu obornika w ciągu 12 godzin od aplikacji oraz rozlewaniu gnojowicy innymi metodami niż rozbryzgowo. Praktyki, poprzez zachętę finansową, bezpośrednio wpisują się w realizację przyjętych założeń.

Praktyki są komplementarne z interwencjami inwestycyjnymi II filaru ukierunkowanymi na ograniczenie emisji amoniaku i GHG.

Praktyka Uproszczone systemy uprawy

Praktyka jest komplementarna (uzupełniająca się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb jak i szczegółowych celów UE. Praktyka jest komplementarna z interwencjami inwestycyjnymi II filaru ukierunkowanymi na ograniczenie emisji GHG. Praktyka Wymieszanie słomy z glebą

Praktyka jest komplementarna (uzupełniająca się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich w tym w szczególności innymi praktykami, m.in. Zróżnicowaną strukturą upraw, Uproszczonymi systemami uprawy w zakresie ochrony zasobów, poprawy jakości gleby i sekwestracji węgla w glebie, przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb, jak i szczegółowych celów UE.

Opis zobowiązań w ramach ekoschematu

Wymagania w ramach interwencji:

Ekoschemat mogą realizować tylko te gospodarstwa, które spełnią warunek uzyskania minimalnej liczby punktów.

Minimalna liczba punktów określana jest jako równowartość punktów, jakie rolnik otrzymałby w sytuacji realizacji na co najmniej 25% powierzchni użytków rolnych najwyższej punktowanej praktyki.

W ramach interwencji poszczególne praktyki mają następujące wymagania:

Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt:

- Obsada zwierząt trawożernych w gospodarstwie wynosi co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 2 DJP/ha TUZ w okresie wegetacyjnym roślin
- Zakaz przeorywania TUZ w okresie realizacji ekoschematu.

Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe:

1) utrzymywanie roślin w postaci:

1.

- wsiewek roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanek z udziałem roślin bobowatych drobnonasiennych w uprawę główną lub
- międzyplonów ozimych w formie mieszanek utworzonych z co najmniej 2 gatunków roślin w terminie do 1 października i utrzymywanych, co najmniej do 15 lutego następnego roku. W okresie utrzymania międzyplonu ozimego dopuszcza się jego mulczowanie, jednak nie wcześniej niż po 15 listopada.

- 2) Zakaz stosowania środków ochrony roślin:
- 1. ○ na międzyplonach ozimych - przez okres ich utrzymania, ○ w przypadku wsiewek śródplonowych - od momentu zbioru uprawy głównej przez co najmniej 8 tygodni lub do momentu wysiewu kolejnej uprawy głównej.

Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem

Praktyka składa się z dwóch wariantów: wariantu podstawowego (bez wapnowania, w przypadku, gdy wyniki próbek gleby nie wskazują na potrzebę zastosowania wapnowania):

- Opracowanie i przestrzeganie planu nawozowego do powierzchni gruntów ornych i trwałych użytków zielonych w gospodarstwie, opartego na bilansie azotu oraz chemicznej analizie gleby, określającego dawki składników pokarmowych (N, P, K i Mg oraz potrzeby wapnowania) oraz
- Wariantu z wapnowaniem, który obejmuje opisany wyżej zakres podstawowy rozszerzony o zastosowanie wapnowania, którego potrzeba wynika z przeprowadzonych w ramach wariantu podstawowego badań gleby, przy czym wsparcie do wapnowania przysługuje do powierzchni gruntów w gospodarstwie o pH poniżej lub równej 5,5, na których wykonywany jest zabieg

wapnowania. Wsparcie w zakresie wapnowania do poszczególnych działek rolnych przysługuje nie częściej niż raz na 4 lata. **Zróznicowana struktura upraw**

Uprawa co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym:

- 1) udział głównej uprawy w strukturze zasiewów nie przekracza 65% i udział „trzeciej lub, w przypadku większej liczby upraw, łącznie trzeciej i kolejnych upraw” nie może być mniejszy niż 10%,
- 2) co najmniej 20% w strukturze zasiewów stanowią: uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) oraz
- 3) udział zbóż w strukturze zasiewów nie przekracza 65%, oraz
- 4) udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in.: okopowe) nie przekracza 30%.

Za odrębną uprawę uznaje się uprawę zgodnie z definicją określoną w ramach normy GAEC 7.

Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji

- Wymieszanie określonej ilości obornika z glebą maksymalnie w ciągu 12 godzin od aplikacji na gruncie ornym;
- Potwierdzenie realizacji tej praktyki za pomocą tzw. zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR.

Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo

- Stosowanie określonej ilości płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych.

Uproszczone systemy uprawy

Na gruntach ornych uprawa roślin prowadzona jest w formie uprawy konserwującej bezorkowej lub uprawy pasowej (strip – till), przy czym:

- zabiegi uprawowe wykonywane są z odstępami od uprawy płużnej w zespole uprawek późniwnych i przedsiwnych,
- po zbiorze uprawy pozostawia się na polu całość resztek późniwnych w formie mulczu. Praktyka nie obejmuje uprawy zerowej.

Wymieszanie słomy z glebą

- Rozdrobnienie i wymieszanie całej słomy z glebą lub jej przyoranie po zbiorze plonu głównego na gruntach ornych.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Warunki kwalifikowalności:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą.
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, która może zostać im wypłacona wynosi co najmniej 200,00 euro.
- Działka deklarowana do wsparcia o minimalnej powierzchni 0,1 ha, musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.
- Ekoschemat mogą realizować tylko te gospodarstwa, które spełnią warunek uzyskania minimalnej liczby punktów. Minimalna liczba punktów określana jest jako równowartość punktów, jakie rolnik otrzymałby w sytuacji realizacji na co najmniej 25% powierzchni użytków rolnych najwyższej punktowanej praktyki. **Beneficjent:**

Rolnik aktywny zawodowo.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.
GAEC03	Zakaz wypalania ściernisk, chyba że odbywa się to ze względów związanych ze zdrowiem roślin
GAEC05	Zarządzanie orką, przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, w tym uwzględnianie nachylenia terenu
GAEC06	Minimalna pokrywa glebowa, w celu uniknięcia niepokrycia gleby roślinnością w najwrażliwszych okresach
GAEC07	Zmianowanie upraw na gruntach ornych, z wyjątkiem roślin rosnących pod wodą
GAEC08	Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne Minimalny udział co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W przypadku gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 28 ust. 5a, udział, jaki należy przypisać zgodności z GAEC, jest ograniczony do 3 %.

	Minimalny udział co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa, jeżeli obejmuje to również międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią grunty ugorowane lub elementy nieprodukcyjne. W odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują czynnik korygujący 0,3. Zachowanie elementów krajobrazu Zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych Fakultatywnie – środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin
GAEC09	Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.
SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Praktyka Międzyplony ozime /wsiewki śródplonowe:

Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin: (i) art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097); (ii): § 1 ust. 1 pkt 1-4, 6 i 2 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097).

Praktyka Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem:

art. 105a ust. 1–3 oraz art. 105c ustawy Prawo wodne oraz rozdział 1.5 ust. 3 i 5–7 programu działań – wymogi dotyczące obowiązku wykonania planu nawożenia w zakresie stosowania nawozów zawierających azot.

Praktyka Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji i Praktyka Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo:

Pkt 4 rozdział 1.2.3 Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu

Praktyka Uproszczone systemy uprawy:

W Polsce dominuje tradycyjny - płużny system uprawy gleby. Praktyka wprowadza obowiązek uprawy roślin i wykonania zabiegów uprawowych bez stosowania pługa i odwracania gleby a także dodatkowo obliuguje do pozostawiania na polu całości resztek poźniwnych.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a ekoschematem (należy wyjaśnić, w jaki sposób ekoschemat wykracza poza wartość bazową, w szczególności w odniesieniu do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm krajowych)

Praktyka Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt

Norma DKR 1 nakłada obowiązek utrzymania powierzchni TUZ na określonym poziomie w skali kraju, natomiast DKR 9 wprowadza zakaz przekształcania lub zaorywania wyznaczonych cennych trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000. Obsada zwierząt liczona będzie do całej powierzchni TUZ w gospodarstwie, jednakże płatność będzie przysługiwała jedynie do powierzchni TUZ położonych poza obszarami Natura 2000

Dzięki powiązaniu z odpowiednią (niską) obsadą zwierząt praktyka zapewnia ochronę bioróżnorodności tych siedlisk poprzez ekstensywne użytkowanie.

Praktyka Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe

Praktyka wykracza poza wymogi normy DKR 6, DKR 7 i DKR 8, ponieważ w ramach tej praktyki jest obowiązek utrzymania międzyplonu w formie mieszanki utworzonej z co najmniej 2 gatunków roślin, w przeciwieństwie do: wymogów normy DKR 6, DKR 7 i DKR 8 – w ramach których międzyplony mogą być realizowane za pomocą upraw jednogatunkowych, a dodatkowo w przypadku DKR 7 będzie to dotyczyło innych powierzchni, ponieważ w ramach praktyki są to międzyplony ozime – utrzymywane w okresie jesienno-zimowym, natomiast w DKR 7 są to o międzyplony uprawiane jeszcze w tym samym roku co uprawa w plonie głównym (międzyplony ścierniskowe). W zakresie stosowania środków ochrony roślin praktyka wykracza ponad SMR 7, SMR 8 oraz odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin poprzez wprowadzenie zakazu ich stosowania.

Praktyka Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem W odróżnieniu od wymogu SMR 2, nakładającego jedynie obowiązek opracowywania i przestrzegania planu nawożenia azotem, w ramach praktyki, wymogi dotyczą opracowania i przestrzegania planu nawożenia, (obok azotu N), również dla pozostałych makroelementów, tj.

fosforu(P), potasu (K), magnezu (Mg) oraz pH gleby.

Jednocześnie w ramach praktyki wymagana jest chemiczna analiza gleby określająca dawki składników pokarmowych: P, K i Mg oraz potrzeby wapnowania – brak jest takiego wymogu w ramach SMR 2.

Praktyka Zróżnicowana struktura upraw

Praktyka wykracza ponad normę DKR 7, gdyż, obok wskazania minimalnych i maksymalnych powierzchni upraw w strukturze zasiewów, wprowadza obowiązkowy, minimalny udział roślin strukturotwórczych (posiadających dodatnie współczynniki reprodukcji glebowej materii organicznej, np. rośliny bobowate) oraz określa górne limity udziałów: roślin neutralnych (niewpływających znacząco na ubytek ani na wzrost materii organicznej, np. zboża) oraz mających negatywny wpływ na bilans materii organicznej (posiadających ujemne współczynniki degradacji glebowej materii organicznej, np. rośliny okopowe).

Praktyka Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji

W odniesieniu do terenów o dużym nachyleniu, nakłada się wymóg przyorania lub wymieszania z glebą obornika nie później niż następnego dnia po jego zastosowaniu. Praktyka wykracza poza ten wymóg, gdyż dotyczy wykonania zabiegu przyorania lub wymieszania obornika w terminie krótszym, tj. w ciągu 12 godzin od aplikacji na glebę, również na gruntach ornych nieposiadających spadków (wdrażanie na poziomie całego kraju).

Praktyka Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo

W odniesieniu do gruntów ornych położonych na terenach o dużym nachyleniu, nakłada się wymóg przyorania lub wymieszania z glebą nie później niż następnego dnia po jego zastosowaniu.

W ramach praktyki zobowiązuje się rolnika do stosowania nawozów płynnych na gruntach ornych, również na terenach nieposiadających spadków (wdrażanie na poziomie całego kraju) techniką doglebową (lub naglebową na TUZ-ach z wyłączeniem rozbryzgowej), która zwiększa skuteczność deponowania biogenów w glebie, co wykracza poza wymogi ujęte w ramach SMR 2. **Praktyka**

Uproszczone systemy uprawy

Praktyka wykracza poza prawodawstwo krajowe i warunkowość w następujący sposób:

wprowadza obowiązek uprawy roślin i wykonania zabiegów uprawowych bez stosowania pługa i odwracania gleby a także dodatkowo obliguje do pozostawiania na polu całości resztek poźniwnych. Norma DKR 6 dotyczy utrzymania okrywy roślinnej (rozumianej również jako ściernisko) w okresie od 1 listopada do 15 lutego na określonej powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. W ramach praktyki rolnik będzie miał obowiązek pozostawić całość resztek poźniwnych (w tym słomy) w formie mulczu, co przyczyniać się będzie do ograniczenia parowania ale też będzie stanowiło źródło materii organicznej, która wróci do gleby. Przede wszystkim jednak zobowiązanie w ramach praktyki będzie wiązało się z odstąpieniem od upraw płużnej w zespole uprawek przedsięwziętych i poźniwnych, co daleko wykracza poza obowiązki wynikające z normy GAEC 6, która nie reguluje sposobu prowadzenia uprawy w gospodarstwie.

Praktyka Wymieszanie słomy z glebą

Praktyka wykracza ponad normę:

- GAEC 7, gdyż polega na wprowadzeniu do gleby dodatkowej masy organicznej o wysokich współczynnikach reprodukcji gleby, ponad dywersyfikację upraw i zmianowanie obowiązujące w ramach normy GAEC 7. Tym samym, wymieszanie z glebą słomy, dodatkowo wpłynie pozytywnie na utrzymanie żyzności i jakości gleb poprzez racjonalną gospodarkę glebową materiałą organiczną oraz będzie wspierać efektywne zarządzanie składnikami pokarmowymi.
- GAEC 6, gdyż powierzchnia objęta praktyką nie może być jednocześnie deklarowana jako spełnienie normy GAEC 6. Czynności w ramach praktyki nie mogą dotyczyć pozostawienia słomy na powierzchni pola i utrzymania okrywy ochronnej gleby w okresie jesienno-zimowym. Wynika to z tego, że wsparciem w ramach praktyki objęte będzie wymieszanie słomy z glebą bądź jej przyoranie bezpośrednio po zbiorze plonu głównego, a nie po okresie zimowym.

7 Zakres i wysokość wsparcia

Typ płatności - art. 31 ust. 7 lit. b.

Płatność roczna przyznawana do powierzchni gruntów objętych poszczególnymi praktykami w ramach ekoschematu. Podstawę do wyliczenia płatności za ekoschemat stanowi suma punktów uzyskana w ramach ekoschematu, uwzględniająca liczbę realizowanych praktyk, ich punktową wartość oraz powierzchnię, na której będą realizowane.

Szacowana stawka: Wysokość wsparcia odpowiada liczbie punktów przypisanych do danej praktyki.

Wartość 1 pkt = 100 zł. stawki

Do praktyk przypisano następująca liczba punktów:

Lp.	Praktyki w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe	Proponowana liczba pkt (1pkt = 100 PLN)
1	Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt	5
2	Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe	5
3A	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant podstawowy	1
3B	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant z wapnowaniem	3
4	Zróżnicowana struktura upraw	3
5	Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji	2
6	Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo	3
7	Uproszczone systemy uprawy	4
8	Wymieszanie słomy z glebą	2

Wartości punktów odpowiadają wysokości wsparcia wyliczonej przez Instytut na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści (1 pkt odpowiada ok 100 zł), a także odzwierciedlają wkład ponoszony na realizację poszczególnych praktyk a także ich znaczenie środowiskowe.

W przypadku większego lub mniejszego zainteresowania realizacją poszczególnych praktyk w ramach ekoschematu proponowane punkty lub ich wartość mogą ulec odpowiednio zmniejszeniu (do minimalnej stawki określonej w Planie Strategicznym WPR) lub zwiększeniu (ale tylko do maksymalnej wartości stawki wyliczonej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (IERiGŻ-PIB)).

Kalkulacja wysokości wsparcia w ramach poszczególnych praktyk została opracowana przez IERiGŻ-PIB, co potwierdza odpowiedni certyfikat. Wysokość szacowanej stawki płatności, wyrażona wartością punktową, stanowi częściową rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją danej praktyki w ramach ekoschematu, i przedstawia się następująco:

- Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt - 43%
- Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe - 66%
- Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - w. podstawowy – 70%
- Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – w. z wapnowaniem – 42%
- Zróżnicowana struktura upraw – 80%
- Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji – 42%
- Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo – 93%
- Uproszczone systemy uprawy – 60%
- Wymieszanie słomy z glebą – 33%

W celu wyliczenia wysokości wsparcia w ramach poszczególnych praktyk ekoschematu IERiGŻ-PIB brał pod uwagę następujące elementy:

Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt: wysokość wsparcia w ramach praktyki jest wynikiem bilansu poszczególnych pozycji kosztów i korzyści związanych z różnicą między średnim poziomem dochodu pomiędzy gospodarstwami o niezrównoważonej ($<0,3$ i > 2 DJP/ha TUZ) a zrównoważonej obsadzie zwierząt (0,3 – 2 DJP/ha TUZ) oraz dodatkowym kosztem pracy własnej (również liczoną jako różnica średniej dla gospodarstw o niezrównoważonej obsadzie i gospodarstw o obsadzie zrównoważonej). Dodatkowo, mając na względzie, że wyliczenia opierały się na wartościach archiwalnych, przyjęto założenie wzrostu cen w kolejnych latach, zwiększając uzyskaną kwotę o 10%.

Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe: wysokość wsparcia w ramach praktyki jest wynikiem uśrednionego bilansu poszczególnych pozycji kosztów i korzyści wynikających z wdrażania praktyki poprzez uprawę międzyplonów ozimych lub wsiewek śródplonowych. Utracona korzyść dla rolnika jest określona przez różnicę w plonowaniu rośliny głównej bez wsiewki i przy wprowadzeniu wsiewki. W przypadku międzyplonu – brak jest utraconej korzyści, gdyż wdrażając wymogi w ramach podstawowych norm poprzez uprawę międzyplonów jednogatunkowych, rolnik nie ma możliwości zasiewu rośliny ozimej w plonie głównym. Dodatkowe koszty wynikają z kosztów wysiewu roślin, a mianowicie kosztów związanych z rodzajem i masą nasion drugiego gatunku rośliny z przeznaczeniem na międzyplon bądź kosztów wysiewu wsiewki oraz kosztem materiału siewnego, dodatkowymi kosztami wysiewu wsiewki wiosną w rosnącą roślinę ozimą. Dodatkowo, mając na względzie, że wyliczenia opierały się na wartościach archiwalnych przyjęto założenie wzrostu cen w kolejnych latach, zwiększając uzyskaną kwotę o 10%.

Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem: Jako założenia dla określenia wysokości wsparcia przyjęto utraconą korzyść (brak) oraz dodatkowe koszty związane z opracowaniem planu nawozowego, prowadzeniem ewidencji upraw, produkcji nawozów naturalnych i organicznych oraz nawożenia w gospodarstwie, usługą pobrania próbki i badania gleby jak również premią motywacyjną za udział w szkoleniu. W przypadku wyliczenia stawki płatności w części dotyczącej wapnowania, uwzględniono obok kosztów sporządzenia planu nawozowego, również uśredniony koszt jednostkowy nawozów wapniowych w 2019 r., przeciętny koszt nawozów wapniowych oraz koszt ich rozrzucenia na polu. Z uwagi na to, że część gospodarstw rolnych, zgodnie z dyrektywa azotanową i programem działań jest zobowiązana do opracowywania planu nawożenia azotem, wysokość płatności wyrażona liczbą punktów 1 nie uwzględnia kosztu opracowania planu nawozowego. Dodatkowo, mając na względzie, że wyliczenia opierały się na wartościach archiwalnych, przyjęto założenie wzrostu cen w kolejnych latach, zwiększając uzyskaną kwotę o 10%.

Zróżnicowana struktura upraw: Jako założenia dla określenia wysokości wsparcia dla praktyki przyjęto bilans utraconych korzyści i dodatkowych kosztów ponoszonych przez rolnika. Utracona korzyść wynika z różnicy w dochodzie z jednego ha użytków rolnych między dwoma grupami gospodarstw wyróżniającymi się zrównoważoną strukturą upraw polowych, która pozytywnie wpływa na urodzajność gleby (odpowiadającą gospodarstwom norfolkskim) w porównaniu do gospodarstw pozostałych. Natomiast dodatkowe koszty stanowią różnicę w opłacie pracy własnej między badanymi grupami gospodarstw. Dodatkowo, mając na względzie, że wyliczenia opierały się na wartościach archiwalnych, przyjęto założenie wzrostu cen w kolejnych latach, zwiększając uzyskaną kwotę o 10%.

Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji: Obliczając wysokość wsparcia dla ekoschematu wzięto pod uwagę brak utraconej korzyści oraz dodatkowy koszt wykonania praktyki, tj. rozrzucenia i wymieszania obornika z glebą. Od wyliczonej w ten sposób wartości odjęto dodatkową korzyść dla rolnika, którą jest ograniczenie strat azotu w porównaniu do praktyki wykonywanej w dłuższym okresie czasu. Dodatkowo, mając na względzie, że wyliczenia opierały się na wartościach archiwalnych, przyjęto założenie wzrostu cen w kolejnych latach, zwiększając uzyskaną kwotę o 10%.

Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo: Obliczając wysokość wsparcia wzięto pod uwagę brak utraconej przez rolnika korzyści oraz dodatkowy koszt wykonania usługi dogłębowej aplikacji gnojowicy. Od wyliczonej w ten sposób wartości odjęto dodatkową korzyść, którą poprzez zastosowanie przez rolnika płytkiej iniekcji przy aplikacji nawozów

naturalnych płynnych ograniczy się straty azotu o 20%. Dodatkowo, mając na względzie, że wyliczenia opierały się na wartościach archiwalnych, przyjęto założenie wzrostu cen w kolejnych latach, zwiększając uzyskaną kwotę o 10%.

Uproszczone systemy uprawy: wysokość wsparcia jest wynikiem bilansu poszczególnych pozycji utraconych korzyści przy uprawie uproszczonej w porównaniu do systemu tradycyjnego oraz

dotychczasowych kosztów związanych z usługą świadczoną odpowiednim sprzętem rolniczym, tj. zestawem do uprawy i siewu bezpośredniego. Dodatkowo, mając na względzie, że wyliczenia opierały się na wartościach archiwalnych, przyjęto założenie wzrostu cen w kolejnych latach, zwiększając uzyskaną kwotę o 10%.

Wymieszanie słomy z glebą: wysokość wsparcia w ramach praktyki jest wynikiem bilansu utraconej korzyści stanowiącej wartość słomy oraz kosztu wymieszania słomy z glebą.

Po roku realizacji Planu Strategicznego przewidywane jest przeprowadzenie oceny wdrażania ekoschematu. W przypadku zaistnienia potrzeby, Plan zostanie zaktualizowany w celu zapewnienia realizacji zakładanych celów.

Znak sprawy: ZEPRROW.431.29.2022.5

Warszawa, 4 lipca 2022 r.

Pan
Krzysztof Cieciora
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

temat: certyfikat metodologii kalkulacji płatności dla praktyk w ramach ekoschematu *Rolnictwo węglowe na lata 2023-2027*

Szanowny Panie Ministrze,

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zaświadcza, że przygotowane przez pracowników Instytutu stawki płatności dla następujących praktyk w ramach ekoschematu *Rolnictwo węglowe* lata 2023-2027:

- Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt
- Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe
- Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem
- Zróżnicowana struktura upraw
- Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji
- Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrygowo
- Uproszczone systemy uprawy
- Wymieszanie słomy z glebą

wykonane zostały w sposób ekspercki, zgodnie ze standardami stosowanymi w badaniach ekonomiczno-rolniczych.

W związku z tym, Instytut potwierdza adekwatność i dokładność obliczeń oraz nadaje Certyfikat metodologii kalkulacji płatności dla praktyk w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe na lata 2023-2027.

Z poważaniem

dr inż. Sylwia Łaba

Dyrektor IERiGŻ-PIB

/podpisano elektronicznie/

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Nie dotyczy

9 **Zgodność z zasadami WTO** Kategoria zielona Pkt 12 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja wpisuje się w kategorię zieloną (Green Box) zgodnie z ust. 12 załącznika nr 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja jest zgodna z wymogami w zakresie kategorii zielonej, ponieważ nie powoduje zakłóceń handlu ani zmian w produkcji.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
4_2_1 - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt	Jednolita		R.6; R.7; R.14; R.31;
4_2_2 - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.14; R.19; R.21;
4_2_3a - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant podstawowy	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.19; R.20; R.21; R.22;
4_2_8 - Wymieszanie słomy z glebą	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.12; R.14; R.19; R.23;
4_2_5 - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.20;
4_2_7 - Uproszczone systemy uprawy	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.12; R.14; R.19; R.23;
4_2_4 - Zróżnicowana struktura upraw	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.19; R.31;
4_2_6 - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.20;
4_2_3b - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant z wapnowaniem	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.19; R.20; R.21; R.22;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

4_2_1 - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką - tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań.

Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej i nie przekracza kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_2_2 - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką - tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej i nie przekracza kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_2_3a - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant podstawowy

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką – tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej i nie przekracza kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_2_8 - Wymieszanie słomy z glebą

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką – tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej i nie przekracza kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_2_5 - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką – tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej i nie przekracza kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_2_7 - Uproszczone systemy uprawy

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką – tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej i nie przekracza kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_2_4 - Zróżnicowana struktura upraw

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej. Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką – tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi pełną rekompensatę (100%) kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar. 4_2_6 - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrzgowo

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką – tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi pełną rekompensatę (100%) kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_2_3b - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant z wapnowaniem

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją praktyki ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na praktykę (wyrażonej wartością punktów) oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania praktyką, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie dla tej praktyki stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników praktyką – tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań. Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej i nie przekracza kwoty wyliczonej przez IERiGŻ-PIB na podstawie rachunku utraconych dochodów, poniesionych kosztów i dodatkowych korzyści.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_2_1 - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt	Planowana kwota jednostkowa	112,35	112,35	112,35	112,35	99,95	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	78,65	78,65	78,65	78,65	78,65	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	146,06	146,06	146,06	146,06	146,06	
	O.8 (jednostka: Hektary)	500 400,00	500 400,00	500 400,00	500 400,00	500 400,00	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	56 219 940,00	56 219 940,00	56 219 940,00	56 219 940,00	50 014 980,00	274 894 740,00
4_2_2 - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe	Planowana kwota jednostkowa	112,35	112,35	112,35	112,35	99,95	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	78,65	78,65	78,65	78,65	78,65	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	146,06	146,06	146,06	146,06	146,06	
	O.8 (jednostka: Hektary)	310 000,00	310 000,00	310 000,00	310 000,00	310 000,00	

	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	34 828 500,00	34 828 500,00	34 828 500,00	34 828 500,00	30 984 500,00	170 298 500,00
4_2_3a - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant podstawowy	Planowana kwota jednostkowa	22,47	22,47	22,47	22,47	19,99	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	15,73	15,73	15,73	15,73	15,73	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	29,21	29,21	29,21	29,21	29,21	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 961 000,00	1 993 000,00	2 026 000,00	2 019 000,00	1 910 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	44 063 670,00	44 782 710,00	45 524 220,00	45 366 930,00	38 180 900,00	217 918 430,00
4_2_8 - Wymieszanie słomy z glebą	Planowana kwota jednostkowa	44,94	44,94	44,94	44,94	39,98	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	31,46	31,46	31,46	31,46	31,46	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	58,42	58,42	58,42	58,42	58,42	
	O.8 (jednostka: Hektary)	2 621 000,00	2 621 000,00	2 621 000,00	2 621 000,00	2 621 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	117 787 740,00	117 787 740,00	117 787 740,00	117 787 740,00	104 787 580,00	575 938 540,00
4_2_5 - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji	Planowana kwota jednostkowa	44,94	44,94	44,94	44,94	39,98	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	31,46	31,46	31,46	31,46	31,46	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	58,42	58,42	58,42	58,42	58,42	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 090 000,00	1 090 000,00	1 090 000,00	1 090 000,00	1 090 000,00	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	48 984 600,00	48 984 600,00	48 984 600,00	48 984 600,00	43 578 200,00	239 516 600,00

4_2_7 - Uproszczone systemy uprawy	Planowana kwota jednostkowa	89,88	89,88	89,88	89,88	79,96	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	62,92	62,92	62,92	62,92	62,92	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	116,84	116,84	116,84	116,84	116,84	
	O.8 (jednostka: Hektary)	786 000,00	786 000,00	786 000,00	786 000,00	786 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	70 645 680,00	70 645 680,00	70 645 680,00	70 645 680,00	62 848 560,00	345 431 280,00
4_2_4 - Zróżnicowana struktura upraw	Planowana kwota jednostkowa	67,41	67,41	67,41	67,41	59,97	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	47,19	47,19	47,19	47,19	47,19	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	84,27	84,27	84,27	84,27	84,27	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 075 000,00	1 075 000,00	1 075 000,00	1 075 000,00	1 075 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	72 465 750,00	72 465 750,00	72 465 750,00	72 465 750,00	64 467 750,00	354 330 750,00
4_2_6 - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrzygowo	Planowana kwota jednostkowa	67,41	67,41	67,41	67,41	59,97	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	47,19	47,19	47,19	47,19	47,19	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	72,36	72,36	72,36	72,36	72,36	
	O.8 (jednostka: Hektary)	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 696 400,00	2 696 400,00	2 696 400,00	2 696 400,00	2 398 800,00	13 184 400,00
4_2_3b - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant z wapnowaniem	Planowana kwota jednostkowa	67,41	67,41	67,41	67,41	59,97	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	47,19	47,19	47,19	47,19	47,19	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	87,63	87,63	87,63	87,63	87,63	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 758 000,00	1 786 000,00	1 816 000,00	1 807 000,00	1 711 000,00	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	118 506 780,00	120 394 260,00	122 416 560,00	121 809 870,00	102 608 670,00	585 736 140,00
OGÓLEM	O.8 (jednostka: Hektary)	10 141 400,00	10 201 400,00	10 264 400,00	10 248 400,00	10 043 400,00	50 899 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR) Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	566 199 060,00	568 805 580,00	571 569 390,00	570 805 410,00	499 869 940,00	2 777 249 380,00

I 4.5 - Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 4.5
Nazwa interwencji	Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych
Typ interwencji	Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt / Art. 31 ust. 7 lit. b) – Płatność stanowiąca rekompensatę
Wspólny wskaźnik produktu	O.8. Liczba hektarów lub dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych ekoschematami

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Cały kraj, z zastrzeżeniem wymogów szczegółowych wskazanych w punkcie „Opis wymagań ekoschematu”.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

Kod + opis OBSZARÓW DZIAŁANIA WPR

AOA-B przystosowanie się do zmiany klimatu, w tym działania na rzecz zwiększenia odporności systemów produkcji żywności oraz różnorodności zwierząt i roślin w celu zwiększenia odporności na choroby i zmianę klimatu

AOA-C ochrona lub poprawa jakości wody i zmniejszenie presji na zasoby wodne

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P1.	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa	krytyczna (+++)	Tak
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.12 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do lepszego przystosowania się do zmiany klimatu

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.23 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy bilansu wodnego

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Opis interwencji:

Celem interwencji jest promowanie retencjonowania wody, które poprawia gospodarkę wodną, a także ogranicza emisję dwutlenku węgla do atmosfery (poprzez ograniczenie rozkładu materii organicznej). Płatność przyznawana będzie rolnikom udostępniającym swoje TUZ na cele związane z retencjonowaniem wody, położone na terenach, gdzie w okresie wegetacyjnym w danym roku faktycznie wystąpiły zalania – podtopienia. Wdrożenie ekoschematu opierać się będzie na monitoringu satelitarnym. Proponowany model wdrażania jest spójny z postulatem uproszczeń i stosowania rozwiązań opartych na cyfryzacji.

Ograniczenie wsparcia do gruntów objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów pakietów przyrodniczych lub ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt lub interwencji Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 ukierunkowuje ten rodzaj wsparcia na siedliska hydrogeniczne, szczególnie predestynowane do funkcji retencyjnej, których kondycja przyrodnicza jest uzależniona od obecności wody, i na tereny o ekstensywnym lub ekologicznym systemie produkcji, gdzie możliwości/potrzeby produkcyjne mogą być stosunkowo łatwe do pogodzenia z wykorzystaniem terenu na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody. Jednocześnie poprzez możliwość zrekompensowania w ramach tej interwencji ewentualnych strat produkcyjnych spowodowanych przez zalania/podtopienia – rolnicy gospodarujący na TUZ w sposób ekstensywny lub ekologiczny będą w mniejszym stopniu zmuszeni (w celu zapewnienia paszy dla zwierząt) do podejmowania działań zmierzających do osuszania terenu.

Interwencja będzie stanowić kontynuację analogicznego działania wdrażanego w ramach działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego PROW w roku 2022.

Komplementarność z innymi interwencjami obu filarów:

Interwencja jest komplementarna (uzupełniająca się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb jak i szczegółowych celów UE. Interwencja stanowi również dopełnienie zasad warunkowości poprzez realizację wymogów wykraczających ponad jej wymagania i tym samym cele szczegółowe UE są realizowane w szerszym zakresie. Ekoschemat jest komplementarny wobec: (i) wariantów pakietów przyrodniczych związanych z zachowaniem cennych siedlisk przyrodniczych i siedlisk zagrożonych gatunków ptaków w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020: Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (poza wariantem 4.3. Murawy) lub Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 (poza wariantem 5.3. Murawy) oraz analogicznych zobowiązań

rolnośrodowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego 2023-2027, (ii) ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt i interwencji Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000, oraz (iii) interwencji Rolnictwo ekologiczne i działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020, ponieważ uzupełnia objęte nimi zobowiązania rolników o retencjonowanie wody.

Opis zobowiązań w ramach ekoschematu

Opis wymagań:

Warunkiem uzyskania płatności w danym roku jest wystąpienie na trwałych użytkach zielonych zalania lub podtopienia, zdefiniowanego jako stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80%, w okresie między 1 maja a 30 września, przez okres co najmniej 12 następujących po sobie dni. Wsparcie będzie dotyczyło gospodarstw realizujących równolegle na danym obszarze zobowiązania w ramach:

- wybranych wariantów pakietów przyrodniczych związanych z zachowaniem cennych siedlisk przyrodniczych i siedlisk zagrożonych gatunków ptaków w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020: Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (poza wariantem 4.3. Murawy) lub Pakietu 5. Cenne siedliska

poza obszarami Natura 2000 (poza wariantem 5.3. Murawy) oraz analogicznych zobowiązań rolnośrodowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego 2023-2027, lub

- ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt lub interwencji Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000, lub
- interwencji Rolnictwo ekologiczne i działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Warunki kwalifikowalności:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednio, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, która może zostać im wypłacona wynosi co najmniej 200,00 euro.
- Działka deklарowana do wsparcia, o minimalnej powierzchni 0,1 ha, musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.

Beneficjent:

Rolnik aktywny zawodowo

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.
GAEC02	Ochrona torfowisk i terenów podmokłych
GAEC09	Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.
SMR03	Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa: art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 2 lit. b), art. 4 ust. 1, 2 i 4
SMR04	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: art. 6 ust. 1 i 2

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

-

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a ekoschematem (należy wyjaśnić, w jaki sposób ekoschemat wykracza poza wartość bazową, w szczególności w odniesieniu do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm krajowych) Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych w ramach ekoschematu wykracza ponad normy i wymogi podstawowe, którymi są:

-normy DKR w zakresie utrzymania TUZ: DKR 1 (utrzymanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych do użytków rolnych na poziomie krajowym), DKR 2 (zakaz zaorywania terenów podmokłych i torfowisk) i DKR 9 (zakaz przekształcania lub zaorywania wyznaczonych cennych trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000)), ponieważ ekoschemat dotyczy trwałych użytków zielonych, na których świadczona będzie usługa zatrzymywania (retencjonowania) wody, -wymogi wynikające z dyrektywy ptasiej i siedliskowej (SMR 3 (ochrona dzikiego ptactwa) i SMR 4 (ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory)), ponieważ na TUZ objętych ekoschematem mają być realizowane jednocześnie wybrane warianty pakietów przyrodniczych w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW.

7 Zakres i wysokość wsparcia

Typ płatności - art. 31 ust. 7 lit. b Płatność roczna przyznawana do powierzchni trwałych użytków zielonych objętych ekoschematem. Szacowana stawka: 63,15 Euro/ha.

W przypadku większego zainteresowania ekoschematem faktyczna wypłacona stawka może być niższa. W sytuacji większego zainteresowania ekoschematami niż zaplanowano, w przypadku realizacji co najmniej dwóch lub większej ilości ekoschematów na tej samej powierzchni (działce), redukcja stawki planowanej będzie zastosowana w pierwszej kolejności w stosunku do kolejnych ekoschematów tak, żeby stawka w pełnej wysokości była przyznawana co najmniej za jeden ekoschemat o najwyższej stawce. Stawki w odniesieniu do kolejnych ekoschematów na tej samej powierzchni będą proporcjonalnie zmniejszane w granicach ustalonych stawek minimalnych.

Kalkulacja stawki płatności została opracowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (IERiGŻ-PIB), co potwierdza odpowiedni certyfikat. Wysokość szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów, związanych z realizacją ekoschematu.

Stawka płatności w ramach ekoschematu jest wynikiem bilansu utraconej na skutek zalania wartości plonu oraz ograniczenia poniesionych kosztów zbioru siana z łąki.

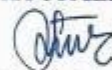
Warszawa, 11.07.2022 r.

**Szanowna Pani
Joanna Czapla
Dyrektor Departamentu
Płatności Bezpośrednich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju
Wsi**

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zaświadcza, że propozycje kalkulacji stawek płatności dla ekoschematów: Retencjonowanie wody na TUZ na potrzeby Planu Strategicznego 2023-2027 wykonane zostały przez pracowników Instytutu w sposób ekspercki, zgodnie ze standardami stosowanymi w badaniach ekonomiczno-rolniczych.

W związku z tym Instytut potwierdza adekwatność i dokładność obliczeń oraz nadaje Certyfikat metodologii propozycji kalkulacji stawek płatności dla ekoschematów: Retencjonowanie wody na TUZ na potrzeby Planu Strategicznego 2023-2027.

DYREKTOR IERiGŻ-PIB

dr inż. Sylwia Łaba

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Nie dotyczy

9 Zgodność z zasadami WTO Kategoria zielona

Pkt 12 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja wpisuje się w kategorię zieloną (Green Box) zgodnie z ust. 12 załącznika nr 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja jest zgodna z wymogami w zakresie kategorii zielonej, ponieważ nie powoduje zakłóceń handlu ani zmian w produkcji.

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	19 892 250,00	19 892 250,00	19 892 250,00	19 892 250,00	17 693 550,00	97 262 550,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

PL

163

PL

I 4.6 - Ekoschemat – Dobrostan zwierząt

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 4.6
Nazwa interwencji	Ekoschemat – Dobrostan zwierząt
Typ interwencji	Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt / Art. 31 ust. 7 lit. b) – Płatność stanowiąca rekompensatę
Wspólny wskaźnik produktu	O.8. Liczba hektarów lub dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych ekoschematami

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis
Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

Kod + opis OBSZARÓW DZIAŁANIA WPR
AOA-G działania na rzecz poprawy dobrostanu zwierząt lub zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 9.P 1.	Wspieranie redukcji stosowania antybiotyków w produkcji zwierząt gospodarskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 3.	Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis
Pogrubiczną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości
R.43 Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi działaniami służącymi ograniczeniu stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych (zapobieganie/ograniczenie)
R.44 Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi działaniami służącymi poprawie dobrostanu zwierząt

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Opis interwencji Celem interwencji jest zachęcenie rolników do promowania podwyższonych (ponad obowiązujące standardy) warunków dobrostanu zwierząt. Rolnikom udzielane będzie wsparcie za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowane praktyki. Wsparcie to ma na celu zrekompensowanie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt. Utrzymywanie zwierząt w warunkach podwyższonego dobrostanu wpisuje się w realizację celu szczegółowego nr 9.

Istnieje wiele czynników, które mogą wpływać na dobrostan zwierząt np. rodzaj obiektów, w których zwierzęta są utrzymywane, strefy odpoczynku, dostępna przestrzeń oraz obsada zwierząt, a także dostęp do wybiegu/pastwiska. Poprzez wprowadzenie praktyk hodowlanych, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy, zwierzętom zapewnia się możliwość realizowania potrzeb behawioralnych, a tym samym lepsze ich samopoczucie i zdrowie. Pozwala to również zapobiegać agresji między zwierzętami i wzajemnemu okaleczaniu się. Poprawa dobrostanu zwierząt wpłynie korzystnie na wyniki produkcji i jakość produktów pozyskiwanych od tych zwierząt, a tym samym na zdrowie ludzi.

Interwencja obejmuje świnie (lochy i tuczniki), bydło (krowy i opasy), owce, kury nioski, kurczęta brojlery, indyki utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa, konie i kozy.

Interwencja co do zasady stanowi kontynuację wdrażanego w ramach PROW 2014-2020 działania Dobrostan zwierząt. Zasadne jest jednak rozszerzenie zakresu dotychczasowego wsparcia poprzez promowanie dobrych praktyk w utrzymywaniu zwierząt, wykraczających ponad minimalne wymagania, w odniesieniu również do innych gatunków/grup, które są istotne dla polskiego rolnictwa ze względu na skalę produkcji, np. bydło (opasy), kurczęta brojlery oraz indyki. Ponadto, uzasadnieniem dla objęcia wsparciem również innych gatunków /grup zwierząt jest także przygotowanie rolników na przyszłe zmiany przepisów unijnych w zakresie dobrostanu zwierząt i zwrócenie ich uwagi na kierunki tych zmian oraz tendencje i oczekiwania społeczne w tym zakresie. Zasadne jest również zachęcanie rolników do podwyższania poziomu dobrostanu zwierząt gospodarskich poprzez promowanie uwzględnienia innych czynników mających wpływ na dobrostan tj. rodzaju podłoża i długości przebywania młodych z matkami.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do otrzymania płatności.

Powiązanie z odpowiednim prawodawstwem

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie finansowania WPR, zarządzania nią i monitorowania jej i akty wykonawcze i delegowane
- Ustawa o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt i rozporządzenia wykonawcze do ustawy
- Ustawa o ochronie zwierząt i rozporządzenia wykonawcze do ustawy □ inne prawodawstwo UE:

-dyrektywa Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony świń -
dyrektywa Rady 2007/43/WE z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa

-dyrektywa Rady 1999/74/WE z dnia 19 lipca 1999 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony kur niosek

-dyrektywa Rady 2008/119/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony cieląt

Komplementarność z innymi interwencjami z obu filarów

Interwencja jest komplementarna (uzupełniająca się) z pozostałymi interwencjami w ramach płatności bezpośrednich przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb, jak i szczegółowych celów UE. Interwencja stanowi również dopełnienie zasad warunkowości poprzez realizację wymogów wykraczających ponad jej wymagania i tym samym cele szczegółowe UE są realizowane w szerszym zakresie. Poprzez wspieranie na uproszczonych zasadach również zwierząt objętych systemem rolnictwa ekologicznego interwencja jest komplementarna w stosunku do interwencji Rolnictwo ekologiczne, w ramach której zwierzętom zapewniana jest baza paszowa. Interwencja ma również uzupełniający charakter w stosunku do innych ekoschematów tj. np. Rolnictwo węglowego, w ramach którego jedną z praktyk jest Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Ponadto, interwencja jest komplementarna z interwencjami rolno-środowiskowo-klimatycznymi II filaru - poprzez wymóg wypasu przyczynia się bowiem do utrzymania struktury krajobrazu rolniczego wraz z jego zróżnicowanym bogactwem przyrodniczym. W każdym środowisku gdzie pasą się zwierzęta powstaje bowiem związek przyczynowo skutkowy: siedlisko – roślinność – zwierzęta. Ekoschemat - Dobrostan zwierząt ma również uzupełniający

charakter względem interwencji dotyczącej zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Ekoschemat jest także komplementarny z interwencją Inwestycje poprawiające dobrostan bydła

i świń, w ramach której udzielane jest wsparcie rolnikom na realizację inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa. Ponadto, interwencja jest także komplementarna z interwencją Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), w ramach której realizowane mogą być operacje dotyczące produkcji zwierzęcej, w tym m.in. w zakresie zapewnienia wybiegów i pastwisk.

Szacowany dla interwencji poziom wskaźnika produktu czyli liczba DJP wspieranych w ramach WPR objętych zobowiązaniami w zakresie dobrostanu zwierząt uwzględnia w odniesieniu do gatunków/grup zwierząt objętych działaniem Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 dotychczasowe doświadczenia i trendy, z wyjątkiem tuczników, gdzie ze względu na wprowadzenie możliwości otrzymania płatności dobrostanowej nie tylko do tuczników pochodzących od loch dobrostanowych – założono, że zainteresowanie tym rodzajem płatności będzie znacznie zwiększone. W odniesieniu do gatunków/grup zwierząt objętych działaniem Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 planowany jest ponadto wzrost obecnie wspieranej liczby zwierząt tych gatunków/grup wynikający m.in. ze wzrastającej świadomości wśród rolników o możliwości uzyskania tego rodzaju wsparcia oraz rosnącej świadomości potrzeby zapewnienia zwierzętom lepszych warunków bytowych. Natomiast w odniesieniu do gatunków/grup zwierząt nieobjętych dotychczas wsparciem w ramach dobrostanu zwierząt szacowany poziom wskaźnika produktu wynika z szacunków własnych opartych na analogii do doświadczeń z wdrażania działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 oraz zakładanego zainteresowania rolników takim rodzajem wsparcia w odniesieniu do całkowitej populacji danej grupy zwierząt.

Opis zobowiązań w ramach ekoschematu

Opis wymagań w ramach zobowiązań objętych ekoschematem

Wymagania w ramach interwencji:

1.

- Wymogi odnoszące się do danej grupy zwierząt dotyczą wszystkich zwierząt tej grupy utrzymywanych w gospodarstwie rolnym.
- Rolnik realizujący interwencję dotyczącą dobrostanu zwierząt zobowiązany jest, do jednorazowego odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków. Wymóg ten obowiązuje od 2024 r.
- Rolnik posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt (w odniesieniu do świń i bydła wymóg dotyczy praktyk dobrostanowych polegających na zapewnieniu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym).

W odniesieniu do świń i bydła zastosowanie ma system punktowy polegający na możliwości wyboru przez rolnika z katalogu poszczególnych praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt - praktyki możliwych do realizacji w danym gospodarstwie.

W przypadku świń praktyki dobrostanowe polegające na zapewnieniu zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach, zapewnieniu ściółki oraz późniejszym odsadzaniu prosiąt od loch mogą być realizowane niezależnie, bez powiązania z powiększoną powierzchnią bytową w budynkach/pomieszczeniach.

W przypadku bydła wszystkie praktyki dobrostanowe (zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach, wybieg, wypas, zapewnienie ściółki oraz późniejsze odsadzanie cieląt od krów mlecznych) mogą być realizowane niezależnie, bez powiązania z powiększoną powierzchnią bytową w budynkach/pomieszczeniach, przy czym w przypadku bydła utrzymywanego na uwięzi nie jest możliwa realizacja praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom zwiększonej powierzchni bytowej w

pomieszczeniach/budynkach. W przypadku gospodarstw utrzymujących bydło mięsne (krowy mamki, cielęta, opasy o masie ciała do 300 kg i jałówki użytkowane w kierunku mięsnym) w systemie otwartym wspierane jest zapewnienie zwiększonej zewnętrznej powierzchni bytowej a płatność dobrostanowa przyznawana jest do krów mamek.

W przypadku pozostałych gatunków zastosowanie ma system wariantowy tzn. zestaw obowiązkowych praktyk dla danej grupy zwierząt.

W przypadku dobrostanu świń, aby przeciwdziałać wzajemnemu obgryzaniu ogonów i ograniczyć potrzebę ich przycinania, świniom zapewnia się stały dostęp do wystarczającej dla danej grupy technologicznej ilości materiałów wzbogacających lub przedmiotów absorbujących ich uwagę; te materiały lub przedmioty powinny być bezpieczne oraz powinny być jadalne lub nadawać się do żucia, lub nadawać się do badania lub do manipulacji; świniom zapewnia się taką ilość różnych materiałów lub przedmiotów, które samoistnie lub w połączeniu z innymi materiałami zaspokajały będą potrzebę poznawania otoczenia i poszukiwania paszy zapobiegając znudzeniu i sfrustrowaniu.

W odniesieniu do świń i bydła zastosowanie ma system punktowy polegający na możliwości wyboru przez rolnika z katalogu poszczególnych praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt - praktyk możliwych do realizacji w danym gospodarstwie. Podstawowym warunkiem realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt jest wybór praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach. Jedynie przy wyborze tej praktyki możliwa jest realizacja pozostałych praktyk przewidzianych dla danej grupy zwierząt. Warunek ten nie dotyczy wypasu krów mlecznych – praktykę tę można realizować bez powiązania z powiększoną powierzchnią bytową. W przypadku pozostałych gatunków zastosowanie ma system wariantowy tzn. zestaw obowiązkowych praktyk dla danej grupy zwierząt.

W przypadku dobrostanu świń, aby przeciwdziałać wzajemnemu obgryzaniu ogonów i ograniczyć potrzebę ich przycinania, świniom zapewnia się stały dostęp do wystarczającej dla danej grupy technologicznej ilości materiałów wzbogacających lub przedmiotów absorbujących ich uwagę; te materiały lub przedmioty powinny być bezpieczne oraz powinny być jadalne lub nadawać się do żucia, lub nadawać się do badania lub do manipulacji; świniom zapewnia się taką ilość różnych materiałów lub przedmiotów, które samoistnie lub w połączeniu z innymi materiałami zaspokajały będą potrzebę poznawania otoczenia i poszukiwania paszy zapobiegając znudzeniu i sfrustrowaniu.

1. Dobrostan loch:

- lochy nie są utrzymywane w systemie jarzmowym; dopuszcza się jednak utrzymywanie loch w jarzmie w okresie okołoporodowym nie dłużej jednak niż przez 14 dni;

a) **zwiększona powierzchnia bytowa** - lochom zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach zgodnie z tabelą określającą minimalne wielkości tych powierzchni:

LOCHY				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	Powierzchnia kojca, dla loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących	co najmniej 3,5 m ²	co najmniej 4,2 m ²	co najmniej 5,25 m ²
Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania grupowo:				
2.	Loch	co najmniej 2,25 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2,7 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 3,4 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe
	Loszek po pokryciu	co najmniej 1,64 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2,5 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe
3.	Loch	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%**; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%**	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 3 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 2,4 m ²	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 3,8 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 3 m ²
	Loszek po pokryciu	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%**; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%**	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 2,2 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 1,8 m ²	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 2,7 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 2,2 m ²
Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania pojedynczo:				
4.	Loch (***)	co najmniej: – długość - długość zwierzęcia powiększona o 0,3 m, nie mniej jednak niż 2 m; – szerokość 0,6 m.	co najmniej 2,7 m ²	co najmniej 3,4 m ²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.)
(**) w stosunku do wartości wskazanych w pkt 2.
(***) Dotyczy gospodarstw utrzymujących mniej niż 10 loch lub loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia

b) **ściółka** – zapewnienie lochom utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek loch;

c) **odsadzanie prosiąt** – prosięta odsadza się od loch nie wcześniej niż w 35. dniu od dnia ich urodzenia.

2. Dobrostan tuczników:

a) **zwiększona powierzchnia bytowa** - tucznikom zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z tabelą określającą minimalne wielkości tych powierzchni:

TUCZNIKI				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania grupowego dla warchlaków i tuczników o masie ciała, co najmniej:			
	• do 10 kg	0,15 m ²	0,18 m ²	0,23 m ²
	• powyżej 10 do 20 kg	0,2 m ²	0,24 m ²	0,3 m ²
	• powyżej 20 do 30 kg	0,3 m ²	0,36 m ²	0,45 m ²
	• powyżej 30 do 50 kg	0,4 m ²	0,48 m ²	0,6 m ²
	• powyżej 50 do 85 kg	0,55 m ²	0,66 m ²	0,83 m ²
	• powyżej 85 do 110 kg	0,65 m ²	0,78 m ²	0,98 m ²
	• powyżej 110 kg	1 m ²	1,2 m ²	1,5 m ²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.)

b) **ściółka** - zapewnienie tucznikom utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek zwierząt.

3. Dobrostan krów mlecznych:

a) **wypas** - krowom mlecznym zapewnia się co najmniej 120 dni wypasu w sezonie wegetacyjnym, bez uwięzi (przez min. 6 godz. dziennie);

b) **zwiększona powierzchnia bytowa** - krowom mlecznym utrzymywanym grupowo bez uwięzi wolnostanowiskowo zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z poniższą tabelą:

KROWY MLECZNE				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	W systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami: - wymiary wydzielonego legowiska - powierzchnia odpasowo - ruchowa	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m; -	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m; co najmniej 4 m ²	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m; co najmniej 5 m ²
2.	Powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce	co najmniej 4,5 m ²	co najmniej 5,4 m ²	co najmniej 6,8 m ²

(*) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

c) **ściółka** - zapewnienie krowom mlecznym utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek krów mlecznych;

d) **wybieg** - zapewnienie krowom mlecznym wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok;

e) **odsadzanie cieląt** - cielęta odsadza się od krów mlecznych nie wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia.

4. Dobrostan krów mamek:

- wymogami objęte są krowy mamki, cielęta, opasy o masie ciała do 300 kg i jałówki użytkowane w kierunku mięsnym;

- w odniesieniu do zwierząt objętych wymogami stosowana jest co najmniej jedna z następujących praktyk:

a) zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w pomieszczeniach/budynkach:

- **zwiększona powierzchnia bytowa** - krowom mamkom, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym, utrzymywanym bez uwięzi, zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach zgodnie z tabelą podaną odpowiednio w ramach dobrostanu krów mlecznych (krowy) i w ramach dobrostanu opasów (cielęta i opasy o masie ciała do 300 kg) oraz w odniesieniu do jałówek zgodnie z poniższą tabelą:

Jałówki				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co

				najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	W systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami:	Jałówki powyżej 7. m-ca ciąży		
		- wymiary wydzielonego legowiska: - długość - co najmniej 2,1 m, - szerokość - co najmniej 1,1 m - powierzchnia odpasowo – ruchowa: -	- wymiary wydzielonego legowiska: - długość - co najmniej 2,1 m, - szerokość - co najmniej 1,1 m; - powierzchnia odpasowo – ruchowa: co najmniej 4 m²	- wymiary wydzielonego legowiska: - długość - co najmniej 2,1 m, - szerokość - co najmniej 1,1 m; - powierzchnia odpasowo – ruchowa: co najmniej 5 m²
		Jałówki powyżej 6. m-ca życia, ale nie dłużej niż do 7. m-ca ciąży		
		- wymiary wydzielonego legowiska: - długość - co najmniej 1,9 m, - szerokość - co najmniej 0,9 m; - powierzchnia odpasowo – ruchowa: -	- wymiary wydzielonego legowiska: - długość - co najmniej 1,9 m, - szerokość - co najmniej 0,9 m; - powierzchnia odpasowo – ruchowa: - 4 m²	- wymiary wydzielonego legowiska: - długość - co najmniej 1,9 m, - szerokość - co najmniej 0,9 m; - powierzchnia odpasowo – ruchowa: - 5 m²
2.	W systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce	Jałówki powyżej 7. m-ca ciąży		
		co najmniej 4,5 m ²	co najmniej 5,4 m²	co najmniej 6,8 m²
		Jałówki powyżej 6. m-ca życia, ale nie dłużej niż do 7. m-ca ciąży		
		co najmniej 2,2 m ²	co najmniej 2,6 m²	co najmniej 3,3 m²
3.	W systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki	Jałówki powyżej 19. m-ca życia, jednak nie dłużej niż do 7. m-ca ciąży		
		co najmniej 2 m ²	co najmniej 2,2 m²	co najmniej 3 m²
		Jałówek powyżej 6. m-ca życia do 19. m-ca życia		
		co najmniej 1,6 m ²	co najmniej 1,9 m²	co najmniej 2,4 m²

(*)Rozporządzenie MRiRW z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

- **ściółka** – zapewnienie utrzymania zwierząt objętych wymogami na ściółce ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej zwierzętom na jednoczesny odpoczynek;
- **wybieg** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok;
- **wypas** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wypasu bez uwięzi (przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym (przez min. 6 godz. dziennie).

b) zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w systemie otwartym

- **zwiększona powierzchnia bytowa** – krowom mamkom, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsny, zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% zewnętrzną powierzchnią bytową zgodnie z poniższą tabelą:

Zwierzęta objęte wymogami			
lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa
Powierzchnia, na której utrzymywane jest bydło na 1 sztukę wynosi, co najmniej:			
1.	Cielęta	5 m ²	6 m ²
2.	Jałówki	10 m ²	12 m ²
3.	Opasy do 300 kg	-	12 m ²
4.	Krowy	15 m ²	18 m ²

(*) Przepisy prawa określają wyłącznie minimalną powierzchnie dla bydła utrzymywanego w systemie otwartym, brak jest regulacji dotyczącej powierzchni minimalnej dla opasów utrzymywanych poza budynkiem inwentarskim.

Rozporządzenie MRiRW z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

5. Dobrostan opasów:

- wymogami objęte jest bydło opasowe w wieku kwalifikującym do płatności;

- a) **zwiększona powierzchnia bytowa** – zwierzętom objętym wymogami, utrzymywanym bez uwięzi, zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z tabelą określającą minimalne wielkości tych powierzchni:

OPASY				
Lp		Obowiązujące normy prawne	Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
CIELETA (*)				
1.	Utrzymywane pojedynczo – wymiary kojca***	a) szerokość - co najmniej wysokość cielęcia w kłębie, b) długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego;	a) szerokość - co najmniej wysokość cielęcia w kłębie +20%, b) długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego + 20%	a) szerokość - co najmniej wysokość cielęcia w kłębie +50%, b) długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego + 50%

	Utrzymywane grupowo – powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę	1) 1,5 m ² - dla cieląt o masie ciała do 150 kg; 2) 1,7 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 150 do 220 kg; 3) 1,8 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 220 kg.	1) 1,8 m² - dla cieląt o masie ciała do 150 kg; 2) 2 m² - dla cieląt o masie ciała powyżej 150 do 220 kg; 3) 2,2 m² - dla cieląt o masie ciała powyżej 220 kg.	1) 2,3 m² - dla cieląt o masie ciała do 150 kg; 2) 2,6 m² - dla cieląt o masie ciała powyżej 150 do 220 kg; 3) 2,7 m² - dla cieląt o masie ciała powyżej 220 kg.
OPASY (**)				
2.	Utrzymywane bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce – powierzchnia w przeliczeniu na jedną sztukę	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,6 m ² ;	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,9 m²	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 2,4 m²
		bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,2 m ² ;	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,6 m²	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 3,3 m²
3.	Utrzymywane bez uwięzi wolnostanowiskowo, bez wydzielonych legowisk i ściółki	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,3 m ²	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,6 m²	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 2 m²
		bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 1,8 m ²	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,2 m²	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,7 m²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

(**) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

(***) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (tj. Dz.U. z 2022 poz. 572) - pojedynczo można utrzymywać cielęta w wieku powyżej 8 tygodni tylko w gospodarstwach, które posiadają mniej niż 6 sztuk cieląt (w gospodarstwach utrzymujących co najmniej 6 cieląt – zabrania się utrzymania pojedynczo cieląt w wieku powyżej 8 tygodnia życia).

- b) **ściółka** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek **zwierząt**;
- c) **wybieg** – zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok;
- d) **wypas** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wypasu, bez uwięzi, przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym (przez min. 6 godz. dziennie).

Opis warunków kwalifikowalności /specyficznych warunków kwalifikowalności

Zwierzęta gatunków/grup objętych interwencją, które są **utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego**, co zostało potwierdzone przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, mogą kwalifikować się do płatności dobrostanowych na uproszczonych zasadach o ile utrzymywane są w systemie, którego dotyczy dana płatność dobrostanowa (odpowiednio pomieszczenia/budynki/system otwarty), jeżeli:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą.

-
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, wynosi co najmniej 200,00 euro.
  - Odpowiednie siedziby stada rolnika są zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy), a w przypadku drobiu – nadano numer zakładu drobiu.
  - Zwierzęta objęte wymogami interwencji są oznakowane i zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy).
  - Wszystkie zwierzęta danej grupy zwierząt w gospodarstwie rolnym są utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego.

W odniesieniu do dobrostanu loch, tuczników, krów mamek i opasów możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy jedynie praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach zwiększonej o co najmniej 20%.

W przypadku dobrostanu krów mlecznych możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach zwiększonej o co najmniej 20% lub praktyki dotyczącej wypasu.

W przypadku dobrostanu krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom zewnętrznej powierzchni bytowej zwiększonej o co najmniej 20%.

W przypadku gospodarstw, w których prowadzi się cykl zamknięty świń, a rolnik realizuje jednocześnie dobrostan loch i dobrostan tuczników – możliwe jest otrzymanie dodatkowej płatności do tuczniaka kwalifikującego się do płatności w ramach dobrostanu tuczników i urodzonego w tym gospodarstwie.

W przypadku, gdy rolnik zainteresowany jest płatnościami w zakresie pozostałych praktyk w odniesieniu do tych gatunków – realizuje je na zasadach ogólnych.

Normy GAEC/SMR

Wymagania zaproponowane w odniesieniu do poszczególnych gatunków/grup zwierząt wykraczają ponad: odpowiednie SMR, odpowiednie minimalne wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt, inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione w prawie krajowym i unijnym, standardowe praktyki hodowlane, ponieważ dotyczą zapewnienia dodatkowych praktyk mających na celu podniesienie poziomu dobrostanu zwierząt, w tym zwiększonej powierzchni bytowej ponad obowiązujące prawodawstwo lub zapewnienia dostępu do środowiska zewnętrznego, ściółki w przypadkach kiedy nie jest to wymagane przepisami prawa lub nie jest to standardowa praktyka utrzymania zwierząt.

Krowy mleczne – ściółka:

- **Prawo krajowe:** rolnik utrzymuje krowy na uwięzi lub bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce lub bez wydzielonych legowisk i ściółki zgodnie z § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki - ściółka

- **SMR 9:** rolnik jest obowiązany, w przypadku utrzymywania cieląt w pomieszczeniach, utrzymywać na ściółce cielęta do ukończenia 2. tygodnia życia zgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.
- **Prawo krajowe:** rolnik utrzymuje krowy na uwięzi lub bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce lub bez wydzielonych legowisk i ściółki zgodnie z § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki – system otwarty

- **SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.
- **Prawo krajowe:** rolnik jest obowiązany zapewnić w systemie otwartym utrzymania bydła powierzchnię, o której mowa w § 12 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.,

Forma i wysokość wsparcia

Szacowane stawki płatności będą płacone w przypadku:

- dobrostanu loch – za lochę,
- dobrostanu tuczników – za tuczniaka,
- dobrostanu krów mlecznych – za krowę mleczną,
- dobrostanu krów mamek – zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w pomieszczeniach/budynkach – za krowę mamkę,
- dobrostanu krów mamek - zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w systemie otwartym – za krowę mamkę
- dobrostanu opasów - za opasa,
- dobrostanu owiec – za samicę gatunku owca domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy,
- dobrostanu kur niosek – za kurę nioskę,
- dobrostanu kurcząt brojlerów – za kurczę brojlera,
- dobrostanu indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa – za indyka,
- dobrostanu koni – zwiększona powierzchnia bytowa – za konia w wieku co najmniej 24 miesiące,
- dobrostanu koni - system otwarty – za konia w wieku co najmniej 24 miesiące,
- dobrostanu kóz – za samicę gatunku koza domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy.

KROWY MAMKI		
	pkt (w EUR)/DJP	Współczynnik przeliczenia na DJP
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 20%	3,6	1
Wybieg	1,5	1
Ściółka	0,9	1
Wypas	1,5	1
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 50%	9,1	1
System otwarty	3,8	1

Płatności na sztukę zwierzęcia mogą być dodatkowo powiększone o koszty transakcyjne, które stanowią częściową rekompensatę z tytułu sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt (z wyjątkiem praktyk innych niż praktyki polegające na zapewnieniu świniom i bydłu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym) lub pomniejszone ze względu na degresywność płatności.

Metoda obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia

- **Dobrostan krów mamek - zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w pomieszczeniach/budynkach:**

W przypadku płatności za zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej, w kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży produkcji żywca, wynikający ze zmniejszenia obsady krów oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. W przypadku płatności za zapewnienie zwierzętom utrzymania na ściółce, w kalkulacji uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny (ściółowanie) oraz koszt słomy. W przypadku płatności za zapewnienie wybiegu lub wypasu uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny związane z obsługą odpowiednio wybiegu/pastwiska.

- **Dobrostan krów mamek - zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w systemie otwartym**

W przypadku płatności za zapewnienie zwiększonej zewnętrznej powierzchni bytowej, w kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży produkcji żywca, wynikający ze zmniejszenia obsady krów oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej (z wyjątkiem praktyki polegającej na zapewnieniu krowom mlecznym zwiększonej powierzchni bytowej o co najmniej 50%) rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów

---

transakcyjnych (z wyjątkiem praktyk innych niż praktyki polegające na zapewnieniu świńom i bydłu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym). Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej (z wyjątkiem praktyki polegającej na zapewnieniu krowom mlecznym zwiększonej powierzchni bytowej o co najmniej 50%) rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych (z wyjątkiem praktyk innych niż praktyki polegające na zapewnieniu świńom i bydłu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym), pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów w latach następnych.

6. Dobrostan owiec:

wszystkim grupom technologicznym zwierząt z gatunku owca domowa zapewnia się:

- wypas lub dostęp do wybiegu - przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym;
- zwiększoną o co najmniej 20% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z poniższą tabelą:

OWCE			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie
Powierzchnia pomieszczenia dla owiec utrzymywanych pojedynczo powinna wynosić w przypadku utrzymywania:			
1.	samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy	-	co najmniej 2,16 m²
	samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy z jagnięciem	co najmniej 2,5 m ² i dodatkowo co najmniej 0,7 m ² dla każdego następnego jagnięcia ssącego	co najmniej 3 m² i dodatkowo co najmniej 0,84 m² dla każdego następnego jagnięcia ssącego
	samicy gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy	co najmniej 1,5 m ²	co najmniej 1,8 m²
	samca gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy(**)	co najmniej 3 m ²	co najmniej 3,6 m²
	samca gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy(**)	co najmniej 2 m ²	co najmniej 2,4 m²
	samca gatunku owca domowa - skopka	co najmniej 0,8 m ²	co najmniej 0,96 m²
Powierzchnia pomieszczenia dla owiec utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę , powinna wynosić w przypadku utrzymywania:			
2.	samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy	-	co najmniej 1,2 m²
	samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy z jagnięciem	co najmniej 1,5 m ² i dodatkowo co najmniej 0,5 m ² dla każdego następnego jagnięcia ssącego	co najmniej 1,8 m² i dodatkowo co najmniej 0,6 m² dla każdego następnego jagnięcia ssącego
	samicy gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy	co najmniej 0,8 m ²	co najmniej 0,96 m²
	samca gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy(**)	co najmniej 2 m ²	co najmniej 2,4 m²
	samca gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy(**)	co najmniej 1,5 m ²	co najmniej 1,8 m²
	samca gatunku owca domowa - skopka	co najmniej 0,6 m ²	co najmniej 0,72 m²

(*) Rozporządzenie MURW z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1966)

(**) nie dotyczy skopków

7. Dobrostan kur niosek:

- zakaz przycinania dziobów;
- zapewnienie utrzymania bez klatek na ściółce;
- zapewnienie zwiększonej powierzchni bytovej w kurniku – obsada nie większa niż 7 szt./m^2 powierzchni użytkowej podłogi;
- zapewnienie zwiększonej dostępności gniazd: w przypadku stosowania gniazd pojedynczych – nie więcej niż 5 kur niosek/gniazdo, a w przypadku gniazd grupowych – nie więcej niż $96 \text{ kur niosek/m}^2$ powierzchni gniazda;
- zapewnienie grzędy o długości min. 0,2 m/kurę nioskę;
- zapewnienie stałego dostępu do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na zdrowie.

KURY NIOSKI			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie
1.		utrzymanie klatkowe utrzymanie bez klatek	utrzymanie bez klatek
W przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek			
2.	Obsada	max 9 szt./m ²	max 7 szt./m ²
3.	Gniazdo • pojedyncze lub • grupowe	• max 7 kur niosek/gniazdo • max 120 kur niosek/m²	• max 5 kur niosek/gniazdo • max 96 kur niosek/m²
4.	Grzęda	co najmniej 0,15 m x liczba kur niosek	co najmniej 0,2 m x liczba kur niosek
5.	Inne	w celu przeciwdziałania wydziobaniu piór i kanibalizmowi możliwe jest przycinanie dziobów przed ukończeniem 10 dnia życia	zakaz przycinania dziobów
		-	zapewnienie stałego dostępu do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na zdrowie

(*) Rozporządzenie MR/EW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

8. Dobrostan kurcząt brojlerów:

- zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej w kurniku- maksymalne zagęszczenie obsady nie większe niż 30 kg/m² i jednocześnie nie większe niż 20 szt./m² ;
- zapewnienie minimum 6 godzin fazy ciemnej/dobę następującej po fazie jasnej oświetlenia;
- zapewnienie stałego dostępu do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na zdrowie.

KURCZĘTA BROJLERY			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie
Utrzymywanie kurcząt brojlerów			
1.	Obsada	max 33 kg/m ²	max 30 kg/m ² i nie więcej niż 20 szt./m ²
2.	Inne	w okresie 7 dni od dnia umieszczenia kurcząt brojlerów w kurniku, a także w okresie 3 dni przed przewidywanym dniem ich uboju oświetlenie dostosowuje się do 24-godzinnego rytmu, z okresami zaciemnienia trwającymi co najmniej 6 godzin ogółem i co najmniej z jednym okresem nieprzerwanego zaciemnienia trwającym przynajmniej 4 godziny, z wyłączeniem okresów przyciemniania	co najmniej 6 godzin fazy ciemnej/dobę następującej po fazie jasnej oświetlenia;
		-	stały dostęp do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na zdrowie

(*) Rozporządzenie MR/EW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

9. Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa:

- zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniu/budynku – maksymalne zagęszczenie obsady nie większe niż 50 kg/m² ;
- zapewnienie 8 godzin fazy ciemnej/dobę następującej po fazie jasnej oświetlenia;
- zapewnienie stałego dostępu do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na zdrowie.

INDYKI UTRZYMYWANE Z PRZEZNACZENIEM NA PRODUKCJĘ MIĘSA			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie
Utrzymywanie indyków bez klatek			
1.	Obsada	max 57 kg/m ²	max 50 kg/m ²
2.	Inne	-	zapewnienie co najmniej 8 godzin fazy ciemnej/dobę następującej po fazie jasnej oświetlenia
		-	zapewnienie stałego dostępu do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na zdrowie

(*) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

10. Dobrostan koni (*dorośle/młodzież/klacz ze źrebięciem*):

- utrzymywanie bez uwięzi

- zapewnienie:

a) *zwiększona powierzchnia bytowa:*

- w sezonie wegetacyjnym - wypasu lub dostępu do powierzchni zewnętrznych przez co najmniej 140 dni (przez min. 6 godz. dziennie);

- poza sezonem wegetacyjnym - dostępu do powierzchni zewnętrznych lub bieżalni przez min. 2 godz. dziennie o powierzchni w przypadku:

koni dorosłych/ młodzieży – 70m²/szt.;

klaczy ze źrebięciem – 85 m²/szt.

- boksów lub w przypadku utrzymywania wolnostanowiskowego w pomieszczeniach/budynkach powierzchni zwiększonej co najmniej o 20%, zgodnie z poniższą tabelą:

KONIE			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie
1.	Powierzchnia boksu	• <u>konie dorosłe</u>, których wysokość w kłębie wynosi do 1,47 m - co najmniej 6 m²; • <u>konie dorosłe</u>, których wysokość w kłębie wynosi powyżej 1,47 m - co najmniej 9 m²; • <u>klacz ze źrebięciem</u> - co najmniej 12 m².	• <u>konie dorosłe</u>, których wysokość w kłębie wynosi do 1,47 m - co najmniej 7,2 m²; • <u>konie dorosłe</u>, których wysokość w kłębie wynosi powyżej 1,47 m - co najmniej 10,8 m²; • <u>klacz ze źrebięciem</u> - co najmniej 14,4 m².
2.	Powierzchnia w przypadku utrzymywania w systemie wolnostanowiskowym bez uwięzi	• <u>konie dorosłe lub młodzież po odsadzeniu od matki</u> - co najmniej 10 m²; • <u>klacz ze źrebięciem</u> - co najmniej 12 m².	• <u>konie dorosłe lub młodzież po odsadzeniu od matki</u> - co najmniej 12 m²; • <u>klacz ze źrebięciem</u> - co najmniej 14,4 m².

(*) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

b) *system otwarty:*

- zadaszania o powierzchni pozwalającej na jednoczesne przebywanie wszystkich koni pod tym zadaszaniem;

- ściółki pod zadaszaniem;

- powierzchni zewnętrznej zwiększonej co najmniej o 20% względem powierzchni wymaganej dla systemu otwartego, zgodnie z poniższą tabelą:

KONIE			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie
1.	Powierzchnia w systemie otwartym	koń dorosły – 0,1 ha	koń** – 0,12 ha

(*) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966),

(**) niezależnie od wieku i płci

11. Dobrostan kóz:

wszystkim grupom technologicznym zwierząt z gatunku koza domowa zapewnia się:

- utrzymywanie bez uwięzi;
- dostęp do wybiegu przez cały rok - o powierzchni zwiększonej co najmniej o 20%, zgodnie z poniższą tabelą;
- wypas przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym;
- zwiększoną co najmniej o 20% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z poniższą tabelą:

KOZY			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie
Powierzchnia kojca w przypadku utrzymywania pojedynczego w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić w przypadku utrzymywania:			
1.	samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy	co najmniej 1,5 m ²	co najmniej 1,8 m ²
	samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy z koźlęciem ssącym	co najmniej 1,5 m ² i dodatkowo co najmniej 0,3 m ² dla każdego następnego koźlęcia ssącego	co najmniej 1,8 m ² i dodatkowo co najmniej 0,36 m ² dla każdego następnego koźlęcia ssącego
	samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy	co najmniej 1,5 m ²	co najmniej 1,8 m ²
	samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy przeznaczonego do rozrodu	co najmniej 3 m ²	co najmniej 3,6 m ²
	Powierzchnia kojca w przypadku utrzymywania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić w przypadku utrzymywania:		
2.	samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy	co najmniej 1,5 m ²	co najmniej 1,8 m ²
	samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy z koźlęciem ssącym	co najmniej 1,5 m ² i dodatkowo co najmniej 0,3 m ² dla każdego następnego koźlęcia ssącego	co najmniej 1,8 m ² i dodatkowo co najmniej 0,36 m ² dla każdego następnego koźlęcia ssącego
	samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy	co najmniej 1,5 m ²	co najmniej 1,8 m ²
	samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy przeznaczonego do rozrodu	co najmniej 3 m ²	co najmniej 3,6 m ²
	samicy lub samca od odsadzenia do osiągnięcia dojrzałości płciowej tj. do ukończenia 12 miesięcy.	co najmniej 1 m ²	co najmniej 1,2 m ²
	Powierzchnia wybiegu w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić w przypadku utrzymywania:		
3.	wszystkie grupy technologiczne z gatunku koza poza samcem w wieku powyżej 12 miesięcy, w tym również samcem w tym wieku przeznaczonym do rozrodu	co najmniej 4 m ²	co najmniej 4,8 m ²
	samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy, w tym również samca w tym wieku przeznaczonego do rozrodu	co najmniej 6 m ²	co najmniej 7,2 m ²

(*) Rozporządzenie MR/RW z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1966)

W przypadku realizacji praktyki/wymogu dotyczących zapewnienia wybiegu bierze się pod uwagę stan fizjologiczny zwierząt oraz niekorzystne zjawiska pogodowe.

Szczegółowe wymagania dotyczące interwencji, w tym zasady łączenia poszczególnych rodzajów płatności, zostaną doprecyzowane w szczegółowych przepisach krajowych określających warunki przyznania pomocy.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Beneficjent

Rolnik aktywny zawodowo.

Opis warunków kwalifikowalności /specyficznych warunków kwalifikowalności

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą.
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro.
- Posiadanie odpowiedniej siedziby stada zarejestrowanej zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy), a w przypadku drobiu – numer zakładu drobiu.
- Zwierzęta objęte wymogami są oznakowane i zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy).
- Wszystkie lochy w gospodarstwie rolnym są indywidualnie oznakowane i zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku dobrostanu loch.
- Posiadanie nadanego numeru weterynaryjnego - w przypadku kur niosek.
- Podmioty utrzymujące kurczęta brojlery i indyki utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa są zarejestrowane zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.
- Minimalna liczba posiadanych w gospodarstwie stanowisk zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami:
  - w przypadku kur niosek — 350,
  - w przypadku kurcząt brojlerów — 500,
  - w przypadku indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa — 100.
- Minimalna liczba posiadanych zwierząt w przypadku koni – 2 szt. koni w wieku co najmniej 24 miesiące lub klacz ze źrebięciem zgłoszonym do ARiMR.
- Do płatności nie kwalifikują się konie utrzymywane w dzikich lub półdzikich warunkach, pochodzące z obszarów parku narodowego albo parku krajobrazowego, wskazanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.
- W ramach dobrostanu tuczników - do płatności kwalifikują się tuczniki pochodzące od loch utrzymywanych w gospodarstwach realizujących interwencję dotyczącą dobrostanu loch lub tuczniki pochodzące od loch utrzymywanych w siedzibie stada położonej nie dalej niż ok. 50 km od siedziby stada, w której będą utrzymywane tuczniki, w odniesieniu do których realizowany jest dobrostan tuczników (szczegóły zostaną doprecyzowane na poziomie przepisów krajowych). □ W ramach dobrostanu bydła opasowego - do płatności kwalifikuje się bydło opasowe w wieku od ukończenia 4 miesiąca życia do ukończenia 18 miesiąca życia, utrzymywane w danym gospodarstwie w tym okresie, co najmniej przez 120 dni - w przypadku opasów, które nie pochodzą od krów mamek objętych interwencją.
- W ramach dobrostanu bydła opasowego - do płatności kwalifikuje się bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg do ukończenia 18 miesiąca życia, utrzymywane w danym gospodarstwie, w tym okresie, co najmniej przez 120 dni - w przypadku opasów, które pochodzą od krów mamek objętych interwencją.

W przypadku gospodarstw, w których prowadzi się cykl zamknięty świń, a rolnik realizuje jednocześnie dobrostan loch i dobrostan tuczników – możliwe jest otrzymanie dodatkowej płatności do tuczniaka kwalifikującego się do płatności w ramach dobrostanu tuczników i urodzonego w tym gospodarstwie.

Zwierzęta gatunków/grup objętych interwencją, które są **utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego**, co zostało potwierdzone przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, mogą kwalifikować się do płatności dobrostanowych na uproszczonych zasadach o ile utrzymywane są w systemie, którego dotyczy dana płatność dobrostanowa (odpowiednio pomieszczenia/budynki/system otwarty), jeżeli:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą.
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, wynosi co najmniej 200,00 euro.
- Odpowiednie siedziby stada rolnika są zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy), a w przypadku drobiu – nadano numer zakładu drobiu.
- Zwierzęta objęte wymogami interwencji są oznakowane i zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy).
- Wszystkie zwierzęta danej grupy zwierząt w gospodarstwie rolnym są utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego. A ponadto:
- Zwierzęta utrzymywane są bez uwięzi (w przypadku wypasu krów mlecznych wymóg dotyczy wypasu).
- W ramach dobrostanu loch - wszystkie lochy w gospodarstwie rolnym są indywidualnie oznakowane i zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.
- W ramach dobrostanu kur niosek – nadany został numer weterynaryjny.
- W ramach dobrostanu kur niosek – ptakom nie są przycinane dzioby.
- W ramach dobrostanu kurcząt brojlerów i indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa - podmioty je utrzymujące są zarejestrowane zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.
- W ramach dobrostanu bydła opasowego - do płatności kwalifikuje się bydło opasowe w wieku od ukończenia 4 miesiąca życia do ukończenia 18 miesiąca życia, utrzymywane w danym gospodarstwie w tym okresie, co najmniej przez 120 dni - w przypadku opasów, które nie pochodzą od krów mamek objętych interwencją.
- W ramach dobrostanu bydła opasowego - do płatności kwalifikuje się bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg do ukończenia 18 miesiąca życia, utrzymywane w danym gospodarstwie, w tym okresie, co najmniej przez 120 dni - w przypadku opasów, które pochodzą od krów mamek objętych interwencją.
- W ramach dobrostanu koni - do płatności nie kwalifikują się konie utrzymywane w dzikich lub półdzikich warunkach, pochodzące z obszarów parku narodowego albo parku krajobrazowego, wskazanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.
- W ramach dobrostanu koni zwiększona powierzchnia bytowa - poza sezonem wegetacyjnym zwierzętom zapewniony jest dostęp do powierzchni zewnętrznych lub biegałni.

- W ramach dobrostanu kóz - zwierzętom poza okresem wypasu zapewniony jest dostęp do wybiegu.

W odniesieniu do dobrostanu loch, tuczników, krów mamek i opasów możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy jedynie praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach zwiększonej o co najmniej 20%. W przypadku

dobrostanu krów mlecznych możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach zwiększonej o co najmniej 20% lub praktyki dotyczącej wypasu. W przypadku gospodarstw, w których prowadzi się cykl zamknięty świń, a rolnik realizuje jednocześnie dobrostan loch i dobrostan tuczników – możliwe jest otrzymanie dodatkowej płatności do tuczniaka kwalifikującego się do płatności w ramach dobrostanu tuczników i urodzonego w tym gospodarstwie. W przypadku, gdy rolnik zainteresowany jest płatnościami w zakresie pozostałych praktyk w odniesieniu do tych gatunków – realizuje je na zasadach ogólnych.

Płatności dobrostanowe do zwierząt gatunków/grup objętych interwencją, które są utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego przyznawane są tak, jak w przypadku pozostałych zwierząt tzn. w odniesieniu do świń i bydła – w systemie punktowym, a w odniesieniu do pozostałych gatunków – w systemie wariantowym.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
SMR09	Dyrektywa Rady 2008/119/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony cieląt: art. 3 i 4
SMR10	Dyrektywa Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony świń: art. 3 i 4
SMR11	Dyrektywa Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotycząca ochrony zwierząt hodowlanych: art. 4

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Lochy i tuczniaki – ściółka:

-Prawo krajowe: rolnik utrzymuje świnie w kojcu na ściółce lub bez ściółki zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

Krowy mleczne – wypas:

-Standardowa praktyka: krowy mleczne utrzymywane są na uwięzi w zamkniętych pomieszczeniach, bez dostępu do wybiegów i pastwisk.

Krowy mleczne – zwiększona powierzchnia bytowa:

-Prawo krajowe: rolnik jest obowiązany zapewnić krowom powierzchnię określoną w § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Krowy mleczne – ściółka: -**Prawo krajowe:** rolnik utrzymuje krowy bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce lub bez wydzielonych legowisk i ściółki zgodnie z § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Krowy mleczne – wybieg:

-**Standardowa praktyka:** krowy mleczne utrzymywane są na uwięzi w zamkniętych pomieszczeniach, bez dostępu do wybiegów i pastwisk.

Krowy mleczne - odsadzanie cieląt:

-**Standardowa praktyka:** cielęta krów mlecznych odsadza się niedługo po urodzeniu.

Krowy mamki– zwiększona powierzchnia bytowa:

-**Prawo krajowe:** rolnik jest obowiązany zapewnić krowom, jałówkom i opasom powierzchnię określoną w § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki - ściółka:

-**Prawo krajowe:** rolnik utrzymuje krowy bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce lub bez wydzielonych legowisk i ściółki zgodnie z § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Opasy – zwiększona powierzchnia bytowa:

-**Prawo krajowe:** rolnik jest obowiązany zapewnić cielętom utrzymywanym w pomieszczeniach, powierzchnię, o której mowa w § 15 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., a pozostałemu bydłu – warunki, o których mowa w § 11 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Opasy – ściółka:

-**Prawo krajowe:** rolnik utrzymuje opasy bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce lub bez wydzielonych legowisk i ściółki zgodnie z § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Opasy – wybieg:

-**Standardowa praktyka:** opasy utrzymywane są w zamkniętych pomieszczeniach, bez dostępu do wybiegów i pastwisk.

Opasy - wypas:

-**Standardowa praktyka:** opasy utrzymywane są w zamkniętych pomieszczeniach, bez dostępu do wybiegów i pastwisk.

Owce:

-**Prawo krajowe:** rolnik jest obowiązany zapewnić owcom powierzchnię określoną w § 16 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.;

-**Standardowa praktyka:** owce w sezonie wegetacyjnym przebywają na pastwiskach lub wybiegach albo utrzymywane są tylko w systemie alkierzowym.

Kury nioski: -Prawo krajowe: (i) rolnik jest obowiązany utrzymywać kury nioski w kurniku bez klatek jednopoziomowo lub wielopoziomowo zgodnie z warunkami określonymi w § 29 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.; (ii) w celu przeciwdziałania wydziobowaniu piór i kanibalizmowi u kur niosek można przycinać im, przed ukończeniem 10. dnia życia, dzioby zgodnie z § 33 tego rozporządzenia.

Kurczęta brojlery:

-Prawo krajowe: (i) rolnik obowiązany jest utrzymywać kurczęta brojlery w kurniku, w którym zagęszczenie określone zostało w § 34 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., (ii) w okresie 7 dni od dnia umieszczenia kurcząt brojlerów w kurniku, a także w okresie 3 dni przed przewidywanym dniem ich uboju oświetlenie dostosowuje się do 24-godzinnego rytmu, z okresami zaciemnienia trwającymi co najmniej 6 godzin ogółem i co najmniej z jednym okresem nieprzerwanego zaciemnienia trwającym przynajmniej 4 godziny, z wyłączeniem okresów przyciemniania, zgodnie z § 5 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

Indyki utrzymywane z przeznaczeniem na mięso:

-Prawo krajowe: rolnik obowiązany jest utrzymywać indyki w kurniku, w którym zagęszczenie określone zostało w § 19 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Konie:

-Prawo krajowe: (i) rolnik utrzymuje konie w pomieszczeniach zgodnie z warunkami określonymi w § 13 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.; (ii) rolnik zapewnia koniom powierzchnię w pomieszczeniach określoną w § 14 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r., (iii) rolnik zapewnia koniom utrzymywanym w systemie otwartym powierzchnię, o której mowa w § 15 tego rozporządzenia.

Kozy:

Prawo krajowe: rolnik jest obowiązany zapewnić kozom zarówno możliwość korzystania z wybiegów o określonej powierzchni, jak i powierzchnię określoną w § 18 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a ekoschematem (należy wyjaśnić, w jaki sposób ekoschemat wykracza poza wartość bazową, w szczególności w odniesieniu do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm krajowych)

Wymagania zaproponowane w odniesieniu do poszczególnych gatunków/grup zwierząt wykraczają ponad: odpowiednie SMR, odpowiednie minimalne wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt, inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione w prawie krajowym i unijnym, standardowe praktyki hodowlane ponieważ dotyczą co do zasady wymogu zapewnienia zwiększonej powierzchni bytowej ponad obowiązujące prawodawstwo lub zapewnienia dostępu do środowiska zewnętrznego, w przypadkach kiedy nie jest to wymagane przepisami prawa lub nie jest to standardowa praktyka utrzymania zwierząt.

Lochy i tuczniki– zwiększona powierzchnia bytowa:

-SMR 10: rolnik jest obowiązany: (i) w przypadku grupowego utrzymywania knurów warchlaków, tuczników, knurków, loszek hodowlanych, loch i loszek po pokryciu, do zapewnienia im odpowiedniej powierzchni kojca, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 24 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), (ii) w stadach powyżej 9 sztuk loch, utrzymywać grupowo lochy i loszki od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia, przy czym długość każdego z boków kojca powinna spełniać warunki, o których mowa w § 24 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., (iii) utrzymywać świnię w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., (iv) zapewnić, aby pomieszczenia dla świń były zbudowane w sposób umożliwiający utrzymanie świń w warunkach, o których mowa w § 4, z zastrzeżeniem ust. 3 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., (v) zapewnić, aby powierzchnia kojca do proszenia umożliwiała proszenie naturalne lub zapewniała osobie obsługującej dostęp do zwierzęcia zgodnie z § 20 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., (vi) zapewnić świniom stały dostęp do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie. Ponadto wszelkie zabiegi, w celach innych niż lecznicze lub diagnostyczne, albo w celach identyfikacji świń, zgodnie z odpowiednimi przepisami, a które w rezultacie prowadzą do uszkodzenia lub utraty wrażliwej części ciała albo zmiany układu kostnego, są zakazane, z wyjątkiem: 1) redukcji kłów u prosiąt i knurów, 2) obcinania części ogona, 3) kastracji samców, 4) kolczykowania nosa u świń utrzymywanych w systemie otwartym, zgodnie z warunkami, o których mowa w § 23 ust. 2–6 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

-SMR 11: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

Lochy – odsadzanie prosiąt: **-SMR 10:** rolnik jest obowiązany zapewnić, aby prosięta co najmniej do 28. dnia od dnia ich urodzenia przebywały z lochą, chyba że wystąpi zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia. Jednakże prosięta mogą być odsadzane także z innej przyczyny, nie wcześniej jednak niż w 21. dniu od dnia urodzenia, jeżeli po odsadzeniu zostaną umieszczone w pomieszczeniu uprzednio oczyszczonym, odkażonym i odizolowanym od pomieszczeń, w których utrzymuje się lochy zgodnie z § 22 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

Krowy mleczne – wypas: **-SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r. (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1966).

Krowy mleczne – zwiększona powierzchnia bytowa:

-SMR 11: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Krowy mleczne – wybieg: **-SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki – zwiększona powierzchnia bytowa:

-SMR 9: (i) rolnikowi zabrania się utrzymywania cieląt powyżej 8. tygodnia życia w pojedynczych boksach, z wyjątkiem cieląt trzymany z ich matkami w okresie ssania oraz przypadków, o których mowa w art. 12 ust. 4b ustawy o ochronie zwierząt i § 14 ust. 1 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., (ii) rolnikowi nie wolno utrzymywać cieląt na uwięzi, z wyjątkiem cieląt utrzymywanych grupowo w porze karmienia nie dłużej niż jedną godzinę zgodnie z art. 12 ust. 4a pkt 2 ustawy o ochronie zwierząt, (iii) rolnik jest obowiązany zapewnić, aby kojce, w których cielęta są utrzymywane pojedynczo, spełniały warunki, o których mowa w § 15 ust. 2 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.; (iv) rolnik jest obowiązany zapewnić, aby kojce, w których cielęta są utrzymywane grupowo, spełniały warunki, o których mowa w § 15 ust. 3 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.; (v) rolnik jest obowiązany utrzymywać cielęta w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

-SMR 11: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki - ściółka:

-SMR 9: rolnik jest obowiązany, w przypadku utrzymywania cieląt w pomieszczeniach, utrzymywać na ściółce cielęta do ukończenia 2. tygodnia życia zgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

Krowy mamki – wybieg: **-SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki – wypas: **-SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Opasy – zwiększona powierzchnia bytowa:

-SMR 9: (i) rolnikowi zabrania się utrzymywania cieląt powyżej 8. tygodnia życia w pojedynczych boksach, z wyjątkiem cieląt trzymany z ich matkami w okresie ssania oraz przypadków, o których mowa w art. 12 ust. 4b ustawy o ochronie zwierząt i § 14 ust. 1 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r., (ii) rolnikowi nie wolno utrzymywać cieląt na uwięzi, z wyjątkiem cieląt utrzymywanych grupowo w porze

karmienia nie dłużej niż jedną godzinę zgodnie z art. 12 ust. 4a pkt 2 ustawy o ochronie zwierząt, (iii) rolnik jest obowiązany zapewnić, aby kojce, w których cielęta są utrzymywane pojedynczo, spełniały warunki, o których mowa w § 15 ust. 2 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.; (iv) rolnik jest obowiązany zapewnić, aby kojce, w których cielęta są utrzymywane grupowo, spełniały warunki, o których mowa w § 15 ust. 3 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.; (v) rolnik jest obowiązany utrzymywać cielęta w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

-SMR 11: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Opasy – ściółka: -SMR 9: rolnik jest obowiązany, w przypadku utrzymywania cieląt w pomieszczeniach, utrzymywać na ściółce cielęta do ukończenia 2. tygodnia życia zgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.

Opasy – wybieg:

-**SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.;

Opasy - wypas: -SMR 11: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.;

Owce:

-**SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.;

Kury nioski:

-**SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.;

Kurczęta brojlery:

-**SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia z § 4 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.;

Indyki utrzymywane z przeznaczeniem na mięso:

-**SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.;

Konie: -SMR 11: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r., a koniom utrzymywanym w systemie otwartym zapewnić możliwość ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi, w

szczególności przez zakrzewienie lub zadrzewienie miejsc ich utrzymywania albo przez budowę w tych miejscach niezwiązanych trwale z podłożem zadaszeń, wiat lub innych osłon chroniących przed wiatrem zgodnie z § 2 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.

Kozy: -**SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.;

7 Zakres i wysokość wsparcia

Forma i wysokość wsparcia

Płatność roczna przyznawana do sztuki zwierzęcia.

Typ płatności art. 31 ust. 7 lit. b – płatności stanowią rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją wymogów interwencji w zakresie stosowania w produkcji zwierzęcej – praktyk wykraczających ponad obowiązujące lub powszechnie stosowane standardy.

Wprowadzenie systemu punktowego w przypadku świń i bydła (również w odniesieniu do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego) oznacza, że do każdej praktyki przypisana jest odpowiednia liczba punktów, która odpowiada wysokości szacowanej stawki za daną praktykę do sztuki zwierzęcia określonej zgodnie z art. 31 ust. 7 lit. b. Przyjęto, że 1 pkt jest równy 100 zł, czyli 22,47 EUR.

Szacowane stawki płatności będą płacone w przypadku:

- dobrostanu loch – za lochę,
- dobrostanu tuczników – za tuczniaka,
- dobrostanu krów mlecznych – za krowę mleczną,
- dobrostanu krów mamek – za krowę mamkę,
- dobrostanu opasów - za opasa,
- dobrostanu owiec – za samicę gatunku owca domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy, -
- dobrostanu kur niosek – za kurę niosek,
- dobrostanu kurcząt brojlerów – za kurczę brojlera,
- dobrostanu indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa – za indyka,
- dobrostanu koni – zwiększona powierzchnia bytowa – za konia w wieku co najmniej 24 miesiące,
- dobrostanu koni - system otwarty – za konia w wieku co najmniej 24 miesiące, -
- dobrostanu kóz – za samicę gatunku koza domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy.

Poniżej w tabelach przedstawiono: - w odniesieniu do świń i bydła - liczbę punktów przypisaną danej praktyce wyliczoną w oparciu o stawkę w EUR/DJP (szacowana stawka w EUR na 1 DJP przeliczona na punkty). Liczba punktów została zaokrąglona względem wyliczonej stawki płatności do jednego miejsca po przecinku zgodnie z regułami matematycznymi;

- w odniesieniu do pozostałych gatunków zwierząt - stawki płatności (EUR/DJP).

LOCHY		
	pkt (w EUR)/DJP	Współczynnik przeliczenia na DJP
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 20%	7,8	0,5
Późniejsze odsadzanie młodych	5,4	0,5
Ściółka	3,2	0,5
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 50%	18,6	0,5
TUCZNIKI		
	pkt (w EUR)/DJP	Współczynnik przeliczenia na DJP
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 20%	1,3	0,3
Ściółka	2	0,3
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 50%	2	0,3
Cykl zamknięty	1	0,3
KROWY MLECZNE		
	pkt (w EUR)/DJP	Współczynnik przeliczenia na DJP
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 20%	6,9	1
Wybieg	2	1
Późniejsze odsadzanie młodych	1,7	1
Ściółka	1	1
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 50%	10	1
Wypas	3,1	1
KROWY MAMKI		
	pkt (w EUR)/DJP	Współczynnik przeliczenia na DJP
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 20%	3,6	1
Wybieg	1,5	1
Ściółka	0,9	1
Wypas	1,5	1
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 50%	9,1	1
OPASY		
	pkt (w EUR)/DJP	Współczynnik przeliczenia na DJP
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 20%	1,1	0,7
Wybieg	4	0,7
Ściółka	1,3	0,7
Wypas	4,1	0,7
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 50%	2,9	0,7

7.	Dobrostan kóz	335,28	0,1

(*) Rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) 2021/2290

Płatności w obrębie danej grupy technologicznej są przyznawane z zastosowaniem poniższych progów degresywności (nie dotyczy płatności do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego, jeżeli rolnik ubiega się o te płatności na uproszczonych zasadach):

- do 100 DJP – 100%
- powyżej 100 DJP do 150 DJP – 75% □ powyżej 150 DJP – brak płatności

Stawki płatności/liczba punktów zostały zróżnicowane ze względu na gatunek/grupę zwierząt oraz rodzaj praktyk. Chów i hodowla zwierząt w zależności od gatunku/grupy zwierząt charakteryzuje się bowiem odmienną wysokością i rodzajem ponoszonych kosztów oraz utraconych korzyści.

Płatności na sztukę zwierzęcia mogą być dodatkowo powiększone o koszty transakcyjne, które stanowią częściową rekompensatę z tytułu sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt lub pomniejszone ze względu na degresywność płatności.

Metoda obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia

Wysokości szacowanych stawek płatności i liczby punktów oszacowane na podstawie stawek płatności stanowią pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją wymogów interwencji w zakresie stosowania w produkcji zwierzęcej – praktyk wykraczających ponad obowiązujące lub powszechnie stosowane standardy. Jedynie w przypadku praktyki dotyczącej zapewnienia krowom mlecznym powierzchni zwiększonej o co najmniej 50% liczba punktów stanowi ok. 59% wyliczonej stawki płatności.

Kalkulacje zostały przygotowane z uwzględnieniem wymogów prawodawstwa UE oraz wytycznych KE w odniesieniu do wymogów wykraczających ponad odpowiednie SMR, odpowiednie minimalne wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt, inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione w prawie krajowym i unijnym, standardowe praktyki hodowlane.

Dla grup zwierząt objętych wsparciem przeprowadzono kalkulację nadwyżki bezpośredniej dla produkcji standardowej i produkcji w poprawionych warunkach dobrostanu zwierząt i na tej podstawie określono wysokość stawek płatności. W kalkulacjach stawek wykorzystane zostały dane statystyczne oraz materiały źródłowe pochodzące z badań w gospodarstwach rolnych utrzymujących zwierzęta, prowadzonych przez IZ-PIB. Stawki płatności wyliczono do jednej sztuki zwierzęcia utrzymywanego w gospodarstwie.

W odniesieniu do zwierząt utrzymywanych zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego, zgodnie z opinią Instytutu Zootechniki-PIB przyjęto, że pomimo pewnych różnic w poziomie wymogów w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt i w ramach systemu rolnictwa ekologicznego - system rolnictwa ekologicznego kompleksowo zapewnia zwierzętom wysoki poziom dobrostanu i tym samym wyliczone stawki płatności w ramach interwencji mają zastosowanie pomimo tych różnic również do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego.

Kalkulacje stawek płatności zostały opracowane przez Instytut Zootechniki – PIB, co potwierdza odpowiedni certyfikat.

W kalkulacjach płatności dla **Dobrostanu świń** w zależności od grupy zwierząt uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszt pasz, koszt remontu stada (lochy), koszt leków i usług weterynaryjnych oraz inseminacji (lochy), koszt zakupu prosiąt (tuczniaki). Do pozostałych kosztów bezpośrednich produkcji wliczono: ubezpieczenie zwierząt, koszt zużytej wody do produkcji, koszty specjalistyczne (np. znakowanie zwierząt, koszt środków do konserwacji i magazynowania pasz, koszt dokumentacji hodowlanej).

□ **Dobrostan loch:**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu produkcji prosiąt, wynikający ze zmniejszenia obsady loch w budynkach/pomieszczeniach oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. W przypadku płatności za zapewnienie zwierzętom utrzymania na ściółce w kalkulacji uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny (ściółowanie) oraz koszt słomy, a w przypadku płatności za opóźnione odsadzenie prosiąt – uwzględniono również zmniejszoną liczbę miotów w roku. □ **Dobrostan tuczników:**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu produkcji tuczników, wynikający ze zmniejszenia obsady tuczników w budynkach/pomieszczeniach oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. W przypadku płatności za zapewnienie zwierzętom utrzymania na ściółce w kalkulacji uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny (ściółowanie) oraz koszt słomy. W przypadku dodatkowej płatności do tuczniaka (cykl zamknięty) w kalkulacji płatności uwzględniono koszty okresu odchowu prosiąt od momentu odsadzenia do ukończenia 10 tygodnia życia.

W kalkulacjach płatności dla **Dobrostanu krów** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszt pasz, koszt remontu stada, koszt leków i usług weterynaryjnych oraz inseminacji, koszt oceny użyteczności mlecznej i pracy hodowlanej. Do pozostałych kosztów bezpośrednich produkcji wliczono także m. in.: ubezpieczenie zwierząt, środki czystości i dezynfekcyjne. □ **Dobrostan krów mlecznych:**

W przypadku płatności za zapewnienie wypasu krów mlecznych wyliczenie płatności przeprowadzono w odniesieniu do chowu alkierzowego. W kalkulacji płatności uwzględniono spadek wydajności mlecznej krów korzystających z pastwisk w stosunku do krów utrzymywanych alkierzowo oraz dodatkowe koszty ponoszone w związku z codziennym przeprowadzaniem krów między pastwiskiem a oborą i nadzorowaniem właściwego wyposażenia pastwisk (np. stan ogrodzeń, dowóz wody). Po stronie korzyści ze stosowania wypasu uwzględniono obniżone koszty żywienia zwierząt. W przypadku płatności za zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej w kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej produkcji mleka, wynikający ze zmniejszenia obsady krów w budynkach/pomieszczeniach oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. W przypadku płatności za zapewnienie zwierzętom utrzymania na ściółce w kalkulacji uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny (ściółowanie) oraz koszt słomy, a w przypadku płatności za opóźnione odsadzenie cieląt – uwzględniono również mniejszą wydajność mleczną. W przypadku płatności za

zapewnienie krowom wybiegu uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny związane z obsługą wybiegu.

□ Dobrostan krów mamek:

W przypadku płatności za zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej, w kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży produkcji żywca, wynikający ze zmniejszenia obsady krów oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. W przypadku

płatności za zapewnienie zwierzętom utrzymania na ściółce, w kalkulacji uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny (ściółowanie) oraz koszt słomy. W przypadku płatności za zapewnienie wybiegu lub wypasu uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny związane z obsługą odpowiednio wybiegu/pastwiska.

Dobrostan opasów

W kalkulacjach płatności dla **Dobrostanu opasów** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszt zakupu cielęcia do opasu, koszt pasz, koszt usług weterynaryjnych oraz leków i profilaktyki, koszt wody zużytej na produkcję, dodatkowy koszt pracy. W przypadku płatności za zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej w kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej produkcji żywca wołowego, wynikający ze zmniejszenia obsady opasów w pomieszczeniach/budynkach oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. W przypadku płatności za zapewnienie zwierzętom utrzymania na ściółce uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny (ściółowanie) oraz koszt słomy, a w przypadku płatności za zapewnienie wybiegu lub wypasu uwzględniono również dodatkowe koszty pracy związane z obsługą odpowiednio wybiegu/pastwiska.

Dobrostan owiec W kalkulacji płatności dla **Dobrostanu owiec** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in. koszty pasz, koszty strzyży, koszty weterynaryjne (korekta racic, odrobaczanie, leki, usługi weterynaryjne) itp.

Wyliczenie płatności przeprowadzono w odniesieniu do chowu alkierzowo – pastwiskowego owiec o mleczno-mięsnym kierunku użytkowania. Uznając, że zwykłą praktyką w produkcji owiec jest wypas letni/dostęp do wybiegów w sezonie wegetacyjnym, kosztów z tym związanych nie uwzględniono w wyliczeniu stawki. Kalkulacja płatności opiera się na stratach w produkcji wynikających ze zmniejszenia liczebności owiec w celu zapewnienia zwiększonej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz na spadku kosztów wynikającym ze zmniejszenia liczby zwierząt.

W kalkulacjach płatności dla **Dobrostanu drobiu** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszt zakupu zwierząt (kurek lub piskląt), koszt pasz, koszt leków i usług weterynaryjnych, koszt ściółki, koszt materiałów absorbujących uwagę, koszt wody zużytej na produkcję, koszt dezynfekcji, koszt najmu pracy dorywczej. □ **Dobrostan kur niosek**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży jaj i żywca nieśnego wynikający ze zmniejszenia obsady kur niosek w kurnikach z

9 szt./m² do 7 szt./m² oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

□ **Dobrostan kurcząt brojlerów**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży żywca wynikający ze zmniejszenia obsady kurcząt brojlerów z 33 kg/m do 30 kg/m² w kurnikach oraz spadek kosztów z

wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

□ **Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży żywca wynikający ze zmniejszenia obsady indyków z 57 kg/m² do 50 kg/m² oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. Stawka płatności dla indyków została określona jako średnia ważona stawek płatności dla indyków lekkich, średniociężkich i ciężkich.

W kalkulacjach płatności dla **Dobrostanu koni** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszt zakupu konia, koszt pasz, koszt obsługi weterynaryjnej, koszt ubezpieczenia zwierzęcia, koszt usług kowalskich, koszt ściółki, koszty związane z dodatkowym nakładem pracy.

□ **Dobrostan koni – zwiększona powierzchnia bytowa**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu pracy konia wynikający ze zmniejszenia obsady oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. □ **Dobrostan koni – system otwarty**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu wynikający ze zmniejszenia obsady oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

W kalkulacjach płatności dla **Dobrostanu kóz** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszty pasz, koszty weterynaryjne (w tym: leki i profilaktykę), zużycie wody, koszty słomy lub innych materiałów na ściólkę, zakupu kolczyków. **Dobrostan kóz**

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu sprzedaży mleka, serów, żywca wynikający ze zmniejszenia obsady oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

Zakłada się możliwość rekalkulacji stawek płatności w trakcie wdrażania interwencji.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej (z wyjątkiem praktyki polegającej na zapewnieniu krowom mlecznym zwiększonej powierzchni bytowej o co najmniej 50%) rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej (z wyjątkiem praktyki polegającej na zapewnieniu krowom mlecznym zwiększonej powierzchni bytowej o co najmniej 50%) rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

9 **Zgodność z zasadami WTO** Kategoria zielona Pkt 12 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Stawka płatności będzie ograniczona do dodatkowych kosztów lub utraconych dochodów wynikających z realizacji zobowiązań w ramach interwencji.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
4_6_1 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_10 - Dobrostan krów mlecznych – zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_11 - Dobrostan krów mlecznych - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_12 - Dobrostan krów mlecznych - ściółka	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_13 - Dobrostan krów mlecznych - wybieg	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_14 - Dobrostan krów mlecznych - odsadzanie cieląt	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_15 - Dobrostan krów mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_16 - Dobrostan krów mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_17 - Dobrostan krów mamek - ściółka	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_18 - Dobrostan krów mamek - wybieg	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_19 - Dobrostan krów mamek - wypas	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_2 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_20 - Dobrostan opasów -zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_21 - Dobrostan opasów - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_22 - Dobrostan opasów - ściółka	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_23 - Dobrostan opasów - wybieg	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_24 - Dobrostan opasów - wypas	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_25 - Dobrostan owiec	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_26 - Dobrostan kur niosek	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_27 - Dobrostan kurcząt brojlerów	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_28 - Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_29 - Dobrostan koni - zwiększona powierzchnia bytowa	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_3 - Dobrostan loch - ściółka	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_30 - Dobrostan koni – system otwarty	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;

4_6_31 - Dobrostan kóz	Średnia	R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_4 - Dobrostan loch - odsadzanie prosiąt	Średnia	R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_5 - Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Średnia	R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_6 - Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Średnia	R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_7 - Dobrostan tuczników - ściółka	Średnia	R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_8 - Cykl zamknięty - dodatkowa płatność do tuczniaka	Średnia	R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;
4_6_9 - Dobrostan krów mlecznych - wypas	Średnia	R.4; R.6; R.7; R.43; R.44;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność) 4_6_1 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_10 - Dobrostan krów mlecznych – zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z

degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_11 - Dobrostan krów mlecznych - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę częściowej (ok. 59%) rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę częściowej rekompensaty (ok. 59%) utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_12 - Dobrostan krów mlecznych - ściółka

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_13 - Dobrostan krów mlecznych - wybieg

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z

degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_14 - Dobrostan krów mlecznych - odsadzanie cieląt

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_15 - Dobrostan krów mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_16 Dobrostan krów mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_17 - Dobrostan krów mamek - ściółka

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_18 - Dobrostan krów mamek - wybieg

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_19 - Dobrostan krów mamek - wypas

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_2 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_20 - Dobrostan opasów - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją

zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_21 - Dobrostan opasów - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_22 Dobrostan opasów - ściółka

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_23 - Dobrostan opasów - wybieg

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok

zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_24 - Dobrostan opasów - wypas

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_25 - Dobrostan owiec

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_26 - Dobrostan kur niosek

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z

realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_27 - Dobrostan kurcząt brojlerów

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_28 - Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_29 Dobrostan koni - zwiększona powierzchnia bytowa

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane

stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_3 - Dobrostan loch - ściółka

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_30 - Dobrostan koni – system otwarty

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_31 - Dobrostan kóz

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_4 - Dobrostan loch - odsadzanie prosiąt

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_5 - Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_6 - Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_7 - Dobrostan tuczników - ściółka

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_8 - Cykl zamknięty - dodatkowa płatność do tuczniaka

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

4_6_9 - Dobrostan krów mlecznych - wypas

W tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności). Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) pomniejszone o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_6_1 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Planowana kwota jednostkowa	192,29	183,55	180,06	180,06	160,15	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_6_10 - Dobrostan krów mlecznych – zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	201,57	201,57	201,57	201,57	201,57	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	12 905,00	13 550,00	13 957,00	14 375,00	14 807,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 481 502,45	2 487 102,50	2 513 097,42	2 588 362,50	2 371 341,05	12 441 405,92
	Planowana kwota jednostkowa	165,01	157,51	154,51	154,51	137,43	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	178,31	178,31	178,31	178,31	178,31	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	355 551,00	373 329,00	384 529,00	396 065,00	407 946,00	
Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	58 669 470,51	58 803 050,79	59 413 575,79	61 196 003,15	56 064 018,78	294 146 119,02	
4_6_11 - Dobrostan krów mlecznych - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Planowana kwota jednostkowa	239,14	228,27	223,92	223,92	199,17	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	258,43	258,43	258,43	258,43	258,43	

	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	88 888,00	93 332,00	96 132,00	99 016,00	101 987,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	21 256 676,32	21 304 895,64	21 525 877,44	22 171 662,72	20 312 750,79	106 571 862,91
4_6_12 - Dobrostan krów mlecznych - ściółka	Planowana kwota jednostkowa	23,91	22,83	22,39	22,39	19,92	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	25,84	25,84	25,84	25,84	25,84	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	355 551,00	373 329,00	384 529,00	396 065,00	407 946,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	8 501 224,41	8 523 101,07	8 609 604,31	8 867 895,35	8 126 284,32	42 628 109,46
	Planowana kwota jednostkowa	47,83	45,65	44,78	44,78	39,83	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_6_13 - Dobrostan krów mlecznych - wybieg	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	51,69	51,69	51,69	51,69	51,69	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	133 331,00	139 999,00	144 199,00	148 524,00	152 980,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	6 377 221,73	6 390 954,35	6 457 231,22	6 650 904,72	6 093 193,40	31 969 505,42
4_6_14 - Dobrostan krów mlecznych - odsadzanie cieląt	Planowana kwota jednostkowa	40,65	38,81	38,07	38,07	33,86	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	43,93	43,93	43,93	43,93	43,93	

	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	133 331,00	139 999,00	144 199,00	148 524,00	152 980,00	
4_6_15 - Dobrostan krów mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	5 419 905,15	5 433 361,19	5 489 655,93	5 654 308,68	5 179 902,80	27 177 133,75
	Planowana kwota jednostkowa	88,41	84,39	82,78	82,78	73,63	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	93,03	93,03	93,03	93,03	93,03	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	76 347,00	80 165,00	82 570,00	85 047,00	87 598,00	
4_6_16 - Dobrostan krów mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	6 749 838,27	6 765 124,35	6 835 144,60	7 040 190,66	6 449 840,74	33 840 138,62
	Planowana kwota jednostkowa	223,48	213,32	209,26	209,26	186,13	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	235,17	235,17	235,17	235,17	235,17	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	19 087,00	20 041,00	20 642,00	21 262,00	21 900,00	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 265 562,76	4 275 146,12	4 319 544,92	4 449 286,12	4 076 247,00	21 385 786,92
4_6_17 - Dobrostan krów mamek - ściółka	Planowana kwota jednostkowa	22,10	21,10	20,70	20,70	18,41	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	23,26	23,26	23,26	23,26	23,26	

4_6_18 - Dobrostan krów mamek - wybieg	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	76 347,00	80 165,00	82 570,00	85 046,00	87 599,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 687 268,70	1 691 481,50	1 709 199,00	1 760 452,20	1 612 697,59	8 461 098,99
	Planowana kwota jednostkowa	36,84	35,16	34,49	34,49	30,68	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	38,76	38,76	38,76	38,76	38,76	
4_6_19 - Dobrostan krów mamek - wypas	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	47 717,00	50 103,00	51 606,00	53 154,00	54 749,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 757 894,28	1 761 621,48	1 779 890,94	1 833 281,46	1 679 699,32	8 812 387,48
	Planowana kwota jednostkowa	36,84	35,16	34,49	34,49	30,68	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	38,76	38,76	38,76	38,76	38,76	
4_6_2 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	57 260,00	60 124,00	61 927,00	63 785,00	65 699,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 109 458,40	2 113 959,84	2 135 862,23	2 199 944,65	2 015 645,32	10 574 870,44
	Planowana kwota jednostkowa	458,55	437,70	429,37	429,37	381,90	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	480,67	480,67	480,67	480,67	480,67	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027

4_6_20 - Dobrostan opasów zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	3 226,00	3 388,00	3 489,00	3 594,00	3 702,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 479 282,30	1 482 927,60	1 498 071,93	1 543 155,78	1 413 793,80	7 417 231,41
	Planowana kwota jednostkowa	28,19	26,91	26,39	26,39	23,48	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	29,53	29,53	29,53	29,53	29,53	
4_6_21 - Dobrostan opasów - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	216 206,00	237 826,00	249 718,00	257 209,00	264 925,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	6 094 847,14	6 399 897,66	6 590 058,02	6 787 745,51	6 220 439,00	32 092 987,33
	Planowana kwota jednostkowa	70,47	67,27	65,99	65,99	58,69	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	73,84	73,84	73,84	73,84	73,84	
4_6_22 - Dobrostan opasów - ściółka	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	54 051,00	59 457,00	62 429,00	64 302,00	66 231,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	3 808 973,97	3 999 672,39	4 119 689,71	4 243 288,98	3 887 097,39	20 058 722,44
	Planowana kwota jednostkowa	31,71	30,27	29,69	29,69	26,41	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	33,23	33,23	33,23	33,23	33,23	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	216 206,00	237 826,00	249 718,00	257 209,00	264 925,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	6 855 892,26	7 198 993,02	7 414 127,42	7 636 535,21	6 996 669,25	36 102 217,16
Planowana kwota jednostkowa	98,66	94,18	92,38	92,38	82,17		

4_6_23 - Dobrostan opasów - wybieg	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_6_24 - Dobrostan opasów - wypas	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	103,37	103,37	103,37	103,37	103,37	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	162 154,00	178 370,00	187 289,00	192 906,00	198 694,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	15 998 113,64	16 798 886,60	17 301 757,82	17 820 656,28	16 326 685,98	84 246 100,32
	Planowana kwota jednostkowa	102,18	97,54	95,68	95,68	85,10	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	107,06	107,06	107,06	107,06	107,06	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	108 103,00	118 914,00	124 859,00	128 605,00	132 463,00	
Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	11 045 964,54	11 598 871,56	11 946 509,12	12 304 926,40	11 272 601,30	58 168 872,92	
4_6_25 - Dobrostan owiec	Planowana kwota jednostkowa	380,35	363,07	356,15	356,15	316,78	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	397,98	397,98	397,98	397,98	397,98	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	11 167,00	11 725,00	12 077,00	12 439,00	12 812,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 247 368,45	4 256 995,75	4 301 223,55	4 430 149,85	4 058 585,36	21 294 322,96
4_6_26 - Dobrostan kur niosek	Planowana kwota jednostkowa	240,00	229,09	224,73	224,73	199,88	

	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	261,20	261,20	261,20	261,20	261,20	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	12 725,00	12 980,00	13 239,00	13 504,00	13 774,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	3 054 000,00	2 973 588,20	2 975 200,47	3 034 753,92	2 753 147,12	14 790 689,71
	Planowana kwota jednostkowa	6,48	6,19	6,07	6,07	5,40	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_6_27 - Dobrostan kurecząt brojlerów	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	7,38	7,38	7,38	7,38	7,38	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	58 718,00	58 718,00	58 718,00	58 718,00	58 718,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	380 492,64	363 464,42	356 418,26	356 418,26	317 077,20	1 773 870,78
4_6_28 - Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa	Planowana kwota jednostkowa	22,88	21,84	21,43	21,43	19,06	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	25,84	25,84	25,84	25,84	25,84	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	19 140,00	19 140,00	19 140,00	19 140,00	19 140,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	437 923,20	418 017,60	410 170,20	410 170,20	364 808,40	2 041 089,60
	Planowana kwota jednostkowa	133,79	127,71	125,28	125,28	111,43	

4_6_29 - Dobrostan koni - zwiększona powierzchnia bytowa	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	139,87	139,87	139,87	139,87	139,87	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	77 974,00	80 314,00	81 920,00	82 739,00	83 566,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	10 432 141,46	10 256 900,94	10 262 937,60	10 365 541,92	9 311 759,38	50 629 281,30
	4_6_3 - Dobrostan loch - ściółka	Planowana kwota jednostkowa	78,89	75,30	73,87	73,87	65,70
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	82,70	82,70	82,70	82,70	82,70	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	11 291,00	11 856,00	12 212,00	12 579,00	12 956,00	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	890 746,99	892 756,80	902 100,44	929 210,73	851 209,20	4 466 024,16
4_6_30 - Dobrostan koni – system otwarty	Planowana kwota jednostkowa	60,56	57,81	56,71	56,71	50,44	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	63,31	63,31	63,31	63,31	63,31	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	1 018,00	1 049,00	1 070,00	1 081,00	1 091,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	61 650,08	60 642,69	60 679,70	61 303,51	55 030,04	299 306,02
4_6_31 - Dobrostan kóz	Planowana kwota jednostkowa	368,31	351,57	344,88	344,88	306,75	

	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	385,06	385,06	385,06	385,06	385,06	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	2 092,00	2 196,00	2 262,00	2 330,00	2 400,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	770 504,52	772 047,72	780 118,56	803 570,40	736 200,00	3 862 441,20
4_6_4 - Dobrostan loch - odsadzanie prosiąt	Planowana kwota jednostkowa	133,13	127,08	124,65	124,65	110,87	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	139,55	139,55	139,55	139,55	139,55	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	6 452,00	6 775,00	6 979,00	7 188,00	7 404,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	858 954,76	860 967,00	869 932,35	895 984,20	820 881,48	4 306 719,79
4_6_5 - Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%	Planowana kwota jednostkowa	32,42	30,94	30,36	30,36	27,00	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	34,46	34,46	34,46	34,46	34,46	

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	337 418,00	354 289,00	364 917,00	375 865,00	387 141,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	10 939 091,56	10 961 701,66	11 078 880,12	11 411 261,40	10 452 807,00	54 843 741,74
	Planowana kwota jednostkowa	48,63	46,42	45,53	45,53	40,50	

4_6_6 - Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	51,69	51,69	51,69	51,69	51,69	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	84 354,00	88 572,00	91 229,00	93 966,00	96 785,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 102 135,02	4 111 512,24	4 153 656,37	4 278 271,98	3 919 792,50	20 565 368,11
	4_6_7 - Dobrostan tuczników - ściółka	Planowana kwota jednostkowa	48,63	46,42	45,53	45,53	40,50
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	51,69	51,69	51,69	51,69	51,69	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	295 240,00	310 003,00	319 303,00	328 881,00	338 749,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	14 357 521,20	14 390 339,26	14 537 865,59	14 973 951,93	13 719 334,50	71 979 012,48
	4_6_8 - Cykl zamknięty - dodatkowa płatność do tucznika	Planowana kwota jednostkowa	24,31	23,21	22,77	22,77	20,25
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	25,84	25,84	25,84	25,84	25,84	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	156 934,00	164 781,00	169 725,00	174 816,00	180 061,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	3 815 065,54	3 824 567,01	3 864 638,25	3 980 560,32	3 646 235,25	19 131 066,37
	4_6_9 - Dobrostan krów mlecznych wypas	Planowana kwota jednostkowa	69,49	69,49	69,49	69,49	61,81
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028

	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	69,66	69,66	69,66	69,66	69,66	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	740 262,00	777 275,00	800 593,00	824 611,00	849 349,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	51 440 806,38	54 012 839,75	55 633 207,57	57 302 218,39	52 498 261,69	270 887 333,78
OGÓŁEM	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	1 815 719,00	1 914 165,00	1 974 255,00	2 029 355,00	2 086 087,00	9 819 581,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	270 347 499,00	275 185 389,00	279 845 927,00	287 981 967,00	263 604 037,00	1 376 964 819,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

1 4.3 - Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Prod. Roślin

Kod interwencji (państwo członkowskie)	1 4.3
Nazwa interwencji	Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin
Typ interwencji	Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt / Art. 31 ust. 7 lit. a) – płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu
Wspólny wskaźnik produktu	O.8. Liczba hektarów lub dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych ekoschematami

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Produkcja roślin w certyfikowanym systemie jakości jest gwarancją wprowadzania na rynek żywności wyprodukowanej w sposób zrównoważony. Wskazane jest promowanie przyjaznych środowisku metod produkcji na terenie całego kraju.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

Kod + opis OBSZARÓW DZIAŁANIA WPR

AOA-B przystosowanie się do zmiany klimatu, w tym działania na rzecz zwiększenia odporności systemów produkcji żywności oraz różnorodności zwierząt i roślin w celu zwiększenia odporności na choroby i zmianę klimatu

AOA-C ochrona lub poprawa jakości wody i zmniejszenie presji na zasoby wodne

AOA-D zapobieganie degradacji gleby, odtwarzanie gleby, poprawa żyzności gleby i gospodarowania składnikami odżywczymi [oraz fauny i flory gleby]

AOA-E ochrona różnorodności biologicznej, zachowanie lub odtworzenie siedlisk lub gatunków, w tym zachowanie i tworzenie elementów krajobrazu lub obszarów nieprodukcyjnych

AOA-F działania na rzecz zrównoważonego i ograniczonego stosowania pestycydów, w szczególności pestycydów stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzkiego lub środowiska

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP

CS 5. P1.	Ochrona zasobów i poprawa jakości gleby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 9.P 2.	Zrównoważone stosowanie środków produkcji i poprawa bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.19 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, zmianowanie upraw, w tym z udziałem roślin strączkowych)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Opis interwencji:

Założeniem interwencji jest udzielanie pomocy do prowadzenia w danym roku upraw zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin pod nadzorem podmiotów certyfikujących. Potwierdzeniem prowadzenia upraw zgodnie z określonymi metodami, będzie wydanie certyfikatu krajowego systemu jakości – Integrowana Produkcja Roślin (IP), który funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 poz. 2097).

Dodatkowo rolnicy będą zobowiązani do zachowania w danym roku kalendarzowym, w którym wystąpią o wsparcie, wszystkich posiadanych w gospodarstwie trwałych użytków zielonych.

Celem interwencji jest zachęcenie rolników do prowadzenia produkcji roślinnej w sposób zrównoważony, przy jednoczesnym utrzymaniu wielkość plonów na odpowiednim poziomie, a także zachowania trwałych użytków zielonych jako istotnego czynnika przyczyniającego się do wzmocnienia równowagi środowiska przyrodniczego.

Rolnicy prowadząc uprawy zgodnie z metodyką integrowanej produkcji roślin będą pozytywnie oddziaływać na środowisko poprzez efektywne i przyjazne wykorzystanie zasobów takich jak np. woda, gleba, środki ochrony roślin, nawozy, nasiona, maszyny rolnicze. Dodatkowo poprzez obowiązek zachowania trwałych użytków zielonych, które pozytywnie wpływają na magazynowanie glebowej

substancji organicznej i próchnicy, poprawią na poziomie gospodarstwa zdolność gleby do magazynowania wody i jej odporność na erozję.

Określone w metodykach sposoby prowadzenia uprawy są połączeniem wielu ważnych praktyk rolniczych, które łączą ze sobą cele środowiskowe i ekonomiczne. Wśród nich możemy wyróżnić praktyki odnoszące się m.in. do :

- stosowania odpowiedniego płodozmianu,
- przestrzegania zasad integrowanej ochrony roślin, zaostrzone o obligatoryjne stosowanie metod ochrony roślin alternatywnych dla metod chemicznych, w szczególności metod biologicznych i zredukowanie palety środków ochrony roślin o te, które mają najbardziej negatywny wpływ na środowisko, -zabiegów agrotechnicznych zastępujących stosowanie herbicydów przedwzrostowo i doglebowo,
- wykorzystywania odmian odpornych na choroby, szkodniki, czy też niedobory wody,
- stosowania kwalifikowanego materiału siewnego,
- prowadzenia nawożenia według potrzeb pokarmowych roślin, przy wykorzystaniu aktualnych badań gleby na składniki pokarmowe i pH gleby,
- dbałości o zwiększenie liczby organizmów pożytecznych w pobliżu uprawy poprzez zarośla śródpolne, pasy kwietne, ustawianie domków dla murarek, kopców dla trzmieli,
- stworzenie odpowiednich warunków do obecności ptaków drapieżnych tj. ustawianie tyczek spoczynkowych,
- czyszczenia maszyn i sprzętu wykorzystywanego w uprawie roślin m.in. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się szkodliwych organizmów.

Metodyki zostały opracowane dla różnych rodzajów roślin uprawnych. W każdej zawarte są konkretne wymogi ściśle związane z technologią uprawy danej rośliny. Rolnik musi postępować zgodnie ze wskazanymi w metodyce praktykami. Metodyki zawierają listy wymagań obligatoryjnych, podstawowych, dodatkowych i zalecenia. Ich realizacja wymaga dużej świadomości rolnika, zastosowania bardziej pracochłonnych i kosztocłonnych metod produkcji. Uczestnik systemu ponosi także koszty certyfikacji oraz obowiązkowych badań.

Rolnik jest zobowiązany do prowadzenia ochrony roślin zgodnie z programami ochrony wskazującymi środki ochrony roślin wytypowane do stosowania w ramach systemu IP. W ramach systemu ograniczane jest stosowanie preparatów stwarzających największe potencjalne zagrożenie, nieselektywnych.

Stopień realizacji wymagań zawartych w metodykach, podlega ocenie dokonywanej przez podmiot certyfikujący. Ocenie zostaje poddawana również część plonów, która jest kierowana na badania weryfikujące poziom pozostałości środków ochrony roślin. Pozytywna ocena metod uprawy upoważnia podmiot certyfikujący do wydania certyfikatu na pochodzący z niej plon. Produkt jest rozpoznawalny na rynku dzięki oryginalnemu znakowi IP.

Metodyki integrowanej produkcji opracowywane zostały przy współdziałaniu jednostek naukowych i stanowią dorobek ich wieloletnich prac badawczych i najlepszych praktyk rolniczych. Metodyki będą mogły być modyfikowane zgodnie ze zmieniającymi się uwarunkowaniami i pracami badawczymi.

Wsparcie w ramach interwencji będą objęta:

- powierzchnia gruntów, na których były uprawiane poszczególne rośliny uprawne z takich grup upraw jak: rolnicze, warzywne, sadownicze, jagodowe - dla których zostały opracowane metodyki IP oraz
- powierzchnia trwałych użytków zielonych zadeklarowanych w danym roku we wniosku o płatność (z wyłączeniem trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo wyznaczonych w ramach GAEC 9).

Komplementarność z innymi interwencjami obu filarów:

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. w kwestii: -ochrony wody w zakresie wymogów związanych z zachowaniem stref buforowych z

zakazem stosowania środków ochrony roślin wzdłuż cieków wodnych, czy też poprzez racjonalne nawożenie z wymogami warunkowości dotyczącymi ochrony wód przed nadmierną eutrofizacją,

- ochrony gleby, w zakresie normy związanej ze zmianowaniem upraw,
- ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazu, w zakresie wymogów związanych z ochroną ptactwa, czy też norm związanych z zachowaniem elementów krajobrazu, oraz w zakresie utrzymania trwałych użytków zielonych na odpowiednim poziomie,
- bezpieczeństwa żywności w zakresie wymogów dotyczących właściwego stosowania i postępowania ze środkami ochrony roślin.

Natomiast w ramach drugiego filaru jest komplementarna do interwencji „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych”, „Tworzenie zadrzewień śródpolnych”, „Zakładanie systemów rolno-leśnych”, „Wieloletnie pasy kwietne”.

Opis zobowiązań w ramach ekoschematu

Opis wymagań:

- Posiadanie w danym roku certyfikatu krajowego systemu jakości - Integrowana Produkcja Roślin, poświadczającego uprawę roślin zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin.
- Zachowanie w danym roku kalendarzowym, wszystkich posiadanych w gospodarstwie trwałych użytków zielonych.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Warunki kwalifikowalności:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą,
  - Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, która może zostać im wypłacona wynosi co najmniej 200,00 euro,
- Działka deklarowana do wsparcia, o minimalnej powierzchni 0,1 ha, musi być położona

na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. **Beneficjent:**

Rolnik aktywny zawodowo.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykacza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.

GAEC07	Zmianowanie upraw na gruntach ornych, z wyjątkiem roślin rosnących pod wodą
GAEC09	Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.
SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

-art. 35 ust 3 ustawy z dnia z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin - obowiązek stosowania integrowanej ochrony roślin   -art. 105a ust. 1–3 oraz art. 105c ustawy Prawo wodne oraz rozdział 1.5 ust. 3 i 5–7 programu działań – wymogi dotyczące obowiązku wykonania planu nawożenia w zakresie stosowania nawozów zawierających azot

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a ekoschematem (należy wyjaśnić, w jaki sposób ekoschemat wykracza poza wartość bazową, w szczególności w odniesieniu do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm krajowych)

Interwencja wykracza ponad: -art. 35 ust 3 ustawy z dnia z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin - obowiązekstosowania integrowanej ochrony roślin   -art. 105a ust. 1–3 oraz art. 105c ustawy Prawo wodne oraz rozdział 1.5 ust. 3 i 5–7 programu działań – wymogi dotyczące obowiązku wykonania planu nawożenia w zakresie stosowania nawozów zawierających azot -SMR 7: przestrzeganie wymagań związanych z właściwym stosowaniem środków ochrony roślin, które obejmuje stosowanie zasad dobrej praktyki ochrony roślin i spełnianie warunków ustanowionych zgodnie z art. 31 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i podanych na etykietach.   -SMR 8 przestrzeganie wymagań w zakresie (i) postępowania przechowywania, utylizacji pozostałości środków ochrony roślin, (ii) ograniczeń stosowania środków ochrony roślin na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie ramowej dyrektywy wodnej i przepisów dotyczących sieci Natura 2000 -SMR 2: przestrzeganie wymagań związanych ze stosowaniem nawozów zawierających azot.   -DKR 1 nakłada obowiązek utrzymania powierzchni TUZ na określonym poziomie w skali kraju, natomiast ekoschemat zakłada zachowanie wszystkich posiadanych TUZ na poziomie gospodarstwa. -DKR 9 wprowadza zakaz przekształcania lub zaorywania wyznaczonych cennych trwałych użytków zielonych

położonych na obszarach Natura 2000, natomiast ekoschemat wprowadza wymóg zachowania zwykłych TUZ w gospodarstwie.

-DKR 7: Zmianowanie upraw lub inne praktyki mające na celu zachowanie potencjału gleby, takie jak dywersyfikacja upraw. Państwa członkowskie mogą wyłączyć z normy gospodarstwa: spełniające warunki określone w art. 44 ust. 3 lit. a i b rozporządzenia 1307/2013 lub o powierzchni do 10 ha gruntów ornych.

Praktyka wykracza ponad prawodawstwo krajowe i warunkowość w taki sposób, że IP jako system jakości wiąże ze sobą wiele praktyk rolniczych, które muszą być realizowane wedle ściśle określonych reguł wskazanych w metodyce. Reguły te w wielu obszarach daleko wybiegających poza obowiązki prawa krajowego. Na przykład w zakresie:

-stosowania środków ochrony roślin - w ramach IP uczestnik systemu jest zobowiązany do ograniczenia w większym stopniu ilości zużywanych środków ochrony roślin, poprzez wykluczenie ze stosowania środków ochrony roślin, których użycie wiąże się z największym ryzykiem. Dozwolone środki znajdują się na specjalnie opracowanej liście. Dodatkowo każda metodyka zawiera obowiązek zastosowania niechemicznej metody ochrony roślin. W zależności od uprawy są to różne metody. Ponadto uczestnik systemu musi zapewnić warunki dla życia organizmów pożytecznych np. domki dla murarek, kopce dla trzmieli, zarośla śródpolne w pobliżu uprawy,

-nawożenia - uczestnik systemu wykonuje więcej badań gleby na obecność mikro i makro składników zawartych w glebie, potrzebnych do określenia potrzeb nawozowych pod uprawiane uprawy. Ilość określanych pierwiastków zależy od metodyki,

w zakresie płodozmianu w zależności od metodyki, są wskazane konkretne uprawy które należy uwzględnić w płodozmianie.

7 Zakres i wysokość wsparcia

Typ płatności - art. 31 ust. 7 lit. a Płatność

roczna przyznawana do:

-powierzchni upraw, z których pochodzą produkty roślinne opatrzone w danym roku certyfikatem Integrowanej Produkcji Roślin oraz

-powierzchni trwałych użytków zielonych odpowiadającej równowartości powierzchni upraw z których pochodzą produkty roślinne opatrzone w danym roku certyfikatem Integrowanej Produkcji Roślin

Szacowana stawka:

-292,13 Euro/ha – do powierzchni upraw z których pochodzą produkty roślinne opatrzone w danym roku certyfikatem Integrowanej Produkcji Roślinnej,

-292,13 Euro/ha - do powierzchni trwałych użytków zielonych, odpowiadającej równowartości powierzchni upraw z których pochodzą produkty roślinne opatrzone w danym roku certyfikatem Integrowanej Produkcji Roślin

Przy szacowaniu wysokości stawki wzięto pod uwagę poziom ambicji ekoschematu, koszty jakie będą musiały być spełniane przez rolników w ramach interwencji oraz dotychczasowe doświadczenia z uczestnictwa rolników w krajowym systemie jakości - Integrowana Produkcja, mając na względzie zapewnienie odpowiedniej wysokości wsparcia w stosunku do ponoszonych nakładów wynikających z realizacji ekoschematu.

W zależności od zainteresowania ekoschematem, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W sytuacji większego zainteresowania ekoschematami niż zaplanowano, w przypadku realizacji co najmniej dwóch lub większej ilości ekoschematów na tej samej powierzchni (działce), redukcja stawki planowanej będzie zastosowana w pierwszej kolejności w stosunku do kolejnych ekoschematów tak, żeby stawka w pełnej wysokości była przyznawana co najmniej za jeden ekoschemat o najwyższej stawce. Stawki w odniesieniu do kolejnych ekoschematów na tej samej powierzchni będą proporcjonalnie zmniejszone w granicach ustalonych stawek minimalnych.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 5
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja wpisuje się w kategorię zieloną (Green Box) zgodnie z ust. 5 załącznika nr 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja jest zgodna z wymogami w zakresie kategorii zielonej, ponieważ nie powoduje zakłóceń handlu ani zmian w produkcji.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
4_3 - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin	Średnia		R.4; R.6; R.7; R.19; R.22; R.24;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

4_3 - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin

Budżet interwencji oszacowano na podstawie doświadczeń z uczestnictwa rolników w krajowym systemie jakości – Integrowana Produkcja (m.in. w zakresie liczby beneficjentów i powierzchni upraw z których pochodziły produkty roślinne opatrzone certyfikatem). Tym samym budżet interwencji to budżet obejmujący kwoty wyliczone na podstawie szacowanej stawki płatności i szacowanej wielkości powierzchni objętej wsparciem.

Przy szacowaniu wysokości stawki wzięto pod uwagę poziom ambicji ekoschematu, koszty jakie będą musiały być spełniane przez rolników w ramach interwencji oraz dotychczasowe doświadczenia z uczestnictwa rolników w krajowym systemie jakości - Integrowana Produkcja, mając na względzie zapewnienie odpowiedniej wysokości wsparcia w stosunku do ponoszonych nakładów wynikających z realizacji ekoschematu. Jednocześnie przedstawiona w planie finansowym średnia planowana kwota uwzględnia koszty transakcyjne, stanowiące częściową rekompensatę z tytułu kosztów kontroli gospodarstwa przeprowadzanej przez podmiot certyfikujący w ramach systemu kontroli w Integrowanej Produkcji.

Niemniej ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na ekoschemat oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku i ewentualnego uwzględnia kosztów transakcyjnych. W zależności od zainteresowania ekoschematem, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników ekoschematem - tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań.

Stawka maksymalna – stanowi 130% stawki podstawowej.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
Planowana kwota jednostkowa		306,74	306,74	306,74	306,74	272,83	

4_3 - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	214,72	214,72	214,72	214,72	214,72	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	398,76	398,76	398,76	398,76	398,76	
	O.8 (jednostka: Hektary)	24 500,00	25 700,00	27 000,00	28 400,00	29 800,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	7 515 130,00	7 883 218,00	8 281 980,00	8 711 416,00	8 130 334,00	40 522 078,00
OGÓLEM	O.8 (jednostka: Hektary)	24 500,00	25 700,00	27 000,00	28 400,00	29 800,00	135 400,00

PL

215

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		7 515 130,00	7 883 218,00	8 281 980,00	8 711 416,00	8 130 334,00	40 522 078,00
Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)							
Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)							

PL

216

PL

I 4.4 - Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 4.4
Nazwa interwencji	Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw
Typ interwencji	Eco-scheme(31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt / Art. 31 ust. 7 lit. a) – płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu
Wspólny wskaźnik produktu	O.8. Liczba hektarów lub dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych ekoschematami

I Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Cały kraj

Z uwagi na to, że produkcja roślin z wykorzystaniem biologicznych metod ochrony wpływa na zachowanie równowagi biologicznej oraz zmniejsza depozycję środków ochrony roślin do środowiska, wskazane jest stosowanie tej interwencji na terenie całego kraju.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

Kod + opis OBSZARÓW DZIAŁANIA WPR

AOA-C ochrona lub poprawa jakości wody i zmniejszenie presji na zasoby wodne

AOA-E ochrona różnorodności biologicznej, zachowanie lub odtworzenie siedlisk lub gatunków, w tym zachowanie i tworzenie elementów krajobrazu lub obszarów nieprodukcyjnych

AOA-F działania na rzecz zrównoważonego i ograniczonego stosowania pestycydów, w szczególności pestycydów stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzkiego lub środowiska

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak

CS 9.P 2.	Zrównoważone stosowanie środków produkcji i poprawa bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymanymi wsparciem szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Opis interwencji:

Interwencja polega na zastosowaniu na danej uprawie środka ochrony roślin zawierającego mikroorganizmy jako substancje czynne. Preparaty mikrobiologiczne muszą być zarejestrowane jako środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wykonanie zabiegu preparatem biologicznym wyeliminuje konieczność wykonania zabiegu chemicznego. Zabieg chemicznym środkiem ochrony będzie dopuszczony tylko w ostateczności, gdy nie będzie możliwa eliminacja patogenów poprzez preparaty mikrobiologiczne. Szczegóły dotyczące możliwości stosowania ochrony chemicznej będą określone na poziomie krajowych aktów prawnych.

Obecnie mamy zarejestrowanych 45 preparatów mikrobiologicznych (tj. zawierających grzyby, bakterie, wirusy), które mogą być zastosowane na uprawach sadowniczych, jagodowych, warzywniczych, polowych.

Zabieg będzie można wykonać na uprawach założonych na wszystkich typach gruntów w tym na drzewach owocowych uprawianych na trwałych użytkach zielonych w systemach rolno-leśnych.

Obecnie brak jest palety biologicznych środków ochrony roślin umożliwiającej pełną ochronę upraw, dlatego w ramach ekoschematu nie będzie zabronione stosowanie ochrony chemicznej. Zakłada się, że podstawą do uzyskania wsparcia będą dowody zakupu biologicznego środka ochrony roślin oraz wpisy w ewidencji zabiegów z której będzie wynikało m.in. na której działce został zastosowany środek ochrony roślin, na jakiej powierzchni, w jakiej dawce. Weryfikacja obejmie zgodność wykonania zabiegu z etykietą instrukcji stosowania danego środka.

Celem interwencji jest ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin, co będzie miało pozytywny wpływ na ochronę różnorodności biologicznej i zmniejszy depozycję chemicznych środków ochrony roślin do środowiska.

Wsparcie przyczyni się do złagodzenia trudności występujących przy produkcji roślinnej chronionej biologicznie.

Komplementarność z innymi interwencjami obu filarów:

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań warunkowości tj. w kwestii bezpieczeństwa żywności w zakresie wymogów dotyczących właściwego stosowania i postępowania ze środkami ochrony roślin oraz ekoschematu „Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin”.

Opis zobowiązań w ramach ekoschematu

Opis wymagań:

Zastosowanie zabiegu ochrony roślin z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikrobiologicznych zgodnie z etykietą danego środka.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Warunki kwalifikowalności:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednio, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, która może zostać im wypłacona wynosi co najmniej 200,00 euro.
- Działka deklарowana do wsparcia, o minimalnej powierzchni 0,1 ha, musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.

Beneficjent:

Rolnik aktywny zawodowo.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Interwencja wykracza ponad art. 35 ust 3 ustawy z dnia z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin - obowiązek stosowania integrowanej ochrony roślin

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a ekoschematem (należy wyjaśnić, w jaki sposób ekoschemat wykracza poza wartość bazową, w szczególności w odniesieniu do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm krajowych)

Interwencja wykracza ponad:

1. art. 35 ust 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin - obowiązek stosowania integrowanej ochrony roślin
2. SMR 7: przestrzeganie wymagań związanych z właściwym stosowaniem środków ochrony roślin, które obejmuje stosowanie zasad dobrej praktyki ochrony roślin i spełnianie warunków ustanowionych zgodnie z art. 31 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i podanych na etykietach.
3. SMR 8: przestrzeganie wymagań w zakresie (i) postępowania przechowywania, utylizacji pozostałości środków ochrony roślin, (ii) ograniczeń stosowania środków ochrony roślin na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie ramowej dyrektywy wodnej i przepisów dotyczących sieci Natura 2000.

Praktyka wykracza poza przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ żadne przepisy nie nakładają obowiązku stosowania biologicznych metod ochrony. Rolnik przystępując do ekoschematu będzie zobligowany do zastosowania zabiegu ochrony roślin z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikrobiologicznych.

7 Zakres i wysokość wsparcia

Typ płatności - art. 31 ust. 7 lit. a

Płatność roczna przyznawana do powierzchni gruntów rolnych objętych ekoschematem. Szacowana stawka: 89,89 Euro/ha

Przy szacowaniu wysokości stawki wzięto pod uwagę poziom ambicji ekoschematu oraz koszty jakie będą musiały być spełniane przez rolników w ramach interwencji, mając na względzie zapewnienie odpowiedniej wysokości wsparcia w stosunku do ponoszonych nakładów wynikających z realizacji ekoschematu.

W zależności od zainteresowania ekoschematem, faktyczna wypłacona stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W sytuacji większego zainteresowania ekoschematami niż zaplanowano, w przypadku realizacji co najmniej dwóch lub większej ilości ekoschematów na tej samej powierzchni (działce), redukcja stawki planowanej będzie zastosowana w pierwszej kolejności w stosunku do kolejnych ekoschematów tak, żeby stawka w pełnej wysokości była przyznawana co najmniej za jeden ekoschemat o najwyższej stawce. Stawki w odniesieniu do kolejnych ekoschematów na tej samej powierzchni będą proporcjonalnie zmniejszane w granicach ustalonych stawek minimalnych.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 5

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja wpisuje się w kategorię zieloną (Green Box) zgodnie z ust. 5 załącznika nr 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja jest zgodna z wymogami w zakresie kategorii zielonej, ponieważ nie powoduje zakłóceń handlu ani zmian w produkcji.

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
4_4 - Biologiczna ochrona upraw	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.24;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

4_4 - Biologiczna ochrona upraw

Niemniej z uwagi na brak doświadczeń w zakresie wdrażania interwencji i trudności w oszacowaniu jakie dokładnie będzie zainteresowanie realizacją ekoschematem ostateczna wysokość stawki będzie wynikiem założonej kwoty na ekoschemat oraz powierzchni wnioskowanej do objęcia wsparciem w danym roku. W zależności od zainteresowania ekoschematem, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa (w granicach stawki minimalnej i maksymalnej).

W związku z tym w celu zachowania elastyczności w zakresie wdrażania ekoschematu proponuje się ustanowienie stawki minimalnej i maksymalnej.

Stawka minimalna – stanowi 70% stawki podstawowej, pozwoli zachować równowagę między kosztami poniesionymi przez rolnika a płatnością, którą faktycznie rolnik otrzyma w sytuacji znacznego zainteresowania rolników ekoschematem - tak by utrzymana została opłacalność prowadzonych działań.

Stawka maksymalna – przy jej określeniu wzięto pod uwagę spodziewane zmiany cen środków produkcji dla rolnictwa i cen produktów rolnych w kolejnych latach. Jej wartość stanowi 110% stawki podstawowej.

Stawka płatności dla roku budżetowego 2028 została obniżona ze względu na brak przepisów umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_4 - Biologiczna ochrona upraw	Planowana kwota jednostkowa	89,89	89,89	89,89	89,89	79,95	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	62,92	62,92	62,92	62,92	62,92	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	98,88	98,88	98,88	98,88	98,88	
	O.8 (jednostka: Hektary)	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	

OGÓŁEM	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	449 450,00	449 450,00	449 450,00	449 450,00	399 750,00	2 197 550,00
	O.8 (jednostka: Hektary)	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	25 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	449 450,00	449 450,00	449 450,00	449 450,00	399 750,00	2 197 550,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

PL

221

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

222

PL

CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji

I 5.1. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.1.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.11. Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym z elementami regionalnymi**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

W przypadku województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest wyższa od średniej krajowej, tj. dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt. W pozostałych województwach do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają 1 szt. kwalifikujących się zwierząt.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P8.	Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników utrzymujących krowy przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji w tym sektorze.

Płatność związana z produkcją do krów ma na celu przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących krowy. Ten typ wsparcia związanego ma szczególne znaczenie dla gospodarstw z mniejszą liczbą krów i ma charakter łagodzący dysparytet dochodowy między rodziną rolnika a przeciętnym dochodem w gospodarce narodowej poprzez poprawę dochodów.

Możliwość otrzymania płatności wpłynie na ograniczenie dalszego spadku populacji krów, co jest istotne m.in. dla utrzymania istniejących miejsc pracy, a także przyczyni się do zachowania trwałych użytków zielonych w dobrej kulturze rolnej.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Płatność przyznawana jest do liczby krów kwalifikujących się do płatności w gospodarstwie, nie większej jednak niż 20 sztuk.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności, będący rolnikiem aktywnym zawodowo, są uprawnieni do otrzymania wsparcia.

Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro.

Do wsparcia kwalifikują się samice gatunku *Bos taurus* w wieku ponad 24 miesiące; wiek zwierząt ustalany jest na dzień 15 maja roku złożenia wniosku.

W przypadku województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest wyższa od średniej krajowej, tj. dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy,

którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt. W pozostałych województwach do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 1 szt. kwalifikujących się zwierząt. Zwierzęta zgłaszane do płatności powinny spełniać wymagania w zakresie identyfikacji i rejestracji najpóźniej od dnia złożenia wniosku.

Wymagany okres przetrzymywania: 30 dni od dnia złożenia wniosku.

W trakcie okresu przetrzymywania możliwe jest zastąpienie zwierząt. Zastępujące zwierzęta muszą spełniać warunki kwalifikowalności. Rolnik, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność zastąpienia zwierzęcia, musi wejść w posiadanie nowego zwierzęcia oraz poinformować o zastąpieniu kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję). Możliwe jest również zastąpienie danej sztuki inną, przebywającą do tej pory w gospodarstwie (nie ma obowiązku zakupu nowego zwierzęcia).

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Płatność do krów, a także płatność do młodego bydła, będzie ukierunkowana na małe i bardzo małe stada, tj. liczące do 20 sztuk zwierząt. Zarówno liczba takich stad w Polsce, jak i ilość utrzymywanych w nich zwierząt w latach 2006-2019 ulegała systematycznemu zmniejszeniu, co przekładało się na spadek udziału tej grupy w populacji. Zmiany te wykazywały tendencję stałą.

Udział liczby krów utrzymywanych w stadach do 20 szt. zwierząt w całkowitej populacji krów w Polsce zmniejszył się w latach 2006-2019 z 65,18% do zaledwie 35,52%. W tym samym okresie udział ilości mleka wyprodukowanego w stadach do 20 szt. w globalnej produkcji mleka spadł z 58,3% do 26,4%.

Podobnie w przypadku młodego bydła, udział liczby zwierząt utrzymywanych w stadach do 20 szt. zwierząt w całkowitej populacji w Polsce zmniejszył się w latach 2006-2019 z 75,09% do 45,67%. Jednocześnie udział w ilości żywca wołowego wyprodukowanego w stadach do 20 szt. w globalnej produkcji spadł z 73,0% do 43,6%.

Powyższe dane pokazują, że zarówno produkcja mleka, jak i wołowiny, w gospodarstwach, do których kierowane jest wsparcie związane z produkcją ma coraz mniejsze znaczenie w całkowitej produkcji w UE, a więc stosowanie tego instrumentu może mieć jedynie znikomy wpływ na jednolity rynek UE.

Warto także zwrócić uwagę na fakt, że w latach 2013-2020 produkcja mleka zmalała jedynie w pięciu krajach UE (Bułgaria, Chorwacja, Litwa Rumunia, Szwecja), z których tylko jeden (Szwecja) nie stosował wsparcia związanego do tego sektora.

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 790,9 mln EUR, co stanowi 4,56% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 30,43% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją. Płatność roczna do sztuki zwierzęcia. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 96 EUR/szt.

W celu wyznaczenia stawki płatności wykorzystano zaproponowaną przez IERiGŻ metodę uproszczonej kalkulacji różnicowej, która polega na ustaleniu różnicy wyników finansowych pomiędzy alternatywnymi

kierunkami produkcji. W kalkulacji tej za punkt wyjścia przyjęto parametry dla gospodarstw o stadach liczących do 20 sztuk fizycznych oraz jako odniesienie wyniki finansowe i nakłady pracy w gospodarstwach posiadających krowy mleczne mieszczące się w przedziałach: 21-40 sztuk fizycznych, 45-120 sztuk fizycznych oraz parametry dla całej zbiorowości posiadaczy zwierząt bez podziału na podgrupy. Oszacowana różnica w poziomie wyniku finansowego powinna wyznaczać poziom stawki płatności lub jej górny pułap. Została ona następnie odpowiednio zmniejszona z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednio. Jednocześnie, ponieważ liczba krów zgłaszanych do wsparcia związanego z produkcją powoli, ale systematycznie spada (w 2021 r. o około 6,5% względem roku 2017), dążono do tego by stawka nie była niższa niż dotychczasowa (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi 84,83 EUR). W ocenie Polski taka wysokość pozwoli zmniejszyć dynamikę spadku pogłowia krów w grupie docelowej. Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR). Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby zwierząt).

Przyjęta tolerancja w zakresie wysokości stawki (stawka maksymalna) jest znacznie poniżej potrzeb wyliczonych ww. metodą i wynosi 10%. Uwzględnia ona możliwe wahania produkcji oraz wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%.

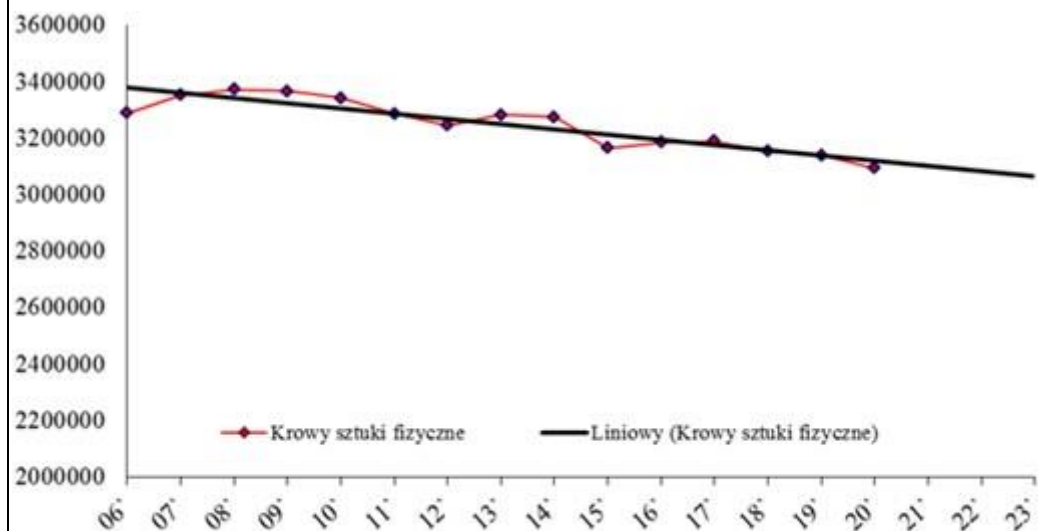
Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Według danych ARiMR, w 2019 roku jedynie 244 tys. gospodarstw posiadało krowy, co stanowiło tylko 40% stanu z 2006 roku. Największe zmniejszenie się liczby gospodarstw z krowami dotyczyło podmiotów o najmniejszej liczbie tych zwierząt i wszystkich grup obszarowych gospodarstw. W szczególności zmniejszała się liczba gospodarstw ze stadem o wielkości do 25 krów mlecznych – o blisko 30% w latach 2006-2019. Niemniej gospodarstwa w tej grupie wielkości stada zdecydowanie dominowały wśród gospodarstw z produkcją mleka i stanowiły około 90% wszystkich gospodarstw. W latach 2012-2018 w grupie bydła w wieku 2 i więcej lat zanotowano spadek pogłowia krów mlecznych o 6%. Prognozuje się, że pogłowie krów będzie ulegało dalszym spadkom w kolejnych latach.

^a Pogłowie krów w latach 2006-2020 oraz przewidywane zmiany na podstawie długoterminowych trendów w latach 2021-2023.

^a Zbiorowość obejmuje również jałówki w wieku powyżej 18 miesięcy.

Źródło: IERiGŻ na podstawie danych ARiMR.

Spadkową tendencję pogłowia oraz liczby gospodarstw utrzymujących krowy obserwuje się w szczególności w gospodarstwach o najmniejszych stadach, tj. do 20 szt. zwierząt, co obrazuje poniższa tabela

Liczba gospodarstw utrzymujących krowy i pogłowie zwierząt w zależności od liczebności stad w latach 2006-2019:

Liczebność stada (sztuki fizyczne)	Parametry	Lata				
		2006	2010	2017	2018	2019
do 20	ilość stad	661 266	507 123	301 319	267 569	244 144
	liczba zwierząt	2 173 383	1 779 741	1 271 782	1 182 891	1 115 064
21-50	ilość stad	25 047	30 753	35 614	36 084	36 224
	liczba zwierząt	727 221	916 050	1 096 659	1 117 840	1 124 834
51-100	ilość stad	2 453	3 964	6 411	7 083	7 319
	liczba zwierząt	160 039	259 911	424 709	469 250	486 864
101 i więcej	ilość stad	1 007	1 177	1 693	1 882	1 986
	liczba zwierząt	273 728	294 270	362 565	396 802	412 088

łącznie	ilość stad	689 773	543 017	345 037	296 971	289 673	
	liczba zwierząt	3 334 371	3 249 972	3 155 715	3 325 500	3 138 850	

Źródło: IERiGŻ na podstawie danych ARiMR

Jedną z podstawowych przyczyn, dla których zmniejsza się liczba gospodarstw z najmniejszymi stadami (do 20 szt. krów) jest fakt, że osiągają one zdecydowanie najniższe dochody (poniżej dochodu parytetowego na osobę w gospodarce narodowej) z działalności rolniczej.

W najliczniejszej grupie gospodarstw ze względu na wielkość stada, tj. do 20 krów, osiągany dochód nie pozwalał na parytetową opłatę pracy. Dopłaty operacyjne w tej grupie gospodarstw (włączając dopłaty do mleka) stanowiły 2/3 dochodu z gospodarstwa rolnego.

W latach 2015-2016 we wszystkich gospodarstwach, niezależnie od wielkości stada, dochód bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej, w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej był ujemny. W kolejnych latach w gospodarstwach ze stadami powyżej 20 zwierząt, co do zasady, dochód był dodatni, natomiast w grupie gospodarstw posiadających do 20 krów nadal ujemny i jak pokazują poniższe tabele, od 2018 roku sytuacja dochodowa tych gospodarstw systematycznie się pogarsza.

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających krowy w 2015 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)	
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	273 576	25 865	3 224	8 811	311 477
Wielkość ekonomiczna (euro)	16 800,90	52 768,00	101 403,40	230 204,30	26 700,50
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,59	1,94	2,88	5,25	1,73
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-28 314,00	31 337,20	53 303,90	98 770,00	-18 920,50
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU	-31 105,16	-11 697,22	-11 615,35	-2 495,22	-26 613,01

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających krowy w 2016 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	249 768	25 811	3 629	7 383	286 591	
Wielkość ekonomiczna (euro)	16 952,10	54 154,20	89 662,90	265 843,40	27 635,20	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,6	2	2,77	7,24	1,8	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-27 265,60	43 332,30	61 814,00	152 771,50	-15 141,50	Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających krowy w 2017 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	235 461	25 413	3 521	6 223	270 618	
Wielkość ekonomiczna (euro)	17 053,00	53 895,60	85 140,60	301 497,60	27 940,00	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,6	2	2,43	7,24	1,78	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej(zł)	-21 892,40	82 971,00	157 975,70	212 590,60	-4 312,40	Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

na jednostkę
pracy własnej
(zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających krowy w 2018 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)	
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	206 104	28 276	3 756	6 267	244 403
Wielkość ekonomiczna (euro)	17 294,20	50 012,00	97 337,60	277 578,10	28 984,10
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,56	1,95	2,75	7,16	1,77
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-27 720,40	61 305,70	117 182,40	194 763,00	-9 488,70
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU	-33 278,40	2 457,23	2 384,04	-3 734,04	-24 751,19

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających krowy w 2019 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)	
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	203 837	28 226	3 989	6 042	242 095
Wielkość ekonomiczna (euro)	16 625,10	50 296,20	86 260,50	311 331,50	29 053,50

Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,52	1,96	2,65	7,91	1,75	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej(zł)	-27 792,70	60 490,70	126 947,10	162 179,20	-10 208,40	Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających krowy w 2020 roku w zależności od liczności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	159 501	27 595	4 477	6 715	198 288	
Wielkość ekonomiczna (euro)	22 268,20	73 570,50	117 025,50	559 647,50	49 745,00	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,49	1,99	2,25	8,16	1,8	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-27 757,30	68 864,00	169 636,30	280 329,30	578,5	Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

W latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w chowie krów będą odznaczały się dużą niepewnością w zakresie dochodowości. Źródłami ryzyka produkcyjnego i handlowego będą skutki inwazji Rosji na Ukrainę, strategia „Od pola do stołu”, a także skutki pandemii COVID-19 i małe nasilenie ruchu turystycznego. Ryzykiem handlowym staną się natomiast (prawdopodobnie większe niż zazwyczaj) wahania kursów walut, a także procesy inflacyjne w Polsce, w UE i na świecie.

W przypadku gospodarstw utrzymujących krowy mleczne, wysoka pracochłonność i duże różnice w dochodowości produkcji mleka w zależności od skali produkcji skutkują relatywnie szybką koncentracją i restrukturyzacją produkcji mleka, która jest pożądana z punktu widzenia efektywności branży mleczarskiej. Może to jednak prowadzić do zbyt szybkiej rezygnacji z chowu bydła w mniejszych gospodarstwach, dysponujących dużymi zasobami trwałych użytków zielonych i siły roboczej, co może spowodować degradację TUZ i gwałtowny wzrost bezrobocia.

Spadek pogłowia krów ma również negatywne konsekwencje dla środowiska, w szczególności, w Polsce obserwuje się dynamiczne zmiany w strukturze wykorzystania trwałych użytków zielonych. W przypadku zwierząt żywionych zieloną i sianem spadek pogłowia przyczynia się do przekształcania dużych obszarów łąk i pastwisk w nieużytki bądź przekształcania na inne kierunki produkcji roślinnej.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
- w celu poprawy jakości
- w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor bydła w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników, oraz uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów. Pośrednio sektor wspierany będzie także poprzez ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w obszarze: Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt oraz ekoschemat Dobrostan zwierząt. Komplementarnie, sektor bydła może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność, czy też przyczyniające się do poprawy dobrostanu bydła. Możliwe jest także finansowanie działań na rzecz ograniczenia presji z produkcji zwierzęcej na środowisko i klimat. Należy także wspomnieć o wsparciu na rzecz młodych rolników oraz wsparciu przetwórstwa w zakresie rolniczego handlu detalicznego – interwencje te także pośrednio będą oddziaływać na ten sektor. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Producenci mogą także korzystać ze wsparcia poprzez grupy, organizacje i zrzeszenia organizacji producentów. Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników w interwencjach na rzecz podnoszenia jakości produkcji oraz w związku z udziałem w działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Sektor bydła może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów. Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej, tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim, powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój.

W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. W przypadku większych gospodarstw rolnych, ze względu na większy potencjał ekonomiczny są one w stanie dokonywać zakupu kolejnych gruntów na powiększenie powierzchni gospodarstw.

Ponadto w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej, obserwuje się większą skalę niewykorzystanych TUZ oraz większy zanik chowu niż w pozostałych regionach kraju (odpowiednio 86,9% do 88,1%). Obniżenie dolnej granicy dostępu do interwencji do 1 szt. w tych regionach będzie sprzyjać efektywnemu wykorzystaniu TUZ.

W najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20 sztuk krów (90% wszystkich gospodarstw). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. Zaproponowany limit liczby zwierząt w gospodarstwie zapewnia ukierunkowanie wsparcia wyłącznie do tych gospodarstw, w których obserwuje się tendencję spadkową.

Ponadto z uwagi na wprowadzenie od 31 grudnia 2024 r. restrykcyjnych przepisów dotyczących wymagań w zakresie warunków i wyposażenia w infrastrukturę do przechowywania nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego, prognozuje się w przyszłości dalszy spadek pogłowia krów w grupie stad liczących 20 sztuk i mniej. Zagrożeniem dla utrzymania produkcji krów jest także perspektywa wdrożenia postanowień Europejskiego Zielonego Ładu. Wiele gospodarstw będzie musiało przeprowadzić znaczne inwestycje dostosowawcze, co w przypadku braku płatności produkcyjnych może być przesłanką do likwidacji stad krów. Jednocześnie czynnikiem, który może mieć negatywny efekt dla produkcji zwierzęcej są duże zmiany relacji cen produktów rolnych i środków do produkcji wskutek wojny w Ukrainie. W tych okolicznościach płatności te mogą mitygować ww. szoki cenowe i kosztowe przyczyniając się do utrzymania różnorodnej struktury sektorowej rolnictwa. Niemniej jednak płatności te nie wpłyną negatywnie na warunki konkurencji na jednolitym rynku.

Ponadto Polska jest krajem, który przyjął najwięcej uchodźców z Ukrainy. Musi mieć zatem odpowiednią wielkość produkcji rolniczej i żywności, by zaspokoić potrzeby wewnętrzne. W ten sposób odciąży także systemy społeczne, żywnościowe i finansów publicznych przede wszystkim w krajach UE-15.

Cechą charakterystyczną hodowli bydła w Polsce jest dwukierunkowe użytkowanie zwierząt. Z reguły zwierzęta utrzymywane są do produkcji mleka, a następnie przeznaczane na ubój. Zdecydowana większość bydła w Polsce to rasy mleczne. Mając na uwadze tę specyfikę hodowli bydła w Polsce płatność do krów została zaprojektowana w sposób, który nie uzależnia możliwości otrzymania wsparcia od kierunku produkcji. Jednakże, z uwagi na chęć stworzenia zachęty do utrzymania produkcji przez rolników, którzy utrzymują stada mleczne, płatność dopasowana została bardziej do specyficznych wymagań hodowli stad mlecznych lub mieszanych.

Z tego względu wsparciem objęte zostały samice bydła w wieku powyżej 24 miesięcy. Pierwsze wycielenia u samic bydła następują w wieku 24-27 miesięcy, od tego momentu rozpoczyna się produkcja mleka (laktacja). Ponadto, przyjęty wiek krów spowoduje, że płatnością zostaną objęte samice w pełni dojrzałe rozplodowo (z reguły po pierwszym cieleniu). Skierowanie wsparcia do samic w wieku rozplodowym podyktowane jest tym, że ta kategoria zwierząt decyduje o utrzymaniu produkcji.

Zwierzęta młodsze mogą być bowiem przedmiotem znaczących przemieszczeń, w tym także międzynarodowych (handel, ubój).

Wsparcie to przyczynia się do utrzymania struktury krajobrazu rolniczego wraz z jego zróżnicowanym bogactwem przyrodniczym, w szczególności w powiązaniu z interwencją dotyczącą zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Ponadto, interwencja jest także komplementarna z interwencją w inwestycjach w gospodarstwach rolnych zwiększającą konkurencyjność (dotacje), w szczególności w podmiotach o małej wielkości ekonomicznej (do 25 tys. euro), w ramach której realizowane mogą być operacje dotyczące produkcji zwierzęcej, w tym m.in. w zakresie zapewnienia wybiegów i pastwisk.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Mleko i przetwory mleczne

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Mleczarstwo jest jednym z najważniejszych działów polskiej gospodarki żywnościowej. Udział produkcji mleka w strukturze rolniczej produkcji towarowej w 2018 r. wyniósł ponad 18% (opracowanie IERiGŻ na podstawie danych GUS), co daje drugą pozycję po produkcji żywności rzeźnego.

Sektor determinuje możliwość produkcji nie tylko mleka, ale i wołowiny (cielęta), która to działalność w Polsce stanowi znaczący udział całkowitych przychodów/dochodów w rolnictwie.

Spadek pogłowia bydła, w tym krów, zdecydowanie wpłynąłby na ograniczenie wielofunkcyjności gospodarstw ze względu na ograniczenie dywersyfikacji produkcji.

W okresie 2017-2021 we wnioskach o przyznanie płatności nastąpił wzrost udziału powierzchni łąk i pastwisk deklarowanych przez osoby nieposiadające zwierząt w całkowitej powierzchni TUZ z około 41% do około 50%. Zjawisko to należy uznać za niekorzystne nie tylko ze względu na niepełne wykorzystanie krajowych zasobów do produkcji, lecz także z punktu widzenia środowiskowego, m.in. z uwagi na fakt, że wypas zwierząt jest istotny dla wzrostu biomasy, urozmaicenia i wzbogacania składu gatunkowego, odtwarzania się zbiorowisk roślinnych oraz dla zachowania ciągłości układów troficznych. Prowadzenie wypasu na trwałych użytkach zielonych sprzyja bowiem zachowaniu bioróżnorodności. Chów krów determinuje możliwość stosowania nawożenia organicznego. W Polsce przeważają słabe piaszczyste gleby, 73% powierzchni użytków rolnych stanowią gleby IV-VI klasy bonitacyjnej. Nawożenie organiczne zwiększa zasobność gleby w próchnicę (zwiększa zasoby węgla organicznego), poprawia pojemność wodną i tym samym jest ważnym elementem działań adaptacyjnych i mitygujących związanych ze zmianami klimatu.

Utrzymanie krów sprzyja ochronie przed degradacją TUZ poprzez wypas i koszenie, służy ich konserwacji i zrównoważonemu wykorzystaniu.

Przeżuwacze mogą zagospodarować pasze gospodarskie niedostępne dla innych gatunków zwierząt. Należy zatem zauważyć, że utrzymanie odpowiedniego stanu pogłowia zwierząt gospodarskich jest ważne ze względu na zrównoważenie działalności rolniczej i ochronę bioróżnorodności, co doskonale wpisuje się w unijną strategię „na rzecz bioróżnorodności”. Jest to również instrument dywersyfikowania rolnictwa, źródeł dochodów i poprawiania odporności (rezyliencji) całego sektora i poszczególnych typów gospodarstw.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Płatność związana do krów nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Dyrektywa ta wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji

kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolletniej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. W tym kontekście istotna jest ochrona jakości wód przez zapobieganie przedostawaniu się azotanów pochodzenia rolniczego do wód gruntowych i powierzchniowych, co wynika z przepisów dyrektywy azotanowej (91/676/EWG) stanowiącej integralną część ramowej dyrektywy wodnej. Na ograniczenie emisji zanieczyszczeń wpływ ma wielkość stosowanych dawek oraz sposoby nawożenia azotem. Dlatego też od 15.02.2020 r. na terenie całego kraju realizowany jest „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, który zobowiązuje wszystkie podmioty prowadzące produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, prowadzić ją w taki sposób, aby zapobiegać zanieczyszczeniu wód azotanami. Z dniem 31 grudnia 2021 r. podmioty prowadzące produkcję zwierzęcą na poziomie większym niż 210 DJP średniorocznie zobowiązane są do posiadania szczelnych obiektów do gromadzenia obornika przez okres co najmniej 5 miesięcy, natomiast zbiorników o szczelnych ścianach i dnie na płynne nawozy naturalne przez okres 6 miesięcy. Gospodarstwa prowadzące chów lub hodowlę zwierząt na poziomie nieprzekraczającym 210 DJP średniorocznie mają obowiązek posiadania takich obiektów do przechowywania nawozów naturalnych od 31 grudnia 2024 r. Do tego terminu obowiązują wymagania dotyczące zbiorników na nawozy płynne w wielkości ich 4 miesięcznej produkcji. Według obowiązujących wymogów można przechowywać przez okres 6 miesięcy od daty rozpoczęcia składowania obornik w przyłomie bezpośrednio na gruncie. Miejsce takie lokalizuje się: poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3 proc., w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Lokalizację przyłomu oraz datę złożenia obornika w danym roku na danej działce zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika. Obornik na przyłomie ponownie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia poprzedniego przechowywania obornika. Ponadto, zgodnie z informacjami z Ministerstwa Infrastruktury, do 2018 roku wydano 20680 pozwoleń wodnoprawnych, z których zaledwie 4 dotyczyły zrzutu odchodów zwierzęcych. Niemniej jednak są to pozwolenia wydane na podstawie starych przepisów. Zgodnie z przepisami ww. ustawy Prawo wodne (art. 77 ust. 1 pkt 1)) wprowadzanie do wód ciekłych odchodów zwierzęcych jest zakazane.

Wdrożone zostały również wymogi dotyczące zarówno sposobu obliczania dopuszczalnej rocznej dawki nawozów naturalnych, która nie może przekroczyć 170 kg N/ha, jak również zasady opracowywania planu nawożenia azotem (dla gospodarstw utrzymujących obsadę większą niż 60 DJP, według stanu średniorocznego), czy też wymagania w zakresie niezbędnej dokumentacji. Istotnym jest, że przestrzeganie wymogów programu azotanowego stanowi jeden z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, tj. SMR 2, od którego uzależnione jest otrzymanie przez beneficjentów pełnego wsparcia w ramach płatności obszarowych WPR, zapewniając tym samym wyższy poziom ambicji w zakresie ochrony środowiska i klimatu, zgodnie z zapowiedziami Komisji w komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” i w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021-2027, ustanowionych rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 2020/2093. Nawożenie naturalne zwiększa zasobność gleby w materię organiczną.

Ze względu na poprawę stanu gleby, stosowanie nawozów naturalnych także przyczynia się do poprawy warunków wodnych w glebie. Odpowiednia struktura gleby warunkuje wzrost kapilarnej pojemności wodnej oraz zawartości wody dostępnej dla roślin. Dodatkowo dobra struktura przyspiesza wsiąkanie

wody opadowej, co ogranicza spływy powierzchniowe i nasilenie erozji wodnej, umożliwia także swobodną wymianę powietrza pomiędzy atmosferą i glebą. Spadek zawartości materii organicznej w glebie oznacza obniżenie zdolności retencyjnej oraz wzrost podatności gleby na erozję wodną i wietrzną, a także ograniczenie jej zdolności sorpcyjnej, co zwiększa niebezpieczeństwo rozproszenia biogenów w środowisku.

Woda pitna dla zwierząt stanowi jedynie małą część wody wykorzystywanej w rolnictwie.

W Polsce dominuje wypas ekstensywny (stosunkowo niska obsada zwierząt np. w latach 2018-2021 r. 0,32-0,33 DJP/ha użytków rolnych; 1,74-1,77 DJP/ha TUZ – bydło, owce i kozy (liczone względem wszystkich powierzchni TUZ w kraju); w 2020 r. średnia obsada w gospodarstwach posiadających zwierzęta wynosiła 3,84 DJP/ha TUZ, podczas gdy w gospodarstwach posiadających do 20 szt. krów obsada ta wynosi 0,75 DJP/ha TUZ), w związku z czym obciążenie środowiska z tego tytułu można uznać za stosunkowo niskie. Zatem z uwagi na zasady przyznawania (maksymalny limit 20 szt. zwierząt, do których rolnik może otrzymać płatności), wsparcie związane z produkcją do krów promuje gospodarstwa małe i średnie z niewielką produkcją i niższą obsadą zwierząt. Jednocześnie nie zakłada się zwiększenia liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności (co odzwierciedla stabilny poziom wskaźnika produktu O.11. „Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z produkcją”), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej.

Nie dotyczy

Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_1 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	Jednolita	PL;	R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_1 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_1 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	Planowana kwota jednostkowa	94,94	95,79	96,64	97,49	86,71	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	104,43	105,37	106,30	107,24	107,24	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	159 237 165,60	160 662 819,60	162 088 473,60	163 514 127,60	145 433 480,40	790 936 066,80
OGÓLEM	O.11 (jednostka: Pogłowie)	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	8 386 200,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	159 238 185,00	160 661 655,00	162 085 124,00	163 508 594,00	145 432 087,00	790 925 645,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

236

PL

I 5.10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.10
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości
R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą truskawek przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji truskawek.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających truskawki.

Wyplacane jest do zatwierdzonej powierzchni uprawy truskawek (bez limitu).

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo uprawiający truskawki.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę truskawek (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 51,3 mln EUR, co stanowi 0,3% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 1,97% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy truskawek. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 271 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości wsparcia posłużono się

zapropionowaną przez IERiGŻ metodą badawczą polegającą na wyznaczeniu efektywności ekonomicznej sektora (działalności). Ustalenie efektywności polega na obliczeniu skorygowanego wyniku finansowego na 1 ha użytków rolnych w gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję rośliny.

Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki wynikającej z rzeczywistych potrzeb sektora.

Powierzchnia zgłaszana do wsparcia związanego z produkcją w latach 2019-2021 zmniejsza się stopniowo. Zaproponowana stawka jest zbliżona do dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi ok. 263 EUR/ha).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Jako stawkę maksymalną przyjęto stawkę planowaną powiększoną o ok. 28,7%. Jak wynika z analiz IERiGŻ, powierzchnia upraw truskawek w latach 2023-2027 może zmniejszyć się nawet do 25-30 tys. ha, w szczególności bez odpowiedniego wsparcia. Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%. Na potrzeby wyliczenia wskaźnika zwiększenia stawki planowanej przyjęto powierzchnię 30 tys. ha. W sytuacji ewentualnych znacznych zmian w liczbie hektarów deklarowanych do wsparcia zastosowanie będzie miał mechanizm samoregulacji wysokości wsparcia.

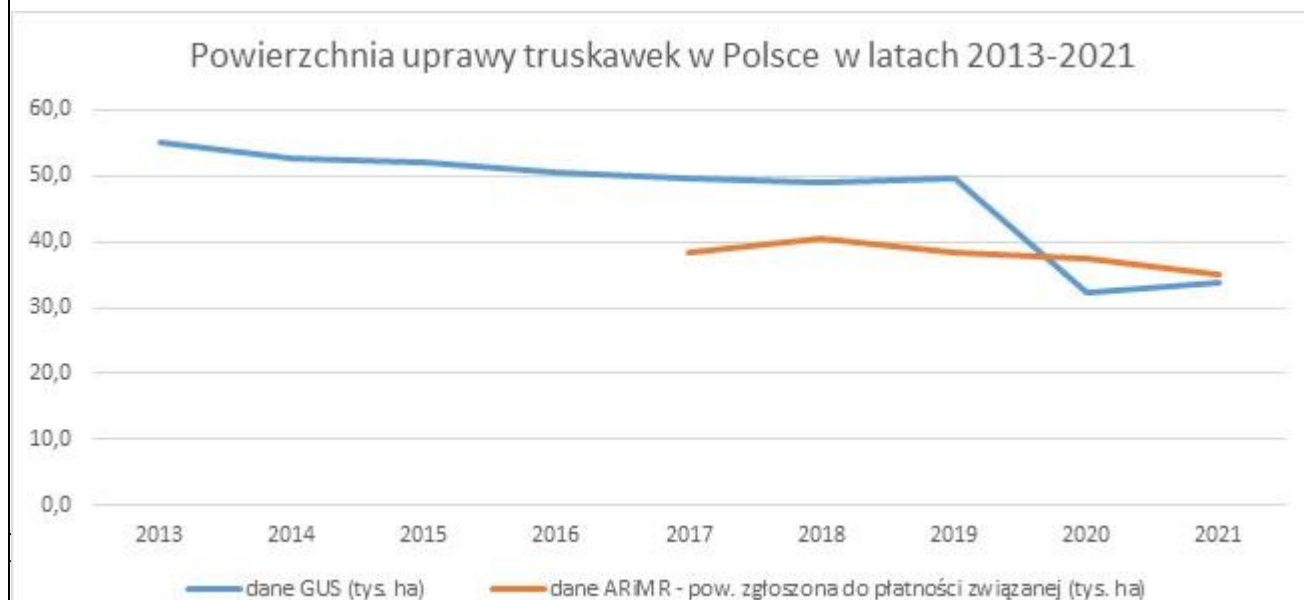
Proponowana maksymalna stawka jest niższa od średniej straty finansowej z lat 2015-2020. Jednocześnie Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

W latach 2014-2020 zarówno powierzchnia, jak i zbiory większości gatunków owoców i warzyw nie wzrastały, przy równocześnie występujących silnych wahaniach plonów i zbiorów powodowanych zmiennością warunków klimatycznych. Trudności dotyczące poszczególnych gatunków co do zasady mają charakter krótkookresowy. Odmienna sytuacja występuje w przypadku truskawek.

Powierzchnia uprawy truskawek systematycznie ulega zmniejszeniu. O ile w 2012 roku uprawiano truskawki na powierzchni ponad 55 tys. ha w kraju, to w latach 2018-2019 obszar ten zmniejszył się do 49 tys. ha (dane GUS). Występowanie trendu spadkowego potwierdzają również dane ARiMR dotyczące powierzchni upraw zakwalifikowanych do płatności do truskawek udzielanych w ramach dopłat związanych z produkcją. Obserwowane zmiany uwarunkowane są pogarszającymi się wynikami ekonomicznymi uzyskiwanymi z tej działalności, silną konkurencją ze strony innych państw, jak też pogłębiającym się problemem braku sezonowych pracowników.

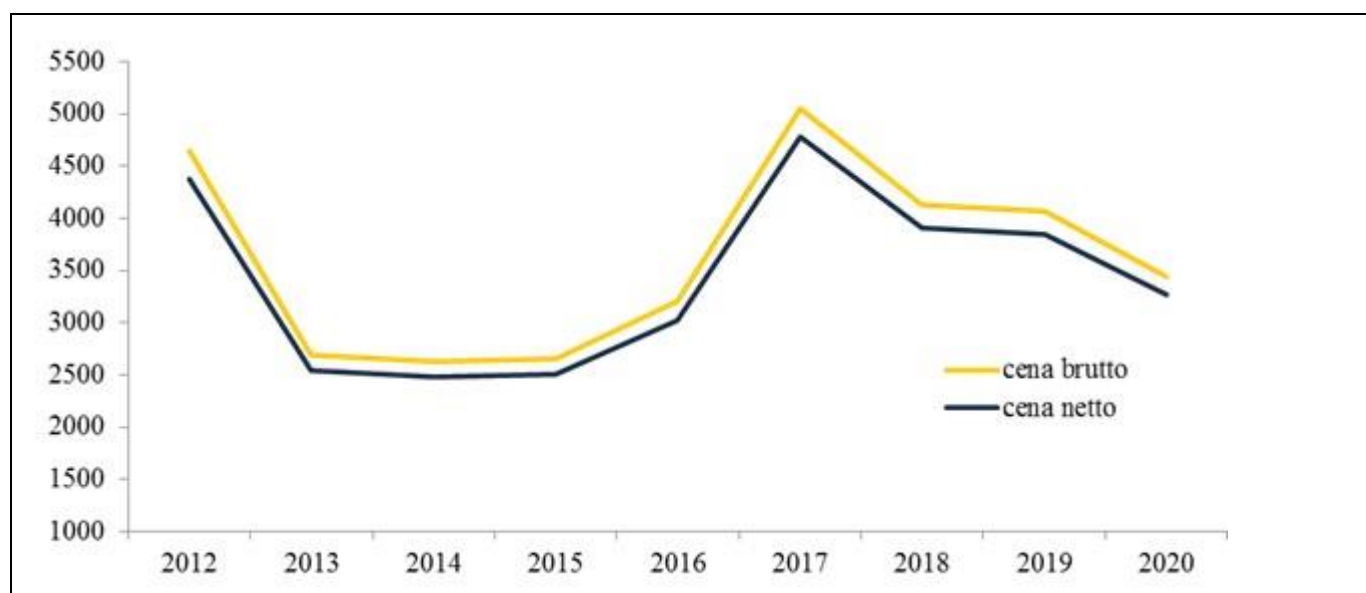
Źródło: opracowanie MRiRW na podstawie danych GUS i ARiMR.

Rosnąca konkurencyjność cenowa produkcji truskawek, zwłaszcza z krajów aspirujących o członkostwo w UE, umacnianie się pozycji na rynku mrozonek Chin, Maroka i Egiptu, wskazuje na konieczność wspierania tego kierunku produkcji poprzez wsparcie związane, celem utrzymania produkcji charakteryzującej się wysoką jakością, zwłaszcza do bezpośredniej konsumpcji.

Uprawa truskawek w Polsce charakteryzuje się dużą pracochłonnością oraz wzrastającymi kosztami pracy, natomiast mała odporność owoców i roślin na warunki zewnętrzne ogranicza możliwości zastosowania maszyn do zbiorów (zbiór ręczny).

Znaczne wahania cen skupu truskawek skutkują brakiem stabilizacji dochodowej gospodarstw zajmujących się tym kierunkiem produkcji, a związane z tym ryzyko może skłaniać do przestawiania się rolników na inne uprawy.

Ceny skupu truskawek (zł/tonę) w ujęciu rocznym w latach 2012-2020.

Źródło: opracowanie własne IERiGŻ na podstawie danych GUS.

Dane FADN za lata 2015-2020 wskazują, że dochód gospodarstw uprawiających truskawki, pomniejszony o szacowany koszt pracy własnej, był ujemny we wszystkich latach. Po odjęciu dopłat wartość ta spada średnio o 80%.

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych uprawiających truskawki w latach 2015-2020 pozostających w polu obserwacji FADN.

Wyszczególnienie	Lata					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	39 478	36 668	36 801	40 903	39 856	42 831

Wielkość ekonomiczna (euro)	16 433,6	18 890,6	16 685,0	16 140,0	14 999,2	18 978,6
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-21 624,0	-22 162,4	-21 029,0	-30 168,0	-28 853,1	-28 425,3
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat oraz pomniejszony o oszacowane koszt pracy wł. (zł)	-40 914,2	-42 817,9	-40 501,6	-50 840,3	-48 856,6	-46 601,2

Źródło: dane polskiego FADN.

Przewiduje się, że w latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe produkcji truskawek mogą ulec dalszemu pogorszeniu. Z powodu pandemii COVID-19 i konfliktu zbrojnego w Ukrainie doszło do głębokich zmian struktury upraw. Pogłębił się problem braku siły roboczej, a koszty zatrudnienia pracowników w ostatnich

latach znacznie wzrosły. Czynnikiem ograniczającym rozwój branży będą też wysokie koszty środków produkcji oraz rozwiązania przyjęte w ramach strategii „Europejskiego Zielonego Ładu”. W konsekwencji należy oczekiwać ekstensyfikacji produkcji oraz dalszego ograniczania areału upraw tego gatunku. Istotnym czynnikiem wpływającym na spadek powierzchni upraw truskawek będą również wysokie ceny skupu zbóż. Ceny te będą sprzyjały zmianie struktury upraw na niekorzyść truskawek. Przykładowo średnia cena pszenicy konsumpcyjnej wzrosła o 37%, tj. z 1260 zł/tonę (w połowie lutego 2022 r.) do 1732 zł/tonę w trzecim tygodniu maja 2022 r.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
 w celu poprawy jakości
 w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w tym sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie. W I filarze WPR sektor owoców i warzyw (w tym truskawek) otrzymuje wsparcie sektorowe - szerokie spektrum działań o charakterze modernizacyjnym i rynkowym, przewidzianych do

realizacji przez organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów, obejmujące poprawę infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, następnie poprawę wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw, wsparcie na działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw, wsparcie w przypadku wycofania z rynku owoców i warzyw, wsparcie działań na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu oraz na badania i rozwój.

Wśród interwencji wspierających sektor truskawek w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników oraz uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów. Wsparcie sektora truskawek objęte jest płatnościami związanymi z produkcją. Pośrednio sektor wspierany będzie także poprzez ekoschemat dotyczący produkcji integrowanej oraz biologicznej ochrony upraw.

Komplementarnie, sektor truskawek może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność, czy też na rzecz ograniczenia presji z produkcji na środowisko i klimat. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Należy także wspomnieć o wsparciu na rzecz młodych rolników oraz wsparciu przetwórstwa – interwencje te także pośrednio będą oddziaływać na ten sektor. Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników w interwencjach na rzecz podnoszenia jakości produkcji oraz w związku z udziałem w działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Możliwe jest także finansowanie działań na rzecz zarządzania ryzykiem. Sektor może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów.

Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Owoce i warzywa

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Truskawki są ważnym surowcem przemysłu spożywczego, głównie ze względu na ich walory smakowe i dietetyczne. Gospodarcze znaczenie sektora jako dostawcy surowca dla przemysłu przetwórczego wynika przede wszystkim z zastosowania truskawek do produkcji dżemów, soków i mrożonek. Sektor truskawek należy do sektorów relatywnie pracochłonnych, które mają szczególne znaczenie ze względu na generowanie miejsc pracy, zwłaszcza w rejonach o rozdrobnionej strukturze agrarnej, spełnia zatem również funkcję społeczną. Produkcja truskawek ma duży wpływ na poziom dochodów gospodarstw i gospodarkę regionalną, zwłaszcza gospodarkę rejonów wyspecjalizowanych w ich uprawie.

Środowiskowe znaczenie sektora wynika z roli truskawek w dywersyfikacji upraw.

W Polsce uprawa truskawki wpisuje się w długoletnią tradycję, co wynika m.in. z korzystnych warunków glebowo-klimatycznych dla jej uprawy. Truskawka jest objęta systemem integrowanej, jak i ekologicznej produkcji, co wskazuje na możliwość jej uprawy z troską o stan środowiska przyrodniczego, zapewniając odpowiednią jakość owoców.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolitej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Uprawa truskawek prowadzona jest przede wszystkim w mniejszych gospodarstwach rodzinnych gospodarujących na plantacjach o powierzchni od 1 do 10 ha. Areal średniej plantacji truskawek przypadający na jedno gospodarstwo w 2016 r. wyniósł około 1,1 ha.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do truskawek nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych, m.in w sektorze owoców i warzyw, wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	Planowana kwota jednostkowa	267,36	269,75	272,14	274,53	244,18	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	344,16	347,24	350,32	353,39	353,39	
	O.10 (jednostka: Hektary)	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	10 324 908,48	10 417 205,50	10 509 502,52	10 601 799,54	9 429 743,24	51 283 159,28
OGÓLEM	O.10 (jednostka: Hektary)	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	193 090,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	10 324 900,00	10 417 196,00	10 509 493,00	10 601 790,00	9 429 721,00	51 283 100,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

244

PL

I 5.11. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.11.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, równoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą ziemniaków skrobiowych przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji ziemniaków skrobiowych.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających ziemniaki skrobiowe.

Płatność przyznawana jest do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych nie większej, niż powierzchnia uprawy ziemniaków skrobiowych określona w umowie.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia równoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo uprawiający ziemniaki skrobiowe.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę ziemniaków skrobiowych (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

3. Zawarcie umowy na uprawę ziemniaków skrobiowych, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia podmiotowi, którego przedmiot działalności obejmuje wytwarzanie skrobi lub wyrobów skrobiowych, określonej ilości ziemniaków skrobiowych z określonej powierzchni gruntów, a podmiot ten zobowiązuje się te ziemniaki odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i wyprodukować z nich skrobię lub wyroby skrobiowe.

4. Płatność przyznawana jest do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych nie większej, niż powierzchnia uprawy ziemniaków skrobiowych określona w umowie.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz

wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

W przypadku Polski wzrost cen żywności i poszukiwanie oszczędności ze strony przetwórców (przemysłu rolno-spożywczego) powoduje rezygnację ze skrobi ziemniaczanej i ograniczenie popytu na nią. Plantatorzy ziemniaków skrobiowych doświadczają więc w szczególności konkurencji ze strony skrobi wytwarzanej z pszenicy i kukurydzy. W latach 2010-2019 udział skrobi ziemniaczanej w łącznej ilości wytwarzanej skrobi spożywczej systematycznie malał z 22,3% w 2010 r. do niespełna 8% w 2019 r. Tendencja ta potwierdza się również w bieżącym roku tj. 2022 r., powodując bardzo wyraźne ograniczenie kontraktacji (dopiero w przyszłości znajdzie on odzwierciedlenie w danych statystycznych dotyczących produkcji, ale sygnały z zakładów wytwarzających skrobię ziemniaczaną i znaczące pogorszenie rentowności w tej branży wskazują już obecnie na bardzo złą sytuację). Płatności związane z produkcją służyć będą zatem poprawie pozycji plantatorów względem krajowego przetwórstwa, a nie stworzeniu/zwiększeniu przewagi konkurencyjnej na rynku wewnętrznym UE. Warto także podkreślić, że pomimo stosowania w ostatnich latach płatności związanych z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej, udział Polski w powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych w UE pozostaje na stałym poziomie. Oznacza to, że wsparcie to nie zakłóca rynku wewnętrznego, w tym

konkurencyjności na tym rynku. Pośrednio potwierdza to również fakt, że wśród państw o zwiększonej dynamice produkcji w 2019 roku względem 2013 roku znajdują się zarówno kraje stosujące płatności związane w sektorze skrobi ziemniaczanej, jak i te, które nie wdrożyły tego instrumentu.

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 45,1 mln EUR, co stanowi 0,26% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 1,74% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 249 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości stawki posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą uproszczonej kalkulacji różnicowej, która sprowadza się do ustalenia różnicy w wynikach finansowych pomiędzy alternatywnymi kierunkami produkcji. Jako uprawy alternatywne przyjęto żyto ozime oraz ziemniaki jadalne (żyto - z uwagi na wymagania glebowo-klimatyczne oraz ziemniaki jadalne - z uwagi na opcjonalną możliwość przeznaczenia plonu).

Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki, która równoważyłaby utracone korzyści z alternatywnych kierunków produkcji. Jednocześnie, ponieważ powierzchnia zgłaszana do wsparcia związanego z produkcją w latach 2015-2020 zwiększała się stopniowo, zaproponowana stawka jest niższa od dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi ok. 273 EUR/ha).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Jako stawkę maksymalną przyjęto stawkę planowaną powiększoną o ok. 32%. Przy określeniu poziomu wskaźnika zwiększenia stawki planowanej pod uwagę wzięto możliwe niewielkie wahania produkcji. Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%. Jak wynika z analiz IERiGŻ, przy braku odpowiedniego wsparcia, powierzchnia uprawy ziemniaków skrobiowych może zmniejszyć się do 28-32 tys. ha. Dochodowość uprawy będzie uzależniona przede wszystkim od cen środków produkcji oraz unijnych programów wsparcia, jak również od cen skupu, które w poprzednich latach charakteryzowały się bardzo niewielkimi wahaniami, mimo dużych zmian kosztów uprawy. Na potrzeby wyliczenia wskaźnika zwiększenia stawki planowanej przyjęto powierzchnię 28 tys. ha. W sytuacji ewentualnych znacznych zmian w liczbie hektarów deklarowanych do wsparcia zastosowanie będzie miał mechanizm samoregulacji wysokości wsparcia. Proponowana maksymalna stawka jest niższa od stawki, która równoważyłaby utracone korzyści z uprawy roślin alternatywnych. Jednocześnie Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Powierzchnia uprawy ziemniaka w kraju w latach 2005-2020 według danych GUS uległa znaczącemu zmniejszeniu. O ile w 2005 roku w kraju uprawiano ziemniaka na powierzchni 588 tys. ha, to w 2020 roku obsadzono już tylko 308 tys. ha. Wpływa to negatywnie na stabilność rynku ziemniaków skrobiowych. W szczególności w okresach znacznie niższych zbiorów ziemniaki skrobiowe nie są kierowane do przemysłu, co wpływa na destabilizację rynku. W efekcie Polska jest importerem netto produktów skrobiowych.

Zgromadzone w FADN dane dotyczące gospodarstw uprawiających ziemniaki skrobiowe wskazują, że w żadnym roku z sześcioletniego okresu 2015-2020 gospodarstwa te nie osiągały, bez dopłat, dochodów, które pozwoliłyby pokryć szacowane koszty pracy własnej rolników (ujemny dochód).

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych uprawiających ziemniaki skrobiowe w latach 2015-2020 pozostających w polu obserwacji FADN.

Wyszczególnienie	Lata					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	3 981	4 110	4 424	4 837	4 653	4 728
Wielkość ekonomiczna (euro)	50 987,7	47 698,8	47 365,0	43 660,5	49 927,6	71 435,1
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat oraz pomniejszony o oszacowane koszt pracy wł. (zł)	-39 472,9	-31 984,0	-23 035,4	-44 594,7	-35 012,9	-15 907,6

Źródło: dane polskiego FADN.

Przewiduje się, że w latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w uprawie ziemniaków skrobiowych będą wykazywały rosnące ryzyko produkcyjne, związane z silnymi czynnikami inflacyjnymi, będącymi konsekwencją pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie. Istotnym czynnikiem determinującym rozwój branży będą szczegółowe regulacje w ramach strategii „Od pola do stołu”, w tym także ograniczenia ilości pestycydów w rolnictwie. Uwzględniając rosnące koszty uprawy oraz wdrożenie zrównoważonych technologii (m.in. wycofywanie z użycia szeregu istotnych dla uprawy środków ochrony roślin), należy oczekiwać ekstensyfikacji produkcji. Wysokie ceny zbóż mogą skutkować mniejszą skłonnością plantatorów do uprawy ziemniaków skrobiowych. Przykładowo średnia cena pszenicy konsumpcyjnej wzrosła o 37%, tj. z 1260 zł/tonę (w połowie lutego 2022 r.) do 1732 zł/tonę w trzecim tygodniu maja 2022 r. Dochodowość uprawy będzie uzależniona przede wszystkim od cen środków produkcji oraz unijnych programów wsparcia, jak również od cen skupu, które w poprzednich latach charakteryzowały się bardzo niewielkimi wahaniami, mimo dużych zmian kosztów uprawy.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
 w celu poprawy jakości
 w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w tym sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor ziemniaka skrobiowego w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników oraz uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów. Pośrednio sektor wspierany będzie także poprzez ekoschemat dotyczący produkcji integrowanej oraz biologicznej ochrony upraw.

Komplementarnie, sektor może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność, czy też na rzecz ograniczenia presji z produkcji na środowisko i klimat. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Producenci ziemniaka skrobiowego mogą także korzystać ze wsparcia poprzez grupy, organizacje i zrzeszenia organizacji producentów. Należy także wspomnieć o wsparciu na rzecz młodych rolników oraz wsparciu przetwórstwa – interwencje te także pośrednio będą oddziaływać na ten sektor. Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników w interwencjach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Możliwe jest także finansowanie działań na rzecz zarządzania ryzykiem. Sektor może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów. Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Ziemniaki

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Gospodarcze znaczenie sektora wynika z zastosowań skrobi ziemniaczanej i jej modyfikatów w produkcji żywności, leków i kosmetyków oraz w przemyśle, zwłaszcza papierniczym. Społeczne znaczenie sektora związane jest z jego zdolnością do tworzenia miejsc pracy, zwłaszcza w rolnictwie i przemyśle przetwórczym.

Natomiast znaczenie środowiskowe wynika z roli ziemniaków skrobiowych (roślina okopowa) w dywersyfikacji upraw i poprawie jakości gleb. Zahamowanie spadku udziału ziemniaków w strukturze zasiewów i produkcji roślinnej ma istotne znaczenie z punktu widzenia zachowania bioróżnorodności i kształtowania krajobrazu obszarów wiejskich. Lepsze zmianowanie i większa dywersyfikacja upraw to cele środowiskowe, które są spójne z promowaniem praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolletniej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do ziemniaków skrobiowych nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_11 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_11 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_11 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	Planowana kwota jednostkowa	245,41	247,61	249,80	252,00	224,14	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	324,32	327,22	330,12	333,02	333,02	
	O.10 (jednostka: Hektary)	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	9 080 906,23	9 162 312,83	9 243 349,40	9 324 756,00	8 293 852,42	45 105 176,88
OGÓLEM	O.10 (jednostka: Hektary)	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	185 015,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	9 081 095,00	9 162 273,00	9 243 451,00	9 324 629,00	8 293 755,00	45 105 203,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

251

PL

I 5.12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.12
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis	Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.4	Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą roślin pastewnych przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji roślin pastewnych.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających rośliny pastewne.

Płatnością może być objęte nie więcej niż 75 ha upraw roślin pastewnych w gospodarstwie. Ustalony próg 75 ha, przy założeniu 25% udziału tej grupy upraw, daje pułap powierzchni gospodarstwa wynoszący 300 ha, która w Polsce jest traktowana jako progowa wielkość gospodarstwa o charakterze rodzinnym.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo uprawiający rośliny pastewne.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę roślin pastewnych (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

3. Uprawa następujących roślin: esparceta siewna; koniczyna czerwona; koniczyna biała; koniczyna białoróżowa; koniczyna perska; koniczyna krwistoczerwona; komonica zwyczajna; lędźwian; lucerna siewna; lucerna mieszańcowa; lucerna chmielowa; nostrzyk biały; seradela uprawna; wyka kosmata; wyka siewna. Wsparcie będzie skierowane do wszystkich najczęściej uprawianych paszowych roślin wysokobiałkowych w Polsce. Podejmując decyzję o liście gatunków objętych wsparciem kierowano się właściwościami tych roślin, które stanowią ich cechy wspólne tj. przede wszystkim duża zawartość białka, ale także wiązanie azotu atmosferycznego i wysoki korzystny wpływ na glebę wynikający z dodatniego bilansu substancji organicznej, pozytywnego wpływu na strukturę i właściwości fizykochemiczne gleb, co czynni z nich bardzo cenny element zmianowania. Poszczególne gatunki różnią się w pewnym stopniu pod względem wymagań glebowych i są wśród nich gatunki uprawiane w cyklu wieloletnim (np. lucerna, koniczyna biała) jak i jednoroczne (np. seradela, koniczyna perska). Dzięki temu

zapewniona jest możliwość optymalnego doboru gatunków uprawnych do możliwości i warunków agrotechnicznych oraz potrzeb paszowych gospodarstw.

4. Płatność przysługuje również w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek oraz w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek z roślinami strączkowymi na ziarno.

5. Uprawa zgłoszona do wsparcia nie może zostać przeznaczona na zielony nawóz.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 86,6 mln EUR, co stanowi 0,50% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 3,33% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy roślin pastewnych. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 103 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości wsparcia posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą badawczą polegającą na wyznaczeniu efektywności ekonomicznej sektora (działalności). Ustalenie efektywności polega na obliczeniu skorygowanego wyniku finansowego na 1 ha użytków rolnych w gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję rośliny.

Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki wynikającej z rzeczywistych potrzeb sektora. Jednocześnie, ponieważ powierzchnia zgłaszana do wsparcia związanego z produkcją wykazywała niewielkie wahania, zaproponowana stawka jest zbliżona do dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2017-2021 wynosi ok. 100 EUR/ha).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawionych produktów (liczby hektarów).

Jako stawkę maksymalną przyjęto stawkę planowaną powiększoną o 10%. Przy określeniu poziomu wskaźnika zwiększenia stawki planowanej pod uwagę wzięto możliwe niewielkie wahania produkcji. Proponowana maksymalna stawka jest niższa od średniej straty finansowej z lat 2015-2020. Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%. Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Czynnikami ograniczającymi atrakcyjność upraw tych roślin jest bardzo wysoki współczynnik zmienności plonowania i wartości produkcji z jednostki powierzchni. **Sektor roślin pastewnych (na 1 ha UR)**

Wyszczególnienie	Lata					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	74 194,72	77 393,79	72 294,82	72 811,13	68 006,13	63 160,
Wielkość ekonomiczna w euro na 1 ha PUR	1 171,44	1 173,28	1 165,57	1 169,04	1 179,93	1 746,40
Nakłady pracy ogółem w AWU na 1 ha PUR	0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	0,07
Nakłady pracy własnej w FWU na 1 ha PUR	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07
Powierzchnia uż. rolnych w ha na 1 ha PUR	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

34

Koszty ogółem w zł na 1 ha PUR	4 555,93	4 706,08	4 806,69	5 052,93	5 248,78	5 976,82	
Zużycie wewnętrzne w zł na 1 ha PUR	3 287,67	3 386,14	3 486,44	3 681,48	3 873,94	4 473,83	
Koszty bezpośrednie razem w zł na 1 ha PUR	2 184,24	2 262,38	2 330,70	2 422,37	2 605,42	3 149,72	
Koszty bezpośrednie w prod. roś. w zł na 1 ha PUR	890,78	905,52	858,91	879,97	941,00	1 009,34	
Sprzedaż ogółem w zł na 1 ha PUR	3 822,83	3 824,29	4 370,20	4 456,74	4 691,14	6 280,51	

Sprzedaż roślin pastewnych w zł na 1 ha uprawy roślin pastewnych	468,74	391,31	286,19	246,03	274,85	357,12	
Dotacje operacyjne w zł na 1 ha PUR	1 441,80	1 525,01	1 563,47	1 683,08	1 654,40	1 688,43	
Dochód z rodz. gosp. rolnego w zł na 1 ha PUR	1 763,95	1 946,22	2 510,14	2 386,79	2 653,79	3 065,56	
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat w zł na 1 ha PUR	265,84	366,86	893,41	652,25	898,33	1 270,44	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o szac. koszt pracy wł. w zł na 1 ha PUR	- 949,96	- 833,14	- 189,93	- 537,26	- 281,47	319,83	
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat oraz pomniejszony o szac. koszt pracy wł. w zł na 1 ha PUR	-2 448,07	-2 412,50	-1 806,66	-2 271,80	-2 036,93	-1 475,29	
Współczynnik zmienności plonu (ilość sprzedaży pastewnych na ha)	1 179,72	1 255,34	1 142,79	993,72	1 135,42	1 023,17	

Źródło: Zasoby Polskiego FADN - opracowanie IERiGŻ.

Przewiduje się, że w latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w uprawie roślin pastewnych będą miały mniejsze znaczenie, gdyż są one zużywane bezpośrednio w gospodarstwach rolnych i z reguły nie są przedmiotem obrotów rynkowych. O skali uprawy będzie decydować zapotrzebowanie na wysokiej jakości pasze objętościowe stosowane głównie w chowie bydła mlecznego i opasowego. Jednym z istotnych czynników decydujących o rozwoju tych upraw będą regulacje w ramach strategii „Od pola do stołu”.

W związku z obecną sytuacją w Ukrainie kluczowe znaczenie ma zagwarantowanie dużej podaży i wysokiej jakości pasz objętościowych w żywieniu przeżuwaczy, co jest również istotnym elementem bezpieczeństwa żywnościowego.

Podobnie jak w przypadku roślin strączkowych również pomiędzy grupą roślin motylkowatych (pastewnych) zachodzą zależności konkurencyjne z opłacalnością upraw głównie kukurydzy na zielonkę i kiszonkę oraz uprawa traw na pasze dla zwierząt. Niewątpliwie czynnikiem ograniczającym atrakcyjność upraw tych roślin jest bardzo wysoki współczynnik zmienności plonowania i wartości produkcji z jednostki powierzchni.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
- w celu poprawy jakości
- w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w tym sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor roślin pastewnych w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników, uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów oraz Uzupełniającą Płatność Podstawową w ramach Przejściowego Wsparcia Krajowego.

Komplementarnie, sektor roślin pastewnych może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność. Możliwe jest także finansowanie działań na rzecz zarządzania ryzykiem. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Producenci roślin pastewnych mogą także korzystać ze wsparcia poprzez grupy, organizacje i zrzeszenia organizacji producentów.

Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji.

Sektor może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów.

Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Rośliny wysokobiałkowe

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Uruchomienie instrumentu mającego na celu utrzymanie produkcji paszowych roślin wysokobiałkowych pozytywnie wpłynie na bilans białka oraz przyczyni się do poprawy stanu środowiska glebowego. Paszowe rośliny wysokobiałkowe zajmują zróżnicowaną powierzchnię w poszczególnych rejonach Polski. W Polsce wciąż dominują gospodarstwa rolne nastawione na tradycyjne sposoby gospodarowania, w tym gospodarstwa agroturystyczne, utrzymujące niewielkie stada zwierząt żywione w sposób ekstensywny z wykorzystaniem pasz gospodarskich. Potrzeby pokarmowe tych zwierząt wymagają uzupełnienia ich diet w pasze wysokobiałkowe w tym w postaci zielonek, kiszonek i suszu. Paszowe rośliny wysokobiałkowe wywierają bardzo korzystny wpływ na biologiczne i fizyko-chemiczne właściwości gleby i są ważnym elementem rolniczych działań adaptacyjnych i mitygacyjnych związanych ze zmianami klimatu. W szczególności, w warunkach polskich: (i) dzięki symbiozie z bakteriami asymilującymi wolny azot atmosferyczny, wzbogacają glebę w ten składnik, co ma znaczenie zarówno ekologiczne, klimatyczne, jak i ekonomiczne, (ii) charakteryzuje je, jako jedną z nielicznych grup roślin uprawnych, dodatni bilans substancji organicznej w glebie, (iii) ich system korzeniowy jest głęboki i rozluźnia warstwę podpórą ułatwiając głębsze ukorzenie się roślin następczych, (iv) wydzieliny korzeniowe części z tych gatunków uruchamiają uwstecznione związki fosforu, dzięki czemu może on być wykorzystywany przez następne gatunki zmianowaniu, (v) zwarty porost masy nadziemnej tych roślin silnie ocienia glebę sprzyjając aktywności życia biologicznego gleby. W związku z powyższym są one doskonałym przedplonem dla roślin zbożowych, przemysłowych i okopowych, a jako element płodozmianu, zmniejszają zużycie paliwa przy pielęgnacji gleby, co przekłada się na obniżenie kosztów zabiegów pielęgnacyjnych i uprawowych. Szczególnie korzystny wpływ następczy roślin wysokobiałkowych obserwuje się w latach o nierównomiernym rozkładzie opadów lub ich niedoborach. Rośliny te przyczyniają się również do ograniczenia chorób przenoszonych za pośrednictwem gleby.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolitej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem

warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Średnia powierzchnia uprawy roślin pastewnych w Polsce jest niewielka i wynosi ok. 3 ha.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do roślin pastewnych nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Obowiązująca UE lista koncesyjna WTO dotycząca nasion oleistych (porozumienie z Blair

House): Czy interwencja jest ukierunkowana na którąkolwiek z upraw objętych zakresem porozumienia (tj. soi, rzepaku, nasion słonecznika)? Tak Nie

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników.

Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	Planowana kwota jednostkowa	101,88	102,79	103,70	104,61	93,04	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	112,06	113,06	114,07	115,07	115,07	
	O.10 (jednostka: Hektary)	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	17 442 874,80	17 598 675,90	17 754 477,00	17 910 278,10	15 929 378,40	86 635 684,20
OGÓLEM	O.10 (jednostka: Hektary)	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	856 050,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	17 442 086,00	17 598 005,00	17 753 924,00	17 909 843,00	15 929 841,00	86 633 699,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

260

PL

I 5.13. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.13.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą roślin strączkowych na ziarno przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji roślin strączkowych na ziarno.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających rośliny strączkowe na ziarno.

Wypłacane jest do zatwierdzonej powierzchni uprawy roślin strączkowych na ziarno (bez limitu).

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo uprawiający rośliny strączkowe na ziarno z listy roślin objętych wsparciem.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę roślin strączkowych na ziarno (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

3. Uprawa następujących roślin (również w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek): bobik; groch siewny, w tym peluszka, z wyłączeniem grochu siewnego cukrowego i grochu siewnego łuskowego; łubin biały; łubin wąskolistny; łubin żółty; soja zwyczajna. Wsparcie będzie zatem przyznawane do uprawy najważniejszych roślin strączkowych, mających istotne znaczenie jako komponent do produkcji pasz treściwych (śruty). Takie ukierunkowanie wsparcia będzie sprzyjało tworzeniu bardziej konkurencyjnej krajowej bazy surowcowej do produkcji pasz i w rezultacie przyczyni się do ograniczenia niepewności w zakresie bezpieczeństwa białkowego kraju.

4. Dokonanie zbioru ziarna (nasion).

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz

wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 324,3 mln EUR, co stanowi 1,87% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 12,48% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy roślin strączkowych na ziarno. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 204 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości wsparcia posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą badawczą polegającą na wyznaczeniu efektywności ekonomicznej sektora (działalności). Ustalenie efektywności polega na obliczeniu skorygowanego wyniku finansowego na 1 ha użytków rolnych w gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję rośliny.

Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki wynikającej z rzeczywistych potrzeb sektora. Jednocześnie, z uwagi na znaczenie tego sektora, zaproponowana stawka jest wyższa od dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2017-2021 wynosi ok. 157 EUR/ha).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Jako stawkę maksymalną przyjęto stawkę planowaną powiększoną o 10%. Przy określeniu poziomu wskaźnika zwiększenia stawki planowanej pod uwagę wzięto możliwe niewielkie wahania produkcji.

Proponowana maksymalna stawka jest niższa od średniej straty finansowej z lat 2015-2020. Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%. Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Uprawa roślin białkowych ma duże znaczenie gospodarcze, gdyż rośliny te stanowią źródło wartościowego białka w żywieniu ludzi i zwierząt. Rośliny białkowe są elementem bezpieczeństwa żywnościowego, które jest celem polityki gospodarczej każdego kraju, obejmującego dostępność białka. Należy zaznaczyć, że wobec agresji Rosji na Ukrainę zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego, w tym zwiększenie upraw roślin białkowych w UE i w Polsce, nabiera jeszcze większego znaczenia. Wraz z wybuchem wojny zostały przerwane dostawy m.in. soi oraz słonecznika, które stanowią ważne komponenty pasz. W związku z niepewną sytuacją dotyczącą importu z Ukrainy oraz historycznie wysokimi cenami zbóż i rzepaku rolnicy planują zwiększyć powierzchnię upraw gatunków zbożowych, przede wszystkim pszenicy, oraz rzepaku kosztem powierzchni przeznaczonej pod uprawę innych gatunków, w tym gatunków bobowatych. Stąd ważne jest utrzymanie płatności do roślin białkowych tak, aby stały się konkurencyjną uprawą w stosunku do uprawy zbóż.

Brak dodatkowego wsparcia bezpośredniego w tym sektorze spowodowałby zagrożenie spadku poziomu produkcji, utratę potencjału biologicznego i różnorodności rodzimych zasobów genowych odmian roślin uprawnych oraz zaburzenie bezpieczeństwa żywnościowego. **Sektor roślin strączkowych na ziarno (na 1 ha UR)**

Lata

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	108 429,87	116 952,30	114 175,68	110 217,31	119 458,55	119 761,0
Wielkość ekonomiczna w euro na 1 ha PUR	1 075,83	1 056,22	1 012,24	1 006,25	1 018,25	1 266,80
Nakłady pracy ogółem w AWU na 1 ha PUR	0,06	0,07	0,06	0,07	0,07	0,06
Nakłady pracy własnej w FWU na 1 ha PUR	0,06	0,06	0,06	0,07	0,07	0,06

Powierzchnia uż. rolnych w ha na 1 ha PUR	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Koszty ogółem w zł na 1 ha PUR	4 570,64	4 393,49	4 217,72	4 296,87	4 512,97	4 279,30	
Zużycie wewnętrzne w zł na 1 ha PUR	3 382,48	3 214,29	3 062,53	3 082,34	3 229,00	3 077,07	
Koszty bezpośrednie razem w zł na 1 ha PUR	2 465,10	2 273,89	2 119,06	2 065,54	2 166,25	2 056,64	
Koszty bezpośrednie w prod. roś. w zł na 1 ha PUR	1 088,93	1 092,24	1 019,56	1 043,73	1 063,45	1 165,76	
Sprzedaż ogółem w zł na 1 ha PUR	4 012,26	3 747,83	3 634,89	3 454,99	3 745,76	3 884,59	

Sprzedaż roślin strączkowych na ziarno w zł na 1 ha uprawy roślin strączkowych na ziarno	665,21	830,22	855,51	812,30	695,15	1 207,47	
Dotacje operacyjne w zł na 1 ha PUR	1 292,36	1 378,03	1 476,50	1 556,51	1 572,79	1 560,40	
Dochód z rodz. gosp. rolnego w zł na 1 ha PUR	1 501,90	1 558,24	1 914,97	1 637,63	2 121,05	2 061,28	
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat w zł na 1 ha PUR	146,76	116,97	385,86	32,96	438,22	388,47	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o szac. koszt pracy wł. w zł na 1 ha PUR	- 348,68	- 478,70	- 189,56	- 813,21	- 674,63	- 410,19	
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat oraz pomniejszony o szac. koszt pracy wł. w zł na 1 ha PUR	-1 703,82	-1 919,97	-1 718,67	-2 417,88	-2 357,46	-2 083,01	
Współczynnik zmienności plonu (ilość sprzedaży strączkowych na ha)	487,74	353,02	429,92	513,46	273,69	333,05	

Źródło: Zasoby Polskiego FADN - opracowanie IERiGŻ.

Przewiduje się, że w latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w uprawie strączkowych na ziarno będą wykazywały rosnące ryzyko produkcyjne, w związku z utrzymującą się relatywnie niską opłacalnością uprawy względem innych roślin gwarantujących zdecydowanie wyższe dochody z hektara. Jednym z istotnych czynników decydujących o rozwoju tych upraw będą szczegółowe regulacje w ramach strategii „Od pola do stołu”, w tym także ograniczenia ilości pestycydów w rolnictwie.

Z punktu widzenia funkcjonowania rynku produktów nasion roślin strączkowych, jak również powierzchni ich upraw w kraju, znaczne zakłócenia mogą nastąpić w związku z toczącą się wojną w Ukrainie oraz pośrednio wynikać z ograniczeń handlowych dotyczących surowców rolnych i produktów spożywczych. Rośliny strączkowe stanowią bowiem w uprawie alternatywę dla zbóż z uwagi na zbliżone wymagania wodno-glebowo-klimatyczne. Tak więc w przypadku soi, bobiku i grochu alternatywną uprawą dla nich jest: pszenica, jęczmień oraz kukurydza. Uwzględniając stanowiska, na jakich są lokalizowane łubiny alternatywnymi uprawami dla nich jest żyto i pszenżyto. Niewątpliwą wadą roślin strączkowych w stosunku do zbóż jest duża zmienność plonowania przekładająca się na wysoką zmienność wartości produkcji uzyskiwanej z jednego hektara uprawy.

Każde zakłócenie popytowo-podażowe prowadzące do wzrostu cen zbóż stanowi więc bodziec dla producentów do wprowadzania tych gatunków roślin w miejsce roślin strączkowych. Biorąc pod uwagę udział Ukrainy i Rosji w światowym eksporcie zbóż (pszenicy, kukurydzy i pozostałych) znaczące ograniczenie produkcji (głównie Ukraina) oraz wprowadzenie potencjalnych ograniczeń eksportowych może spowodować znaczne perturbacje na rynku światowym, a pośrednio na krajowym.

Wysokie ceny zbóż będą zatem miały znaczący wpływ na decyzje plantatorów o zaprzestaniu uprawy roślin strączkowych. Przykładowo średnia cena pszenicy konsumpcyjnej wzrosła o 37%, tj. z 1260 zł/tonę (w połowie lutego 2022 r.) do 1732 zł/tonę w trzecim tygodniu maja 2022 r.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
- w celu poprawy jakości
- w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w tym sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Wsparcie przyczyni się również, w dłuższej perspektywie, do zapewnienia dużych, jednolitych partii surowca dla zakładów produkujących pasze i do przestawienia się tych zakładów na produkowanie pasz z surowca pochodzenia krajowego. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie

koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor roślin strączkowych na ziarno w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników, uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów oraz Uzupełniającą Płatność Podstawową w ramach Przejściowego Wsparcia Krajowego.

Komplementarnie, sektor roślin strączkowych może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność. Możliwe jest także finansowanie działań na rzecz zarządzania ryzykiem. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Producenci roślin strączkowych mogą także korzystać ze wsparcia poprzez grupy, organizacje i zrzeszenia organizacji producentów.

Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Sektor może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów.

Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Rośliny wysokobiałkowe

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Uruchomienie instrumentu mającego na celu utrzymanie produkcji roślin białkowych pozytywnie wpłynie na bilans białka oraz przyczyni się do poprawy stanu środowiska glebowego.

Rośliny strączkowe zajmują zróżnicowaną powierzchnię w poszczególnych rejonach Polski. Najwięcej tych roślin uprawia się w województwach kujawsko-pomorskim, wielkopolskim, mazowieckim i lubelskim. Najmniej roślin strączkowych uprawia się w województwach: małopolskim, opolskim, śląskim i podkarpackim.

Rośliny strączkowe wywierają korzystny wpływ na biologiczne i fizyko-chemiczne właściwości gleby i są ważnym elementem rolniczych działań adaptacyjnych i mitygacyjnych związanych ze zmianami klimatu. W szczególności, w warunkach polskich: (i) dzięki symbiozie z bakteriami asymilującymi wolny azot atmosferyczny, wzbogacają glebę w ten składnik, co ma znaczenie zarówno ekologiczne, klimatyczne, jak i ekonomiczne, (ii) charakteryzuje je, jako jedną z nielicznych grup roślin uprawnych, dodatni bilans substancji organicznej w glebie, (iii) ich system korzeniowy rozluźnia warstwę podporną ułatwiając głębsze ukorzenie się roślin następczych, (iv) wydzieliny korzeniowe łubinów uruchamiają uwstecznione związki fosforu, dzięki czemu może on być wykorzystywany przez następne gatunki w zmianowaniu, (v) zwarty porost masy nadziemnej tych roślin silnie ocienia glebę sprzyjając aktywności życia biologicznego gleby.

W związku z powyższym są one doskonałym przedplonem dla roślin zbożowych, przemysłowych i okopowych, a jako element płodozmianu, zmniejszają zużycie paliwa przy pielęgnacji gleby, co przekłada się na obniżenie kosztów zabiegów pielęgnacyjnych i uprawowych. Szczególnie korzystny wpływ następczy roślin strączkowych obserwuje się w latach o nierównomiernym rozkładzie opadów lub ich niedoborach. Rośliny te przyczyniają się również do ograniczenia chorób przenoszonych za pośrednictwem gleby.

Kluczowe jest również znaczenie roślin białkowych w strategii „Od pola do stołu” oraz w realizacji celu klimatycznego Europejskiego Zielonego Ładu.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których

obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolletniej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Średni areał uprawy roślin strączkowych na ziarno przypadający na jedno gospodarstwo rolne jest niewielki i wynosi 2,5 ha.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do roślin strączkowych na ziarno nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami,

instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Obowiązująca UE lista koncesyjna WTO dotycząca nasion oleistych (porozumienie z Blair House): Czy interwencja jest ukierunkowana na którąkolwiek z upraw objętych zakresem porozumienia (tj. soi, rzepaku, nasion słonecznika)?

Tak Nie

	Rok składania wniosków				
	2023	2024	2025	2026	2027
rzepak/rzepik					
słonecznik (z wyłączeniem nasion słonecznika konfekcyjnego)					
nasiona soi	26 000	26 000	26 000	26 000	26 000

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych?

Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_13 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_13 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_13 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno	Planowana kwota jednostkowa	198,36	202,23	206,09	209,95	181,17	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	218,20	222,45	226,70	230,94	230,94	
	O.10 (jednostka: Hektary)	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	64 461 049,20	65 718 683,10	66 973 067,30	68 227 451,50	58 874 814,90	324 255 066,00
OGÓLEM	O.10 (jednostka: Hektary)	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	1 624 850,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	64 462 370,00	65 717 250,00	66 972 127,00	68 227 006,00	58 873 425,00	324 252 178,00

	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution) Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

269

PL

I 5.2. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.2.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.11. Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym z elementami regionalnymi**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

W przypadku województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest wyższa od średniej krajowej, tj. dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt. W pozostałych województwach do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają 1 szt. kwalifikujących się zwierząt.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P8.	Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników utrzymujących młode bydło przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji w tym sektorze.

Wsparcie do młodego bydła ma na celu przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta. Ma charakter łagodzący dysparytet dochodowy między rodziną rolnika a przeciętnym dochodem w gospodarce narodowej poprzez poprawę dochodów.

Możliwość otrzymania płatności jest istotna m.in. dla utrzymania istniejących miejsc pracy, a także przyczyni się do zachowania trwałych użytków zielonych w dobrej kulturze rolnej. Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji, wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania.

Przyznawane jest do liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności w gospodarstwie, nie większej jednak niż do 20 sztuk.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności, będący rolnikiem aktywnym zawodowo, są uprawnieni do otrzymania wsparcia.

Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro.

Do wsparcia kwalifikują się samce i samice gatunku *Bos taurus* w wieku nie więcej niż 24 miesiące; wiek zwierząt ustalany jest na dzień 15 maja roku złożenia wniosku.

W przypadku województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest wyższa od średniej krajowej, tj. dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt.

W pozostałych województwach do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 1 szt. kwalifikujących się zwierząt.

Zwierzęta zgłaszane do płatności powinny spełniać wymagania w zakresie identyfikacji i rejestracji najpóźniej od dnia złożenia wniosku.

Wymagany okres przetrzymywania: 30 dni od dnia złożenia wniosku.

W trakcie okresu przetrzymywania możliwe jest zastąpienie zwierząt. Zastępujące zwierzęta muszą spełniać warunki kwalifikowalności. Rolnik, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność zastąpienia zwierzęcia, musi wejść w posiadanie nowego zwierzęcia oraz poinformować o zastąpieniu kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję). Możliwe jest również zastąpienie danej sztuki inną, przebywającą do tej pory w gospodarstwie (nie ma obowiązku zakupu nowego zwierzęcia).

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5) Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Płatność do młodego bydła, a także płatność do krów, będą ukierunkowane na małe i bardzo małe stada, tj. liczące do 20 sztuk zwierząt. Zarówno liczba takich stad w Polsce, jak i ilość utrzymywanych w nich zwierząt w latach 2006-2019 ulegała systematycznemu zmniejszeniu, co przekładało się na spadek udziału tej grupy w populacji. Zmiany te wykazywały tendencję stałą.

W przypadku młodego bydła, udział liczby zwierząt utrzymywanych w stadach do 20 szt. zwierząt w całkowitej populacji w Polsce zmniejszył się w latach 2006-2019 z 75,09% do 45,67%. Jednocześnie udział ilości żywca wołowego wyprodukowanego w stadach do 20 szt. w globalnej produkcji spadł z 73,0% do 43,6%. Podobnie, udział liczby krów utrzymywanych w stadach do 20 szt. zwierząt w całkowitej populacji krów w Polsce zmniejszył się w latach 2006-2019 z 65,18% do zaledwie 35,52%. W tym samym okresie udział ilości mleka wyprodukowanego w stadach do 20 szt. w globalnej produkcji mleka spadł z 58,3% do 26,4%.

Powyższe dane pokazują, że zarówno produkcja wołowiny, jak i mleka z gospodarstw, do których kierowane jest wsparcie związane z produkcją ma coraz mniejsze znaczenie w całkowitej produkcji w UE, a więc stosowanie tego instrumentu może mieć jedynie znikomy wpływ na jednolity rynek UE. Warto także zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku pogłowia młodego bydła (wołowina) spadki produkcji występowały zarówno w krajach stosujących płatności związane, jak i tych, w których instrument ten nie został wdrożony.

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 894,4 mln EUR, co stanowi 5,16% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 34,41% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do sztuki zwierzęcia. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 74-76 EUR/szt.

W celu wyznaczenia stawki płatności wykorzystano zaproponowaną przez IERiGŻ metodę uproszczonej kalkulacji różnicowej, która polega na ustaleniu różnicy wyników finansowych pomiędzy alternatywnymi kierunkami produkcji. W kalkulacji tej za punkt wyjścia przyjęto parametry dla gospodarstw o stadach liczących do 20 sztuk fizycznych oraz jako odniesienie wyniki finansowe i nakłady pracy w gospodarstwach posiadających młode bydło w ilości mieszczącej się w przedziałach: 25-50 sztuk fizycznych, 55-200 sztuk fizycznych oraz parametry dla całej zbiorowości posiadaczy młodego bydła bez podziału na podgrupy. Oszacowana różnica w poziomie wyniku finansowego powinna wyznaczać poziom stawki płatności lub jej górny pułap. Została ona następnie odpowiednio zmniejszona z uwagi na

ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednio. Jednocześnie dążono do tego by stawka nie była niższa niż dotychczasowa (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi 62,28 EUR). Zgodnie z danymi ARiMR (na podstawie wniosków o płatności bezpośrednio), liczba gospodarstw rolnych utrzymujących bydło spadła ogółem o około 20% w okresie 2015-2019, przy czym w grupie gospodarstw do 20 szt. spadek wyniósł około 25%. W najmniejszych stadach w największym stopniu zmniejszyła się również liczba bydła. W ocenie Polski taka wysokość stawki pozwoli zmniejszyć dynamikę spadku pogłowia młodego bydła w grupie docelowej.

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby zwierząt).

Przyjęta tolerancja w zakresie wysokości stawki (stawka maksymalna) jest znacznie poniżej potrzeb wyliczonych ww. metodą i wynosi 10%. Uwzględnia ona możliwe wahania produkcji oraz wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%.

Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

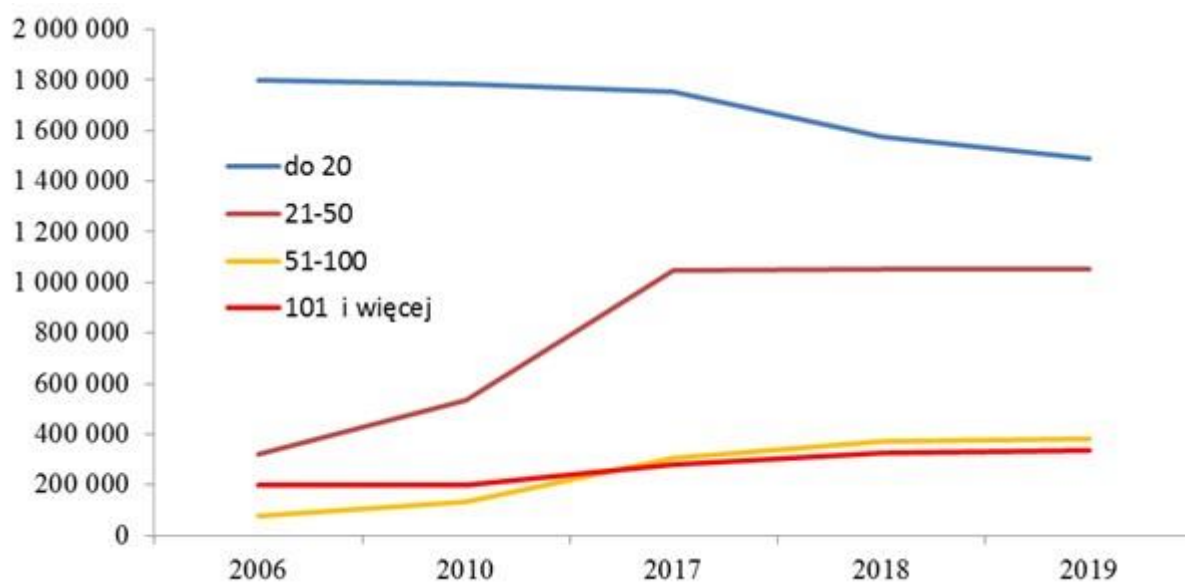
8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Zgodnie z danymi ARiMR (na podstawie wniosków o płatności bezpośrednie), liczba gospodarstw rolnych utrzymujących bydło spadła ogółem o około 20% w okresie 2015-2019, przy czym w grupie gospodarstw do 20 szt. spadek wyniósł około 25%.

W okresie 2014-2018 najbardziej liczną grupę stanowiły gospodarstwa ze średniorocznym stanem od 4 do 24 sztuk - ponad 90% wszystkich gospodarstw z produkcją wołowiny i cielęciny. Liczba tych gospodarstw w latach 2014 – 2018 zwiększała się, niemniej udział gospodarstw rentownych zmniejszył się z około 90% do 85%. W przypadku gospodarstw o średniorocznym stanie zwierząt powyżej 96 sztuk udział gospodarstw rentownych był jeszcze mniejszy – poniżej 70% w roku 2018. Wskazuje to na wysoką niepewność wyniku gospodarstw z tymi kierunkami produkcji, także przy dużej jej skali. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w grupie gospodarstw ze stadami do 20 sztuk zwierząt jako jedynej zaszły drastyczne zmiany pod względem liczby gospodarstw. Największy ubytek obserwowano w latach 2010-2017. Proces ten jednak następował również w latach 2017-2020, a więc w okresie stosowania płatności do bydła. Nadal jednak najmniejsze stada stanowią około 84% wszystkich stad w kraju. W innych grupach następował wzrost liczby gospodarstw posiadających bydło (stada 51-100 sztuk bydła i powyżej 100) lub po okresie wzrostu w latach 2006-2017 nastąpiła stabilizacja tego parametru w kolejnych latach, tj. 2017-2019 (stada 21-50 sztuk bydła). W najmniejszych stadach w największym stopniu zmniejszyła się również liczba bydła. Największy ubytek zwierząt nastąpił w 2018 roku względem 2017 roku.

Pogłowie bydła (bez krów) w latach 2006-2019 w zależności od wielkości stada

Źródło: IERiGŻ na podstawie danych ARiMR.

Gospodarstwa w polu obserwacji FADN, specjalizujące się w produkcji zwierząt trawożernych (obejmujące produkcję żywca wołowego i cielęcego) na tle innych typów rolniczych gospodarstw rolnych charakteryzują się istotnie mniejszą dochodowością.

Chów w gospodarstwach z młodym bydłem wiąże się z dodatkowymi nakładami finansowymi w związku z koniecznością m.in. zapewnienia odpowiednich urządzeń i dostosowań budynków, konieczności zapewnienia odpowiednich pasz i warunków żywienia, konieczności zapewnienia ochrony zdrowia i prawidłowego wzrostu. Utrzymywanie młodego bydła związane jest z właściwym zarządzaniem w gospodarstwie, tj. prawidłowym postępowaniem hodowcy w okresie pierwszych 15 miesięcy życia, zapewniającym optymalne warunki do wzrostu i rozwoju zwierząt. Dotyczy ono wszystkich elementów związanych z wychowem od momentu wycielenia aż do wieku pierwszego pokrycia, tzn. dojrzałości hodowlanej. Skuteczne zarządzanie powinno zapewniać prawidłowe, racjonalne żywienie, prawidłowe

leczenie w wypadku występowania chorób, odpowiedni system wychowu (warunki mikroklimatyczne i zoohigieniczne, tj. odpowiednią powierzchnię dla 1 zwierzęcia, długość żłobu, optymalną wilgotność, wymianę powietrza, oświetlenie, higienę, itp.).

Dane na temat kosztów i dochodów związanych z produkcją żywca wołowego wskazują na następujące:

- w 2017 r. produkcja przynosiła straty,
- w przypadku gospodarstw z najmniejszą skalą produkcji nawet uzyskiwane dopłaty nie prowadziły do dodatniego dochodu z prowadzonej działalności.

Również wskaźnik opłacalności pokazuje, iż w 2017 r. produkcja żywca wołowego była nieopłacalna. Przeciętnie wskaźnik ten wynosił 92%. Najniższy poziom tego wskaźnika dotyczył gospodarstw z najmniejszą skalą produkcji i wynosił jedynie 75,5%.

Dane za rok 2018 i 2019 wskazują, że dochód bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej był ujemny we wszystkich wyróżnionych ze względu na skalę produkcji grupach gospodarstw (na podstawie danych FADN, opracowanych przez IERiGŻ).

Gospodarstwa rolne z tym kierunkiem produkcji charakteryzują się mniejszymi dochodami w porównaniu do przeciętnego gospodarstwa towarowego mimo tendencji do zwiększania skali produkcji.

Brak dopłat operacyjnych w tych gospodarstwach, bez względu na skalę produkcji skutkowałby obniżeniem dochodu do poziomu nie pozwalającego na parytetową opłatę pracy własnej rolnika.

Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego w całej badanej zbiorowości gospodarstw posiadających bydło ulegał zmianom w czasie. Najgorsze wyniki finansowe odnotowywały gospodarstwa utrzymujące najmniejsze stada zwierząt, tj. posiadające do 20 sztuk bydła. Z przedstawionych poniżej tabel wynika, że sytuacja dochodowa tych gospodarstw w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej w latach 2015-2016 systematycznie ulega pogorszeniu.

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających bydło (z wyłączeniem krów) w 2015 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)	
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	389 234	19 577	2 060	771	411 642
Wielkość ekonomiczna (euro)	17 978,40	56 509,20	152 814,40	1 141 072,70	22 588,30
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,57	2	3,91	33,81	1,66

Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej(zł)	-25 745,20	27 243,50	93 187,20	-570 795,80	-23 650,30	Dochód rodz. gosp. rolnego dopłat pomniejsz oszacow koszty p własnej w przeliczeni na jedno pracj wł (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających bydło (z wyłączeniem krów) w 2016 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnie nie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		

Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	383 907	21 345	2 221	899	408 372	
Wielkość ekonomiczna (euro)	17 871,5	55 248,1	136 714,2	1 163 565,0	22 992,8	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,57	2,04	3,6	33,55	1,68	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej(zł)	-24 369,0	37 058,0	98 766,4	-282 311,2	-21 056,2	Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających bydło (z wyłączeniem krów) w 2017 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	385 886	24 564	2 271	956	413 676	
Wielkość ekonomiczna (euro)	17 644,50	52 199,20	122 950,70	1 054 409,10	22 669,50	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,57	1,95	3,14	29,21	1,66	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej(zł)	-19 716,20	63 306,00	153 321,30	170 923,10	-13 396,20	Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających bydło (z wyłączeniem krów) w 2018 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	386 287	25 667	2 969	1 350	416 274	
Wielkość ekonomiczna (euro)	17 444,7	50 655,0	121 165,9	1 043 916,1	23 561,7	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,55	1,95	3,17	26,01	1,67	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-27 072,8	42 670,5	95 811,9	301 745,2	-20 829,4	Dochód rodz. go rolnego dopłat pomniejs oszacow koszty p własnej przeliczen na jedno pracy wł (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających bydło (z wyłączeniem krów) w 2019 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	384 712	28 426	3 179	1 411	417 727	
Wielkość ekonomiczna (euro)	17 223,6	51 716,4	106 824,1	1 001 579,7	23 576,6	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,52	1,97	2,75	26,28	1,65	

Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej(zł)	-26 466,4	42 237,5	75 312,7	275 016,7	-19 998,7	Dochód rodz. go rolnego dopłat pomniejs oszacow

						koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających bydło (z wyłączeniem krów) w 2020 roku w zależności od liczebności stada

Wyszczególnienie	Wielkość stada (stan średnioroczny)				Łącznie	
	[0; 21)	[21; 51)	[51; 101)	[101;)		
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	290 951	24 523	2 924	1 104	319 503	
Wielkość ekonomiczna (euro)	23 610,90	85 327,30	202 816,50	1 725 773,70	35 868,80	
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,49	2,06	3,15	30,92	1,65	
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-25 897,40	78 233,70	246 852,90	308 342,80	-14 254,00	Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o oszacowane koszty pracy własnej w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (zł)/AWU

Źródło: dane polskiego FADN

W latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w chowie bydła będą odznaczały się dużą niepewnością w zakresie dochodowości. Źródłami ryzyka produkcyjnego i handlowego będą skutki inwazji Rosji na Ukrainę, strategia „Od pola do stołu”, a także skutki pandemii COVID-19. Ryzykiem handlowym staną się natomiast (prawdopodobnie większe niż zazwyczaj) wahania kursów walut, a także procesy inflacyjne w Polsce, w UE i na świecie.

Obserwowany proces koncentracji bydła w większych stadach jako efekt postępującej specjalizacji jest warunkowany uzyskiwanymi wynikami finansowymi z produkcji zwierzęcej. Ubytek liczby gospodarstw z bydłem jest jednak zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia gospodarki nawozowej i kształtowania się bilansu materii organicznej w glebie. Gospodarstwa dysponujące nawozami naturalnymi pochodzenia zwierzęcego są w stanie w większym stopniu zapewnić odpowiednie nawożenie organiczne, co sprzyja utrzymaniu żyzności gleby poprzez zachowanie poziomu próchnicy i zdolności gleby do absorpcji wody i podatności na niekorzystne warunki pogodowe.

W Polsce obserwuje się dynamiczne zmiany w strukturze wykorzystania trwałych użytków zielonych. W okresie 2017-2021 we wnioskach o przyznanie płatności nastąpił wzrost udziału powierzchni łąk i pastwisk deklarowanych przez osoby nieposiadające zwierząt w całkowitej powierzchni TUZ z około 41% do około 50%. Zjawisko to jest niekorzystne nie tylko ze względu na niepełne wykorzystanie krajowych zasobów do produkcji, lecz także z punktu widzenia środowiskowego. Wypas zwierząt jest bardzo istotny dla wzrostu biomasy, urozmaicenia i wzbogacenia składu gatunkowego, odtwarzania się zbiorowisk roślinnych oraz dla zachowania ciągłości układów troficznych.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
- w celu poprawy jakości
- w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor bydła w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników oraz uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów. Pośrednio sektor wspierany będzie także poprzez ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w obszarze: Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt oraz ekoschemat Dobrostan zwierząt. Komplementarnie, sektor bydła może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność, czy też przyczyniające się do poprawy dobrostanu bydła. Możliwe jest także finansowanie działań na rzecz ograniczenia presji z produkcji zwierzęcej na środowisko i klimat. Należy także wspomnieć o wsparciu na rzecz młodych rolników oraz wsparciu przetwórstwa w zakresie rolniczego handlu detalicznego – interwencje te także pośrednio będą oddziaływać na ten sektor. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Producenci mogą także korzystać ze wsparcia poprzez grupy, organizacje i zrzeszenia organizacji producentów. Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników w interwencjach na rzecz podnoszenia jakości produkcji oraz w związku z udziałem w działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Sektor bydła może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów. Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej, tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim, powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem

użytków rolnych i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój.

W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. W przypadku większych gospodarstw rolnych, ze względu na większy potencjał ekonomiczny są one w stanie dokonywać zakupu kolejnych gruntów na powiększenie powierzchni gospodarstw.

Ponadto w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej, obserwuje się większą skalę niewykorzystanych TUZ oraz większy zanik chowu niż w pozostałych regionach kraju (odpowiednio 87,8% do 94,1%). Obniżenie dolnej granicy dostępu do interwencji do 1 szt. w tych regionach będzie sprzyjać efektywnemu wykorzystaniu TUZ.

W najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20 sztuk młodego bydła (84% wszystkich gospodarstw). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. Zaproponowany limit liczby zwierząt w gospodarstwie zapewnia ukierunkowanie wsparcia wyłącznie do tych gospodarstw, w których obserwuje się tendencję spadkową.

Ponadto z uwagi na wprowadzenie od 31 grudnia 2024 r. restrykcyjnych przepisów dotyczących wymagań w zakresie warunków i wyposażenia w infrastrukturę do przechowywania nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego, prognozuje się w przyszłości dalszy spadek pogłowia młodego bydła w grupie stad liczących 20 sztuk i mniej. Zagrożeniem dla utrzymania produkcji krów jest także perspektywa wdrożenia postanowień Europejskiego Zielonego Ładu. Wiele gospodarstw będzie musiało przeprowadzić znaczne inwestycje dostosowawcze, co w przypadku braku płatności produkcyjnych może być przesłanką do likwidacji stad młodego bydła. Jednocześnie czynnikiem, który może mieć negatywny efekt dla produkcji zwierzęcej są duże zmiany relacji cen produktów rolnych i środków do produkcji wskutek wojny w Ukrainie. W tych okolicznościach płatności te mogą mitygować ww. szoki cenowe i kosztowe przyczyniając się do utrzymania różnorodnej struktury sektorowej rolnictwa. Niemniej jednak płatności te nie wpłyną negatywnie na warunki konkurencji na jednolitym rynku.

Ponadto Polska jest krajem, który przyjął najwięcej uchodźców z Ukrainy. Musi mieć zatem odpowiednią wielkość produkcji rolniczej i żywności, by zaspokoić potrzeby wewnętrzne. W ten sposób odciąży także systemy społeczne, żywnościowe i finansów publicznych przede wszystkim w krajach UE-15.

Mając na uwadze specyfikę hodowli bydła w Polsce płatność do młodego bydła została zaprojektowana w sposób, który nie uzależnia możliwości otrzymania wsparcia od kierunku produkcji. Jednakże z uwagi na chęć stworzenia zachęty do podtrzymania produkcji mięsa, płatność dopasowana została bardziej do specyficznych wymagań hodowli stad mięsnych lub mieszanych. Z tego względu wsparciem objęte zostało bydło młode, obu płci, a więc populacja zwierząt, które najczęściej przeznaczone są do produkcji mięsa. Wiek do 24 miesiąca życia to wiek, w którym wykorzystuje się w opasie okres najintensywniejszego wzrostu.

Wsparcie to przyczynia się do utrzymania struktury krajobrazu rolniczego wraz z jego zróżnicowanym bogactwem przyrodniczym, w szczególności w powiązaniu z interwencją dotyczącą zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Ponadto, interwencja jest także komplementarna z interwencją Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), w szczególności w podmiotach o małej wielkości ekonomicznej (do 25 tys. euro), w ramach której realizowane mogą być operacje dotyczące produkcji zwierzęcej, w tym m.in. w zakresie zapewnienia wybiegów i pastwisk.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Wołowina i cielęcina

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

W polskich gospodarstwach rodzinnych przeważa wielofunkcyjny model produkcji ze zrównoważonym użytkowaniem łąk i pastwisk (z wykorzystaniem warunków naturalnych oraz w sposób ekstensywny pod względem nawożenia) – spadek pogłowia bydła stanowi zagrożenie dla tego modelu i tym samym dla funkcji społecznych i środowiskowych gospodarstw.

Utrzymanie bydła sprzyja ochronie przed degradacją TUZ poprzez wypas i koszenie, służy ich konserwacji i zrównoważonemu wykorzystaniu. W Polsce obserwuje się dynamiczne zmiany w strukturze wykorzystania trwałych użytków zielonych. W okresie 2017-2021 nastąpił wzrost udziału powierzchni łąk i pastwisk deklarowanych we wnioskach o przyznanie płatności przez osoby nieposiadające zwierząt w całkowitej powierzchni TUZ z około 41 do około 50%. Zjawisko to jest niekorzystne nie tylko ze względu na niepełne wykorzystanie krajowych zasobów do produkcji, lecz także z punktu widzenia środowiskowego. Wypas zwierząt jest bardzo istotny dla wzrostu biomasy, urozmaicenia i wzbogacenia składu gatunkowego, odtwarzania się zbiorowisk roślinnych oraz dla zachowania ciągłości układów troficznych.

Prowadzenie wypasu na trwałych użytkach zielonych sprzyja bowiem zachowaniu bioróżnorodności. Chów bydła determinuje możliwość stosowania nawożenia organicznego. W Polsce przeważają słabe piaszczyste gleby, 73% powierzchni użytków rolnych stanowią gleby IV-VI klasy bonitacyjnej. Nawożenie organiczne zwiększa zasobność gleby w próchnicę (zwiększa zasoby węgla organicznego), poprawia pojemność wodną i tym samym jest ważnym elementem działań adaptacyjnych i mitygujących związanych ze zmianami klimatu.

Produkcja wołowiny stanowi dobrą alternatywę dla produkcji np. wieprzowiny, która znacznie mocniej obciąża środowisko.

Produkcja młodego bydła może być alternatywą lub uzupełnieniem produkcji mleka w związku ze zniesieniem kwot mlecznych.

Polska ma tradycje utrzymywania bydła w Polsce w związku z warunkami klimatycznymi (umiarkowane temperatury) i naturalnymi (dużo łąk i pastwisk).

Spadek pogłowia bydła zdecydowanie wpłynąłby na ograniczenie wielofunkcyjności gospodarstw ze względu na ograniczenie dywersyfikacji produkcji. Spadek pogłowia zwierząt żywnych zielonką i sianem powoduje, że duże obszary łąk i pastwisk stają się nieużytkami lub są przekształcane na inne kierunki produkcji roślinnej.

Przeżuwacze mogą zagospodarować pasze gospodarskie niedostępne dla innych gatunków zwierząt. Należy zatem zauważyć, że utrzymanie odpowiedniego stanu pogłowia zwierząt gospodarskich jest ważne ze względu na zrównoważenie działalności rolniczej i ochronę bioróżnorodności, co doskonale wpisuje się w unijną strategię „na rzecz bioróżnorodności”. Jest to również instrument dywersyfikowania rolnictwa, źródeł dochodów i poprawiania odporności (rezyliencji) całego sektora i poszczególnych typów gospodarstw.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Płatność związana do młodego bydła nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE. Dyrektywa ta wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolaternej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. W tym kontekście istotna jest ochrona jakości wód przez zapobieganie przedostawaniu się azotanów pochodzenia rolniczego do wód gruntowych i powierzchniowych, co wynika z przepisów dyrektywy azotanowej (91/676/EWG) stanowiącej integralną część ramowej dyrektywy wodnej. Na ograniczenie emisji zanieczyszczeń wpływ ma wielkość stosowanych dawek oraz sposoby nawożenia azotem. Dlatego też od 15.02.2020 r. na terenie całego kraju realizowany jest „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami

pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, który zobowiązuje wszystkie podmioty prowadzące produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, prowadzić ją w taki sposób, aby zapobiegać zanieczyszczeniu wód azotanami.

Z dniem 31 grudnia 2021 r. podmioty prowadzące produkcję zwierzęcą na poziomie większym niż 210 DJP średniorocznie zobowiązane są do posiadania szczelnych obiektów do gromadzenia obornika przez okres co najmniej 5 miesięcy, natomiast zbiorników o szczelnych ścianach i dnie na płynne nawozy naturalne przez okres 6 miesięcy. Gospodarstwa prowadzące chów lub hodowlę zwierząt na poziomie nieprzekraczającym 210 DJP średniorocznie mają obowiązek posiadania takich obiektów do przechowywania nawozów naturalnych od 31 grudnia 2024 roku. Do tego terminu obowiązują wymagania dotyczące zbiorników na nawozy płynne w wielkości ich 4 miesięcznej produkcji. Według obowiązujących wymogów można przechowywać przez okres 6 miesięcy od daty rozpoczęcia składowania obornik w przyzmię bezpośrednio na gruncie. Miejsce takie lokalizuje się: poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3 proc., w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Lokalizację przyzmy oraz datę złożenia obornika w danym roku na danej działce zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika. Obornik na przyzmię ponownie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia poprzedniego przechowywania obornika. Ponadto, zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Ministerstwo Infrastruktury, do 2018 roku wydano 20680 pozwoleń wodnoprawnych, z których zaledwie 4 dotyczyły zrzutu odchodów zwierzęcych. Niemniej jednak są to pozwolenia wydane na podstawie starych przepisów. Zgodnie z przepisami ww. ustawy Prawo wodne (art. 77 ust. 1 pkt 1) wprowadzanie do wód ciekłych odchodów zwierzęcych jest zakazane.

Wdrożone zostały również wymogi dotyczące zarówno sposobu obliczania dopuszczalnej rocznej dawki nawozów naturalnych, która nie może przekroczyć 170 kg N/ha, jak również zasady opracowywania planu nawożenia azotem (dla gospodarstw utrzymujących obsadę większą niż 60 DJP, według stanu średniorocznego), czy też wymagania w zakresie niezbędnej dokumentacji. Istotnym jest, że przestrzeganie wymogów programu azotanowego stanowi jeden z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, tj. SMR 2, od którego uzależnione jest otrzymanie przez beneficjentów pełnego wsparcia w ramach płatności obszarowych WPR, zapewniając tym samym wyższy poziom ambicji w zakresie ochrony środowiska i klimatu, zgodnie z zapowiedziami Komisji w komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” i w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021-2027, ustanowionych rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 2020/2093. Nawożenie naturalne zwiększa zasobność gleby w materię organiczną.

Ze względu na poprawę stanu gleby, stosowanie nawozów naturalnych także przyczynia się do poprawy warunków wodnych w glebie. Odpowiednia struktura gleby warunkuje wzrost kapilarnej pojemności wodnej oraz zawartości wody dostępnej dla roślin. Dodatkowo dobra struktura przyspiesza wsiąkanie wody opadowej, co ogranicza spływy powierzchniowe i nasilenie erozji wodnej, umożliwia także swobodną wymianę powietrza pomiędzy atmosferą i glebą. Spadek zawartości materii organicznej w glebie oznacza obniżenie zdolności retencyjnej oraz wzrost podatności gleby na erozję wodną i wietrzną, a także ograniczenie jej zdolności sorpcyjnej, co zwiększa niebezpieczeństwo rozproszenia biogenów w środowisku. Chów bydła determinuje możliwość stosowania nawożenia organicznego. W Polsce przeważają słabe piaszczyste gleby, 73% powierzchni użytków rolnych stanowią gleby IV-VI klasy bonitacyjnej. Nawożenie organiczne zwiększa zasobność gleby w próchnicę (zwiększa zasoby węgla

organicznego), poprawia pojemność wodną i tym samym jest ważnym elementem działań adaptacyjnych i mitygacyjnych związanych ze zmianami klimatu.

Woda pitna dla zwierząt stanowi jedynie małą część wody wykorzystywanej w rolnictwie.

W Polsce dominuje wypas ekstensywny (stosunkowo niska obsada zwierząt np. w latach 2018-2021 r. 0,32-0,33 DJP/ha użytków rolnych; 1,74-1,77 DJP/ha TUZ – bydło, owce i kozy (liczone względem wszystkich powierzchni TUZ w kraju; w 2020 r. średnia obsada w gospodarstwach posiadających zwierzęta wynosiła 3,84 DJP/ha TUZ, podczas gdy w gospodarstwach posiadających do 20 szt. młodego bydła obsada ta wynosiła 0,92 DJP/ha TUZ), w związku z czym obciążenie środowiska z tego tytułu można uznać za stosunkowo niskie.

Zatem z uwagi na zasady przyznawania (maksymalny limit 20 szt. zwierząt, do których rolnik może otrzymać płatności), wsparcie związane z produkcją do krów promuje gospodarstwa małe i średnie z niewielką produkcją i niższą obsadą zwierząt. Jednocześnie nie zakłada się zwiększenia liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności (co odzwierciedla stabilny poziom wskaźnika produktu O.11. „Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z produkcją”), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_2 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła	Jednolita	PL;	R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_2 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_2 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła	Planowana kwota jednostkowa	74,21	74,87	75,53	76,20	67,77	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	81,63	82,36	83,09	83,82	83,82	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	180 069 674,48	181 671 156,56	183 272 638,64	184 898 385,60	164 443 091,76	894 354 947,04
OGÓLEM	O.11 (jednostka: Pogłowie)	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	12 132 440,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	180 064 944,00	181 674 589,00	183 284 234,00	184 893 879,00	164 453 146,00	894 370 792,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

283

PL

I 5.3. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.3.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.11. Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis
Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P8.	Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis
Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, równoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia na rolników posiadających owce ma zapobiegać nasileniu się w sektorze owiec trudności, które mogłyby spowodować zaniechanie produkcji i negatywnie wpłynąć na inne części łańcucha dostaw lub rynki powiązane.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji, wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania.

Wsparcie do owiec będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących owce. Przyczyni się ono do zapewnienia stabilności dochodów rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji w tym sektorze.

Wypłacane jest do wszystkich kwalifikujących się zwierząt w gospodarstwie (brak limitu).

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia równoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności, będący rolnikiem aktywnym zawodowo, są uprawnieni do otrzymania wsparcia.

Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro.

Rolnik posiada minimum 10 maciorek owczych (*Ovis aries*) w wieku co najmniej 12 miesięcy; wiek zwierząt jest ustalany na dzień 15 maja roku złożenia wniosku.

Zwierzęta powinny spełniać wymagania w zakresie identyfikacji i rejestracji najpóźniej od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności.

Wymagany okres przetrzymywania: od 15 marca do 15 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności.

W trakcie okresu przetrzymywania możliwe jest zastąpienie zwierząt. Zastępujące zwierzęta muszą spełniać warunki kwalifikowalności. Rolnik, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność zastąpienia zwierzęcia, musi wejść w posiadanie nowego zwierzęcia oraz poinformować o zastąpieniu kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję). Możliwe jest również zastąpienie danej sztuki inną, przebywającą do tej pory w gospodarstwie (nie ma obowiązku zakupu nowego zwierzęcia).

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz

wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 24,2 mln EUR, co stanowi 0,14% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 0,93% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją. Płatność roczna do sztuki zwierzęcia, jednolita w całym kraju. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 26 EUR/szt. W celu wyznaczenia stawki płatności wykorzystano zaproponowaną przez IERiGŻ metodę uproszczonej kalkulacji różnicowej, która polega na ustaleniu różnicy wyników finansowych pomiędzy alternatywnymi kierunkami produkcji. W ramach tej kalkulacji przyjęto założenie o alternatywnej działalności w postaci chowu bydła mlecznego o skali zapewniającej stabilizację finansową, a więc powyżej 20 sztuk krów. Wynikało to z jednej strony z zapotrzebowania na podobne typy pasz (w tym zwłaszcza pasze objętościowe) oraz najbardziej podobny kierunek użytkowania samic (mleczny). Oszacowana różnica w poziomie wyniku finansowego powinna wyznaczać poziom stawki płatności lub jej górny pułap. Została ona następnie odpowiednio zmniejszona z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie.

Liczba owiec zawsze była ściśle powiązana z poziomem wsparcia produkcji owczarskiej. Do 2014 roku pogłowie owiec dynamicznie spadało, od przełomu lat 80. i 90. XX wieku ponad 23 krotnie. Tempo spadku zostało wprawdzie spowolnione po wprowadzeniu najpierw regionalnego wsparcia specjalnego do matek w 2010 r., a następnie w 2015 r. – w całym kraju – płatności związanej z produkcją do owiec. W latach 2018-2020 nastąpiło jednak dalsze zmniejszenie zarówno łącznej liczby owiec, jak i maciorek. Wprowadzenie wsparcia związanego z produkcją pozwoliło wyhamować trend spadkowy i utrzymać pogłowie owiec na w miarę stabilnym poziomie (około 270 tys. szt.). W związku z powyższym, stawka w kolejnych latach nie powinna być niższa niż obecnie.

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby zwierząt).

Przyjęta tolerancja w zakresie wysokości stawki (stawka maksymalna) jest znacznie poniżej potrzeb wyliczonych ww. metodą i wynosi 10%. Uwzględnia ona możliwe wahania produkcji oraz wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%.

Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

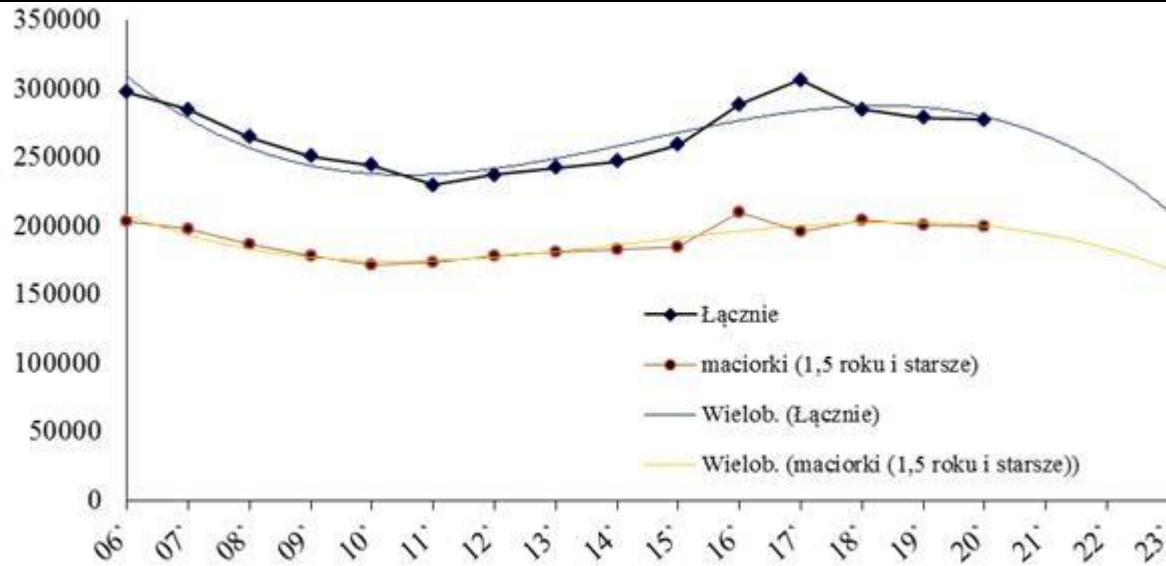
Chów owiec charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem. W 2016 r. owczarstwem zajmowało się 9,5 tys. gospodarstw rolnych o następującej strukturze według skali chowu: 1-4 szt. - 42%, 5-49 szt. – 44%, a 50 sztuk i więcej szt. utrzymywało 14% podmiotów. W najmniejszych gospodarstwach rolnych utrzymywano 4% pogłowia, w grupach o średniej i dużej skali chowu odpowiednio 26 i 70% pogłowia. W sektorze owczarskim od wielu lat występował regres. Na przełomie lat 80. i 90. XX w. pogłowie wynosiło około 4,7 mln szt., a w 2020 r. tylko około 278 tys. szt. Tym samym, w Polsce w ciągu ostatnich 30 lat pogłowie owiec spadło 17 krotnie.

Pogłowie owiec po długim okresie spadku liczby zwierząt obserwowanym od końca lat osiemdziesiątych XX wieku w latach 2012-2013 zaczęło rosnąć. Nastąpiło odwrócenie kierunku zmian tendencji rozwojowej. Skala spadku pogłowia tych zwierząt była znacząca, biorąc pod uwagę to, że w 1996 roku w Polsce było jeszcze ponad 544 tys. owiec, ale ich liczba w 2011 roku wyniosła około 230-250 tys. sztuk.

Niewątpliwie do zmiany kierunku trendu przyczyniło się wprowadzenie od 2010 roku płatności do owiec w formie wsparcia specjalnego do matek w stadach liczących 10 i więcej ich sztuk. Ograniczone było ono jednak terytorialnie i można się było o nie ubiegać w przypadku lokalizacji stada w wybranych województwach, tj.: lubelskim, małopolskim, podkarpackim, śląskim, świętokrzyskim. W ramach zmiany systemu wsparcia bezpośredniego od 2015 roku wprowadzono płatność do owiec powiązaną z produkcją w całym kraju.

Obserwowany przyrost pogłowia owiec w latach 2016-2017 miał charakter przejściowy. W latach 2018-2020 nastąpiło zmniejszenie zarówno łącznej liczby owiec, jak również maciorek.

Pogłowie owiec w latach 2005-2020 oraz przewidywane zmiany na podstawie długoterminowych trendów w latach 2021-2023.

Źródło: obliczenia własne IERiGŻ na podstawie danych ARiMR.

Na podstawie tendencji rozwojowej przewiduje się dalsze ograniczenie погоłowia tych zwierząt w kraju. Sektor ten jest zagrożony całkowitym wyparciem z rynku.

Na taki kierunek zmian wskazują również dotychczasowe wyniki finansowe uzyskiwane przez gospodarstwa utrzymujące owce. Niska opłacalność produkcji, przy jednoczesnym wysokim koszcie jednostkowym pracy nie zachęca do zajmowania się owczarstwem.

W latach 2015-2020 w gospodarstwach utrzymujących owce odnotowano ujemny dochód, niezależnie od wielkości stada, co obrazuje poniższa tabela.

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych posiadających owce w latach 2015-2020 pozostających w polu obserwacji FADN

Wyszczególnienie	Lata					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	7 945	6 509	6 086	5 416	6 382	5 331
Wielkość ekonomiczna (euro)	28 356,20	33 301,70	35 586,20	23 770,40	48 479,70	65 719,
Nakłady pracy ogółem (AWU)	1,8	1,97	1,97	1,75	2,37	2,31
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-35 898,00	-33 950,80	19 742,40	2 576,60	-10 805,70	5 957,50

Źródło: dane polskiego FADN.

W latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w chowie owiec będą odznaczały się dużą niepewnością w zakresie dochodowości. Źródłami ryzyka produkcyjnego i handlowego będą skutki inwazji Rosji na Ukrainę, strategia „Od pola do stołu”, a także skutki pandemii COVID-19 i małe nasilenie ruchu turystycznego. Ryzykiem handlowym staną się natomiast (prawdopodobnie większe niż zazwyczaj) wahania kursów walut, a także procesy inflacyjne w Polsce, w UE i na świecie. Baranina należy do najdroższych rodzajów mięsa, a więc w sytuacjach kryzysowych jej spożycie ograniczane jest w pierwszej kolejności. Uwzględniając powyższe uwarunkowania przewiduje się, że pogłowie owiec spadnie do ok. 200 tys. szt. Zaważy na tym spadek popytu na baraninę i inne produkty owczarskie oraz wzrost kosztów produkcji. Niezwykle pożądane jest więc dalsze wsparcie sektora płatnościami do owiec, które uzupełniają dochody z rynku.

Utrzymywanie owiec jest niezbędne do zachowania właściwego ekosystemu. Zaniechanie ich wypasu skutkowałoby zalesieniem pastwisk oraz dużą zmiennością gatunkową roślin na nich występujących. Owce mają zdolność do niskiego przygryzania traw i selektywnego wybierania roślin. Są doskonałą alternatywą wszędzie tam, gdzie inne metody (np. wykaszanie) są bardzo kosztowne ze względu na konieczność wykonywania odpowiednich zabiegów, np. rekultywacji, melioracji czy zalesiania. Do takich terenów można zaliczyć parki krajobrazowe i rezerваты przyrody, wydmy, a także budowle wodne i melioracyjne. Nieracjonalne użytkowanie pastwisk jest przyczyną ograniczenia ich bioróżnorodności i czynnikiem intensywnego wzrostu niepożądanych traw; nieraz jednocześnie pojawiają się też niechciane zakrzaczenia i zadrzewienia. Do niepożądanych gatunków roślin należą głównie wysokie trawy, których nadmierny wzrost powoduje zanik roślinności niskiej, m.in. wielu wartościowych ziół, koniczyn, storczyków czy krokusów. Wypas owiec pomaga temu zapobiec.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
 w celu poprawy jakości
 w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Z punktu widzenia rentowności gospodarstw, poprawy ich konkurencyjności, czy znaczenia środowiskowego determinującym kryterium jest wielkość stad. Zaproponowana minimalna wielkość stada uprawniająca do ubiegania się o płatność jest w warunkach polskich optymalna dla osiągnięcia zakładanych celów. W dotychczasowej praktyce hodowlanej przyjęło się, że minimalne stado, które ma możliwość utrzymania stada zachowawczego i produkcji materiału hodowlanego powinno liczyć co najmniej 10 szt. maciorek – zwłaszcza, że w przypadku owiec stosuje się głównie rozród naturalny, więc stado powinno być zdolne do utrzymania tryka. Jest to liczba zwierząt, która umożliwia zachowanie zmienności genetycznej w stadzie oraz ewentualną produkcję wystarczającą dla gospodarstwa rodzinnego, a przy tym dającą możliwość rozwoju tej produkcji.

Jednocześnie około 25-30 % owiec w Polsce jest utrzymywanych na terenie gór i pogórza, gdzie średnie gospodarstwo najczęściej ma 3-5 ha. Na tym terenie są utrzymywane między innymi typowe tylko dla tego regionu 4 rasy owiec stanowiące cenną rezerwę genową: polska owca górską, polska owca górską odmiana barwna, cakiel podhalański i polska owca pogórza. W tym regionie stada powyżej 10-15 szt. są rzadkością z powodu małych powierzchni użytków zielonych (małe gospodarstwa) i trudnych warunków klimatycznych (niska wydajność użytków zielonych, krótki okres wegetacyjny).

W związku z powyższym, zaproponowany próg posiadania co najmniej 10 maciorek owczych zachęca do utrzymywania stad o skali zapobiegającej zaprzestaniu produkcji i, w konsekwencji, negatywnym skutkom środowiskowym oraz społecznym oraz pełni funkcję prorozwojową dla gospodarstw, które mają predyspozycje do rozwoju działalności. Ze względu na fakt, że o utrzymaniu i odnowie stad decyduje przede wszystkim liczba maciorek oraz przystępek tj. młodych samic, które jeszcze nie rodziły, ale są przeznaczone do rozplodu (jagnięta częściej przeznaczane są na ubój, tryki utrzymywane są w niewielkich liczbach, 1 tryk wystarcza na 20-30 maciorek), proponuje się skierowanie wsparcia do samic w wieku od 12 miesięcy życia. Większość ras owiec uzyskuje pełną dojrzałość w wieku ok. 1,5 roku z tym, że są znaczne różnice pomiędzy rasami – rasy wcześniej dojrzewające (np. teksel) – ok. 8 miesięcy. Przyjmuje się, że gotowe do rozplodu są samice, które osiągnęły 2/3 do 3/4 przeciętnego ciężaru owiec dorosłych w danej rasie. W związku z tym, że decyzje o przeznaczeniu owiec do dalszej hodowli, zarówno w stosunku do owiec starszych, jak i przystępek podejmuje się wcześniej przed sezonem krycia (stanówką) wiek 12 miesięcy pozwoli na właściwe ukierunkowanie wsparcia.

Planowane wsparcie jest spójne i komplementarne z innymi instrumentami – szczegółowe informacje przedstawiono w dziale 3 Planu, dotyczącym spójności strategii i komplementarności.

Wsparcie to przyczynia się do utrzymania struktury krajobrazu rolniczego wraz z jego zróżnicowanym bogactwem przyrodniczym, w szczególności w powiązaniu z interwencją dotyczącą zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Ponadto, interwencja jest także komplementarna z interwencją Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), w szczególności w podmiotach o małej wielkości ekonomicznej (do 25 tys. euro), w ramach której realizowane mogą być operacje dotyczące produkcji zwierzęcej, w tym m.in. w zakresie zapewnienia wybiegów i pastwisk.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Mięso baranie i kozie

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Chów i hodowla owiec przyczyniają się do utrzymania wielofunkcyjności gospodarstw, a także wspierają lokalną produkcję wyrobów regionalnych i tradycyjnych.

Polska ma bardzo długie tradycje w hodowli i utrzymywaniu owiec, szczególnie w południowych regionach kraju chów owiec jest nie tylko kierunkiem produkcji rolnej, ale także stylem życia. Ponadto 15 ras owiec jest w Polsce objętych ochroną jako tradycyjne rasy zagrożone wyginięciem. Z produkcją owczarską powiązane są pozarolnicze działalności gospodarcze (np. rzemiosło). Chów owiec przyczynia się do kultywowania tożsamości kulturowej związanej z pasterstwem, krzewienia tradycji i kultury ludowej, rozwoju rzemiosła i przetwórstwa produktów pochodzenia owczego. Chów małych przeżuwaczy jest podstawą do odtworzenia produkcji żywności tradycyjnej, a czynnik ten stanowi także znaczne wsparcie dla rozwoju lokalnej turystyki czy też rzemiosła, który jest istotnym bodźcem stymulującym gospodarkę regionu.

Owce stanowią źródło żywności funkcjonalnej. Wydajność produkcyjna serów z mleka owczego jest prawie dwukrotnie wyższa niż z mleka krowiego.

Wełna owcza charakteryzuje się szeregiem cech mających korzystne oddziaływanie na stan zdrowotny organizmu ludzkiego. Może być również wykorzystana jako materiał izolacyjny w budownictwie. Może być ponownie użyta do produkcji albo ulec biodegradacji, co jest istotne w kontekście ochrony środowiska. Owce są wykorzystywane do zagospodarowania użytków zielonych, odłogów, obwałowań, nieużytków, obrzeży pól i rowów, dodatkowo coraz częściej są doceniane w parkach narodowych i krajobrazowych oraz obszarach wyłączonych z użytkowania rolniczego. Wypas owiec prowadzi do szeregu pozytywnych następstw w glebie i runi oraz przyczynia się do zachowania, a często zwiększania różnorodności florystycznej cennych zbiorowisk roślinnych, co wynika z selektywnego pobierania runi pastwiskowej, udeptywania gleby i darni, pozostawiania odchodów. Wypas owiec przyczynia się do

lepszego ukorzenia przygryzanych roślin i do rozkrzewienia się traw. Im więcej masy roślinnej zjadają owce, tym szybciej się ona odradza i regeneruje. W wymiarze ekologicznym chów małych zwierząt trawożernych przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej siedlisk półnaturalnych, w tym zasobów genetycznych w rolnictwie. Owce stanowią bardzo cenny element bioróżnorodności genetycznej i odgrywają ważną rolę w ekosystemie poprzez wykorzystanie ich do wypasu w celu zachowania walorów środowiska przyrodniczego.

Owce, jako jedyne spośród wszystkich gatunków zwierząt gospodarskich, wypasają tereny o nachyleniu nawet do 70%, przyczyniając się do wyeliminowania procesów związanych z erozją gleb, wypasają równomiernie udostępnione im obszary, w sposób zrównoważony nawożąc podłoże przyczyniają się do wzrostu akumulacji węgla, odpowiedzialnego za czystość wód. Ich pobyt na pastwisku nie powoduje zmian gatunkowych u rodzimych gatunków fauny zamieszkujących warstwy runi i podglebia. Żaden inny gatunek zwierząt gospodarskich nie wykazuje takich właściwości i predyspozycji.

Szczególnie ważną rolę pielęgnacyjną wypas owiec odgrywa wczesną wiosną, gdyż przyczynia się to do wzrostu darni, a w konsekwencji chroni gleby przed erozją.

Owce mogą też służyć do ekologicznej pielęgnacji niektórych kultur leśnych (młodników) oraz przyczyniać się do uniknięcia pożarów, zwłaszcza w okresie letnim.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Płatność związana do owiec nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Dyrektywa ta wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolletniej.

Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. W tym kontekście istotna jest ochrona jakości wód przez zapobieganie przedostawaniu się azotanów pochodzenia rolniczego do wód gruntowych i powierzchniowych, co wynika z przepisów dyrektywy azotanowej (91/676/EWG) stanowiącej integralną część ramowej dyrektywy wodnej. Na ograniczenie emisji zanieczyszczeń wpływ ma wielkość stosowanych dawek oraz sposoby nawożenia azotem. Dlatego też od 15.02.2020 r. na terenie całego kraju realizowany jest „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, który zobowiązuje wszystkie podmioty prowadzące produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, prowadzić ją w taki sposób, aby zapobiegać zanieczyszczeniu wód azotanami.

Z dniem 31 grudnia 2021 r. podmioty prowadzące produkcję zwierzęcą na poziomie większym niż 210 DJP średniorocznie zobowiązane są do posiadania szczelnych obiektów do gromadzenia obornika przez okres co najmniej 5 miesięcy, natomiast zbiorników o szczelnych ścianach i dnie na płynne nawozy naturalne przez okres 6 miesięcy. Gospodarstwa prowadzące chów lub hodowlę zwierząt na poziomie nieprzekraczającym 210 DJP średniorocznie mają obowiązek posiadania takich obiektów do przechowywania nawozów naturalnych od 31 grudnia 2024 roku. Do tego terminu obowiązują wymagania dotyczące zbiorników na nawozy płynne w wielkości ich 4 miesięcznej produkcji. Według obowiązujących wymogów można przechowywać przez okres 6 miesięcy od daty rozpoczęcia składowania obornik w przyłomie bezpośrednio na gruncie. Miejsce takie lokalizuje się: poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3 proc., w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód

powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Lokalizację przyzmy oraz datę złożenia obornika w danym roku na danej działce zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika. Obornik na przyzmy ponownie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia uprzedniego przechowywania obornika. Ponadto, zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Ministerstwo Infrastruktury, do 2018 roku wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, z których zaledwie 4 dotyczyły zrzutu odchodów zwierzęcych. Niemniej jednak są to pozwolenia wydane na podstawie starych przepisów. Zgodnie z przepisami ww. ustawy Prawo wodne (art. 77 ust. 1 pkt 1) wprowadzanie do wód ciekłych odchodów zwierzęcych jest zakazane.

Wdrożone zostały również wymogi dotyczące zarówno sposobu obliczania dopuszczalnej rocznej dawki nawozów naturalnych, która nie może przekroczyć 170 kg N/ha, jak również zasady opracowywania planu nawożenia azotem (dla gospodarstw utrzymujących obsadę większą niż 60 DJP, według stanu średniorocznego), czy też wymagania w zakresie niezbędnej dokumentacji. Istotnym jest, że przestrzeganie wymogów programu azotanowego stanowi jeden z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, tj. SMR 2, od którego uzależnione jest otrzymanie przez beneficjentów pełnego wsparcia w ramach płatności obszarowych WPR, zapewniając tym samym wyższy poziom ambicji w zakresie ochrony środowiska i klimatu, zgodnie z zapowiedziami Komisji w komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” i w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021-2027, ustanowionych rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 2020/2093. Nawożenie naturalne zwiększa zasobność gleby w materię organiczną.

Ze względu na poprawę stanu gleby, stosowanie nawozów naturalnych także przyczynia się do poprawy warunków wodnych w glebie. Odpowiednia struktura gleby warunkuje wzrost kapilarnej pojemności wodnej oraz zawartości wody dostępnej dla roślin. Dodatkowo dobra struktura przyspiesza wsiąkanie wody opadowej, co ogranicza spływy powierzchniowe i nasilenie erozji wodnej, umożliwia także swobodną wymianę powietrza pomiędzy atmosferą i glebą. Spadek zawartości materii organicznej w glebie oznacza obniżenie zdolności retencyjnej oraz wzrost podatności gleby na erozję wodną i wietrzną, a także ograniczenie jej zdolności sorpcyjnej, co zwiększa niebezpieczeństwo rozproszenia biogenów w środowisku. Woda pitna dla zwierząt stanowi jedynie małą część wody wykorzystywanej w rolnictwie.

W Polsce dominuje wypas ekstensywny (stosunkowo niska obsada zwierząt np. w latach 2018-2021 r. 0,32-0,33 DJP/ha użytków rolnych; 1,74-1,77 DJP/ha TUZ – bydło, owce i kozy (liczone względem wszystkich powierzchni TUZ w kraju)), w związku z czym obciążenie środowiska z tego tytułu można uznać za stosunkowo niskie. Jednocześnie nie zakłada się zwiększenia liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności (co odzwierciedla stabilny poziom wskaźnika produktu O.11. „Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z produkcją”), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

Chów owiec w niewielkim stopniu przyczynia się do emisji podtlenku azotu. Według danych Fundacji Instytut na rzecz Ekorozwoju, owce cechują się najniższymi wskaźnikami jednostkowymi zawartości azotu wydalanego w odchodach zwierzęcych (16 kg/zwierzę/rok). Chów owiec cechuje się również bardzo niską emisją amoniaku. Ze względu na bardzo małą populację owiec w kraju, gatunek ten nie wpływa na krajowe emisje amoniaku.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na

zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_3 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_3 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_3 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	Planowana kwota jednostkowa	25,35	25,57	25,80	26,03	23,15	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	27,88	28,13	28,38	28,63	28,63	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	
OGÓLEM	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 880 863,65	4 923 222,23	4 967 506,20	5 011 790,17	4 457 277,85	24 240 660,10
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	962 695,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	4 879 989,00	4 923 612,00	4 967 236,00	5 010 859,00	4 456 889,00	24 238 585,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

292

PL

I 5.4. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.4.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.11. Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis
Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P8.	Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis
Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia na rolników posiadających kozy ma zapobiegać nasileniu się, w sektorze kóz, trudności, które mogłyby spowodować zaniechanie produkcji i negatywnie wpłynąć na inne części łańcucha dostaw lub rynki powiązane.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji, wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania.

Wsparcie do kóz będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących kozy. Przyczyni się ono do zapewnienia stabilności dochodów rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji w tym sektorze.

Wypłacane jest do wszystkich kwalifikujących się zwierząt w gospodarstwie (brak limitu).

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

Wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności, będący rolnikiem aktywnym zawodowo, są uprawnieni do otrzymania wsparcia.

Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro.

Rolnik posiada minimum 5 samic kozy domowej (*Capra hircus*) w wieku co najmniej 12 miesięcy; wiek zwierząt ustalany jest na dzień 15 maja roku złożenia wniosku.

Zwierzęta powinny spełniać wymagania w zakresie identyfikacji i rejestracji najpóźniej od dnia złożenia wniosku.

Wymagany okres przetrzymywania: 30 dni od dnia złożenia wniosku.

W trakcie okresu przetrzymywania możliwe jest zastąpienie zwierząt. Zastępujące zwierzęta muszą spełniać warunki kwalifikowalności. Rolnik, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność zastąpienia zwierzęcia, musi wejść w posiadanie nowego zwierzęcia oraz poinformować o zastąpieniu kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję). Możliwe jest również zastąpienie danej sztuki inną, przebywającą do tej pory w gospodarstwie (nie ma obowiązku zakupu nowego zwierzęcia).

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych

właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 1,4 mln EUR, co stanowi 0,01% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 0,05% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją. Płatność roczna do sztuki zwierzęcia, jednolita w całym kraju. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 11 EUR/szt. W celu wyznaczenia stawki płatności wykorzystano zaproponowaną przez IERiGŻ metodę uproszczonej kalkulacji różnicowej, która polega na ustaleniu różnicy wyników finansowych pomiędzy alternatywnymi kierunkami produkcji. W ramach tej kalkulacji przyjęto założenie o alternatywnej działalności w postaci chowu bydła mlecznego o skali zapewniającej stabilizację finansową, a więc powyżej 20 sztuk krów. Wynikało to z jednej strony z zapotrzebowania na podobne typy pasz (w tym zwłaszcza pasze objętościowe) oraz najbardziej podobny kierunek użytkowania samic (mleczny). Oszacowana różnica w poziomie wyniku finansowego powinna wyznaczać poziom stawki płatności lub jej górny pułap. Została

ona następnie odpowiednio zmniejszona z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie.

Wprowadzenie płatności związanych z produkcją do kóz w 2015 r. pozwoliło wyhamować spadek produkcji, co wskazuje, że stawka powinna przynajmniej zostać utrzymana na dotychczasowym poziomie.

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby zwierząt).

Przyjęta tolerancja w zakresie wysokości stawki (stawka maksymalna) jest znacznie poniżej potrzeb wyliczonych ww. metodą i wynosi 10%. Uwzględnia ona możliwe wahania produkcji oraz wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%.

Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Od wielu lat notuje się systematyczny spadek pogłowia i stad tych zwierząt. W latach 2000-2014 pogłowie spadło o 55% do zaledwie 80 tys. szt. (IERiGŻ), a w latach 2014-2020 pogłowie zmniejszyło się do 46 tys. szt. Spadek pogłowia postępował w całym okresie i wynikał z braku poprawy opłacalności chowu. Wyrażał się on relatywnie małym popytem i w związku z tym stagnacją cen wyrobów z mleka koziego. Dane ARiMR wskazują na znaczne fluktuacje liczby tych zwierząt. Od 2015 roku nastąpiło zahamowanie spadków i niewielki wzrost pogłowia kóz, m.in. w wyniku wprowadzenia płatności związanej do tego gatunku zwierząt.

Tendencja rozwojowa wskazuje jednak, że populacja w latach 2021-2022 osiąga okresowe maksimum na poziomie około 60 tys. sztuk zwierząt, a następnie zacznie maleć, lub na tym poziomie zacznie się stabilizować.

Utrudnienia wynikają głównie z niskiej opłacalności produkcji względem innych gatunków zwierząt, w tym zwłaszcza bydła (krów mlecznych) utrzymywanych w dużych i bardzo dużych stadach. Obecnie produkcja kozia w kraju ma charakter niszowy i jest rozproszona po całym kraju. Występują jednocześnie bardzo wysokie koszty przekwalifikowania się gospodarstw na inną produkcję zwierzęcą o skali zapewniającej opłacalność produkcji. Wprowadzenie od 31 grudnia 2024 r. restrykcyjnych przepisów dotyczących wymagań w zakresie warunków i wyposażenia w infrastrukturę do przechowywania nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego spowoduje w wielu gospodarstwach wymóg przeprowadzenia znacznych inwestycji dostosowawczych, co może być przesłanką do likwidacji i znacznego ograniczenia pogłowia kóz w kraju.

Mimo niewielkiego wzrostu liczebności kóz w ostatnim okresie obserwuje się brak rentowności tego sektora produkcji zwierzęcej. Główne przyczyny spadku dochodów właścicieli kóz to:

- rozproszony rynek zbytu na mleko i produkty mleczne,
- ilości mleka pozyskiwanego od kóz są niewielkie; w Polsce spotykamy niewielkie hodowle,
- utrudniony skup większych partii mleka na terenie całego kraju ze względu na wielkość (z wyjątkami) stad i wycofanie jednego z większych odbiorców mleka,
- wzrost cen dla wszystkich kategorii pasz dla zwierząt,
- brak siły roboczej do pracy w produkcji zwierzęcej, większy koszt zatrudnienia pracownika,
- brak rynku mięsa koziego.

Tak jak w przypadku wszystkich produktów zwierzęcych, w latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w chowie kóz będą odznaczały się dużą niepewnością w zakresie dochodowości. Źródłami ryzyka produkcyjnego i handlowego będą skutki inwazji Rosji na Ukrainę, a także pandemii COVID-19 i stosunkowo małe nasilenie ruchu turystycznego. Ryzykiem handlowym staną się procesy inflacyjne i relatywne ubożenie społeczeństwa. Kozłina i produkty jej przerobu, a także mleko i produkty z niego wytwarzane są relatywnie drogie. W 2020 r. cena detaliczna mleka koziego (4,78 zł/l) była o 62,5%

wyższa niż cena detaliczna mleka krowiego. Skala spadku popytu na mleko kozie i mięso kozie będzie zależała od stopnia nasilenia ogólnego kryzysu gospodarczego i humanitarnego. Uwzględniając powyższe uwarunkowania przewiduje się, że pogłowie kóz zmniejszy się do 35-40 tys. szt.

Niska opłacalność produkcji, przy jednoczesnym wysokim koszcie jednostkowym pracy nie zachęca do zajmowania się koziarstwem.

Wyniki produkcyjne gospodarstwa utrzymującego kozy karpackie, z uwzględnieniem kosztów produkcji, przychodów ze sprzedaży produkcji zwierzęcej i usług naukowo-badawczych oraz dotacji rolniczych pokazują brak rentowności w tym sektorze:

Wyszczególnienie	Jm	2016	2017	2018	2019	2020

Wynik finansowy	zł	-3 457	-7 823	-5 105	-48 972	-54 334
rentowność	%	-5,7	-10,5	-6,5	-55,8	-52,6

Źródło: ZD IZ PIB Odrzechowa.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
 w celu poprawy jakości
 w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Hodowla kóz może być szansą przede wszystkim dla małych i średnich gospodarstw rolnych. Rentowność produkcji rolniczej, w dużym stopniu zależy od jej skali. Wielkość graniczna dla kóz na poziomie 5 sztuk stada podstawowego jest kompromisem pomiędzy potencjalnie możliwą do osiągnięcia wielkością stada, która będzie związana z faktycznym użytkowaniem rolniczym, a możliwością i chęcią rolników do utrzymywania większej liczby kóz. Mając na względzie, że średnia wielkość stada oscyluje w okolicach 5 sztuk kóz, podniesienie minimalnej liczby kóz w stadzie spowodowałoby, że o wsparcie mogliby się ubiegać nieliczni rolnicy utrzymujący kozy, co mogłoby doprowadzić do istotnego zmniejszenia pogłowia.

Kozy są często traktowane jako zwierzęta towarzyszące i są gatunkiem uzupełniającym w gospodarstwie. Kozy jako małe przeżuwacze utrzymywane w niewielkich stadach pełnią bardzo ważną rolę usługową w gospodarstwach także ze względu na wykorzystanie tzw. pasz absolutnych czyli zielonek, odpadów z warzywnictwa i sadów, które w innym przypadku stanowią odpad.

W związku z powyższym zaproponowana minimalna wielkość stada uprawniająca do ubiegania się o płatność do kóz jest w warunkach polskich optymalna dla osiągnięcia zakładanych celów. Z jednej strony pełni funkcję prorozwojową dla gospodarstw, które mają predyspozycje do rozwoju działalności, a z drugiej strony zapewnia utrzymywanie stad w skali zapobiegającej zaprzestaniu produkcji i, w konsekwencji, negatywnym skutkiem środowiskowym i społecznym.

Ze względu na fakt, że o utrzymaniu i odnowie stad decyduje przede wszystkim liczba samic kóz, które osiągają pełną dojrzałość do rozplodu dopiero po ukończeniu pierwszego roku życia (średni wiek pierwszego wykotu w polskiej populacji kóz wynosi 13 m-cy), proponuje się skierowanie wsparcia do samic w wieku od 12 miesiąca życia.

Planowane wsparcie jest spójne i komplementarne z innymi instrumentami – szczegółowe informacje przedstawiono w dziale 3 Planu, dotyczącym spójności strategii i komplementarności.

Wsparcie to przyczynia się do utrzymania struktury krajobrazu rolniczego wraz z jego zróżnicowanym bogactwem przyrodniczym, w szczególności w powiązaniu z interwencją dotyczącą zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Ponadto, interwencja jest także komplementarna z interwencją Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), w szczególności w podmiotach o małej wielkości ekonomicznej (do 25 tys. euro), w ramach której realizowane mogą być operacje dotyczące produkcji zwierzęcej, w tym m.in. w zakresie zapewnienia wybiegów i pastwisk.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Mięso baranie i kozie

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Utrzymanie wielofunkcyjności gospodarstw.

Chów i hodowla kóz ma długie tradycje w Polsce. W wyniku prowadzonych prac hodowlanych wykształcono typowe rasy polskie, takie jak: polska biała uszlachetniona i polska barwna uszlachetniona. Chów i hodowla kóz wspiera lokalną produkcję wyrobów regionalnych i tradycyjnych. (serów, mięsa), co stanowi także znaczne wsparcie dla rozwoju lokalnej turystyki czy też rzemiosła, który jest istotnym bodźcem stymulującym gospodarkę regionu.

Hodowla kóz możliwa jest na terenach, na których utrudnione jest prowadzenie innych, bardziej wymagających aktywności rolniczych. Ten dział produkcyjny może mieć zatem niebagatelny wpływ na aktywizację zawodową na terenach o wysokim bezrobociu strukturalnym.

Mleko kozie i jego przetwory (np. sery) mogą stanowić uzupełnienie podaży na rynku mleczarskim. Coraz więcej badań naukowych potwierdza fakt, że mleko kozie jest lepiej przyswajane przez ludzi niż mleko krowie. Mleko kozie nie zakwasza organizmu oraz jest bogatsze w składniki mineralne niż mleko krowie.

Chów i hodowla kóz są ściśle związane z użytkowaniem trwałych użytków zielonych, służą ich konserwacji i zrównoważonemu wykorzystaniu. Chów kóz odgrywa istotną rolę w ochronie środowiska naturalnego, między innymi poprzez utrzymywanie najmniej żyznych obszarów oraz zachowanie krajobrazów i ochronę wrażliwych ekosystemów. Utrzymywanie tych zwierząt w niektórych regionach jest niezbędne do zachowania właściwego ekosystemu.

Wypasanie małych przeżuwaczy często odbywa się na terenach, na których wcześniej zaniechano takiego użytkowania. Spadek pogłowia kóz wpływa na pogorszenie warunków naturalnych na halach górskich i trudno dostępnych pastwiskach. Wyjadanie i przygryzanie runi przez zwierzęta trawożerne zapobiega ekspansji kosmopolitycznych chwastów, hamuje wzrost wysokich traw, jak również zapobiega zarastaniu pastwisk przez krzewy i drzewa. Ponadto jej zdeptywanie przez małe przeżuwacze poprawia stosunki wilgotnościowo-powietrzne gleby. Wypas łąk i pastwisk przyczynia się do ich naturalnego nawożenia, dzięki czemu następuje poprawa stanu runi pastwiskowej oraz utrzymana jest stabilność ekologiczna roślin i zwierząt.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Płatność związana do kóz nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Dyrektywa ta wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolaternej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. W tym kontekście istotna jest ochrona jakości wód przez zapobieganie przedostawaniu się azotanów pochodzenia rolniczego do wód gruntowych i powierzchniowych, co wynika z przepisów dyrektywy azotanowej (91/676/EWG) stanowiącej integralną część ramowej dyrektywy wodnej. Na ograniczenie emisji zanieczyszczeń wpływ ma wielkość stosowanych dawek oraz sposoby nawożenia azotem. Dlatego też od 15.02.2020 r. na terenie całego kraju realizowany jest „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, który zobowiązuje wszystkie podmioty prowadzące produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, prowadzić ją w taki sposób, aby zapobiegać zanieczyszczeniu wód azotanami.

Z dniem 31 grudnia 2021 r. podmioty prowadzące produkcję zwierzęcą na poziomie większym niż 210 DJP średniorocznie zobowiązane są do posiadania szczelnych obiektów do gromadzenia obornika przez okres co najmniej 5 miesięcy, natomiast zbiorników o szczelnych ścianach i dnie na płynne nawozy naturalne przez okres 6 miesięcy. Gospodarstwa prowadzące chów lub hodowlę zwierząt na poziomie nieprzekraczającym 210 DJP średniorocznie mają obowiązek posiadania takich obiektów do przechowywania nawozów naturalnych od 31 grudnia 2024 roku. Do tego terminu obowiązują wymagania dotyczące zbiorników na nawozy płynne w wielkości ich 4 miesięcznej produkcji. Według obowiązujących wymogów można przechowywać przez okres 6 miesięcy od daty rozpoczęcia składowania obornik w przyzmi bezpośrednio na gruncie. Miejsce takie lokalizuje się: poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3 proc., w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Lokalizację przyzmy oraz datę złożenia obornika w danym roku na danej działce zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika. Obornik na przyzmi ponownie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia uprzedniego przechowywania obornika. Ponadto, zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Ministerstwo Infrastruktury, do 2018 roku wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, z których zaledwie 4 dotyczyły zrzutu odchodów zwierzęcych. Niemniej jednak są to pozwolenia wydane na podstawie starych przepisów. Zgodnie z przepisami ww. ustawy Prawo wodne (art. 77 ust. 1 pkt 1) wprowadzanie do wód ciekłych odchodów zwierzęcych jest zakazane.

Wdrożone zostały również wymogi dotyczące zarówno sposobu obliczania dopuszczalnej rocznej dawki nawozów naturalnych, która nie może przekroczyć 170 kg N/ha, jak również zasady opracowywania planu nawożenia azotem (dla gospodarstw utrzymujących obsadę większą niż 60 DJP, według stanu średniorocznego), czy też wymagania w zakresie niezbędnej dokumentacji. Istotnym jest, że przestrzeganie wymogów programu azotanowego stanowi jeden z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, tj. SMR 2, od którego uzależnione jest otrzymanie przez beneficjentów pełnego wsparcia w ramach płatności obszarowych WPR, zapewniając tym samym wyższy poziom ambicji w zakresie ochrony środowiska i klimatu, zgodnie z zapowiedziami Komisji w komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” i w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021-2027, ustanowionych rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 2020/2093. Nawożenie naturalne zwiększa zasobność gleby w materię organiczną.

Ze względu na poprawę stanu gleby, stosowanie nawozów naturalnych także przyczynia się do poprawy warunków wodnych w glebie. Odpowiednia struktura gleby warunkuje wzrost kapilarnej pojemności wodnej oraz zawartości wody dostępnej dla roślin. Dodatkowo dobra struktura przyspiesza wsiąkanie wody opadowej, co ogranicza spływy powierzchniowe i nasilenie erozji wodnej, umożliwia także swobodną wymianę powietrza pomiędzy atmosferą i glebą. Spadek zawartości materii organicznej w glebie oznacza obniżenie zdolności retencyjnej oraz wzrost podatności gleby na erozję wodną i wietrzną, a także ograniczenie jej zdolności sorpcyjnej, co zwiększa niebezpieczeństwo rozproszenia biogenów w środowisku.

Woda pitna dla zwierząt stanowi jedynie małą część wody wykorzystywanej w rolnictwie.

W Polsce dominuje wypas ekstensywny (stosunkowo niska obsada zwierząt np. w latach 2018-2021 r. 0,32-0,33 DJP/ha użytków rolnych; 1,74-1,77 DJP/ha TUZ – bydło, owce i kozy (liczone względem wszystkich powierzchni TUZ w kraju)), w związku z czym obciążenie środowiska z tego tytułu można uznać za stosunkowo niskie. Jednocześnie nie zakłada się zwiększenia liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności (co odzwierciedla stabilny poziom wskaźnika produktu O.11. „Pogłowie objęte wsparciem dochodów związanym z produkcją”), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

Chów kóz w niewielkim stopniu przyczynia się do emisji podtlenku azotu. Według danych Fundacji Instytut na rzecz Ekorozwoju dane, kozy cechują się jednymi z niższych wskaźników jednostkowych

zawartości azotu wydalanego w odchodach zwierzęcych (25 kg/zwierzę/rok). Chów kóz cechuje się również bardzo niską emisją amoniaku. Ze względu na bardzo małą populację kóz w kraju, gatunek ten nie wpływa na krajowe emisje amoniaku.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_4 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_4 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_4 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz	Planowana kwota jednostkowa	11,08	11,18	11,27	11,37	10,12	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	12,18	12,29	12,40	12,51	12,51	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	
OGÓLEM	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	279 348,96	281 870,16	284 139,24	286 660,44	255 145,44	1 387 164,24
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	126 060,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	279 272,00	281 768,00	284 265,00	286 761,00	255 059,00	1 387 125,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

300

PL

I 5.5. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.5.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą buraków cukrowych przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji buraków cukrowych.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających buraki cukrowe.

Płatność przyznawana jest do powierzchni uprawy buraków cukrowych nie większej, niż powierzchnia uprawy buraków cukrowych określona w umowie.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo uprawiający buraki cukrowe.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklарowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę buraków cukrowych (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

3. Zawarcie umowy dostawy, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia odpowiedniemu podmiotowi określonej ilości buraków cukrowych z określonej powierzchni gruntów, a podmiot ten zobowiązuje się te buraki odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i przeznaczyć te buraki na produkcję cukru.

4. Płatność przyznawana jest do powierzchni uprawy buraków cukrowych nie większej, niż powierzchnia uprawy buraków cukrowych określona w umowie.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

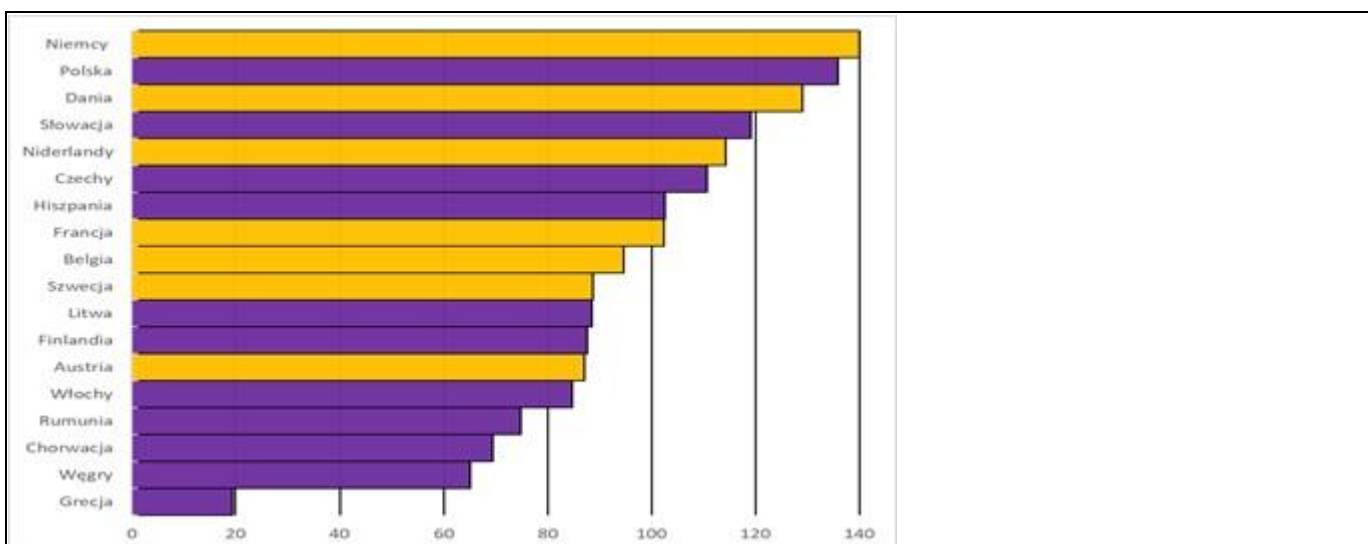
Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Dane empiryczne dotyczące powierzchni uprawy buraków cukrowych wskazują, że stosowanie płatności związanych z produkcją nie powoduje, że produkcja przesuwa się z krajów niestosujących płatności (osiem krajów) do państw stosujących ten mechanizm interwencji. W latach 2013-2021 powierzchnia uprawy buraków cukrowych wzrosła bowiem jedynie w pięciu krajach członkowskich z czego tylko dwa (Polska i Słowacja) stosowały wsparcie związane z produkcją. Trzy pozostałe były to kraje niestosujące tego instrumentu. Największe spadki powierzchni uprawy buraka cukrowego obserwowano natomiast wyłącznie w krajach stosujących płatności związane.

Podobnie sytuacja wygląda odnośnie do poziomu produkcji buraków cukrowych. W badanym okresie nastąpiło zwiększenie produkcji względem 2013 roku łącznie w ośmiu krajach, z tego cztery nie stosowały płatności związanych do buraków cukrowych. W trójce krajów o największej dynamice wzrostu zbiorów znalazły się Niemcy i Dania. Poza Austrią największy ubytek produkcji obserwowano natomiast w krajach stosujących płatności związane.

Wykres 1. Zmiana produkcji buraka cukrowego w państwach UE* w 2021 roku względem 2013 roku (powierzchnia w 2013 roku=100%)

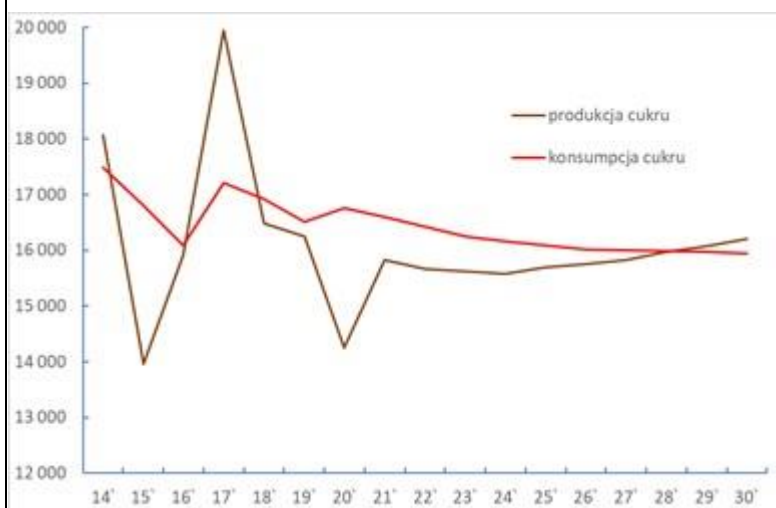

*Na fioletowo oznaczono kraje stosujące płatności związane do buraka cukrowego, na żółto kraje nie stosujące tego wsparcia

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie danych FAOSTAT oraz European Commission (May 2022) Voluntary coupled support. Member States' support decisions applicable for claim year 2022.

Zdaniem Polski powyższe trendy w produkcji buraków cukrowych w krajach UE wynikają z faktu, że konkurencja na rynku cukrowni odbywa się pomiędzy poszczególnymi producentami UE lecz głównie na poziomie UE - kraje trzecie, a więc siła wewnątrzspółnotowej konkurencji jest słabsza. Analizując dane z lat 2014-2020 trzeba zauważyć, że poza wyjątkowym rokiem 2017, na przestrzeni badanego okresu UE (27 państw członkowskich) wykazywała wyższy poziom konsumpcji cukru względem produkcji.

Wykres 2. Poziom produkcji i konsumpcji cukru w UE w latach 2014-2020 i prognoza na lata 2021-2030 (tys. ton)

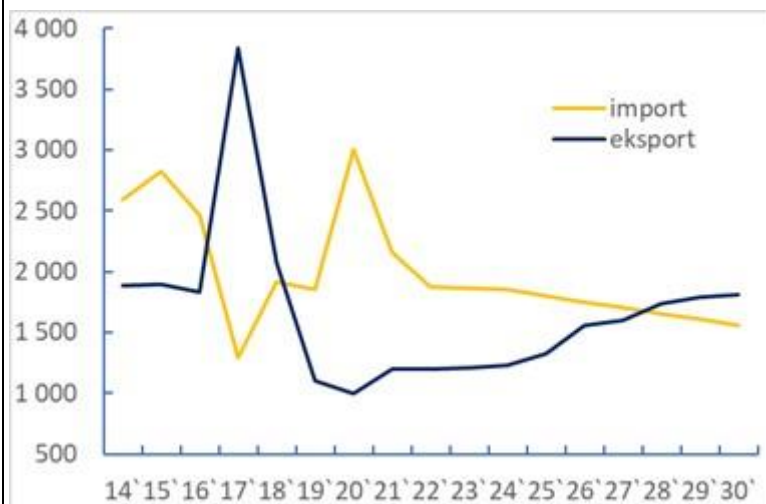

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie OECD/FAO (2021), OECD-FAO Agricultural Outlook 2021-2030, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/19428846-en>

Poziom braku samowystarczalności pogłębił się w latach 2019-2020, a prognozy OECD-FAO na kolejne lata wskazują, że bez uwzględnienia wpływu wojny na Ukrainie na rynek cukru, nadwyżka importu nad eksportem będzie zjawiskiem trwałym i utrzyma się co najmniej do 2028 roku. Unijny rynek cukru znajduje się więc pod znaczącą presją producentów z krajów trzecich wytwarzających ten produkt po niższych kosztach z trzciny cukrowej.

Wykres 3. Import i eksport cukru w UE w latach 2014-2020 i prognoza na lata 2021-2030 (tys. ton)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie OECD/FAO (2021), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2021-2030*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/19428846-en>

Wycofanie się z płatności związanych do buraków cukrowych w Polsce pogłębiłoby problem deficytu w handlu zagranicznym cukru w UE i miałyby znaczące konsekwencje w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego. Płatności produkcyjne stanowią instrument wyrównujący efektywność wytwarzania, w tym w zakresie niższej intensywności uprawy buraków cukrowych. Wskazują na to znaczące niższe plony tej rośliny w krajach stosujących płatności związane względem państw bez tego instrumentu.

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 362,5 mln EUR, co stanowi 2,09% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 13,95% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy buraków cukrowych. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 301 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości stawki posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą uproszczonej kalkulacji różnicowej, która sprowadza się do ustalenia różnicy w wynikach finansowych pomiędzy alternatywnymi kierunkami produkcji. Jako uprawy alternatywne przyjęto pszenicę ozimą oraz rzepak ozimy (uwzględniając wymagania glebowe obie uprawy charakteryzowały się największym prawdopodobieństwem do potencjalnego zastąpienia buraka cukrowego w strukturze zasiewów).

Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki, która równoważyłaby utracone korzyści z alternatywnych kierunków produkcji. Jednocześnie, ponieważ powierzchnia zgłaszana do wsparcia związanego z produkcją do uprawy buraków cukrowych wzrastała w ostatnich latach (w 2021 r. o ok. 8% względem roku 2017), zaproponowana stawka jest niższa od dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi ok. 384 EUR/ha).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Jako stawkę maksymalną przyjęto stawkę planowaną powiększoną o 10%. Przy określeniu poziomu wskaźnika zwiększenia stawki planowanej pod uwagę wzięto możliwe niewielkie wahania produkcji.

Proponowana maksymalna stawka jest niższa od stawki, która równoważyłaby utracone korzyści z uprawy roślin alternatywnych.

Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%.

Jednocześnie Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

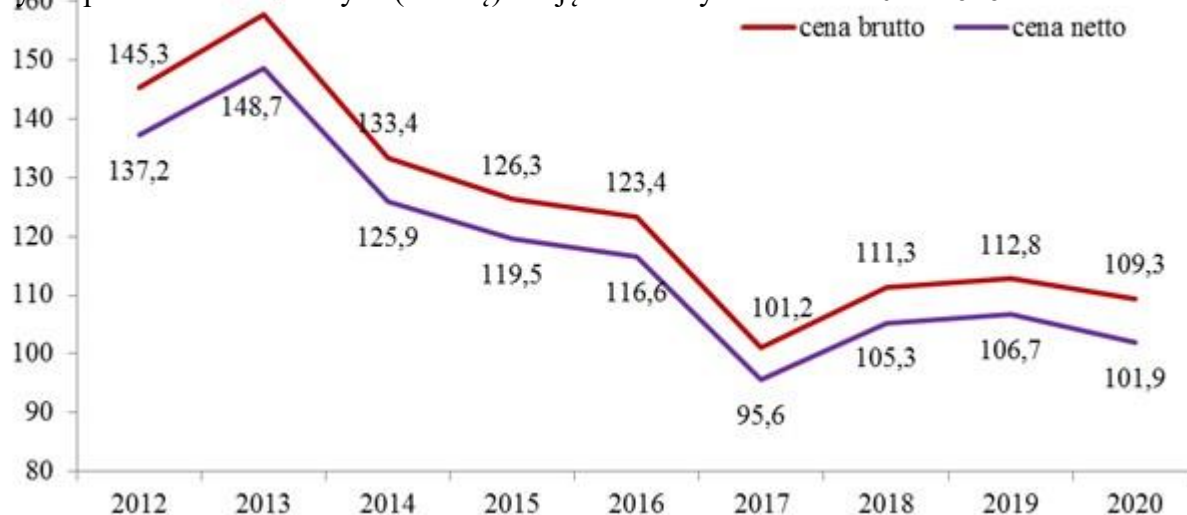
Przed uprawą buraków cukrowych rysuje się wiele zagrożeń i sytuacji niepewnych, które mogą doprowadzić do znacznego ograniczenia ich produkcji lub całkowitego zaprzestania. Można te czynniki podzielić na wynikające z uwarunkowań ekonomicznych, prawnych i przyrodniczych.

Liberalizacja handlu cukrem, w tym umożliwienie napływu cukru spoza UE prowadzi do coraz niższej opłacalności produkcji cukru wewnątrz UE, a w ślad za tym idzie presja na obniżanie cen surowca do produkcji, czyli korzeni buraków cukrowych. Stawia to plantatorów buraków cukrowych, będących biorcami cen na tym rynku, w sytuacji braku opłacalności uprawy.

Powierzchnia oraz rozmieszczenie uprawy buraka cukrowego w kraju są uwarunkowane lokalizacją oraz możliwościami produkcyjnymi działających cukrowni. Wynika to z charakteru wytwarzanego produktu, jakim jest korzeń buraka cukrowego, w gospodarstwach. Produkcja korzeni ma charakter całkowicie towarowy (brak jest możliwości towarowego przetwarzania w gospodarstwach) i relatywnie przy dużej masie biologicznej wartość jednego kwintala korzeni jest niska. Brak możliwości alternatywnego zagospodarowania surowca w gospodarstwie oraz relatywnie wysokie koszty transportu sprawiają, że buraki mogą być przetwarzane jedynie przez lokalne cukrownie, a ich uprawa poza stosunkowo bliskim sąsiedztwem zakładów przetwórczych jest nieopłacalna. Przyszły areał uprawy tej rośliny oraz rozmieszczenie powierzchni w kraju będzie więc uzależnione od liczby działających zakładów przetwórczych, ich mocy produkcyjnych oraz kondycji ekonomicznej.

Utrzymaniu opłacalności uprawy buraków cukrowych nie sprzyja odnotowywany od 2013 r. spadek cen skupu tego surowca. Analizując zmiany cen skupu buraków cukrowych w badanym okresie, obserwowano systematyczny spadek tego parametru. Średnia cena uzyskiwana przez plantatorów w 2013 roku wynosiła prawie 157,7 zł brutto za 1 tonę buraków (148,7 zł netto) i w kolejnych latach uległa ona obniżeniu do poziomu 101,2 zł brutto (95,6 zł netto) w 2017 roku. W latach 2018-2019 nastąpił okres korekty w postaci stabilizacji cen na poziomie ok. 111-113 zł brutto (ok. 105-107 zł netto), a w 2020 roku ceny znów uległy zmniejszeniu do 109,3 zł brutto za 1 tonę korzeni.

Ceny skupu buraków cukrowych (zł/tonę) w ujęciu rocznym w latach 2012-2020

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS.

Zmiany cen skupu buraków cukrowych w kraju przebiegały nieco odmiennie od dokonujących się zmian cen cukru na rynku światowym. Ceny na światowym rynku cukru od 2011 roku do 2015 roku systematycznie obniżały się, ale w latach 2016-2017 obserwowano korektę w postaci wyższych cen względem 2015 roku. W latach 2018-2020 światowe ceny cukru pozostawały na bardzo niskim poziomie z niewielką tendencją rosnącą, aby ulec wyraźnej zwyżce w 2021 roku. Na podstawie długoterminowego

trendu IERiGŻ prognozuje utrzymanie się wyższej ceny jedynie w 2022 roku, a w kolejnych latach jej obniżkę nawet poniżej poziomu z lat 2018-2019. Będzie to więc generowało presję dochodową na przemysł przetwórczy w latach 2021-2023, jak również na obniżkę cen oferowanych rolnikom uprawiającym buraki cukrowe. Poza kosztami nakładów ponoszonych na produkcję, na opłacalność uprawy buraków cukrowych coraz silniej wpływają trudne do wycenienia czynniki przyrodnicze i agrotechniczne, takie jak: coraz częstsze występowanie niedoboru opadów, a nawet suszy w okresie wegetacji, erozja wietrzna w części regionów uprawy, zagrożenie ze strony szkodników. Mimo prowadzenia prac hodowlanych nie udało się dotychczas uzyskać odmian buraków cukrowych o zwiększonej tolerancji na suszę.

Niekorzystne skutki suszy można tylko do pewnego stopnia ograniczyć poprzez dbałość o odpowiednią agrotechnikę, a także wprowadzanie nowych, innowacyjnych rozwiązań technologicznych.

Zgodnie z informacjami IERiGŻ w grupie gospodarstw zajmujących się uprawą buraków cukrowych w latach 2015-2020 dochody z rodzinnego gospodarstwa rolnego bez dopłat były dodatnie tylko w trzech latach (2017, 2018 i 2020). W pozostałych latach wyniki badanych gospodarstw wykazały ujemne dochody. Ponadto w całym wskazanym okresie dochody gospodarstw uprawiających buraki cukrowe bez dopłat wykazały ujemną wartość po odjęciu szacowanych kosztów pracy własnej, co oznacza, że osiągnięte wyniki nie pozwalają na opłacenie pracy własnej rolników zajmujących się tym kierunkiem produkcji.

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych uprawiających buraka cukrowego w latach 2015-2020 pozostających w polu obserwacji FADN

Wyszczególnienie	Lata					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	41 743	40 342	38 378	37 097	34 606	33 961
Wielkość ekonomiczna (euro)	56 737,4	60 278,9	63 654,7	66 083,9	70 318,7	114 575,2
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat oraz pomniejszony o oszacowane koszt pracy wł. (zł)	-58 767,7	-59 837,1	-40 151,9	-54 909,0	-63 519,2	-52 524,8

Źródło: dane polskiego FADN.

W raporcie “Study on the adaptation strategies of the sugar supply chain after the end of the sugar quotas” (listopad, 2021 r.) [1] wskazano m.in., że oczekuje się, że najbardziej poważny negatywny wpływ na rentowność plantatorów buraków cukrowych i producentów cukru w UE będzie miało:

ograniczenie stosowania pestycydów, a także zniesienie odstępstw przewidzianych obecnie w dziesięciu państwach członkowskich w odniesieniu do stosowania zakazanych neonikotynoidów, ograniczenie/zniesienie wsparcia związanego z produkcją przez 11 państw członkowskich, które obecnie stosują VCS w odniesieniu do buraków cukrowych (obecnie 30% powierzchni i produkcji buraków cukrowych w UE-27, w tym m.in. Polska: 16% powierzchni buraków cukrowych i 12% produkcji).

W latach 2023-2027 uwarunkowania rynkowe w uprawie buraków cukrowych będą wykazywały rosnące ryzyko produkcyjne i handlowe, a zdecydują o tym społeczno-gospodarcze skutki pandemii oraz wojna w Ukrainie. W gospodarce narodowej od 2021 r. występują silne czynniki inflacyjne, które wpływają na podażową i popytową stronę rynku. Istotnym czynnikiem determinującym rozwój branży będą szczegółowe regulacje w ramach strategii „Od pola do stołu”, w tym także dotyczące redukcji stosowania chemicznych środków plonotwórczych. Uwzględniając rosnące koszty uprawy oraz wdrożenie zrównoważonych technologii należy oczekiwać ekstensyfikacji produkcji. Wysokie ceny zbóż mogą wpływać na decyzje plantatorów o zaprzestaniu uprawy buraków cukrowych.

Przykładowo średnia cena pszenicy konsumpcyjnej wzrosła o 37%, tj. z 1260 zł/tonę (w połowie lutego 2022 r.) do 1732 zł/tonę w trzecim tygodniu maja 2022 r.

[1] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cmef/products-and-markets/adaptation-strategies-sugar-supply-chain-after-end-quotas_pl

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
 w celu poprawy jakości
 w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w tym sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor buraka cukrowego w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników oraz uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów. Komplementarnie, sektor buraków cukrowych może otrzymywać

wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność, czy też przyczyniające się do ograniczenia presji na środowisko i klimat. Producenci buraka cukrowego mogą także korzystać ze wsparcia poprzez grupy, organizacje i zrzeszenia organizacji producentów. Należy także wspomnieć o interwencji wspierającej rozpoczynanie działalności rolniczej przez młodych rolników, która także pośrednio oddziałuje na ten sektor. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw.

Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Sektor buraka cukrowego może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów.

Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Burak cukrowy

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Gospodarcze znaczenie sektora wynika przede wszystkim z zastosowania buraków cukrowych do produkcji cukru spożywczego. Buraki cukrowe są podstawowym źródłem surowca dla przemysłu cukrowniczego. Liście buraka cukrowego wykorzystuje się jako paszę dla zwierząt. Produkty uboczne powstające podczas produkcji cukru spożywczego (melasa i wysłodki) stanowią cenny materiał w żywieniu zwierząt i w gorzelnictwie. Melasa znajduje zastosowanie m. in. do produkcji drożdży i spirytusu, a ponadto jest bardzo dobrym dodatkiem do pasz. Wysłodki są wartościową paszą w hodowli bydła, koni i trzody chlewnej, a także wykorzystywane są w produkcji biogazu.

Społeczne znaczenie sektora związane jest z jego zdolnością do tworzenia miejsc pracy, zwłaszcza w rolnictwie i cukrownictwie. Buraki cukrowe stanowią źródło dochodów dla wielu rodzin (ok. 27 tys. plantatorów) oraz są surowcem w przemyśle cukrowniczym, który jest zaliczany do podstawowych branż gospodarki żywnościowej. Branża cukrownicza jest bezpośrednio związana z wieloma innymi branżami obejmującymi m.in.: firmy nasienne, transportowe, środków ochrony roślin.

Uprawa buraków cukrowych w Polsce jest bardzo rozdrobniona. Mimo intensywnego procesu restrukturyzacji, mimo utrwalania się wzrostowej tendencji plonowania buraków cukrowych, polscy plantatorzy buraków cukrowych są mniej konkurencyjni w ramach UE, ich warunki gospodarowania są gorsze, a dochodowość mniejsza względem wielu innych plantatorów buraków w UE. Natomiast znaczenie środowiskowe wynika z roli buraków cukrowych (roślina okopowa) w dywersyfikacji upraw i poprawie jakości gleb. Zmniejszenie udziału roślin okopowych w płodozmianie na rzecz zbóż negatywnie wpływa na żyzność gleby oraz utrudnia zwalczanie chorób grzybowych i szkodników. Bioróżnorodność jest ważnym elementem kształtowania krajobrazu obszarów wiejskich, a uprawa różnych roślin (w tym okopowych) odgrywa w tym zakresie kluczową rolę. Lepsze zmianowanie i większa dywersyfikacja upraw to cele, które są spójne z promowaniem praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji

kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolletniej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Produkty uboczne uprawy buraka cukrowego i produkcji cukru mogą być wykorzystywane w rolnictwie zarówno na cele paszowe, jak i nawozowe. Liście buraka cukrowego wzbogacają glebę nie tylko w materię organiczną, ale także dostarczają wielu składników pokarmowych, co pozwala ograniczyć dawki nawozów mineralnych stosowanych pod rośliny następcze.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do buraków cukrowych nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest

wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy
Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_5 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_5 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_5 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych	Planowana kwota jednostkowa	300,75	300,75	300,75	300,75	274,68	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	330,83	330,83	330,83	330,83	330,83	
OGÓLEM	O.10 (jednostka: Hektary)	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	73 778 787,00	73 778 787,00	73 778 787,00	73 778 787,00	67 383 398,88	362 498 546,88
	O.10 (jednostka: Hektary)	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	1 226 580,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	73 779 472,00	73 779 472,00	73 779 472,00	73 779 472,00	67 382 724,00	362 500 612,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

310

PL

I 5.6. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.6.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym z elementami regionalnymi**

Kod	Opis
PL	Polska
PL41	Wielkopolskie
PL51	Dolnośląskie
PL81	Lubelskie

Opis zakresu terytorialnego

Pomoc będzie przyznawana w następujących trzech rejonach:

1. rejonie lubelskim obejmującym powiaty: biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, kielecki, kozienicki, krasnostawski, kraśnicki, lipski, lubaczowski, lubartowski, lubelski, łańcucki, łęczyński, łukowski, opolski z siedzibą władz w Opolu Lubelskim, puławski, radzyński, starachowicki, świdnicki z siedzibą władz w Świdniku, tomaszowski z siedzibą władz w Tomaszowie Lubelskim, włodawski, zamojski i zwoleński;
2. rejonie wielkopolskim obejmującym powiaty: bydgoski, gorzowski, gostyński, grodziski z siedzibą władz w Grodzisku Wielkopolskim, kępiński, koszaliński, krotoszyński, nakielski, nowotomyski, poznański, rawicki, słupecki, wolsztyński, żagański, żarski i zniński oraz
3. rejonie dolnośląskim obejmującym powiaty: kłodzki, nyski, oleśnicki, piotrkowski, wrocławski i zawierciański.

Charakterystyczną cechą uprawy tej rośliny jest koncentracja w określonych, historycznych rejonach kraju. Również w Polsce chmiel ma duże znaczenie w ujęciu regionalnym, a nawet lokalnym. Rejony uprawy chmielu zostały określone z uwzględnieniem podziału terytorialnego kraju, czynników przyrodniczych, a także tradycyjnie wyodrębnionych rejonów uprawy chmielu. Są to te same rejony, które zostały wskazane na potrzeby certyfikacji w przepisach krajowych z 2004 r. (rozporządzenie z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia rejonów uprawy chmielu).

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP

CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego –	krytyczna (+++)	Częściowo
	pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby		

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości
R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)
R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)
R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą chmielu przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji chmielu.   Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są rolnicy uprawiający chmiel w rejonie objętym wsparciem, spełniający warunki kwalifikowalności.   Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających chmiel.   Wyplacane jest do zatwierdzonej powierzchni uprawy chmielu (bez limitu).   Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo, uprawiający chmiel w rejonie objętym wsparciem.   2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklарowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do

powierzchni zajętej pod uprawę chmielu (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

3. Zachowanie minimalnej obsady: 1 300 szt./ ha. Poziom obsady ustalono w porozumieniu z Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Pozwoli to na ukierunkowanie wsparcia na uprawy prowadzone zgodnie z zaleceniami agrotechnicznymi, a w rezultacie na zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.

4. Płatność przysługuje do powierzchni, na których uprawiane są rośliny chmielu, zajętych przez konstrukcję nośną i ograniczonych linią jej zewnętrznych odcięć kotwicznych. Jeżeli na tej linii znajdują się sadzonki chmielu, to dodaje się pasy brzeżne o szerokości odpowiadającej średniej szerokości międzyrzędzia wewnątrz działki, pod warunkiem że nie stanowią one części drogi publicznej. Ponadto dodaje się pasy przeznaczone na manewry maszynami rolniczymi, znajdujące się na zakończeniach rzędów roślin, pod warunkiem że szerokość żadnego z nich nie przekracza 8 m i nie stanowią one części drogi publicznej.

Z uwagi na specyfikę tej gałęzi produkcji rolnej, a w szczególności wysoki poziom wyspecjalizowania gospodarstw, w których prowadzona jest uprawa chmielu, uznano, że zasadne jest określenie szczegółowych warunków pozwalających uznać daną uprawę za plantację chmielu. Proponowane rozwiązania odzwierciedlają tradycyjną technikę uprawy tej rośliny.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 4,36 mln EUR, co stanowi 0,03% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 0,17% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy chmielu. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 435 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości wsparcia posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą badawczą polegającą na wyznaczeniu efektywności ekonomicznej sektora (działalności). Ustalenie efektywności polega na obliczeniu skorygowanego wyniku finansowego na 1 ha użytków rolnych w gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję rośliny. Proponowana stawka pozwoli w znacznym stopniu na zrekompensowanie strat finansowych ponoszonych przez producentów chmielu.

Średnia strata w latach 2015-2020 w przeliczeniu na ha wyniosła 2,771 tys. PLN (ok. 622,70 EUR/ha wg szacunkowego kursu wymiany wynoszącego 4,45 PLN/EUR).

Tabela. Wyniki finansowe (dochód skorygowany o dopłaty operacyjne i koszty pracy własnej) w PLN w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w gospodarstwach posiadających uprawę chmielu.

Sektor roślinny	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Chmiel (w PLN)	-2 304	-2 346	-3 748	-2 985	-2 140	-3 100

Źródło: Obliczenia IERiGŻ na podstawie FADN.

Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki, która pozwoliłaby w całości zrekompensować straty. Jednocześnie, ponieważ powierzchnia zgłaszana do wsparcia związanego z produkcją nieznacznie zwiększa się (w 2021 r. o ok. 4% względem roku 2019), zaproponowana stawka jest niższa od dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi ok. 495 EUR/ha). Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Maksymalna stawka odpowiada średniej stracie finansowej z lat 2015-2020, tj. 2 771 tys. zł (622,70 EUR/ha po przeliczeniu według szacunkowego kursu wymiany wynoszącego 4,45 PLN/EUR). Przy takim podejściu średni poziom odchylenia od stawki planowanej w latach 2023-2027 wynosi ok. 46%. Proponowana maksymalna stawka została obliczona z uwzględnieniem **odchylenia niższego o połowę (średnio ok. 23%)** i jest niższa od stawki, która odpowiadałaby maksymalnej stracie z okresu 2015-2020 (3 748 PLN w 2017 r.). Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%. Niewielki rozmiar tego sektora, a także możliwe znaczne wahania produkcji (potwierdzone danymi z lat 2015-2021), mogą skutkować występowaniem odchyleń w zaproponowanej wysokości.

Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Na rynku chmielu obserwowana jest długotrwała, mała efektywność produkcji oraz trudności ze zbytem wyprodukowanego surowca. Z przeprowadzonych analiz empirycznych dla okresów 2005-2019 i 1999-2019 wynika, że chmiel (obok zbóż) charakteryzuje się największym ryzykiem cenowym.

Średni skup chmielu z sezonów 2020/2021-2021/2022 ogółem wyniósł ok. 2,6 tys. ton i spadł o 20% w porównaniu do średniego skupu w sezonach 2018/2019-2019/2020 (według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW (ZSRIR)). W przypadku chmielu aromatycznego spadek skupu wyniósł aż 40%. Natomiast średnia cena skupu chmielu w latach 2020/2021-2021/2022 wynosiła 18,75 zł/kg i była o ok. 9% niższa od średniej ceny skupu chmielu z sezonów 2018/2019-2019/2020.

Uprawa chmielu należy do najbardziej wyspecjalizowanych gałęzi produkcji rolnej, wymaga dużej wiedzy fachowej oraz specjalistycznego zaplecza technicznego, a także zaangażowania znaczących środków finansowych na infrastrukturę, która nie może być wykorzystana do innych gałęzi produkcji. Jest to uprawa pracochłonna i, w zależności od stopnia zaangażowania nowych rozwiązań

technologicznych usprawniających produkcję, wymaga dużych nakładów robocizny. Założenie plantacji chmielu jest związane z wysokimi kosztami (ok. 40 tys. PLN/ha) i jest to inwestycja nawet na 20 lat. Z tego powodu niskie dochody z produkcji chmielu mogą szybko doprowadzić do całkowitego zaprzestania uprawy chmielu w Polsce. Dlatego brak dodatkowego, stabilnego wsparcia może doprowadzić do całkowitego zaniechania produkcji i do upadku sektora. Za możliwością pojawienia się takiego zagrożenia przemawia też to, że wśród gospodarstw rezygnujących z produkcji chmielu dużą część stanowią gospodarstwa o średnim areale uprawy chmielu, wyposażone w specjalistyczne maszyny i urządzenia. Trudna sytuacja dochodowa plantatorów negatywnie odbija się na procesie restrukturyzacji, który przebiega zbyt wolno i który wymaga specjalnego wsparcia, umożliwiającego dostosowanie się producentów do zmieniających się wymogów rynkowych.

W okresie 2015 – 2020 dochody gospodarstw uprawiających chmiel objęte systemem rachunkowości FADN po pomniejszeniu o szacunkowe koszty pracy własnej były ujemne w każdym roku, a więc nie pozwalały na opłatę pracy własnej rolników. Ujemna wartość dochodu odnotowywana była nawet po uwzględnieniu dopłat.

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych uprawiających chmiel w latach 2015-2020 pozostających w polu obserwacji FADN.

Wyszczególnienie	Lata					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	663	795	587	694	414	1 156
Wielkość ekonomiczna (euro)	28 034,1	28 116,7	29 731,9	27 799,2	28 478,4	19 444,6

Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-7 847,5	-6 785,1	-19 792,9	-5 604,2	-5 111,2	-16 684,1
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat oraz pomniejszony	-26 200,4	-27 071,5	-43 542,2	-35 353,6	-28 876,5	-34 525,2
o oszacowane koszt pracy wł. (zł)						

Źródło: dane polskiego FADN.

W latach 2023 -2027 uwarunkowania rynkowe będą determinowane przez skutki pandemii COVID-19 i wojnę w Ukrainie. W konsekwencji można spodziewać się wzrostu ryzyka handlowego po stronie plantatorów w kontekście dochodów. Ryzyko produkcyjne będzie determinowane przede wszystkim zmiennymi warunkami pogodowymi w okresie wegetacji oraz regulacjami dotyczącymi redukcji stosowania środków plonotwórczych w ramach strategii „Od pola do stołu”.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
 w celu poprawy jakości
 w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Z punktu widzenia rentowności gospodarstw, poprawy ich konkurencyjności, czy znaczenia środowiskowego zasadniczą kwestią jest utrzymanie zachęt finansowych do kontynuowania uprawy chmielu, przy zastosowaniu odpowiednich praktyk agrotechnicznych, w tradycyjnych rejonach uprawy. Płatność związana do chmielu będzie stanowiła stabilną część dochodów rolników, i dzięki temu wpłynie na ograniczenie skutków ryzyka dochodowego, związanego zarówno z wahaniami cen (zmienności sytuacji rynkowej), jak i ryzyka związanego z poziomem plonowania (zmienności warunków pogodowych). Poprzez wsparcie dochodów rolników płatność przyczyni się do złagodzenia zidentyfikowanych trudności występujących w sektorze, wynikających z uwarunkowań ekonomicznych i przyrodniczych.

Określone dodatkowe wymogi (minimalna obsada: 1 300 szt./ ha oraz konstrukcja nośna i zewnętrzne odciążki kotwiczne) stanowią zachętę do prowadzenia uprawy w sposób zapewniający większą wydajność oraz lepszą rentowność (tylko takie uprawy będą objęte wsparciem związanym).

Ustanowienie rejonizacji przyczyni się do utrzymania już istniejących gospodarstw chmielarskich, z których wiele poniosło w ostatnich latach znaczne koszty podczas restrukturyzacji odmianowej i modernizacji produkcji.

Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Chmiel

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Mimo że powierzchnia uprawy jest stosunkowo niewielka, chmiel odgrywa dużą rolę jako wartościowa roślina towarowa i ważny surowiec przemysłowy. Poza wykorzystaniem w produkcji piwa, chmiel wykorzystywany jest również w innych branżach: w farmacji, medycynie, przemyśle kosmetycznym. Chmiel w Polsce ma duże znaczenie w ujęciu regionalnym, a nawet lokalnym. Przykładem jest Lubelszczyzna, gdzie produkcja chmielu ma długą tradycję i duże znaczenie gospodarcze. Chmiel jest uprawiany przede wszystkim w małych gospodarstwach rodzinnych, w których powierzchnia chmielników kształtuje się na średnim poziomie ok. 2 ha. Większość prac jest wykonywana samodzielnie (przez członków rodziny), tylko największe gospodarstwa korzystają z najmniejszej siły roboczej. Niska dochodowość upraw chmielu połączona ze spadkiem dochodowości innych upraw, które współwystępują w rejonach produkcji tej rośliny, mogą doprowadzić do ograniczenia aktywności rolniczej na tych terenach. Większość upraw jest zlokalizowana w regionach kraju, w których występuje duże bezrobocie, a gospodarstwa są rozdrobnione i trudno jest wprowadzić alternatywne rośliny mogące zastąpić uprawy chmielu (których uprawa zapewniałaby przychody na zbliżonym poziomie). Sektor chmielu należy do sektorów pracochłonnych, które mają szczególne znaczenie ze względu na generowanie miejsc pracy, zwłaszcza w rejonach o rozdrobnionej strukturze agrarnej, spełnia zatem również funkcję społeczną. Dla większości plantatorów chmiel jest podstawową rośliną uprawianą w gospodarstwie, a przez to głównym źródłem dochodu. Uprawa chmielu, wymagająca specjalistycznej wiedzy z zakresu biologii i ochrony roślin, nawożenia oraz technologii suszenia, stanowi istotny element w podnoszeniu kultury rolnej na wsi.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolietniej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy

zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Wymaga również podkreślenia, że w Polsce powierzchnia średniej plantacji chmielu jest niewielka w porównaniu do innych państw i wynosi ok. 2 ha.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do chmielu nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_6 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu	Jednolita	PL; PL41; PL51; PL81;	R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_6 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_6 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu	Planowana kwota jednostkowa	429,00	432,84	436,67	440,51	391,81	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	525,85	527,77	529,69	531,61	531,61	
	O.10 (jednostka: Hektary)	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	877 305,00	885 157,80	892 990,15	900 842,95	801 251,45	4 357 547,35
OGÓŁEM	O.10 (jednostka: Hektary)	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	10 225,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	877 420,00	885 263,00	893 107,00	900 950,00	801 347,00	4 358 087,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

318

PL

I 5.7. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.7.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis	Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.4	Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości
R.6	Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą lnu przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji lnu.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających len.

Wypłacane jest do zatwierdzonej powierzchni uprawy lnu (bez limitu).

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo, uprawiający len.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklарowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę lnu (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatności ok. 3 mln EUR, co stanowi 0,02% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 0,11% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy lnu. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 101 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości wsparcia posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą badawczą bazującą na wyznaczeniu efektywności ekonomicznej sektora (działalności). Ze względu na ograniczoną dostępność danych skorygowana nadwyżka finansowa

stanowiła średnią ważoną wyników z gospodarstw uprawiających tę roślinę w latach 2019-2020. Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki wynikającej z rzeczywistych potrzeb sektora. Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Jako stawkę maksymalną przyjęto stawkę planowaną powiększoną o ok. 24,8%. Przy określeniu poziomu wskaźnika zwiększenia stawki planowanej pod uwagę wzięto ryzyko wystąpienia znacznych wahań produkcji, które może być skutkiem np. aktualnych uwarunkowań rynkowych, czy pogodowych.

Niestabilność rynków rolnych w obliczu prowadzonych działań wojennych w Ukrainie oraz historycznie wysokie ceny zbóż i rzepaku zachęcają rolników uprawiających len do zmiany profilu produkcji. Jak wynika z analiz IERiGŻ, powierzchnia uprawy lnu w Polsce będzie wahała się w granicach 2-4 tys. ha. Na potrzeby wyliczenia ww. wskaźnika zwiększenia przyjęto powierzchnię 4 tys. ha. **Tak wyliczona wartość wskaźnika została zmniejszona o połowę.** W sytuacji ewentualnych znacznych zmian w liczbie hektarów deklarowanych do wsparcia zastosowanie będzie miał mechanizm samoregulacji wysokości wsparcia. Proponowana maksymalna stawka jest niższa od maksymalnej stawki wyliczonej na podstawie wspomnianej metody badawczej. Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%. Niewielki rozmiar tego sektora, a także możliwe znaczne wahania produkcji (potwierdzone danymi z lat 2015-2021), mogą skutkować występowaniem odchyleń w zaproponowanej wysokości.

Jednocześnie Polska zdecydowała o nieokreślanu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

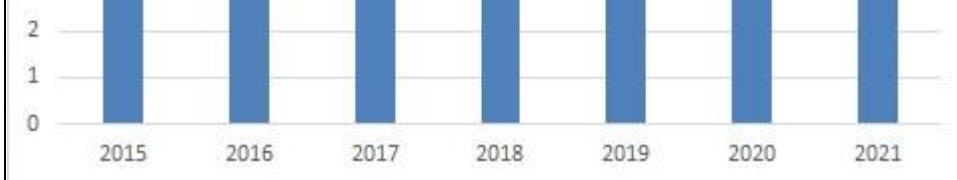
Sektor lnu charakteryzuje się wyjątkowo dużą pracochłonnością, związaną przede wszystkim ze zbiorem i roszaniem lnu, oraz stosunkowo niewielkim stopniem zmechanizowania prac związanych z uprawą tych roślin. Ceny profesjonalnych maszyn do zbioru są bardzo wysokie.

Wysokie koszty produkcji skutkują wysokimi cenami surowca (nasion czy słomy) w porównaniu do surowca z importu o dużo gorszej jakości.

Silna konkurencja włókien syntetycznych (łatwiejsza dostępność i znacznie niższa cena), a także rosnąca konkurencja i spowodowane tym duże wahania koniunktury na światowym rynku włókien naturalnych, prowadzą do przejściowych, gwałtownych zmian popytu oraz cen włókna lnianego. Wpływa to niekorzystnie na opłacalność tej uprawy w Polsce i jednocześnie znacznie utrudnia planowanie bądź kontraktację powierzchni upraw.

Zmiana warunków pogodowych (postępująca susza) powoduje znaczne zmniejszenie uzyskanego plonu, co skutkuje niską opłacalnością w porównaniu do innych sektorów. Uprawa lnu wymaga dobrej jakości gleby, jest zatem uprawą konkurencyjną wobec uprawy zbóż czy rzepaku. W porównaniu do uprawy lnu, uprawy zbóż i rzepaku charakteryzują się mniejszą pracochłonnością i wyższą dochodowością.

Istnieje ryzyko zaprzestania produkcji ze względu na kryzys w branży włókienniczej w Polsce i UE. Dane dotyczące produkcji lnu w ostatnich latach wykazują spadkową tendencję. Do zatrzymania lub przynajmniej spowolnienia dynamiki tego trendu może przyczynić się stosowanie płatności związanych. Powierzchnia uprawy lnu w latach 2015-2021 (dane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa):

Przewiduje się, że w latach 2023-2027 uprawa lnu pozostanie niszowym segmentem produkcji rolnej. Głównym powodem tego będzie niewielka dynamika rozwoju branży włókienniczej. W związku z trudną sytuacją gospodarczą, której źródłem będzie konflikt zbrojny w Ukrainie oraz ewentualne kolejne fale pandemii, na krajowym rynku może wystąpić bariera popytowa. Źródłami ryzyka produkcyjnego, podobnie jak w przypadku większości produktów roślinnych, będą zmienne i niekorzystne warunki pogodowe w okresie wegetacji, w tym w szczególności małe zasoby wody oraz regulacje dotyczące redukcji stosowania środków plonotwórczych w ramach strategii „Od pola do stołu”. Źródłem ryzyka handlowego będzie przede wszystkim silna konkurencja ze strony innych produktów włóknistych i olejarskich, w tym także wyrobów pochodzących z importu.

Wysokie ceny zbóż mogą wpływać na decyzje plantatorów o zaprzestaniu uprawy lnu. Przykładowo średnia cena pszenicy konsumpcyjnej wzrosła o 37%, tj. z 1260 zł/tonę (w połowie lutego 2022 r.) do 1732 zł/tonę w trzecim tygodniu maja 2022 r.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności w
 celu poprawy jakości w celu poprawy
 zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w tym sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor lnu w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników, uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów oraz Uzupełniającą Płatność Podstawową w ramach Przejściowego Wsparcia Krajowego.

Komplementarnie, sektor lnu może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność, czy też wsparcia dla grup, organizacji i zrzeszeń organizacji producentów. Należy także wspomnieć o interwencji wspierającej rozpoczynanie działalności rolniczej przez młodych rolników, która także pośrednio oddziałuje na ten sektor. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Sektor może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów.

Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Len

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

W Polsce uprawia się odmiany dwóch form użytkowych lnu zwyczajnego (*Linum usitatissimum* L.), tj. włóknistego i oleistego. Wykorzystanie poszczególnych form w gospodarce może być wszechstronne. Szerokie wykorzystanie produktów głównych, jak i ubocznych z uprawy lnu kwalifikuje go do roślin mających znaczenie nie tylko gospodarcze, ale także środowiskowe i społeczne.

Włókno lniane stanowi wysokowartościowy, ekologiczny surowiec dla przemysłu włókienniczego. Jest to surowiec tradycyjnie wykorzystywany do produkcji materiałów użytku domowego (obrussy, serwety itp.), obiciowych, a w ostatnim okresie coraz większego znaczenia nabiera zagadnienie nietekstylnego wykorzystania włókna lnianego np. do produkcji wykładzin podłogowych i samochodowych a także geowłóknin. W procesie produkcji włókna, podczas trzepania słomy rozzonej uzyskuje się paździerz, które są surowcem do wytwarzania płyt lignocelulozowych będących materiałem stosowanym w budownictwie (okładziny ścian i sufitów) i przemyśle meblarskim. Poza włóknem i paździerzami len włóknisty jest surowcem dla szeregu innych produktów wytwarzanych przez przemysł spożywczy i farmaceutyczny.

Duża różnorodność wytwarzanych z roślin lnu surowców i półproduktów stanowi „koło zamachowe” dla rozwoju wielu branż opierających swoją produkcję na wykorzystaniu bioproduktów.

Wprowadzenie lnu do płodozmianu wpływa korzystnie na plenność innych roślin (poprzez poprawę właściwości gleby), uprawianych w następnym roku na tym samym obszarze, zwiększa także bioróżnorodność w gospodarstwie.

Technologie lniarskie spełniają kryteria zrównoważonego rozwoju gdyż są: (i) bezodpadowe, (ii) przyjazne dla środowiska (redukcja dwutlenku węgla, biodegradacja, recykling), (iii) wykorzystują zasoby odnawialne.

Wsparcie produkcji lnu przyczyni się do zachowania i tworzenia miejsc pracy przy zbiorach i uprawie lnu w tradycyjnych obszarach jego produkcji i przetwórstwa. Uprawy lnu oraz jego przetwórstwo są zlokalizowane głównie w rejonach wiejskich o wysokiej stopie bezrobocia i dużym udziale małych gospodarstw, dysponujących siłą roboczą, która może być wykorzystana poza sezonem wegetacyjnym do przerobu słomy rozzonej i ewentualnego wytwarzania wyrobów rękodzielniczych.

Zachowanie potencjału rodzimej produkcji roślin włóknistych, w obliczu rosnącej konkurencji cenowej włókien sztucznych względem naturalnych, pozwoli na częściowe uniezależnienie się od zmiennej koniunktury na światowym rynku włókienniczym.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolaternej.

Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych

lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do lnu nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych, wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_7 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_7 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_7 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	Planowana kwota jednostkowa	100,06	100,96	101,85	102,75	91,39	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	124,87	125,98	127,10	128,22	128,22	
	O.10 (jednostka: Hektary)	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	598 658,98	604 043,68	609 368,55	614 753,25	546 786,37	2 973 610,83
OGÓLEM	O.10 (jednostka: Hektary)	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	29 915,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	598 698,00	604 050,00	609 402,00	614 754,00	546 790,00	2 973 694,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

325

PL

I 5.8. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.8.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalenie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą konopi włóknistych przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji konopi włóknistych.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających konopie włókniste.

Wyplacane jest do zatwierdzonej powierzchni uprawy konopi.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo uprawiający konopie.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę konopi (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

3. Uprawa konopi odmian zawierających poziom tetrahydrokanabinolu (THC) nieprzekraczający maksymalnego poziomu, tj. 0,3% THC.

4. Uprawa zgodnie z przepisami o przeciwdziałaniu narkomanii.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 484 tys. EUR, co stanowi 0,003% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 0,02% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy konopi. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 29 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości wsparcia posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą badawczą bazującą na wyznaczeniu efektywności ekonomicznej sektora (działalności). Ze względu na ograniczoną dostępność danych skorygowana nadwyżka finansowa stanowiła średnią ważoną wyników z gospodarstw uprawiających tę roślinę w latach 2019-2020. Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki wynikającej z rzeczywistych potrzeb sektora. Jednocześnie, ponieważ powierzchnia zgłaszana do wsparcia związanego z produkcją w latach 2016-2020 systematycznie wzrastała, zaproponowana stawka jest znacznie niższa od dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi ok. 70 EUR/ha).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Jako stawkę maksymalną przyjęto stawkę planowaną powiększoną o ok. 34%. Przy określeniu poziomu wskaźnika zwiększenia stawki planowanej pod uwagę wzięto ryzyko wystąpienia znacznych wahań produkcji, które może być skutkiem np. aktualnych uwarunkowań rynkowych, czy pogodowych. Niestabilność rynków rolnych w obliczu prowadzonych działań wojennych w Ukrainie oraz historycznie wysokie ceny zbóż i rzepaku zachęcają rolników uprawiających konopie do zmiany profilu produkcji. Jak wynika z analiz IERiGŻ, powierzchnia zbiorów konopi w Polsce będzie wahała się w granicach 2-5 tys. ha. W związku z powyższym na potrzeby wyliczenia tolerancji przyjęto powierzchnię 2 tys. ha. **Tak wyliczona wartość wskaźnika została zmniejszona o połowę.** W sytuacji ewentualnych znacznych zmian w liczbie hektarów deklarowanych do wsparcia zastosowanie będzie miał mechanizm samoregulacji wysokości wsparcia. Proponowana maksymalna stawka jest niższa od maksymalnej stawki wyliczonej na podstawie wspomnianej metody badawczej. Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%. Niewielki rozmiar tego sektora, a także możliwe znaczne wahania produkcji (potwierdzone danymi z lat 2015-2021), mogą skutkować występowaniem odchyień w zaproponowanej wysokości. Jednocześnie Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

Konopie włókniste (siewne, przemysłowe) były uprawiane w Polsce od dawna. W latach 90. nastąpił jednak duży kryzys w uprawie spowodowany intensywnym rozwojem przemysłu produkującego sztuczne włókna. Od 2015 roku odnotowuje się wzrost zainteresowania uprawą konopi, chociaż nadal jest to uprawa niszowa. Z uwagi na wysokość plonu słomy i nasion uprawa konopi nie jest w stanie konkurować z wysokowydajnymi uprawami np. pszenicy i rzepaku. Charakteryzuje się również większą zmiennością plonowania. Zmiany na rynku materiałów włókienniczych powodują, że trudno jest konkurować z włóknami syntetycznymi i bawełnianymi. W przypadku konopi włóknistych również z uwagi na możliwość mechanizacji i uproszczenie struktury produkcji roślinnej rezygnacja ze wsparcia związanego spowoduje zastępowanie tej uprawy głównie pszenicą.

Zgodnie z informacjami Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich uprawa konopi włóknistych daje dodatni wynik finansowy, niemniej jednak porównanie kalkulacji opłacalności tej uprawy i uprawy pszenicy na ziarno wykazuje znacznie niższą opłacalność uprawy konopi. W latach 2018-2020 dochodowość z produkcji konopi włóknistych (na słomę), z uwzględnieniem płatności bezpośrednich, systematycznie spadała (odpowiednio z ok. 179 zł/ha do -413 zł/ha). W 2018 r. dochód z uprawy konopi wyniósł 179 zł/ha i stanowił niecałe 12% dochodu z uprawy pszenicy (1538 zł/ha). Natomiast w latach 2019-2020 dochód z uprawy pszenicy kształtował się odpowiednio: 1500 zł/ha i 850 zł/ha, podczas gdy dochodowość uprawy konopi była ujemna (odpowiednio -77zł/ha i -413 zł/ha).

Zdecydowanie niższa rentowność uprawy konopi względem innych upraw (zwłaszcza zbóż) powoduje istotne zagrożenie przestawiania się rolników na bardziej dochodowe kierunki produkcji.

Uprawa konopi wiąże się z wysokimi kosztami produkcji - profesjonalne maszyny do zbioru konopi są bardzo drogie. Zbiór często odbywa się przy pomocy bardzo przestarzałych niskowydajnych maszyn, co uniemożliwia uprawy na dużych arealach.

Słabą stroną tego sektora jest brak zainteresowania producentów maszyn z przyczyn ekonomicznych oraz wiele obostrzeń prawnych. Brak parku maszynowego do przerobu włókna powoduje, że większość rolników uprawia konopie na nasiona nie mając zbytu na słomę (włókno).

Rośnie konkurencja cenowa włókien sztucznych względem włókien naturalnych.

Przewiduje się, że w latach 2023-2027 uprawa konopi nadal pozostanie niszowym segmentem produkcji rolnej. Głównym powodem tego będą restrykcyjne przepisy prawne oraz niewielka dynamika rozwoju branży włókienniczej. Produkty przetwórstwa konopi należą do grupy produktów, które charakteryzują się relatywnie wysokimi cenami. W związku z trudną sytuacją gospodarczą, której źródłem będzie konflikt zbrojny w Ukrainie oraz ewentualne kolejne fale pandemii COVID-19, na krajowym rynku może wystąpić bariera popytowa. Źródłami ryzyka produkcyjnego będą zmienne i niekorzystne warunki pogodowe w okresie wegetacji. Źródłem ryzyka handlowego będzie przede wszystkim silna konkurencja ze strony innych produktów włóknistych i olejarskich, w tym także wyrobów pochodzących z importu. Znaczący wpływ na sektor będzie miała sytuacja w uprawach, które mogą być uznawane za alternatywne i które zapewniają znacznie lepszy wynik finansowy. Przykładowo średnia cena pszenicy konsumpcyjnej wzrosła o 37%, tj. z 1260 zł/tonę (w połowie lutego 2022 r.) do 1732 zł/tonę w trzecim tygodniu maja 2022 r.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
- w celu poprawy jakości
- w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Potrzeby zdiagnozowane dla tego sektora są istotne również z punktu widzenia pozostałych kierunków produkcji i zrównoważonego wykorzystania zasobów rolnictwa w skali kraju. Z tego względu, w PS WPR zaproponowano szereg interwencji odpowiadających na te potrzeby. Oznacza to, że właściciele gospodarstw rolnych prowadzących produkcję w tym sektorze mogą otrzymać wsparcie, które nie tylko w sposób bezpośredni, ale również w sposób pośredni, będzie miało wpływ na utrzymanie i rozwój produkcji. Wsparcie związane z produkcją jest komplementarne z innymi instrumentami, a jego stosowanie przyczyni się do poprawy kondycji finansowej gospodarstw objętych wsparciem. Połączonym efektem wszystkich stosowanych instrumentów będzie zwiększenie koncentracji produkcji, co umożliwi rolnikom uzyskanie większych korzyści oraz wzmocnienie ich rentowności i pozycji rynkowej w dłuższej perspektywie.

Wśród interwencji wspierających sektor konopi włóknistych w filarze I należy wyróżnić przede wszystkim: podstawowe wsparcie dochodów, wsparcie dla młodych rolników, uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów oraz Uzupełniającą Płatność Podstawową w ramach Przejściowego Wsparcia Krajowego. Komplementarnie, sektor konopi włóknistych może otrzymywać wsparcie w ramach dobrowolnych instrumentów II filara takich jak: Rolnictwo ekologiczne, interwencje inwestycyjne (dotacje i instrumenty finansowe) poprawiające konkurencyjność, czy też wsparcia dla grup, organizacji i zrzeszeń organizacji producentów. Możliwe jest także finansowanie działań na rzecz ograniczenia presji na środowisko i klimat. Producenci konopi włóknistych mogą również otrzymywać wsparcie, którego celem jest Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości – wsparcie będzie oddziaływać na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego oraz będzie promować współpracę w ramach łańcucha wartości. Należy także wspomnieć o interwencji wspierającej rozpoczynanie działalności rolniczej przez młodych rolników, która także pośrednio oddziałuje na ten sektor. Ważnym elementem, biorąc pod uwagę rozdrobnioną strukturę gospodarstw, będzie wsparcie na rzecz rozwoju małych gospodarstw. Wsparcie możliwe jest także w związku z udziałem rolników działaniach na rzecz transferu wiedzy, doradztwa i innowacji. Sektor może także korzystać ze wsparcia krajowego, oferowanego np. w formie kredytów. Szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Konopie

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Konopie mają znaczenie gospodarcze jako roślina włóknista, oleista i rolnicza.

Polska posiada wieloletnią tradycję uprawy i przerobu konopi. Oprócz tradycyjnego włókienniczego wykorzystania, konopie znajdują zastosowanie między innymi w przemyśle: papierniczym, budowlanym, motoryzacyjnym, kosmetycznym i chemicznym, z uwagi na szczególne właściwości włókna konopi – odporność na procesy gnilne w warunkach większego wilgocenia (np. węże pożarnicze, sieci, nici chirurgiczne, papier filtracyjny).

Uprawa konopi niezwykle korzystnie wpływa na poprawę struktury gleby oraz zmniejszenie zachwaszczenia na polu, ponadto wymaga minimalnego użycia pestycydów, głównie z uwagi na fakt, iż jako retardant konopie hamują rozwój niektórych chwastów i nicieni glebowych oraz odstraszają szkodniki. Ich wprowadzenie do płodozmianu powoduje zwiększenie plenności następnych upraw.

Dodatkowo, uprawa konopi umożliwia rekultywację gleb zdegradowanych przez przemysł metalurgiczny i wydobywczy.

Duża różnorodność wytwarzanych z konopi surowców i półproduktów stanowi „koło zamachowe” dla rozwoju wielu branż opierających swoją produkcję na wykorzystaniu bioproduktów.

Z tego względu wsparcie produkcji konopi przyczyni się do zachowania miejsc pracy w tradycyjnych obszarach ich uprawy. Przetwórstwo konopi jest zlokalizowane głównie w rejonach wiejskich, zatem ich

uprawa i dalsze wykorzystanie wpływają korzystnie na poziom zatrudnienia i wielofunkcyjny rozwój tych rejonów.

Zachowanie potencjału rodzimej produkcji roślin włóknistych, w obliczu rosnącej konkurencji cenowej włókien sztucznych względem naturalnych, pozwoli na częściowe uniezależnienie się od zmiennej koniunktury na światowym rynku włókienniczym.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolitej.

Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do konopi włóknistych nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej. Nie dotyczy Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_8 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_8 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_8 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych	Planowana kwota jednostkowa	29,03	29,29	29,55	29,81	26,52	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	38,89	39,23	39,58	39,93	39,93	
	O.10 (jednostka: Hektary)	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	
OGÓLEM	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	97 453,71	98 326,53	99 199,35	100 072,17	89 027,64	484 079,40
	O.10 (jednostka: Hektary)	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	16 785,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	97 477,00	98 348,00	99 220,00	100 091,00	89 026,00	484 162,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

332

PL

I 5.9. - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 5.9.
Nazwa interwencji	Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów
Typ interwencji	CIS(32) - Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji
Wspólny wskaźnik produktu	O.10. Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości
R.6 Odsetek dodatkowych płatności bezpośrednich na hektar dla kwalifikujących się gospodarstw rolnych mniejszych od gospodarstw średniej wielkości (w porównaniu ze średnią)

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

R.8 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem dochodów związanym z wielkością produkcji na poprawę konkurencyjności, równoważoności lub jakości

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ukierunkowanie wsparcia bezpośredniego na rolników zajmujących się uprawą pomidorów przyczyni się do zapewnienia stabilności dochodów tych rolników i poprawy ich konkurencyjności oraz do utrzymania produkcji pomidorów.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Do otrzymania płatności uprawnieni są wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności.

Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach uprawiających pomidory kierowane do przetwórstwa.

Płatność przyznawana jest do powierzchni uprawy pomidorów nie większej, niż powierzchnia uprawy pomidorów określona w umowie.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia równoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem oraz, w stosownych przypadkach, z innymi istotnymi zobowiązaniami

1. Rolnik aktywny zawodowo uprawiający pomidory.

2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200,00 euro. Działka rolna deklarowana do wsparcia (min. 0,1 ha) musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami. Płatność przysługuje do powierzchni zajętej pod uprawę pomidorów (płatność nie przysługuje do części powierzchni kwalifikującego się hektara zajętej pod elementami krajobrazu wykorzystywanymi do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczanych na obszary i elementy nieprodukcyjne w ramach DKR 8, których wielkość wynosi 100 m² i więcej lub szerokość przekracza 2 m).

3. Uprawa pomidorów założona z rozsady oraz minimalna obsada 20 000 szt./ha. W przypadku Polski uprawa pomidorów z siewu bezpośredniego znacznie zmniejsza szansę na uzyskanie plonu zapewniającego opłacalność produkcji. Ze względu na warunki klimatyczne w Polsce uprawa pomidorów z siewu bezpośredniego jest nieuzasadniona i powinna być wyłączona z tej płatności. Dlatego też w celu wykluczenia tych gruntów, na których tworzone są jedynie pozory prowadzenia uprawy pomidorów, wsparcie zostało ukierunkowane wyłącznie na uprawy prowadzone zgodnie z zasadami poprawnej agrotechniki. Proponowana minimalna obsada na hektar jest zgodna z zaleceniami agrotechnicznymi Instytutu Ogrodnictwa. Przyjmuje się, że jest to minimalna wartość zapewniająca opłacalność uprawy pomidorów.

4. Zawarcie umowy na uprawę pomidorów, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia podmiotowi, którego przedmiot działalności obejmuje przetwarzanie owoców i warzyw, określonej ilości pomidorów z określonej powierzchni gruntów, a podmiot ten zobowiązuje się te pomidory odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i je przetworzyć.

5. Płatność przyznawana jest do powierzchni uprawy pomidorów nie większej, niż powierzchnia uprawy pomidorów określona w umowie.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Zakres i wysokość wsparcia

Ogółem w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć na płatność ok. 10,5 mln EUR, co stanowi 0,06% puli środków na płatności bezpośrednie i ok. 0,4% puli środków na wsparcie dochodów związane z produkcją.

Płatność roczna do kwalifikującej się powierzchni uprawy pomidorów. Szacunkowa wysokość stawki: 550 EUR/ha (średnia z lat 2023-2026). Przy wyliczeniu wysokości wsparcia posłużono się zaproponowaną przez IERiGŻ metodą badawczą polegającą na wyznaczeniu efektywności ekonomicznej

sektora (działalności). Ustalenie efektywności polega na obliczeniu skorygowanego wyniku finansowego na 1 ha użytków rolnych w gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję rośliny.

Proponowana stawka pozwoli w znacznym stopniu na zrekompensowanie strat finansowych ponoszonych przez producentów pomidorów. W sektorze pomidorów w uprawie polowej średnia strata w latach 2015-2020 w przeliczeniu na ha wyniosła 2,755 tys. PLN (ok. 619,10 EUR/ha po przeliczeniu według szacunkowego kursu wymiany wynoszącego 4,45 PLN/EUR).

Tabela. Wyniki finansowe (dochód skorygowany o dopłaty operacyjne i koszty pracy własnej) w PLN w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w gospodarstwach posiadających uprawę pomidorów.

Sektor roślinny	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sektor pomidorów ogółem (w PLN)	-3 141	-2 529	-2 671	-2 842	-2 494	-491
Sektor pomidorów w uprawie polowej (w PLN)	-3 321	-3 241	-1 865	-1 560	-3 391	-3 152

Źródło: Obliczenia IERiGŻ na podstawie FADN.

Z uwagi na ograniczenie wynikające z możliwości wydatkowania w ramach wszystkich płatności związanych z produkcją maksymalnie 15% (13%+2% na wysokobiałkowe) rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, a także mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania wsparcia, proponowana stawka płatności jest niższa od stawki, która pozwoliłaby w całości zrekompensować straty. Jednocześnie, ponieważ powierzchnia zgłaszana do wsparcia związanego z produkcją w latach 2015-2021 oscylowała między ok. 3,7 tys. ha a ok. 7,4 tys. ha, zaproponowana stawka jest niższa od dotychczasowej wysokości wsparcia (średnia stawka za lata 2015-2021 wynosi ok. 670 EUR/ha).

Stawka w roku 2027 jest niższa, gdyż koperta finansowa nie uwzględnia transferu środków z II filaru WPR (brak przepisów UE umożliwiających przesunięcie środków z II na I filar WPR).

Wysokość wsparcia dla beneficjenta będzie obliczana jako iloczyn stawki jednostkowej oraz uprawnionych produktów (liczby hektarów).

Maksymalna stawka odpowiada średniej stracie finansowej z lat 2015-2020, tj. 2 755 PLN (619,10 EUR/ha po przeliczeniu według szacunkowego kursu wymiany wynoszącego 4,45 PLN/EUR). Przyjęto, że średni poziom odchylenia od stawki planowanej w latach 2023-2026 wyniesie ok. 12,6%. Przy określeniu poziomu odchylenia pod uwagę wzięto ryzyko wystąpienia znacznych wahań produkcji, które może być skutkiem np. aktualnych uwarunkowań rynkowych, czy pogodowych. Proponowana maksymalna stawka jest niższa od stawki, która odpowiadałaby maksymalnej stracie z okresu 2015-2020 (3 391 PLN w 2019 r.). Należy mieć również na uwadze wskaźnik inflacji, który w Polsce przekracza 10%.

Polska zdecydowała o nieokreśleniu stawki minimalnej.

8 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Uzasadnienie trudności, jakie napotykają objęte pomocą sektory/rodzaje produkcji lub typy rolnicze.

W latach 2014-2020 zarówno powierzchnia, jak i zbiory większości gatunków owoców i warzyw nie wzrastały, przy równocześnie występujących silnych wahaniami plonów i zbiorów powodowanych zmiennością warunków klimatycznych. Trudności dotyczące poszczególnych gatunków co do zasady mają charakter krótkookresowy. Odmienna sytuacja występuje w przypadku pomidorów. Powierzchnia uprawy pomidorów w gruncie (produkcja pomidorów w gruncie jest w Polsce ukierunkowana przede wszystkim na potrzeby sektora przetwórczego) w Polsce zmniejszyła się z przeszło 10 tys. ha w latach 2014-2015 do niespełna 6 tys. ha w 2020 r. Produkcja pomidorów wahała się od 271,9 tys. ton w 2014 r. do 240,5 tys. ton w 2019 r. W 2020 r. zbiory obniżyły się do 185,9 tys. ton. Z uwagi na nasilające się

anomalie pogodowe i rosnące koszty produkcji, uprawa jest obciążona dużym ryzykiem produkcyjnym. Istotnym czynnikiem ograniczającym to ryzyko i w konsekwencji skłaniającym do podejmowania tej działalności są płatności.

W związku z gorszymi warunkami klimatycznymi do uprawy pomidorów w Polsce niż na południu Europy, o utrzymaniu uprawy w najbliższej przyszłości będzie decydować łączna konkurencyjność systemu produkcji pomidorów i ich przetwórstwa na konkurencyjnym rynku europejskim.

Stabilizujący wpływ płatności jest więc szczególnie ważny w latach pogorszenia koniunktury na rynkach przetworów z pomidorów, ponieważ zapewnia ona opłacalność produkcji pomimo spadków cen skupu. Zgodnie z danymi FADN w latach 2015-2020 dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego, w którym uprawiane były pomidory w uprawie polowej, po odjęciu szacunkowych kosztów pracy własnej, był dodatni tylko w jednym roku - w 2020 r. W pozostałych pięciu latach tego okresu wynik był ujemny. Wartość ta kształtuje się na poziomie jeszcze niższym po odjęciu uzyskanych dopłat – w tym przypadku wynik był ujemny we wszystkich badanych latach, a więc w całym okresie nie pozwalał na opłacenie pracy własnej rolnika.

Wskaźniki i mierniki finansowe gospodarstw rolnych uprawiających pomidory w uprawie polowej w latach 2015-2020 pozostających w polu obserwacji FADN.

Wyszczególnienie	Lata					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw w polu obserwacji FADN	17664	14512	14151	14213	14530	10771
Wielkość ekonomiczna (euro)	22 239,2	24 433,4	24 281,2	23 220,7	21 095,0	45 183,2
Dochód z rodz. gosp. rolnego pomniejszony o koszt pracy własnej (zł)	-11 995,2	-8 068,9	-8 674,1	-8 260,1	-4 969,7	10 033,9
Dochód z rodz. gosp. rolnego bez dopłat oraz pomniejszony o oszacowane koszt pracy wł. (zł)	-21 333,3	-18 884,1	-18 254,2	-19 065,5	-15 325,0	-3 156,2

Źródło: dane polskiego FADN.

Przewiduje się, że w latach 2023-2027 dominujący wpływ na produkcję pomidorów gruntowych będą miały przede wszystkim czynniki inflacyjne, w tym silny wzrost cen środków produkcji. Istotnym zagrożeniem dla tej działalności są także anomalie pogodowe, które nasilają się wraz z postępującymi zmianami klimatu. Ostateczny wpływ na rozwój produkcji pomidorów gruntowych w Polsce będzie miała sytuacja popytowa na rynku UE na przetwory wytwarzane z tych warzyw. Negatywny wpływ na sektor będzie miała trudna sytuacja gospodarcza, której źródłem będzie konflikt zbrojny w Ukrainie oraz ewentualne kolejne fale pandemii COVID-19.

Jaki jest cel interwencji w odniesieniu do objętych pomocą sektorów/ rodzajów produkcji lub typów rolniczych?

- w celu poprawy konkurencyjności
 w celu poprawy jakości
 w celu poprawy zrównoważonego rozwoju

W jaki sposób interwencja przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych trudności w ramach tego celu (np. wyjaśnienie ukierunkowania)?

Z punktu widzenia rentowności gospodarstw, poprawy ich konkurencyjności, czy znaczenia środowiskowego zasadniczą kwestią jest utrzymanie zachęt finansowych do prowadzenia uprawy pomidorów przy zastosowaniu odpowiednich praktyk agrotechnicznych.

Płatność związana do pomidorów będzie stanowiła stabilną część dochodów rolników, i dzięki temu wpłynie na ograniczenie skutków ryzyka dochodowego, związanego zarówno z wahaniami cen (zmienności sytuacji rynkowej), jak i ryzyka związanego z poziomem plonowania (zmienności warunków pogodowych). Poprzez wsparcie dochodów rolników płatność przyczyni się do złagodzenia zidentyfikowanych trudności występujących w sektorze, wynikających z uwarunkowań ekonomicznych i przyrodniczych.

W wyniku wprowadzenia wymogu zawarcia umowy na uprawę, zasady przyznawania płatności wyłącznie do powierzchni gruntów nie większej niż powierzchnia wskazana w tej umowie oraz wymogów odnoszących się do tej umowy, zapewnione będzie, aby wsparciem objęte były uprawy prowadzone w związku z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez przemysł przetwórczy. Wsparcie w dłuższej perspektywie ma zatem znaczenie również dla całego sektora przetwórczego oraz związanych z nim miejsc pracy.

Określone dodatkowe wymogi (założenie uprawy z rozsady oraz minimalna gęstość 20 000 szt./ha) stanowią zachętę do prowadzenia uprawy w sposób zapewniający większą wydajność oraz lepszą rentowność (tylko takie uprawy będą objęte wsparciem związanym). W rezultacie rolnicy będą odchodzili od niewłaściwych praktyk agrotechnicznych (siew nasion bezpośrednio w grunt), niegwarantujących osiągnięcia plonu zapewniającego opłacalność produkcji.

Planowane wsparcie jest spójne i komplementarne z innymi instrumentami – szczegóły dotyczące komplementarności wsparcia dla danego sektora opisane zostały w rozdziale 3.5.

Wskaż sektor lub sektory, których to dotyczy.

Owoce i warzywa

Uzasadnienie znaczenia objętych pomocą sektorów/rodzajów produkcji lub typów rolniczych

Pomidor jest ważnym surowcem przemysłu spożywczego, głównie ze względu na jego walory smakowe i dietetyczne. Gospodarcze znaczenie sektora jako dostawcy surowca dla przemysłu przetwórczego wynika przede wszystkim z zastosowania pomidorów do produkcji soków, przecierów i koncentratów. Sektor pomidorów należy do sektorów relatywnie pracochłonnych, które mają szczególne znaczenie ze względu

na generowanie miejsc pracy, zwłaszcza w rejonach o rozdrobnionej strukturze agrarnej, spełnia zatem również funkcję społeczną. Znaczenie sektora w tworzeniu miejsc pracy i źródła dochodów na wsi jest istotne w szczególności dla kilku podstawowych rejonów uprawy – lubelskiego, kujawskiego i wielkopolskiego.

Środowiskowe znaczenie sektora wynika z roli pomidorów w dywersyfikacji upraw i poprawie jakości gleb. Lepsze zmianowanie i większa dywersyfikacja upraw to cele środowiskowe, które są spójne z promowaniem praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska.

Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona jest spójność interwencji z ramową dyrektywą wodną (tj. 2000/60/WE).

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) sektory upraw polowych proponowane do wsparcia w ramach Planu Strategicznego 2023-2027 nie są sektorami, w których obserwuje się intensywny rozwój nawodnień, przez co nie wywierają one znaczącego oddziaływania na zasoby wód podziemnych.

Dyrektywa Wodna wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych i stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolletniej. Oznacza to, że korzystanie z wód nie może m.in. powodować pogorszenia stanu wód i ekosystemów od nich zależnych, w szczególności nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zgodnie z ustaleniami planów wydawane są m.in. pozwolenia wodnoprawne, wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z tymi przepisami nawadnianie gruntów rolnych wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę lub pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie większej niż 5 m³ wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązani są wszyscy obywatele, w tym rolnicy korzystający z wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo, kwestia ta jest elementem warunkowości (obecnie zasady wzajemnej zgodności), do przestrzegania której zobowiązani są wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie.

Według procedowanych projektów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na 174 wyznaczone w Polsce jednolite części wód podziemnych (jcwpd), z których pobierane były próbki do badań, tylko w 4 jcwpd odnotowano przekroczenie wskaźnika dla azotanów. Należy zauważyć, że wskaźnik ten odnosi się zarówno do zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, jak i z gospodarki komunalnej. W 2018 roku pobór wód podziemnych do celów rolniczych stanowił zaledwie 1,11% całkowitego poboru wód w Polsce. Do 2018 r. wydano 20 680 pozwoleń wodnoprawnych, w tym 14 661 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych i powierzchniowych. W latach 2018-2019 łącznie wydano 35 594 pozwolenia wodnoprawne, z czego tylko 5 548 nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

Płatności związane do upraw zapobiegają porzucaniu mniej popularnych, koszt- i pracochłonnych kierunków produkcji, dzięki czemu przeciwdziałają powstawaniu upraw monokulturowych i spadkowi bioróżnorodności. Jednocześnie w przypadku tych upraw, systemy nawadniające nie są powszechnie stosowane, co oznacza, że sektory objęte wsparciem nie powodują dużego zużycia wody.

Nie zakłada się zwiększenia powierzchni upraw w wyniku stosowania wsparcia związanego z produkcją (odzwierciedla to stabilny poziom wskaźnika produktu O.10 Liczba hektarów objętych wsparciem dochodów związanym z produkcją), co oznacza, że wsparcie będzie miało neutralny wpływ na środowisko.

W świetle powyższych informacji należy stwierdzić, że płatność związana do pomidorów nie narusza przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.

Należy również podkreślić, że w ramach inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu oraz w ramach interwencji sektorowych, m.in w sektorze owoców i warzyw, wspierane będą projekty związane z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej oraz instalacjami do powtórnego obiegu wody. Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych w produkcji rolnej.

Komplementarnie, w ramach Krajowego Planu Odbudowy, realizowany będzie projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów.

Dodatkowo, w celu zwiększenia zasobów wodnych, a tym samym adaptacji rolnictwa do zmian klimatu, tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest inicjowanie, a następnie współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na danym terenie, w tym mieszkańcami, rolnikami, instytucjami i urzędami w planowaniu przedsięwzięć, w tym inwestycji służących poprawie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

Czy interwencja jest finansowana częściowo lub całkowicie z dopłat do roślin wysokobiałkowych (łącznie maksymalnie 2 %) zgodnie z art. 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych? Tak Nie

Jeżeli interwencja jest ukierunkowana na uprawy mieszane roślin strączkowych i traw: należy wskazać minimalny udział procentowy roślin strączkowych w uprawie mieszanej.

Nie dotyczy

Wsparcie dochodów związane z produkcją przyznawane z tytułu jedwabników stanowi wsparcie bazujące na zwierzętach, gdzie stosowanie „sztuki” jako podstawowej jednostki w ramach wsparcia wymaga wcześniejszego wyjaśnienia następujących kwestii:

należy wyjaśnić przelicznik między tą jednostką a „sztuką” (tzn. jaka część tej jednostki odpowiada „1 sztuce”?) do celów np. wskaźników. Nie dotyczy

W komentarzu można podać dalsze wyjaśnienia (np. masę jaj, jaką musi zawierać pojemnik)

9 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 lub załącznika 2 do Porozumienia u w sprawie rolnictwa (kategoria niebieska), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
I_5_9 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	Jednolita		R.4; R.6; R.7; R.8;

Wyjaśnienie i uzasadnienie (w tym elastyczność)

I_5_9 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów

Wyjaśnienia i uzasadnienie przedstawiono w pkt 7.

12 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024– 2028
	Rok kalendarzowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
I_5_9 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	Planowana kwota jednostkowa	550,00	550,00	550,00	550,00	502,31	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	619,10	619,10	619,10	619,10	619,10	
	O.10 (jednostka: Hektary)	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 136 750,00	2 136 750,00	2 136 750,00	2 136 750,00	1 951 474,35	10 498 474,35
OGÓLEM	O.10 (jednostka: Hektary)	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	19 425,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	2 136 662,00	2 136 662,00	2 136 662,00	2 136 662,00	1 951 411,00	10 498 059,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						

PL

340

PL

5.2 Interwencje sektorowe

Owoce i warzywa

Planowanie kwoty jednostkowej – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
7 - Interwencja w sektorze owoców i warzyw	Średnia		R.9; R.10; R.11; R.39;

Opis

7 - Interwencja w sektorze owoców i warzyw

Kwota jednostkowa wyznaczona na podstawie danych historycznych oraz szacunków.

Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
7 - Interwencja w sektorze owoców i warzyw	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	0,00	1 665 265,84	1 665 265,84	1 665 265,84	1 665 265,84	
	O.35 (jednostka: Programy operacyjne)	0,00	7,00	7,00	7,00	7,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	0,00	11 656 860,88	11 656 860,88	11 656 860,88	11 656 860,88	46 627 443,52

PL

342

PL

INVRE(47(1)(a)) - - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, badania, eksperymentalne i innowacyjne metody produkcji oraz inne działania

I.7.1. - Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.7.1.
Nazwa interwencji	Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw
Typ interwencji	INVRE(47(1)(a)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, badania, eksperymentalne i innowacyjne metody produkcji oraz inne działania
Wspólny wskaźnik produktu	O.35. Liczba wspartych programów operacyjnych

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR
PROD(46(a)) planowanie i organizacja produkcji, dostosowanie produkcji do popytu, zwłaszcza w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacja kosztów produkcji i zwrotów z inwestycji, stabilizowanie cen producenta

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 4.	Wspieranie rozwoju zorganizowanych form handlu	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 6.	Promowanie rozwiązań wspierających umowy na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym	pożądana (+)	Tak
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 7.	Podnoszenie świadomości uczestników rynku w celu przeciwdziałanie marnowaniu żywności	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji   R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR   R.11/Owoce i warzywa Odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów posiadających programy operacyjne w określonych sektorach   R.39 Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR   R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest poprawa wyposażenia technicznego organizacji producentów owoców i warzyw lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw wykorzystywanego do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje w aktywa materialne i niematerialne dotyczące:

- 1) wymiany lub powiększenia upraw trwałych, z wyłączeniem szkółek i zagajników-;
- 2) kontroli warunków klimatycznych, fitopatologicznych oraz entomologicznych w produkcji owoców i warzyw;
- 3) systemów przekazywania informacji w zakresie planowania i organizacji produkcji owoców i warzyw;
- 4) systemów teleinformatycznych wspierających stosowanie nowoczesnych metod kontroli jakości na etapie produkcji owoców i warzyw;
- 5) ochrony drzew i krzewów owocowych oraz upraw warzywnych przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi (grad, nadmierny deszcz, przymrozki (z wyłączeniem instalacji zasilanych wodą), wiatr) lub zwierzyną łowną i ptakami;
- 6) zbioru oraz gromadzenia i transportu owoców i warzyw po zbiorze;
- 7) wdrażania krajowych i unijnych systemów jakości;
- 8) wdrażania systemów identyfikowalności i systemów certyfikacji oraz zarządzania jakością, w tym monitoringu jakości produktów oferowanych odbiorcom.

W ramach interwencji o wsparcie ubiegać się mogą organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw realizujące zatwierdzony program operacyjny.

Do wsparcia kwalifikują się również koszty personelu i koszty administracyjne związane z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego.

Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw, które w ramach swojego programu operacyjnego dokonało danej inwestycji jest zobowiązane do wykorzystywania tej inwestycji zgodnie z jej charakterem, celami i przeznaczeniem opisanymi w zatwierdzonym programie operacyjnym.

Nabyte inwestycje pozostają własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw co najmniej do końca okresu amortyzacji podatkowej lub przez co najmniej 10 lat, w zależności od tego, który okres jest krótszy.

W drodze odstępstwa, w odniesieniu do inwestycji w aktywa materialne i niematerialne niepodlegające amortyzacji, z przyczyn należycie uzasadnionych przez beneficjenta, może mieć zastosowanie krótszy okres niż 10 lat, w którym takie aktywa pozostają na własność i w posiadaniu beneficjenta, lecz okres ten nie może być krótszy niż 5 lat.

Okres, w którym nabyta inwestycja ma pozostawać własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie nabycia tej inwestycji.

W przypadku gdy inwestycja obejmuje budynek lub budowlę, okres, w którym ma ona pozostawać własnością oraz w posiadaniu organizacji producentów owoców i warzyw lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie oddania jej do użytku.

Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów zapewnia również utrzymanie danej inwestycji w ww. okresie.

Jeżeli inwestycja będzie realizowana na gruncie dzierżawionym lub najmowanym przez organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw to wymóg własności może nie mieć zastosowania pod warunkiem, że inwestycje pozostawały w posiadaniu beneficjenta w ww. okresie.

W przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwach członków organizacja producentów owoców i warzyw ma prawo dostępu do tego składnika aktywów podczas obowiązywania ww. okresu.

W przypadku wybranych środków trwałych, jako alternatywa nabycia, możliwy będzie najem, dzierżawa lub leasing (do wartości netto) tych środków. Dzierżawa, najem lub leasing środków trwałych musi być ekonomicznie uzasadniona jako alternatywa wobec zakupu.

Na podstawie art. 11 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2022/126 wsparcie na rzecz inwestycji w aktywa materialne i niematerialne, w tym realizowane na podstawie umów leasingowych, może być finansowane zarówno w ramach jednej kwoty lub w ratach zatwierdzonych w programie operacyjnym, w zależności od formy nabycia.

W przypadku realizacji inwestycji na gruntach lub w obiektach dzierżawionych lub najmowanych umowa dzierżawy powinna zostać zawarta na okres nie krótszy niż okres podjętych zobowiązań.

Beneficjent

Organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych inwestycji.

Unijna pomoc finansowa jest równa w przypadku:

- organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonanemu przez członków tej organizacji lub przez samą organizację;
- zrzeczenia organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonanemu przez członków tego zrzeczenia.

W przypadku kosztów personelu i kosztów administracyjnych związanych z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego standardowa stawka ryczałtowa, o której mowa w art. 23 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2022/126, wynosi maksymalnie 2% zatwierdzonego funduszu operacyjnego, obejmującego zarówno pomoc Unii, jak też wkład organizacji producentów lub zrzeczenia organizacji producentów owoców i warzyw.

Wysokość pomocy podlega ograniczeniom określonym w art. 52 rozporządzenia w sprawie planu WPR.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO Kategoria zielona Pkt 11 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z zasadami WTO (ust. 11 załącznik 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa). W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do dostosowań strukturalnych. Pomoc inwestycyjna będzie przyznawana na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach Planu. Kwota wsparcia nie jest zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym oraz nie jest

zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym. Płatności nie będą świadczone dłużej niż przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji, której one dotyczą. Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakikolwiek sposób określały takich produktów.

I.7.2. - Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.7.2.
Nazwa interwencji	Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw
Typ interwencji	INVRE(47(1)(a)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, badania, eksperymentalne i innowacyjne metody produkcji oraz inne działania
Wspólny wskaźnik produktu	O.35. Liczba wspartych programów operacyjnych

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR
CONC(46(b)) koncentracja podaży i wprowadzania do obrotu produktów, w tym za pomocą marketingu bezpośredniego

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 4.	Wspieranie rozwoju zorganizowanych form handlu	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

R.11/Owoce i warzywa Odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów posiadających programy operacyjne w określonych sektorach

R.39 Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest poprawa infrastruktury wykorzystywanej do koncentrowania dostaw pochodzących od członków organizacji producentów i zrzeszeń organizacji producentów owoców i warzyw oraz umieszczania produktów na rynku.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje w aktywa materialne i niematerialne dotyczące:

- 1) infrastruktury służącej do przechowywania owoców i warzyw;
- 2) infrastruktury służącej do przygotowania owoców i warzyw do sprzedaży oraz do sprawnego i efektywnego realizowania dostaw;

- 3) systemów teleinformatycznych wspierających stosowanie nowoczesnych metod kontrolowania, planowania i realizacji dostaw;
- 4) systemów teleinformatycznych służących do wspierania internetowych platform handlowych;
- 5) dostępu do internetowych platform handlowych, giełd towarowych oraz baz danych handlowych, statystycznych i informacji rynkowej;
- 6) infrastruktury służącej do ważenia i etykietowania owoców i warzyw.

W ramach interwencji o wsparcie ubiegać się mogą organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw realizujące zatwierdzony program operacyjny.

Do wsparcia kwalifikują się również koszty personelu i koszty administracyjne związane z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego. Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw, które w ramach swojego programu operacyjnego dokonało danej inwestycji jest zobowiązane do wykorzystywania tej inwestycji zgodnie z jej charakterem, celami i przeznaczeniem opisanymi w zatwierdzonym programie operacyjnym.

Nabyte inwestycje pozostają własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw co najmniej do końca okresu amortyzacji podatkowej lub przez co najmniej 10 lat, w zależności od tego, który okres jest krótszy.

W drodze odstępstwa, w odniesieniu do inwestycji w aktywa materialne i niematerialne niepodlegające amortyzacji, z przyczyn należycie uzasadnionych przez beneficjenta, może mieć zastosowanie krótszy okres niż 10 lat, w którym takie aktywa pozostają na własność i w posiadaniu beneficjenta, lecz okres ten nie może być krótszy niż 5 lat. Okres, w którym nabyta inwestycja ma pozostawać własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie nabycia tej inwestycji.

W przypadku gdy inwestycja obejmuje budynek lub budowlę, okres, w którym ma ona pozostawać własnością oraz w posiadaniu organizacji producentów owoców i warzyw lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie oddania jej do użytku.

Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów zapewnia również utrzymanie danej inwestycji w ww. okresie.

Jeżeli inwestycja będzie realizowana na gruncie dzierżawionym lub najmowanym przez organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw to wymóg własności może nie mieć zastosowania pod warunkiem, że inwestycje pozostawały w posiadaniu beneficjenta w ww. okresie.

W przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwach członków organizacja producentów owoców i warzyw ma prawo dostępu do tego składnika aktywów podczas obowiązywania ww. okresu.

W przypadku wybranych środków trwałych, jako alternatywa nabycia, możliwy będzie najem, dzierżawa lub leasing (do wartości netto) tych środków. Dzierżawa, najem lub leasing środków trwałych musi być ekonomicznie uzasadniona jako alternatywa wobec zakupu.

Na podstawie art. 11 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2022/126 wsparcie na rzecz inwestycji w aktywa materialne i niematerialne, w tym realizowane na podstawie umów leasingowych, może być finansowane zarówno w ramach jednej kwoty lub w ratach zatwierdzonych w programie operacyjnym, w zależności od formy nabycia.

W przypadku realizacji inwestycji na gruntach lub w obiektach dzierżawionych lub najmowanych umowa dzierżawy powinna zostać zawarta na okres nie krótszy niż okres podjętych zobowiązań.

Beneficjent

Organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych inwestycji.

Unijna pomoc finansowa jest równa w przypadku:

- organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonaneemu przez członków tej organizacji lub przez samą organizację;
- zrzeczenia organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonaneemu przez członków tego zrzeczenia.

W przypadku kosztów personelu i kosztów administracyjnych związanych z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego standardowa stawka ryczałtowa, o której mowa w art. 23 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2022/126, wynosi maksymalnie 2% zatwierdzonego funduszu operacyjnego, obejmującego zarówno pomoc Unii, jak też wkład organizacji producentów lub zrzeczenia organizacji producentów owoców i warzyw.

Wysokość pomocy podlega ograniczeniom określonym w art. 52 rozporządzenia w sprawie planu WPR.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO Kategoria zielona Pkt 11 załącznika 2 WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z zasadami WTO (ust. 11 załącznik 2). W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do dostosowań strukturalnych. Pomoc inwestycyjna będzie przyznawana na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach Planu. Kwota wsparcia nie jest zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym oraz nie jest zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym. Płatności nie będą świadczone dłużej niż przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji, której one dotyczą. Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakikolwiek sposób określały takich produktów.

I.7.5. - Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.7.5.
Nazwa interwencji	Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu
Typ interwencji	INVRE(47(1)(a)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, badania, eksperymentalne i innowacyjne metody produkcji oraz inne działania
Wspólny wskaźnik produktu	O.35. Liczba wspartych programów operacyjnych

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

CLIMA(46(f)) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej

PROD(46(a)) planowanie i organizacja produkcji, dostosowanie produkcji do popytu, zwłaszcza w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacja kosztów produkcji i zwrotów z inwestycji, stabilizowanie cen producenta

PROMO(46(e)) promocja,

rozwój i wdrażanie:

- (i) metod i technik produkcji przyjaznych dla środowiska naturalnego;
- (ii) praktyk produkcyjnych odpornych na agrofagi i choroby;
- (iii) norm w zakresie zdrowia i dobrostanu zwierząt wykraczających poza minimalne wymogi ustanowione na mocy prawa unijnego i prawa krajowego;
- (iv) zmniejszania ilości odpadów i racjonalnego środowiskowo wykorzystania produktów ubocznych i gospodarowania nimi, w tym ich ponownego wykorzystania i odzysku;
- (v) ochrony i poprawy różnorodności biologicznej oraz zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych, w szczególności ochrony wody, gleby i powietrza.

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P1.	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa	krytyczna (+++)	Tak
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu –	krytyczna (+++)	Częściowo
	ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych		

CS 4. P4.	Rozwój zrównoważonej energii w oparciu o nieżywnościowe zastosowania biomasy rolniczej i leśnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 4. P5.	Wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii	wymagana (++)	Częściowo
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P4.	Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza	pożądana (+)	Częściowo
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

R.11/Owoce i warzywa Odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów posiadających programy operacyjne w określonych sektorach

R.15 Objęte wsparciem inwestycje w zdolności w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym z biomasy (w MW)

R.26 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje produkcyjne i nieprodukcyjne w ramach WPR związane z dbałością o zasoby naturalne

R.27 Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej

R.39 Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR

R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest włączenie sektora owoców i warzyw w działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz w działania na rzecz łagodzenia zmian klimatycznych.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje w aktywa materialne i niematerialne dotyczące:

1. systemów przyczyniających się do ograniczenia zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, w tym gazów cieplarnianych;
2. instalacji produkujących energię z odnawialnych źródeł energii wykorzystywaną dla potrzeb związanych z działalnością organizacji producentów lub zrzeczenia organizacji producentów owoców i warzyw (urządzeń do produkcji energii z biogazu rolniczego (elektryczną lub ciepło lub paliwo gazowe) lub budowy instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego wraz z magazynami energii oraz inteligentnymi systemami zarządzania energią lub pompami ciepła - o ile będą stanowiły integralną

część instalacji produkującej energię z promieniowania słonecznego); 3. systemów poprawiających gospodarowanie wodą, za pośrednictwem:

- a) elementów infrastruktury technicznej niezbędnej do pozyskiwania, magazynowania w zamkniętych zbiornikach oraz zagospodarowania wody deszczowej,
  - b) instalacji do powtórnego obiegu wody (z wyłączeniem możliwości wykorzystania tej wody do nawadniania upraw);
4. infrastruktury do kompostowania bioodpadów wraz z infrastrukturą zabezpieczającą przed przedostawaniem się odcieków do gleby i wód gruntowych;
  5. stacji meteorologicznych, systemów wspomagania decyzji w ochronie roślin, w tym sprzętu teleinformatycznego;
  6. stanowisk do napełniania opryskiwaczy oraz konstrukcji do ich mycia;
  7. systemu oczyszczania ścieków lub płynnych pozostałości po zabiegach ochrony roślin;
  8. maszyn lub urządzeń do niskoemisyjnej aplikacji nawozów (np. dogłębowa aplikacja, aplikacja nawozów z wykorzystaniem rozwiązań cyfrowych), precyzyjnego stosowania i redukującego zużycie środków ochrony roślin (np. opryskiwacze sensorowe lub recykulacyjne), uprawy bezorkowej, do mechanicznego lub biologicznego zwalczania chwastów lub szkodników (np. pielniki, urządzenia do mechanicznego niszczenia szkodników).

Realizacja inwestycji, o których mowa w punktach:

- 1 i 2 przyczynia się do osiągnięcia celu, o którym mowa w art. 46 lit. f rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR;
- 3-8 przyczynia się do osiągnięcia celu, o którym mowa w art. 46 lit. e rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Inwestycje, o których mowa w pkt 3 nie obejmują infrastruktury służącej do nawadniania upraw.

W ramach interwencji o wsparcie ubiegać się mogą organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw realizujące zatwierdzony program operacyjny.

Do wsparcia kwalifikują się również koszty personelu i koszty administracyjne związane z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego.

Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw, które w ramach swojego programu operacyjnego dokonało danej inwestycji jest zobowiązane do wykorzystywania tej inwestycji zgodnie z jej charakterem, celami i przeznaczeniem opisanymi w programie operacyjnym. Nabyte inwestycje pozostają własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw co najmniej do końca okresu amortyzacji podatkowej lub przez co najmniej 10 lat, w zależności od tego, który okres jest krótszy.

W drodze odstępstwa, w odniesieniu do inwestycji w aktywa materialne i niematerialne niepodlegające amortyzacji, z przyczyn należycie uzasadnionych przez beneficjenta, może mieć zastosowanie krótszy okres niż 10 lat, w którym takie aktywa pozostają na własność i w posiadaniu beneficjenta, lecz okres ten nie może być krótszy niż 5 lat.

Okres, w którym nabyta inwestycja ma pozostawać własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie nabycia tej inwestycji.

W przypadku gdy inwestycja obejmuje budynek lub budowlę, okres, w którym ma ona pozostawać własnością oraz w posiadaniu organizacji producentów owoców i warzyw lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie oddania jej do użytku.

Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów zapewnia również utrzymanie danej inwestycji w ww. okresie.

Jeżeli inwestycja będzie realizowana na gruncie dzierżawionym lub najmowanym przez organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw to wymóg własności może nie mieć zastosowania pod warunkiem, że inwestycje pozostawały w posiadaniu beneficjenta w ww. okresie.

W przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwach członków organizacja producentów owoców i warzyw ma prawo dostępu do tego składnika aktywów podczas obowiązywania ww. okresu.

W przypadku wybranych środków trwałych, jako alternatywa nabycia, możliwy będzie najem, dzierżawa lub leasing (do wartości netto) tych środków. Dzierżawa, najem lub leasing środków trwałych musi być ekonomicznie uzasadniona jako alternatywa wobec zakupu.

Na podstawie art. 11 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2022/126 wsparcie na rzecz inwestycji w aktywa materialne i niematerialne, w tym realizowane na podstawie umów leasingowych, może być finansowane zarówno w ramach jednej kwoty lub w ratach zatwierdzonych w programie operacyjnym, w zależności od formy nabycia.

W przypadku realizacji inwestycji na gruntach lub w obiektach dzierżawionych lub najmowanych umowa dzierżawy powinna zostać zawarta na okres nie krótszy niż okres podjętych zobowiązań.

Jeżeli dana inwestycja będzie realizowana w gospodarstwach członków to w celu wzmocnienia jej oddziaływania na rzecz ochrony środowiska lub łagodzenia zmian klimatu to musi ona obejmować swoim zasięgiem co najmniej połowę gospodarstw członków organizacji producentów owoców i warzyw.

Inwestycje dotyczące systemów wytwarzania energii, kwalifikują się do wsparcia, jeżeli ilość wytworzonej energii nie przekracza ilości energii, która może być wykorzystywana w skali roku w odniesieniu do działań związanych z owocami i warzywami przeprowadzanych przez organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów, którzy odnoszą korzyści z inwestycji. Dla każdego programu operacyjnego wymaga się, aby obejmował on co najmniej 3 działania związane z celami, o których mowa w art. 46 lit. e oraz f rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR. W przypadku gdy co najmniej 80% członków danej organizacji producentów podlega jednemu lub większej liczbie jednakowych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych lub w zakresie rolnictwa ekologicznego, przewidzianych w rozdziale IV rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, każde z tych zobowiązań liczy się jako jedno z minimalnie trzech działań, o których mowa powyżej.

Jednocześnie co najmniej 15% kwoty wydatków dokonywanych w ramach realizowanego programu operacyjnego przeznaczają się na interwencje dotyczące celów, o których mowa w art. 46 lit. e oraz f rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR. Osiągnięcie ww. poziomu faktycznie poniesionych i zakwalifikowanych do wsparcia wydatków powinno być badane na zakończenie realizacji programu operacyjnego. Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw na etapie zatwierdzania programu operacyjnego przedkłada opinię niezależnego wykwalifikowanego podmiotu lub eksperta w danej dziedzinie ochrony środowiska, która będzie potwierdzała że planowana w programie operacyjnym inwestycja w aktywa materialne i niematerialne prowadząca do obniżenia obecnego wykorzystania środków produkcji oraz do ograniczenia emisji zanieczyszczeń lub ilości odpadów powstałych w wyniku procesu produkcji, przyczyni się do poprawy środowiska na poziomie co najmniej 15% w stosunku do sytuacji wyjściowej w okresie amortyzacji danego aktywa. Poprawę środowiska należy rozumieć jako zmniejszenie:

- a) wykorzystania czynników produkcji, które są nieodnawialnymi zasobami naturalnymi (np. paliwa kopalne), lub możliwymi źródłami zanieczyszczeń środowiska, takimi jak nawozy, środki ochrony roślin lub niektóre rodzaje źródeł energii;
- b) emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby lub wody powstałych w wyniku procesu produkcji, lub
- c) wytwarzania odpadów, w tym ścieków, powstałych w wyniku procesu produkcji.

Na zasadzie odstępstwa od ww. zasady, dopuszcza się kwalifikowanie do wsparcia inwestycji umożliwiających wykazanie zmniejszenia na poziomie 7% poprawy środowiska, o którym mowa powyżej, jeżeli takie inwestycje prowadzą do co najmniej jednej dodatkowej korzyści dla środowiska.

W przypadku systemów poprawiających gospodarowanie wodą, na etapie zatwierdzania programu operacyjnego, organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw przedkłada opinię niezależnego wykwalifikowanego podmiotu lub eksperta w danej dziedzinie ochrony środowiska, która będzie potwierdzała że te systemy przyczynią się do zmniejszenia zużycia wody ze źródeł konwencjonalnych o co najmniej 5% w porównaniu do tego zużycia sprzed inwestycji.

W przypadku inwestycji w aktywa materialne i niematerialne mogących doprowadzić do ograniczenia zagrożeń dla środowiska związanych ze stosowaniem niektórych środków produkcji, w tym środków ochrony roślin i nawozów lub prowadzących do poprawy stanu środowiska i których wpływ na środowisko jest niewymierny, na etapie zatwierdzania programu operacyjnego organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw przedkłada opinię niezależnego wykwalifikowanego podmiotu lub eksperta w danej dziedzinie ochrony środowiska, potwierdzającą że planowana w programie operacyjnym inwestycja przyczyni się co najmniej do jednego z poniższych: ochrony gleb, oszczędzania wody lub energii, poprawy lub utrzymania jakości wody, ochrony siedlisk lub różnorodności biologicznej.

Beneficjent

Organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO4 przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii, celu SO5 wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie uzależnienia od środków chemicznych oraz celu SO6 przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych inwestycji.

Unijna pomoc finansowa jest równa w przypadku:

- organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonaneemu przez członków tej organizacji lub przez samą organizację;
- zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonaneemu przez członków tego zrzeszenia.

W przypadku kosztów personelu i kosztów administracyjnych związanych z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego standardowa stawka ryczałtowa, o której mowa w art. 23 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2022/126, wynosi maksymalnie 2% zatwierdzonego funduszu operacyjnego, obejmującego zarówno pomoc Unii, jak też wkład organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw.

Wysokość pomocy podlega ograniczeniom określonym w art. 52 rozporządzenia w sprawie planu WPR. Wydatki na wyżej opisane inwestycje podlegają ograniczeniu określoneemu w art. 50 ust. 7 lit. a rozporządzenia w sprawie planu WPR.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO Kategoria zielona Pkt 11 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z zasadami WTO (ust. 11 załącznik 2). W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do ochrony środowiska i klimatu. Pomoc inwestycyjna będzie przyznawana na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach Planu. Kwota wsparcia nie jest zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym oraz nie jest zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym. Płatności nie będą świadczone dłużej niż przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji, której one dotyczą. Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakimkolwiek sposób określały takich produktów.

I.7.6. - Badania i rozwój

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.7.6.
Nazwa interwencji	Badania i rozwój
Typ interwencji	INVRE(47(1)(a)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, badania, eksperymentalne i innowacyjne metody produkcji oraz inne działania
Wspólny wskaźnik produktu	O.35. Liczba wspartych programów operacyjnych

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR
REDE(46(d)) badania i rozwój w zakresie zrównoważonych metod produkcji, m.in. odporności na agrofagi, odporności na choroby zwierząt oraz odporności na zmianę klimatu i łagodzenia zmiany klimatu, innowacyjnych praktyk i technik produkcji zwiększających konkurencyjność gospodarczą i wspierających rozwój rynków

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe
XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 10.P 6.	Podniesienie innowacyjności sektora poprzez tworzenie i wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 5.	Doradztwo, coaching, współpraca z liderami środowisk naukowobiznesowych	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 8.	Podnoszenie wiedzy rolników o zrównoważonym stosowaniu środków do produkcji i bioasekuracji	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.1 Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami
R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR
R.11/Owoce i warzywa Odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów posiadających programy operacyjne w określonych sektorach
R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest włączenie organizacji producentów owoców i warzyw do realizacji innowacyjnych operacji:

- promujących zrównoważone metody produkcji,
- odpowiadających na zapotrzebowanie rynkowe,
- zmierzających do optymalizacji produkcji oraz poprawy konkurencyjności, - ukierunkowanych na badania naukowe, technologię i cyfryzację.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

W ramach interwencji o wsparcie ubiegać się mogą organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw realizujące zatwierdzony program operacyjny.

W ramach interwencji wspierane będą działania polegające na:

1. przeprowadzaniu badań w zakresie wprowadzania do uprawy i na rynek nowych produktów sektora owoców i warzyw;
2. opracowywaniu ulepszonych metod przechowywania i przygotowywania do sprzedaży owoców i warzyw;
3. prowadzeniu produkcji eksperymentalnej owoców i warzyw.

W ramach ww. działań możliwe jest kwalifikowanie do wsparcia inwestycji w aktywa materialne i niematerialne niezbędne do wdrożenia tych działań, pod warunkiem ich zgodności z załącznikiem II i III do rozporządzenia (UE) 2022/126.

Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw, które w ramach swojego programu operacyjnego dokonało danej inwestycji jest zobowiązane do wykorzystywania tej inwestycji zgodnie z jej charakterem, celami i przeznaczeniem opisanymi w programie operacyjnym. Nabyte inwestycje pozostają własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw co najmniej do końca okresu amortyzacji podatkowej lub przez co najmniej 10 lat, w zależności od tego, który okres jest krótszy.

W drodze odstępstwa, w odniesieniu do inwestycji w aktywa materialne i niematerialne niepodlegające amortyzacji, z przyczyn należycie uzasadnionych przez beneficjenta, może mieć zastosowanie krótszy okres niż 10 lat, w którym takie aktywa pozostają na własność i w posiadaniu beneficjenta, lecz okres ten nie może być krótszy niż 5 lat. Okres, w którym nabyta inwestycja ma pozostawać własnością i w posiadaniu organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie nabycia tej inwestycji.

W przypadku gdy inwestycja obejmuje budynek lub budowlę, okres, w którym ma ona pozostawać własnością oraz w posiadaniu organizacji producentów owoców i warzyw lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw rozpoczyna się w momencie oddania jej do użytku.

Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów zapewnia również utrzymanie danej inwestycji w ww. okresie.

Jeżeli inwestycja będzie realizowana na gruncie dzierżawionym lub najmowanym przez organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw to wymóg własności może nie mieć zastosowania pod warunkiem, że inwestycje pozostawały w posiadaniu beneficjenta w ww. okresie.

W przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwach członków organizacja producentów owoców i warzyw ma prawo dostępu do tego składnika aktywów podczas obowiązywania ww. okresu.

W przypadku wybranych środków trwałych, jako alternatywa nabycia, możliwy będzie najem, dzierżawa lub leasing (do wartości netto) tych środków. Dzierżawa, najem lub leasing środków trwałych musi być ekonomicznie uzasadniona jako alternatywa wobec zakupu.

Do wsparcia kwalifikują się również koszty personelu i koszty administracyjne związane z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego.

Interwencja wdrażana jest we współpracy z ośrodkami naukowo-badawczymi. Organizacja producentów lub zrzeszenie organizacji producentów powinny wraz z programem operacyjnym przedstawić projekt

naukowo-badawczy przygotowany lub pozytywnie zaopiniowany przez ośrodek naukowo-badawczy lub uczelnię wyższą prowadzącą działalność w zakresie objętym planowanym działaniem oraz dysponującą kadrą naukową, która mogłaby kierować przebiegiem eksperymentu lub badań naukowych, a następnie sformułować wnioski z przeprowadzanych prac, oceniając przydatność nowych rozwiązań oraz ewentualnie współpracować z organizacją producentów na etapie ich wdrożenia produkcyjnego.

Co najmniej 2% kwoty wydatków dokonywanych w ramach realizowanego programu operacyjnego przeznaczają się na interwencje dotyczące celu, o którym mowa w art. 46 lit. d rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Osiągnięcie ww. poziomu faktycznie poniesionych i zakwalifikowanych do wsparcia wydatków powinno być badane na zakończenie realizacji programu operacyjnego. **Beneficjent**

Organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych inwestycji.

Unijna pomoc finansowa jest równa w przypadku:

- organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonane przez członków tej organizacji lub przez samą organizację;
- zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonane przez członków tego zrzeszenia.

W przypadku kosztów personelu i kosztów administracyjnych związanych z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego standardowa stawka ryczałtowa, o której mowa w art. 23 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2022/126, wynosi maksymalnie 2% zatwierdzonego funduszu operacyjnego, obejmującego zarówno pomoc Unii, jak też wkład organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw.

Wysokość pomocy podlega ograniczeniom określonym w art. 52 rozporządzenia w sprawie planu WPR.

Wydatki na wyżej opisane działania podlegają ograniczeniu określone w art. 50 ust. 7 lit. c rozporządzenia w sprawie planu WPR.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z ust. 2 lit. a załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Operacje realizowane w ramach interwencji będą służyły podniesieniu innowacyjności w sektorze owoców i

warzyw poprzez tworzenie i wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań, a co za tym idzie nie będą miały wpływu na produkcję i handel.

PROMO(47(1)(f)) - - promocja, komunikacja i marketing, w tym działania i działalność ukierunkowane w szczególności na zwiększenie wiedzy konsumentów o unijnych systemach jakości i znaczeniu zdrowego odżywiania się, a także na dywersyfikację i konsolidację rynków

I.7.3. - Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.7.3.
Nazwa interwencji	Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw
Typ interwencji	PROMO(47(1)(f)) - promocja, komunikacja i marketing, w tym działania i działalność ukierunkowane w szczególności na zwiększenie wiedzy konsumentów o unijnych systemach jakości i znaczeniu zdrowego odżywiania się, a także na dywersyfikację i konsolidację rynków
Wspólny wskaźnik produktu	O.35. Liczba wspartych programów operacyjnych

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR
MARKET(46(h)) promocja i marketing produktów

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 9.P 5.	Podnoszenie świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 7.	Podnoszenie świadomości uczestników rynku w celu przeciwdziałanie marnowaniu żywności	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR
R.11/Owoce i warzywa Odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów posiadających programy operacyjne w określonych sektorach

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest zwiększenie rozpoznawalności marki lub znaku towarowego organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw, promocji produktów oferowanych przez organizację producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw jak też promocji znaków jakości. Dodatkowo interwencja przyczyni się do upowszechniania wiedzy wśród konsumentów na temat zdrowych nawyków żywieniowych poprzez promowanie przez organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów zwiększania udziału świeżych owoców i warzyw w diecie. Interwencja przyczyni się do realizacji celów, o których mowa w art. 14 lit. c), g) oraz j) rozporządzenia (UE) 2022/126.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

W ramach interwencji wspierane będą:

1. działania polegające na:

- a) rejestracji znaków towarowych;
- b) przeprowadzaniu badań marketingowych dotyczących marki lub znaku towarowego organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów;
- c) przeprowadzaniu badań marketingowych w zakresie promocji ogólnej produktów i promocji znaków jakości, działania informacyjne, promocyjne i marketingowe realizowane w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw,

2. działania ukierunkowane w szczególności na upowszechnianie wiedzy wśród konsumentów o znaczeniu zdrowego odżywiania się poprzez promowanie zwiększenia spożycia owoców i warzyw. W ramach interwencji o wsparcie ubiegać się mogą organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw realizujące zatwierdzony program operacyjny.

Do wsparcia kwalifikują się również koszty personelu i koszty administracyjne związane z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego.

Promocja ogólna polega na działaniach promocyjnych skierowanych w odniesieniu do konkretnego produktu lub grupy produktów sektora owoców i warzyw, bez wskazywania pochodzenia, producenta lub dystrybutora tego produktu lub grupy produktów. **Beneficjent**

Organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych.

Unijna pomoc finansowa jest równa w przypadku:

- organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonaneemu przez członków tej organizacji lub przez samą organizację;
- zrzeczenia organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonaneemu przez członków tego zrzeczenia.

W przypadku kosztów personelu i kosztów administracyjnych związanych z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego standardowa stawka ryczałtowa, o której mowa w art. 23 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2022/126, wynosi maksymalnie 2% zatwierdzonego funduszu operacyjnego, obejmującego zarówno pomoc Unii, jak też wkład organizacji producentów lub zrzeczenia organizacji producentów owoców i warzyw.

Wysokość pomocy podlega ograniczeniom określonym w art. 52 rozporządzenia w sprawie planu WPR.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z ust. 2 lit. f załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa Interwencja zapewnia marketing i promocję sektora owoców i warzyw.

WITHD(47(2)(f)) - - wycofanie z obrotu w celu bezpłatnej dystrybucji lub zmiany przeznaczenia, w tym w razie potrzeby przetwarzanie produktów w celu ułatwienia ich wycofania z obrotu

I.7.4. - Wycofanie z rynku owoców i warzyw

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.7.4.
Nazwa interwencji	Wycofanie z rynku owoców i warzyw
Typ interwencji	WITHD(47(2)(f)) - wycofanie z obrotu w celu bezpłatnej dystrybucji lub zmiany przeznaczenia, w tym w razie potrzeby przetwarzanie produktów w celu ułatwienia ich wycofania z obrotu
Wspólny wskaźnik produktu	O.35. Liczba wspartych programów operacyjnych

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR
RISK(46(j)) zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie ryzykiem w celu unikania kryzysów i radzenia sobie z kryzysami na rynkach danego sektora

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

R.11/Owoce i warzywa Odsetek wartości produkcji sprzedanej przez organizacje producentów lub grupy producentów posiadających programy operacyjne w określonych sektorach

R.5 Odsetek gospodarstw rolnych korzystających z narzędzi zarządzania ryzykiem w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest skuteczne zarządzanie ryzykiem na rynku w latach wystąpienia kryzysu.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

W ramach interwencji o wsparcie ubiegać się mogą organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw realizujące zatwierdzony program operacyjny.

Wsparcie będzie przyznawane organizacjom producentów i zrzeszeniom organizacji producentów owoców i warzyw za wycofywane z rynku produkty na tzw. bezpłatną dystrybucję lub na inne przeznaczenia tj. skarmianie zwierząt znajdujących się:

- a) w gospodarstwach rolnych,
- b) w ogrodach zoologicznych,
- c) w parkach narodowych i parkach krajobrazowych,
- d) w rezerwach przyrody,
- e) na terenach obwodów łowieckich, jeżeli zwierzęta te są przedmiotem gospodarki łowieckiej.

Do wsparcia kwalifikują się również koszty personelu i koszty administracyjne związane z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego.

Beneficjent

Organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych.

Unijna pomoc finansowa jest równa w przypadku:

- organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonane przez członków tej organizacji lub przez samą organizację;
- zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw - wkładowi finansowemu dokonane przez członków tego zrzeszenia.

W przypadku kosztów personelu i kosztów administracyjnych związanych z zarządzaniem funduszem operacyjnym lub przygotowaniem, realizacją i monitorowaniem programu operacyjnego standardowa stawka ryczałtowa, o której mowa w art. 23 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2022/126, wynosi maksymalnie 2% zatwierdzonego funduszu operacyjnego, obejmującego zarówno pomoc Unii, jak też wkład organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw.

Wysokość pomocy podlega ograniczeniom określonym w art. 52 rozporządzenia w sprawie planu WPR. Limit 50% przewidziany w art. 52 ust. 1 rozporządzenia o planach strategicznych podwyższa się do 100% w przypadku wycofania z rynku owoców i warzyw z przeznaczeniem na bezpłatną dystrybucję pod warunkiem że ich ilość nie przekracza 5% wielkości produkcji sprzedanej przez daną organizację producentów owoców i warzyw. Wydatki na operacje wycofania z rynku nie przekraczają jednej trzeciej łącznych wydatków dokonywanych w ramach realizowanych programów operacyjnych.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja jest objęta kategorią bursztynową WTO.

Producent otrzymuje minimalną cenę za swój produkt poprzez wycofanie z rynku.

Interwencja zapewnia zabezpieczenie dochodów producentów owoców i warzyw.

Produkty pszczele

ADVIBEES(55(1)(a)) - - usługi doradcze, pomoc techniczna, szkolenia, informacje i wymiana najlepszych praktyk, w tym poprzez tworzenie sieci kontaktów, dla pszczelarzy i organizacji pszczelarzy

I 6.1 - Interwencja w sektorze pszczelarstwie - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarstwiej

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 6.1
Nazwa interwencji	Interwencja w sektorze pszczelarstwiej - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarstwiej
Typ interwencji	ADVIBEES(55(1)(a)) - usługi doradcze, pomoc techniczna, szkolenia, informacje i wymiana najlepszych praktyk, w tym poprzez tworzenie sieci kontaktów, dla pszczelarzy i organizacji pszczelarzy
Wspólny wskaźnik produktu	O.37. Liczba działań lub jednostek na rzecz utrzymania lub doskonalenia pszczelarstwa

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 8.	Podnoszenie kwalifikacji, cyfrowych, rynkowych i technologicznych, profesjonalne wsparcie doradcze	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Jedną z przyczyn słabej kondycji sektora pszczelarskiego jest jego słabe zorientowanie na rynek oraz słabe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację. Dlatego, istotny również ze względu na środowisko sektor pszczelarski będzie wspierany poprzez, między innymi, rozwój kapitału ludzkiego w ramach szkolenia dla producentów sektora pszczelarskiego. Jak wskazano w analizie SWOT, istotnym zagrożeniem jest niski poziom świadomości i orientacji rynkowej znacznej części producentów rolnych. Szkolenia skierowane do pszczelarzy przyczynią się do ograniczenia tego zagrożenia.

O pomoc może podmiot mający co najmniej 3-letnie doświadczenie w organizowaniu szkoleń dla pszczelarzy.

Uczestnikiem szkolenia może być:

- pszczelarz (podmiot prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*), wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421);
- osoba, która złoży oświadczenie, że planuje prowadzić działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*), i wystąpić o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421). Tematyka szkoleń dotyczy przede wszystkim:

1. prowadzenia gospodarki pasiecznej;
2. chorób pszczół i ich zwalczania oraz zapobiegania;
3. biologii rodziny pszczoł;
4. pożytków i produktów pszczelich;
5. marketingu i pozycjonowania na rynku produktów;
6. ekonomiki gospodarki pasiecznej; 7. wędrowniej gospodarki pasiecznej.

Tematy szkoleń pszczelarskich obejmujące inny niż wyżej wyszczególniony zakres, nie mogą przekroczyć 30% godzin szkoleniowych. **Beneficjent**

I. Organizacje pszczelarskie działające w formie:

1. związków pszczelarskich;
2. stowarzyszeń pszczelarzy;
3. zrzeszeń pszczelarzy;
4. spółdzielni pszczelarskich;

II. Jednostki Doradztwa Rolniczego

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Refundacji podlegają koszty poniesione w trakcie danego roku pszczelarskiego

Refundacja do 100% określonych kosztów netto (bez VAT) szkoleń pszczelarzy i osób planujących założenie pasieki.

Przykładowe koszty podlegające refundacji to w szczególności:

- najem sal do celów szkolenia,
- materiały szkoleniowe,
- wynagrodzenie wykładowców,
- wyżywienie uczestników,

W ramach interwencji planuje się realizację 50 działań co pozwoli na wsparcie 50 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 10 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 22 000,00 euro na beneficjenta (11 000,00 euro ze środków UE).

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Niniejsza Interwencja, dotycząca udzielania pomocy na podnoszenie poziomu wiedzy pszczelarskiej, jest zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa gdyż dotyczy działań na rzecz rolnictwa. Nie wpływa ona na wielkość produkcji i nie zakłóca handlu.

9 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
6_1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej	Średnia		

Opis

6_1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej

Liczba szkoleń i konferencji.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń, w ramach interwencji planuje się realizację 50 działań co pozwoli na wsparcie 50 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 10 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 22 000,00 euro na beneficjenta (11 000,00 euro ze środków UE).

10 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
6_1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	11 000,00	11 000,00	11 000,00	11 000,00	11 000,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)						
	O.37 (jednostka: Działania)	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00	550 000,00
OGÓLEM	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	220 000,00	220 000,00	220 000,00	220 000,00	220 000,00	1 100 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00	550 000,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PL

367

PL

INVAPI(55(1)(b)) - - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania

I 6.2 - Interwencja w sektorze pszczelarstwie – inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych.

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 6.2
Nazwa interwencji	Interwencja w sektorze pszczelarstwie – inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych.
Typ interwencji	INVAPI(55(1)(b)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania
Wspólny wskaźnik produktu	O.37. Liczba działań lub jednostek na rzecz utrzymania lub doskonalenia pszczelarstwa

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalenie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 3.	Ułatwienie dostępu do kapitału m.in. na rzecz inwestycji poprawiających konkurencyjność w rolnictwie	pożądana (+)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W analizie SWOT dla Celu 2 wskazano na niską innowacyjność i zaawansowanie technologiczne produkcji rolnej. Innowacyjne technologie produkcyjne stosują przede wszystkim duże i wyspecjalizowane gospodarstwa rolne. W ramach niniejszego rodzaju interwencji pszczelarskiej wsparcie jest nakierowane na modernizację gospodarstw pasiecznych. Podjęcie powyższej interwencji poprawi konkurencyjność gospodarstw pasiecznych oraz poprawi jej opłacalność. W dłuższej perspektywie poprawi atrakcyjność podejmowania tego rodzaju działalności.

Interwencją może być objęty pszczelarz będący producentem produktów pszczelich, spełniający następujące warunki:

- prowadzi działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*), i jest wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421);
- umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego); □ posiadający co najmniej 10 pni pszczelich.

Pomoc w pełnej wysokości i w pierwszej kolejności będzie udzielana dla młodych pszczelarzy tj. tych którzy nie ukończyli 40 roku życia. **Beneficjent** I.Pszczelarz, producent produktów pszczelich.

II.Pszczelarz, producent produktów pszczelich może się ubiegać o pomoc również za pośrednictwem organizacji pszczelarskiej działającej w formie:

- 1) związków pszczelarskich;
- 2) stowarzyszeń pszczelarzy;
- 3) zrzeszeń pszczelarzy;
- 4) spółdzielni pszczelarskich;
- 5) grup producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Refundacji podlegają koszty poniesione w trakcie danego roku pszczelarskiego. Refundacja do 60% kosztów netto zakupu nowego sprzętu pszczelarskiego, maszyn i urządzeń wykorzystywanych na potrzeby gospodarki pasiecznej.

Inwestycje będą nakierowane na modernizację i unowocześnianie gospodarstw pasiecznych, przyczyniając się do poprawy efektywności produkcji pasiecznej.

Przykładowe koszty podlegające refundacji to w szczególności zakup:

- miodarek (maszyny do wirowania miodu),
- odstojników,
- dekrystalizatorów,
- stołów do odsklepiania plastrów, - urządzeń do kremowania miodu,
- wózków ręcznych do transportu uli,
- wialni do pyłku

Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu beneficjentowi w okresie jednego roku pszczelarskiego nie może przekroczyć 100 zł w przeliczeniu na jeden posiadany pień pszczeli i nie więcej niż 15 000 zł.

W ramach interwencji planuje się realizację 6 200 działań co pozwoli na wsparcie 6 200 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 1 240 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 3 335,48 euro na beneficjenta (1 667,74 euro ze środków UE).

Organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji), do 4% kwoty wsparcia udzielonej pszczelarzom za ich pośrednictwem, jednak kwota ta nie może przekraczać 65 zł w przeliczeniu na tego pszczelarza.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Uwaga! Interwencje na podstawie art. 55 ust. 1 lit. b) ppkt (i) i (ii) muszą, na podstawie art. 10 i załącznika II, być zgodne z kryteriami kategorii zielonej WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Amber Box.

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00	10 340 000,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PL

371

PL

I 6.3 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi.

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 6.3
Nazwa interwencji	Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi.
Typ interwencji	INVAPI(55(1)(b)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania
Wspólny wskaźnik produktu	O.37. Liczba działań lub jednostek na rzecz utrzymania lub doskonalenia pszczelarstwa

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.35 Odsetek uli otrzymujących wsparcie w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W analizie SWOT dla Celu 2 wskazano na stosunkowo niską efektywność wykorzystania czynników wytwórczych w rolnictwie. W przypadku działalności pszczelarskiej jednym z istotniejszych czynników ograniczającym efektywność wykorzystania czynników wytwórczych jest powszechne występowanie choroby pszczoł, warrozy. W ramach tego rodzaju interwencji pszczelarskiej wsparcie jest nakierowane na walkę z tą chorobą w formie refundacji leków warrozbójczych.

Interwencją może być objęty pszczelarz producent produktów pszczelich - podmiot prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczoł (*Apis mellifera*), wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421). Pomoc jest przyznawana do:

- zakupu produktów leczniczych weterynaryjnych warrozbójczych;
- nabycia produktów leczniczych do walki z warrozą, zawierających substancje czynne wymienione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.6.2018, str. 1) – w przypadku pasiek, których właściciele posiadają certyfikat produkcji metodami ekologicznymi.

Ilość refundowanych produktów leczniczych weterynaryjnych dla pszczelarza producenta produktów pszczelich powinna być zgodna z zaleceniem lekarza weterynarii.

Refundacja kosztów zakupu produktów leczniczych weterynaryjnych będzie wypłacana, jeżeli obrót lekami odbędzie się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Beneficjent

Pszczelarz, producent produktów pszczelich prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczoł, który może się ubiegać o pomoc za pośrednictwem organizacji pszczelarskiej działającej w formie: 1) związków pszczelarskich;

2) stowarzyszeń pszczelarzy;

3) zrzeszeń pszczelarzy;

4) spółdzielni pszczelarskich;

5) grup producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Refundacji podlegają koszty poniesione w trakcie danego roku pszczelarskiego.

Refundacja do 90% kosztów netto zakupu środków leczniczych warrozbójczych w ilości zgodnej z zaleceniem lekarza weterynarii.

W ramach interwencji planuje się realizację 7 125 działań co pozwoli na wsparcie 7 125 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 1 425 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 2 221,75 euro na beneficjenta (1 110,87 euro ze środków UE).

Organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji), do 4% kwoty wsparcia udzielonej pszczelarzom za ich pośrednictwem, jednak kwota ta nie może przekraczać 30 zł w przeliczeniu na tego pszczelarza.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Uwaga! Interwencje na podstawie art. 55 ust. 1 lit. b) ppkt (i) i (ii) muszą, na podstawie art. 10 i załącznika II, być zgodne z kryteriami kategorii zielonej WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja

spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Niniejsza Interwencja, dotycząca udzielania pomocy na walkę z warrozą produktami leczniczymi, jest zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa gdyż dotyczy działań na rzecz rolnictwa. Nie wpływa ona na wielkość produkcji i nie zakłóca handlu.

PL

373

PL

PL

522

PL

	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00
PL	374		PL			

I 6.4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 6.4
Nazwa interwencji	Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej
Typ interwencji	INVAPI(55(1)(b)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania
Wspólny wskaźnik produktu	O.37. Liczba działań lub jednostek na rzecz utrzymania lub doskonalenia pszczelarstwa

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.35 Odsetek uli otrzymujących wsparcie w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Powyższy rodzaj interwencji wychodzi naprzeciw stosunkowo niskiej efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w rolnictwie, wskazanej w analizie SWOT dla Celu 2. Jednym ze sposobów podniesienia efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w produkcji pasiecznej jest wykorzystanie możliwie największej liczby pożytków pszczelich. Takiemu działaniu sprzyja prowadzenie gospodarki wędrownej umożliwiającej przemieszczanie pni pszczelich na pożytki. W ramach powyższego rodzaju interwencji pszczelarskiej wsparcie jest nakierowane na ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej.

Interwencją może być objęty pszczelarz, będący producentem produktów pszczelich, spełniający następujące warunki:

- prowadzi działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*), wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421);
- umieszcza na rynku produkty pszczele zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego);
- posiada co najmniej 25 pni pszczelich – warunek w przypadku ubiegania się o pomoc na zakup przyczep (lawet) do przewozu uli, urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli, wag pasiecznych, elektryzatorów (pastuchów elektrycznych), lokalizatorów GPS uli;

PL

375

PL

- posiadający co najmniej 150 pni pszczelich – warunek w przypadku ubiegania się o pomoc na zakup ładowarek, mini ładowarek oraz innych wózków samojezdnych umożliwiających załadunek i rozładunek uli.

Pomoc w pełnej wysokości i w pierwszej kolejności będzie udzielana dla młodych pszczelarzy tj. tych którzy nie ukończyli 40 roku życia. **Beneficjent**

Pszczelarz, producent produktów pszczelich

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

PL

526

PL

Refundacji podlegają koszty zakupu: -

przyczep (lawet)

-nowych maszyn i urządzeń służących do prowadzenia gospodarki wędrowniej.

Przykładowe koszty podlegające refundacji to w szczególności zakup:

- urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli,
- wag pasiecznych,
- elektryzatorów (pastuchów elektrycznych), - lokalizatorów GPS uli,
- mini ładowarek oraz innych wózków samojezdnych umożliwiających załadunek i rozładunek uli.

Refundacji podlegają koszty poniesione w trakcie danego roku pszczelarskiego. **Refundacja**

do 60% kosztów netto zakupu.

Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu producentowi produktów pszczelich w okresie jednego sezonu pszczelarskiego nie może przekroczyć:

- 150 zł w przeliczeniu na jeden posiadany pień pszczeli w przypadku pszczelarza posiadającego 25-150 pni pszczelich;
- 200 zł w przeliczeniu na jeden posiadany pień pszczeli w przypadku pszczelarza posiadającego powyżej 150 pni pszczelich i nie więcej niż 40 000 zł.

W ramach interwencji planuje się realizację 300 działań co pozwoli na wsparcie 300 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 60 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 8 883,33 euro na beneficjenta (4 441,66 euro ze środków UE).

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Uwaga! Interwencje na podstawie art. 55 ust. 1 lit. b) ppkt (i) i (ii) muszą, na podstawie art. 10 i załącznika II, być zgodne z kryteriami kategorii zielonej WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Amber Box.

9 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
6_4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej	Średnia		R.35;

Opis

6_4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej

Pszczelarze

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń w ramach interwencji planuje się realizację 300 działań co pozwoli na wsparcie 300 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 60 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 8 883,33 euro na beneficjenta (4 441,66 euro ze środków UE).

10 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
6_4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	4 441,66	4 441,66	4 441,66	4 441,66	4 441,66	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)						
	O.37 (jednostka: Pszczelarze)	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00	1 332 500,00
OGÓLEM	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	533 000,00	533 000,00	533 000,00	533 000,00	533 000,00	2 665 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00	1 332 500,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PL

377

PL

PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - - działania mające na celu zachowanie lub zwiększenie obecnej liczby uli w Unii, w tym hodowla pszczół

I 6.5 - Interwencja w sektorze pszczelarstwie - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 6.5
Nazwa interwencji	Interwencja w sektorze pszczelarstwie - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół
Typ interwencji	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - działania mające na celu zachowanie lub zwiększenie obecnej liczby uli w Unii, w tym hodowla pszczół
Wspólny wskaźnik produktu	O.37. Liczba działań lub jednostek na rzecz utrzymania lub doskonalenia pszczelarstwa

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 7.	Pokonanie ograniczeń rozwojowych w produkcji małej skali – nowe technologie, modele organizacyjne.	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Powyższy rodzaj interwencji wychodzi naprzeciw stosunkowo niskiej efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w rolnictwie, wskazanej w analizie SWOT dla Celu 2. Jednym ze sposobów podniesienia efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w produkcji pasiecznej jest wykorzystanie możliwie największej liczby rodzin pszczelich. Takiemu działaniu sprzyja odbudowa i poprawa wartości użytkowej pszczół. Niniejszy rodzaj interwencji ma na celu poprawę wydajności i efektywności pasieki po zimowych osypach, pszczołami pochodzącymi z pasiek hodowlanych.

Producent produktów pszczelich w danym sezonie może otrzymać wsparcie do zakupu matek, pakietów i odkładów pszczelich łącznie, nie więcej niż 50% liczby aktualnie posiadanych przez niego pni pszczelich, w tym nie więcej niż 20% pakietów i odkładów pszczelich.

Interwencją może być objęty pszczelarz, spełniający następujący warunki:

- prowadzi działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*), wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421);
- umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego) - warunek nie dotyczy pszczelarzy posiadających nie więcej niż 10 pni pszczelich.

Refundacji podlegają koszty zakupu:

- a) matek pszczelich pochodzących z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi i rejestry, z pasiek hodowlanych, w których prowadzona jest ocena przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- b) odkładów lub pakietów pszczelich z matkami pszczelimi pochodzącymi z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi i rejestry, z pasiek hodowlanych, w których prowadzona jest ocena przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- c) odkładów lub pakietów pszczelich, od producentów którzy uzyskali rekomendację związków lub zrzeszeń pszczelarzy, gwarantujących między innymi, że matki pszczele w pakietach i odkładach pszczelich pochodzą z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi lub rejestry.

Refundacji podlegają koszy zakupu pszczół, z pasiek:

- a) które przed rozpoczęciem sprzedaży pszczół w danym roku pszczelarskim przedstawią agencji płatniczej aktualne zaświadczenie weterynaryjne o zdrowotności rodzin pszczelich, wystawione przez lekarza weterynarii wolnej praktyki, a zainteresowanym pszczelarzom, kopię takiego zaświadczenia,
- b) w których nie stwierdzono objawów klinicznych chorób pszczół, w szczególności warrozy, nosemozy, zgnilca amerykańskiego i europejskiego, chorób wirusowych oraz grzybicy wapiennej,
- c) w których na potrzeby związane z Interwencją wyprodukowano nie więcej łącznie niż 3 pakiety lub odkłady, w przeliczeniu na posiadany pień pszczeli.

Lista producentów matek, pakietów i odkładów pszczelich z pasiek których zakup pszczół podlega refundacji w danym sezonie, jest publikowana na stronie internetowej i aktualizowana przez agencję płatniczą.

Kwota pomocy dla beneficjenta nie może przekroczyć 10 000 zł rocznie.

Beneficjent

Pszczelarz, producent produktów pszczelich prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół, który może się ubiegać o pomoc za pośrednictwem organizacji pszczelarskiej działającej w formie:

- związków pszczelarskich;
- stowarzyszeń pszczelarzy;
- zrzeszeń pszczelarzy;
- spółdzielni pszczelarskich; grup producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Refundacji podlegają koszty poniesione w trakcie danego roku pszczelarskiego.

Refundacja do 70% kosztów netto zakupu pszczół.

W ramach interwencji planuje się realizację 3 940 działań co pozwoli na wsparcie 3 940 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 788 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 2223,35 euro na beneficjenta (1 111,67 euro ze środków UE).

Organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji), do 4% kwoty wsparcia udzielonej pszczelarzom za ich pośrednictwem, jednak kwota ta nie może przekraczać 30 zł w przeliczeniu na tego pszczelarza.

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Amber Box.

9 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
6_5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół	Średnia		

Opis

6_5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół

Pszczelarze

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń w ramach interwencji planuje się realizację 3 940 działań co pozwoli na wsparcie 3 940 beneficjentów.

Corocznie planuje się wsparcie po 788 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 2223,35 euro na beneficjenta (1 111,67 euro ze środków UE).

10 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
6_5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	1 111,67	1 111,67	1 111,67	1 111,67	1 111,67	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)						
	O.37 (jednostka: Pszczelarze)	788,00	788,00	788,00	788,00	788,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00	4 380 000,00
OGÓLEM	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	1 752 000,00	1 752 000,00	1 752 000,00	1 752 000,00	1 752 000,00	8 760 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00	4 380 000,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PL

381

PL

COOPAPI(55(1)(e)) - - współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami w zakresie wdrażania programów badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich

I 6.6 - Interwencja w sektorze pszczelarstwie – wsparcie naukowo-badawcze

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 6.6
Nazwa interwencji	Interwencja w sektorze pszczelarstwie – wsparcie naukowobadawcze
Typ interwencji	COOPAPI(55(1)(e)) - współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami w zakresie wdrażania programów badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich
Wspólny wskaźnik produktu	O.37. Liczba działań lub jednostek na rzecz utrzymania lub doskonalenia pszczelarstwa

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalenie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Jedną z przyczyn słabej kondycji sektora pszczelarskiego jest jego słabe zorientowanie na rynek oraz słabe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację. Zgodnie z analizą SWOT dla Celu 2, w zagrożeniach zidentyfikowano niski poziom nakładów na badania i prace rozwojowe w rolnictwie. Niniejszy rodzaj interwencji wychodzi na przeciw temu zagrożeniu. Wskazane obszary tematyczne kierunków prac badawczych pozytywnie przyczynią się do rozwoju sektora pszczelarskiego.

O wsparcie mogą ubiegać się jednostki naukowo-badawcze zajmujące się tematyką pszczelarską. Do głównych obszarów tematycznych wspieranych projektów będą zaliczane:

- zdrowie pszczół,
- jakość produktów pszczelich,
- innowacje w gospodarce pasiecznej.

W związku z szerokim spektrum możliwych badań i analiz, wnioski o wsparcie powinny zawierać szczegółowy ich opis, który pozwoli oszacować: - potencjalne korzyści dla pszczelarstwa,

- wielkość nakładów do potencjalnych korzyści.

Ostateczna kwalifikacja kosztów będzie oceniana dla każdego projektu indywidualnie.

W okresie roku wsparcie udzielone beneficjentowi na realizację danego projektu nie może przekroczyć 80 000 zł.

Beneficjent

Jednostki naukowo-badawcze zajmujące się tematyką pszczelarską.

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Refundacji podlegają koszty poniesione w trakcie danego roku pszczelarskiego.

Refundacja do 100% kosztów.

Przykładowe koszty podlegające refundacji to w szczególności koszty związane z obsługą i realizacją projektu, np.:

- wynagrodzenie personelu zaangażowanego w realizację projektu, - koszty delegacji, diet,
- zakup odczynników i niezbędnego sprzętu laboratoryjnego,
- zakup usług niezbędnych do zrealizowania projektu,

W ramach niniejszej interwencji nie przewiduje się refundacji kosztów inwestycyjnych.

W ramach interwencji planuje się realizację 50 działań co pozwoli na wsparcie 50 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 10 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 17 700,00 euro na beneficjenta (8 850 euro ze środków UE).

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Niniejsza Interwencja, dotycząca wsparcia naukowo-badawczego, jest zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa gdyż nie wpływa na wielkość produkcji i nie zakłóca handlu.

9 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu
6_6 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – wsparcie naukowo-badawcze	Średnia		

Opis

6_6 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – wsparcie naukowo-badawcze

Liczba beneficjentów

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń w ramach interwencji planuje się realizację 50 działań co pozwoli na wsparcie 50 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 10 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 17 700,00 euro na beneficjenta (8 850 euro ze środków UE).

10 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
6_6 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – wsparcie naukowo-badawcze	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	8 850,00	8 850,00	8 850,00	8 850,00	8 850,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)						
	O.37 (jednostka: Beneficjenci)	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00	442 500,00
OGÓLEM	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	177 000,00	177 000,00	177 000,00	177 000,00	177 000,00	885 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00	442 500,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PL

384

PL

**ACTQUAL(55(1)(g)) - - działania służące poprawie jakości produktów I 6.7. -
Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie badania jakości handlowej miodu**

oraz identyfikacja miodów odmianowych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 6.7.
Nazwa interwencji	Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych
Typ interwencji	ACTQUAL(55(1)(g)) - działania służące poprawie jakości produktów
Wspólny wskaźnik produktu	O.37. Liczba działań lub jednostek na rzecz utrzymania lub doskonalenia pszczelarstwa

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

Kod + opis CELU SEKTOROWEGO WPR

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis
Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis
Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Jedną z przyczyn słabej kondycji sektora pszczelarskiego jest jego słabe zorientowanie na rynek oraz słabe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację. Dlatego, istotny ze względu na środowisko sektor pszczelarski będzie wspierany w ramach niniejszej interwencji w kierunku badania jakości produktów pszczelarskich.

Wsparcie przewidziane dla analiz miodu nie będzie obejmowało analiz wykonanych w celu potwierdzenia spełniania standardowych wymagań dotyczących właściwości fizyko-chemicznych miodów, określonych w obowiązujących przepisach prawa, jak również analiz urzędowych.

Interwencją może być objęty pszczelarz, będący producentem produktów pszczelich, spełniający następujące warunki:

PL

385

PL

- prowadzi działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*), wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421);

- umieszcza na rynku produkty pszczele zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego); - posiada co najmniej 10 pni pszczelich.

Badania mogą dotyczyć jedynie analiz fizyko-chemicznych oraz analizy pyłkowej miodu.

W okresie roku beneficjent nie może otrzymać wsparcia wyższego niż 10 000 zł.

Beneficjent

Pszczelarz, producent produktów pszczelich

6 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Refundacji podlegają koszty: -
zakupu analiz fizyko-chemicznych

-analizy pyłkowej miodu.

Stawki analiz nie wyższe niż badań urzędowych

Refundacji podlegają koszty poniesione w trakcie danego roku pszczelarskiego.

Refundacja do 90% kosztów netto.

W ramach interwencji planuje się realizację 150 działań co pozwoli na wsparcie 150 beneficjentów. Corocznie planuje się wsparcie po 30 beneficjentów, zaś zakłada się, że średnia wartość takiego działania wyniesie 2 197,87 euro na beneficjenta (1 098,93 euro ze środków UE).

7 Dodatkowe informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

-

8 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 2 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - niniejsza Interwencja, dotycząca wspierania badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacji miodów odmianowych, jest zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa gdyż nie wpływa na wielkość produkcji i nie zakłóca handlu.

PL

542

PL

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	32 968,00	32 968,00	32 968,00	32 968,00	32 968,00	164 840,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PL

387

PL

5.3 Interwencje na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania

I 8.1. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.1.
Nazwa interwencji	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Obszary sieci Natura 2000 na terenie całego kraju.
Mając na uwadze, że obszary Natura 2000 mają wysoką wartość przyrodniczą, wskazane jest wdrażanie interwencji na wszystkich obszarach Natura 2000 w Polsce.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak

CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P5.	Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony	wymagana (++)	Częściowo
CS 6. P8.	Zapobieganie rozprzestrzenianiu gatunków inwazyjnych	się pożądana (+)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

R.33 Odsetek całkowitego obszaru Natura 2000 objętego wspieranymi zobowiązaniami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem tej interwencji jest utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony na obszarach Natura 2000:

- cennych siedlisk przyrodniczych (tj. zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, zalewowe łąki selernicowe i słonorośla, murawy, półnaturalne łąki wilgotne, półnaturalne łąki świeże, torfowiska),
- siedlisk lęgowych ptaków (tj. rycyka, kszycza, kwawodzioba, czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki, derkacza), których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej.

Wsparciem objęte są również siedliska marginalne z punktu widzenia działalności rolnej, ale istotne dla zachowania różnorodności biologicznej obszarów wiejskich (np. murawy). Trwałość tych siedlisk jest zależna od wykonywania ekstensywnych zabiegów agrotechnicznych.

W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności:

- stosowanie odpowiedniej liczby pokosów,
- ekstensywny wypas zwierząt,
- dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody.

Zakres wymogów różni się w zależności od przedmiotu ochrony – dostosowany jest do preferencji zagrożonych gatunków oraz charakteru siedlisk przyrodniczych.

We wszystkich wariantach beneficjent jest zobowiązany do realizacji wymogów dotyczących ekstensywnego użytkowania rolniczego, odbiegających od standardowej/zwykłej praktyki rolniczej, co powoduje ponoszenie dodatkowych kosztów i utratę dochodów. Szczegółowy zakres wymogów znajduje się w dalszej części tego rozdziału.

Zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na okres 5 lat.

Zobowiązania co do zasady są oparte na zarządzaniu (management-based), niemniej jednak w przypadku obszarów przyrodniczych tj. gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których wystąpiło zalanie lub podtopienie (potwierdzone z wykorzystaniem monitoringu satelitarnego), oprócz komponentu opartego na zarządzaniu zobowiązanie będzie zawierało drugi komponent oparty na rezultacie (result-based).

Interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom lub gatunkom:

1. Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe

2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
3. Murawy
4. Półnaturalne łąki wilgotne
5. Półnaturalne łąki świeże
6. Torfowiska
7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszczyk, krwawodziób, czajka)
8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego
9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki
10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza

We wdrażanie tej interwencji zaangażowani są eksperci przyrodniczy. Ich rolą jest stwierdzenie występowania danego siedliska lub gatunku ptaka.

Nie dotyczy to sytuacji gdy:

1. informacja o zasięgu występowania wodniczki i dubelta wynika z warstw cyfrowych (mapy) opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
2. plany ochrony (PO) lub plany zadań ochronnych (PZO) wskazują na danej działce działania ochronne dla konkretnego siedliska objętego wsparciem w ramach ww. wariantów.

Wybrane wymogi poszczególnych wariantów są uszczegóławiane przez eksperta przyrodniczego. Takiemu uszczegółowieniu podlegają terminy koszenia/ wypasu (ekspert może zawęzić taki termin w ramach terminu ogólnego, wskazanego dla danego wariantu) oraz wymogi, których opis wskazuje na możliwość (dopuszczalność) zastosowania indywidualnego podejścia w uzasadnionych przypadkach. W sytuacji gdy wymogi w ramach danego wariantu są sprzeczne z odpowiednimi działaniami ochronnymi określonymi w Planach Ochrony (PO) lub Planach zadań ochronnych (PZO) beneficjent:

- a) realizuje zobowiązanie zgodnie z ww. działaniami ochronnymi,
- b) realizuje zobowiązanie zgodnie z wymogami danego wariantu po uzyskaniu zgody właściwego podmiotu sprawującego nadzór nad danym obszarem chronionym.

W każdym przypadku ekspert doprecyzowuje wymogi zgodnie ze stwierdzonym stanem siedliska uwzględniając uwarunkowania lokalne (m.in. w celu zapewnienia braku sprzeczności z działaniami ochronnymi określonymi w szczególności w PO i PZO dla danego obszaru Natura 2000).

Realizacja powyższej interwencji wpisuje się w założenia Priorytetowych Ram Działań dla sieci Natura 2000.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Wymogi przekrojowe dla wszystkich wariantów siedliskowych i ornitologicznych:

- 1) obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) obowiązek posiadania dokumentacji przyrodniczej, stanowiącej identyfikację siedliska, sporządzonej przez eksperta przyrodniczego (jeśli siedlisko jest niezidentyfikowane);
- 3) zakaz: stosowania komunalnych osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania;
- 4) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin (w szczególności – inwazyjnych) z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 5) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu.
- 6) w przypadku występowania gatunków niepożądanych (określonych w dokumentach krajowych) wymogi poszczególnych wariantów dotyczące: terminów i częstotliwości koszenia, obowiązku pozostawiania części działki rolnej nieskoszonej oraz terminów i intensywności wypasu mogą być zmienione przez eksperta przyrodniczego w celu eliminacji lub ograniczenia występowania tych

gatunków. Zmiana ww. wymogów powinna być szczegółowo uzasadniona. Szczegóły dotyczące powyższych okoliczności oraz zakres możliwych zmian wymogów będą określone w dokumentach krajowych;

7) w przypadku użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego (dotyczy niedojadów): zebranie i usunięcie skoszonej lub wyciętej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;

8) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, a w przypadku wariantów ornitologicznych nie wpłyną również na obniżenie poziomu wód gruntowych w okresie lęgowym ptaków, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone i szczegółowo określone przez eksperta przyrodniczego;

Wymogi przekrojowe dla wszystkich wariantów siedliskowych:

1) zakaz włókowania w okresie od:

- a) 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.);
- b) 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);

2) zakaz: wałowania;

Wariant	Rodzaj użytkowania	Wymogi przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym				Wymogi przy użytkowaniu pastwiskowym				Wymogi specyficzne dla wariantu
		Koszenie częstotliwość	Koszenie - termin	Pozostawienie powierzchni nieskoszonych	Użytkowanie kośnopastwiskowe - termin wypasu, obsada i obciążenie	Wypas - termin	Wypas – obsada /obciążenie	Możliwość wypasu całorocznego koników polskich i koni huculskich	Wykaszenie niedojądów - termin	
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	kośne; w uzasadnionych przypadkach użytkowanie kośno-pastwiskowe	jeden pokos co roku, a w uzasadnionych przypadkach - co dwa lata	1 września - 31 października, a w uzasadnionych przypadkach 15 czerwca - 30 czerwca	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 0,5 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	wypas po pokosie od 1 września do 15 października, przy obsadzie do 0,5 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	nd	nd	nd	nd	Zakaz nawożenia, w tym wapnowania
Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	jeden lub dwa pokosy w roku	15 czerwca - 30 września	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	jeden pokos i wypas po pokosie nie później niż 15 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	1 maja - 15 października	obsada od 0,5 DJP do 1 DJP/ha i obciążenie do 10 DJP/ha	dopuszczalne przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	coroczne wykoszenie niedojądów od 15 lipca do 31 października	Zakaz nawożenia, w tym wapnowania
Murawy	pastwiskowe, a w uzasadnionych przypadkach kośne lub kośno-pastwiskowe	jeden pokos w roku, a w uzasadnionych przypadkach co dwa lata	1 sierpnia - 31 października	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 0,5 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	wypas od 1 maja do 15 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	1 maja - 15 października	obsada od 0,3 DJP do 1 DJP/ha i obciążenie do 10 DJP/ha	nd	wykaszenie niedojądów raz w roku lub raz na 2 lata, od 1 sierpnia do 31 października	Zakaz nawożenia, w tym wapnowania
Pólnaturalne łąki wilgotne	kośne, a w uzasadnionych przypadkach kośnopastwiskowe	jeden lub dwa pokosy w roku	15 czerwca - 30 września	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	jeden pokos i wypas po pokosie od 15 lipca do 15 października przy obsadzie do 0,5 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	nd	nd	nd	nd	Dopuszczalne jest nawożenie azotem do 60 kg N/rok. Zakaz wapnowania.

Pólnaturalne łąki świeże	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	jeden lub dwa pokosy w roku	15 czerwca do 30 września	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z	jeden pokos i wypas po pokosie nie później niż 15 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	1 maja - 15 października	obsada od 0,5 DJP do 1,0 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	dopuszczalne przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	coroczne wykoszenie niedojadów od 15 lipca do 31 października	

				pozostawiania powierzchni nieskoszonej						Dopuszczalne jest nawożenie azotem do 60 kg N/rok. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wapnowanie po wykonaniu analiz.
Torfowiska – wymogi kluczowe	kośne	· wycięcie zarośli i podrostu drzew w pierwszym roku od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku; · koszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów, lub usuwanie odrośli tych drzew i krzewów co roku lub raz na 2 lata, od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku; dopuszcza się pokos rzadziej niż raz na dwa lata w uzasadnionych przypadkach	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	· Zakaz nawożenia, w tym wapnowania; · zakaz: wydobywania torfu, zalesiania; · usuwanie odpadów pochodzenia antropogenicznego; · zakaz wykorzystywania sprzętu mechanicznego powodującego naruszenie wierzchniej warstwy gleby

Torfowiska - wymogi – kluczowe i uzupełniające Beneficjent realizuje również wymogi określone dla wariantu Torfowiska – wymogi kluczowe	kośne	raz, dwa lub trzy razy w ciągu 5 lat, jednak nie częściej niż co dwa lata W przypadku torfowisk z roślinnością ekspansywną (głównie trzcina) dopuszcza się koszenie coroczne	koszenie runi od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku	dopuszcza się pozostawienie do 20% powierzchni działki rolnej nieskoszonej	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Ochrona siedlisk łągowych rzadkich gatunków	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	Użytkowanie kośne: dwa pokosy w ciągu roku; dopuszcza się jeden pokos w roku	W przypadku stosowania	5-10 % powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne	wypas po pokosie nie później niż 31 października przy obsadzie od 0,5 do 2	· 10 maja - 30 listopada na obszarach	w okresie do dnia 20 lipca przy obsadzie od 0,2 do 1	dopuszczalne; w okresie od 10 maja do 20 lipca wypas przy	wykoszenie niedojadów nie rzadziej niż raz na dwa lata od 1	· zakaz wałowania, włókowania i stosowania gnojowicy w

ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób i czajka)		w przypadkusiedlisk o podłożu torfowym	dwóch pokosów w roku: · pierwszy 15 czerwca - 10 lipca, · drugi 15 sierpnia - 31 października W przypadku stosowania jednego pokosu w roku: 15 czerwca- 31 października. W przypadku użytkowania kośnopastwiskowego jeden pokos w terminie od 15 czerwca do 15 lipca	zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	DJP/ha lub od 0,2 do 1 DJP/ha w przypadku siedlisk o podłożu torfowym i obciążeniu do 10 DJP/ha	poniżej 300 m n.p.m. lub · 20 maja do 30 września na obszarach powyżej 300 m n.p.m.,	DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, a po 20 lipca przy obsadzie do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha;	obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, po dniu 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha;	sierpnia do 15 listopada	terminie od 1 marca do 1 sierpnia; · dopuszczalne jes nawożenie azotem do 60 kgN/rok (przy użytkowaniu kośnym) · dopuszczalne jes wapnowanie · zakaz stosowania innych zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego. · W pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk dopuszcza się: a) przy użytkowaniu kośnym i kośnopastwiskowym - wykonanie 3 pokosów w roku w okresie od 15 czerwca do 30 listopada - brak obowiązku pozostawienia nieskoszonej

										powierzchni działk rolnej;
										b) przy użytkowaniu pastwiskowym zwiększenie obsad
										zwierząt do 3 DJP/ha i obciążeni do 10 DJP/ha;

Ochrona siedlisk łęgowych dubelta i kulika wielkiego	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	Użytkowanie kośne: dwa pokosy w roku; dopuszcza się jeden pokos w roku w przypadkusiedlisk o podłożu torfowym Użytkowanie kośno- pastwiskowe: jeden pokos w roku	W przypadku stosowania dwóch pokosów roku: · w przypadku kulika wielkiego - pierwszy pokos po 30 czerwca do 31 lipca, drugi pokos od 15 sierpnia do 31 października · w przypadku dubelta pierwszy pokos od 10 lipca do 31 lipca, drugi pokos od 15 sierpnia do 31 października W przypadku stosowania jednego pokosu w roku, oraz w przypadku użytkowania kośnopastwiskowego:	5-10% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej W przypadku ostoi dubelta w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym dopuszcza się pozostawianie 50% działki rolnej nieskoszonej lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata.	wypas po pokosie nie później niż 31 października przy obsadzie od 0,5 do 2 DJP/ha lub od 0,2 do 1 DJP/ha w przypadku siedlisk o podłożu torfowym i obciążeniu do 10 DJP/ha	30 maja - 30 listopada	w okresie do 20 lipca przy obsadzie od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, a po 20 lipca przy obsadzie do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	Dopuszczalne dla kulika wielkiego; w okresie od 10 kwietnia do 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, po dniu 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	wykoszenie niedojadów nie rzadziej niż raz na dwa lata od 1 sierpnia do 15 listopada	• zakaz wałowania włókowania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 sierpnia; • dopuszczalne jest nawożenie azotem do 60 kg N/rok (przy użytkowaniu kośnym) • dopuszczalne jest wapnowanie • zakaz stosowania innych zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 10 lipca w przypadku użytkowania pastwiskowego. · W pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk dopuszcza się: a) przy użytkowaniu kośnym i kośnopastwiskowym -

			· dla kulika wielkiego - pokos po 30 czerwca - do 31 października · dla dubelta pokos od 10 lipca do 31 października							wykonanie 3 pokosów w roku w okresie od 10 lipca do 31 października - brak obowiązku pozostawienia nieskoszonej powierzchni działki rolnej; b) przy użytkowaniu pastwiskowym zwiększenie obsady zwierząt do 3 t DJP/ha i obciążeni do 10 DJP/ha;
Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki	kośne lub kośnopastwiskowe	jeden pokos w roku lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata	15 sierpnia - 15 lutego kolejnego roku	W przypadku corocznego koszenia - 15-85% powierzchni działki rolnej;	wypas od 15 maja do 31 października, przy czym w okresie od 15 maja do 31 lipca przy obsadzie do 0,5 DJP/ha oraz obciążeniu do 10DJP/ha, a w okresie od 1 sierpnia do dnia 31 października przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha.	nd	nd	nd	nd	· zakaz nawożenia; · zakaz wapnowania; · zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 marca do terminu pierwszego pokosu.

Ochrona siedlisk łągowych derkacza	Kośne, kośnopastwiskowe	jeden pokos w roku;	1 sierpnia - 31 października	5-10% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	wypas po pokosie nie później niż do 31 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha, i obciążeniu do 10 DJP/ha.	nd	nd	nd	nd	· zakaz wałowania, włókania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 września; · dopuszcza się nawożenie azotem (do 60 kg

										N/ha/rok) w przypadku użytkowania kośnego; · dopuszcza się wapnowanie; · zakaz stosowania innych zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu; · W pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk dopuszcza się: - wykonanie 2 pokosów w roku w okresie od 1 sierpnia do 31 października - brak obowiązku pozostawienia nieskoszonej powierzchni działki rolnej;

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. w zakresie obowiązku utrzymywania trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek powierzchni trwałych użytków zielonych do powierzchni użytków rolnych, odpowiedniej ochrony terenów podmokłych i torfowisk, czy też zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000, a także do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. W przypadku tych interwencji nie istnieje ryzyko podwójnego finansowania, ponieważ interwencja ta będzie wdrażana na obszarach Natura 2000, a ww. praktyka w ramach ekoschematu poza nimi. Wymienione powyżej wymogi i interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz ochronę różnorodności biologicznej.

Interwencja, poprzez dodatkową płatność do obszarów niebędących użytkami rolnymi, które zostały zalane lub podtopione, będzie komplementarna w stosunku do ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent posiada użytki rolne lub obszary przyrodnicze (tj. obszary niebędące użytkami rolnymi, na których występują określone typy cennych siedlisk) o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha;
Obszar kwalifikowany - grunt (użytek rolny - trwały użytek zielony lub obszar niebędący użytkiem rolnym), na którym występuje cenne siedlisko lub gatunek uprawniony do wsparcia w ramach interwencji. Pomoc przysługuje do działek rolnych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Beneficjent

Rolnik, w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR lub posiadacz obszaru przyrodniczego.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

- Użytki rolnicze określone dla planu WPR
 Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne

Obszar kwalifikowany – grunt (użytek rolny- trwały użytek zielony lub obszar niebędący użytkiem rolnym), na którym występuje cenne siedlisko lub gatunek uprawniony do wsparcia w ramach interwencji.

Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis

GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.
GAEC02	Ochrona torfowisk i terenów podmokłych
GAEC09	Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod
SMR02	względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000. Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR03	Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa: art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 2 lit. b), art. 4 ust. 1, 2 i 4
SMR04	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: art. 6 ust. 1 i 2
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin: 1) art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097);   2) § 1 ust. 1 pkt 2,4, 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1 - 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097)   -wymogi dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin, w tym integrowanej ochrony roślin w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na bioróżnorodność.   Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów: 1) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne art. 105 ust. 1, art. 105a ust. 8, art. 105c ust. 1 i 2 – w zakresie odwołania do art. 105 a ust.8 – wymogi dotyczące stosowania nawozów w odpowiednich dawkach.

2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych, § 3) - wymogi dotyczące stosowania komunalnych osadów ściekowych. Inne odpowiednie wymogi krajowe:

1) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

-art. 33 ust. 1 i 2 – dotyczy podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000

-art. 15 ust 1 pkt 1 i pkt 7, art. 17 ust. 1 pkt 6, art. 24 ust. 1, pkt 3, 6, art. 45 ust. 1 pkt 4, art. 60 ust.6 pkt 3 – dotyczy działań, które są zakazane na obszarach chronionych w zakresie zmiany stosunków wodnych.

2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, § 6 ust 1, 3, 4) - dotyczy zakazów w stosunku do dziko występujących zwierząt w tym ptaków, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową.

3) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (§3 ust. 1 pkt 6 lit a, b, c, d, g) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (§ 3 ust 1 pkt 8 lit. g) - dotyczą ustalenia w ramach planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000 działań ochronnych, w tym wskazanie obligacyjnych działań ochronnych

4) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 15 ust. 1 pkt 6, 8, art. 17 ust. 1 pkt 4, art. 24 ust. 1 pkt 4, , art. 45 ust. 1 pkt 8 - dotyczy ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Interwencja „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000” wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ przepisy nie nakładają obowiązku stosowania praktyk rolniczych szczegółowo (precyzyjnie) dopasowanych na poziomie działek rolnych w danym gospodarstwie do potrzeb ochrony konkretnych cennych siedlisk lub gatunków.

Interwencja ta wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości i inne odpowiednie wymogi krajowe tj. 1) inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące działań w zakresie zmiany stosunków wodnych na obszarach chronionych ze względu na obowiązujący w ramach interwencji wymóg ograniczający możliwość zmiany stosunków wodnych;

2) SMR 2 oraz SMR 7 i SMR 8, a także inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującymi w jej ramach wymogami dotyczącymi ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz ograniczenia nawożenia i stosowania osadów ściekowych.

3) GAEC 2 (ze względu na szczegółowe wymogi dot. użytkowania i ograniczeń, inne niż zakaz zaorywania, na obszarach pofimkowych i na torfowiskach) i GAEC 9 (ze względu na szczegółowe wymogi dot. zakazu mechanicznego niszczenia struktury gleby), SMR 3 i SMR 4 (ze względu na szczegółowe wymogi dot. użytkowania wykraczające ponad działania ochronne obligatoryjne ustanowione w PZO/PO dla obszarów Natura 2000) oraz inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące: (i) podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, (ii) zakazów w stosunku do dziko występujących zwierząt w tym ptaków, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, (iii) ustalenia w ramach planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000 działań ochronnych, w tym wskazanie obligatoryjnych działań ochronnych oraz (iv) ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych (ze względu na obowiązujące w ramach interwencji szczegółowe wymogi w zakresie użytkowania gruntów na obszarach Natura 2000, ukierunkowane na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedliska lęgowe ptaków).

4) GAEC 1 ze względu na fakt, że zobowiązania w ramach interwencji są realizowana przede wszystkim na TUZ oraz ze względu na szczegółowe wymogi dot. zakazu mechanicznego niszczenia struktury gleby.

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Interwencje te poprzez ekstensywne użytkowanie wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz zagrożonych gatunków ptaków.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Objęta ZSZiK

Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

jednorazowa płatności ryczałtowe

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność roczna w formie zryczałtowanej - według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, przyznawana do powierzchni gruntu objętego zobowiązaniem. Stawki płatności

są zróżnicowane ze względu na rodzaj siedliska lub gatunek chroniony i wynikający z tego zakres zobowiązań. Stawka płatności:

- Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe - 1568 zł/ha
- Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla- 1452 zł/ha
- Murawy - 1612 zł/ha
- Półnaturalne łąki wilgotne – 1115 zł/ha
- Półnaturalne łąki świeże - 1497 zł/ha
- Torfowiska – 912 zł/ha (wymogi kluczowe), - 1536 (wymogi kluczowe i uzupełniające),
- Ochrona siedlisk łągowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszczyk, krwawodziób i czajka) -1055 zł/ha
- Ochrona siedlisk łągowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha
- Ochrona siedlisk łągowych wodniczki – 1555 zł/ha
- Ochrona siedlisk łągowych derkacza – 1055 zł/ha *

Beneficjentowi realizującemu zobowiązanie na obszarach niebędących użytkami rolnymi (i innymi niż murawy) przysługiwać będzie dodatkowa płatność (płatność oparta na rezultacie – “result-based”) w przypadku zalania lub podtopienia gruntu w wysokości 280 zł/ha. Informacja o podtopieniu lub zalaniu będzie oparta na monitoringu satelitarnym. Płatność będzie mogła zostać jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych. Wysokość rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od zakresu usług eksperckich niezbędnych na etapie poprzedzającym realizację zobowiązania.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność “retencyjna”, w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych.

W tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 %-dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na warianty).

* Określona na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów stawka płatności w wysokości 1465 zł/ha została obniżona do poziomu stawki dla ptaków siewkowych tj. do 1055 zł/ha. Populacja tego gatunku jest dość liczna, zaś jej trend długoterminowy nie wykazuje znacznych spadków liczebności populacji.

Metoda obliczania

Stawka płatności jest ustalona w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez beneficjenta wymogów, określonych dla tej interwencji (art. 70 ust. 4 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR)

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono utracony dochód z tytułu ekstensyfikacji produkcji (w tym zmniejszenie wartości siana) oraz koszty dodatkowe związane ze zbiorem biomasy.

W przypadku niektórych siedlisk przyrodniczych i siedlisk łągowych ptaków stawka płatności została pomniejszona o korzyści wynikające ze zmniejszonej wartości plonu spowodowanej opóźnieniem koszenia.

Dodatkowa płatność związana z wystąpieniem zalania lub podtopienia (oparta na rezultacie – “resultbased”) stanowi rekompensatę dodatkowej utraty wartości plonu.

Wysokość wsparcia została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB we współpracy z innymi krajowymi instytucjami naukowo-badawczymi. Certyfikat metodologii

kalkulacji stawek płatności dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń stanowi załącznik do Planu Strategicznego.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_1_5 - Pónaturalne łąki świeże	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_1 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_9 - Ochrona siedlisk łągowych dubelta i kulika wielkiego	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_2 - Zalewowe łąki sełernicowe i słonorośla	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_3 - Murawy	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_4 - Pónaturalne łąki wilgotne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_8 - Ochrona siedlisk łągowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_10 - Ochrona siedlisk łągowych wodniczki	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie
8_1_11 - Ochrona siedlisk łągowych derkacza	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_1_5 - Pónaturalne łąki świeże

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich

wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_1 - Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_9 - Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_3 - Murawy

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_4 - Półnaturalne łąki wilgotne

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych.

W tabeli finansowej dla wariantu wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_8 - Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób, czajka)

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_10 - Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_1_11 - Ochrona siedlisk lęgowych derkacza

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność “retencyjna”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant).

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
8_1_1 - Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		422,83	422,83	422,83	422,83	422,83		
	O.14 (jednostka: Hektary)		861,00	1 723,00	2 584,00	3 446,00	4 307,00		12 921,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		387,60	369,98	364,10	361,17	359,41		
8_1_10 - Ochrona siedlisk łągowych wodniczki (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		384,38	366,91	361,09	358,17	356,43		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		482,25	482,25	482,25	482,25	482,25		
	O.14 (jednostka: Hektary)		2 304,00	4 608,00	6 911,00	9 215,00	11 519,00		34 557,00
8_1_11 - Ochrona siedlisk łągowych derkacza (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		260,79	248,93	244,98	243,01	241,82		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		347,42	347,42	347,42	347,42	347,42		
	O.14 (jednostka: Hektary)		180,00	360,00	540,00	720,00	900,00		2 700,00
8_1_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		358,95	342,64	337,20	334,48	332,85		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		454,47	454,47	454,47	454,47	454,47		
	O.14 (jednostka: Hektary)		578,00	1 155,00	1 733,00	2 312,00	2 890,00		8 668,00

8_1_3 - Murawy (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	398,47	380,36	374,32	371,30	369,49	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	434,70	434,70	434,70	434,70	434,70	
	O.14 (jednostka: Hektary)	1 012,00	2 023,00	3 034,00	4 046,00	5 058,00	15 173,00
8_1_4 - Półnaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	275,62	263,09	258,91	256,83	255,57	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	300,67	300,67	300,67	300,67	300,67	
	O.14 (jednostka: Hektary)	6 858,00	13 714,00	20 572,00	27 430,00	34 287,00	102 861,00
8_1_5 - Półnaturalne łąki świeże (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	370,04	353,22	347,62	344,81	343,13	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	403,69	403,69	403,69	403,69	403,69	
	O.14 (jednostka: Hektary)	19 568,00	39 137,00	58 704,00	78 273,00	97 841,00	293 523,00

8_1_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	269,82	257,55	253,46	251,42	250,19	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	308,85	308,85	308,85	308,85	308,85	
	O.14 (jednostka: Hektary)	21,00	42,00	65,00	86,00	107,00	321,00
8_1_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	382,42	365,04	359,24	356,34	354,61	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	477,12	477,12	477,12	477,12	477,12	
	O.14 (jednostka: Hektary)	804,00	1 608,00	2 412,00	3 215,00	4 020,00	12 059,00
8_1_8 - Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób, czajka) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	260,79	248,94	244,99	243,01	241,83	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	347,42	347,42	347,42	347,42	347,42	
	O.14 (jednostka: Hektary)	18 858,00	37 716,00	56 575,00	75 433,00	94 291,00	282 873,00

8_1_9 - Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		333,02	317,88	312,84	310,31	308,80	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		426,16	426,16	426,16	426,16	426,16	
OGÓŁEM	O.14 (jednostka: Hektary)		1 842,00	3 685,00	5 527,00	7 370,00	9 212,00	27 636,00
	O.14 (jednostka: Hektary)		52 886,00	105 771,00	158 657,00	211 546,00	264 432,00	793 292,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		16 852 679,00	32 173 227,00	47 493 990,00	62 815 066,00	78 136 423,00	237 471 385,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		13 482 143,20	25 738 581,60	37 995 192,00	50 252 052,80	62 509 138,40	189 977 108,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)							
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)							
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)							

I 8.10. - Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.10.
Nazwa interwencji	Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.15. Liczba hektarów (leśnictwo) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Interwencja wdrażana na terenie całego kraju; we wszystkich regionach Polski występowały gleby marginalne, które zostały zalesione.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P4.	Zwiększenie różnorodności biologicznej lasów	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.30 Odsetek gruntów leśnych objętych zobowiązaniami w dziedzinie wspierania ochrony lasów i zarządzania usługami ekosystemowymi

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Beneficjenci realizują zobowiązania podjęte w ramach:

- PROW 2004-2006 dotyczące utrzymania zalesienia przez co najmniej 20 lat od wypłaty środków
- PROW 2007-2013 dotyczące utrzymania zalesienia przez co najmniej 15 lat od wypłaty środków
- PROW 2014-2020 dotyczące utrzymania zalesienia przez co najmniej 12 lat od wypłaty środków oraz jego pielęgnacji przez 5 lat zgodnie z wymogami planu zalesienia

i w związku z tym otrzymują:

- premię pielęgnacyjną (beneficjenci PROW 2014-2020), która rekompensuje poniesione dodatkowe koszty prac pielęgnacyjnych w nowo założonych uprawach leśnych oraz na gruntach zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej;
- premię zalesieniową (beneficjenci PROW 2004-2006, 2007-2013 i 2014-2020) do zalesionych gruntów, która rekompensuje utracony dochód z działalności rolniczej.

Dzięki tej pomocy realizowany jest cel główny zalesień, czyli sekwestracja dwutlenku węgla, jak również funkcje towarzyszące, jakimi są ochrona gleb i wód. Interwencja sprzyja zachowaniu ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych. Interwencja jest komplementarna z interwencją Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, ponieważ w momencie, gdy skończy się wypłata 5-letniej premii pielęgnacyjnej i drzewostan osiągnie odpowiednią fazę rozwoju, możliwe jest wsparcie w zakresie inwestycji zwiększających odporność lasów prywatnych poprzez wykonanie cięć pielęgnacyjnych.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Zgodnie z warunkami określonymi w ramach PROW 2004-2006, 2007-2013 i 2014-2020 premie pielęgnacyjne i zalesieniowe przysługują beneficjentom kontynuującym podjęte zobowiązania zalesieniowe. **Beneficjent**

Rolnik, będący właścicielem gruntu, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

FOREST RESEARCH INSTITUTE

Istnieje od 1930 roku / Established in 1930

02340208025318
RPW/35035/2022 N
MR/RW 2022-05-23

Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) zaświadcza, że kalkulacja stawek płatności w zakresie premii pielęgnacyjnych i premii zalesieniowej na potrzeby Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz analogicznych stawek premii zalesieniowych dla beneficjentów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, PROW 2007-2013 oraz PROW 2004-2006 przyznawanych od roku 2023 zostały wykonane z wyprzedzeniem na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody.

Obliczenia wykonano w sposób ekspercki na podstawie danych uzyskanych bezpośrednio z jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny i ośrodków doradztwa rolniczego zgodnie ze standardami stosowanymi w badaniach ekonomiczno-leśnych.

W związku z tym IBL potwierdza adekwatność i dokładność obliczeń tych stawek płatności.

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. Ekonomicznych

dr hab. Piotr Gółoś

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn, P.O. Box 10, Poland
Tel. +48 22 7150 300 ; Fax +48 22 7200 397 ; E-mail: ibl@ibles.waw.pl ; www.ibles.pl
KRS 0000039417 Regon 000115832 NIP PL 5250009200 Konto BH SA VI O/Warszawa nr 57 1030 1061 0000 0000 0078 8401

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

-

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

-

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

- jednorazowa płatności ryczałtowe

 Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc jest przyznawana w formie ryczałtu jako: **Premia zalesieniowa:** □ PROW 2004-2006 – 490 zł/ ha (w przypadku, gdy producent rolny uzyskuje mniej niż 20% dochodów z rolnictwa) lub 1 962 zł/ha (w przypadku, gdy producent rolny uzyskuje co najmniej 20% dochodów z rolnictwa).

□ PROW 2007-2013 – 1 438 zł/ha (dla gruntów kwalifikujących się do jpo) lub 1 962 zł/ha (dla gruntów niekwalifikujących się do jpo), □ PROW 2014-2020 – 1 438 zł/ha.

Premia pielęgnacyjna (beneficjenci PROW 2014-2020)

- A. Na gruntach w warunkach korzystnych – 1 075 zł/ha
- B. Na gruntach o nachyleniu powyżej 12° - 1 237 zł/ha
- C. Na gruntach erozyjnych – 1 358 zł/ha
- D. Na gruntach erozyjnych o nachyleniu powyżej 12° - 1 628 zł/ha
- E. Na gruntach innych niż rolne z wykorzystaniem sukcesji naturalnej – 794 zł/ha
- F. Na gruntach innych niż rolne o nachyleniu powyżej 12° z wykorzystaniem sukcesji naturalnej – 968 zł/ha
- G. Zabezpieczenie repelentami – 424 zł/ha

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

FOREST RESEARCH INSTITUTE

Istnieje od 1930 roku / Established in 1930

02340208025318
RPW/35035/2022 N
MR/RW 2022-05-23

Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) zaświadcza, że kalkulacja stawek płatności w zakresie premii pielęgnacyjnych i premii zalesieniowej na potrzeby Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz analogicznych stawek premii zalesieniowych dla beneficjentów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, PROW 2007-2013 oraz PROW 2004-2006 przyznawanych od roku 2023 zostały wykonane z wyprzedzeniem na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody.

Obliczenia wykonano w sposób ekspercki na podstawie danych uzyskanych bezpośrednio z jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny i ośrodków doradztwa rolniczego zgodnie ze standardami stosowanymi w badaniach ekonomiczno-leśnych.

W związku z tym IBL potwierdza adekwatność i dokładność obliczeń tych stawek płatności.

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. Ekonomicznych

dr hab. Piotr Gołos

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn, P.O. Box 10, Poland
Tel. +48 22 7150 300 ; Fax +48 22 7200 397 ; E-mail: ibl@ibles.waw.pl ; www.ibles.pl
KRS 0000039417 Regon 000115832 NIP PL 5250009200 Konto BH SA VI O/Warszawa nr 57 1030 1061 0000 0000 0078 8401

Metoda obliczania

Zgodnie z poszczególnymi PROW koszty utrzymania i pielęgnacji zalesienia ustalone zostały ryczałtowo, na hektar powierzchni zalesionej. Kalkulacja wysokości premii bazuje na uśrednionych kosztach związanych z pielęgnacją upraw leśnych młodych drzewostanów w różnych regionach kraju.

Przy wyliczeniu wysokości stawki płatności brano pod uwagę m.in. koszty: wykaszania chwastów, cięć pielęgnacyjnych, przerzedzania przegęszczonych partii samosiewów.

Przy wyliczeniu wysokości stawki premii zalesieniowej, brano pod uwagę wartość utraconych dochodów związanych z trwałym wyłączeniem gruntu z użytkowania rolnego.

Stawki zostały ujednolicone dla wszystkich beneficjentów będących rolnikami w następujący sposób:

- do poziomu 1 438 zł/ha/rok tj. wyliczonego dla okresu programowania 2023–2027 - beneficjentom, którzy są uprawnieni do płatności bezpośrednich,
- do poziomu 1 962 zł/ha/rok tj. do sumy stawki premii zalesieniowej i stawki płatności bezpośrednich - beneficjentom, którzy nie są uprawnieni do płatności bezpośrednich.

Beneficjentom z PROW 2004–2006, którzy uzyskali mniej niż 20% dochodów z rolnictwa (tzw. nie rolników) stawka została podwyższona do poziomu 490 zł/ha/rok, zgodnie z metodologią określenia tej stawki zapisaną w PROW 2004–2006, czyli na poziomie 4 krotnie mniejszym niż stawka przewidziana dla rolników.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Interwencja wykracza poza art. 42 TFUE w całości.

ABER

Pomoc zgodna z art. 32 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
- oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
- hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

-

Jaki jest okres umów?

20, 15 lub 12 lat - zgodnie z informacją wskazaną w sekcji 5 opisu interwencji.

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12 załącznika 2 WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)			2 723 371,20	11 536 129,60	4 024 399,20	18 283 900,00
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)						

PL

416

PL

I 8.11. - Rolnictwo ekologiczne

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.11.
Nazwa interwencji	Rolnictwo ekologiczne
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.17. Liczba hektarów lub liczba innych jednostek objętych wsparciem z tytułu rolnictwa ekologicznego
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P1.	Ochrona zasobów i poprawa jakości gleby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak

CS 9.P 2.	Zrównoważone stosowanie środków produkcji i poprawa bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.19 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, zmianowanie upraw, w tym z udziałem roślin strączkowych)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.29 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem w ramach WPR na rolnictwo ekologiczne z podziałem na utrzymywanie i konwersję

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Opis interwencji Rolnictwo ekologiczne to prowadzenie produkcji rolniczej w sposób łączący najkorzystniejsze dla środowiska praktyki, ochronę zasobów naturalnych, wysoki stopień różnorodności biologicznej, stosowanie wysokich standardów dotyczących dobrostanu zwierząt. Oferuje ono konsumentom wyroby wytwarzane przy użyciu substancji naturalnych i naturalnych procesów.

Celem interwencji jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w prawodawstwie unijnym i krajowym. Ekologiczne metody produkcji wpisują się w realizację celów szczegółowych tj. 9, 5, 6 i 4. Wsparciem w ramach interwencji objęte są powierzchnie w ramach następujących grup upraw: rolnicze, warzywne, zielarskie, sadownicze podstawowe, jagodowe, sadownicze ekstensywne, paszowe oraz TUZ, prowadzone zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego.

Ponadto, małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi o powierzchni UR nie większej niż 10 ha mogą otrzymać wsparcie w ramach interwencji na uproszczonych zasadach - płatność do hektara w jednakowej wysokości niezależnie od grupy upraw.

W ramach interwencji rolnicy mogą również otrzymać do każdego hektara zgłoszonego do płatności ekologicznych dodatkową premię za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej (zarówno w przypadku płatności ekologicznych do powierzchni ww. grup upraw, jak i w przypadku małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi).

Brak kryteriów wyboru operacji - wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania.

Zobowiązania w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne obejmują okres 5 lat.

Płatności ekologiczne w okresie konwersji, w ramach 5-letniego zobowiązania, przysługują nie dłużej niż przez okres pierwszych 3 lat realizacji zobowiązania obejmującego przez te 3 lata uprawy w okresie konwersji, z tym że jeżeli dany rolnik do danego gruntu otrzymał płatności ekologiczne w ramach analogicznych działań PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020 – do takiego gruntu przysługują płatności ekologiczne wg stawek określonych dla okresu po konwersji.

Płatności ekologiczne po okresie konwersji przysługują do upraw ekologicznych przez cały okres ubiegania się o wsparcie.

Szczegółowe zasady przyznawania płatności ekologicznych w ramach zobowiązań ekologicznych zostaną określone na poziomie przepisów krajowych.

Opis wymagań w ramach zobowiązań objętych interwencją

Wymagania w ramach interwencji:

- Obowiązek produkcji ekologicznej i odpowiednie przeznaczenie zbioru.
- Uprawa gatunków roślin określonych na poziomie przepisów krajowych.
- Posiadanie zwierząt – w przypadku płatności do upraw paszowych na gruntach ornych oraz do trwałych użytków zielonych.

- Posiadanie zwierząt w obsadzie 0,5-1,5 DJP na każdy hektar UR – w przypadku premii za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej.
- Zachowanie trwałych użytków zielonych (nie dotyczy pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi w przypadku TUZ innych niż cenne przyrodniczo).
- Posiadanie planu działalności ekologicznej.
- W przypadku podstawowych upraw sadowniczych, ekstensywnych upraw sadowniczych oraz upraw jagodowych: Uprawa gatunków w okresie owocowania, a w przypadku upraw niebędących w okresie owocowania - potwierdzenie, że do założenia tych upraw wykorzystano materiał nasadzeniowy odpowiedniej jakości.

Utrzymanie minimalnej obsady dla poszczególnych gatunków roślin z tolerancją do 10%.

Coroczne wykonywanie na plantacji zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych.

W ramach interwencji Rolnictwo ekologiczne zostaną wykorzystane pozytywne doświadczenia z funkcjonowania systemu doradztwa realizowanego w poprzednich okresach programowania (PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020). Jednym z wymogów w ramach interwencji jest obowiązek posiadania, przygotowanego przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego, planu działalności ekologicznej (analogicznie, jak dla działania PROW oraz działania PROW 2014-2020). Zadaniem doradcy rolnośrodowiskowego będzie również informowanie beneficjentów oraz udzielanie porad mających na celu jak najlepsze i najefektywniejsze wdrożenie interwencji w indywidualnym gospodarstwie rolnym. Rola doradcy jest szczególnie istotna w procesie edukowania beneficjentów interwencji, jako istotnego elementu przyczyniającego się do efektywnego wykorzystywania środków.

Szczegółowe wymagania dotyczące interwencji zostaną doprecyzowane w szczegółowych przepisach określających warunki przyznania pomocy. **Powiązanie z odpowiednim**

prawodawstwem:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie finansowania, zarządzania i monitorowania WPR i akty wykonawcze i delegowane
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych
- Ustawa o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej oraz rozporządzenia wykonawcze do ustawy **Komplementarność z innymi interwencjami obu filarów:**

Interwencja jest komplementarna (uzupełniająca się) z interwencjami w ramach płatności bezpośrednich przyczyniając się łącznie do realizacji zdefiniowanych potrzeb jak i szczegółowych celów UE.

Interwencja stanowi również dopełnienie zasad warunkowości poprzez realizację wymogów wykraczających ponad jej wymagania i tym samym cele szczegółowe UE są realizowane w szerszym zakresie. Dzięki zapewnieniu w ramach interwencji bazy paszowej dla zwierząt ekologicznych jest ona również komplementarna z ekoschematem – Dobrostan zwierząt, w ramach którego premiovane są zwierzęta utrzymywane w systemie rolnictwa ekologicznego. Ponadto, interwencja jest komplementarna z niektórymi interwencjami II filaru ukierunkowanymi na produkcję ekologiczną (np. interwencja dotycząca uczestnictwa w systemach jakości żywności) lub wprowadzającymi preferencje dla gospodarstw ekologicznych (np. inwestycje w gospodarstwach rolnych). Ponadto, z punktu widzenia realizacji celów klimatyczno-środowiskowych interwencja jest również komplementarna w skali kraju z pozostałymi interwencjami rolno-środowiskowo-klimatycznymi II filaru.

Interwencja stanowi jeden z elementów mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego poprzez wsparcie powierzchni upraw prowadzonych ekologicznymi metodami produkcji oraz premiovanie gospodarstw ekologicznych utrzymujących zwierzęta. **Inne istotne informacje:**

Szacowany dla interwencji poziom wskaźnika produktu czyli liczba hektarów wspieranych w ramach WPR objętych zobowiązaniami w zakresie konwersji lub utrzymania ekologicznych metod

produkcji uwzględnia dotychczasowe doświadczenia i trendy w zakresie wsparcia powierzchniowego dla rolnictwa ekologicznego tj. działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020. Uwzględnia on także planowany wzrost obecnie wspieranej w ramach tego działania powierzchni, co jest oczekiwanym

rezultatem uproszczeń w realizacji zobowiązań ekologicznych i podwyższenia stawek względem PROW 2014-2020. Poziom wskaźnika produktu nie jest jednak tożsamy z % udziałem UR objętych systemem rolnictwa ekologicznego - w odniesieniu do części gruntów objętych ekologicznymi metodami produkcji rolnicy nie korzystają z takiego rodzaju wsparcia w ramach WPR.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent

Rolnik, w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, objęty nadzorem jednostki certyfikującej w ramach systemu kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym.

Opis warunków kwalifikowalności/specyficznych warunków kwalifikowalności

- Beneficjent posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha.
- Obszar kwalifikowany – użytki rolne (grunty orne, trwałe użytki zielone, uprawy trwałe-sadownicze).
- Działka deklарowana do wsparcia o minimalnej powierzchni 0,1 ha.
- Prowadzenie ekologicznej produkcji rolnej zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 oraz ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.
GAEC02	Ochrona torfowisk i terenów podmokłych
GAEC03	Zakaz wypalania ściernisk, chyba że odbywa się to ze względów związanych ze zdrowiem roślin
GAEC06	Minimalna pokrywa glebowa, w celu uniknięcia niepokrycia gleby roślinnością w najwrażliwszych okresach
GAEC07	Zmianowanie upraw na gruntach ornym, z wyjątkiem roślin rosnących pod wodą
GAEC09	Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.

SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające
SMR08	dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

1. <u>PRODUKCJA METODAMI EKOLOGICZNYMI - ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN</u> Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin: (i) art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097); (ii): § 1 ust. 1 pkt 1-4, 6 i 2 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097).   2. <u>PRODUKCJA METODAMI EKOLOGICZNYMI - NAWOŻENIE</u> Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin: art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624 z póź. zm.). Inne prawo krajowe: art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.)   3. <u>PRODUKCJA METODAMI EKOLOGICZNYMI - ZAPOBIEGANIE ZANIECZYSZCZANIU ŚRODOWISKA</u> Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin: (i) art. 75 pkt 3 lit. a, art. 84 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624 z póź. zm.); (ii) § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. poz. 1311).   4. <u>WYMOGI DLA INTERWENCJI - ZACHOWANIE TUZ</u> Nieprzekształcanie występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Wymagania produkcji ekologicznej określone na poziomie przepisów UE m.in. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 wykraczają ponad powszechnie obowiązujące prawodawstwo. Ponadto wymagania specyficzne dla interwencji nie są zawarte ani w powszechnie obowiązującym prawodawstwie ani w wymaganiach systemu rolnictwa ekologicznego - tym samym zobowiązania w ramach interwencji wykraczają ponad wymagania obowiązujące rolników prowadzących konwencjonalne metody produkcji.

1. **PRODUKCJA METODAMI EKOLOGICZNYMI - ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN**

Prowadzenie produkcji rolnej, zgodnie z przepisami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848:

(i) zał. II cz. I pkt 1.10.1;

Zapobieganie szkodom wyrządzanym przez szkodniki i chwasty polega przede wszystkim na ochronie poprzez:

- ich naturalnych wrogów,
- wybór gatunków, odmian i heterogenicznego materiału,
- płodozmian,
- techniki uprawy, takie jak biofumigacja, metody mechaniczne i fizyczne, oraz

procesy termiczne, takie jak solaryzacja i, w przypadku upraw pod osłonami, płytka obróbka gleby

---

parą (do maksymalnej głębokości 10 cm).

(ii) zał. II cz. I pkt 1.10.2;

W przypadku gdy odpowiednia ochrona roślin przed szkodnikami nie jest możliwa z wykorzystaniem środków przewidzianych w pkt 1.10.1 (części I załącznika II do rozporządzenia (UE) 2018/848), lub w przypadku stwierdzonego zagrożenia dla uprawy, można stosować jedynie produkty i substancje dopuszczone do stosowania w produkcji ekologicznej na podstawie art. 9 i 24 i tylko w zakresie, w jakim jest to niezbędne. Podmioty zachowują dokumentację dowodzącą konieczności stosowania takich produktów.

(iii) art. 6 lit. d.

Utrzymywanie zdrowia roślin poprzez stosowanie środków zapobiegawczych, w szczególności takich jak dobór odpowiednich gatunków, odmian lub materiału heterogenicznego odpornych na szkodniki i choroby, odpowiedni płodozmian, metody mechaniczne i fizyczne oraz ochrona naturalnych wrogów szkodników.

SMR 7: Przestrzega się wymagań związanych z właściwym stosowaniem środków ochrony roślin, które obejmuje stosowanie zasad dobrej praktyki ochrony roślin i spełnianie warunków ustanowionych zgodnie z art. 31 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i podanych na etykietach. **SMR 8:** Dyrektywa 2009/128/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: [art. 5 ust. 2, art. 6 ust. 2, art. 9 ust. 2 i art. 8 ust. 1 do 5, art. 12 w odniesieniu do ograniczeń w zakresie stosowania pestycydów w obszarach chronionych określonych na podstawie ramowej dyrektywy wodnej i prawodawstwa Natura 2000, oraz art. 13 ust. 1 i 3 dotyczący postępowania z pestycydami i ich przechowywania oraz usuwania pozostałości].

2. PRODUKCJA METODAMI EKOLOGICZNYMI - NAWOŻENIE

Prowadzenie produkcji rolnej, zgodnie z przepisami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848:

(i) zał. II cz. I pkt 1.9.1;

W ekologicznej produkcji roślinnej stosuje się praktyki uprawy, które przyczyniają się do utrzymania lub zwiększenia ilości substancji organicznych w glebie, zwiększają jej stabilność i różnorodność biologiczną oraz zapobiegają zagęszczaniu i erozji gleby.

(ii) zał. II cz. I pkt 1.9.2;

Żyzność i aktywność biologiczna gleby jest utrzymywana i zwiększana:

- a) z wyjątkiem łąk i upraw wieloletnich na paszę – poprzez stosowanie wieloletniego płodozmiianu, w tym obowiązkową uprawę roślin bobowatych jako uprawę podstawową lub okrywową w ramach płodozmiianu i innych roślin na nawóz zielony;
- b) w przypadku szklarni lub upraw wieloletnich innych niż rośliny na paszę – poprzez stosowanie krótkoterminowej uprawy roślin na nawóz zielony i roślin strączkowych, a także stosowanie różnorodnych roślin; oraz
- c) we wszystkich przypadkach – poprzez stosowanie obornika lub materii organicznej, w obu przypadkach najlepiej przekompostowanych, pochodzących z produkcji ekologicznej.

(iii) zał. II cz. I pkt 1.9.3;

W przypadku gdy potrzeby żywieniowe roślin nie mogą być zaspokojone przy pomocy środków przewidzianych w pkt 1.9.1 i 1.9.2 (części I załącznika II do rozporządzenia (UE) 2018/848), można używać – tylko w koniecznym zakresie – wyłącznie nawozów i środków poprawiających właściwości gleby dopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej na podstawie art. 24. Podmioty zachowują dokumentację stosowania tych produktów.

(iv) zał. II cz. I pkt 1.9.4;

Całkowita masa odchodów zwierzęcych pochodzących od zwierząt gospodarskich, jak zdefiniowano w dyrektywie Rady 91/676/EWG, stosowanych w jednostkach produkcyjnych w okresie konwersji i ekologicznych jednostkach produkcyjnych jest taka, by ilość azotu nie przekraczała 170 kg rocznie na hektar użytków rolnych. Limit ten stosuje się wyłącznie do użycia obornika, suchego obornika i

odwodnionego nawozu od drobiu, kompostowanych odchodów zwierzęcych, w tym nawozu od drobiu, kompostowanego obornika i płynnych odchodów zwierzęcych.

(v) zał. II cz. I pkt 1.9.8.

Nie stosuje się mineralnych nawozów azotowych.

DKR 3: Zakaz wypalania ściernisk, chyba że odbywa się to ze względów związanych ze zdrowiem roślin.

DKR 6: Minimalna pokrywa glebowa, w celu uniknięcia niepokrycia gleby roślinnością w najwrażliwszych okresach.

DKR 7: Zmianowanie upraw na gruntach ornych, z wyjątkiem roślin rosnących pod wodą. Państwa członkowskie mogą wyłączyć z normy gospodarstwa:

- o powierzchni do 10 ha gruntów ornych;
- w których więcej niż 75% GO jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub ugorowanych lub stanowi sumę powyższych;
- w których więcej niż 75% UR stanowi TUZ lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych lub stanowi sumę powyższych.

SMR 2: Roczna dawka nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawiera nie więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

3. PRODUKCJA METODAMI EKOLOGICZNYMI - ZAPOBIEGANIE ZANIECZYSZCZANIU ŚRODOWISKA

Prowadzenie produkcji rolnej, zgodnie z przepisami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848: zał. II cz. I pkt 1.6.

Wszelkie stosowane techniki produkcji roślinnej zapobiegają zanieczyszczaniu środowiska lub ograniczają je do minimum.

4. WYMOGI DLA INTERWENCJI - ZACHOWANIE TUZ

DKR 9: Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000. **DKR 1:** Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.

DKR 2: Ochrona torfowisk i terenów podmokłych.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność jednorazowa płatności ryczałtowe

-

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Forma i wysokość wsparcia

Płatność roczna przyznawana do hektara powierzchni upraw prowadzonych metodami ekologicznymi. Typ płatności - art. 70 ust. 4 - płatności ustalone na podstawie poniesionych dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętych zobowiązań, tj. związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi.

Szacowane stawki płatności w przypadku: poszczególnych grup upraw:

- Upraw rolniczych: 1 697 zł/ha - w okresie konwersji; 1 571 zł/ha - po okresie konwersji

- Upraw warzywnych: 3 021 zł/ha - w okresie konwersji; 2 391 zł/ha - po okresie konwersji
- Upraw zielarskich: 1 856 zł/ha - w okresie konwersji/po okresie konwersji
- Podstawowych upraw sadowniczych: 3 105 zł/ha - w okresie konwersji; 1 961 zł/ha - po okresie konwersji
- Upraw jagodowych: 2 495 zł/ha – w okresie konwersji; 2 213 zł/ha - po okresie konwersji
- Ekstensywnych upraw sadowniczych: 1 326 zł/ha - w okresie konwersji/po okresie konwersji
- Upraw paszowych na gruntach ornych: 1 638 zł/ha - w okresie konwersji; 1 504 zł/ha - po okresie konwersji
- Trwałych użytków zielonych: 1 043 zł/ha - w okresie konwersji/po okresie konwersji innych płatności niż do grup upraw:
- Małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi - 1 640 zł/ha
- Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą - 573 zł/ha

Stawki płatności zostały zróżnicowane ze względu na grupy upraw - różniące się od siebie kierunki produkcji charakteryzują się odmienną wysokością i rodzajem ponoszonych kosztów oraz utraconych korzyści. Stawki płatności do poszczególnych grup upraw zostały również zróżnicowane ze względu na status uprawy, tj. czy znajduje się ona w okresie konwersji, czy też jest już uprawą ekologiczną (po okresie konwersji). Przy przechodzeniu na produkcję ekologiczną spadek dochodów jest wyższy, co wynika przede wszystkim z wyższego ryzyka spadku plonów i jednoczesnego braku możliwości sprzedaży wytworzonych produktów jako produkty ekologiczne.

Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi do 10 ha UR, zamiast płatności zróżnicowanych ze względu na grupę upraw i ich status mogą otrzymać płatność ekologiczną w jednakowej wysokości do każdego hektara UR (niezależnie od grupy upraw).

Poza płatnością do danego hektara zróżnicowaną ze względu na grupę upraw lub nie zróżnicowaną jak w przypadku małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi, możliwe jest otrzymanie dodatkowej płatności do danego ha w przypadku posiadania w gospodarstwie obsady zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha (premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą).

Szacowana stawka płatności będąca płatnością do hektara może być dodatkowo powiększona o koszty transakcyjne lub pomniejszona ze względu na degresywność płatności.

Koszty transakcyjne

Koszty transakcyjne stanowią częściową rekompensatę z tytułu kosztów kontroli gospodarstwa przeprowadzanej przez jednostkę certyfikującą w ramach systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym. Ubieganie się o zwrot kosztów transakcyjnych jest dobrowolne dla rolników. Wysokość kosztów transakcyjnych dla gospodarstw jest zróżnicowana ze względu na ich wielkość i ze względu na wysokość otrzymanej płatności ekologicznej (tj. ze względu na rodzaj upraw).

Degresywność płatności

Płatność ekologiczna jest przyznawana w wysokości:

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha; □ 75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha; □ 60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

W przypadku gospodarstw rolnych realizujących interwencję - Rolnictwo ekologiczne należy uwzględnić występowanie ekonomii skali. Na zjawisko to wskazują opracowania sporządzone w IERiGŻ-PIB na podstawie wyników monitoringu polskiego FADN, a także inne analizy sporządzane od wielu lat również w ośrodkach naukowych w Polsce, zajmujących się ekonomią rolnictwa.

Stwierdzono, że dodatkowe koszty, w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wykazują istotne zróżnicowanie w zależności od powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie. Większe gospodarstwa korzystają z efektu skali, co ze względu na ponoszenie niższych kosztów jednostkowych produkcji przekłada się na tworzenie przewagi konkurencyjnej dla takich gospodarstw. Natomiast w gospodarstwach małych i średnich efekt ten nie występuje, ponieważ ponoszą one wyższe jednostkowe koszty produkcji. Na podstawie doświadczeń z wdrażania działania poprzedzającego interwencję – Rolnictwo ekologiczne (tj. działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020) zauważalne jest, że przy wsparciu powierzchniowym dla rolnictwa ekologicznego przeważają właśnie małe i średnie gospodarstwa. Dla takich gospodarstw istotna jest możliwość pozyskiwania płatności bez stosowania degresywności stawek płatności, co z punktu widzenia efektu utraty plonu w produkcji ekologicznej pozwoli odpowiednio zrekompensować wyższe jednostkowe koszty produkcji, jakie są ponoszone w małych i średnich gospodarstwach. Natomiast większe gospodarstwa ekologiczne są w stanie skuteczniej rekompensować część efektu utraty plonów wyższym całkowitym poziomem produkcji, wynikającym z większej powierzchni, na której taka produkcja jest prowadzona. Degresywność kosztów, związaną m.in. z kosztami stałymi i transakcyjnymi oraz udziałem prac pomocniczo-przygotowawczo-zakończeniowych w całkowitym czasie wykonywania poszczególnych zabiegów produkcyjnych ma miejsce w odniesieniu do kosztów: (i) amortyzacji nowo nabytych przez gospodarstwa specjalistycznych maszyn, w tym o większej wydajności, (ii) wynajmu maszyn specjalistycznych, (iii) zakupu specjalistycznych środków produkcji (np. nasion, materiału szkółkarskiego, środków do ochrony biologicznej), (iv) efektów zwiększenia liczby upraw (wymóg płodozmianu), (v) wykonywania dodatkowych zabiegów produkcyjnych.

Powyższe zależności wskazują na zasadność zastosowanie następującej degresywności stawek: dla powierzchni od 0,1 do 50 ha - 100%, dla powierzchni powyżej 50 do 100 ha - 75%, a dla powierzchni powyżej 100 ha - 60%.

Zastosowanie degresywności płatności ekologicznych pozwoli również ukierunkować wsparcie na małe i średnie gospodarstwa ekologiczne.

W celu uniknięcia podwójnego finansowania, pomoc w ramach kosztów transakcyjnych przyznawana będzie pod warunkiem, że wnioskodawca nie jest beneficjentem interwencji dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich, tj.:

I. 13.7. – Zobowiązania dla beneficjentów poddziałania 3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności w części dotyczącej rolnictwa ekologicznego.

Metoda obliczania

Metoda obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia

Wysokości szacowanych stawek płatności stanowią pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy. Kalkulacje stawek płatności zostały opracowane przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (IERiGŻ-PIB), co potwierdza odpowiedni certyfikat.

Założenia przyjęte w kalkulacjach stawek płatności opracowanych przez IERiGŻ-PIB, odnośnie do wpływu ekologizacji produkcji na poniesione koszty i utracone dochody oparte są o ekspertyzy IERiGŻPIB oraz dane Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, polskiego FADN, GUS, ODR oraz konsultacje i szacunki eksperckie (Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach oraz Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich). Stawki płatności w ramach poszczególnych pakietów są wynikiem bilansu poszczególnych pozycji kosztów i korzyści związanych z rodzajem prowadzonej produkcji. W kalkulacjach stawek płatności wykorzystano dane z lat 2016-2018.

W kalkulacjach stawek dla pakietów dotyczących *upraw rolniczych* (w okresie konwersji i po okresie konwersji), w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego

---

plonu wyliczoną jako iloczyn średniej ważonej cen koszyka zbóż i różnicy plonów dla tego koszyka w gospodarstwach ekologicznych w porównaniu do gospodarstw konwencjonalnych. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono kwotę oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin) oraz oszczędności wynikające ze zmniejszenia zużycia oleju napędowego.

W kalkulacja stawek dla pakietów dotyczących *upraw warzywnych* (w okresie konwersji i po okresie

konwersji) w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego plonu, wyliczoną jako sumę wartości utraconego plonu dla 4 grup upraw warzywnych (I grupa: marchew jadalna, kapusta; II grupa: pomidory gruntowe; III grupa: cebula, kalafior oraz buraki ćwikłowe; IV grupa: ogórki gruntowe) z różnym poziomem procentowym utraty plonu dla każdej z tych grup, przy czym dla każdej z tych grup tak wyliczona wartość utraconego plonu została zważona w oparciu o udział tych 4 grup w powierzchni upraw warzywnych w latach 2016-2018. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy i kwotę wynikającą ze zwiększonego zużycia oleju napędowego. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono kwotę oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin). Współczynnik zmienności średniej ważonej standardowej wartości produkcji koszyka upraw warzywnych w makroregionach Polskiego FADN wykazuje zróżnicowanie statystycznie nieistotne stąd też nie jest uzasadnione różnicowanie stawek płatności w ujęciu regionalnym.

W kalkulacjach stawek dla pakietów dotyczących *upraw zielarskich* (w okresie konwersji i po okresie konwersji) w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego plonu, wyliczoną jako iloczyn cen skupu popularnych obecnie gatunków ziół (tj. nostrzyk żółty i rumianek pospolity) i zmniejszonej wielkości plonu tych ziół w przypadku przechodzenia na ekologiczne metody uprawy. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy oraz kwotę wynikającą ze zwiększonego zużycia oleju napędowego. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono kwotę oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin).

W kalkulacjach stawek dla pakietów dotyczących *podstawowych upraw sadowniczych* (w okresie konwersji i po okresie konwersji) w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego plonu, wyliczoną jako iloczyn określonego współczynnika procentowego i wartość krajowej produkcji owoców (tj. jabłek, gruszek, śliwek, wiśni, czereśni, brzoskwiń) ustalonej z uwzględnieniem średnich plonów poszczególnych gatunków owoców w dt/ha dla regionów FADN (tj. Pomorze i Mazury, Wielkopolska i Śląsk, Mazowsze i Podlasie, Małopolska i Pogórze) i dla Polski oraz średnich cen skupu za lata 2016-2018 na podstawie danych pochodzących z GUS. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy oraz kwotę wynikającą ze zwiększonego zużycia oleju napędowego. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono kwotę oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin). Współczynnik zmienności średniej ważonej standardowej wartości produkcji upraw sadowniczych w makroregionach Polskiego FADN wynosi 26 %, co oznacza, że wykazuje on zróżnicowanie statystycznie istotne. Jednakże nieuzasadnione jest różnicowanie stawek płatności w ujęciu regionalnym, gdyż wartość produkcji w gospodarstwach sadowniczych w regionie Pomorze i Mazury ma marginalny wpływ na wartość produkcji sadowniczej na poziomie całego kraju.

W kalkulacjach stawek dla pakietów dotyczących *upraw jagodowych* (w okresie konwersji i po okresie konwersji) w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego plonu, wyliczoną jako iloczyn określonego współczynnika procentowego i średniej wartości krajowej produkcji upraw jagodowych (tj. truskawek, malin, czarnych porzeczek, czerwonych porzeczek, borówek wysokich, agrestu). W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy oraz kwotę wynikającą ze zwiększonego zużycia oleju napędowego. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono kwotę oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin). Współczynnik zmienności średniej ważonej standardowej wartości produkcji koszyka upraw jagodowych w makroregionach Polskiego FADN wykazuje zróżnicowanie statystycznie nieistotne stąd też nieuzasadnione jest różnicowanie stawek płatności w ujęciu regionalnym.

W kalkulacjach stawek dla pakietów dotyczących *ekstensywnych upraw sadowniczych* (w okresie konwersji i po okresie konwersji) w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego plonu, wyliczoną jako iloczyn współczynnika procentowego i średniej wartości krajowej produkcji owoców pozyskiwanych z upraw ekstensywnych (aronii). W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy oraz kwotę wynikającą ze zwiększonego zużycia oleju

napędowego. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono kwotę oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin). Współczynnik zmienności średniej ważonej standardowej wartości produkcji dla aronii w makroregionach Polskiego FADN wykazuje słabe statystyczne zróżnicowanie tej cechy stąd nieuzasadnione jest różnicowanie stawek płatności w ujęciu regionalnym.

konwersji i po okresie konwersji) w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego plonu, wyliczoną jako iloczyn współczynnika procentowego i średniej wartości produkcji takich upraw. Przy wyliczaniu wartości produkcji upraw paszowych na gruntach ornych zostały wzięte pod uwagę powierzchnie m.in. kukurydzy na zielonkę, traw polowych na zielonkę, lucerny na zielonkę, koniczyny na zielonkę, seradeli i innych motylkowatych na zielonkę. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono również wartość niesprzedanej produkcji pasz objętościowych gdyż cała produkcja jest wykorzystywana do żywienia utrzymywanych zwierząt gospodarskich. Niemniej jednak ze względu na podatność na skutki zmian klimatu, jako poniesiony koszt została uwzględniona również kwota wynikająca z potrzeby zakupu dodatkowych pasz. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy oraz kwotę wynikającą ze zwiększonego zużycia oleju napędowego, a także wydatki związane z produkcją zwierzęcą dotyczące m.in. opłat za usługi weterynaryjne, kosztów inseminacji, przygotowania produktów pochodzenia zwierzęcego do sprzedaży i ich przechowywania. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono wartość sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego oraz kwotę oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin).

W kalkulacjach stawek dla pakietów dotyczących *trwałych użytków zielonych* (w okresie konwersji i po okresie konwersji) w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono wartość utraconego plonu siana oraz wartość niesprzedanej produkcji pasz objętościowych (gdyż cała produkcja jest wykorzystywana do żywienia utrzymywanych zwierząt gospodarskich). Niemniej jednak ze względu na podatność na skutki zmian klimatu, jako poniesiony koszt została uwzględniona również kwota wynikająca z potrzeby zakupu dodatkowych pasz. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono także wzrost nakładów pracy oraz kwotę wynikającą ze zwiększonego zużycia oleju napędowego, a także wydatki związane z produkcją zwierzęcą dotyczące m.in. opłat za usługi weterynaryjne, kosztów inseminacji, przygotowania produktów pochodzenia zwierzęcego do sprzedaży i ich przechowywania. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono wartość sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego oraz oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji (tj. sztucznych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin). W kalkulacjach stawek dla pakietu dotyczącego *małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi* w ramach którego rolnicy będą otrzymywać płatność w jednakowej wysokości niezależnie od rodzaju prowadzonej uprawy, stawkę ustalono jako średnią ważoną stawek płatności dla pakietów/wariantów z uwzględnieniem struktury upraw w latach 2016-2018 w gospodarstwach o powierzchni do 10 ha użytków rolnych.

Dostępne publikacje dotyczące zarządzania gospodarstwem ekologicznym (w tym prowadzenia produkcji zwierzęcej w takim gospodarstwie) wskazują, że przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha jest zabezpieczona w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa. Minimalna obsada zwierząt na poziomie 0,5 DJP/ha UR pozwala gospodarstwu w pełni bilansować mineralizującą się w procesie produkcji materię organiczną. Natomiast obsada na poziomie 1,5 DJP/ha pozwala potroić zasoby mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej w glebie i jednocześnie zachować w gospodarstwie produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej.

W kalkulacjach stawek dla pakietu dotyczącego *premię za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą* w ramach poniesionych kosztów i utraconych dochodów uwzględniono m.in. wartość produkcji roślinnej w gospodarstwie, która jest w całości przeznaczana na paszę. W ramach osiągniętych korzyści uwzględniono wartość sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego oraz oszczędności w kosztach zakupu obornika, który jest pozyskiwany od zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie.

Zakłada się możliwość rekalkulacji stawek płatności w trakcie wdrażania interwencji.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych.

degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla

interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Stawka płatności będzie ograniczona do dodatkowych kosztów lub utraconych dochodów wynikających z realizacji zobowiązań w ramach interwencji.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka

PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_11_1 - Uprawy rolnicze w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_2 - Uprawy rolnicze po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_3 - Uprawy warzywne w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_7 - Podstawowe uprawy sadownicze w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_9 - Uprawy jagodowe w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie

8_11_11 - Ekstensywne uprawy sadownicze w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie

8_11_14 - Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_15 - Trwale użytki zielone w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_12 - Ekstensywne uprawy sadownicze po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_18 - Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_4 - Uprawy warzywne po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie

8_11_8 - Podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_17 - Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_13 - Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_16 - Trwałe użytki zielone po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_6 - Uprawy zielarskie po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie
8_11_5 - Uprawy zielarskie w okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie

8_11_10 - Uprawy jagodowe po okresie konwersji	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.14; R.19; R.21; R.31; R.24; R.29;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_11_1 - Uprawy rolnicze w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_2 - Uprawy rolnicze po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów

związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_3 - Uprawy warzywne w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_7 - Podstawowe uprawy sadownicze w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_9 - Uprawy jagodowe w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_11 - Ekstensywne uprawy sadownicze w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_14 - Uprawy paszowe na gruntach ornym po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały

również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności.

8_11_15 - Trwałe użytki zielone w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności.

8_11_12 - Ekstensywne uprawy sadownicze po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności.

8_11_18 - Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_4 - Uprawy warzywne po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_8 - Podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność

płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_17 - Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_13 - Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_16 - Trwałe użytki zielone po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_6 - Uprawy zielarskie po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności.

8_11_5 - Uprawy zielarskie w okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność

płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności.

8_11_10 - Uprawy jagodowe po okresie konwersji

Wysokości szacowanej stawki płatności stanowi pełną rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności (poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą) mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degressywność płatności (poza płatnością z tytułu realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi oraz poza płatnością z tytułu Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w przypadku realizacji pakietu Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznym), to w tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych, pomniejszoną w niektórych przypadkach o odpowiednią kwotę wynikającą z degressywności płatności.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
8_11_1 - Uprawy rolnicze w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		372,39	372,39	372,39	372,39	372,39		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		457,62	457,62	457,62	457,62	457,62		
	O.17 (jednostka: Hektary)		33 816,00	111 591,00	199 004,00	173 448,00	99 499,00		617 358,00
8_11_10 - Uprawy jagodowe po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		485,62	485,62	485,62	485,62	485,62		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		596,76	596,76	596,76	596,76	596,76		
	O.17 (jednostka: Hektary)		995,00	3 282,00	5 853,00	6 405,00	7 251,00		23 786,00
8_11_11 - Ekstensywne uprawy sadownicze w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		290,98	290,98	290,98	290,98	290,98		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		357,57	357,57	357,57	357,57	357,57		
	O.17 (jednostka: Hektary)		432,00	1 425,00	2 542,00	2 215,00	1 271,00		7 885,00
8_11_12 - Ekstensywne uprawy sadownicze po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		290,98	290,98	290,98	290,98	290,98		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		357,57	357,57	357,57	357,57	357,57		
	O.17 (jednostka: Hektary)		533,00	1 758,00	3 135,00	3 745,00	4 928,00		14 099,00
8_11_13 - Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		359,44	359,44	359,44	359,44	359,44		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		441,71	441,71	441,71	441,71	441,71		
	O.17 (jednostka: Hektary)		8 717,00	28 767,00	51 300,00	44 712,00	25 649,00		159 145,00
8_11_14 - Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		330,04	330,04	330,04	330,04	330,04		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		405,57	405,57	405,57	405,57	405,57		

	O.17 (jednostka: Hektary)		8 879,00	29 302,00	52 255,00	64 021,00	87 433,00	241 890,00
8_11_15 - Trwałe użytki zielone w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		228,87	228,87	228,87	228,87	228,87	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		281,26	281,26	281,26	281,26	281,26	
	O.17 (jednostka: Hektary)		5 501,00	18 154,00	32 374,00	28 217,00	16 187,00	100 433,00

8_11_16 - Trwałe użytki zielone po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		228,87	228,87	228,87	228,87	228,87	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		281,26	281,26	281,26	281,26	281,26	
	O.17 (jednostka: Hektary)		3 724,00	12 288,00	21 914,00	28 786,00	43 096,00	109 808,00
8_11_17 - Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		386,97	386,97	386,97	386,97	386,97	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		442,25	442,25	442,25	442,25	442,25	
	O.17 (jednostka: Hektary)		3 839,00	12 668,00	22 591,00	23 721,00	24 670,00	87 489,00
8_11_18 - Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		120,09	120,09	120,09	120,09	120,09	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		128,76	128,76	128,76	128,76	128,76	
	O.17 (jednostka: Hektary)		15 350,00	50 654,00	90 333,00	94 849,00	98 643,00	349 829,00
8_11_2 - Uprawy rolnicze po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		344,74	344,74	344,74	344,74	344,74	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		423,64	423,64	423,64	423,64	423,64	
	O.17 (jednostka: Hektary)		24 498,00	80 844,00	144 172,00	186 887,00	275 249,00	711 650,00
8_11_3 - Uprawy warzywne w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		662,92	662,92	662,92	662,92	662,92	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		814,65	814,65	814,65	814,65	814,65	

	O.17 (jednostka: Hektary)		7 194,00	23 741,00	42 338,00	36 901,00	21 168,00	131 342,00
8_11_4 - Uprawy warzywne po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		524,68	524,68	524,68	524,68	524,68	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		644,76	644,76	644,76	644,76	644,76	
	O.17 (jednostka: Hektary)		1 423,00	4 697,00	8 376,00	16 349,00	34 212,00	65 057,00
8_11_5 - Uprawy zielarskie w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		407,28	407,28	407,28	407,28	407,28	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		500,49	500,49	500,49	500,49	500,49	
	O.17 (jednostka: Hektary)		707,00	2 334,00	4 162,00	3 628,00	2 081,00	12 912,00
8_11_6 - Uprawy zielarskie po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		407,28	407,28	407,28	407,28	407,28	

	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		500,49	500,49	500,49	500,49	500,49	
	O.17 (jednostka: Hektary)		1 407,00	4 643,00	8 280,00	9 436,00	11 506,00	35 272,00
8_11_7 - Podstawowe uprawy sadownicze w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		681,36	681,36	681,36	681,36	681,36	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		837,30	837,30	837,30	837,30	837,30	
	O.17 (jednostka: Hektary)		297,00	982,00	1 751,00	1 526,00	875,00	5 431,00
8_11_8 - Podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		430,32	430,32	430,32	430,32	430,32	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		528,81	528,81	528,81	528,81	528,81	
	O.17 (jednostka: Hektary)		321,00	1 059,00	1 888,00	2 294,00	3 098,00	8 660,00
8_11_9 - Uprawy jagodowe w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		547,50	547,50	547,50	547,50	547,50	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		672,81	672,81	672,81	672,81	672,81	

OGÓŁEM	O.17 (jednostka: Hektary)	247,00	814,00	1 452,00	1 265,00	728,00	4 506,00
	O.17 (jednostka: Hektary)	102 530,00	338 349,00	603 387,00	633 556,00	658 901,00	2 336 723,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	40 158 502,00	132 523 673,00	236 332 998,00	245 759 750,00	250 147 798,00	904 922 721,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	22 087 176,10	72 888 020,15	129 983 148,90	135 167 862,50	137 581 288,90	497 707 496,55
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)						
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)						
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)						

I 8.2. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.2.
Nazwa interwencji	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Cały kraj (poza obszarami Natura 2000).

Mając na uwadze, że obszary mające wysoką wartość przyrodniczą znajdują Natura 2000, wskazane jest wdrażanie interwencji poza tymi obszarami na t

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najbliższych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak

CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P5.	Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony	wymagana (++)	Częściowo
CS 6. P8.	Zapobieganie rozprzestrzenianiu się gatunków inwazyjnych	pożądana (+)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem tej interwencji jest utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony poza obszarami Natura 2000:

- cennych siedlisk przyrodniczych (tj. zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, zalewowe łąki selernicowe i słonorośla, murawy, półnaturalne łąki wilgotne, półnaturalne łąki świeże, torfowiska),
- siedlisk lęgowych ptaków (tj. rycyka, kszyka, kwawodzioba, czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki, derkacza), których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej.

Wsparcie objęte są również siedliska marginalne z punktu widzenia działalności rolnej, ale istotne dla zachowania różnorodności biologicznej obszarów wiejskich (np. murawy). Trwałość tych siedlisk jest zależna od wykonywania ekstensywnych zabiegów agrotechnicznych.

W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności:

- stosowanie odpowiedniej liczby pokosów,
- ekstensywny wypas zwierząt,
- dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody.

Zakres wymogów różni się w zależności od przedmiotu ochrony – dostosowany jest do preferencji zagrożonych gatunków oraz charakteru siedlisk przyrodniczych.

W wszystkich wariantach beneficjent jest zobowiązany do realizacji wymogów dotyczących ekstensywnego użytkowania rolniczego, odbiegających od standardowej/zwykłej praktyki rolniczej, co powoduje ponoszenie dodatkowych kosztów i utratę dochodów. Szczegółowy zakres wymogów znajduje się w dalszej części tego rozdziału.

Zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na okres 5 lat.

Zobowiązania co do zasady są oparte na zarządzaniu (menagement-based), niemniej jednak w przypadku obszarów przyrodniczych tj. gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których wystąpiło zalanie lub podtopienie (potwierdzone z wykorzystaniem monitoringu satelitarne), oprócz komponentu opartego na zarządzaniu zobowiązanie będzie zawierało drugi komponent oparty na rezultacie (result-based).

Interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom/gatunkom:

1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe
2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
3. Murawy
4. Półnaturalne łąki wilgotne
5. Półnaturalne łąki świeże
6. Torfowiska
7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, kwawodziób, czajka)

8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego
9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki
10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza

We wdrażanie tej interwencji zaangażowani są eksperci przyrodniczy.

Ich rolą jest stwierdzenie występowania danego siedliska lub gatunku ptaka.

Nie dotyczy to sytuacji gdy informacja o zasięgu występowania wodniczki i dubelta wynika z warstw cyfrowych (mapy) opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W każdym przypadku ekspert doprecyzowuje wymogi zgodnie ze stwierdzonym stanem siedliska uwzględniając uwarunkowania lokalne (w tym działania ochronne obowiązujące na danym obszarze).

Wybrane wymogi poszczególnych wariantów są uszczegóławiane przez eksperta przyrodniczego.

Takiemu uszczegółowieniu podlegają terminy koszenia/ wypasu (ekspert może zawęzić taki termin w ramach terminu ogólnego, wskazanego dla danego wariantu) oraz wymogi, których opis wskazuje na możliwość (dopuszczalność) zastosowania indywidualnego podejścia w uzasadnionych przypadkach.

W sytuacji, gdy na danej działce ekspert stwierdzi występowanie zarówno derkacza jak i gatunków ptaków siewkowych, możliwe będzie realizowanie jedynie wariantu dedykowanego ptakom siewkowym (priorytetyzacja).

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Wymogi przekrojowe dla wszystkich wariantów siedliskowych i ornitologicznych:

- 1) obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) obowiązek posiadania dokumentacji przyrodniczej, stanowiącej identyfikację siedliska, sporządzonej przez eksperta przyrodniczego (jeśli siedlisko jest niezidentyfikowane);
- 3) zakaz: stosowania komunalnych osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania;
- 4) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin (w szczególności – inwazyjnych) z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 5) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu.
- 6) w przypadku występowania gatunków niepożądanych (określonych w dokumentach krajowych) wymogi poszczególnych wariantów dotyczące: terminów i częstotliwości koszenia, obowiązku pozostawiania części działki rolnej nieskoszonej oraz terminów i intensywności wypasu mogą być zmienione przez eksperta przyrodniczego w celu eliminacji lub ograniczenia występowania tych gatunków. Zmiana ww. wymogów powinna być szczegółowo uzasadniona. Szczegóły dotyczące powyższych okoliczności oraz zakres możliwych zmian wymogów będą określone w dokumentach krajowych;
- 7) w przypadku użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego (dotyczy niedojadów):
zebranie i usunięcie skoszonej lub wyciętej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;
- 8) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, a w przypadku wariantów ornitologicznych nie wpłyną również na obniżenie poziomu wód gruntowych w okresie lęgowym ptaków, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone i szczegółowo określone przez eksperta przyrodniczego;

Wymogi przekrojowe dla wszystkich wariantów siedliskowych:

- 1) zakaz włókowania w okresie od:
  - a) 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.);
  - b) 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);
- 2) zakaz: wałowania;

Wariant	Rodzaj użytkowania	Wymogi przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym				Wymogi przy użytkowaniu pastwiskowym				Wymogi specyficzne dla wariantu
		Koszenie częstotliwość	Koszenie - termin	Pozostawienie powierzchni nieskoszonych	Użytkowanie kośnopastwiskowe - termin wypasu, obsada i obciążenie	Wypas - termin	Wypas - obsada/obciążenie	Możliwość wypasu całorocznego koników polskich i koni huculskich	Wykaszenie niedojadów - termin	
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	kośne; w uzasadnionych przypadkach użytkowanie kośno-pastwiskowe	jeden pokos co roku, a w uzasadnionych przypadkach - co dwa lata	1 września - 31 października, a w uzasadnionych przypadkach 15 czerwca - 30 czerwca	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 0,5 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	wypas po pokosie od 1 września do 15 października, przy obsadzie do 0,5 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	nd	nd	nd	nd	Zakaz nawożenia, w tym wapnowania
Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	jeden lub dwa pokosy w roku	15 czerwca - 30 września	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	jeden pokos i wypas po pokosie nie później niż 15 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	1 maja - 15 października	obsada od 0,5 DJP do 1 DJP/ha i obciążenie do 10 DJP/ha	dopuszczalne przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	coroczne wykoszenie niedojadów od 15 lipca do 31 października	Zakaz nawożenia, w tym wapnowania

Murawy	pastwiskowe, a w uzasadnionych przypadkach kośne lub kośno-pastwiskowe	jeden pokos w roku, a w uzasadnionych przypadkach co dwa lata	1 sierpnia - 31 października	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 0,5 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania	wypas od 1 maja do 15 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	1 maja - 15 października	obsada od 0,3 DJP do 1 DJP/ha i obciążenie do 10 DJP/ha	nd	wykaszenie niedojadów raz w roku lub raz na 2 lata, od 1 sierpnia do 31 października	Zakaz nawożenia, w tym wapnowania

				powierzchni nieskoszonej						
Pólnaturalne łąki wilgotne	kośne, a w uzasadnionych przypadkach kośnopastwiskowe	jeden lub dwa pokosy w roku	15 czerwca - 30 września	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	jeden pokos i wypas po pokosie od 15 lipca do 15 października przy obsadzie do 0,5 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	nd	nd	nd	nd	Dopuszczalne jest nawożenie azotem do 60 kg N/rok. Zakaz wapnowania.
Pólnaturalne łąki świeże	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	jeden lub dwa pokosy w roku	15 czerwca do 30 września	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	jeden pokos i wypas po pokosie nie później niż 15 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	1 maja - 15 października	obsada od 0,5 DJP do 1,0 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	dopuszczalne przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	coroczne wykoszenie niedojadów od 15 lipca do 31 października	Dopuszczalne jest nawożenie azotem do 60 kg N/rok. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wapnowanie po wykonaniu analiz.

Torfowiska - wymogi kluczowe	kośne	- wycięcie zarośli i podrostu drzew w pierwszym roku od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku; - koszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów, lub usuwanie odrośli tych drzew i krzewów co roku lub raz na 2 lata, od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku; dopuszcza się pokos rzadziej niż raz na dwa lata w uzasadnionych przypadkach	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	- Zakaz nawożenia, w tym wapnowania, - zakaz: wydobywania torfu, zalesiania; - usuwanie odpadów pochodzenia antropogenicznego; - zakaz wykorzystywania sprzętu mechanicznego powodującego naruszenie

Torfowiska - wymogi – kluczowe i uzupełniające	kośne	raz, dwa lub trzy razy w ciągu 5 lat, jednak nie częściej niż co dwa lata	koszenie runi od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku	dopuszcza się pozostawienie do 20% powierzchni działki rolnej nieskoszonej	nd	nd	nd	nd	nd	nd	wierzchniej warstwy gleby
		W przypadku torfowisk z roślinnością ekspansywną (głównie trzcina) dopuszcza się koszenie coroczne									nd

Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób i czajka)	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	Użytkowanie kośne: dwa pokosy w ciągu roku; dopuszcza się jeden pokos w roku w przypadkusiedlisk o podłożu torfowym Użytkowanie kośnopastwiskowe: jeden pokos w roku	W przypadku stosowania dwóch pokosów w roku: · pierwszy 15 czerwca - 10 lipca, · drugi 15 sierpnia - 31 października W przypadku stosowania jednego pokosu w roku: 15 czerwca- 31 października. W przypadku użytkowania kośnopastwiskowego jeden pokos w	5-10 % powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	wypas po pokosie nie później niż 31 października przy obsadzie od 0,5 do 2 DJP/ha lub od 0,2 do 1 DJP/ha w przypadku siedlisk o podłożu torfowym i obciążeniu do 10 DJP/ha	· 10 maja - 30 listopada na obszarach poniżej 300 m n.p.m. lub · 20 maja do 30 września na obszarach powyżej 300 m n.p.m.,	w okresie do dnia 20 lipca przy obsadzie od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, a po 20 lipca przy obsadzie do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha;	dopuszczalne; w okresie od 10 maja do 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, po dniu 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha;	wykoszenie niedojadów nie rzadziej niż raz na dwa lata od 1 sierpnia do 15 listopada	· zakaz wałowania, włókania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 sierpnia; · dopuszczalne jest nawożenie azotem do 60 kgN/rok (przy użytkowaniu kośnym) · dopuszczalne jest wapnowanie · zakaz stosowania innych zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku

			terminie od 15 czerwca do 15 lipca							użytkowania pastwiskowego. · W pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk dopuszcza się: a) przy użytkowaniu kośnym i kośnopastwiskowym - wykonanie 3 pokosów w roku w okresie od 15 czerwca do 30 listopada - brak obowiązku pozostawienia nieskosizonej powierzchni działki rolnej; b) przy użytkowaniu pastwiskowym zwiększenie obsady zwierząt do 3 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha;

Ochrona siedlisk łęgowych dubelta i kulika wielkiego	kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	Użytkowanie kośne: dwa pokosy w roku; dopuszcza się jeden pokos w roku w przypadkusiedlisk o podłożu torfowym	W przypadku stosowania dwóch pokosów roku: · w przypadku kulika wielkiego - pierwszy pokos po 30 czerwca	5-10% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z	wypas po pokosie nie później niż 31 października przy obsadzie od 0,5 do 2 DJP/ha lub od 0,2 do 1 DJP/ha w przypadku siedlisk o	30 maja - 30 listopada	w okresie do 20 lipca przy obsadzie od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, a po 20 lipca przy obsadzie do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	Dopuszczalne dla kulika wielkiego; w okresie od 10 kwietnia do 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i	wykoszenie niedojadów nie rzadziej niż raz na dwa lata od 1 sierpnia do 15 listopada	• zakaz wałowania, włókowania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 sierpnia; • dopuszczalne jest nawożenie azotem

		Użytkowanie kośno-pastwiskowe: jeden pokos w roku	do 31 lipca, drugi pokos od 15 sierpnia do 31 października · w przypadku dubelta pierwszy pokos od 10 lipca do 31 lipca, drugi pokos od 15 sierpnia do 31 października W przypadku stosowania jednego pokosu w roku, oraz w przypadku użytkowania kośnopastwiskowego: · dla kulika wielkiego - pokos po 30 czerwca do 31 października · dla dubelta pokos od 10 lipca do 31 października	pozostawiania powierzchni nieskoszonej W przypadku ostoi dubelta w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym dopuszcza się pozostawianie 50% działki rolnej nieskoszonej lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata.	podłożu torfowym i obciążeniu do 10 DJP/ha			obciążeniu do 10 DJP/ha, po dniu 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	do 60 kg N/rok (przy użytkowaniu kośnym) · dopuszczalne jest wapnowanie · zakaz stosowania innych zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 10 lipca w przypadku użytkowania pastwiskowego. · W pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk dopuszcza się: a) przy użytkowaniu kośnym i kośnopastwiskowym - wykonanie 3 pokosów w roku w okresie od 10 lipca do 31 października - brak obowiązku pozostawienia nieskoszonej powierzchni działki rolnej; b) przy użytkowaniu pastwiskowym zwiększenie obsady

										zwierząt do 3 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha;
Ochrona siedlisk łęgowych wodniczki	kośne lub kośnopastwiskowe	jeden pokos w roku lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata	15 sierpnia - 15 lutego kolejnego roku	W przypadku corocznego koszenia - 1585% powierzchni działki rolnej;	wypas od 15 maja do 31 października, przy czym w okresie od 15 maja do 31 lipca przy obsadzie do 0,5 DJP/ha oraz obciążeniu do 10DJP/ha, a w okresie od 1 sierpnia do dnia 31 października przy obsadzie do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha.	nd	nd	nd	nd	· zakaz nawożenia; · zakaz wapnowania; · zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 marca do terminu pierwszego pokosu.

Ochrona siedlisk łągowych derkacza	Kośne, kośnopastwiskowe	jeden pokos w roku;	1 sierpnia - 31 października	5-10% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	wypas po pokosie nie później niż do 31 października, przy obsadzie do 1 DJP/ha, i obciążeniu do 10 DJP/ha.	nd	nd	nd	nd	· zakaz wałowania, włókowania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 września; · dopuszcza się nawożenie azotem (do 60 kg N/ha/rok) w przypadku użytkowania kośnego; · dopuszcza się wapnowanie;

										· zakaz stosowania innych zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu; · W pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk dopuszcza się: - wykonanie 2 pokosów w roku w okresie od 1 sierpnia do 31 października - brak obowiązku pozostawienia nieskoszonej powierzchni działki rolnej;

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. w zakresie obowiązku utrzymywania trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek powierzchni trwałych użytków zielonych do powierzchni użytków rolnych, odpowiedniej ochrony terenów podmokłych i torfowisk, czy też zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000, a także do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. W celu eliminacji ryzyka podwójnego finansowania, beneficjent realizujący zobowiązanie w ramach tej interwencji nie będzie mógł uzyskać płatności do tych samych gruntów za realizację ww. praktyki w ramach Ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. Wymienione powyżej wymogi i interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz ochronę różnorodności biologicznej.

Interwencja, poprzez dodatkową płatność do obszarów niebędących użytkami rolnymi, które zostały zalane lub podtopione, będzie komplementarna w stosunku do ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent posiada użytki rolne lub obszary przyrodnicze (tj. obszary niebędące użytkami rolnymi, na których występują określone typy cennych siedlisk) o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha;
Obszar kwalifikowany – grunt (użytek rolny- trwały użytek zielony lub obszar niebędący użytkiem rolnym), na którym występuje cenne siedlisko lub gatunek uprawniony do wsparcia w ramach interwencji. Pomoc przysługuje do działek rolnych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Beneficjent

Rolnik, w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR lub posiadacz obszaru przyrodniczego.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

- Użytki rolnicze określone dla planu WPR
 Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne

Obszar kwalifikowany – grunt (użytek rolny - trwały użytek zielony lub obszar niebędący użytkiem rolnym), na którym występuje cenne siedlisko lub gatunek uprawniony do wsparcia w ramach interwencji.

Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych

właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.
GAEC02	Ochrona torfowisk i terenów podmokłych
SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR03	Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa: art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 2 lit. b), art. 4 ust. 1, 2 i 4
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin: 1) art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097);   2) § 1 ust. 1 pkt 2,4, 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1 - 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097)   - wymogi dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin, w tym integrowanej ochrony roślin w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na bioróżnorodność.   Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów: 1) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne art. 105 ust. 1, art. 105a ust. 8, art. 105c ust. 1 i 2 – w zakresie odwołania do art. 105 a ust.8 – wymogi dotyczące stosowania nawozów w odpowiednich dawkach.

- 2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych , § 3) - wymogi dotyczące stosowania komunalnych osadów ściekowych. Inne odpowiednie wymogi krajowe:
- 1) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 15 ust 1 pkt 1 i pkt 7, art. 17 ust. 1 pkt 6, art. 24 ust. 1, pkt 3, 6, art. 45 ust. 1 pkt 4, art. 60 ust.6 pkt 3) – dotyczy działań, które są zakazane na obszarach chronionych w zakresie zmiany stosunków wodnych.
- 2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, § 6 ust 1, 3, 4) - dotyczy zakazów w stosunku do dziko występujących zwierząt w tym ptaków, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową.
- 3) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 15 ust. 1 pkt 6, 8, art. 17 ust. 1 pkt 4, art. 24 ust. 1 pkt 4, , art. 45 ust. 1 pkt 8 - dotyczy ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Interwencja „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000” wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ przepisy nie nakładają obowiązku stosowania praktyk rolniczych szczegółowo (precyzyjnie) dopasowanych na poziomie działek rolnych w danym gospodarstwie do potrzeb ochrony konkretnych cennych siedlisk lub gatunków.

Interwencja ta wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości tj.

- inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące działań w zakresie zmiany stosunków wodnych na obszarach chronionych ze względu na obowiązujący w ramach interwencji wymóg ograniczający możliwość zmiany stosunków wodnych;
- SMR 2 oraz SMR 7 i SMR 8, a także inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującymi w jej ramach wymogami dotyczącymi ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz ograniczenia nawożenia i stosowania osadów ściekowych.
- GAEC 2 (ze względu na szczegółowe wymogi dot. użytkowania i ograniczeń, inne niż zakaz zaorywania, na obszarach podmokłych i na torfowiskach), SMR 3 (ze względu na szczegółowe wymogi dot. użytkowania sprzyjające zachowaniu zagrożonych gatunków ptaków) oraz inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące: (i) zakazów w stosunku do dziko występujących zwierząt w tym ptaków, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową oraz (ii) ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych - ze względu na obowiązujące w ramach interwencji szczegółowe wymogi w zakresie użytkowania gruntów, ukierunkowane na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedliska lęgowe ptaków.
- GAEC 1 ze względu na fakt, że zobowiązania w ramach interwencji są realizowane przede wszystkim na TUZ oraz ze względu na szczegółowe wymogi dot. zakazu mechanicznego niszczenia struktury gleby. Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Interwencje te poprzez ekstensywne użytkowanie wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz zagrożonych gatunków ptaków.

Interwencja, poprzez dodatkową płatność do obszarów niebędących użytkami rolnymi, które zostały zalane lub podtopione, będzie komplementarna w stosunku do ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

jednorazowa płatności ryczałtowe

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność roczna w formie zryczałtowanej - według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, przyznawana do powierzchni gruntu objętego zobowiązaniem. Stawki płatności są zróżnicowane ze względu na rodzaj siedliska lub gatunek chroniony i wynikający z tego zakres zobowiązań.

Stawka płatności:

· Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe - 1568 zł/ha

· Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla- 1452 zł/ha

· Murawy- 1612 zł/ha

· Półnaturalne łąki wilgotne – 1115 zł/ha

· Półnaturalne łąki świeże- 1497 zł/ha

· Torfowiska – 912 zł/ha (wymogi kluczowe) - 1536 (wymogi kluczowe i uzupełniające),

· Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób i czajka) - 1055zł/ha

· Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego - 1347zł/ha

- Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1555 zł/ha
- Ochrona siedlisk lęgowych derkacza - 1055zł/ha*

Beneficjentowi realizującemu zobowiązanie na obszarach niebędących użytkami rolnymi przysługiwać będzie dodatkowa płatność w przypadku zalania lub podtopienia gruntu w wysokości 280 zł/ha. Informacja o podtopieniu lub zalaniu będzie oparta na monitoringu satelitarnym.

W ramach interwencji obowiązuje mechanizm degresywności. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za zobowiązanie oparte na zarządzaniu (management based) jest przyznawana w wysokości:

100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha; 75%
stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Mechanizm degresywności nie spowoduje spadku zainteresowania beneficjentów w podejmowaniu zobowiązań w ramach interwencji względem analogicznego pakietu Działania rolno-środowiskowoklimatycznego PROW 2014-2020.

Płatność będzie mogła zostać jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych. Wysokość rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od zakresu usług eksperckich niezbędnych na etapie poprzedzającym realizację zobowiązania.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność “retencyjna”, a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 %- dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na warianty), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

* Określona na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów stawka płatności w wysokości 1465 zł/ha została obniżona do poziomu stawki dla ptaków siewkowych tj. do 1055 zł/ha. Populacja tego gatunku jest dość liczna, zaś jej trend długoterminowy nie wykazuje znacznych spadków liczebności populacji.

Metoda obliczania

Stawka płatności jest ustalona w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez beneficjenta wymogów, określonych dla tej interwencji. (art. 70 ust. 4 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR).

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono utracony dochód z tytułu ekstensyfikacji produkcji (w tym zmniejszenie wartości siana) oraz koszty dodatkowe związane ze zbiorem biomasy. W przypadku niektórych siedlisk przyrodniczych i siedlisk lęgowych ptaków stawka płatności została pomniejszona o korzyści wynikające ze zmniejszonej wartości plonu spowodowanej opóźnieniem koszenia.

Dodatkowa płatność (oparta na rezultacie – “result based”) związana z wystąpieniem zalania lub podtopienia stanowi rekompensatę dodatkowej utraty wartości plonu.

Wysokość wsparcia została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB we współpracy z innymi krajowymi instytucjami naukowo-badawczymi. Certyfikat metodologii

kalkulacji stawek płatności dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń stanowi załącznik do Planu Strategicznego.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie

Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)

oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)

hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_2_10 - Ochrona siedlisk łągowych wodniczki	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_11 - Ochrona siedlisk łągowych derkacza	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_3 - Murawy	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_4 - Półnaturalne łąki wilgotne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_8 - Ochrona siedlisk łągowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_5 - Półnaturalne łąki świeże	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_9 - Ochrona siedlisk łągowych dubelta i kulika wielkiego	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie
8_2_1 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_2_10 - Ochrona siedlisk łągowych wodniczki

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", a także będzie stosowana degressywność płatności, w tabeli finansowej dla wariant zostały wskazane maksymalne średnie

planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_11 - Ochrona siedlisk lęgowych derkacza

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_2 - Zalewowe łąki sełernicowe i słonorośla

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_3 - Murawy

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_4 - Półnaturalne łąki wilgotne

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_8 - Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka)

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_5 - Półnaturalne łąki świeże

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_9 - Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność "retencyjna", a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

8_2_1 - Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności, oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że średnie wartości kosztów transakcyjnych będą stanowiły w kolejnych latach od 10 % - dla roku 2023 do 2% - dla roku 2027 budżetu przeznaczanego na ten wariant), a także uwzględniają zastosowanie degresywności.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
8_2_1 - Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		364,34	347,78	342,26	339,50	337,84		10 951,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		422,83	422,83	422,83	422,83	422,83		
	O.14 (jednostka: Hektary)		730,00	1 460,00	2 190,00	2 921,00	3 650,00		
8_2_10 - Ochrona siedlisk łąkowych wodniczki (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		361,32	344,90	339,42	336,68	335,04		27 269,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		482,25	482,25	482,25	482,25	482,25		
	O.14 (jednostka: Hektary)		1 818,00	3 636,00	5 453,00	7 272,00	9 090,00		
8_2_11 - Ochrona siedlisk łąkowych derkacza (Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		347,42	347,42	347,42	347,42	347,42		

	O.14 (jednostka: Hektary)		130,00	259,00	389,00	518,00	648,00	1 944,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		245,14	234,00	230,28	228,43	227,31	
8_2_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		337,42	322,08	316,97	314,41	312,88	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		454,47	454,47	454,47	454,47	454,47	
	O.14 (jednostka: Hektary)		80,00	161,00	241,00	321,00	402,00	1 205,00
8_2_3 - Murawy (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		374,56	357,54	351,86	349,03	347,32	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		434,70	434,70	434,70	434,70	434,70	
	O.14 (jednostka: Hektary)		1 625,00	3 251,00	4 876,00	6 501,00	8 125,00	24 378,00
8_2_4 - Półnaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		259,08	247,30	243,38	241,42	240,24	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		300,67	300,67	300,67	300,67	300,67	
	O.14 (jednostka: Hektary)		16 850,00	33 701,00	50 550,00	67 400,00	84 250,00	252 751,00
8_2_5 - Półnaturalne łąki świeże (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		347,84	332,03	326,76	324,13	322,54	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		403,69	403,69	403,69	403,69	403,69	
	O.14 (jednostka: Hektary)		32 655,00	65 309,00	97 965,00	130 619,00	163 274,00	489 822,00
8_2_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		253,63	242,10	238,26	236,34	235,18	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		308,85	308,85	308,85	308,85	308,85	
	O.14 (jednostka: Hektary)		12,00	23,00	35,00	48,00	60,00	178,00
8_2_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		359,47	343,13	337,69	334,96	333,33	

	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	477,12	477,12	477,12	477,12	477,12	
	O.14 (jednostka: Hektary)	222,00	442,00	664,00	885,00	1 107,00	3 320,00
8_2_8 - Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszzyk, krwawodziób, czajka) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	245,14	234,00	230,29	228,43	227,32	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	347,42	347,42	347,42	347,42	347,42	
	O.14 (jednostka: Hektary)	14 489,00	28 980,00	43 469,00	57 959,00	72 448,00	217 345,00
8_2_9 - Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	313,04	298,81	294,07	291,69	290,27	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)	426,16	426,16	426,16	426,16	426,16	
	O.14 (jednostka: Hektary)	1 402,00	2 806,00	4 208,00	5 610,00	7 014,00	21 040,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)	70 013,00	140 028,00	210 040,00	280 054,00	350 068,00	1 050 203,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	21 388 144,00	40 832 456,00	60 276 435,00	79 721 296,00	99 164 235,00	301 382 566,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	17 110 515,20	32 665 964,80	48 221 148,00	63 777 036,80	79 331 388,00	241 106 052,80
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)						
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)						
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)						

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

I 8.3. - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.3.
Nazwa interwencji	Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Obszary sieci Natura 2000 na terenie całego kraju.

Mając na uwadze, że obszary Natura 2000 stanowią z założenia obszary o wysokiej wartości przyrodniczej, wskazane jest wdrażanie interwencji ukierunkowanej na te obszary.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najbliższych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak

CS 6. P5.	Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony	wymagana (++)	Częściowo
CS 6. P8.	Zapobieganie rozprzestrzenianiu się gatunków inwazyjnych	pożądana (+)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

R.33 Odsetek całkowitego obszaru Natura 2000 objętego wspieranymi zobowiązaniami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem tej interwencji jest ekstensywne użytkowanie rolnicze na trwałych użytkach zielonych, aby zapobiec zanikaniu łąk i pastwisk bądź przeciwdziałać intensyfikacji rolnictwa, a tym samym zapewnić dogodne warunki bytowania dla wielu cennych siedlisk i gatunków, których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej.

Pomoc jest przyznawana do powierzchni trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000, na których prowadzone jest ekstensywne użytkowanie rolnicze łąk i pastwisk.

Zobowiązania w ramach interwencji będą zobowiązaniami opartymi na zarządzaniu (management based). W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności: (i) stosowanie odpowiedniej liczby pokosów, (ii) ekstensywny wypas zwierząt, (ii) dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody. Szczegółowy zakres wymogów znajduje się w dalszej części tego rozdziału.

W przypadku tej interwencji nie jest wymagany udział eksperta przyrodniczego.

Zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na okres 5 lat. Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Interwencję będzie można realizować jedynie na trwałych użytkach zielonych położonych na obszarach Natura 2000, na których nie występują przedmioty ochrony wspierane w interwencji 8.1. dedykowanej konkretnym siedliskom/gatunkom ptaków (priorytetyzacja interwencji ukierunkowanej na siedliska/gatunki).

Realizacja powyższej interwencji wpisuje się w założenia Priorytetowych Ram Działań dla sieci Natura 2000.

Wymogi przekrojowe dla wszystkich typów użytkowania:

- 1) obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) zakaz: wałowania, stosowania komunalnych osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania;
- 3) zakaz włókowania w okresie od:
  - a) 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.);
  - b) 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);
- 4) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin (w szczególności – inwazyjnych) z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 5) w przypadku użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego (dotyczy niedojadów): zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy przyzmy, w

PL

468

PL

tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku; 6) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone przez doradcę rolnośrodowiskowego;

- 7) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu;
- 8) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok;

Rodzaj użytkowania	Wymogi przy użytkowaniu kośnym i kośnopastwiskowym				Wymogi przy użytkowaniu pastwiskowym			
	Koszenie częstotliwość	Koszenie - termin	Pozostawienie powierzchni nieskoszonych	Użytkowanie kośnopastwiskowe - termin wypasu, obsada i obciążenie	Wypas - termin	Wypas - obsada/obciążenie	Możliwość wypasu całorocznego koników polskich i koni huculskich	Wykaszenie niedojadów - termin
kośne, kośnopastwiskowe, pastwiskowe	- nie więcej niż dwa pokosy w roku w przypadku użytkowania kośnego, - jeden pokos w roku w przypadku użytkowania kośnopastwiskowego	15 czerwca - 30 września	5-20% powierzchni działki rolnej; dla działek rolnych do 1 ha dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej	wypas po pokosie nie później niż 31 października, przy obsadzie do 1,5 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	1 maja - 31 października na obszarach do 300 m n.p.m. lub 20 maja - 1 października na obszarach powyżej 300 m n.p.m.	obsada od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha i obciążenie do 10 DJP/ha	dopuszczalne przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha	coroczne wykaszanie niedojadów nie wcześniej niż 31 października

PL

470

PL

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. w zakresie obowiązku utrzymywania trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek powierzchni trwałych użytków zielonych do powierzchni użytków rolnych, odpowiedniej ochrony terenów podmokłych i torfowisk, czy też zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000, a także do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Wymienione powyżej wymogi i interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz ochronę różnorodności biologicznej.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent posiada gospodarstwo rolne o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha.

Pomoc przysługuje do działek rolnych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha. Obszar kwalifikowany – użytki rolne (trwały użytek zielony).

Interwencja Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 może być realizowana na obszarze Natura 2000. W przypadku istnienia PZO/PO, interwencja może być realizowana na działkach, dla których w ustanowionym PZO/PO nie wskazano dla danej działki działań ochronnych dla konkretnego siedliska/gatunku objętego wsparciem w ramach wariantów interwencji: Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000.

Beneficjent

Rolnik, w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

- Użytki rolnicze określone dla planu WPR
- Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne
- Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.

GAEC09	Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.
SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR03	Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa: art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 2 lit. b), art. 4 ust. 1, 2 i 4
SMR04	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: art. 6 ust. 1 i 2
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania środków ochrony roślin: 1) art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097);   2) § 1 ust. 1 pkt 2,4, 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1 - 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097)   - wymagania dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin, w tym integrowanej ochrony roślin w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na bioróżnorodność.   Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów: 1) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne art. 105 ust. 1, art. 105a ust. 8, art. 105c ust. 1 i 2 – w zakresie odwołania do art. 105 a ust.8 – wymagania dotyczące stosowania nawozów w odpowiednich dawkach.

2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych, § 3) - wymogi dotyczące stosowania komunalnych osadów ściekowych. Inne odpowiednie wymogi krajowe:

1) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

art. 33 ust. 1 i 2 – dotyczy podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 art. 15 ust 1 pkt 1 i pkt 7, art. 17 ust. 1 pkt 6, art. 24 ust. 1, pkt 3, 6, art. 45 ust. 1 pkt 4, art. 60 ust.6 pkt 3 – dotyczy działań, które są zakazane na obszarach chronionych w zakresie zmiany stosunków wodnych.

2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (§3 ust. 1 pkt 6 lit a, b, c, d, g) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (§ 3 ust 1 pkt 8 lit. g) - dotyczą ustalenia w ramach planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000 działań ochronnych, w tym wskazanie obligatoryjnych działań ochronnych.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Interwencja „Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000” wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ przepisy nie nakładają obowiązku stosowania na TUZ szczegółowych praktyk rolniczych na poziomie działek rolnych w danym gospodarstwie. Interwencja ta wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości tj.

- inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące działań w zakresie zmiany stosunków wodnych na obszarach chronionych ze względu na obowiązujący w ramach interwencji wymóg ograniczający możliwość zmiany stosunków wodnych;

- SMR 2 oraz SMR 7 i SMR 8, a także inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującymi w jej ramach wymogami dotyczącymi ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz ograniczenia nawożenia i stosowania osadów ściekowych.

- GAEC 9 (ze względu na szczegółowe wymogi dot. zakazu mechanicznego niszczenia struktury gleby), SMR 3 i SMR 4 (ze względu na szczegółowe wymogi dot. użytkowania wykraczające ponad działania ochronne obligatoryjne ustanowione w PZO/PO dla obszarów Natura 2000) oraz inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące: (i) podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, (ii) zakazów w stosunku do dziko występujących zwierząt w tym ptaków, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, (iii) ustalenia w ramach planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000 działań ochronnych, w tym wskazanie obligatoryjnych działań ochronnych ze względu na obowiązujące w ramach interwencji szczegółowe wymogi w zakresie użytkowania TUZ na obszarach Natura 2000.

- GAEC 1 ze względu na fakt, że zobowiązania w ramach interwencji są realizowane na TUZ oraz ze względu na szczegółowe wymogi dot. zakazu mechanicznego niszczenia struktury gleby.

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Interwencja ta poprzez ekstensywne użytkowanie wpływa na ochronę bioróżnorodności TUZ na obszarach Natura 2000.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Objęta ZSZiK

Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

jednorazowa płatności ryczałtowe

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność roczna w formie zryczałtowanej - według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, przyznawana do powierzchni gruntu objętego zobowiązaniem. Stawka płatności - 836 zł/ha

Metoda obliczania

Stawka płatności jest ustalona w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez beneficjenta wymogów, określonych dla tej interwencji.

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono utracony dochód z tytułu ekstensyfikacji produkcji (w tym zmniejszenie wartości siana) oraz koszty dodatkowe związane ze zbiorem biomasy. Stawka płatności została pomniejszona o korzyści wynikające ze zmniejszonej wartości plonu spowodowanej opóźnieniem koszenia. Wysokość wsparcia została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB we współpracy z innymi krajowymi instytucjami naukowo-badawczymi. Certyfikat metodologii kalkulacji stawek płatności dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń stanowi załącznik do Planu Strategicznego.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje

specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)

oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)

hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat.

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR) Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)							

PL

475

PL

I 8.4. - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.4.
Nazwa interwencji	Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Cały kraj.
Biorąc pod uwagę potrzebę interwencji wskazane jest w całej Polsce. tradycyjných odmian drzew owocowych, wdrażanie

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P3.	Zwiększenie różnorodności upraw	wymagana (++)	Tak

CS 6. P6.	Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

R.34 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie zarządzania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja polega na ochronie dawnych odmian drzew owocowych, nieprzydatnych do uprawy towarowej, lecz stanowiących cenne dziedzictwo i zasób genetyczny. Sady złożone z tradycyjnych odmian drzew owocowych są charakterystycznym elementem krajobrazu wiejskiego i (ze względu na ekstensywny sposób użytkowania) – środowiskiem życia wielu organizmów.

Zobowiązania w ramach interwencji będą zobowiązaniami opartymi na zarządzaniu (management based). W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji określonych wymogów obejmujących w szczególności:

- utrzymanie wielogatunkowych lub wieloodmianowych sadów złożonych z drzew owocowych odmian tradycyjnych jabłoni, gruszy, czereśni, wiśni lub śliw, odpowiednie użytkowanie i pielęgnację tych sadów, ograniczenie stosowania środków ochrony roślin.

Wsparcie dotyczy istniejących starych sadów, w co najmniej 15 lat po nasadzeniu.

Zobowiązania podejmowane są na okres 5 lat. Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Wymogi:

- 1) Zachowanie sadu tradycyjnych odmian drzew owocowych, który obejmuje co najmniej 12 drzew: a) rozmnażanych na silnie rosnących podkładkach, b) prowadzonych jako pienne drzewa, c) w wieku od 15 lat, d) reprezentujących nie mniej niż 4 odmiany lub gatunki;
- 2) Liczba drzew w przeliczeniu na 1 ha powierzchni sadu jest nie mniejsza niż 90 - przy czym istnieje możliwość uzupełnienia. Uzupełnienia dokonuje się drzewami rozmnażanymi na silnie rosnących podkładkach i prowadzonymi jako pienne drzewa;
- 3) Co najmniej 75% drzew ma minimalną wysokość pnia 1,20 m (pozostałe 25% drzew, które są niższe są wliczane do obsady);
- 4) Sad nie jest prowadzony jako uprawa jednorzędowa;
- 5) Zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym;
- 6) Wykonywanie, zgodnie ze wskazaniem doradcy rolnośrodowiskowego, podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie:
  - a) cięcie formujące i sanitarne drzew oraz prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony; b) usuwanie odrostów i samosiewów;
  - c) bielenie pni drzew starszych i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie i zającokształtne.
- 7) Koszenie trawy co najmniej raz w sezonie wegetacyjnym, nie później niż do 31 sierpnia lub wypasanie w okresie wegetacyjnym; 8) Zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (możliwe pozostawienie rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w pryzmy, w tym pryzmy balotowe, stogi lub brogi;
- 9) Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej.

Interwencja ma komplementarny charakter do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. przede wszystkim w zakresie minimalnego odsetka gruntów ornych przeznaczonych na obszary nieprodukcyjne, zachowania charakterystycznych elementów krajobrazu, czy też norm i wymogów dotyczących przeciwdziałania zanieczyszczeniu wód związkami azotu i fosforu czy wymogów dotyczących środków ochrony roślin. Wymienione powyżej wymogi w ramach warunkowości i interwencja w komplementarny

sposób wpływają na ochronę bioróżnorodności i krajobrazu wiejskiego oraz ograniczenie zużycia środków produkcji tj. nawozy i środki ochrony roślin.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha. Obszar kwalifikowany – użytki rolne (sady).

Pomoc przyznawana jest do wieloodmianowych lub wielogatunkowych sadów złożonych z drzew owocowych odmian tradycyjnych; lista odmian i szczegółowe parametry sadów uprawnionych do wsparcia określone będą w przepisach krajowych.

Do płatności kwalifikują się działki rolne nie mniejsze niż 0,1 ha.

Beneficjent

Beneficjent/rolnik (w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR).

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

- Użytki rolnicze określone dla planu WPR
- Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne
- Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykacza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis

GAEC08	Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne Minimalny udział co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W przypadku gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 28 ust. 5a, udział, jaki należy przypisać zgodności z GAEC, jest ograniczony do 3 %. Minimalny udział co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa, jeżeli obejmuje to również międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią grunty ugorowane lub elementy nieprodukcyjne. W odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują czynnik korygujący 0,3. Zachowanie elementów krajobrazu Zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych Fakultatywnie – środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin:

- 1) art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097);
  - 2) § 1 ust. 1 pkt 2 i 6 oraz ust. 2 pkt 1 - 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097)
- wymogi dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin, w tym integrowanej ochrony roślin w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na bioróżnorodność.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Interwencja „Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych” wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ żadne przepisy nie nakładają na rolników obowiązku zachowywania sadów dawnych tradycyjnych odmian drzew owocowych.

Interwencja wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości tj. SMR 7 i SMR 8 – dotyczące środków ochrony roślin oraz odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującym w jej ramach wymogiem dotyczącym zakazu stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem tych dopuszczonych w rolnictwie ekologicznym. Interwencji tej odpowiada również GAEC 8 w zakresie zachowania elementów krajobrazu

ze względu na utrzymanie sadów tradycyjnych będących charakterystycznym elementem krajobrazu wiejskiego oraz w zakresie zakazu przycinania żywoplotów i drzew w okresie wylęgu i chowu ptaków ze względu na wymóg tej interwencji dotyczący obowiązku wykonywania w sadach podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w tym przycinania drzew.

Interwencja ta oraz ww. elementy bazowe wpływają na ochronę bioróżnorodności i krajobrazu wiejskiego oraz ograniczenie zużycia środków ochrony roślin.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK

- Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność jednorazowa

 płatności ryczałtowe

 Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność przyznawana do ha objętego 5-letnim zobowiązaniem, według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji tego zobowiązania.
Stawka płatności: 2117 zł/ha

Metoda obliczania

Stawka płatności jest ustalona w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez rolnika wymogów, określonych dla tej interwencji (art. 70 ust. 4 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR).

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono koszty m.in. z tytułu straty wartości plonów, koszty związane z ochroną roślin, utrzymaniem międzyrzędzi w stanie niezachwaszczonym oraz wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie. Uwzględniono natomiast korzyści wynikające z uzyskanych plonów. Wysokość wsparcia została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB we współpracy z innymi krajowymi instytucjami naukowo-badawczymi. Certyfikat metodologii kalkulacji stawek płatności dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń stanowi załącznik do Planu Strategicznego.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

- Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

- Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

- Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?
 oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR) Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)							

PL

481

PL

I 8.5. - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.5.
Nazwa interwencji	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.19. Liczba operacji lub jednostek wspierania zasobów genetycznych
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Biorąc pod uwagę potrzebę zachowania różnorodności biologicznej roślin uprawnych, wskazane jest wdrażanie interwencji w całej Polsce.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P3.	Zwiększenie różnorodności upraw	wymagana (++)	Tak
CS 6. P6.	Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja polega na zachowaniu tradycyjnych i rzadkich w uprawach gatunków roślin rolniczych, warzywnych i zielarskich, a także dawnych odmian oraz miejscowych populacji i ekotypów uprawianych na terenie Polski, skutkiem czego będzie dywersyfikacja upraw sprzyjająca zwiększaniu bioróżnorodności na terenach wiejskich.

Wsparciem będą objęte: uprawa (wariant 1) lub wytwarzanie materiału siewnego roślin (wariant 2) zagrożonych erozją genetyczną:

(i) odmian regionalnych lub amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze,

- (ii) odmian marginalnych gatunków roślin rolniczych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze lub Wspólnym katalogu odmian roślin rolniczych, których powierzchnia plantacji nasiennych w Polsce w trzech latach poprzedzających rok podjęcia zobowiązania nie przekracza 50 ha, określonych w przepisach krajowych,
- (iii) obecnie rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych, określonych w przepisach krajowych oraz
- (iv) roślin zielarskich, które są rzadko uprawiane w Polsce lub występują w siedliskach naturalnych, dla których istnieje potrzeba wprowadzenia do uprawy celem zmniejszenia presji na naturalne zbiorowiska roślinne, określonych w przepisach krajowych (wariant 1).

Powierzchnia uprawy danego gatunku lub odmiany w ramach wariantów 1 i 2 nie może być łącznie większa niż 5 ha.

Zobowiązania w ramach interwencji będą zobowiązaniami opartymi na zarządzaniu (*management based*).

Zobowiązanie w ramach interwencji podejmowane jest na 5 lat.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Wymogi:

1. Wariant 1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin

1) Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej; 2) Uprawa

następujących kategorii roślin uprawnych zagrożonych erozją genetyczną: a) odmian regionalnych lub amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze,

b) odmian gatunków marginalnych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze lub Wspólnym katalogu odmian roślin rolniczych, których powierzchnia plantacji nasiennych w Polsce w trzech latach poprzedzających podjęcie zobowiązania nie przekracza 50 ha, określonych w przepisach krajowych, c) rzadko uprawianych gatunków roślin rolniczych lub warzywnych, określonych w przepisach krajowych,

d) roślin zielarskich, które są rzadko uprawiane w Polsce lub występują w siedliskach naturalnych, dla których istnieje potrzeba wprowadzenia do uprawy celem zmniejszenia presji na naturalne zbiorowiska roślinne, określonych w przepisach krajowych;

3) W przypadku uprawy odmian określonych w lit. a i b w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany obowiązek uprawy z materiału siewnego kategorii kwalifikowany lub standard. W drugim, trzecim i piątym roku uprawy tej odmiany możliwa jest uprawa z materiału uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku.

2. Wariant 2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin

1) Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej; 2)

Obowiązek wytwarzania materiału siewnego zagrożonych erozją genetyczną:

a) odmian regionalnych lub amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze;

b) odmian gatunków marginalnych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze lub Wspólnym katalogu odmian roślin rolniczych, których powierzchnia plantacji nasiennych w Polsce w trzech latach poprzedzających podjęcie zobowiązania nie przekracza 50 ha, określonych w przepisach krajowych, - zgodnie z przepisami o nasiennictwie (przy utrzymaniu czystości i tożsamości odmianowej, prowadzenie dokumentacji plantacji oraz wykonywanych zabiegów i uzyskanie świadectwa laboratoryjnego)

c) rzadko uprawianych gatunków roślin określonych w przepisach krajowych, spełniającego minimalne wymagania jakościowe (określone w przepisach krajowych) oraz posiadanie wyników badań laboratoryjnych potwierdzających spełnienie minimalnych wymagań jakościowych.

Interwencja ma komplementarny charakter przede wszystkim do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Zróżnicowana struktura upraw. Wymienione interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają

na zwiększeniu dywersyfikacji upraw sprzyjając tym samym zwiększaniu bioróżnorodności na terenach wiejskich.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha. Obszar kwalifikowany – użytki rolne (grunty orne).

Do płatności kwalifikują się działki rolne nie mniejsze niż 0,1 ha.

Beneficjent

Rolnik (w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR).

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Inne wymogi krajowe:

Ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (art. 52, ust. 1 – 3) – dotyczy wymogu wytwarzania materiału siewnego odmian regionalnych w regionie pochodzenia.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Interwencja „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie” wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ żadne przepisy nie nakładają na rolników obowiązku zachowywania poprzez uprawę konkretnych odmian roślin stanowiących cenne zasoby genowe, w tym szczególnie rzadkich lub zagrożonych wyginięciem.

Interwencji tej odpowiada wymóg ustanowiony w prawodawstwie krajowym dotyczący obowiązku wytwarzania materiału siewnego odmian regionalnych w regionie pochodzenia ze względu na fakt, że w ramach interwencji przedmiotem wsparcia jest m.in. wytwarzanie materiału siewnego odmian regionalnych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Roślin Uprawnych.

Interwencja ma komplementarny charakter do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Zróżnicowana struktura upraw. Powyższe interwencje wpływają na zwiększenie dywersyfikacji upraw sprzyjając tym samym zwiększaniu bioróżnorodności na terenach wiejskich.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Objęta ZSZiK

Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

- jednorazowa
  płatności ryczałtowe

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność przyznawana do powierzchni objętej 5-letnim zobowiązaniem, według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji tego zobowiązania. Stawka płatności:

- Wariant 1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin - 1411 zł/ha
- Wariant 2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin - 1619 zł/ha

W ramach zobowiązania (wariant 2) płatność będzie powiększana o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego. Koszty transakcyjne będą uzależnione od liczby uprawianych gatunków/odmian roślin.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych.

W tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że koszty transakcyjne będą stanowiły 6% budżetu przeznaczanego na wariant 2.).

Metoda obliczania

Stawka płatności jest ustalona w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez rolnika wymogów określonych dla tej interwencji (art. 70 ust. 4 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR).

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono koszty z tytułu m.in.: utraconej nadwyżki bezpośrednio w stosunku do standardowej uprawy, materiału siewnego typ kwalifikowany. Po stronie korzyści uwzględniono wartość produkcji sprzedanej lub użytej na potrzeby własne gospodarstwa. Dodatkowo w przypadku wariantu dotyczącego wytwarzania materiału siewnego uwzględniono koszty związane z prowadzeniem dokumentacji oraz z większym nakładem pracy.

Wysokość wsparcia została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB we współpracy z innymi krajowymi instytucjami naukowo-badawczymi. Certyfikat metodologii kalkulacji stawek płatności dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń stanowi załącznik do Planu Strategicznego.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
 rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

- Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?
- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
- oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
- hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_5_2 - Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.31;	Nie
8_5_1 - Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.31;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_5_2 - Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin

Biorąc pod uwagę, że szacowana stawka płatności może być powiększona o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych. W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawki płatności oraz przewidywanych średnich wartości kosztów transakcyjnych (przyjęto założenie, że koszty transakcyjne będą stanowiły 6% budżetu przeznaczanego na ten wariant).

8_5_1 - Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

488

PL

I 8.6. - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.6.
Nazwa interwencji	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.19. Liczba operacji lub jednostek wspierania zasobów genetycznych
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Biorąc pod uwagę potrzebę zachowania zagrożonych ras zwierząt gospodarskich, wskazane jest wdrażanie interwencji w całej Polsce.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P7.	Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	pożądana (+)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.25 Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi zobowiązaniami do poprawy zrównoważenia środowiskowego

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem tej interwencji jest zachowanie i gospodarcze wykorzystanie zasobów genetycznych zwierząt, hodowla zwierząt gospodarskich ras zachowawczych: krów, koni, owiec, świń i kóz.

Obecnie w produkcji zwierzęcej dominują rasy wyspecjalizowane, przeznaczone do chowu intensywnego, a więc charakteryzujące się wysoką produktywnością i wysokimi wymaganiami odnośnie do warunków utrzymania i żywienia. Dla przyszłości hodowli zwierząt i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego niezbędne jest zachowanie różnorodności genetycznej zwierząt gospodarskich.

Zobowiązania w ramach interwencji będą zobowiązaniami opartymi na zarządzaniu (management based). Pomoc przyznawana będzie rolnikom realizującym programy ochrony zasobów genetycznych kierowanych przez Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy.

Płatność przyznawana jest do następujących ras:

1. bydło (wsparcie do samic i samców) - polskie czerwone, biało-żółte, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe;
2. konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim);
3. owce (wsparcie do samic; stawka płatności uwzględnia utrzymanie samców) – wrzosówka, świniarka, olkuska, polska owca górska odmiany barwnej, merynos odmiany barwnej, uhruska, wielkopolska, żelaźnieńska, korideil, kamieniecka, pomorska, cakiel podhalański, merynos polski w starym typie, czarnogłówka, owca pogórza, polska owca górska i białołowa owca mięsna;
4. świnię (wsparcie do samic i samców) – puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra;
5. kozy (wsparcie do samic; stawka płatności uwzględnia utrzymanie samców) - koza karpacka, koza kazimierzowska i koza sandomierska.

Zobowiązania podejmowane są na okres 5 lat.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

W Polsce zwierzęta ras rodzimych zagrożonych wyginięciem są obejmowane ochroną zasobów genetycznych na podstawie *ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich* (Dz.U. z 2021, poz. 36). Art. 34. ust. 1. ustawy precyzuje, że rasy zwierząt gospodarskich oraz linie hodowlane lub odmiany w obrębie ras zwierząt gospodarskich, których liczebność stwarza zagrożenie dla ich istnienia, obejmuje się ochroną zasobów genetycznych polegającą na utrzymywaniu żywych zwierząt gospodarskich lub gromadzeniu i przechowywaniu materiału biologicznego pochodzącego od tych zwierząt.

Zgodnie z przepisami art. 34 ust. 3 ustawy Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy realizuje i koordynuje działania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, w tym m.in.:

- tworzy programy ochrony, których realizacja ma zapewnić ochronę poszczególnych zagrożonych ras,
- nadzoruje i koordynuje realizację programów ochrony zasobów genetycznych poszczególnych ras, - określa kryteria i progi liczebności, przy których dana rasa staje się zagrożona.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016⁴¹ w Instytucie Zootechniki PIB opracowano model szacowania statusu zagrożenia ras rodzimych, dostosowany do warunków polskich. Aktualny status zagrożenia dla krajowych populacji wraz z opisem metody szacowania tego statusu znajduje się na stronie internetowej Instytutu pod adresem: <http://www.bioroznorodnosc.izoo.krakow.pl/status-zagrozenia-ras>.

Analiza statusu zagrożenia poszczególnych populacji w oparciu o opracowany w Instytucie model wykazała potrzebę dalszej ochrony wszystkich ras zwierząt objętych uprzednio programami ochrony; znalazło to potwierdzenie w nowych programach ochrony ze stycznia 2022 roku.

Zwierzęta, które mają zostać zakwalifikowane do programu są wybierane spośród zwierząt objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do księgi hodowlanej danej rasy prowadzonej przez podmiot uznany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wykaz uznanych związków hodowców prowadzących księgi hodowlane dla zwierząt hodowlanych czystorasowych gatunków: bydło, owce, kozy, świnię i koniowate zamieszczony jest na stronie internetowej:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/zootechnikazootechnics>

Związki hodowców lub inne podmioty prowadzące księgę hodowlaną danej rasy:

- potwierdzają wpis i liczbę zwierząt wpisanych do ksiąg hodowlanych,
- oceniają zgodność zwierząt z wzorcem rasy i innymi wymaganiami programu ochrony, - corocznie składają sprawozdanie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prowadzenia ksiąg, - dokonują oceny wartości użytkowej zwierząt i publikują jej wyniki.

Uczestnictwo hodowców w programie ochrony jest dobrowolne. Jeżeli dane zwierzę zostanie zakwalifikowane do programu, to jego właściciel jest zobowiązany do przestrzegania wszystkich przepisów dotyczących realizacji programów ochrony.

Poniżej przedstawiono wykaz lokalnych ras i liczebności zwierząt, których hodowla jest zagrożona erozją genetyczną.

Liczba samic lokalnych ras zwierząt gospodarskich objętych w 2021 r. ochroną zasobów genetycznych:

- Bydło (ogółem) - 9309, w tym: polskie czerwone – 3668, białogrzebiete - 798, polskie czerwono-białe - 3533, polskie czarno-białe -1310.
- Konie (ogółem) – 8279, w tym: koniki polskie – 1873, huculskie -1261, małopolskie – 512, śląskie – 1326, wielkopolskie – 165, sokólskie – 1458, sztumskie – 1684.
- Owce (ogółem) – 69065, w tym: wrzosówka – 8552, świniarka -2252, olkuska -1159, polska owca górską odmiany barwnej - 2187, merynos odmiany barwnej - 794, uhruska – 7486, wielkopolska - 7911, żelaźnieńska - 1983, korideil -2023, kamieniecka - 5479, pomorska - 8300, cakiel podhalański – 8052, merynos polski w starym typie – 7625, czarnogłówek - 3600, owca pogórza - 1662, polska owca górską - 341*, białogłowa owca mięsna - 844*.
- Kozy (ogółem) – 483, w tym: koza karpacka – 306, koza kazimierzowska - 33*, koza sandomierska - 144*.
- Świnie (ogółem) - 4657, w tym: puławska – 2060, złotnicka biała – 1358, złotnicka pstra – 1239.

* w odniesieniu do ras, do których dotychczas nie było wsparcia finansowego podano szacunkowe liczebności zwierząt wytypowanych do programu ochrony w roku 2021.

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świń, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt”) (Dz.U. L 171 z 29.6.2016, s. 66).

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent posiada:

- gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha;
- zwierzęta: krowy, konie, owce, świnie lub kozy: wpisane do odpowiedniej księgi hodowlanej, objęte programem ochrony zasobów genetycznych i realizuje wymogi tego programu.
- minimalną liczbę zwierząt, określoną na poziomie przepisów krajowych lub w programie ochrony zasobów genetycznych

Beneficjent

Rolnik (w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR)

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

-

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Interwencja ma specyficzny charakter, gdyż związana jest z zachowaniem zasobów genetycznych zagrożonych ras zwierząt gospodarskich. W ramach interwencji warunkiem przyznania płatności jest objęcie zwierząt programem ochrony zasobów genetycznych prowadzonym przez Instytut Zootechniki – PIB. W ramach tej interwencji nie są sformułowane dodatkowe wymogi, dla których możliwe jest zidentyfikowanie odpowiednich elementów poziomu bazowego (baseline). Z tego względu nie jest uzasadnione, by wykazywać zależność między tą interwencją, a elementami poziomu bazowego. W Planie strategicznym nie ma przewidzianych innych interwencji ukierunkowanych na zachowanie zasobów genetycznych zwierząt.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

- jednorazowa płatności ryczałtowe

 Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność przyznawana do sztuki zwierzęcia objętej 5-letnim zobowiązaniem, według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji zobowiązania. Stawka płatności:

Wariant 1.1. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne – 2738 zł/szt (2738 zł/DJP)

Wariant 1.2. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne – 1752 zł/szt. (1752 zł/DJP)

W ramach wariantów 1.1. i 1.2. przewiduje się dodatkową płatność w wysokości 15131 zł/szt. (15131 zł/DJP) rekompensującą koszty udostępnienia samców w celu pozyskania nasienia (płatność przyznawana jest jednorazowo do danej sztuki).

Wariant 2.1.1. Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie małopolskie i wielkopolskie) - 2669 zł/szt

(2224 zł/DJP)

Wariant 2.1.2..Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie małopolskie i wielkopolskie) - 5925 zł/szt (4938 zł/DJP)

Wariant 2.2.1 Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie śląskie) - 2461 zł/szt. (2051 zł/DJP)

Wariant 2.2.2. Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie śląskie) - 5275 zł/szt. (4396 zł/DJP) Wariant

2.3.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (koniki polskie i huculskie) - 2395 zł/szt. (3992 zł/DJP)

Wariant 2.3.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (koniki polskie i huculskie) - 5130 zł/szt. (8550 zł/DJP)

Wariant 2.4.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) - 2185 zł/szt. (1821 zł/DJP)

Wariant 2.4.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) - 2513 zł/szt. (2094 zł/DJP)

Wariant 3. Zachowanie lokalnych ras owiec - 500 zł/szt. (5000 zł/DJP)

Wariant 4. Zachowanie lokalnych ras świń - 1335 zł/szt. (3814 zł/DJP)

Wariant 5. Zachowanie lokalnych ras kóz - 953 zł/szt. (6353 zł/DJP)

Metoda obliczania

Stawka płatności jest ustalona w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez rolnika wymogów, określonych dla tej interwencji, wynikających z programu ochrony dla danej rasy (art. 70 ust. 4 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR).

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono koszty z tytułu: utraconej nadwyżki bezpośredniej, prowadzenie dokumentacji hodowlanej, koszty związane z rozrodem (w przypadku bydła i koni) oraz inne koszty w zależności od gatunku, a po stronie korzyści uwzględniono w przypadku koni przychód ze sprzedaży źrebaka oraz z jazd rekreacyjnych. W przypadku wariantów dotyczących zachowania ras owiec i kóz stawka płatności uwzględnia koszty utrzymania samców.

Przewidziana dodatkowa płatność rekompensująca koszty udostępnienia buhajów w celu pozyskania nasienia uwzględnia m.in.. koszty utrzymania w stacji hodowlanej przekazanie nasienia do banku genów oraz koszty badań weterynaryjnych. Wysokość wsparcia została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB we współpracy z innymi krajowymi instytucjami naukowobadawczymi. Certyfikat metodologii kalkulacji stawek płatności dla interwencji rolno-środowiskowoklimatycznych potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń stanowi załącznik do Planu Strategicznego.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)

oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)

hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji wymogów wynikających z programu ochrony zasobów genetycznych, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_6_1 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_2 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_1_i_2_plus - Dodatkowa płatność do samców w ramach wariantów 1.1. i 1.2.	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_3 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie małopolskie i wielkopolskie)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_5 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie śląskie)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_7 - . Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie polskie i huculskie)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_6 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie śląskie)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_8 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie polskie i huculskie)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_10 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie zimmokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_11 - Zachowanie lokalnych ras owiec	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_13 - Zachowanie lokalnych ras kóz	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_4 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie małopolskie i wielkopolskie)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_9 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie zimmokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie
8_6_12 - Zachowanie lokalnych ras świń	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.25;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_6_1 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_2 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa. 8_6_1_i_2_plus - Dodatkowa płatność do samców w ramach wariantów 1.1. i 1.2.

Dodatkowa płatność stosowana będzie jako jednolita kwota jednostkowa.

8_6_3 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie małopolskie i wielkopolskie)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_5 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie śląskie)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_7 - . Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie polskie i huculskie)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_6 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie śląskie)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_8 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie polskie i huculskie)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_10 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_11 - Zachowanie lokalnych ras owiec

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_13 - Zachowanie lokalnych ras kóz

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_4 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie małopolskie i wielkopolskie)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_9 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_6_12 - Zachowanie lokalnych ras świń

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
8_6_1 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		615,28	615,28	615,28	615,28	615,28		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		4 944,00	8 127,00	10 723,00	10 956,00	11 191,00		45 941,00
8_6_10 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		470,60	470,60	470,60	470,60	470,60		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		208,00	366,00	472,00	482,00	491,00		2 019,00
8_6_11 - Zachowanie lokalnych ras owiec (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 123,60	1 123,60	1 123,60	1 123,60	1 123,60		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		4 204,00	6 420,00	7 998,00	8 160,00	8 321,00		35 103,00
8_6_12 - Zachowanie lokalnych ras świń (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		857,14	857,14	857,14	857,14	857,14		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		401,00	815,00	889,00	909,00	927,00		3 941,00

8_6_13 - Zachowanie lokalnych ras kóz (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 427,72	1 427,72	1 427,72	1 472,72	1 472,72	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		18,00	34,00	52,00	53,00	54,00	211,00
8_6_1_i_2_plus - Dodatkowa płatność do samców w ramach wariantów 1.1. i 1.2. (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 400,22	3 400,22	3 400,22	3 400,22	3 400,22	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	100,00

8_6_2 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		393,71	393,71	393,71	393,71	393,71	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		2 494,00	4 100,00	5 408,00	5 526,00	5 644,00	23 172,00
8_6_3 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie małopolskie i wielkopolskie) (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		499,81	499,81	499,81	499,81	499,81	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		314,00	552,00	713,00	726,00	742,00	3 047,00
8_6_4 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie małopolskie i wielkopolskie) (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 109,55	1 109,55	1 109,55	1 109,55	1 109,55	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		19,00	34,00	44,00	45,00	46,00	188,00
8_6_5 - Zachowanie lokalnych ras koni -	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		460,86	460,86	460,86	460,86	460,86	

samice (konie śląskie) (Dotacja - Jednolita)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	663,00	1 165,00	1 505,00	1 535,00	1 563,00	6 431,00	
8_6_6 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie śląskie) (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	987,83	987,83	987,83	987,83	987,83		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	42,00	74,00	96,00	98,00	99,00	409,00	
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	897,00	897,00	897,00	897,00	897,00		
8_6_7 - . Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie polskie i huculskie) (Dotacja - Jednolita)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	802,00	1 411,00	1 825,00	1 861,00	1 895,00	7 794,00	
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	1 921,35	1 921,35	1 921,35	1 921,35	1 921,35		

8_6_8 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie polskie i huculskie) (Dotacja - Jednolita)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)						
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	51,00	90,00	116,00	118,00	120,00	495,00
8_6_9 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	409,18	409,18	409,18	409,18	409,18	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)						
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	1 753,00	3 082,00	3 987,00	4 063,00	4 139,00	17 024,00
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	15 933,00	26 290,00	33 848,00	34 552,00	35 252,00	145 875,00
OGÓLEM	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	11 342 509,00	18 438 762,00	23 524 663,00	24 010 422,00	24 491 899,00	101 808 255,00

Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	9 074 007,20	14 751 009,60	18 819 730,40	19 208 337,60	19 593 519,20	81 446 604,00
Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)						
Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)						
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)						

I 8.7. - Bioróżnorodność na gruntach ornym

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.7.
Nazwa interwencji	Bioróżnorodność na gruntach ornym
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Mając na uwadze funkcje przyrodnicze wieloletnich pasów kwietnych oraz znaczenie ogródków bioróżnorodności w zwiększaniu bioróżnorodności na terenach wiejskich wdrażanie interwencji jest wskazane w całej Polsce.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P3.	Zwiększenie różnorodności upraw	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

R.34 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie zarządzania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest wzbogacenie bioróżnorodności i krajobrazu wiejskiego oraz zapewnienie miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających i ptaków krajobrazu rolniczego.

Interwencja polega na zakładaniu na gruntach ornych i utrzymaniu:

- śródpolnych, wieloletnich pasów kwiatnych, stanowiących jednocześnie korytarze ekologiczne i ostoje dla wielu gatunków zwierząt (wariant 1),

- ogródków bioróżnorodności w celu zwiększania bioróżnorodności na terenach wiejskich (wariant 2).

Zobowiązania w ramach interwencji będą zobowiązaniami opartymi na zarządzaniu (management based). W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji określonych wymogów wymienionych poniżej:

1. Wariant 1. Wieloletnie pasy kwiatne

- 1) Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) Utrzymanie na gruntach ornych, pasów kwietnych o szerokości od 3 do 9 m i powierzchni co najmniej 0,1 ha obsianych określonymi w przepisach krajowych gatunkami rodzimych roślin zielnych (gatunki dziko rosnące oraz uprawne), stanowiącymi pożytek dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających lub ptaków. W przypadku utrzymywania na gruntach ornych więcej niż jednego pasa, odległość między pasami powinna wynosić co najmniej 50 m;
- 3) Wykorzystanie mieszanki złożonej z co najmniej 10 gatunków roślin (określonych w przepisach krajowych). Szczegółowe wytyczne w zakresie składu mieszanki zostaną określone w przepisach krajowych;
- 4) Wysiew mieszanki w terminie od 15 sierpnia do 31 października (w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania) lub od 1 kwietnia do 15 maja;
- 5) Możliwy podsiew w miejscach wypadów roślin gatunkami roślin zielnych określonymi w przepisach krajowych; 6) Koszenie 50% powierzchni pasa raz w roku w terminie od 1 września do 31 października; w dwóch kolejnych latach należy pozostawić nieskoszony inny fragment pasa; zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 14 dni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z powierzchni pasa;
- 7) W uzasadnionych przypadkach, w sytuacji rozwoju w obrębie pasa roślin gatunków niepożądanych (określonych w przepisach krajowych), dodatkowe jednorazowe koszenie przed dniem 1 września powierzchni, na której występują te gatunki z obowiązkiem usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 14 dni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z powierzchni pasa;
- 8) Obowiązek zachowania istniejących drzew i krzewów w obrębie pasa;
- 9) W obrębie pasa zakazuje się:
  - a) przeorywania,
  - b) wypasu,
  - c) stosowania nawozów mineralnych i naturalnych,
  - d) stosowania osadów ściekowych,
  - e) stosowania środków ochrony roślin,
  - f) składowania obornika, siana, słomy lub odpadów,
  - g) wykorzystywania pasów jako dróg dojazdowych,
  - h) pozostawiania maszyn i urządzeń rolniczych.

2. Wariant 2. Ogródki bioróżnorodności W

ogórkach będzie prowadzona uprawa:

- 1) roślin przewidzianych do wsparcia w ramach wariantu 1 Interwencji Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- 2) roślin zielarskich określonych w przepisach krajowych,
- 3) roślin warzywnych określonych w przepisach krajowych,
- 4) materiałów pozyskanych z kolekcji banków genów, w tym gatunków lub odmian uprawianych dawniej na terenie Polski.

Wymogi:

- 1) Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) Założenie ogródka bioróżnorodności o powierzchni od 0,1 do 0,5 ha, złożonego z minimum 20 gatunków, przy czym w ramach jednego gatunku dopuszcza się uprawę kilku odmian lub form (populacji lub genotypów) i odpowiednim udziale określonym w przepisach krajowych gatunków roślin warzywnych i zielarskich;
- 3) W przypadku:
  - a) uprawy odmian roślin zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze w pierwszym roku uprawa jest zakładana z kwalifikowanego materiału siewnego,
  - b) uprawy roślin z materiału pozyskanego z kolekcji banku genów, w pierwszym roku uprawa jest zakładana z tego materiału na podstawie protokołu przekazania przez bank genów;
- 4) W kolejnych latach uprawa z materiału uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku;
- 5) W okresie zobowiązania dopuszcza się zmianę składu gatunkowego lub liczby uprawianych gatunków, przy zachowaniu minimalnej liczby 20 gatunków;
- 6) Dopuszcza się dodanie nowych gatunków, odmian lub form w trakcie trwania zobowiązania przy zachowaniu zasad określonych powyżej;
- 7) Zakaz stosowania herbicydów.

Zobowiązanie w ramach interwencji podejmowane jest na 5 lat.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Interwencja ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. przede wszystkim w zakresie minimalnego odsetka gruntów ornych przeznaczonych na obszary nieprodukcyjne, zachowania charakterystycznych elementów krajobrazu. Interwencja jest też komplementarna do interwencji I filaru tj. Ekoschematów takich jak: Obszary z roślinami miododajnymi oraz Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Zróżnicowana struktura upraw i II filaru tj: Zalesienie gruntów rolnych, Premie zalesieniowe i pielęgnacyjne, a także Tworzenie zadrzewień śródpolnych, Utrzymanie systemów rolno-leśnych oraz Utrzymanie zadrzewień śródpolnych. Wymienione powyżej wymogi w ramach warunkowości i interwencji, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na ochronę bioróżnorodności i krajobrazu wiejskiego oraz zapewnienie miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha. Obszar kwalifikowany – użytki rolne.

W interwencji w ramach wariantu Wieloletnie pasy kwietne mogą uczestniczyć gospodarstwa o określonym procentowym udziale powierzchni gruntów ornych w powierzchni wszystkich użytków rolnych w gospodarstwie.

Do płatności kwalifikują się działki rolne o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Beneficjent

Rolnik (w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR)

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

- Użytki rolnicze określone dla planu WPR
- Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne
- Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC07	Zmianowanie upraw na gruntach ornych, z wyjątkiem roślin rosnących pod wodą
GAEC08	Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne Minimalny udział co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W przypadku gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 28 ust. 5a, udział, jaki należy przypisać zgodności z GAEC, jest ograniczony do 3 %. Minimalny udział co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa, jeżeli obejmuje to również międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią grunty ugorowane lub elementy nieprodukcyjne. W odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują czynnik korygujący 0,3. Zachowanie elementów krajobrazu Zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych Fakultatywnie – środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin
SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin:

- 1) art. 35 ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097);
- 2) § 1 ust. 1 pkt 2 i 6 oraz ust. 2 pkt 1i 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097)
- wymogi dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin, w tym integrowanej ochrony roślin w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na bioróżnorodność.

Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów:

- 1) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne art. 105 ust. 1, art. 105a ust. 8, art. 105c ust. 1 i 2 – w zakresie odwołania do art. 105 a ust.8 – wymogi dotyczące stosowania nawozów w odpowiednich dawkach.
- 2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych, § 3 - wymogi dotyczące stosowania komunalnych osadów ściekowych.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Interwencja „Bioróżnorodność na gruntach ornych” wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość, ponieważ żadne przepisy nie nakładają na rolników obowiązku utrzymywania na gruntach ornych wieloletnich pasów kwietnych lub wielogatunkowych ogródków bioróżnorodności.

Interwencja ta wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości tj. SMR 2, SMR 7 i SMR 8 oraz odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującymi w jej ramach wymogami dotyczącymi zakazu stosowania środków ochrony roślin (wariant 1) lub herbicydów (wariant 2) oraz zakazu nawożenia i stosowania osadów ściekowych (wariant 1). Interwencji tej odpowiada również GAEC 8 w zakresie zachowania charakterystycznych elementów krajobrazu ze względu na wymóg tej interwencji dotyczący obowiązku zachowania istniejących drzew i krzewów w obrębie pasa kwietnego. Ponadto interwencja wykracza ponad GAEC 7, ze względu na wymóg zróżnicowania upraw (wariant 2). Interwencja jest komplementarna do interwencji I filaru tj. Ekoschematów takich jak: Obszary z roślinami miododajnymi oraz Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Zróżnicowana struktura upraw i II filaru tj: Zalesienie gruntów rolnych i Premie zalesieniowe i pielęgnacyjne, a także Tworzenie zadrzewień śródpolnych oraz Utrzymanie systemów rolno-leśnych, Utrzymanie zadrzewień śródpolnych. Powyższe interwencje w komplementarny sposób wpływają na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu wiejskiego oraz zapewnienie miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

- jednorazowa płatności ryczałtowa

 Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność roczna w formie zryczałtowanej - według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, przyznawana do powierzchni gruntu objętego zobowiązaniem (tj. powierzchni pasa kwietnego)

Stawki płatności:

Wariant 1. Wieloletnie pasy kwietne – 3 501zł/ha

Wariant 2. Ogródki bioróżnorodności – 2 342 zł/ha

Metoda obliczania

Stawka płatności jest ustalona w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez rolnika wymogów określonych dla tej interwencji (art. 70 ust. 4 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR).

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono: utraconą nadwyżkę bezpośrednią ustaloną dla produkcji roślinnej, koszty zakupu nasion do mieszanki wykorzystywanej do założenia pasa kwietnego lub ogródka bioróżnorodności. Dodatkowo w przypadku pasów kwietnych w kalkulacji uwzględniono: koszty uprawowe związane z założeniem pasa kwietnego, koszty podsiewu oraz koszenia i usunięcia skoszonych biomasy. Natomiast w przypadku ogródków bioróżnorodności uwzględniono inne koszty zmienne. Po stronie korzyści w przypadku pasów kwietnych uwzględniono wartość kompostu sporządzonego z zebranej biomasy, natomiast w przypadku ogródków bioróżnorodności wartość produkcji sprzedanej lub zużytej na potrzeby własne gospodarstw.

Wysokość wsparcia została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB we współpracy z innymi krajowymi instytucjami naukowo-badawczymi. Certyfikat metodologii kalkulacji stawek płatności dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń stanowi załącznik do Planu Strategicznego.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat.

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_7_1 - Wieloletnie pasy kwietne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.31; R.34; R.24;	Nie
8_7_2 - Ogródki bioróżnorodnościowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.31; R.34; R.24;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_7_1 - Wieloletnie pasy kwietne

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_7_2 - Ogródki bioróżnorodnościowe

W ramach interwencji stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

507

PL

I 8.8 - Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 8.8
Nazwa interwencji	Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolnoleśnych
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.15. Liczba hektarów (leśnictwo) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Interwencja wdrażana na terenie całego kraju; we wszystkich regionach Polski występują gleby marginalne, które przeznaczone mogą być do zalesienia.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najłagodniejszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak

CS 6. P4.	Zwiększenie różnorodności biologicznej lasów	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.12 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do lepszego przystosowania się do zmiany klimatu

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.19 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, zmianowanie upraw, w tym z udziałem roślin strączkowych)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

R.30 Odsetek gruntów leśnych objętych zobowiązaniami w dziedzinie wspierania ochrony lasów i zarządzania usługami ekosystemowymi

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

R.34 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie zarządzania elementami krajobrazu, w tym żywopłotami i drzewami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Beneficjenci realizują zobowiązania, dotyczące utrzymania i pielęgnacji:

1. zalesień: ○ wykonanych w ramach interwencji pt. Zalesianie gruntów rolnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR oraz
  - powstałych na gruntach innych niż rolne w wyniku sukcesji naturalnej
2. zadrzewień śródpolnych, założonych w ramach:
  - poddziałania 8.1 Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, PROW na lata 2014-2020 zgodnie z art. 22 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013,
  - interwencji pt. Tworzenie zadrzewień śródpolnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, oraz
3. systemów rolno-leśnych, wykonanych w ramach interwencji pt. Zakładanie systemów rolnoleśnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR

W związku z realizacją ww. zobowiązań beneficjenci otrzymują:

1. w zakresie zalesień:

- przez 5 lat - premię pielęgnacyjną, która rekompensuje poniesione dodatkowe koszty prac pielęgnacyjnych w nowozałożonych uprawach leśnych oraz na gruntach zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej;
- przez 5 lat - premię zalesieniową do gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej, która rekompensuje utracony dochód wynikający z podjętego zobowiązania do utrzymania tego zalesienia;
- przez 12 lat - premię zalesieniową do zalesionych gruntów rolnych, która rekompensuje utracony dochód z działalności rolniczej. Utrzymanie 12 letniego okresu wypłaty premii zalesieniowej (analogicznego jak w PROW 2014 - 2020) stanowić będzie zachętę do długotrwałego utrzymania lasu, a w konsekwencji realizacji celów klimatycznych i środowiskowych, w tym przede wszystkim sekwestracji dwutlenku węgla, zatrzymywania wody w profilu glebowym oraz zwiększenia różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich. 2. w zakresie zadrzewień śródpolnych – 5 letnią premię, która rekompensuje poniesione dodatkowe

koszty prac pielęgnacyjnych nowozałożonych zadrzewień i utraconych dochodów z działalności rolniczej; 3. w zakresie systemów rolno-leśnych – 5 letnią premię, która rekompensuje poniesione dodatkowe koszty prac pielęgnacyjnych nowozałożonych systemów i utraconego dochodu wynikającego ze zmniejszenia wytwarzanego w gospodarstwie dochodu na skutek wprowadzenia nasadzeń śródpolnych.

Dzięki tej pomocy realizowany będzie cel główny interwencji, czyli sekwestracja dwutlenku węgla, jak również funkcje towarzyszące, jakimi są ochrona gleb i wód. W szczególności utrzymanie zalesień, zadrzewień i systemów rolno-leśnych na gruntach erozyjnych i na stokach przyczyni się do zatrzymywania wody w profilu glebowym oraz warstwie wodonośnej, co wpłynie będzie zarówno na jakość wód podziemnych (poprzez filtrowanie zanieczyszczeń i ograniczanie ich rozprzestrzeniania się), jak również łagodzenie wezbrań na obszarach o dużych spadkach terenu, na których występują gleby mało przepuszczalne.

Interwencja sprzyja zachowaniu ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych oraz stanowi kluczowy element krajobrazu, istotny dla zachowania bioróżnorodności obszarów rolnych.

Interwencja ma komplementarny (uzupełniający) charakter z interwencjami inwestycyjnymi tj. Zalesianie gruntów rolnych, Tworzenie zadrzewień śródpolnych i Zakładanie systemów rolno-leśnych, wdrażanych

z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, ponieważ umożliwia utrzymanie i pielęgnację nowo założonych lasów, zadrzewień i systemów rolno-leśnych na gruntach rolnych. Jednocześnie jest komplementarna z płatnościami bezpośrednimi w ramach I filaru WPR, ponieważ obszary objęte zobowiązaniami w ramach niniejszej interwencji będą mogły zostać objęte jednolitą płatnością obszarową.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Roczne premie przyznawane są na utrzymanie i pielęgnację:

1. zalesień, dla których opracowany jest plan zalesienia przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe:
    - o wykonanych w ramach interwencji pt. Zalesianie gruntów rolnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR oraz
    - o powstałych na gruntach innych niż rolne w wyniku sukcesji naturalnej
  2. zadrzewień śródpolnych, założonych w ramach:
    - o poddziałania 8.1 - Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, PROW na lata 2014-2020 zgodnie z art. 22 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013
    - o interwencji pt. Tworzenie zadrzewień śródpolnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, oraz
  3. systemów rolno-leśnych, założonych w ramach interwencji pt. Zakładanie systemów rolnoleśnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR
- o minimalnej powierzchni - 0,1 ha.

Beneficjent

Właściciele gruntów, którzy realizują zobowiązania, dotyczące utrzymania i pielęgnacji:

1. zalesień:
  - o wykonanych w ramach interwencji pt. Zalesianie gruntów rolnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR oraz
  - o powstałych na gruntach innych niż rolne w wyniku sukcesji naturalnej
2. zadrzewień śródpolnych, założonych w ramach:
  - o poddziałania 8.1 - Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, PROW na lata 2014-2020 zgodnie z art. 22 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013
  - o interwencji pt. Tworzenie zadrzewień śródpolnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, oraz
3. systemów rolno-leśnych, wykonanych w ramach interwencji pt. Zakładanie systemów rolnoleśnych wdrażanej z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

- z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych

właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

-

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

-

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Objęta ZSZiK

Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

jednorazowa płatności ryczałtowe

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc w formie ryczałtu obejmuje:

- 5 letnią premię pielęgnacyjną dla zalesionych gruntów rolnych oraz gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej, w wysokości od ok. 900 do 1 500 zł/ha rocznie - stawki zróżnicowane zostały w zależności od nachylenia terenu oraz wykorzystania sukcesji naturalnej,
- 5 letnią premię dla zadrzewionych gruntów, w wysokości 2 494 zł/ha rocznie,
- 5 letnią premię dla gruntów objętych systemami rolno-leśnymi, w wysokości 300 zł/ha rocznie,
- premię zalesieniową – wypłacaną przez 5 lat dla gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej oraz przez 12 lat dla zalesionych gruntów rolnych, w wysokości 1 438 zł/ha rocznie.

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

FOREST RESEARCH INSTITUTE

Istnieje od 1930 roku / Established in 1930

02340208025318
RPW/35035/2022 N
MR/RW 2022-05-23

Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) zaświadcza, że kalkulacja stawek płatności w zakresie premii pielęgnacyjnych i premii zalesieniowej na potrzeby Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz analogicznych stawek premii zalesieniowych dla beneficjentów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, PROW 2007-2013 oraz PROW 2004-2006 przyznawanych od roku 2023 zostały wykonane z wyprzedzeniem na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody.

Obliczenia wykonano w sposób ekspercki na podstawie danych uzyskanych bezpośrednio z jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny i ośrodków doradztwa rolniczego zgodnie ze standardami stosowanymi w badaniach ekonomiczno-leśnych.

W związku z tym IBL potwierdza adekwatność i dokładność obliczeń tych stawek płatności.

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. Ekonomicznych

dr hab. Piotr Gołos

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn, P.O. Box 10, Poland
Tel. +48 22 7150 300 ; Fax +48 22 7200 397 ; E-mail: ibl@ibles.waw.pl ; www.ibles.pl
KRS 0000039417 Regon 000115832 NIP PL 5250009200 Konto BH SA VI O/Warszawa nr 57 1030 1061 0000 0000 0078 8401

ZEPROW. 4201. 4. 2022

Warszawa, 13.06.2022 r.

Szanowny Pan
Krzysztof Cieciora
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze!

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zaświadcza, że przygotowane przez pracowników Instytutu stawki płatności w zakresie utrzymania zadrzewień śródpolnych i systemów rolno-leśnych, na potrzeby Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zostały wykonane w sposób ekspercki, zgodnie ze standardami stosowanymi w badaniach ekonomiczno-rolniczych.

W związku z tym Instytut potwierdza adekwatność i dokładność obliczeń oraz nadaje Certyfikat metodologii kalkulacji płatności w zakresie utrzymania zadrzewień śródpolnych i systemów rolno-leśnych na lata 2023-2027.

DYREKTOR

dr inż. Sylwia Łaba

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOSCIOWEJ-
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY
00-002 WARSZAWA, ul. Świętokrzyska 20
tel. (48 22) 505 44 44, fax 827 19 80
(4) NIP 626-000-93-41

Metoda obliczania

1. Koszty utrzymania i pielęgnacji zalesienia ustalone zostały ryczałtowo, na hektar powierzchni zalesionej, w oparciu o dane i analizy Instytutu Badawczego Leśnictwa. Koszty te ustalono z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, ekonomicznych, przestrzennych i społecznych. Kalkulacja wysokości wsparcia bazuje na uśrednionych kosztach związanych z pielęgnacją upraw leśnych młodych drzewostanów w różnych regionach kraju. Przy wyliczeniu wysokości stawki płatności brano pod uwagę m.in. koszty: wykaszania chwastów, cięć pielęgnacyjnych, przerzedzania przegęszczonych partii samosiewów. Stawki płatności w zakresie premii zalesieniowej zostały skalkulowane z uwzględnieniem faktu stosowania płatności bezpośrednich do gruntów zalesionych. Przy wyliczeniu wysokości stawki, brano pod uwagę wartość utraconych dochodów związanych z trwałym wyłączeniem gruntu z użytkowania rolnego. Kalkulację oparto na danych Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących cen produktów rolnych, które decydują o sumarycznej wartości przychodów oraz kalkulacjach kosztów bezpośrednich produkcji rolnej, opracowanych przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego.
2. Szacowana wysokość wsparcia na utrzymanie zadrzewień śródpolnych i systemów rolno-leśnych została określona przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB, jako rekompensata utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z wyłączeniem części gruntu ornego pod zadrzewienia. A także rekompensaty za zabiegi pielęgnacyjne, takie jak przycinanie lub podkrzesywanie drzewek, wykaszanie chwastów, ewentualnie inne zabiegi mające na celu zapewnienie przetrwania posadzonych drzew. W szacowaniu kwot jednostkowych wykorzystano dotychczasowe doświadczenia z wdrażania płatności na zalesianie gruntów rolnych PROW 2014-2020 w zakresie liczby beneficjentów i powierzchni objętych wsparciem. Ponadto w kalkulacji stawek przyjęto, że systemy rolno-leśne będą zakładane na gruntach najgorszej jakości, najmniej przydatnych do prowadzenia produkcji rolnej. Następnie policzono kwotę utraconego dochodu wynikającą ze zmniejszenia wytwarzanego w gospodarstwie dochodu spowodowanego wyłączeniem części gruntu z produkcji oraz dodano koszty pielęgnacji posadzonych drzew i krzewów.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Interwencja w zakresie utrzymania i pielęgnacji:

- zalesień - wykracza poza art. 42 TFUE w całości. ABER. Pomoc zgodna z art. 32 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014
- zadrzewień śródpolnych i systemów rolno-leśnych - nie wykracza poza art. 42 TFUE i nie podlega ocenie pod kątem pomocy państwa.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

-

Jaki jest okres umów?

5 lub 12 lat - zgodnie z informacją wskazaną w sekcji 5 opisu interwencji.

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_8_3 - Premie systemów rolnoleśnych	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.12; R.14; R.19; R.21; R.22; R.31;	Nie
8_8_1 - Premie zalesieniowe i pielęgnacyjne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.30;	Nie
8_8_2 - Premie zadrzewieniowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.14; R.19; R.21; R.22; R.31; R.34;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_8_3 - Premie systemów rolno-leśnych

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- wyliczoną jedną stawkę zł/ha

8_8_1 - Premie zalesieniowe i pielęgnacyjne

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- jedną uśrednioną stawkę zł/ha, na którą składa się 5 letnia premia pielęgnacyjna (wyliczona przy założeniu, że 80 % zalesień jest na gruntach korzystnych a 20 % jest z nachyleniem powyżej 12 stopni oraz dodatkowo 5 letnią (w przypadku sukcesji naturalnej) i 12 letnią premię zalesieniową będącą rekompensatą utraconych dochodów.

- dostępny budżet, przy założeniu, że premie wypłacane są co roku do końca okresu programowania zgodnie z zasadą N+ 2 czyli do 2029 r. włącznie.

8_8_2 - Premie zadrzewieniowe

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- wyliczoną jedną stawkę zł/ha

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

517

PL

I.8.9.1. - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Pakiet 4.Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.8.9.1.
Nazwa interwencji	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Pakiet 4.Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Obszary sieci Natura 2000 na terenie całego kraju.
Mając na uwadze, że obszary Natura 2000 mają wysoką wartość przyrodniczą, wskazane jest wdrażanie interwencji na wszystkich obszarach Natura 2000 w Polsce.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P5.	Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony	wymagana (++)	Częściowo
CS 6. P8.	Zapobieganie rozprzestrzenianiu się gatunków inwazyjnych	pożądana (+)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

R.33 Odsetek całkowitego obszaru Natura 2000 objętego wspieranymi zobowiązaniami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest:

- i. poprawa warunków bytowania zagrożonych gatunków ptaków, których siedliska lęgowe są związane z trwałymi użytkami zielonymi, poprzez dostosowanie użytkowania do wymogów gatunków ptaków gniazdujących na łąkach i pastwiskach oraz ekstensyfikację gospodarowania
- ii. utrzymanie bądź przywrócenie właściwego stanu lub zapobieganie pogarszaniu się stanu cennych siedlisk przyrodniczych określonych według typów siedlisk klasyfikacji Dyrektywy siedliskowej, chronionych w ramach sieci Natura 2000 oraz innych cennych przyrodniczo siedlisk występujących na łąkach i pastwiskach, poprzez stosowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów użytkowania poszczególnych siedlisk.

Pakiet ukierunkowany jest na ekstensyfikację gospodarowania, stosowanie odpowiednich ilości i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu na cennych siedliskach przyrodniczych lub siedliskach zagrożonych gatunków ptaków, znajdujących się na obszarach Natura 2000, co wpływa pozytywnie na różnorodność biologiczną. Zakres wymogów różni się w zależności od przedmiotu ochrony – dostosowany jest do preferencji zagrożonych gatunków oraz charakteru siedlisk przyrodniczych.

We wszystkich wariantach beneficjent jest zobowiązany do realizacji wymogów dotyczących ekstensywnego użytkowania rolniczego, odbiegających od standardowej/zwykłej praktyki rolniczej, co powoduje ponoszenie dodatkowych kosztów i utratę dochodów. Szczegółowe wymogi są zawarte w PROW 2014 – 2020.

Zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na okres 5 lat (ostatnie zobowiązania podjęte w roku 2022). Zobowiązania co do zasady są oparte na zarządzaniu (management-based), niemniej jednak w przypadku obszarów przyrodniczych tj. gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których wystąpiło zalanie lub podtopienie (potwierdzone z wykorzystaniem monitoringu satelitarnego), oprócz komponentu opartego na zarządzaniu zobowiązanie będzie zawierało drugi komponent oparty na rezultacie (result-based).

Interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom lub gatunkom:

1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe
2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
3. Murawy
4. Półnaturalne łąki wilgotne
5. Półnaturalne łąki świeże
6. Torfowiska
7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)
8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyka, krwawodzioba, czajki
9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki

10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego

11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza

We wdrażanie tego pakietu (nie dotyczy wariantu 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)) zaangażowani są eksperci przyrodniczy, których rolą jest jest stwierdzenie występowania danego siedliska lub gatunku ptaka. Wybrane wymogi poszczególnych wariantów są uszczegóławiane przez eksperta przyrodniczego, a w przypadku wariantu 4.7. doradcę rolnośrodowiskowego. Takiemu uszczegółowieniu podlegają np. terminy koszenia lub wypasu (ekspert może zawęzić taki termin w ramach terminu ogólnego, wskazanego dla danego wariantu) oraz wymogi, których opis wskazuje na możliwość (dopuszczalność) zastosowania indywidualnego podejścia w uzasadnionych przypadkach.

Realizacja powyższego pakietu wpisuje się w założenia Priorytetowych Ram Działań dla sieci Natura 2000. Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Pakiet ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. w zakresie obowiązku utrzymywania trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek powierzchni trwałych użytków zielonych do powierzchni użytków rolnych, odpowiedniej ochrony terenów podmokłych i torfowisk, czy też zakazu przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000, a także do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Wymienione powyżej wymogi i interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz ochronę różnorodności biologicznej. Pakiet, poprzez dodatkową płatność obszarów niebędących użytkami rolnymi, które zostały zalane lub podtopione, będzie komplementarny w stosunku do ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014-2020

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

Użytki rolnicze określone dla planu WPR

Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia
GAEC02	2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia. Ochrona torfowisk i terenów podmokłych Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne Minimalny udział co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W przypadku gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 28 ust. 5a, udział, jaki należy przypisać zgodności z GAEC, jest ograniczony do 3 %. Minimalny udział co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa, jeżeli obejmuje to również międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią grunty ugorowane lub elementy nieprodukcyjne. W odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują czynnik korygujący 0,3. Zachowanie elementów krajobrazu Zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych Fakultatywnie – środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.
GAEC08	
GAEC09	
SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5
SMR03	Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa: art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 2 lit. b), art. 4 ust. 1, 2 i 4
SMR04	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: art. 6 ust. 1 i 2
SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie

SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

a) Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania środków ochrony roślin:

- art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097); □ § 1 ust. 1 pkt 2,4, 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1 - 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097);

- wymogi dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin, w tym integrowanej ochrony roślin w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na bioróżnorodność.

b) Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów:

- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne art. 105 ust. 1, art. 105a ust. 8, art. 105c ust. 1 i 2 – w zakresie odwołania do art. 105 a ust.8 – wymogi dotyczące stosowania nawozów w odpowiednich dawkach;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych, § 3 - wymogi dotyczące stosowania komunalnych osadów ściekowych. c) Inne odpowiednie wymogi krajowe:
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:
  - art. 33 ust. 1 i 2 – dotyczy podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000;
  - art. 15 ust 1 pkt 1 i pkt 7, art. 17 ust. 1 pkt 6, art. 24 ust. 1, pkt 3, 6, art. 45 ust. 1 pkt 4, art. 60 ust.6 pkt 3
  - dotyczy działań, które są zakazane na obszarach chronionych w zakresie zmiany stosunków wodnych; - art. 15 ust. 1 pkt 6, 8, art. 17 ust. 1 pkt 4, art. 24 ust. 1 pkt 4, , art. 45 ust. 1 pkt 8 - dotyczy ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych;
  - art. 40 ust. 2, art. 45 ust. 1 pkt 1, art. 60 ust 6 pkt 2 – wymogi dotyczące ochrony, zakazu niszczenia, uszkodzania, przekształcania, wycinania wybranych elementów krajobrazu tj. drzewa stanowiące pomniki przyrody, inne pomniki przyrody, drzewa i krzewy w strefach ochrony ostoi.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, § 6 ust 1, 3, 4 - dotyczy zakazów w stosunku do dziko występujących zwierząt w tym ptaków, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (§3 ust. 1 pkt 6 lit a, b, c, d, g) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (§ 3 ust 1 pkt 8 lit. g) - dotyczą ustalenia w ramach planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000 działań ochronnych, w tym wskazanie obowiązkowych działań ochronnych.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Pakiet 4. „Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000” wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ przepisy nie nakładają obowiązku stosowania praktyk rolniczych szczegółowo (precyzyjnie) dopasowanych na poziomie działek rolnych w danym gospodarstwie do potrzeb ochrony konkretnych cennych siedlisk lub gatunków.

Pakiet ten wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości i inne odpowiednie wymogi krajowe tj.

1. inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące działań w zakresie zmiany stosunków wodnych na obszarach chronionych ze względu na obowiązujący w ramach interwencji wymóg ograniczający możliwość zmiany stosunków wodnych;
2. SMR 2 oraz SMR 7 i SMR 8, a także inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującymi w jej ramach wymogami dotyczącymi ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz ograniczenia nawożenia i stosowania osadów ściekowych.
3. GAEC 2 i GAEC 9, SMR 3 i SMR 4 oraz inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące: (i) podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, (ii) zakazów w stosunku do dziko występujących zwierząt w tym ptaków, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, (iii) ustalenia w ramach planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000 działań ochronnych, w tym wskazanie obligatoryjnych działań ochronnych oraz (iv) ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych - ze względu na obowiązujące w ramach interwencji szczegółowe wymogi w zakresie użytkowania gruntów na obszarach Natura 2000, ukierunkowane na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedliska lęgowe ptaków.

4. GAEC 1 ze względu na fakt, że zobowiązania w ramach interwencji są realizowana przede wszystkim na TUZ oraz ze względu na obowiązujący w pakiecie wymóg zachowania wszystkich trwałych użytków zielonych w gospodarstwie.
5. GAEC 08 ze względu na wymóg zachowania występujących w gospodarstwie rolnym elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, tworzących ostoje przyrody, określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej.

Pakiet ma komplementarny charakter w stosunku do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Interwencje te poprzez ekstensywne użytkowanie wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz zagrożonych gatunków ptaków.

Pakiet, poprzez dodatkową płatność (opartą na rezultacie – “result based”) do obszarów niebędących użytkami rolnymi, które został zalane lub podtopione, będzie komplementarny w stosunku do ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

- jednorazowa płatności ryczałtowe

 Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność roczna w formie zryczałtowanej - według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, przyznawana do powierzchni gruntu objętego zobowiązaniem. Planowane stawki płatności odpowiadają stawkom określonym w PROW 2014-2020. Uzależnione są od od:

(i)ekstensywnego użytkowania na OSO: 881 zł/ha,

(ii)występowania gatunków ptaków tj.: rycyka (a także kszczyka, krwawodzioba, czajki): 1055 zł/ha, wodniczki: 1555 zł/ha, dubelta (a także kulika wielkiego): 1347 zł/ha, derkacza: 1055 zł/ha oraz

(iii)typu siedliska: zmiennowilgotne łąki trzęślicowe: 1568 zł/ha, zalewowe łąki selernicowe i słonorośla: 1452 zł/ha, murawy: 1612 zł/ha, półnaturalne łąki wilgotne: 1115 zł/ha, półnaturalne łąki świeże: 1497 zł/ha, torfowiska: 912 zł/ha (wymogi obowiązkowe) lub 1536* zł/ha (wymogi obowiązkowe i uzupełniające).

Ponadto, beneficjentowi realizującemu zobowiązanie na obszarach niebędących użytkami rolnymi (i innymi niż murawy) przysługiwać będzie dodatkową płatność (płatność oparta na rezultacie – “resultbased”) w przypadku zalania lub podtopienia gruntu w wysokości 280 zł/ha. Informacja o podtopieniu lub zalaniu będzie oparta na monitoringu satelitarnym.

Biorąc pod uwagę, że w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność “retencyjna”, w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności.

Metoda obliczania

Płatności zostały ustalone w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez beneficjenta wymogów.

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono utracony dochód z tytułu ekstensyfikacji produkcji (w tym zmniejszenie wartości siana) oraz koszty dodatkowe związane ze zbiorem biomasy. W przypadku niektórych siedlisk przyrodniczych i siedlisk lęgowych ptaków stawka płatności została pomniejszona o korzyści wynikające ze zmniejszonej wartości plonu spowodowanej opóźnieniem koszenia.

Dodatkowa płatność (oparta na rezultacie – “result based”) związana z wystąpieniem zalania lub podtopienia stanowi rekompensatę dodatkowej utraty wartości plonu. Szczegółowy opis jest zawarty w PROW 2014 – 2020.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
 rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat (ostatnie zobowiązania podjęte w roku 2022)

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_9_1_3 - Murawy	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_9 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_10 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_1 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_5 - Półnaturalne łąki świeże	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_7 - Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_4 - Półnaturalne łąki wilgotne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Jednolita		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_8 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak
8_9_1_11 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Tak

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_9_1_3 - Murawy

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_9_1_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawka płatności w niektórych przypadkach może być powiększona o dodatkową płatność “retencyjną”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowi sumę powyższych płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowi sumę stawki płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia zalania lub podtopienia.

8_9_1_9 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawka płatności w niektórych przypadkach może być powiększona o dodatkową płatność “retencyjną”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowi sumę powyższych płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowi sumę stawki płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia zalania lub podtopienia.

8_9_1_10 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawka płatności w niektórych przypadkach może być powiększona o dodatkową płatność “retencyjną”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowi sumę powyższych płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowi sumę stawki płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia zalania lub podtopienia.

8_9_1_1 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_9_1_5 - Półnaturalne łąki świeże

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_9_1_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawka płatności w niektórych przypadkach może być powiększona o dodatkową płatność “retencyjną”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowi sumę powyższych płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowi sumę stawki płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia zalania lub podtopienia.

8_9_1_7 - Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_9_1_4 - Półnaturalne łąki wilgotne

W ramach wariantu stosowana będzie jednolita kwota jednostkowa.

8_9_1_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawka płatności w niektórych przypadkach może być powiększona o dodatkową płatność “retencyjną”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowi sumę powyższych płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowi sumę stawki płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpieniem zalania lub podtopienia.

8_9_1_8 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawka płatności w niektórych przypadkach może być powiększona o dodatkową płatność “retencyjną”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowi sumę powyższych płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowi sumę stawki płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpieniem zalania lub podtopienia.

8_9_1_11 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawka płatności w niektórych przypadkach może być powiększona o dodatkową płatność “retencyjną”, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowi sumę powyższych płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowi sumę stawki płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpieniem zalania lub podtopienia.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
8_9_1_1 - Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				352,36	352,36			593,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)				99,00	494,00			
8_9_1_10 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				302,74	302,74			3 675,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				365,62	365,62			
	O.14 (jednostka: Hektary)				578,00	3 097,00			
8_9_1_11 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				237,08	237,08			298,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				300,00	300,00			
	O.14 (jednostka: Hektary)				46,00	252,00			
8_9_1_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				326,32	326,32			893,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				389,21	389,21			
	O.14 (jednostka: Hektary)				149,00	744,00			
8_9_1_3 - Murawy (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				362,25	362,25			1 231,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)				205,00	1 026,00			
8_9_1_4 - Półnaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				250,56	250,56			

	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)				1 050,00	5 252,00			6 302,00
8_9_1_5 - Półnaturalne łąki świeże (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				336,40	336,40			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)				3 258,00	16 287,00			19 545,00
8_9_1_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				245,29	245,29			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				267,87	267,87			
	O.14 (jednostka: Hektary)				42,00	212,00			254,00
8_9_1_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				347,65	347,65			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				408,09	408,09			
	O.14 (jednostka: Hektary)				130,00	650,00			780,00
8_9_1_7 - Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO) (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				197,98	197,98			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)				894,00	4 474,00			5 368,00
8_9_1_8 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				237,08	237,08			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				300,00	300,00			
	O.14 (jednostka: Hektary)				3 755,00	20 476,00			24 231,00
8_9_1_9 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				349,44	349,44			

OGÓŁEM	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)			412,36	412,36		
	O.14 (jednostka: Hektary)			408,00	2 240,00		2 648,00
	O.14 (jednostka: Hektary)			10 614,00	55 204,00		65 818,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			2 968 033,00	15 381 666,00		18 349 699,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			2 374 426,40	12 305 332,80		14 679 759,20
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)						
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)				2 374 426,40	12 305 332,80		14 679 759,20

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)						

I.8.9.2. - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.8.9.2.
Nazwa interwencji	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Cały kraj (poza obszarami Natura 2000).
Mając na uwadze, że obszary mające wysoką wartość przyrodniczą znajdują się w również poza obszarami Natura 2000, wskazane jest wdrażanie interwencji poza tymi obszarami na terenie całego kraju.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak

CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P5.	Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony	wymagana (++)	Częściowo
CS 6. P8.	Zapobieganie rozprzestrzenianiu gatunków inwazyjnych	się pożądana (+)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

R.24 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie szczególnymi zobowiązaniami, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów, takiego jak wyciek pestycydów, i skutków stosowania pestycydów

R.31 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami służącymi ochronie albo przywracaniu różnorodności biologicznej, w tym praktyk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem jest utrzymanie bądź przywrócenie właściwego stanu lub zapobieganie pogarszaniu się stanu cennych siedlisk przyrodniczych, określonych według typów siedlisk klasyfikacji Dyrektywy siedliskowej oraz innych cennych przyrodniczo siedlisk występujących na łąkach i pastwiskach poza obszarami Natura 2000, poprzez stosowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów użytkowania poszczególnych siedlisk.

Pakiet ukierunkowany jest na ekstensyfikację gospodarowania, stosowanie odpowiednich ilości i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu na cennych siedliskach przyrodniczych, znajdujących się poza obszarami Natura 2000, co wpływa pozytywnie na różnorodność biologiczną. Zakres wymogów różni się w zależności od przedmiotu ochrony – dostosowany jest do charakteru siedlisk przyrodniczych.

We wszystkich wariantach beneficjent jest zobowiązany do realizacji wymogów dotyczących ekstensywnego użytkowania rolniczego, odbiegających od standardowej/zwykłej praktyki rolniczej, co powoduje ponoszenie dodatkowych kosztów i utratę dochodów. Szczegółowe wymogi są zawarte w PROW 2014 – 2020.

Zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na okres 5 lat (ostatnie zobowiązania podjęte w roku 2022).

Zobowiązania co do zasady są oparte na zarządzaniu (management-based), niemniej jednak w przypadku obszarów przyrodniczych tj. gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których wystąpiło zalanie lub podtopienie (potwierdzone z wykorzystaniem monitoringu satelitarnego), oprócz komponentu opartego na zarządzaniu zobowiązanie będzie zawierało drugi komponent oparty na rezultacie (result-based).

Interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom:

1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe
2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
3. Murawy
4. Półnaturalne łąki wilgotne
5. Półnaturalne łąki świeże
6. Torfowiska

We wdrażanie tego pakietu zaangażowani są eksperci przyrodniczy, których rolą jest stwierdzenie występowania danego siedliska. Wybrane wymogi poszczególnych wariantów są uszczegóławiane przez eksperta przyrodniczego. Takiemu uszczegółowieniu podlegają np. terminy koszenia/ wypasu (ekspert może zawęzić taki termin w ramach terminu ogólnego, wskazanego dla danego wariantu) oraz wymogi, których opis wskazuje na możliwość (dopuszczalność) zastosowania indywidualnego podejścia w uzasadnionych przypadkach.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Pakiet ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. w zakresie obowiązku utrzymywania trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek powierzchni trwałych użytków zielonych do powierzchni użytków rolnych czy też odpowiedniej ochrony terenów podmokłych i torfowisk, a także do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. W celu eliminacji ryzyka podwójnego finansowania, beneficjent realizujący zobowiązanie w ramach tego pakietu nie będzie mógł uzyskać płatności do tych samych gruntów za realizację ww. praktyki w ramach Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. Wymienione powyżej wymogi i interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz ochronę różnorodności biologicznej.

Pakiet poprzez dodatkową płatność do obszarów niebędących użytkami rolnymi, które zostały zalane lub podtopione, będzie komplementarny w stosunku do ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 – 2020

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014-2020

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

Użytki rolnicze określone dla planu WPR

Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.
GAEC02	Ochrona torfowisk i terenów podmokłych
GAEC08	Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne Minimalny udział co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W przypadku gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 28 ust. 5a, udział, jaki należy przypisać zgodności z GAEC, jest ograniczony do 3 %. Minimalny udział co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa, jeżeli obejmuje to również międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią grunty ugorowane lub elementy nieprodukcyjne. W
SMR02	odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują czynnik korygujący 0,3. Zachowanie elementów krajobrazu Zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych Fakultatywnie – środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5

SMR07	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG: art. 55 zdanie pierwsze i drugie
SMR08	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów: art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000; art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

a) Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania środków ochrony roślin:

- art. 35, ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097); □ § 1 ust. 1 pkt 2,4, 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1 - 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz.U. poz. 2097); - wymagania dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin, w tym integrowanej ochrony roślin w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na bioróżnorodność.

b) Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów:

- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne art. 105 ust. 1, art. 105a ust. 8, art. 105c ust. 1 i 2 – w zakresie odwołania do art. 105 a ust.8 – wymagania dotyczące stosowania nawozów w odpowiednich dawkach;

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych, §3 - wymagania dotyczące stosowania komunalnych osadów ściekowych. c) Inne odpowiednie wymagania krajowe:

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
- art. 15 ust 1 pkt 1 i pkt 7, art. 17 ust. 1 pkt 6, art. 24 ust. 1, pkt 3, 6, art. 45 ust. 1 pkt 4, art. 60 ust.6 pkt 3 – dotyczy działań, które są zakazane na obszarach chronionych w zakresie zmiany stosunków wodnych;
- art. 15 ust. 1 pkt 6, 8, art. 17 ust. 1 pkt 4, art. 24 ust. 1 pkt 4, , art. 45 ust. 1 pkt 8 - dotyczy ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych;
- art. 40 ust. 2, art. 45 ust. 1 pkt 1, art. 60 ust 6 pkt 2 – wymagania dotyczące ochrony, zakazu niszczenia, uszkodzenia, przekształcania, wycinania wybranych elementów krajobrazu tj. drzewa stanowiące pomniki przyrody, inne pomniki przyrody, drzewa i krzewy w strefach ochrony ostoi.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 wykracza ponad przepisy krajowe oraz warunkowość ponieważ przepisy nie nakładają obowiązku stosowania praktyk rolniczych szczegółowo (precyzyjnie) dopasowanych na poziomie działek rolnych w danym gospodarstwie do potrzeb ochrony konkretnych cennych siedlisk.

Interwencja ta wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości i inne odpowiednie wymogi krajowe tj.: 1. inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące działań w zakresie zmiany stosunków wodnych na obszarach chronionych ze względu na obowiązujący w ramach interwencji wymóg ograniczający możliwość zmiany stosunków wodnych;

2. SMR 2 oraz SMR 7 i SMR 8, a także inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującymi w jej ramach wymogami dotyczącymi ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz ograniczenia nawożenia i stosowania osadów ściekowych.
3. GAEC 2 oraz inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące ograniczeń w wydobywaniu torfu na obszarach chronionych - ze względu na obowiązujące w ramach interwencji szczegółowe wymogi w zakresie użytkowania gruntów, ukierunkowane na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych.
4. GAEC 1 ze względu na fakt, że zobowiązania w ramach interwencji są realizowane przede wszystkim na TUZ oraz ze względu na obowiązujący w ramach Pakietu wymóg zachowania wszystkich trwałych użytków zielonych w gospodarstwie.
5. GAEC 8 ze względu na wymóg zachowania występujących w gospodarstwie rolnym elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, tworzących ostoje przyrody, określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej.

Pakiet ma komplementarny charakter w stosunku do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Interwencje te poprzez ekstensywne użytkowanie wpływają na ochronę cennych siedlisk przyrodniczych. Pakiet, poprzez dodatkową płatność do obszarów niebędących użytkami rolnymi, które zostały zalane lub podtopione, będzie komplementarny w stosunku do ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

- jednorazowa płatności ryczałtowe

 Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność roczna w formie zryczałtowanej - według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, przyznawana do powierzchni gruntu objętego zobowiązaniem.

Planowane stawki płatności odpowiadają stawkom określonym w PROW 2014-2020. Uzależnione są od typu siedliska: zmiennowilgotne łąki trzęślicowe: 1568 zł/ha, zalewowe łąki selenicowe i słonorośla: 1452 zł/ha, murawy: 1612 zł/ha, półnaturalne łąki wilgotne: 1115 zł/ha, półnaturalne łąki świeże: 1497 zł/ha, torfowiska: 912 zł/ha (wymogi obowiązkowe) lub 1536 zł/ha (wymogi obowiązkowe i uzupełniające).

Ponadto, beneficjentowi realizującemu zobowiązanie na obszarach niebędących użytkami rolnymi (i innymi niż murawy) przysługiwać będzie dodatkowa płatność (płatność oparta o rezultat – “resultbased”) w przypadku zalania lub podtopienia gruntu w wysokości 280 zł/ha. Informacja o podtopieniu lub zalaniu będzie oparta na monitoringu satelitarnym.

W ramach interwencji obowiązuje mechanizm degresywności. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za zobowiązanie oparte na zarządzaniu (management based) jest przyznawana w wysokości:

·100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha; ·75%
stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha; ·60%
stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Biorąc pod uwagę, że w niektórych przypadkach może być przyznana dodatkowa płatność “retencyjna”, a także będzie stosowana degresywność płatności, w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i nie uwzględniają degresywności.

W tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności, obniżoną w związku z zastosowaniem degresywności.

Metoda obliczania

Płatności zostały ustalone w oparciu o rachunek poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z realizacji przez beneficjenta wymogów, określonych dla tej interwencji.

W ramach poniesionych kosztów uwzględniono utracony dochód z tytułu ekstensyfikacji produkcji (w tym zmniejszenie wartości siana) oraz koszty dodatkowe związane ze zbiorem biomasy. W przypadku niektórych siedlisk przyrodniczych i siedlisk lęgowych ptaków stawka płatności została pomniejszona o korzyści wynikające ze zmniejszonej wartości plonu spowodowanej opóźnieniem koszenia.

Dodatkowa płatność związana z wystąpieniem zalania lub podtopienia (oparta o rezultat – “result-based”) stanowi rekompensatę dodatkowej utraty wartości plonu. Szczegółowy opis jest zawarty w PROW 2014 – 2020.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

W ramach zobowiązania beneficjent jest zobligowany do realizacji zestawu wymogów, które służą osiągnięciu celów interwencji.

Jaki jest okres umów?

5 lat (ostatnie zobowiązania podjęte w roku 2022).

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 12 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_9_2_3 - Murawy	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Tak
8_9_2_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Tak
8_9_2_1 - Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Tak
8_9_2_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Tak
8_9_2_4 - Półnaturalne łąki wilgotne	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Tak
8_9_2_5 - Półnaturalne łąki świeże	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Tak
8_9_2_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.21; R.22; R.31; R.24;	Tak

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_9_2_3 - Murawy

Biorąc pod uwagę, że w ramach wariantu stosowany jest mechanizm degresywności płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią skalkulowaną stawkę płatności bez wpływu degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględnia zastosowanie degresywności płatności.

8_9_2_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające

Biorąc pod uwagę, że w ramach wariantu jest stosowany mechanizm degresywności płatności, a szacowana stawka płatności może być powiększona o dodatkową płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i nie uwzględniają mechanizmu degresywności płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględnia zastosowanie degresywności płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpieniem zalania lub podtopienia.

8_9_2_1 - Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe

Biorąc pod uwagę, że w ramach wariantu stosowany jest mechanizm degresywności płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią skalkulowaną stawkę płatności bez wpływu degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględnia zastosowanie degresywności płatności.

8_9_2_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla

Biorąc pod uwagę, że w ramach wariantu jest stosowany mechanizm degresywności płatności, a szacowana stawka płatności może być powiększona o dodatkową płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i nie uwzględniają mechanizmu degresywności płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględnia zastosowanie degresywności płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpieniem zalania lub podtopienia.

8_9_2_4 - Półnaturalne łąki wilgotne

Biorąc pod uwagę, że w ramach wariantu stosowany jest mechanizm degresywności płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią skalkulowaną stawkę płatności bez wpływu degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględnia zastosowanie degresywności płatności.

8_9_2_5 - Półnaturalne łąki świeże

Biorąc pod uwagę, że w ramach wariantu stosowany jest mechanizm degresywności płatności, w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią skalkulowaną stawkę płatności bez wpływu degresywności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględnia zastosowanie degresywności płatności.

8_9_2_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe

Biorąc pod uwagę, że w ramach wariantu jest stosowany mechanizm degresywności płatności, a szacowana stawka płatności może być powiększona o dodatkową płatność "retencyjna", w tabeli finansowej dla wariantu zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę stawek płatności i nie uwzględniają mechanizmu degresywności płatności.

W tabeli finansowej dla wariantu zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględnia zastosowanie degresywności płatności oraz przewidywaną płatność retencyjną, oszacowaną z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpieniem zalania lub podtopienia.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
8_9_2_1 - Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				331,22	331,22			782,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				352,36	352,36			
	O.14 (jednostka: Hektary)				131,00	651,00			
8_9_2_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				306,74	306,74			611,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				389,21	389,21			
	O.14 (jednostka: Hektary)				102,00	509,00			
8_9_2_3 - Murawy (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				340,51	340,51			1 798,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				362,25	362,25			
	O.14 (jednostka: Hektary)				299,00	1 499,00			
8_9_2_4 - Półnaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				235,53	235,53			17 909,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				250,56	250,56			
	O.14 (jednostka: Hektary)				2 985,00	14 924,00			
8_9_2_5 - Półnaturalne łąki świeże (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				316,22	316,22			

	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				336,40	336,40		
	O.14 (jednostka: Hektary)				5 998,00	29 990,00		35 988,00
8_9_2_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				230,57	230,57		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				267,87	267,87		
	O.14 (jednostka: Hektary)				8,00	41,00		49,00
8_9_2_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				326,79	326,79		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				408,09	408,09		
	O.14 (jednostka: Hektary)				34,00	173,00		207,00

OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)				9 557,00	47 787,00		57 344,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 789 190,00	13 946 655,00		16 735 845,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				2 231 352,00	11 157 324,00		13 388 676,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)							
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)				2 231 352,00	11 157 324,00		13 388 676,00
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)							

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

I.8.9.3. - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I.8.9.3.
Nazwa interwencji	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone
Typ interwencji	ENVCLIM(70) - Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania
Wspólny wskaźnik produktu	O.14. Liczba hektarów (z wyjątkiem leśnictwa) lub liczba innych jednostek objętych zobowiązaniami środowiskowymi lub klimatycznymi, wykraczającymi poza wymogi obowiązkowe
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Mając na uwadze potrzebę promowania zrównoważonego modelu prowadzenia gospodarki rolnej, który sprzyja realizacji celów klimatycznych i środowiskowych, uzasadnione jest aby interwencja była wdrażana na terenie całego kraju.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak

CS 5. P1.	Ochrona zasobów i poprawa jakości gleby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P4.	Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza	pożądana (+)	Częściowo
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P3.	Zwiększenie różnorodności upraw	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.14 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do redukcji emisji lub do utrzymania lub zwiększenia składowania dwutlenku węgla (w tym trwałe użytki zielone, uprawy trwałe z trwałą okrywą zieloną, grunty rolne na terenach podmokłych i torfowiskach)

R.19 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej otrzymującymi wsparcie zobowiązaniami korzystnymi dla gospodarowania glebami w celu poprawy jakości gleby i stanu fauny i flory w glebie (np. uprawa uproszczona, pokrycie gleby uprawami, zmianowanie upraw, w tym z udziałem roślin strączkowych)

R.20 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do ograniczenia emisji amoniaku

R.21 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami w zakresie jakości jednolitych części wód

R.22 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wspieranymi zobowiązaniami do poprawy gospodarki składnikami odżywczymi

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest promowanie zrównoważonego systemu gospodarowania i zapobieganie ubytkowi substancji organicznej w glebie. Wsparcie promuje racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrody, ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko, w tym poprzez optymalizację stosowania nawozów, przeciwdziałanie ubytkowi zawartości substancji organicznej w glebie.

Zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na okres 5 lat (ostatnie zobowiązania podjęte w roku 2022). Zobowiązania są oparte na zarządzaniu (management-based).

Beneficjent zobowiązany jest do dwukrotnego przeprowadzenia analizy gleby, wykonania corocznie planu nawozowego, dywersyfikacji upraw (min. 4 w każdym roku), odpowiedniego płodozmianu, przynajmniej dwukrotnego zastosowania na każdej działce w okresie trwania zobowiązania jednej z trzech praktyk zwiększających zawartość substancji organicznej w glebie: międzyplonu, przyorania słomy lub przyorania obornika, jednak przynajmniej raz powinien to być międzyplon. Praktyki te stanowiąc będą podstawę planowania środowiskowego w prawidłowej gospodarce rolnej.

Szczegółowe informacje, w tym wymogi interwencji, są zawarte w PROW 2014 – 2020.

Nie przewiduje się ustanowienia kryteriów wyboru.

Pakiet ma komplementarny charakter w stosunku do wybranych wymagań w ramach warunkowości tj. w zakresie: (i) zmianowania upraw lub innych praktyk mających na celu zachowanie potencjału gleby, w tym dywersyfikacji upraw, (ii) obowiązku utrzymywania trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek powierzchni trwałych użytków zielonych do powierzchni użytków rolnych, (iii) zakazu przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000, (iv) zachowania elementów krajobrazu oraz zakazu ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu

młodych, (v) zakazu wypalania ściernisk, chyba że służy ono zdrowiu roślin, (vi) normy dotyczącej przestrzegania wymagań związanych ze stosowaniem nawozów zawierających azot, a także do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyk - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe, Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, Zróżnicowana struktura upraw, Wymieszanie słomy z glebą. W celu eliminacji ryzyka podwójnego finansowania, beneficjent realizujący zobowiązanie w ramach tego pakietu nie będzie mógł uzyskać płatności do tych samych guntów za realizację ww. praktyk w ramach eksoschematu Rolnictwo węglowe. Wymienione powyżej wymogi i interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej i realizację celów klimatyczno-środowiskowych WPR.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

O14 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

- Użytki rolnicze określone dla planu WPR
 Grunty rolne, w tym użytki rolne i inne
 Grunty nierolnicze

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Wykaz odpowiednich norm GAEC i wymogów podstawowych w zakresie zarządzania

Kod	Opis
GAEC01	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych w stosunku do użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym lub subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub na poziomie gospodarstwa, w porównaniu do roku odniesienia 2018. Maksymalny spadek o 5 % w porównaniu do roku odniesienia.
GAEC03	Zakaz wypalania ściernisk, chyba że odbywa się to ze względów związanych ze zdrowiem roślin
GAEC07	Zmianowanie upraw na gruntach ornych, z wyjątkiem roślin rosnących pod wodą

GAEC08	Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne Minimalny udział co najmniej 4 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. W przypadku gdy rolnik zobowiązuje się przeznaczyć co najmniej 7 % swoich gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, w ramach bardziej zaawansowanego ekoschematu zgodnie z art. 28 ust. 5a, udział, jaki należy przypisać zgodności z GAEC, jest ograniczony do 3 %. Minimalny udział co najmniej 7 % gruntów ornych na poziomie gospodarstwa, jeżeli obejmuje to również międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, z czego 3 % stanowią grunty ugorowane lub elementy nieprodukcyjne. W odniesieniu do międzyplonów państwa członkowskie stosują czynnik korygujący 0,3. Zachowanie elementów krajobrazu Zakaz ścinania żywoplotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych Fakultatywnie – środki przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków roślin
GAEC09	Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.
SMR02	Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego: art. 4 i 5

Wykaz odpowiednich obowiązkowych norm krajowych

Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania środków ochrony roślin:

-

Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów:

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne - art. 104a ust. 1, art. 105 ust. 1, art. 105a ust. 1-3 i ust. 7-8, art. 105c – wymagania dotyczące stosowania nawozów w odpowiednich dawkach, w tym przez podmioty, które opracowały plan nawożenia, zasady opracowywania planów nawożenia;
2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania, § 2 ust. 3. – wymagania dotyczące ustalania dawek nawozu;
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych, § 3 - wymagania dotyczące stosowania komunalnych osadów ściekowych.

Inne odpowiednie wymagania krajowe:

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody - art. 40 ust. 2, art. 45 ust. 1 pkt 1, art. 60 ust 6 pkt 2 – wymagania dotyczące ochrony, zakazu niszczenia, uszkodzenia, przekształcania, wycinania wybranych elementów krajobrazu tj. drzewa stanowiące pomniki przyrody, inne pomniki przyrody, drzewa i krzewy w strefach ochrony ostoi.

Związek między normami GAEC, wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami krajowymi a interwencją

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone wykracza ponad odpowiednie elementy warunkowości tj. GAEC 7, ze względu na wymóg pakietu dotyczący obowiązku stosowania praktyk sprzyjających poprawie bilansu

materii organicznej w glebie oraz obowiązku corocznego stosowania co najmniej 4 upraw na gruntach ornych. Ponadto odpowiednim elementem warunkowości do tej interwencji jest GAEC 3, w związku z obowiązkiem w ramach Pakietu 1. stosowania praktyk sprzyjających poprawie bilansu materii organicznej w glebie. Pakiet 1. wykracza również ponad SMR 2 oraz odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów ustanowione w prawodawstwie krajowym w związku z obowiązującymi w jej ramach wymogami dotyczącymi obowiązku opracowania na podstawie chemicznej analizy gleby planu nawożenia i przestrzegania tego planu i zakazu stosowania komunalnych osadów ściekowych. Pakietowi odpowiadają również normy GAEC 1 i GAEC 9, w związku z wymogiem tej interwencji dotyczącym obowiązku zachowania wszystkich trwałych użytków zielonych w gospodarstwie. Interwencji tej odpowiada również GAEC 8 w zakresie zachowania charakterystycznych elementów krajobrazu oraz inne odpowiednie wymogi krajowe dotyczące ochrony, zakazu niszczenia, uszkodzenia, przekształcania, wycinania wybranych elementów krajobrazu tj. drzewa stanowiące pomniki przyrody, inne pomniki przyrody, drzewa i krzewy w strefach ochrony ostoi, ze względu na wymóg Pakietu 1. dotyczący zachowania występujących w gospodarstwie rolnym elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, tworzących ostoję przyrody, określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej. Pakiet 1. jest komplementarny do interwencji I filaru tj. Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyk - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe, Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, Zróżnicowana struktura upraw, Wymieszanie słomy z glebą. Wymienione powyżej wymogi i interwencje, zarówno w ramach I jak i II filaru, w komplementarny sposób wpływają na prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej i realizację celów klimatycznośrodowiskowych WPR.

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Objęta ZSZiK**
 Nieobjęta ZSZiK

Sekcja objęta ZSZiK Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność

- jednorazowa płatności ryczałtowe

 Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność roczna w formie zryczałtowanej - według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, przyznawana do powierzchni gruntu objętego zobowiązaniem.

Planowana stawka odpowiadająca stawce określonej w PROW 2014-2020 wynosi: 883 zł/ha.

W ramach interwencji obowiązuje mechanizm degresywności. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości:

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
- 75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Metoda obliczania

Planowana od 2023 r. stawka płatności dla Pakietu 1. obliczona została w oparciu o wielkości wsparcia w ramach ekoschematu Planu Strategicznego WPR 2023-2027 promującego analogiczne praktyki: Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe, Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia i Zróżnicowana struktura upraw).

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
 rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie są modele zobowiązań w ramach interwencji?

- oparty na rezultatach (z możliwością wyboru)
 oparty na zarządzaniu (z możliwością wyboru)
 hybrydowy (oparty na zarządzaniu i na rezultatach)

Proszę wyjaśnić obowiązki/możliwości beneficjentów w odniesieniu do zobowiązań określonych w interwencji

-

Jaki jest okres umów?

5 lat (ostatnie zobowiązania podjęte w roku 2022).

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12 załącznika 2 WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 12 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji wymogów zobowiązania.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 70 - Płatności na podstawie art. 70	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
8_9_3 - Rolnictwo zrównoważone	Dotacja	91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Średnia		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22;	Tak

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

8_9_3 - Rolnictwo zrównoważone

Biorąc pod uwagę, że w ramach interwencji stosowany jest mechanizm degresywności płatności, w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią skalkulowaną stawkę płatności bez wpływu degresywności.

W tabeli finansowej dla interwencji zostały również wskazane średnie kwoty jednostkowe, które uwzględniają zastosowanie degresywności płatności.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

547

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
8_9_3 - Rolnictwo zrównoważone (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				178,58	178,58			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				198,43	198,43			
	O.14 (jednostka: Hektary)				11 744,00	58 721,00			70 465,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)				11 744,00	58 721,00			70 465,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 097 244,00	10 486 396,00			12 583 640,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				1 677 795,20	8 389 116,80			10 066 912,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)				1 677 795,20	8 389 116,80			10 066 912,00
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

548

PL

ANC(71) - Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru I 9. - Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi

ograniczeniami (ONW)

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 9.
Nazwa interwencji	Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)
Typ interwencji	ANC(71) - Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru
Wspólny wskaźnik produktu	O.12. Liczba hektarów objętych wsparciem dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub szczególnymi ograniczeniami, w tym w podziale na rodzaje obszarów
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Cały kraj.

Do pomocy kwalifikują się grunty rolne zlokalizowane w gminach lub obrębach ewidencyjnych na terenie całego kraju, położone na obszarach wyznaczonych zgodnie z art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 - tzw. obszarach ONW.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii	
SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych	

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P2.	Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi	pożądana (+)	Tak
CS 1. P7.	Utrzymanie potencjału produkcyjnego przeciwdziałanie zaniechaniu prowadzenia działalności rolniczej	pożądana (+)	Tak

CS 1. P8.	Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta	wymagana (++)	Tak
CS 5. P5.	Zapobieganie porzucaniu gruntów	pożądana (+)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.4 Odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodu i podlegającej warunkowości

R.7 Odsetek dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu ze średnią)

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Realizacja interwencji ma zrekompensować rolnikom wszystkie lub część dodatkowych kosztów oraz utraconych dochodów związanych z ograniczeniami dla produkcji rolnej na wyznaczonych obszarach górskich i innych obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (obszarach ONW), ułatwiając rolnikom kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi.

Ponadto, wsparcie udzielane w ramach interwencji umożliwi zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach.

Brak kryteriów wyboru w ramach interwencji. Wszyscy wnioskujący, spełniający warunki kwalifikowalności, są uprawnieni do otrzymania płatności.

Wsparcie w ramach interwencji jest udzielane w zależności od rodzaju obszaru ONW, z podziałem na:

- płatności dla obszarów górskich (ONW typ górski), wyznaczonych zgodnie z art. 32, ust 1, lit. a rozporządzenia nr 1305/2013. □ płatności dla obszarów innych niż obszary górskie, charakteryzujących się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi (ONW z ograniczeniami naturalnymi), wyznaczonych zgodnie z art. 32, ust 1, lit. b rozporządzenia nr 1305/2013.
- płatności dla innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami (ONW typ specyficzny), wyznaczonych zgodnie z art. 32, ust 1, lit. c rozporządzenia nr 1305/2013.

Interwencja polega na wsparciu finansowym rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą na obszarach górskich i innych obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (obszarach ONW).

Wsparcie w ramach interwencji jest udzielane w zależności od rodzaju obszaru ONW, z podziałem na:

- płatności dla obszarów, na których występują znaczące ograniczenia naturalne (ONW z ograniczeniami naturalnymi) w podziale na dwie strefy: ○ ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I ○ ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II

wyznaczone na podstawie wartości wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP),

- płatności dla obszarów charakteryzujących się innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW typ specyficzny) w podziale na dwie strefy:
  - ONW typ specyficzny strefa I (obszary o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych, na terenie których ważne jest utrzymanie prowadzenia działalności rolniczej w celu zachowania lub poprawy środowiska, utrzymania terenów wiejskich, zachowania potencjału turystycznego obszaru),
  - ONW typ specyficzny strefa II (obszary, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m. oraz z niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej o wartości WWRPP poniżej 52 punktów),
- płatności dla obszarów górskich (ONW typ górski), tj. obszarów, w których zgodnie z numerycznym modelem terenu (DEM) ponad połowa użytków rolnych położona jest powyżej wysokości 500 m n.p.m.,
- płatności dla gospodarstw rolnych posiadających minimalną obsadę zwierząt trawożernych, co najmniej 0,5 DJP/ha UR w całym gospodarstwie, położonych na obszarach ONW typ górski i tzw. podgórskich (tj. obszarów ONW typ specyficzny strefy II, które spełniają warunek „co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.”).

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Rolnik aktywny zawodowo, prowadzący działalność rolniczą na wyznaczonych obszarach ONW.
Warunki dostępu:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą na obszarach ONW;
- Działki rolne, których dotyczy pomoc, są użytkowane jako użytki rolne;
- Powierzchnia użytków rolnych należących do danego gospodarstwa rolnego, położonych w granicach ONW i wykorzystywanych do produkcji rolniczej, wynosi co najmniej 1 ha.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

O12 Jaki obszar jest kwalifikowalny?

Obszary górskie (zgodnie z art. 32 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013)

Lista obszarów ONW znajduje się w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

(<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2019/pozycja/262>).

Obszary z ograniczeniami naturalnymi, inne niż góry (zgodnie z art. 32 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013)

Lista obszarów ONW znajduje się w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

(<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2019/pozycja/262>).

Obszary podlegające innym ograniczeniom szczególnym dla danego obszaru (zgodnie z art. 32 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013)

Lista obszarów ONW znajduje się w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

(<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2019/pozycja/262>).

Wszystkie obszary z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami

Inne

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

- Rodzaj płatności koszt jednostkowy na podstawie dodatkowych kosztów i
- utraconych dochodów w tym koszt transakcji płatność jednorazowa
- płatności ryczałtowe
-
- Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność ryczałtowa, jednoroczna, do hektara użytków rolnych położonych na obszarach ONW.

Stawki płatności zostały ustalone oddzielnie dla różnych typów i stref obszarów ONW oraz w zależności od systemu rolniczego dla ONW typ górski i ONW typ specyficzny i tzw. podgórskich (które spełniają warunek „co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.”).

Stawki płatności ONW:

ONW z ograniczeniami naturalnymi:

- strefa I - 179 zł/ha/rok;
- strefa II - 264 zł/ha/rok.

ONW typ specyficzny:

- strefa I - 179 zł/ha/rok;
- strefa II - 264 zł/ha/rok;
- strefa II tzw. podgórskie - 550 zł/ha UR/rok - dotyczy gospodarstw z obsadą zwierząt trawożernych na poziomie co najmniej 0,5 DJP/ha UR (obsada liczona na UR w całym gospodarstwie), które spełniają warunek „co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.”.

ONW typ górski:

- 450 zł/ha/rok;
- 750 zł/ha UR/rok - dotyczy gospodarstw z obsadą zwierząt trawożernych na poziomie co najmniej 0,5 DJP/ha UR (obsada liczona na UR w całym gospodarstwie).

Ponadto, płatności ONW podlegają degresywności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą. Płatność jest przyznawana w zależności od powierzchni obszarów ONW w gospodarstwie, w wysokości:

- do 25 ha – 100% płatności;
- 25,01 - 50 ha – 50% płatności; □ 50,01 - 75 ha – 25% płatności.

Metoda obliczania

Kwoty jednostkowe są zróżnicowane w zależności od typu obszaru ONW w celu właściwego uwzględnienia siły ograniczeń naturalnych dla produkcji rolnej na danym obszarze, co powinno zapewnić właściwą skuteczność pod względem przeciwdziałania porzucaniu gruntów.

Kwoty jednostkowe są ustalone na podstawie bilansu kosztów i utraconych dochodów, wynikających z występowania ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych występujących na danym obszarze, obliczone przez porównanie z obszarami, które nie charakteryzują się takimi ograniczeniami. Obowiązujące wyliczenia zostały wykonane przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie (IERiGŻ-PIB). Centralnym elementem obliczeń są wyniki polskiego FADN i IERiGŻ-PIB, które zawierają charakterystyki przychodów i kosztów bezpośrednich odnoszących się do polskich gospodarstw rolnych.

Wsparcie przyznawane jest w formie rocznej płatności udzielanej na hektar użytków rolnych, stanowiącej iloczyn stawki ustalonej dla danego typu ONW oraz ilości hektarów zgłoszonych przez rolnika, z uwzględnieniem degresywności stawek.

Adekwatność i dokładność obliczeń stawek potwierdzona oświadczeniem IERiGŻ - załącznik pn. Certyfikat potwierdzający kalkulację stawek płatności ONW zgodnie z art. 82.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 13

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z ust. 1 oraz ust. 13 załącznika nr 2 do porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

Interwencja spełnia kryteria określone w ustępie 1 oraz ustępie 13 załącznika nr 2 do tego porozumienia, ponieważ jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, a pomoc przyznawana w jej ramach stanowi rekompensatę za utrudnienia na jakie narażona jest produkcja rolna ze względu na występowanie naturalnych i innych szczególnych ograniczeń na danym terenie. Ponadto, udzielana w ramach interwencji pomoc nie wywiera skutków zakłócających handel ani skutków dla produkcji. Płatności udzielane będą rolnikom prowadzącym działalność rolniczą na wyznaczonych obszarach ONW, na których występują ograniczenia naturalne lub inne szczególne ograniczenia.

Kwota wypłat płatności nie będzie związana ani oparta na rodzaju lub wielkości produkcji (w tym jednostek hodowlanych) ani na cenach krajowych lub międzynarodowych stosowanych do jakiegokolwiek produkcji. Płatności będą ogólnie dostępne dla wszystkich rolników prowadzących działalność rolniczą na wyznaczonych obszarach ONW. Płatności będą podlegały degresywności.

Wysokość udzielanych płatności jest ograniczona do dodatkowych kosztów lub utraconych dochodów związanych z prowadzeniem działalności rolniczej na wyznaczonych obszarach ONW, na których występują ograniczenia naturalne lub inne szczególne ograniczenia.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(a) - Płatności z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych szczególnych ograniczeń dla danego obszaru na podstawie art. 71	65,00%	20,00%	65,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
9_3 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II	Dotacja	91(3)(a)-PL-65,00%	Średnia		R.4; R.7;	Nie
9_6 - ONW typ górski - bez zwierząt	Dotacja	91(3)(a)-PL-65,00%	Średnia		R.4; R.7;	Nie
9_7 - ONW typ górski - ze zwierzętami	Dotacja	91(3)(a)-PL-65,00%	Średnia		R.4; R.7;	Nie
9_1 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I	Dotacja	91(3)(a)-PL-65,00%	Średnia		R.4; R.7;	Nie
9_2 - ONW typ specyficzny strefa I (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo – turystycznych)	Dotacja	91(3)(a)-PL-65,00%	Średnia		R.4; R.7;	Nie
9_5 - ONW typ specyficzny strefa II (podgórskie) - ze zwierzętami	Dotacja	91(3)(a)-PL-65,00%	Średnia		R.4; R.7;	Nie
9_4 - ONW typ specyficzny strefa II - bez zwierząt	Dotacja	91(3)(a)-PL-65,00%	Średnia		R.4; R.7;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

9_3 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II

Średnia planowana kwota jednostkowa jest kwotą maksymalną pomniejszoną o kwotę wynikającą z zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą.

Maksymalna planowana kwota jednostkowa, jest kwotą bez zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa. Kwoty skonstruowane w powyższy sposób zapewnią właściwą skuteczność realizacji interwencji.

9_6 - ONW typ górski - bez zwierząt

Średnia planowana kwota jednostkowa jest kwotą maksymalną pomniejszoną o kwotę wynikającą z zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą.

Maksymalna planowana kwota jednostkowa, jest kwotą bez zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa. Kwoty skonstruowane w powyższy sposób zapewnią właściwą skuteczność realizacji interwencji.

9_7 - ONW typ górski - ze zwierzętami

Średnia planowana kwota jednostkowa jest kwotą maksymalną pomniejszoną o kwotę wynikającą z zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą.

Maksymalna planowana kwota jednostkowa, jest kwotą bez zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa.

Kwoty skonstruowane w powyższy sposób zapewnią właściwą skuteczność realizacji interwencji.

9_1 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I

Średnia planowana kwota jednostkowa jest kwotą maksymalną pomniejszoną o kwotę wynikającą z zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą.

Maksymalna planowana kwota jednostkowa, jest kwotą bez zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa. Kwoty skonstruowane w powyższy sposób zapewnią właściwą skuteczność realizacji interwencji.

9_2 - ONW typ specyficzny strefa I (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo – turystycznych)

Średnia planowana kwota jednostkowa jest kwotą maksymalną pomniejszoną o kwotę wynikającą z zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą.

Maksymalna planowana kwota jednostkowa, jest kwotą bez zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa. Kwoty skonstruowane w powyższy sposób zapewnią właściwą skuteczność realizacji interwencji.

9_5 - ONW typ specyficzny strefa II (podgórskie) - ze zwierzętami

Średnia planowana kwota jednostkowa jest kwotą maksymalną pomniejszoną o kwotę wynikającą z zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą.

Maksymalna planowana kwota jednostkowa, jest kwotą bez zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa. Kwoty skonstruowane w powyższy sposób zapewnią właściwą skuteczność realizacji interwencji.

9_4 - ONW typ specyficzny strefa II - bez zwierząt

Średnia planowana kwota jednostkowa jest kwotą maksymalną pomniejszoną o kwotę wynikającą z zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą.

Maksymalna planowana kwota jednostkowa, jest kwotą bez zastosowania degresywności płatności na poziomie gospodarstwa. Kwoty skonstruowane w powyższy sposób zapewnią właściwą skuteczność realizacji interwencji.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
9_1 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I (Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		40,22	40,22	40,22	40,22	40,22		16 181 908,00
	O.12 (jednostka: Hektary)		2 256 720,00	3 481 297,00	3 481 297,00	3 481 297,00	3 481 297,00		
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		35,51	35,51	35,51	35,51	35,51		
9_2 - ONW typ specyficzny strefa I (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo – turystycznych) (Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		40,22	40,22	40,22	40,22	40,22		4 002 986,00
	O.12 (jednostka: Hektary)		558 254,00	861 183,00	861 183,00	861 183,00	861 183,00		
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		35,81	35,81	35,81	35,81	35,81		
9_3 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II (Dotacja - Średnia)	O.12 (jednostka: Hektary)		1 480 126,00	2 283 294,00	2 283 294,00	2 283 294,00	2 283 294,00		10 613 302,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		55,85	55,85	55,85	55,85	55,85		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		59,33	59,33	59,33	59,33	59,33		
9_4 - ONW typ specyficzny strefa II - bez zwierząt (Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		59,33	59,33	59,33	59,33	59,33		1 200 975,00
	O.12 (jednostka: Hektary)		167 487,00	258 372,00	258 372,00	258 372,00	258 372,00		
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		54,92	54,92	54,92	54,92	54,92		
9_5 - ONW typ specyficzny strefa II (podgórskie) - ze zwierzętami (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		115,58	115,58	115,58	115,58	115,58		197 853,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		123,60	123,60	123,60	123,60	123,60		
	O.12 (jednostka: Hektary)		27 593,00	42 565,00	42 565,00	42 565,00	42 565,00		
9_6 - ONW typ górski - bez zwierząt (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		93,52	93,52	93,52	93,52	93,52		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		101,12	101,12	101,12	101,12	101,12		

9_7 - ONW typ górski - ze zwierzętami (Dotacja - Średnia)	O.12 (jednostka: Hektary)		70 134,00	108 191,00	108 191,00	108 191,00	108 191,00	502 898,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		160,34	160,34	160,34	160,34	160,34	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		168,54	168,54	168,54	168,54	168,54	
	O.12 (jednostka: Hektary)		29 071,00	44 846,00	44 846,00	44 846,00	44 846,00	208 455,00

OGÓLEM	O.12 (jednostka: Hektary)		4 589 385,00	7 079 748,00	7 079 748,00	7 079 748,00	7 079 748,00	32 908 377,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		206 400 000,00	318 400 000,00	318 400 000,00	318 400 000,00	318 400 000,00	1 480 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		134 160 000,00	206 960 000,00	206 960 000,00	206 960 000,00	206 960 000,00	962 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)							
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)							
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (na zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie

I 10.1.1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.1.1
Nazwa interwencji	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P3.	Utrzymanie produkcji w szczególnie istotnych sektorach produkcji rolnej	wymagana (++)	Tak
CS 1. P4.	Rozwój produkcji rolnej metodami przyjaznymi dla środowiska naturalnego	wymagana (++)	Tak

CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 1. P7.	Utrzymanie potencjału produkcyjnego przeciwdziałanie zaniechaniu	pożądana (+)	Tak
CS 1. P8.	prowadzenia działalności rolniczej Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta	wymagana (++)	Tak
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 3.	Ułatwienie dostępu do kapitału m.in. na rzecz inwestycji poprawiających konkurencyjność w rolnictwie	pożądana (+)	Częściowo
CS 2.P 4.	Zwiększanie dochodowości - przedłużanie trwałości, przechowalnictwo, przygotowanie do sprzedaży.	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 5.	Rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji ekologicznej	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P3.	Dostęp do ziemi	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.3 Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia na cyfrowe technologie rolne

R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez:

- (i) racjonalizację technologii produkcji,
- (ii) wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji,
- (iii) zmianę profilu produkcji,
- (iv) poprawę jakości produkcji,
- (v) zwiększenie wartości dodanej produktu.

Operacje mogą dotyczyć produkcji i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

W ukierunkowaniu pomocy na realizację ww. celu pomocne będą kryteria wyboru operacji, które mogą dotyczyć w szczególności inwestycji:

- a. dotyczących poprawy jakości produkcji
- b. realizowanych przez rolnika, który należy do grupy producentów rolnych, organizacji producentów, spółdzielni (jeśli nie jest grupą albo organizacją), klastra, jeżeli: operacja dotyczy tego samego produktu lub grupy produktów ze względu na który została utworzona grupa albo organizacja lub operacja dotyczy produktu lub grupy produktów będących przedmiotem współpracy rolnika ze spółdzielnią, klastrem,
- c. innowacyjnych lub cyfrowych.

Ponadto, w obszarach A, C i D kryterium wyboru może dotyczyć inwestycji dotyczących systemów jakości.

W przypadku obszaru B kryterium wyboru może również dotyczyć bezpiecznego dla konsumenta i efektywnego przedłużania trwałości produktów, przechowywalności lub lepszego przygotowania do sprzedaży.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO2 zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

W ramach interwencji możliwa będzie realizacja operacji w czterech obszarach:

Obszar A

Operacje dotyczące produkcji zwierzęcej polegające na:

- stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej. **Obszar B**

Operacje dotyczące produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną polegające na:

- budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów); operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezwzględne utrzymanie zwierząt; lub
- stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego, w tym w budynkach lub budowlach służących do produkcji ekologicznej, lub
- zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań, lub
- zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywanie oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośredniej), w tym operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli lub zakupie sprzętu do: przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych, lub
- zakupie lub leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do ekologicznej produkcji rolnej, lub
- budowie albo zakupie elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej.

Obszar C

Operacje dotyczące produkcji rolnej prowadzonej w gospodarstwie polegające na zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywanie oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośredniej), w tym operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli lub zakupie nowego sprzętu do: przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych.

Obszar D

Operacje dotyczące produkcji roślinnej polegające na zakupie lub leasingu maszyn do zbioru. W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne lub niematerialne związane

z ww. operacjami, mające bezpośredni związek z działalnością rolniczą prowadzoną w gospodarstwie, w tym dotyczące przechowywania, suszenia, magazynowania oraz przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży a także zapewnienia pasz dla zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie. Pomoc w obszarze B dotyczy gospodarstw prowadzących produkcję ekologiczną na rynek, w przypadku których co najmniej 80% powierzchni/produkcji/zwierząt jest objęte tym systemem w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy.

Pomoc w obszarze C przyznawana jest na operacje dotyczące wyłącznie nieprzetworzonych produktów rolnych produkowanych w gospodarstwie.

Gospodarstwa spełniające warunki określone dla obszaru B nie mogą być wspierane w obszarze A, C lub D, jeżeli operacja dotyczy produkcji ekologicznej prowadzonej w tych gospodarstwach.

W przypadku produkcji zwierzęcej pomoc dotyczy wyłącznie produkcji w zakresie zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.

Do jednostek wykorzystywanych do działalności rolniczej i zarządzanych przez rolnika zalicza się w tej interwencji składniki materialne (w szczególności grunty rolne, budynki, urządzenia oraz inwentarz) oraz składniki niematerialne (prawa związane z prowadzeniem gospodarstwa), jeżeli stanowią zorganizowaną całość gospodarczą.

Inwestycja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) w gospodarstwie, w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Jeżeli operacja zostanie zrealizowana prawidłowo, w tym w zakresie zestawienia rzeczowego operacji, a warunek wzrostu GVA w gospodarstwie nie zostanie osiągnięty ze względu na czynniki zewnętrzne, których negatywnego wpływu na GVA gospodarstwa rolnik nie miał możliwości złagodzić, pomoc nie będzie podlegała zwrotowi.

W przypadku obszaru B należy wykazywać sprzedaż produktów ekologicznych z gospodarstwa.

W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy konkurencyjności gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek w wyniku jego restrukturyzacji. Przez restrukturyzację rozumie się zmiany w gospodarstwie, które mają na celu poprawę jego konkurencyjności i zwiększenie jego rentowności oraz dokonywane z uwzględnieniem zmian w otoczeniu oraz wewnętrznych potrzeb danego gospodarstwa. Restrukturyzacja powinna być oparta o orientację rynkową.

W przypadku możliwości racjonalnego zastosowania, obligatoryjne jest zastosowanie dostępnych na rynku technologii, które zapewniają ograniczenie szkodliwego wpływu rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych itp.

W przypadku inwestycji budowlanych projekt powinien zawierać rozwiązania ograniczające emisję gazów cieplarnianych, presję produkcji rolnej na środowisko naturalne i klimat oraz uwzględniać rozwiązania związane z odnawialnymi źródłami energii. Uzasadnione ekonomicznie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może stanowić element operacji.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy wynosi co najmniej 25 tys. euro i nie więcej niż 250 tys. euro. W przypadku producentów rolnych będących członkami organizacji producentów, realizującej Program Operacyjny wspierany ze środków UE w ramach interwencji sektorowych, o których mowa w art. 42 rozporządzenia o planach strategicznych, pomoc nie dotyczy działań/inwestycji realizowanych w ramach tego Programu Operacyjnego.

Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie:

- chowu drobiu, chyba że produkcja jest ekologiczna albo operacja będzie polegała na zmianie sposobu chowu z konwencjonalnego na ekologiczny,
- zwierząt futerkowych, z wyjątkiem królika utrzymywanego w celu produkcji surowca mięsnego,

- sprzętu pszczelarskiego, maszyn i urządzeń wykorzystywanych na potrzeby gospodarki pasiecznej wspieranych w ramach interwencji w sektorze pszczelarskim, o których mowa w art. 42 rozporządzenia o planach strategicznych.

Beneficjent interwencji „Rozwój małych gospodarstw” w ramach Planu nie może wnioskować o wsparcie w ramach opisywanej interwencji przed zrealizowaniem biznesplanu.

Beneficjentowi interwencji „Rozwój małych gospodarstw” pomoc może być udzielona na inwestycje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli wraz z ich integralnym wyposażeniem albo na operację w obszarze D realizowaną wspólnie na rzecz więcej niż jednego gospodarstwa.

Ze wsparcia wyłączone są inwestycje, które mogą być realizowane w ramach innych interwencji albo innego Programu, chyba że stanowią integralny element inwestycji realizowanej w ramach omawianej interwencji.

Beneficjent zobowiązuje się do prowadzenia w gospodarstwie co najmniej ewidencji przychodów i rozchodów oraz zdarzeń o charakterze niefinansowym od dnia przyznania pomocy.

Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej operacji .

Nie udziela się wsparcia na operację, która ma być realizowana wspólnie na rzecz więcej niż jednego gospodarstwa, z wyjątkiem operacji realizowanych w obszarze D.

Beneficjent

O pomoc może ubiegać się rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, który prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą, z której uzyskuje roczny przychód ze sprzedaży w wysokości co najmniej 75 tys. zł (w przypadku obszarów A, C i D) albo 45 tys. zł (w przypadku obszaru B).

Grupę rolników stanowi co najmniej trzech rolników (osoby fizyczne), którzy ubiegają się wspólnie o pomoc w ramach tej interwencji w celu zrealizowania inwestycji zbiorowej.

W przypadku obszaru B, przychód z tej sprzedaży musi pochodzić z działalności w zakresie produkcji ekologicznej.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc ma formę dotacji:

- refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.

Intensywność pomocy: - 65% kosztów operacji kwalifikujących się do wsparcia w przypadku rolników, którzy mają nie więcej niż 40 lat lub realizują operację w gospodarstwie prowadzącym działalność ekologiczną (obszar B) albo - 45% tych kosztów w przypadku pozostałych operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu nie może przekroczyć: 1 mln zł - w obszarze B w przypadku operacji polegających na:

- budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów); operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezwzględne utrzymanie zwierząt lub
- zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań oraz w obszarze C w przypadku przechowalni.

300 tys. zł - w przypadku pozostałych operacji realizowanych w obszarach A, B, C i D.

W przypadku ubiegania się o pomoc w więcej niż jednym obszarze limity nie łączą się.

Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikujących się do wsparcia powyżej 50 tys. zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %) Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy konkurencyjności gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek w wyniku jego restrukturyzacji. Pomoc inwestycyjna w dostosowaniach strukturalnych będzie przyznawana na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach Planu. Pomoc będzie wspierała restrukturyzację działalności producenta rolnego wobec obiektywnie wykazanych niedogodności strukturalnych w zakresie produkcji zwierzęcej i produkcji ekologicznej, w zakresie przechowalnictwa i przygotowania do sprzedaży oraz zbioru produktów rolnych. Kwota wsparcia nie jest zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji (w tym wielkości pogłównia), podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym oraz nie jest zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym. Płatności nie będą świadczone dłużej niż przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji, której one dotyczą. Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakikolwiek sposób określały takich produktów.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_1_1_3 - Inwestycje budowlane i inne niż budowlane	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.3; R.9;	Nie
10_1_1_1 - inwestycje budowlane	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.3; R.9;	Nie
10_1_1_2 - Inwestycje inne niż budowlane	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.3; R.9;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_1_1_3 - Inwestycje budowlane i inne niż budowlane

Określone kwoty jednostkowe są przeciętnymi oczekiwanymi kwotami, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu.

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji oraz doświadczenia z wdrażania podobnego instrumentu w ramach PROW 2014-2020

10_1_1_1 - inwestycje budowlane

Określone kwoty jednostkowe są przeciętnymi oczekiwanymi kwotami, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu.

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji oraz doświadczenia z wdrażania podobnego instrumentu w ramach PROW 2014-2020

10_1_1_2 - Inwestycje inne niż budowlane

Określone kwoty jednostkowe są przeciętnymi oczekiwanymi kwotami, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu.

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji oraz doświadczenia z wdrażania podobnego instrumentu w ramach PROW 2014-2020

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_1_1_1 - inwestycje budowlane (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	0,00	0,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		0,00	10,00	20,00	24,00	24,00	22,00	100,00
10_1_1_2 - Inwestycje inne niż budowlane (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		60 819,56	60 819,56	60 819,56	60 819,56	60 819,56	60 819,56	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		380,00	836,00	1 083,00	1 014,00	938,00	635,00	4 886,00
10_1_1_3 - Inwestycje budowlane i inne niż budowlane (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			262 711,18	262 711,18	262 711,18	262 711,18	262 711,18	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)			30,00	55,00	63,00	55,00	75,00	278,00
OGÓŁEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	23 111 600,00	60 726 835,45	84 316 715,00	83 022 104,34	76 298 015,00	62 725 353,21	390 200 623,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	12 711 380,00	33 399 759,50	46 374 193,25	45 662 157,38	41 963 908,25	34 498 943,99	214 610 342,37	
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR) Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

I 10.1.2. - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.1.2.
Nazwa interwencji	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 2.P 3.	Ułatwienie dostępu do kapitału m.in. na rzecz inwestycji poprawiających konkurencyjność w rolnictwie	pożądana (+)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 7. P3.	Dostęp do ziemi	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Nie stosuje się kryteriów wyboru operacji.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO2 zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

O pomoc może ubiegać się rolnik, który prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą.

W przypadku produkcji zwierzęcej pomoc dotyczy wyłącznie produkcji w zakresie zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich. Operacje mogą dotyczyć wytwarzania produktów rolnych, żywnościowych jak i nieżywnościowych, przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie oraz sprzedaży bezpośredniej/dostaw bezpośrednich.

W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy funkcjonowania gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek.

Instrumenty finansowe zapewniają wsparcie jedynie w przypadku nowych inwestycji, co do których oczekuje się, że będą finansowo opłacalne, będą generować dochód lub przynosić oszczędności.

Do wsparcia udzielanego w formie instrumentów finansowych w zakresie podstawowej produkcji rolnej kwalifikują się inwestycje materialne i niematerialne oraz kapitał obrotowy zgodnie z art. 80 ust.3 z projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR.

Celem interwencji jest zwiększenie konkurencyjności gospodarstw i zorientowania na rynek poprzez: a) racjonalizację technologii produkcji;

b) wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji; c)

zmianę profilu produkcji;

d) poprawę jakości produkcji;

e) zakup gruntów (do 10% wartości kwoty kredytu, zaś w przypadku młodego rolnika – do 100% wartości kwoty kredytu)

W ramach interwencji możliwa będzie realizacja inwestycji:

a) o charakterze innowacyjnym lub wpływającym na cyfryzację, automatyzację działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwie, w tym w rolnictwo precyzyjne;

b) innych niż objęte zakresem w pkt. a, ale dotyczące produkcji rolnej w zakresie racjonalizacji technologii produkcji, zmiany profilu produkcji, poprawy jakości produkcji;

c) polegającej na rozwoju produkcji roślinnej lub zwierzęcej w gospodarstwie (głównie w przypadku gospodarstw poniżej 25 tys. euro wartości ekonomicznej i młodego rolnika);

d) dotyczących przechowywania, suszenia, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży;

e) dotyczących sprzedaży bezpośredniej/dostaw bezpośrednich. **Beneficjent**

Rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

W ramach interwencji wyróżnia się trzy grupy ostatecznych odbiorców:

- gospodarstwo rolne, którego wielkość ekonomiczna wynosi 25 tys. euro i więcej;
- gospodarstwo rolne, którego wielkość ekonomiczna wynosi poniżej 25 tys. euro; □ młody rolnik.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz

wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Instrumenty finansowe – gwarancje wraz dotacjami na spłatę odsetek

1. gospodarstwa rolne, którego wielkość ekonomiczna wynosi 25 tys. euro i więcej - gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 50% dotacji na spłatę odsetek, w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu.
2. gospodarstwo rolne, którego wielkość ekonomiczna wynosi poniżej 25 tys. euro - gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 50% dotacji na spłatę odsetek, a w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu – do 100% dotacji na spłatę odsetek.
3. młody rolnik- gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 100% dotacji na spłatę odsetek.

Dotacja na spłatę odsetek dotyczy kredytów objętych gwarancją.

Intensywność pomocy – do 65 % kosztów kwalifikowalnych.

Udzielenie gwarancji jest bezpłatne.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 i 12 załącznika 2 Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_1_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)	Instrument finansowy	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_1_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)

Wysokość wsparcia jest to procentowy udział gwarancji w kredycie, który nie może przekroczyć 80% kapitału kredytu. Dodatkowo wsparcie powiększone jest o wartość dotacji na spłatę odsetek.

W ramach budżetu środków na instrument finansowy będą również ponoszone koszty zarządzania / opłat, które zostaną ustalone uwzględniając przepisy unijne w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę charakter wsparcia (interwencji), które jest w formie instrumentu finansowego – gwarancji (zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego w banku), przy określaniu stawki wsparcia wzięto pod uwagę potrzeby sektora rolno - spożywczego w Polsce, m.in. dane dotyczące wartość udzielanych gwarancji w ramach poddziałania 4.1 „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” PROW 2014 - 2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

574

PL

I 10.10. - Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.10.
Nazwa interwencji	Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.22. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji infrastrukturalnych
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO8	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 7. P8.	Rozwój usług publicznych i infrastruktury technicznej w tym w zakresie dostępu do Internetu	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzacje i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 3.	Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: gospodarka wodno-ściekowa	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis	Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.40 Liczba wspartych strategii inteligentnych wsi

R.41 Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja wspiera rozwój infrastruktury wiejskiej, przyczyniając się tym samym do poprawy warunków życia, a także będzie wspierać infrastrukturę ukierunkowaną na poszanowanie środowiska i klimatu.

W ramach interwencji przewiduje się dwa schematy:

Obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków. Obszar B Inteligentna wieś

W ramach tego obszaru przewiduje się realizację wdrożenia wybranych elementów koncepcji inteligentnych wsi obejmujących inwestycyjne infrastrukturalne, które w sposób oddolny, kompleksowy i

innowacyjny pozwolą na rozwiązanie konkretnego oraz istotnego problemu zaznaczającego się na danym terenie, a odnoszącego się np. do poprawy jakości życia ludności, ograniczenia niekorzystnych trendów demograficznych, podniesienia jakości usług publicznych, poszanowania środowiska przyrodniczego, zwiększenia zatrudnienia oraz włączenia cyfrowego. W szczególności planuje się wsparcie działań odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby społeczności lokalnych i angażujących ich zasoby lokalne. W ramach tej interwencji preferowane będą w szczególności inwestycje w zakresie nowoczesnej infrastruktury, w tym infrastruktury służącej adaptacji do zmian klimatu i ochronie środowiska (np. poprzez budowę instalacji odnawialnych źródeł energii, zbiorników retencyjnych w celu gromadzenia wód opadowych i roztopowych oraz budownictwo pasywne)".

Kryteria wyboru będą w szczególności dotyczyć:

Obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków:

- operacji realizowanych na obszarach uboższych oraz charakteryzujących się wysokim wskaźnikiem bezrobocia, □ wskaźnika zwodociągowania,
- wskaźnik skanalizowania.

Obszar B Inteligentna wieś:

- oddziaływania zrealizowanego projektu na rozwój miejscowości, □ zastosowania komponentów cyfrowych,
- określenia dalszego funkcjonowania projektu, w tym dodatkowe źródła finansowania. □ kompleksowości i dojrzałości proponowanych rozwiązań,
- innowacyjności,
- wskazania wymiaru ekonomicznego projektu.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO8 promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc może być przyznana jeśli: -

w obszarze A:

- operacja realizowana jest w miejscowościach położonych poza aglomeracjami zdefiniowanymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

- w obszarze B:

- przygotowana koncepcja inteligentnej wsi jest spójna z koncepcją określoną w interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)
- zawiera elementy dla którego inwestorem może być gmina lub związek międzygminny

Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej operacji. **Beneficjent**

Gmina lub związek międzygminny

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.

Intensywność pomocy wynosi do 75% (i nie mniej niż 30%) kosztów kwalifikowalnych operacji, z czego pomoc finansowana z EFRROW wynosi maksymalnie 55% (a w regionie Warszawa - 43%) kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% (a w regionie Warszawa - 32%) kosztów kwalifikowalnych - ze środków budżetu państwa.

W obszarze A wysokość pomocy nie może przekroczyć 1,5 mln zł na obszar gminy w okresie realizacji Programu.

Wysokość pomocy udzielonej na realizację operacji w schemacie B nie może przekroczyć 10 mln zł a pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikujących się do wsparcia powyżej 1,5 mln zł.

Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 45% (a w regionie Warszawa - 57%) kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta w wysokości co

najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu oraz ze środków budżetu państwa w wysokości maksymalnie 20% (a w regionie Warszawa - 32%) kosztów kwalifikowalnych projektu.

Oprócz pomocy finansowej wypłacanej przez agencję płatniczą (maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych), wydatkami publicznymi w rozumieniu art. 3 pkt 5 *rozporządzenia w sprawie planu WPR* jest także wkład własny beneficjenta, będącego jednostką sektora finansów publicznych, w realizowaną operację, z tym, że ta część tego wkładu, która powoduje zaburzenie proporcji pomiędzy wkładem EFRROW, a wymaganym krajowym wkładem środków publicznych równej 55% do 45% (a w regionie Warszawa 43% do 57%) - nie stanowi kwalifikowalnych wydatków publicznych, w rozumieniu art. 91 *rozporządzenia w sprawie planu WPR*.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %)

Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit g załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Pomoc ma na celu wsparcie rozwoju podstawowej infrastruktury wiejskiej oraz odnowę wsi, przyczyniając się tym samym do poprawy warunków życia społeczności wiejskiej jednocześnie wsparcie ukierunkowane jest na poszanowanie środowiska i klimatu.

Ponadto pomoc nie będzie obejmowała bezpośrednich płatności na rzecz producentów lub przetwórców. Nakłady będą dokonywane tylko na cele inwestycji podstawowych i nie będą one obejmowały subsydiów na nakłady i koszty eksploatacji a użytkownicy nie będą ponosili żadnych opłat.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_10_2 - Smart Village	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.40;	Nie
10_10_1 - Przydomowe oczyszczalnie	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.41;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_10_2 - Smart Village

Jednostkowa kwota wsparcia została ustalona na podstawie sumy średnich kwot wsparcia udzielanej na inwestycje w ramach wybranych typów operacji działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich oraz LEADER w ramach PROW 2014-2020, jak również działania Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej w ramach PROW 2007 - 2013 z zakresu objętego przedmiotową interwencją.

10_10_1 - Przydomowe oczyszczalnie

Jednostkowa kwota wsparcia została ustalona na podstawie danych historycznych, tj. na podstawie średniej kwoty wsparcia udzielanej na inwestycje w ramach działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich PROW 2014 - 2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

580

PL

I 10.11. - Zalesianie gruntów rolnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.11.
Nazwa interwencji	Zalesianie gruntów rolnych
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.21. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji nieprodukcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najłagodniejszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis	Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.17	Obszar objęty wsparciem na zalesianie, odbudową systemu rolno-leśnego, z uwzględnieniem podziału

R.18 Łączne inwestycje mające na celu poprawę wyników działalności sektora leśnictwa

R.27 Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W ramach interwencji premiiowane będą zalesienia wpływające na osiągnięcie celów w zakresie zapobiegania erozji oraz wzmocnienia ekologicznej stabilności obszarów leśnych. Dodatkowo, w celu wzmocnienia wpływu zalesień na bioróżnorodność preferowane będą zalesienia przyczyniające się do tworzenia korytarzy ekologicznych.

Interwencja ma na celu zwiększanie obszarów leśnych poprzez wsparcie zalesiania gruntów. Obszary zalesione przyczyniają się bezpośrednio do sekwestracji dwutlenku węgla oraz mają korzystny wpływ na

gleby i warunki wodne poprzez m.in. zapobieganie erozji i zwiększenie retencji na obszarach wiejskich. Pełnią również ważne funkcje w zakresie ochrony bioróżnorodności i wzbogacania krajobrazu.

Interwencja przyczyni się do realizacji ogólnokrajowego celu ujętego w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości, polegającego na zwiększeniu lesistości Polski do 33% w roku 2050.

Realizacja interwencji przyczynia się do realizacji założeń Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, gdzie wskazuje się, że zalesianie, ponowne zalesianie i sadzenie drzew służące różnorodności biologicznej oraz odbudowie ekosystemów będą promowane m.in. za pośrednictwem planów strategicznych WPR. Jednocześnie przyczynia się do wypełniania planu działania, zawartego w Nowej strategii leśnej UE 2030 r., dotyczącego zasadzenia co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w UE do 2030 r.

W ramach interwencji aby zapewnić realizację celów środowiskowych:

- przyznawane będzie wsparcie na wykonanie zalesienia oraz jego ochronę przed zniszczeniem; □ w składzie gatunkowym zalesień przeważać będą gatunki liściaste, o ile pozwolą na to warunki siedliskowe; □ zalesienia wykonane będą rodzimymi gatunkami drzew lub krzewów, w tym m.in. biocenotycznymi lub miododajnymi, a ich liczba określona będzie w planie zalesienia zgodnie z powszechnie obowiązującymi „Zasadami hodowli lasu” i w przypadku gatunków liściastych mieściła się będzie w przedziale od ok. 4 do 8 tys. szt/ha;
- skład gatunkowy zalesień dostosowany będzie do warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru;
- premiovane będą zalesienia wpływające na osiągnięcie celów w zakresie zapobiegania erozji oraz wzmocnienia ekologicznej stabilności obszarów leśnych;
- w celu wypełnienia założeń Priorytetowych Ram Działań dla Sieci Natura 2000 (PAF) preferowane będą zalesienia tworzące korytarze ekologiczne w ramach Sieci Natura 2000, o ile tego typu obszary przewidziane będą do zalesienia w Planach Zadań Ochronnych lub Planach Ochrony dla obszarów Natura 2000;
- pomoc przyznawana będzie do gruntów, dla których opracowany jest plan zalesienia przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- wspierane będą zalesienia spójne z celami w zakresie klimatu i środowiska zgodnymi z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej, określonymi w ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących zalesiania i ponownego zalesiania;
- zalesienia wykonywane będą zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i ocenach oddziaływania na środowisko - w wymaganych przepisami przypadkach, po wcześniejszych konsultacjach planowanego zalesienia - z właściwymi organami w zakresie obszarowych form ochrony przyrody, natomiast w przypadku obszarów wyznaczonych jako Natura 2000 w ramach dyrektywy 2009/147/WE i dyrektywy 92/43/EWG - zgodnie z celami zarządzania tych obszarów.

Interwencja jest komplementarna z interwencją I 8.8 obejmującą premie z tytułu zalesień, ponieważ ma na celu tworzenie terenów zalesionych możliwych do objęcia płatnościami w ramach zobowiązań z art. 70.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc przyznawana jest na zalesienie gruntów:

- rolnych - stanowiących grunty orne lub sady lub,
- innych niż rolne - wykazanych w ewidencji gruntów jako użytki rolne lub grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, niewykorzystywane do produkcji rolniczej,
- o minimalnej powierzchni - 0,1 ha,
- przeznaczonych do zalesienia w dokumentach planistycznych gminy.

W jednym roku beneficjent może uzyskać pomoc maksymalnie do 40 ha gruntów. **Beneficjent**

Rolnik (w rozumieniu rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR) - będący właścicielem gruntu, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.

Jednostki samorządu terytorialnego - będące właścicielami gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykacza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Pomoc ma formę ryczałtu. Płatność ryczałtowa ustalana będzie w oparciu o art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (i).

Wsparcie na zalesienie przyznawane jest jednorazowo za wykonanie zalesienia gruntów rolnych lub innych niż rolne lub dolesienie na terenach pokrytych częściowo samosiewem. Dodatkowo przyznawane jest wsparcie na ochronę nasadzeń przed zniszczeniami.

Stawki na zalesienie i ich ochronę zostały określone ryczałtowo na 1 ha lub na metr bieżący. Odpowiadają 100% wyszacowanych kosztów inwestycyjnych. Stawki zróżnicowane są w zależności od ukształtowania terenu oraz rodzaju materiału użytego do zabezpieczenia drzewek przed zniszczeniami i wynoszą od ok. 16 000 do 21 000 zł/ha.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z art. 32 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 73 - Wsparcie inwestycji nieprodukcyjnych, o których mowa w art. 73	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_11 - Zalesianie gruntów rolnych	Dotacja	91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Średnia		R.17; R.18; R.27;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_11 - Zalesianie gruntów rolnych

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- uśrednioną stawkę zł/ha zalesienia na gruntach korzystnych (założono 80 % takich zalesień) oraz zalesień na gruntach o nachyleniu powyżej 12 stopni (20 %), w tym dodatkowo uwzględniono zabezpieczenie drzewek repelentami.
- dostępny budżet na 5 naborów wniosków na wsparcie na zalesienie (inwestycje)

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

585

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_11 - Zalesianie gruntów rolnych (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 648,21	4 648,21	4 648,21	4 648,21	4 648,21		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka:)		500,00	500,00	500,00	500,00	500,00		2 500,00
OGÓLEM	O.21 (jednostka: Hektary)		500,00	500,00	500,00	500,00	500,00		2 500,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 324 105,00	2 324 105,00	2 324 105,00	2 324 105,00	2 324 105,00		11 620 525,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		1 859 284,00	1 859 284,00	1 859 284,00	1 859 284,00	1 859 284,00		9 296 420,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

586

PL

I 10.12. - Tworzenie zadrzewień śródpolnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.12.
Nazwa interwencji	Tworzenie zadrzewień śródpolnych
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.21. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji nieprodukcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najłagodniejszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis	Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowych WPR tej interwencji

R.16 Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia inwestycji na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych lub biomasy

R.17 Obszar objęty wsparciem na zalesianie, odbudową systemu rolno-leśnego, z uwzględnieniem podziału

R.26 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje produkcyjne i nieprodukcyjne w ramach WPR związane z dbałością o zasoby naturalne

R.32 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje w ramach WPR przyczyniające się do różnorodności biologicznej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja polegająca na założeniu zadrzewień śródpolnych, w celu zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla. W ramach interwencji preferowane będą nasadzenia w formie liniowej, tak aby jednocześnie spełniały funkcje przeciwwietrzne, wodochronne i przeciwerozyjne.

Interwencja wpływa też na ochronę zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze oraz wzrost różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich. Zadrzewienia przyczyniają się do zwiększania retencji wodnej oraz zmniejszają ilość zanieczyszczeń przedostających się do wód. Stanowią istotny element przeciwdziałania skutkom suszy. Zapobiegają erozji wodnej i wietrznej.

Zadrzewienia prowadzą do urozmaicenia krajobrazu rolniczego, wspomagają utrzymanie równowagi ekologicznej na obszarach wiejskich, stanowią miejsce bytowania wielu organizmów i bazę pokarmową m.in. dla ptaków i owadów zapylających, w szczególności pszczoł, dla których oferują nie tylko pokarm, ale również miejsce na założenie gniazda.

Interwencja bezpośrednio realizuje cele Europejskiego Zielonego Ładu, w tym Strategii bioróżnorodności, dotyczące m.in.: ochrony i przywracania elementów krajobrazu charakteryzujących się bogatą różnorodnością biologiczną, powstrzymania i odwrócenia procesu spadku liczebności owadów zapylających, jak również przyczynia się do wypełniania planu działania, zawartego w Nowej strategii leśnej UE 2030 r., dotyczącego zasadzenia co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w UE do 2030 r. W ramach interwencji aby zapewnić realizację celów środowiskowych:

- przyznawane będzie wsparcie na tworzenie zadrzewień śródpolnych i ich ochronę przed zniszczeniem; □ nasadzenia prowadzone będą rodzimymi gatunkami drzew lub krzewów, w tym m.in. biocenotycznymi lub miododajnymi;
- w składzie gatunkowym nasadzeń przeważać będą gatunki liściaste, tj. co najmniej 90%, o ile pozwolą na to warunki siedliskowe;
- nasadzenia prowadzone będą co najmniej 3 różnymi gatunkami lub rodzajami drzew lub krzewów, z tym że udział drzew lub krzewów najmniej liczego gatunku lub rodzaju spośród trzech najliczniejszych wynosi co najmniej 10%;
- skład gatunkowy dostosowany będzie do warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru;
- szczegółowa lista gatunków i rodzajów drzew i krzewów dla tej interwencji zdefiniowana zostanie w przepisach krajowych;
- liczba sadzonek drzew lub krzewów wynosić będzie ok. 1 500 – 2 500 szt./ha;
- rolnik będzie miał możliwość skonsultowania planowanego zadrzewienia z wyspecjalizowanym w tym zakresie doradcą rolnym.

Interwencja jest komplementarna z interwencją Zalesianie gruntów rolnych, ponieważ uzupełnia możliwość uzyskania pomocy do gruntów, które z uwagi na warunki powierzchniowe (szerokość) nie kwalifikują się do zalesienia. Interwencja ma również komplementarny (uzupełniający) charakter z

interwencją I 8.8 obejmującą premie z tytułu zadrzewień, w ramach której założone zadrzewienia będą mogły być pielęgnowane i utrzymywane, co zapewni długotrwały efekt środowiskowy.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc przyznawana jest na tworzenie zadrzewień śródpolnych:

- na gruntach ornych,
- o powierzchni co najmniej 0,1 ha.

W jednym roku beneficjent może uzyskać pomoc maksymalnie do 40 ha.

Beneficjent Rolnik (w rozumieniu rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR) - będący właścicielem gruntu z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.

Jednostki samorządu terytorialnego - będące właścicielami gruntów rolnych.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykacza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

- Instrument finansowy**

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

-

Podstawa ustanowienia

Płatność ryczałtowa ustalana będzie w oparciu o art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (i). Pomoc na tworzenie zadrzewień śródpolnych ma formę ryczałtu wypłacanego jednorazowo za jego założenie.

Stawki płatności zostały określone ryczałtowo na 1 ha i odpowiadają 100% wyszacowanych kosztów inwestycyjnych. Stawki zróżnicowane są w zależności od ukształtowania terenu oraz rodzaju materiału użytego do zabezpieczenia drzewek przed zniszczeniem i wynoszą od ok. 10 000 do 18 000 zł/ha

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe**

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 73 - Wsparcie inwestycji nieprodukcyjnych, o których mowa w art. 73	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_12 - Tworzenie zadrzewień śródpolnych	Dotacja	91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Średnia		R.16; R.17; R.26; R.32;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_12 - Tworzenie zadrzewień śródpolnych

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- uśrednioną stawkę zł/ha za założenie zadrzewienia na gruntach korzystnych (założono 80 % takich zadrzewień) oraz zadrzewień na gruntach o nachyleniu powyżej 12 stopni (20 %), w tym dodatkowo uwzględniono zabezpieczenie drzewek osłonkami.
- dostępny budżet na 5 naborów wniosków na Tworzenie zadrzewień śródpolnych (inwestycje)

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

591

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_12 - Tworzenie zadrzewień śródpolnych (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 102,38	3 102,38	3 102,38	3 102,38	3 102,38		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka:)		387,00	387,00	387,00	387,00	387,00		1 935,00
OGÓLEM	O.21 (jednostka: Hektary)		387,00	387,00	387,00	387,00	387,00		1 935,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 200 621,00	1 200 621,00	1 200 621,00	1 200 621,00	1 200 621,00		6 003 105,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		960 496,80	960 496,80	960 496,80	960 496,80	960 496,80		4 802 484,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

592

PL

I 10.13. - Zakładanie systemów rolno-leśnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.13.
Nazwa interwencji	Zakładanie systemów rolno-leśnych
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.21. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji nieprodukcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO4 Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

SO5 Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

SO6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najłagodniejszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowych WPR tej interwencji

R.16 Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia inwestycji na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych lub biomasy

R.17 Obszar objęty wsparciem na zalesianie, odbudową systemu rolno-leśnego, z uwzględnieniem podziału

R.26 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje produkcyjne i nieprodukcyjne w ramach WPR związane z dbałością o zasoby naturalne

R.32 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje w ramach WPR przyczyniające się do różnorodności biologicznej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja polega na założeniu systemu rolno-leśnego, tym samym pozwala na użytkowanie gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze. Jest to wielofunkcyjne użytkowanie gruntu przynoszące korzyści środowiskowo-klimatyczne.

Systemy rolno-leśne przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększania zawartości materii organicznej w glebie. Wpływają na poprawę zasobów wodnych poprzez zwiększenie infiltracji oraz ochronę wód powierzchniowych, zapobiegają erozji. Mają pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną, gdyż biocenotyczne i miododajne gatunki drzew lub krzewów są naturalnym środowiskiem występowania owadów zapylających, w szczególności pszczół, dla których oferują nie tylko pokarm, ale również miejsce na założenie gniazda. Systemy rolno-leśne, w których drzewa i krzewy stanowią część pastwiska dają zwierzętom schronienie przed niekorzystnymi warunkami pogodowymi. Dzięki temu podnoszą dobrostan zwierząt, co przekłada się na poprawę ich produktywności i stanu zdrowia.

W Europejskim Zielonym Ładzie systemy rolno-leśne zaliczono do zrównoważonych praktyk, które powinny być promowane w ramach krajowych Planów Strategicznych Wspólnej Polityki Rolnej. Interwencja bezpośrednio przyczynia się do wypełniania planu działania, zawartego w Nowej strategii leśnej UE 2030 r., dotyczącego zasadzenia co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w UE do 2030 r. W ramach interwencji aby zapewnić realizację celów środowiskowych:

- przyznawane będzie wsparcie na założenie systemów rolno-leśnych i ich ochronę przed zniszczeniem;
- nasadzenia prowadzone będą rodzimymi gatunkami drzew lub krzewów, w tym m.in. biocenotycznymi lub miododajnymi;
- w składzie gatunkowym nasadzeń przeważać będą gatunki liściaste, o ile pozwolą na to warunki siedliskowe;
- skład gatunkowy dostosowany będzie do warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru;
- liczba sadzonek drzew lub krzewów wynosić będzie ok 150 – 250 szt./ha; · systemy rolno-leśne zakładane będą w formie: o rzędowej gdzie drzewa i krzewy sadzone na gruntach ornych, połączone są z uprawą oraz o pastwiskowej, gdzie obszar zadrzewiony stanowi część TUZ;
- rolnik będzie miał możliwość skonsultowania planowanego systemu rolno-leśnego z wyspecjalizowanym w tym zakresie doradcą rolnym.

Interwencja ma komplementarny (uzupełniający) charakter z interwencją I 8.8 obejmującą premie z tytułu systemów rolno-leśnych, ponieważ założone systemy rolno-leśne będą mogły być pielęgnowane i utrzymywane w ramach zobowiązań z art. 70.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc przyznawana jest na zakładanie systemów rolno-leśnych:

- na gruntach ornych lub TUZ, z wyłączeniem TUZ na Naturze 2000,
- o powierzchni co najmniej 0,1 ha.

W jednym roku beneficjent może uzyskać pomoc maksymalnie do 40 ha.

Beneficjent Rolnik (w rozumieniu rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR) - będący właścicielem gruntu z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Płatność ryczałtowa ustalana będzie w oparciu o art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (i). Wsparcie na zakładanie systemów rolno-leśnych jest przyznawane w formie ryczałtu, jednorazowo za jego założenie. Stawki płatności zostały określone ryczałtowo na 1 ha i odpowiadają 100% wyszacowanych kosztów inwestycyjnych. Stawki są zróżnicowane w zależności od ukształtowania terenu oraz rodzaju materiału użytego do zabezpieczenia drzewek i wynoszą od ok. 3 000 do 7 000 zł/ha

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe**

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %) Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 11 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 73 - Wsparcie inwestycji nieprodukcyjnych, o których mowa w art. 73	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_13 - Zakładanie systemów rolno-leśnych	Dotacja	91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Średnia		R.16; R.17; R.26; R.32;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_13 - Zakładanie systemów rolno-leśnych

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- uśrednioną stawkę zł/ha za założenie systemów rolno-leśnych na gruntach korzystnych (założono 80 % takich systemów) oraz na gruntach o nachyleniu powyżej 12 stopni (20 %), w tym dodatkowo uwzględniono zabezpieczenie drzewek osłonkami.
- dostępny budżet na 5 naborów wniosków na Zakładanie systemów rolno-leśnych (inwestycje).

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

597

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_13 - Zakładanie systemów rolno-leśnych (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 230,52	1 230,52	1 230,52	1 230,52	1 230,52		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka:)		975,00	975,00	975,00	975,00	975,00		4 875,00
OGÓLEM	O.21 (jednostka: Hektary)		975,00	975,00	975,00	975,00	975,00		4 875,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 199 757,00	1 199 757,00	1 199 757,00	1 199 757,00	1 199 757,00		5 998 785,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		959 805,60	959 805,60	959 805,60	959 805,60	959 805,60		4 799 028,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

598

PL

I 10.14. - Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.14.
Nazwa interwencji	Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.21. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji nieprodukcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najłagodniejszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 6. P4.	Zwiększenie różnorodności biologicznej lasów	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis	Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.17	Obszar objęty wsparciem na zalesianie, odbudową systemu rolno-leśnego, z uwzględnieniem podziału

R.18 Łączne inwestycje mające na celu poprawę wyników działalności sektora leśnictwa

R.27 Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Pomoc w ramach interwencji jest przyznawana na wprowadzanie podsadzeń w istniejących lasach, przy uwzględnieniu lokalnych warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru. Pozwoli to na zwiększenie sekwestracji CO₂, przyczyniając się tym samym do łagodzenia zmian klimatu oraz wzbogacenia ekosystemów. Interwencja obejmuje nasadzenia zwiększające różnorodność biologiczną w lasach prywatnych poprzez dywersyfikację struktury leśnej oraz składu gatunkowego drzewostanów. Wsparcie jest przyznawane również na inwestycje zwiększające odporność lasów prywatnych, poprzez wykonanie cięć pielęgnacyjnych, mających na celu:

- usuwanie lub hamowanie wzrostu drzew wadliwych, inwazyjnych, chorych młodszych klas wieku;
- przerzedzanie nadmiernie zagęszczonych partii drzewostanu;
- regulowanie składu gatunkowego oraz wytwarzanie i utrwalanie pożądanej formy zmieszania. Zabiegi takie, prowadzone w drzewostanach młodszych klas wieku, będą stanowiły element zapobiegawczy przed ekstremalnymi warunkami pogodowymi i pożarami, gdyż pozwolą na zwiększenie odporności i zdrowotności ekosystemów, co jest szczególnie istotne z uwagi na potrzebę adaptacji do zmian klimatu.

Wspierane są m.in. inwestycje polegające na:

- przebudowie składu gatunkowego drzewostanu poprzez:
  - wprowadzenie drugiego piętra,
  - dolesienie luk lub odnowienia w drzewostanach uszkodzonych w szczególności w wyniku chorób, szkodników, zwierzyny lub ekstremalnych warunków pogodowych;
- zróżnicowaniu struktury drzewostanu poprzez wprowadzenie podszytu;
- zakładaniu remiz leśnych;
- kształtowaniu ekotonów na obrzeżach lasu;
- prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych.

Dodatkowo w zakresie inwestycji polegających na wprowadzaniu nowych nasadzeń wspierana jest ich ewentualna ochrona przed zniszczeniami.

Interwencja realizuje założenia Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii na rzecz bioróżnorodności oraz nowej strategii leśnej, której jednym z celów jest poprawa jakości i odporności lasów Unii Europejskiej.

W ramach interwencji:

- wszystkie rodzaje inwestycji będą dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych,
- nasadzenia prowadzone będą rodzimymi gatunkami drzew lub krzewów, w tym m.in. biocenotycznymi i miododajnymi;
- w składzie gatunkowym nasadzeń przeważać będą gatunki liściaste, o ile pozwolą na to warunki siedliskowe;
- realizacja poszczególnych inwestycji dostosowana będzie do odpowiedniego wieku drzewostanu;
  - wspierane będą nasadzenia w lasach spójne z celami w zakresie klimatu i środowiska zgodnymi z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej, określonymi w ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących zalesiania i ponownego zalesiania,
- inwestycje będą wykonywane zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i ocenach oddziaływania na środowisko (w wymaganych przepisami przypadkach, po wcześniejszych konsultacjach planowanej inwestycji - z właściwymi organami w zakresie obszarowych form ochrony przyrody, natomiast w przypadku obszarów wyznaczonych jako Natura 2000 w ramach dyrektywy 2009/147/WE i dyrektywy 92/43/EWG - zgodnie z celami zarządzania tych obszarów).

Interwencja jest komplementarna z interwencją Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020, ponieważ uzupełnia możliwość uzyskania pomocy właścicielom lasów, którzy skorzystali z pomocy w ramach działań zalesieniowych w poprzednich okresach programowania.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Warunki przyznania wsparcia:

- minimalna powierzchnia gruntu objętego pomocą - 0,1 ha;
- w jednym roku beneficjent może uzyskać pomoc maksymalnie do 40 ha;
- wymagane jest, niezależnie od wielkości inwestycji, potwierdzenie, że jej realizacja nie stoi w sprzeczności z zapisami Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu lub dokumentu równoważnego.

Beneficjent

Właściciele lasów prywatnych lub ich stowarzyszenia, lub wspólnoty gruntowe.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Płatność ryczałtowa ustalana będzie w oparciu o art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (i). Wsparcie na inwestycję jest przyznawane w formie ryczałtu, jednorazowo za jej wykonanie.

Stawki zostały określone ryczałtowo na 1 ha lub na metr bieżący (w przypadku zabezpieczenia nasadzeń) i odpowiadają 100% wyszacowanych kosztów inwestycyjnych. Stawki zróżnicowane są w zależności od ukształtowania terenu oraz rodzaju materiału użytego do zabezpieczenia drzewek przed zniszczeniami i wynoszą:

- od ok. 8 000 do 22 000 zł/ha - w przypadku inwestycji polegających na wprowadzaniu podsadzeń mających na celu zwiększenie różnorodności biologicznej istniejących lasów wraz z ochroną nasadzeń przed zniszczeniem,
- od ok. 1 500 do 2 300 zł/ha - w przypadku cięć pielęgnacyjnych zwiększających odporność i zdrowotność drzewostanów.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z art. 32 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 73 - Wsparcie inwestycji nieprodukcyjnych, o których mowa w art. 73	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_14_1 - Inwestycje bioróżnosrodowiskowe	Dotacja	91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Średnia		R.17; R.18; R.27;	Nie
10_14_2 - Cięcia pielęgnacyjne	Dotacja	91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Średnia		R.17; R.18; R.27;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_14_1 - Inwestycje bioróżnosrodowiskowe

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- średnią ważoną stawkę zł/ha z inwestycji polegającej na dolesieniu luk (80% gruntów w warunkach korzystnych, a 20% na nachyleniu) powiększoną o średnią stawkę z repelentów i osłonek, oraz
- dostępny budżet na inwestycje bioróżnorodnościowe

10_14_2 - Cięcia pielęgnacyjne

Wartości unit amount zostały wyliczone w oparciu o:

- średnią ważoną stawkę zł/ha przyjętą na cięcia pielęgnacyjne w istniejącym lesie, których celem jest podnoszenie odporności drzewostanu (założono że 80 % tych inwestycji będzie na gruntach korzystnych a 20 % na gruntach z nachyleniem) - dostępny budżet na cięcia pielęgnacyjne

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR) Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)							

PL

604

PL

I 10.15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.15
Nazwa interwencji	Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 9.P 1.	Wspieranie redukcji stosowania antybiotyków w produkcji zwierząt gospodarskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 3.	Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt	krytyczna (+++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis	Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.43	Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi działaniami służącymi ograniczeniu stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych (zapobieganie/ograniczenie)
R.44	Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi działaniami służącymi poprawie dobrostanu zwierząt

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ważnym elementem Planu będzie również wsparcie promowania podwyższonych warunków utrzymania zwierząt, które są lepiej dostosowane do ich potrzeb. Jest to istotne, ponieważ w przypadku chowu bydła i świń następuje proces koncentracji produkcji. Wsparcie będzie udzielane rolnikom na realizację inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowanych praktyk. Dzięki tym inwestycjom zwierzęta będą miały (i) zapewniony dostęp do środowiska zewnętrznego poprzez możliwość korzystania z wybiegów czy pastwiska (*dotyczy bydła*), (ii) większą swobodę ruchu (*w przypadku świń*), (iii) odpowiedni mikroklimat w budynkach inwentarskich (*dotyczy bydła lub świń*), poprawiający ich zdrowotność i eliminujący stres termiczny. Poprawa dobrostanu zwierząt wpłynie korzystnie na wyniki produkcji i jakość produktów pozyskiwanych od tych zwierząt, a tym samym na zdrowie ludzi. Interwencja jest komplementarna w stosunku do interwencji pn. Ekoschemat – Dobrostan zwierząt oraz interwencji Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) i Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu.

Preferencje wyboru operacji do realizacji w szczególności dotyczą (i) wielkości stada (ii) rodzaju inwestycji (iii) prowadzenia produkcji ekologicznej (zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym), (v) zastosowania rozwiązań cyfrowych w zakresie dobrostanu zwierząt, (vi) zastosowania technologii oszczędzających wodę, zastosowanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii albo zastosowanie technologii wraz z zasilaniem z pochodzącym z odnawialnych źródeł energii.

Dodatkowo dla operacji dotyczących dobrostanu bydła przewiduje się preferencje w zakresie wykorzystania pastwisk.

Pomoc może być przyznana wyłącznie w przypadku, gdy realizacja inwestycji jest uzasadniona wielkością produkcji prowadzonej w gospodarstwie, adekwatna do panujących w nim warunków gospodarowania oraz racjonalna pod względem kosztów.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO9 poprawa reagowania rolnictwa Unii na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym w zakresie żywności wysokiej jakości, bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i produkowanej w zrównoważony sposób, w zakresie zmniejszenia marnowania żywności, zwiększenia dobrostanu zwierząt i zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc przyznaje się rolnikowi, prowadzącemu chów lub hodowlę świń lub chów lub hodowlę bydła. W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne lub niematerialne mające na celu w szczególności:

1. zapewnienie bydłu dostępu do środowiska zewnętrznego, w tym poprzez:

- budowę lub przebudowę wybiegów (utwardzenie i ogrodzenie wybiegu oraz budowa lub przebudowa zbiorników na wodę gnojową z tych wybiegów),
- przygotowanie wyposażenia pastwisk umożliwiających bezwiewiowy wypas - zakup pastuchów (elektryzatorów) oraz budowę, przebudowę lub zakup i montaż wodopojów, w tym wodopojów mobilnych – gwarantujących zbiorowy dostęp zwierząt do wody na pastwisku – poidła grupowe,
- zakup grupowych budek do odchowu cieląt w wieku do 8 tyg. życia wraz z wygradzeniami,

2. zwiększenie swobody ruchu dla lochy i prosiąt poprzez budowę lub przebudowę lub zakup i montaż pojedynczych lub grupowych kopców dla loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących, w tym źródeł miejscowego dogrzewania (maty, promienniki) dla prosiąt,
3. stworzenie odpowiedniego mikroklimatu w budynkach inwentarskich, w których utrzymywane jest bydło albo świnię oraz poprawa higieny bydła, w tym poprzez: - zakup i montaż zautomatyzowanych instalacji poprawiających mikroklimat w budynkach inwentarskich (schładzanie lub ogrzewanie), wraz z zasilaniem awaryjnym,
- zakup systemów zarządzania stadem, akcelerometrów z oprogramowaniem do zarządzania zdrowiem i dobrostanem krów w stadzie, zakup czujników mierzących co najmniej LKS, białko, tłuszcz w trakcie doju (*wczesne wykrywanie subklinicznego mastitis oraz ketozy i alkalozy*) z oprogramowaniem i znacznikami RFID do identyfikacji krów,
  - zakup autonomicznych, samobieżnych urządzeń do czyszczenia podłóg (*usuwania odchodów*),
  - zakup i montaż automatycznych czochradeł.

Beneficjent

Rolnik, w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo nie może przekroczyć 150 tys. zł.

Intensywność pomocy: do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Dodatkowe wyjaśnienie

Wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo została oszacowana na podstawie doświadczeń z PROW 2014-2020, tj. analizy danych historycznych w zakresie podobnych inwestycji realizowanych w ramach obecnego okresu programowania.

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %) Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 11 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

Pomoc w dostosowaniach strukturalnych, świadczona przez wsparcie inwestycyjne

- uprawnienia do takich płatności będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów rządowych mających na celu pomoc w finansowej lub fizycznej restrukturyzacji działalności producenta wobec obiektywnie wykazanych niedogodności strukturalnych. Kwalifikacja do korzystania z takich programów może być także oparta na jasno określonym rządowym programie reprivatyzacji ziemi rolniczej.
- kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna od oparta lub rodzaju i wielkości produkcji (w tym wielkości pogłowia), podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym, z zastrzeżeniem kryterium (e)
- kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
- płatności będą świadczone tylko przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji której one dotyczą.
- płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakikolwiek sposób określały takich produktów, z wyjątkiem wymagań dotyczących niewytwarzania określonego produktu.

f. płatności będą ograniczone do wartości wymaganej do zrekompensowania niedogodności strukturalnych.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9; R.43; R.44;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń

Określone kwoty jednostkowe są przeciętnymi oczekiwanymi kwotami, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

609

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			30 338,72	30 338,72	30 338,72	30 338,72	30 338,72	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)			2 038,00	2 038,00	2 038,00	2 038,00	2 036,00	10 188,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			61 830 316,00	61 830 316,00	61 830 316,00	61 830 316,00	61 769 645,00	309 090 909,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			34 006 673,80	34 006 673,80	34 006 673,80	34 006 673,80	33 973 304,80	170 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

610

PL

I 10.2. - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.2.
Nazwa interwencji	Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 4. P1.	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa	krytyczna (+++)	Tak
CS 4. P4.	Rozwój zrównoważonej energii w oparciu o nieżywnościowe zastosowania biomasy rolniczej i leśnej	wymagana (++)	Częściowo

CS 4. P5.	Wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak
CS 9.P 7.	Podnoszenie świadomości uczestników rynku w celu przeciwdziałanie marnowaniu żywności	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.15 Objęte wsparciem inwestycje w zdolności w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym z biomasy (w MW)

R.16 Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia inwestycji na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych lub biomasy

R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest zmniejszenie presji działalności rolniczej na środowisko, poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, właściwe zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych z rolnictwa oraz poprawę efektywności energetycznej. Kryteria wyboru mogą w szczególności dotyczyć:

- odbycia szkolenia w zakresie efektywności energetycznej gospodarstwa rolnego lub zobowiązanie się do jego odbycia w terminie roku od dnia ostatecznej płatności. W przypadku:

biogazowni rolniczych:

1. wielkości pogłównia w gospodarstwie w DJP,

2. stopnia wykorzystania nawozów naturalnych pochodzących z gospodarstwa,

systemów poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej oraz budowy instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego wraz z pompami ciepła, magazynami energii i inteligentnymi systemami zarządzania energią: 1. sprawność urządzeń,

2. prowadzenia produkcji ekologicznej (zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym),

3. gospodarstw znajdujących się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 1-5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wraz z otulinami tych form ochrony przyrody,

4. gospodarstw, w których prowadzona jest produkcja zwierzęca.

5. gospodarstw nieposiadających instalacji do produkcji energii z promieniowania słonecznego dofinansowanej ze środków PROW 2014-2020 (w przypadku inwestycji w instalacje produkujące energię z promieniowania słonecznego wraz z pompami ciepła, magazynami energii i systemami zarządzania energią).

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc może zostać przyznana po skorzystaniu z usługi doradczej w zakresie OZE oraz poprawy efektywności energetycznej.

Pomoc może być przyznana wyłącznie w przypadku, gdy realizacja inwestycji jest uzasadniona ekonomicznie w danym gospodarstwie, w tym pod względem kosztów oraz wytworzona energia (elektryczna, ciepła lub paliwa gazowe) zostanie wykorzystana na potrzeby własne gospodarstwa. Inwestycje w instalacje wytwarzające energię będą służyły wyłącznie zaspokojeniu potrzeb własnych beneficjenta w zakresie energii, a zdolności produkcyjne tych instalacji nie przekroczą ekwiwalentu łącznego średniego rocznego zużycia energii termicznej i elektrycznej w danym gospodarstwie rolnym, łącznie z gospodarstwem domowym rolnika.

Interwencja wspiera inwestycje materialne lub niematerialne w szczególności dotyczące budowy lub zakupu: nowych urządzeń do produkcji energii z biogazu rolniczego (elektryczna lub ciepło lub paliwo gazowe) do 50 kW lub instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego do 50 kW wraz z magazynami energii i systemami zarządzania energią lub z pompą ciepła - o ile będzie stanowiła integralną część instalacji produkującej energię z promieniowania słonecznego, koszty montażu instalacji ww. urządzeń do produkcji energii (obszar A) lub

- systemów poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej takich jak budowa, przebudowa lub zakup kotłów na biomasę, systemów odzyskiwania ciepła (np.: z mleka, z budynków inwentarskich, ściółki, gnojowicy), przeszkleń dachowych, oświetlenie LED, a także termomodernizacja budynków gospodarskich służących do produkcji rolnej (obszar B).

Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej operacji.

W przypadku producentów rolnych będących członkami Organizacji Producentów, realizującej Program Operacyjny wspierany ze środków UE w ramach interwencji sektorowych, o których mowa w art. 42 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, pomoc nie dotyczy działań lub inwestycji realizowanych w ramach tego Programu Operacyjnego.

Beneficjent

1) Rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych

przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.

W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi nie może przekroczyć:

- 1 500 000 zł – obszar A w przypadku operacji realizowanej w obszarze A, przy czym na inwestycje związane z produkcją energii z promieniowania słonecznego nie może przekroczyć 200 000 zł - 200 000 zł – obszar B

Maksymalna łączna zainstalowana moc urządzeń do produkcji energii (wybudowanych w ramach obszaru A) nie może przekroczyć 50 kW.

Intensywność pomocy do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Beneficjent może skorzystać zarówno z obszaru A lub B. Maksymalna kwota pomocy łącznie na oba obszary nie może przekroczyć 1 700 000 zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

Jednostkowe kwoty wsparcia w odniesieniu do pojedynczej operacji zostały określone na podstawie wyliczeń przygotowanych do wdrożenia programu Agroenergia finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, oraz na podstawie ekspertyzy naukowej z 2021 r. pn. "Określenie rodzajów inwestycji przyczyniających się do realizacji 4, 5 oraz 6 celu szczegółowego WPR 2021 - 2027".

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 12

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 12 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. W ramach tej interwencji mogą być realizowane inwestycje, które będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów rządowych mających na celu ochronę środowiska, włączając w to warunki metod produkcji i jej składników.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_2_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar B - termomodernizacja	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9; R.15; R.16;	Nie
10_2_1_1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A -biogazownie	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9; R.15; R.16;	Nie
10_2_1_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A - fotowoltaika	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9; R.15; R.16;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_2_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar B - termomodernizacja

Jednostkowe kwoty wsparcia w odniesieniu do pojedynczej operacji zostały określone na podstawie wyliczeń przygotowanych do wdrożenia programu Agroenergia finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, oraz na podstawie ekspertyzy naukowej z 2021 r. pn. "Określenie rodzajów inwestycji przyczyniających się do realizacji 4, 5 oraz 6 celu szczegółowego WPR 2021 - 2027".

10_2_1_1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A -biogazownie

Jednostkowe kwoty wsparcia w odniesieniu do pojedynczej operacji zostały określone na podstawie wyliczeń przygotowanych do wdrożenia programu Agroenergia finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, oraz na podstawie ekspertyzy naukowej z 2021 r. pn. "Określenie rodzajów inwestycji przyczyniających się do realizacji 4, 5 oraz 6 celu szczegółowego WPR 2021 - 2027".

10_2_1_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A - fotowoltaika

Jednostkowe kwoty wsparcia w odniesieniu do pojedynczej operacji zostały określone...

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

615

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_2_1_1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A - biogazownie (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			303 501,95	303 501,95	303 501,95			257,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)			80,00	110,00	67,00			
10_2_1_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A - fotowoltaika (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33		2 346,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		350,00	450,00	550,00	550,00	446,00		
10_2_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar B - termomodernizacja (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33		2 346,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		350,00	450,00	550,00	550,00	446,00		
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)		350,00	450,00	550,00	550,00	446,00		2 346,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	28 305 434,00	60 672 856,00	77 865 180,50	64 814 594,50	36 069 208,00			267 727 273,00

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	15 567 988,70	33 370 070,80	42 825 849,28	35 648 026,98	19 838 064,24	147 250 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)						
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)						
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)						
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)						

PL

616

PL

I 10.3. - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.3.
Nazwa interwencji	Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 1. P9.	Upowszechnienie stosowania instrumentów zarządzania ryzykiem	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo

CS 9.P 2.	Zrównoważone stosowanie środków produkcji i poprawa bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.43 Odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) objętych wspieranymi działaniami służącymi ograniczeniu stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych (zapobieganie/ograniczenie)

R.5 Odsetek gospodarstw rolnych korzystających z narzędzi zarządzania ryzykiem w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ważnym elementem Planu będzie również wsparcie bezpieczeństwa biologicznego, ze względu na obecność w Polsce wirusa ASF. Od początku pojawienia się wirusa w Polsce podejmowane są działania mające na celu zapobieganie przenoszeniu się ASF na teren gospodarstw utrzymujących świnię.

W 2021 r. opracowany został „[Program wsparcia gospodarstw utrzymujących świnię](#)”, który jest zintegrowanym programem finansowego wsparcia dla rolników i hodowców świń w związku z ASF. Pomoc ze środków EFRROW, jako element tego programu, w tym Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF, stanowi część kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa biologicznego w Polsce, a katalog inwestycji możliwych do zrealizowania jest ograniczony do operacji niefinansowanych w ramach innych form pomocy. Wsparcie to zapewnia wprowadzenie fizycznej bariery jako środka bioasekuracji, ponieważ przewiduje realizację inwestycji polegających na budowie ogrodzenia, które zabezpieczy obszar przeznaczony do obsługi świń wraz z budynkami służącymi do utrzymania świń – przed przedostaniem się zwierząt dzikich stanowiących rezerwuar i źródło przenoszenia ASF. Wspierane są inwestycje polegające na wyposażeniu gospodarstw w szczelne pomieszczenia magazynowe do przechowywania paszy dla świń lub magazyny na słomę, co ogranicza mechaniczne przeniesienie wirusa do świń. Dodatkowo, biorąc pod uwagę, że jednym ze skutecznych sposobów na uniknięcie przenoszenia wirusa jest higiena, wspierane są inwestycje związane z dezynfekcją osób zajmujących się obsługą świń, jak również dezynfekcją pojazdów i sprzętu używanego do obsługi świń.

Pomoc jest udzielana na inwestycje ograniczające możliwość rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń.

Preferencje w szczególności dotyczą (i) wielkości stada, (ii) rodzaju inwestycji, (iii) realizacji operacji przez rolnika utrzymującego świnię ras rodzimych objęte programami ochrony zasobów genetycznych lub czystych ras wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii oraz do realizacji SO9 poprawa reagowania rolnictwa Unii na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym w zakresie żywności wysokiej jakości, bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i produkowanej w zrównoważony sposób, w zakresie zmniejszenia marnowania żywności, zwiększenia dobrostanu zwierząt i zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc przyznaje się rolnikowi, prowadzącemu chów lub hodowlę świń. Minimalna średnioroczna liczba świń w stadzie wynosi co najmniej 50 sztuk zarejestrowanych na nieruchomości, na której będzie realizowana inwestycja. W przypadku prowadzenia chowu lub hodowli ras rodzimych: puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra, objętych programami ochrony zasobów genetycznych lub świń czystych ras wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra

Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zarejestrowanych na nieruchomości, na której będzie realizowana inwestycja warunek dotyczący liczby świń w stadzie nie obowiązuje.

Wsparcie w ramach interwencji dotyczy inwestycji służących bioasekuracji. Pomocą mogą być objęte w szczególności inwestycje związane z:

- budową, przebudową, remontem budynków lub budowli służących bioasekuracji, takich jak np.: niecki dezynfekcyjne, magazyny do przechowywania słomy dla świń,
- wykonaniem ogrodzenia spełniającego warunki bioasekuracji, które będzie posiadać zamknięte bramy wjazdowe i furtki,
- zakupem urządzeń służących bioasekuracji, takich jak np.: brama, kurtyna lub tunel,
- zakupem i posadowieniem silosu na paszę gotową do bezpośredniego spożycia przez świnię, □ wykonaniem inwestycji umożliwiającej utrzymywanie świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających

bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne. Pomoc może być przyznana w przypadku, gdy realizacja inwestycji jest uzasadniona wielkością produkcji w gospodarstwie, adekwatna do panujących w nim warunków gospodarowania oraz racjonalna pod względem kosztów.

Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej operacji. **Beneficjent**

Rolnik, w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

W przypadku ogrodzenia, przyjmuje się, indykatywne koszty jednostkowe zgodnie z art. 83 ust. 1 lit. b oraz ust. 2 lit. a (ii) rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, za wykonanie: (i) metra bieżącego ogrodzenia – 270 zł, (ii) bramy – 2 480 zł, (iii) furtki – 840 zł. Decyzję o przyjęciu kosztów jednostkowych w przypadku ogrodzenia podjęto na podstawie doświadczeń z PROW 2014-2020 (ogrodzenia były objęte standardowymi stawkami jednostkowymi) oraz w związku z tym, że jest to najbardziej optymalny rodzaj płatności dla operacji polegającej na wykorzystaniu modułowych elementów, dla których można ustalić standardowy koszt.

Wysokość indykatywnych kosztów jednostkowych została opracowana na podstawie doświadczeń z PROW 2014-2020, tj. analizy danych historycznych przy jednoczesnym uwzględnieniu zmian cen produkcji budowlano-montażowej albo w oparciu o powszechnie obowiązujący standard wykonywania kosztorysów.

Koszty jednostkowe będą aktualizowane w przypadku zmian poziomu kosztów uwzględnianych przy ich szacowaniu, w tym związanych ze wskaźnikiem inflacji.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w ramach tego instrumentu wsparcia, w okresie realizacji PS WPR na lata 2023-2027, nie może przekroczyć 100 000 zł.

Intensywność pomocy: do 80 % kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 80% ustalonych stawek.

Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 000 zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %) Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit. b załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Działania podejmowane w ramach interwencji mają charakter prewencyjny i polegają na wsparciu inwestycji, których celem jest ochrona zwierząt przed chorobą i zwalczanie wirusów.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_3 - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.5; R.43;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_3 - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

Określone kwoty jednostkowe są przeciętnymi oczekiwanymi kwotami, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu.

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji oraz doświadczenia z wdrażania podobnego instrumentu w ramach PROW 2014-2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

621

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_3 - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			12 142,24	12 142,24	12 142,24	12 142,24	12 142,24	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)			1 153,00	1 153,00	1 153,00	1 153,00	1 153,00	5 765,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	70 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			7 700 000,00	7 700 000,00	7 700 000,00	7 700 000,00	7 700 000,00	38 500 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

622

PL

I 10.4. - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.4.
Nazwa interwencji	Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Tak System rabatów ES: Nie LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 5.	Rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji ekologicznej	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 4. P1.	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa	krytyczna (+++)	Tak
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P3.	Zwiększanie pochłaniania i magazynowania węgla min. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów rolnych	wymagana (++)	Tak
CS 5. P2.	Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P3.	Poprawa jakości wód	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5. P4.	Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza	pożądana (+)	Częściowo
CS 6. P1.	Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego	krytyczna (+++)	Tak
CS 6. P2.	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów	krytyczna (+++)	Tak
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak
CS 9.P 2.	Zrównoważone stosowanie środków produkcji i poprawa bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.16 Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia inwestycji na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych lub biomasy

R.26 Odsetek gospodarstw rolnych objętych wsparciem na inwestycje produkcyjne i nieprodukcyjne w ramach WPR związane z dbałością o zasoby naturalne

R.3 Odsetek gospodarstw korzystających w ramach WPR ze wsparcia na cyfrowe technologie rolne

R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest ochrona zasobów naturalnych oraz klimatu poprzez wsparcie inwestycyjne. Ułatwi to gospodarstwom rolnym spełnianie warunków technicznych pozwalających na ograniczenie presji rolnictwa na środowisko naturalne.

Adaptacja do zmian klimatu poprzez wsparcie inwestycyjne gospodarstw pozwoli na dostosowanie prowadzonej przez gospodarstwa rolne produkcji do obserwowanych zmian klimatu w celu minimalizowania negatywnych skutków tych zmian.

Interwencja uwzględnia różnorodne aspekty dostosowań do zmian klimatu i zmniejszenia obciążeń dla środowiska m.in. ograniczenie zużycia środków ochrony roślin lub nawozów, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych, amoniaku i odorów, zwiększenie sekwestracji oraz bioróżnorodności gleby przez właściwe użytkowanie gruntami, adaptację do zmian klimatu. Interwencja stanowi także wzmocnienie realizacji w Polsce systemów na rzecz ochrony środowiska i klimatu zaprogramowanych w I i II filarze Planu, tj. ekoschematów i zobowiązań rolno-

środowiskowoklimatycznych. Doposażenie gospodarstw w nowoczesny sprzęt i technologie, w tym rozwiązania cyfrowe, pozwoli producentom rolnym skuteczniej realizować systemy na rzecz ochrony środowiska i klimatu zaprogramowane w I i II filarze PS WPR, tj. ekoschematy i zobowiązania rolno-środowiskowoklimatyczne. Inwestycje przewidziane do wsparcia w ramach tej interwencji zostały wyraźnie ukierunkowane na cele związane z ochroną środowiska lub klimatu oraz adaptacji do jego zmian. Stosowane przez gospodarstwa maszyny, urządzenia zakupione w ramach tej interwencji pozwolą realizować praktyki wykraczające poza powszechnie stosowane metody produkcji. Na podstawie dostępnych wyników badań naukowych zostanie dokonany wybór maszyn i urządzeń, które przynoszą znaczące korzyści dla ochrony środowiska lub klimatu oraz adaptacji do jego zmian.

Kryteria wyboru mogą w szczególności obejmować:

- skalę lub rodzaj produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym,
- zastosowanie rozwiązań cyfrowych,
- operacje realizowane przez grupę rolników, tj. wspólnego użytkowania zakupionych nowych maszyn i urządzeń (umowa zawarta pomiędzy co najmniej trzema rolnikami będącymi osobami fizycznymi),
- operacje, które mają na celu poprawę efektywności wykorzystania nawozów lub środków ochrony roślin,
- operacje, które mają na celu poprawę efektywności retencjonowania lub wykorzystania wody.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO4 przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii, celu SO5 wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie uzależnienia od środków chemicznych oraz celu SO6 przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc może być przyznana na określone rodzaje inwestycji ograniczające presję produkcji rolnej na zasoby środowiska naturalnego i klimatu albo pozwalające przystosować się do zmian klimatu.

Pomoc może być przyznana wyłącznie w przypadku, gdy realizacja inwestycji jest uzasadniona wielkością produkcji prowadzonej w gospodarstwie, adekwatna do panujących w nim warunków gospodarowania oraz racjonalna pod względem kosztów.

W przypadku produkcji zwierzęcej pomoc dotyczy wyłącznie produkcji w zakresie zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.

W przypadku producentów rolnych będących członkami Organizacji Producentów, realizującej Program Operacyjny wspierany ze środków UE w ramach interwencji sektorowych, o których mowa w art. 42 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, pomoc nie dotyczy działań/inwestycji realizowanych w ramach tego Programu Operacyjnego.

Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie: pszczelarstwa.

prowadzenia instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

Inwestycje w zakresie gospodarowania wodą muszą być zgodne z przepisami ustawy Prawo wodne.

Inwestycje nie mogą negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Beneficjent zobowiązuje się do udziału w szkoleniu z zakresu zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, lub ograniczania ryzyka związanego ze zmianą klimatu w produkcji rolnej w gospodarstwie.

Wsparcie na operację, która ma być realizowana wspólnie na rzecz więcej niż jednego gospodarstwa może zostać przyznane wyłącznie na inwestycje w ruchomości (nowe maszyny lub urządzenia).

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne lub niematerialne mające na celu:

1. ograniczenie zużycia środków ochrony roślin lub nawozów, w tym poprzez:

zakup nowych maszyn lub urządzeń m.in. do:

- precyzyjnego i redukującego zużycie stosowania środków ochrony roślin (*np. opryskiwacze sensorowe, czy recykulacyjne*),

- niskoemisyjnej aplikacji nawozów (*np. doglebowa aplikacja, aplikacja nawozów z wykorzystaniem rozwiązań cyfrowych*),

- mechanicznej lub biologicznej walki z chwastami lub szkodnikami (*np. pielniki, urządzenia do mechanicznego niszczenia szkodników*),

przygotowanie miejsc do mycia opryskiwaczy lub utylizowania resztek cieczy użytkowej,

2. ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych i odorów, w tym poprzez:

- wyposażenie gospodarstw w płyty, zbiorniki lub urządzenia do przechowywania nawozów naturalnych lub kiszzonek,

- zakup lub montaż systemów oczyszczania powietrza z budynków inwentarskich,

- niskoemisyjne utrzymanie zwierząt gospodarskich, z wyłączeniem bydła i świń (*np. systemy zarządzania stadem, roboty do czyszczenia podólg*),

3. poprawę gospodarowania wodą, w tym:

- budowę, zakup lub instalację elementów infrastruktury technicznej niezbędnych do pozyskiwania, magazynowania w zamkniętych zbiornikach oraz zagospodarowania wody deszczowej,

- budowę lub zakup instalacji do powtórnego obiegu wody lub oszczędnego gospodarowania wodą,

4. zwiększenie sekwestracji oraz bioróżnorodności gleby przez właściwe użytkowanie gruntami, w tym:

- zakup nowych maszyn lub urządzeń do uprawy gleby pasowej lub bezorkowej - bezpłużnej (*np. agregat do uprawy pasowej, gruber, kultywator długi*),

- zakup nowych maszyn lub urządzeń do ochrony gleby (*np. ściółkowania, siewniki do poplonów*),

- zakup nowych maszyn lub urządzeń przeznaczonych do utrzymania zadrzewień śródpolnych, systemów rolno-leśnych oraz trwałych użytków zielonych, w tym służących do uprawy, pielęgnacji lub zbioru biomasy z trwałych użytków zielonych,

5. adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie oddziaływania niekorzystnych warunków pogodowych, w tym poprzez:

budowę lub zakup elementów infrastruktury technicznej pod kątem adaptacji do niekorzystnych warunków pogodowych, w tym:

- wodopoje dla zwierząt, z wyłączeniem bydła i świń,

- instalacje poprawiające wentylację lub obniżające temperaturę w budynkach inwentarskich z wyłączeniem budynków dla bydła i świń,

- siatki przeciwgradowe,

- systemy wspomagania decyzji.

Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej operacji. **Beneficjent**

Rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR **lub grupa rolników**, którzy prowadzą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą.

Grupę rolników stanowi co najmniej trzech rolników (osoby fizyczne), którzy ubiegają się wspólnie o pomoc w ramach tej interwencji w celu zrealizowania inwestycji zbiorowej.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

- Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych
 przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Art. 83 ust. 1 lit. b oraz ust. 2 lit. a (ii) rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR Koszty

jednostkowe za wykonanie budowli do przechowywania nawozów naturalnych zostały

zaproponowane w celu uproszczenia procesu przyznawania i rozliczania pomocy; analogiczne

rozwiązanie zostanie wdrożone w PROW 2014-2020 w typie operacji „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych”.

Wysokość kosztów jednostkowych została opracowana na podstawie doświadczeń z wdrażania PROW 2014-2020 tj. analizy danych historycznych przy jednoczesnym uwzględnieniu zmian cen produkcji budowlano-montażowej.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc ma formę:

- a. refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji (np. maszyn, urządzeń),
- b. standardowych kosztów jednostkowych (np. w przypadku budowli do przechowywania nawozów naturalnych).

W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne, w tym na realizację projektów zbiorowych, nie może przekroczyć 200 tys. zł.

Beneficjent może realizować operacje indywidualnie lub zbiorowo z tym, że limit na drugą operację jest zawsze pomniejszony o kwotę pomocy udzielonej na pierwszą operację, niezależnie od tego, która operacja została zrealizowana jako pierwsza.

Intensywność pomocy:

- do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji (grupa rolników)
- do 80% ustalonych stawek jednostkowych (grupa rolników),
- do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 65% ustalonych stawek (rolnik).

Koszty jednostkowe będą aktualizowane w przypadku zmian poziomu kosztów uwzględnianych przy ich szacowaniu, w tym związanych ze wskaźnikiem inflacji.

Indykatywne koszty jednostkowe za 1 m² płyty albo 1 m³ zbiornika wynoszą:

1. Płyty obornikowe o powierzchni użytkowej: do 100 m² – 530 zł, powyżej 100 m² – 430 zł

2. Zbiornik zamknięty na gnojówkę o kubaturze netto: do 50 m³ – 1190 zł, powyżej 50 m³ i do 100 m³ –

860 zł, powyżej 100 m³ – 640 zł

3. Zbiornik otwarty na gnojówkę o kubaturze netto: do 50 m³ – 910 zł, powyżej 50 m³ i do 100 m³ – 620 zł, powyżej 100 m³ – 530 zł.

4. Zbiornik z zadaniem na gnojowicę o pojemności użytkowej: do 500 m³ – 610 zł, powyżej 500 m³ i do 1000 m³ – 310 zł, powyżej 1000 m³ – 180 zł,

5. Zbiornik bez zadania na gnojowicę o pojemności użytkowej: do 500 m³ – 430 zł, powyżej 500 m³ i do 1000 m³ – 250 zł, powyżej 1000 m³ – 150 zł.

Powyższe ceny są cenami netto (bez podatku VAT) i nie uwzględniają wyposażenia płyty obornikowej, zbiornika na gnojówkę lub gnojowicę w elementy dodatkowe, które wymagane są dla tego rodzaju budowli z uwagi na ich sposób przeznaczenia, np. mieszałdo do zbiornika, instalacje itp.

Kwoty będą aktualizowane w przypadku zmian w kosztach uwzględnianych przy ich szacowaniu, w tym związanych ze wskaźnikiem inflacji.

Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikujących się do wsparcia powyżej 20 tys. zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

Wysokość wsparcia została obliczona na podstawie doświadczeń z wdrażania działań inwestycyjnych w ramach PROW 2014-2020. Jednostkowa kwota wsparcia, w odniesieniu do pojedynczej operacji, została ustalona na podstawie danych historycznych, tj. na podstawie średniej kwoty wsparcia udzielanej na inwestycje w ramach instrumentów Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000 oraz Modernizacja gospodarstw rolnych.

Wysokość standardowych stawek jednostkowych została opracowana na podstawie doświadczeń z PROW 2014-2020 tj. analizy danych historycznych przy jednoczesnym uwzględnieniu zmian cen produkcji budowlano-montażowej.

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
 rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %) Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11 załącznika 2 WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Interwencja zgodna z zasadami WTO (ust. 11 załącznik 2). W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do ochrony środowiska i klimatu. Pomoc inwestycyjna będzie przyznawana na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach Planu. Kwota wsparcia nie jest zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji (w tym wielkości pogłowia), podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym oraz nie jest zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym. Płatności nie będą świadczone dłużej niż przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji, której one dotyczą. Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakikolwiek sposób określały takich produktów.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_4 - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.3; R.9; R.16; R.26;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_4 - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu

Określone kwoty jednostkowe są kwotami średnimi, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu.

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

629

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_4 - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			40 562,38	40 562,38	40 562,38			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)			1 000,00	2 700,00	1 662,00			5 362,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			40 562 380,00	109 518 546,00	67 414 710,00			217 495 636,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			22 309 309,00	60 235 200,00	37 078 091,00			119 622 600,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

630

PL

I 10.5. - Rozwój małych gospodarstw

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.5.
Nazwa interwencji	Rozwój małych gospodarstw
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 3.	Ułatwienie dostępu do kapitału m.in. na rzecz inwestycji poprawiających konkurencyjność w rolnictwie	pożądana (+)	Częściowo

CS 2.P 4.	Zwiększanie dochodowości - przedłużanie trwałości, przechowalnictwo, przygotowanie do sprzedaży.	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 5.	Rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji ekologicznej	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 2.P 7.	Pokonanie ograniczeń rozwojowych w produkcji małej skali – nowe technologie, modele organizacyjne.	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P3.	Dostęp do ziemi	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja wspiera rozwój małych gospodarstw, to znaczy gospodarstw o wielkości ekonomicznej poniżej 25 tys. euro, które w wyniku realizacji operacji osiągną wzrost wartości sprzedaży wyprodukowanych lub przetworzonych produktów rolnych (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE – Annex). Celem interwencji jest zwiększenie orientacji rynkowej gospodarstwa (a w rezultacie konkurencyjności gospodarstwa).

Operacje mogą dotyczyć produkcji i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, rolniczego handlu detalicznego, sprzedaży bezpośredniej oraz dostaw bezpośrednich. W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne i niematerialne związane z ww. operacjami, w tym budowa, modernizacja lub wyposażenie budynków lub budowli, zakup nowych maszyn i urządzeń.

Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw np. w zakresie:

- zwierząt futerkowych, z wyjątkiem królika utrzymywanego w celu produkcji surowca mięsnego, □ roślin wieloletnich na cele energetyczne,
- niektórych działów specjalnych produkcji rolnej m. in.: hodowla zwierząt laboratoryjnych, ryb akwariowych, psów rasowych i kotów rasowych,
- sprzętu pszczelarskiego, maszyn i urządzeń wykorzystywanych na potrzeby gospodarki pasiecznej wspieranych w ramach interwencji w sektorze pszczelarskim, o których mowa w art. 42 rozporządzenia dot. Planów Strategicznych.

Kryteria wyboru operacji mogą dotyczyć w szczególności:

- produkcji w systemach jakości,
- udziału w zorganizowanych formach współpracy, przy czym przedmiot operacji powinien mieć związek z zakresem działalności będącej przedmiotem współpracy,
- gospodarstwa, w którym co najmniej 50% gruntów użytkowanych przez to gospodarstwo znajduje się na ONW typ górski lub ONW typ specyficzny strefa II (tylko obszary, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.),
- udziału w szkoleniach związanych z zakresem operacji przewidzianym w biznesplanie. Ponadto, przewiduje się preferencje dla kobiet.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO2 zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Wnioskodawca przedkłada biznesplan dotyczący rozwoju swojego gospodarstwa, w którym przedstawia koncepcję zmian w gospodarstwie służących zwiększeniu orientacji rynkowej gospodarstwa, w tym zmiany w zakresie wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa/produkcji rolnej.

W ramach tej interwencji mogą być wspierane wyłącznie takie operacje, które będą przyczyniały się do zwiększenia orientacji rynkowej gospodarstwa rolnego.

Beneficjent zobowiązuje się w szczególności do:

1. realizacji założeń biznesplanu;
2. osiągnięcia w wyniku realizacji biznesplanu wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa/produkcji rolnej co najmniej o 30% (w stosunku do wartości bazowej), przy czym nie mniej niż do poziomu odpowiadającego równowartości minimalnego wynagrodzenia w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy oraz utrzymania osiągniętego poziomu przychodu co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
3. utrzymania zrealizowanej operacji;
4. prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie (w przypadku uzyskania pomocy na ten zakres działalności);
5. prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie oraz działalności w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (RHD, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie) (w przypadku uzyskania pomocy na ten zakres działalności);
6. prowadzenia w gospodarstwie co najmniej ewidencji przychodów i rozchodów do dnia upływu co najmniej 3 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy.

Jeżeli operacja zostanie zrealizowana prawidłowo, w tym w zakresie realizacji założeń biznesplanu, a warunek wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa/produkcji rolnej w gospodarstwie nie zostanie osiągnięty ze względu na czynniki zewnętrzne, których negatywnego wpływu na przychody gospodarstwa rolnik nie miał możliwości złagodzić, pomoc nie będzie podlegała zwrotowi.

Beneficjent interwencji „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność” (dotacje) nie może wnioskować o wsparcie w opisywanej interwencji.

Pomoc może być udzielona albo w ramach interwencji „Rozwój małych gospodarstw” albo w ramach interwencji „Premie dla młodych rolników”.

W przypadku ubiegania się o wsparcie na rozpoczęcie działalności w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (RHD, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie) pomoc może być udzielona albo w ramach interwencji „Rozwój małych gospodarstw” albo w ramach inwestycji KPO A1.4.1. Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu.

W przypadku producentów rolnych będących członkami organizacji producentów, realizującej Program Operacyjny wspierany ze środków UE w ramach interwencji sektorowych, o których mowa w art. 42 rozporządzenia dot. Planów Strategicznych, pomoc nie dotyczy działań/inwestycji realizowanych w ramach tego Programu Operacyjnego. Pomoc przyznaje się tylko raz w okresie realizacji Planu na osobę i na gospodarstwo.

W przypadku ubiegania się o wsparcie na rozpoczęcie działalności w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (RHD, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie), biznesplan może przewidywać również inwestycje dotyczące rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie związanej z ww. formami działalności. Pomoc w wysokości co najmniej 20 tys. zł powinna być przeznaczona na inwestycje związane z rozpoczęciem działalności w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (RHD, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie).

Beneficjent

O pomoc może się ubiegać rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR, będący posiadaczem gospodarstwa rolnego o wielkości ekonomicznej poniżej 25 tys. euro, który prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą, z której uzyskuje przychód ze sprzedaży na ustalonym poziomie minimalnym. Rolnik, o którym mowa powyżej, spełnia definicję MŚP, tzn. mikro-, małego lub średniego przedsiębiorstwa.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Art. 73 w powiązaniu z art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (i) rozporządzenia o Planach strategicznych WPR.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Płatność ryczałtowa wypłacana w dwóch ratach.

Wysokość ryczałtu (maksymalnie 85 % kosztów operacji):

120 tys. zł – gospodarstwa rozpoczynające działalność w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (RHD, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie) oraz gospodarstwa prowadzące produkcję ekologiczną. 100 tys. zł – pozostałe.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %) Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 11 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy konkurencyjności gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek w wyniku jego restrukturyzacji. Pomoc inwestycyjna w dostosowaniach strukturalnych będzie przyznawana na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach Planu, wspierając restrukturyzację działalności producentów rolnych prowadzących małe gospodarstwa rolne. Kwota wsparcia nie jest zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji (w tym wielkości pogłowia), podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym oraz nie jest zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym. Płatności nie będą świadczone dłużej niż przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji, której one dotyczą. Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakikolwiek sposób określały takich produktów.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_5_1 - Rozwój małych gospodarstw - krótki łańcuch dostaw i gospodarstwa ekologiczne	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9;	Nie
10_5_2 - Rozwój małych gospodarstw - pozostałe	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_5_1 - Rozwój małych gospodarstw - krótki łańcuch dostaw i gospodarstwa ekologiczne

Ustalając wysokość kwoty jednostkowej dla gospodarstw rozpoczynających działalność w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (rolniczy handel detaliczny, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie), uwzględniono średnią wartość operacji przyjmowanej do finansowania w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” PROW 2014-2020, wspierającym podmioty wykonujące lub podejmujące wykonywanie działalności w zakresie przetwarzania i zbywania przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz wzrost kosztów realizacji operacji. W przypadku produkcji ekologicznej uwzględniono zaś fakt, że wymaga ona bardziej rozbudowanego parku maszynowego niż produkcja konwencjonalna, i w związku z tym charakteryzuje się większym zapotrzebowaniem na kapitał.

10_5_2 - Rozwój małych gospodarstw - pozostałe

Ustalając wysokość kwoty jednostkowej dla pozostałych gospodarstw uwzględniono ceny sprzętu ruchomego, który stanowił dominujący wydatek w interwencji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” PROW 2014-2020 oraz średnią wartość operacji udzielanej gospodarstwom o wielkości poniżej 25 tys. euro w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych” PROW 2014-2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

637

PL

I 10.6.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.6.1
Nazwa interwencji	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO8	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P1.	Zwiększenie indywidualnego dochodu w celu zapewnienie godnego poziomu życia i wyrównywania szans	krytyczna (+++)	Tak
CS 2.P 4.	Zwiększanie dochodowości - przedłużanie trwałości, przechowalnictwo, przygotowanie do sprzedaży.	wymagana (++)	Częściowo

CS 2.P 7.	Pokonanie ograniczeń rozwojowych w produkcji małej skali – nowe technologie, modele organizacyjne.	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 3.	związanych z produkcją wysokiej jakości Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 4.	Wspieranie rozwoju zorganizowanych form handlu	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P1.	Poprawa dostępu do usług związanych z rolnictwem i leśnictwem, dywersyfikacja dochodów gospodarstw	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak
CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 9.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Wsparcie jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową rolników/mikroprzedsiębiorców, a także wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego. Pomoc udzielana jest na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych (tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) oraz wytwarzania produktów nierolnych (pomoc *de minimis*), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury.

W celu zapewnienia osiągnięcia celów szczegółowych określone zostały następujące kryteria wyboru:

- dla operacji przyczyniających się do realizacji celów Strategii „Od pola do stołu” – obejmujących zrównoważone metody przetwarzania, znakowania, etykietowania, gospodarki obiegu zamkniętego, ograniczanie strat i marnowania żywności, wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów ekologicznych, przetwarzanie produktów certyfikowanych w ramach systemu integrowanej produkcji roślin, uczestnictwo w systemach jakości żywności,
- dla podmiotów przetwarzających produkty uboczne powstające w procesie wytwarzania żywności, odpady żywności oraz wytwarzających biogaz i inne biokomponenty,
- preferencja dla operacji posiadających komponent kosztów inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska, stanowiących co najmniej 20% kosztów kwalifikowalnych operacji,
- preferencja dla projektów, w których co najmniej 50% kosztów kwalifikowalnych dotyczy inwestycji o charakterze innowacyjnym.

Dodatkowo dla rolników rozpoczynających działalność przetwórczą:

- preferencja dla osób fizycznych, które są ubezpieczone w KRUS z mocy ustawy w pełnym zakresie,
- preferencja dla rolników do 40 roku życia,
- preferencja dla kobiet,

- preferencja dla gospodarstwa, w którym co najmniej 50% gruntów użytkowanych przez to gospodarstwo znajduje się na ONW typ górski lub ONW typ specyficzny strefa II (tylko obszary, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.).

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

W ramach interwencji wspierane są inwestycje związane z:

- zakładaniem lub prowadzeniem działalności w zakresie przetwarzania i zbywania przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD),
- zakładaniem lub prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym MOL, w zakresie przetwarzania produktów rolnych i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych i nierolnych, przetwarzaniem odpadów żywności na biokomponenty dla sektora nieżywnościowego lub przetwarzaniem produktów ubocznych powstałych przy wytwarzaniu produktów rolnych i nierolnych.

O pomoc może się ubiegać:

Rolnik, małżonek rolnika, który:

- deklaruje założenie i prowadzenie działalności w zakresie objętym operacją w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) – przez 5 lat od wypłaty pomocy,
- w przypadku operacji realizowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), wielkość ekonomiczna gospodarstwa powinna wynosić 25 tys. Euro i powyżej lub operacja realizowana jest w gospodarstwie beneficjenta interwencji „*Premie dla młodych rolników*”.,
- przetwarza produkty rolne i w wyniku tego procesu wytwarza oraz zbywa przetworzone produkty rolne (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE – Annex) i nierolne (non-Annex - pomoc *de minimis*), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,

Rolnik, domownik, małżonek rolnika, który:

- deklaruje założenie i prowadzenie działalności gospodarczej/MOL w zakresie objętym operacją – przez 5 lat od wypłaty pomocy,
- przetwarza produkty rolne i w wyniku tego procesu wytwarza oraz sprzedaje przetworzone produkty rolne (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE – Annex) i nierolne (non-Annex - pomoc *de minimis*), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,
- przetwarza odpady żywnościowe i produkty uboczne przetwórstwa (rolne i nierolne) na biokomponenty, np. bioprodukty czy biogaz, lub produkty bardziej przetworzone dla sektora niespożywczego,
- w przypadku wykorzystywania mocy przetwórczych dofinansowanych w ramach operacji do przetwarzania produktów rolnych spoza własnego gospodarstwa rolnego (powyżej 50% całości przetwarzanych produktów) – konieczność zawierania długoterminowych umów na dostawy z innymi rolnikami lub podmiotami posiadającymi status zorganizowanej formy współpracy rolników (j.w.) – co najmniej 3-letnich, przez okres co najmniej 5 lat po zakończeniu realizacji projektu. **Mikroprzedsiębiorca**, który:
- deklaruje prowadzenie działalności gospodarczej/MOL w zakresie objętym operacją – przez 5 lat od wypłaty pomocy,
- jest właścicielem gospodarstwa rolnego samoistnie lub zależnie, oraz wykorzystuje do przetwarzania produkty rolne z własnego gospodarstwa (dla co najmniej 50% przetwarzanych produktów rolnych), - przetwarza produkty rolne i w wyniku tego procesu wytwarza oraz sprzedaje przetworzone produkty rolne (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE – Annex) i nierolne (non-Annex - pomoc *de minimis*), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,
- przetwarza odpady żywnościowe i produkty uboczne przetwórstwa na biokomponenty, np. bioprodukty czy biogaz, lub produkty bardziej przetworzone dla sektora niespożywczego.

Beneficjent

Rolnik (w rozumieniu art. 3 ust 1 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR), Małżonek rolnika - który rozpoczyna lub kontynuuje prowadzenie rolniczego handlu detalicznego (RHD) i spełnia ww. warunki kwalifikowalności.

Rolnik, domownik, małżonek rolnika - który rozpoczyna działalność gospodarczą (w tym MOL) i spełnia ww. warunki kwalifikowalności.

Mikroprzedsiębiorca - który kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej (w tym MOL) i spełnia ww. warunki kwalifikowalności.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Forma pomocy: -
refundacja

- płatność ryczałtowa.

PŁATNOŚĆ RYCZAŁTOWA:

Płatność ryczałtowa wypłacana w dwóch ratach.

Wysokość ryczałtu (maksymalnie 65 % kosztów operacji):

W odniesieniu do zakładania i prowadzenia RHD – ryczałt na jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu wynosi w zależności od wielkości operacji – nie więcej niż: 30 000 zł lub 60 000 zł lub 120 000 zł.

W odniesieniu do zakładania działalności gospodarczej/MOL w zakresie przetwarzania produktów rolnych – ryczałt na jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu wynosi w zależności od wielkości operacji - nie więcej niż: 30 000 zł lub 60 000 zł lub 120 000 zł.

REFUNDACJA

– do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji

W odniesieniu do kontynuacji prowadzenia działalności gospodarczej/MOL przez mikroprzedsiębiorcę – refundacja na jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie 500 000 zł.

Minimalna kwota pomocy na realizację operacji wynosi 10 000 zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Interwencja wykracza poza art. 42 TFUE częściowo.

Notyfikacja;

Pomoc spełnia wymogi określone w pkt 1.1.1.4 Wytycznych UE w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020.

Numer notyfikacji: w przygotowaniu.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

Numer sprawy dotyczącej pomocy państwa

Nie dotyczy

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_6_1_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) w gospodarstwie - rozwijanie mikro, MOL.	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie
10_6_1_1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) w gospodarstwie - RHD, MOL.	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_6_1_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) w gospodarstwie - rozwijanie mikro, MOL.

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji

10_6_1_1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) w gospodarstwie - RHD, MOL.

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

644

PL

I 10.6.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.6.2.
Nazwa interwencji	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.20. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych na terenie gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO8	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 4.	Zwiększanie dochodowości - przedłużanie trwałości, przechowalnictwo, przygotowanie do sprzedaży.	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 4.	Wspieranie rozwoju zorganizowanych form handlu	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P1.	Poprawa dostępu do usług związanych z rolnictwem i leśnictwem, dywersyfikacja dochodów gospodarstw	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak
CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 9.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W ramach Instrumentów Finansowych nie stosuje się kryteriów wyboru operacji.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

O pomoc może się ubiegać:

Rolnik, domownik, małżonek rolnika oraz mikroprzedsiębiorca, który:

- prowadzi działalność gospodarczą/MOL/RHD,
- przetwarza produkty rolne i w wyniku tego procesu wytwarza oraz sprzedaje/zbywa produkty rolne (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE – Annex) i nierolne (non-Annex), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury, lub
- przetwarza odpady żywnościowe i produkty uboczne przetwórstwa (rolne i nierolne) na biokomponenty, np. bioprodukty czy biogaz, lub produkty bardziej przetworzone dla sektora nieżywnościowego – dotyczy działalności gospodarczej/MOL (w tym mikroprzedsiębiorcy).

Pomoc z wykorzystaniem instrumentów finansowych udzielana jest na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące: a) w zakresie RHD

- przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych (tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) i nierolnych (non-Annex) z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,

b) w zakresie rozpoczynania działalności gospodarczej przez rolnika, domownika, małżonka (w tym MOL) oraz prowadzenia działalności gospodarczej (w tym MOL) przez mikroprzedsiębiorcę

- przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych (tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) i nierolnych (non-Annex) z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,
- przetwarzania odpadów żywności i produktów ubocznych przetwórstwa (rolnych i nierolnych) na biokomponenty, np. bioprodukty czy biogaz, lub produkty bardziej przetworzone dla sektora nieżywnościowego,
- inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”, oraz kapitał obrotowy zgodnie z art. 80. ust.3 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR. **Beneficjent**

Ostateczny odbiorca:

1. Rolnik, w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o planach Strategicznych WPR, małżonek rolnika, który:

- prowadzi działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) w zakresie przetwarzania lub zbywania przetworzonych produktów rolnych i nierolnych, z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury.

2. Rolnik, domownik, małżonek rolnika, który prowadzi działalność gospodarczą (w tym w formie produkcji marginalnej, lokalnej i ograniczonej - MOL) w zakresie:

- przetwarzania produktów rolnych oraz wytwarzania w wyniku tego procesu produktów rolnych (objętych Załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - Annex) i nierolnych (non-Annex), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury i ich wprowadzania do obrotu,
- przetwarzania odpadów żywnościowych z produkcji na biokomponenty dla sektora niespożywczego,
- przetwarzania produktów ubocznych powstałych przy wytwarzaniu produktów rolnych i nierolnych,
- inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”.

2. Mikroprzedsiębiorca (posiadający gospodarstwo rolne i wykorzystujący własne produkty rolne do przetwarzania), który prowadzi działalność gospodarczą (w tym MOL) w zakresie:

- przetwarzania produktów rolnych i wytwarzania w wyniku tego procesu produktów rolnych (objętych Załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - Annex) i nierolnych (non-Annex), z wyłączeniem produktów rybnych,
- przetwarzania odpadów żywnościowych z produkcji na biokomponenty dla sektora niespożywczego,
- przetwarzania produktów ubocznych powstałych przy wytwarzaniu produktów rolnych i nierolnych,
- inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”,
- wprowadzania do obrotu produktów rolnych – wyłącznie w przypadku mikroprzedsiębiorców posiadających status zorganizowanej formy współpracy rolników takiej jak: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe

płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Instrumenty finansowe – gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 50% dotacji na spłatę odsetek, w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu” (zielone inwestycje).

Dotacja na spłatę odsetek dotyczy kredytów objętych gwarancją.

Intensywność pomocy – do 65 % kosztów kwalifikowalnych. Udzielenie gwarancji jest bezpłatne.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie

Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Interwencja wykracza poza art. 42 TFUE częściowo.

Notyfikacja Pomoc spełnia wymogi określone w pkt 1.1.1.4 Wytycznych UE w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020.. Numer notyfikacji: w przygotowaniu

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

Numer sprawy dotyczącej pomocy państwa

Nie dotyczy

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 i 12 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_6_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie	Instrument finansowy	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_6_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie

Wysokość wsparcia jest to procentowy udział gwarancji w kredycie, który nie może przekroczyć 80% kapitału kredytu. Dodatkowo wsparcie powiększone jest o wartość procentową dotacji na spłatę odsetek.

W ramach budżetu środków na instrument finansowy będą również ponoszone koszty zarządzania / opłat, które zostaną ustalone uwzględniając przepisy unijne w tym zakresie. Biorąc pod uwagę charakter wsparcia (interwencji), które jest w formie instrumentu finansowego – gwarancji (zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego w banku), przy określaniu stawki wsparcia wzięto pod uwagę potrzeby sektora rolno- spożywczego w Polsce, m.in. dane dotyczące wartości udzielanych gwarancji w ramach poddziałania 4.2 “Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” PROW 2014-2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

650

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_6_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie (Instrument finansowy - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	150,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)	0,00	10,00	10,00	40,00	40,00	30,00	20,00	
OGÓŁEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00	3 000 000,00	2 000 000,00	15 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		550 000,00	550 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	1 650 000,00	1 100 000,00	8 250 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00	3 000 000,00	2 000 000,00	15 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)		550 000,00	550 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	1 650 000,00	1 100 000,00	8 250 000,00
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

651

PL

I 10.7.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.7.1
Nazwa interwencji	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.24. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych poza terenem gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO8	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 4.	Zwiększanie dochodowości - przedłużanie trwałości, przechowalność, przygotowanie do sprzedaży.	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 6.	Promowanie rozwiązań wspierających umowy na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym	pożądana (+)	Tak
CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 9.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji
R.39 Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Obszar A – PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP)

Wsparcie jest kierowane do podmiotów posiadających status MŚP, tj. prowadzących działalność gospodarczą jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwa z branży przetwórstwa rolno-spożywczego. Podmioty mogą dodatkowo prowadzić działalność w zakresie przetwarzania produktów ubocznych powstających w procesie wytwarzania żywności, odpadów żywnościowych oraz wytwarzania biogazu i innych biokomponentów.

Wsparcie jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową sektora MŚP na obszarach wiejskich (na rynkach lokalnych), wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego, a także promować współpracę w ramach łańcucha wartości poprzez obowiązek podpisywania umów na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym.

W celu zapewnienia skutecznego wkładu w osiągnięcie celu szczegółowego określone zostały następujące rodzaje preferencji:

- dla operacji przyczyniających się do realizacji celów Strategii „Od pola do stołu” - obejmujących zrównoważone metody przetwarzania, znakowania, etykietowania, gospodarki obiegu zamkniętego, ograniczanie strat i marnowania żywności, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów certyfikowanych w ramach systemu integrowanej produkcji roślin, uczestnictwo w systemach jakości żywności - z wyłączeniem produktów rolnych objętych systemem rolnictwa ekologicznego,
- dla operacji które dodatkowo przewidują inwestycje w zakresie przetwarzania produktów ubocznych powstających w procesie wytwarzania żywności, odpadów żywnościowych oraz wytwarzania biogazu i innych biokomponentów,
- dla operacji posiadających komponent kosztów inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska, stanowiących co najmniej 20% kosztów kwalifikowalnych operacji,
- dla projektów, w których co najmniej 50% kosztów kwalifikowalnych dotyczy inwestycji o charakterze innowacyjnym,

- dla przedsięwzięć realizowanych przez zorganizowane formy współpracy rolników prowadzących działalność jako: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, uznane organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe.

Obszar B - PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU EKOLOGICZNYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP)

Wsparcie jest kierowane do podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego posiadających status MŚP (tj. prowadzących działalność gospodarczą jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwa), które przetwarzają i wprowadzają do obrotu produkty rolne, objęte certyfikatem systemu rolnictwa ekologicznego.

Wsparcie dotyczy realizacji działań inwestycyjnych na obszarach wiejskich, które mają wzmocnić pozycję rynkową przetwórców sektora MŚP objętych systemem rolnictwa ekologicznego, wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywności ekologicznej na rynkach lokalnych, a także promować współpracę w ramach łańcucha wartości poprzez obowiązek podpisywania umów na dostawy pomiędzy rolnikami objętymi systemem rolnictwa ekologicznego a ekologicznym przemysłem przetwórczym.

W celu zapewnienia skutecznego wkładu w osiągnięcie celu szczegółowego określone zostały następujące rodzaje preferencji:

- dla podmiotów przetwarzających albo wprowadzających do obrotu produkty rolne objęte certyfikatem systemu rolnictwa ekologicznego w wysokości co najmniej 70% całkowitej ilości produktów przetwarzanych lub wprowadzanych do obrotu;
- dla operacji posiadających komponent kosztów inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska, stanowiących co najmniej 20% kosztów kwalifikowalnych operacji,
- dla projektów, w których co najmniej 50% kosztów kwalifikowalnych dotyczy inwestycji o charakterze innowacyjnym.

Pomoc w formie refundacji udzielana jest na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące:

- przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych (tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) objętych certyfikatem systemu rolnictwa ekologicznego/ z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury..

W ramach obszaru A i B wspierane są inwestycje materialne i niematerialne dotyczące:

- budowy budynków lub budowli, -
zakupu technologii na cele:

- przetwarzania produktów rolnych lub
  - wprowadzania do obrotu produktów rolnych (w tym przechowywania, sortowania, pakowania, przygotowania do sprzedaży – wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników), -
ochrony środowiska,
- infrastruktury do przetwarzania odpadów żywnościowych na biokomponenty lub przetwarzania produktów ubocznych powstałych przy wytwarzaniu produktów rolnych.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Obszar A – PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP)

O pomoc może się ubiegać:

MŚP, tj. podmiot prowadzący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo, który:

- przetwarza produkty rolne i wytwarza w wyniku tego procesu produkty rolne (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE - Annex), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,
- wprowadza do obrotu produkty rolne - wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników takich jak: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe,
- zobowiązuje się do nabywania produktów rolnych w okresie 5-ciu lat po zakończeniu realizacji projektu (zobowiązanie weryfikowanie po zakończeniu inwestycji i wypłacie pomocy) - bezpośrednio od producentów rolnych lub zorganizowanych form współpracy rolników (j.w.) - w co najmniej 50% całkowitej ilości surowców niezbędnych do produkcji, umowy na dostawy co najmniej 3 letnie przez okres co najmniej 5 lat) - warunek ten nie dotyczy zorganizowanych form współpracy rolników (j.w.),
- realizuje inwestycje zakładające wzrost mocy produkcyjnych pod warunkiem udokumentowania bazy surowcowej i możliwości zbytu produkcji,
- realizuje inwestycję objętą dofinansowaniem na obszarach wiejskich.

Obszar B - PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU EKOLOGICZNYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP)

O pomoc może się ubiegać:

MŚP, tj. podmiot prowadzący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo, który:

- przetwarza produkty rolne objęte certyfikatem systemu rolnictwa ekologicznego i wytwarza w wyniku tego procesu produkty rolne (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE - Annex) objęte systemem rolnictwa ekologicznego tj. certyfikowane produkty ekologiczne powstałe w wyniku przetwarzania produktów rolnych objętych art. 2 ust. 1 rozporządzenia PE i Rady (UE) 2018/848 (z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury), lub
- wprowadza do obrotu produkty rolne objęte certyfikatem systemu rolnictwa ekologicznego (z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury) - wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników takich jak: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe;
- zobowiązuje się do nabywania produktów rolnych objętych certyfikatem systemu rolnictwa ekologicznego w okresie 5-ciu lat po zakończeniu realizacji projektu (zobowiązanie weryfikowanie po zakończeniu inwestycji i wypłacie pomocy) - bezpośrednio od objętych systemem rolnictwa ekologicznego producentów rolnych lub zorganizowanych form współpracy takich rolników - w co najmniej 50% całkowitej ilości surowców niezbędnych do produkcji, umowy na dostawy co najmniej 3 letnie przez okres co najmniej 5 lat) - warunek ten nie dotyczy zorganizowanych form współpracy rolników;
- realizuje inwestycje zakładające wzrost mocy produkcyjnych pod warunkiem udokumentowania bazy surowcowej i możliwości zbytu produkcji;
- realizuje inwestycję objętą dofinansowaniem na obszarach wiejskich.

Beneficjent

Obszar A – PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP)

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwo (MŚP), które spełnia warunki kwalifikowalności.

Obszar B - PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU EKOLOGICZNYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP)

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwo (MŚP), które spełnia warunki kwalifikowalności.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Obszar A – PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP)

Forma pomocy: REFUNDACJA Intensywność pomocy:

- do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji.
- do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji dla beneficjentów prowadzących działalność w formie zorganizowanych form współpracy rolników (j.w.).

Obszar B - PRZETWÓRSTWO I WPROWADZANIE DO OBROTU EKOLOGICZNYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (MŚP) Forma

Forma pomocy: REFUNDACJA

Intensywność pomocy:

- do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji.

W odniesieniu do inwestycji realizowanych przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) - pomoc przyznana jednemu beneficjentowi w formie refundacji w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie 10 000 000 zł. Minimalna kwota pomocy na realizację operacji wynosi 100 000 zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc wykracza poza art. 42 TFUE. Wymaga potwierdzenia zgodności z przepisami UE w zakresie pomocy państwa.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

Numer sprawy dotyczącej pomocy państwa

Nie dotyczy

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11 załącznika 2 WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_7_1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.39;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_7_1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji oraz doświadczenia z wdrażania podobnego instrumentu w ramach PROW 2014-2020

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

658

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_7_1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 040 000,00	2 040 000,00	2 040 000,00		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.24 (jednostka: Operacje)				12,00	33,00	55,00		100,00
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				24 480 000,00	67 320 000,00	112 200 000,00		204 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				13 464 000,00	37 026 000,00	61 710 000,00		112 200 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

659

PL

I 10.7.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.7.2.
Nazwa interwencji	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.24. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych poza terenem gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO8	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 4.	Zwiększanie dochodowości - przedłużanie trwałości, przechowalnictwo, przygotowanie do sprzedaży.	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo
CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 9.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.39 Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W ramach Instrumentów Finansowych nie stosuje się kryteriów wyboru operacji.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

O pomoc może się ubiegać:

(MŚP) - podmiot prowadzący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo, który:

- przetwarza produkty rolne i wytwarza w wyniku tego procesu produkty rolne (Załącznik nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE – Annex) oraz nierolne (non- Annex), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,
- przetwarza odpady żywnościowe na biokomponenty dla sektora niespożywczego,
- przetwarza produkty uboczne powstałe przy wytwarzaniu produktów rolnych i nierolnych,
- realizuje inwestycję przyczyniającą się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”.

Podmiot, który wprowadza do obrotu produkty rolne – wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników takich jak: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe.

Duży przedsiębiorca, który:

- przetwarza odpady żywnościowe na biokomponenty dla sektora niespożywczego,
- przetwarza produkty uboczne powstałe przy wytwarzaniu produktów rolnych i nierolnych,
- realizuje inwestycję przyczyniającą się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”,
- realizuje inwestycję w zakresie wytwarzania gotowej paszy wolnej od organizmów genetycznie zmodyfikowanych (bez-GMO) w oparciu o rośliny białkowe.

Pomoc z wykorzystaniem instrumentów finansowych udzielana jest na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące:

- przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych (tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) i nierolnych - z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,
- przetwarzania odpadów żywności i produktów ubocznych przetwórstwa (rolnych i nierolnych) na biokomponenty, np. bioprodukty czy biogaz, lub produkty bardziej przetworzone dla sektora nieżywnościowego, inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”, oraz kapitał obrotowy zgodnie z art. 80. ust.3 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR.

Ostateczny odbiorca

1. Mikro, mały i średni przedsiębiorca (MŚP), który prowadzi działalność gospodarczą w zakresie objętym warunkami kwalifikowalności.
2. Duży przedsiębiorca – realizujący projekty inwestycyjne w zakresie objętym warunkami kwalifikowalności.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

- Instrument finansowy

- Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

-

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Instrumenty finansowe – gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 50% dotacji na spłatę odsetek, w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu” (zielone inwestycje).

Dotacja na spłatę odsetek dotyczy kredytów objętych gwarancją.

Intensywność pomocy – do 65 % kosztów kwalifikowalnych.

Udzielenie gwarancji jest bezpłatne.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z zasadami określonymi w pkt 1.1.1.4 Wytycznych UE w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

- Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

Numer sprawy dotyczącej pomocy państwa

Nie dotyczy

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

- Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 i 12 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_7_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem	Instrument finansowy	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.39;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_7_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem

Wysokość wsparcia jest to procentowy udział gwarancji w kredycie, który nie może przekroczyć 80% kapitału kredytu. Dodatkowo wsparcie powiększone jest o wartość procentową dotacji na spłatę odsetek.

W ramach budżetu środków na instrument finansowy będą również ponoszone koszty zarządzania / opłat, które zostaną ustalone uwzględniając przepisy unijne w tym zakresie. Biorąc pod uwagę charakter wsparcia (interwencji), które jest w formie instrumentu finansowego – gwarancji (zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego w banku), przy określaniu stawki wsparcia wzięto pod uwagę potrzeby sektora rolno- spożywczego w Polsce, m.in. dane dotyczące średniej wartości umów podpisanych w ramach działania 6.4 „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

664

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_7_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem (Instrument finansowy - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.24 (jednostka: Operacje)		5,00	15,00	25,00	25,00	20,00	10,00	100,00
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	3 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	4 000 000,00	2 000 000,00	20 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		550 000,00	1 650 000,00	2 750 000,00	2 750 000,00	2 200 000,00	1 100 000,00	11 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	3 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	4 000 000,00	2 000 000,00	20 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)		550 000,00	1 650 000,00	2 750 000,00	2 750 000,00	2 200 000,00	1 100 000,00	11 000 000,00
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

665

PL

I 10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.8
Nazwa interwencji	Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.24. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych poza terenem gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 1.	Wzrost efektywności czynników wytwórczych, w tym produkcji zwierzęcej, w sposób zrównoważony	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.9 Odsetek rolników korzystających ze wsparcia na inwestycje na restrukturyzację i modernizację, w tym na bardziej efektywne gospodarowanie zasobami

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja przyczyni się do poprawy rozłogu gruntów, a w konsekwencji - do poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz urządzeń wodnych zwiększających retencję.

Kryteria wyboru mogą dotyczyć w szczególności:

1. Inwestycji przyczyniających się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych (*mała retencja wodna w tym tworzenie lub odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł czy małych zbiorników wodnych*);
2. Inwestycji zawierających rozwiązania ukierunkowane na ochronę przyrody i ochronę środowiska (*zachowanie zadarnionych skarp oraz zachowanie lub wyznaczenie pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych, wyznaczenie granicy polno-leśnej czy strefy buforowej*).

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO2 zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

W ramach interwencji wspierane będą prace związane z opracowaniem i realizacją projektu scalenia wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.

Realizowane na gruntach, z których co najmniej 50% powierzchni uprawnione jest do otrzymania podstawowego wsparcia dochodu (grunty utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska).

Określono środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia.

Opracowano założenia do projektu scalenia gruntów.

Zgodne z ustawą z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2018 r. poz. 908) w szczególności poparte wystąpieniem do starosty ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych z projektowanego obszaru scalenia lub na wniosek właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia.

Pomocy nie przyznaje się na realizację scaleń infrastrukturalnych.

Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej operacji.

Beneficjent

Powiat

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc ma formę dotacji w postaci refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.

100% kosztów kwalifikowalnych.

Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty:

- równowartości 3 600 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego;
- równowartości 2 925 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.

Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty:

- równowartości 9 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego;
- równowartości 8 550 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych
rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %) Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit. g oraz ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

Interwencja zgodna z zasadami WTO (ust. 2 lit g oraz ust. 11 załącznika nr 2).

Pomoc ma na celu poprawę rozłogu gruntów tj. dostosowaniach strukturalnych poprzez wsparcie inwestycyjne, co przyczyni się do poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa. Ponadto pomoc nie będzie obejmowała bezpośrednich płatności na rzecz producentów lub przetwórców. Jednocześnie w ramach zagospodarowania poscaleniowego będą realizowane inwestycje o charakterze infrastrukturalnym w tym w zakresie dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań poszczególnych uczestników scalenia tj. pomoc będzie dedykowana na cele inwestycji podstawowych nie w poszczególnych gospodarstwach rolnych. Jednocześnie uczestnicy postępowania scaleniowego nie będą ponosili kosztów związanych z użytkowaniem infrastruktury.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.9;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Wysokość kwoty jednostkowej obliczona na podstawie doświadczeń z realizacji scaleń gruntów. Przyjęto, że średnio obszar objęty projektem scalenia gruntów kształtuje się na poziomie około 1000 ha natomiast wartość wsparcia na opracowanie projektu scalenia oraz wykonanie zagospodarowania poscaleniowego na 1 ha gruntów objętych postępowaniem została ustalona na podstawie danych historycznych, tj. na podstawie średniej kwoty wsparcia udzielanej na inwestycje w ramach operacji typu "Scalanie gruntów" PROW 2014-2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

669

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 834 240,00	2 834 240,00	2 834 240,00	2 834 240,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.24 (jednostka: Operacje)				10,00	10,00	20,00	8,00	48,00
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				28 342 400,00	28 342 400,00	56 657 600,00	22 657 600,00	136 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				15 588 320,00	15 588 320,00	31 161 680,00	12 461 680,00	74 800 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

670

PL

I 10.9. - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 10.9.
Nazwa interwencji	Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)
Typ interwencji	INVEST(73-74) - Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie
Wspólny wskaźnik produktu	O.24. Liczba operacji lub jednostek otrzymujących wsparcie w ramach inwestycji produkcyjnych poza terenem gospodarstwa
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO8	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 7.	Pokonanie ograniczeń rozwojowych w produkcji małej skali – nowe technologie, modele organizacyjne.	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 7. P1.	Poprawa dostępu do usług związanych z rolnictwem i leśnictwem, dywersyfikacja dochodów gospodarstw	wymagana (++)	Częściowo
CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 7.	Poprawa dostępu do usług komercyjnych	pożądana (+)	Częściowo
CS 8.P 9.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.18 Łączne inwestycje mające na celu poprawę wyników działalności sektora leśnictwa

R.39 Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W ramach Instrumentów Finansowych nie stosuje się kryteriów wyboru operacji.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO8 promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

O pomoc może ubiegać się podmiot będący mikro-, małym – lub średnim przedsiębiorstwem prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych i leśnych.

Do wsparcia udzielanego w formie instrumentów finansowych kwalifikują się inwestycje materialne i niematerialne oraz kapitał obrotowy zgodnie z art. 80 ust. 3 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą w zakresie usług rolniczych i leśnych.

Celem interwencji jest wdrażanie nowych modeli biznesu i organizacji rynku na obszarach wiejskich, jak również wzrost poziomu przedsiębiorczości rolniczej poprzez wsparcie inwestycyjne podmiotów świadczących usługi na rzecz rolnictwa lub leśnictwa, w tym również przez ochronę zasobów naturalnych oraz klimatu również z wykorzystaniem innowacji i rozwiązań cyfrowych.

Zakres interwencji: Inwestycje dotyczące działalności polegającej na świadczeniu usług rolniczych i leśnych.

Ostateczny odbiorca:

Osoba fizyczna/prawna/jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej/spółka wodna:

- prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych jako mikro-, małe – lub średnie przedsiębiorstwo wspomagającą produkcję roślinną, lub wspomagającą chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, lub następującą po zbiorach;
- prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług leśnych jako mikro-, małe- lub średnie- przedsiębiorstwo;
- prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych jako mikro-, małe- lub średnie- przedsiębiorstwo z wykorzystaniem technologii cyfrowych (Rolnictwo 4.0) lub w zakresie zabezpieczenia/utrzymania urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne;
- prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych lub leśnych jako mikro-, małe- lub średnie- przedsiębiorstwo w ramach mycia i dezynfekcji budynków inwentarskich, hal produkcyjnych oraz urządzeń, maszyn i pojazdów rolniczych i leśnych.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Instrumenty finansowe – gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz do 50% dotacji na spłatę odsetek, w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu.

Dotacja na spłatę odsetek dotyczy kredytów objętych gwarancją.

Intensywność pomocy – do 65 % kosztów kwalifikowalnych.

Udzielenie gwarancji jest bezpłatne.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Jakie elementy nie kwalifikują się do wsparcia?

-

Czy inwestycja obejmuje nawadnianie?

Tak Nie

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających – jaka jest wymagana potencjalna oszczędność wody (wyrażona w %) Nie dotyczy

Inwestycje w poprawę istniejących instalacji nawadniających (mających wpływ na jednolite części wód, których stan jest poniżej dobrego) – jaki jest wymóg lub jakie są wymogi skutecznego zmniejszenia zużycia wody wyrażonego w %)

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 11
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 11 i 12 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka

PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
10_9_2 - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)	Instrument finansowy	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.39; R.18;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

10_9_2 - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)

Wysokość wsparcia jest to procentowy udział gwarancji w kredycie, który nie może przekroczyć 80% kapitału kredytu. Dodatkowo wsparcie powiększone jest o wartość procentową dotacji na spłatę odsetek.

W ramach budżetu środków na instrument finansowy będą również ponoszone koszty zarządzania / opłat, które zostaną ustalone uwzględniając przepisy unijne w tym zakresie. Biorąc pod uwagę charakter wsparcia (interwencji), które jest w formie instrumentu zwrotnego – gwarancji (zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego w banku), przy określaniu stawki wsparcia wzięto pod uwagę potrzeby sektora rolno- spożywczego w Polsce. Przy określaniu stawki wzięto m.in. pod uwagę dane dotyczące średniej wartości umów podpisanych w ramach działania 6.4 „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

675

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
10_9_2 - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe) (Instrument finansowy - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.24 (jednostka: Operacje)			120,00	120,00	120,00	100,00	40,00	500,00
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	10 000 000,00	4 000 000,00	50 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			6 600 000,00	6 600 000,00	6 600 000,00	5 500 000,00	2 200 000,00	27 500 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)			12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	10 000 000,00	4 000 000,00	50 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)			6 600 000,00	6 600 000,00	6 600 000,00	5 500 000,00	2 200 000,00	27 500 000,00
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

676

PL

INSTAL(75) - Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich

I 11. - Premie dla młodych rolników

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 11.
Nazwa interwencji	Premie dla młodych rolników
Typ interwencji	INSTAL(75) - Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich
Wspólny wskaźnik produktu	O.25. Liczba młodych rolników otrzymujących wsparcie na rozpoczynanie działalności
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Tak Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Wymiana pokoleniowa w rolnictwie poprzez przyciąganie młodych rolników jest niezbędna we wszystkich regionach, choć struktura wiekowa rolników różni się w poszczególnych województwach, wsparcie należy skierować do młodych rolników w całym kraju.

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

SO7 Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 7. P2.	Dostęp do kapitału	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 7. P7.	Poprawa struktury wieku zarządzających gospodarstwami rolnymi	wymagana (++)	Tak

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.36 Liczba młodych rolników korzystających ze wsparcia w ramach WPR na rozpoczęcie działalności, z uwzględnieniem podziału według płci

R.37 Nowe miejsca pracy wspierane w ramach projektów WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Ta interwencja wspiera rozpoczynanie i rozwój działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym przez młodych rolników, zapewniając dostęp do kapitału niezbędnego w początkowej fazie prowadzenia gospodarstwa i przyczynia się do realizacji celu szczegółowego 7 „Przyciąganie i utrzymanie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”.

Zakres wsparcia:

Wsparcie dotyczy rozpoczynania i rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych, a także przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie:

- zwierząt futerkowych, z wyjątkiem królika utrzymywanego w celu produkcji surowca mięsnego,
- plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne,
- niektórych działów specjalnych produkcji rolnej m.in.: hodowla zwierząt laboratoryjnych, ryb akwariowych, psów rasowych i kotów rasowych.

W ramach inwestycji związanych z rozpoczynaniem lub rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym uwzględnia się przede wszystkim:

- inwestycje budowlane związane z budynkami lub budowlami wykorzystywanymi do wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży,
- zakup nieruchomości rolnych,
- zakup zwierząt gospodarskich lub innych zwierząt niezbędnych do prowadzenia produkcji zwierzęcej,
- zakup nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia lub sprzętu, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży.

Nie są wspierane inwestycje, które zostały zrealizowane lub rozpoczęte przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Kryteria wyboru operacji mogą dotyczyć w szczególności:

- 1)posiadanych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności;
- 2)różnicy wieku pomiędzy przekazującym gospodarstwo w całości i na własność a młodym rolnikiem;
- 3)powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie (tytuł prawny);
- 4)przejmowania przynajmniej jednego gospodarstwa w całości i na własność;
- 5)wielkości ekonomicznej gospodarstwa (tytuł prawny);
- 6)prowadzenia produkcji zwierzęcej;
- 7)udziału w systemach jakości; 8)dotychczasowej aktywności zawodowej wnioskodawcy.

Wymiana pokoleniowa w rolnictwie oraz udział w systemach jakości będą wiodącymi zagadnieniami przy wyborze operacji do przyznania pomocy. Ponadto, w celu zapewnienia większego udziału kobiet wśród osób prowadzących gospodarstwa rolne jako kierujący, przewiduje się preferowanie tej grupy wnioskodawców w przyznawaniu pomocy.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO7 przyciąganie i utrzymanie młodych rolników i nowych rolników oraz ułatwianie rozwoju zrównoważonej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc może być przyznana, jeżeli zostaną spełnione następujące warunki:

- 1.rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej (w gospodarstwie rolnym) nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy;

2.rozpoczęcie, najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy, prowadzenia, jako kierujący, działalności rolniczej w gospodarstwie o powierzchni użytków rolnych równej co najmniej średniej wojewódzkiej lub krajowej (tej niższej) lub o wielkości ekonomicznej równej co najmniej 15 000 euro; powierzchnia użytków rolnych tego gospodarstwa nie może przekraczać 300 ha, a jego wielkość ekonomiczna – 150 000 euro;

3. powierzchnia użytków rolnych stanowiących przedmiot własności beneficjenta, użytkowania wieczystego lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego stanowi co najmniej 50% odpowiedniej średniej (wojewódzkiej lub krajowej – tej niższej);
4. przedłożenie biznesplanu dotyczącego rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie;
5. posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym (staż pracy w rolnictwie) i uwzględniających co najmniej wymogi określone w definicji młodego rolnika lub zadeklarowanie uzupełnienia kwalifikacji.

Warunek dotyczący posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności uważa się za spełniony, jeżeli osoba fizyczna posiada wykształcenie przydatne do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący, a w przypadku posiadania innego wykształcenia ma odpowiedni staż pracy w rolnictwie.

Szczegółowy wykaz kierunków studiów, zawodów, tytułów kwalifikacyjnych oraz rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych i umiejętności zostanie określony w dokumentach krajowych.

Beneficjent jest zobowiązany do:

- realizacji założeń biznesplanu, w tym realizacji inwestycji w środki trwałe związanych z rozpoczynaniem lub rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie o szacunkowej wartości wynoszącej co najmniej 70% kwoty pomocy;
- uzupełnienia kwalifikacji zawodowych – jeśli beneficjent nie spełniał wymogu dotyczącego posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności;
- korzystania z doradztwa indywidualnego dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach interwencji „Kompleksowe doradztwo rolnicze”;
- osiągnięcia co najmniej 60-procentowego udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich swoich przychodach;
- osiągnięcia w wyniku realizacji biznesplanu wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa co najmniej o:
  - 30% w stosunku do wielkości wyjściowej – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 15 tys. euro i mniej niż 25 tys. euro,
  - 20% w stosunku do wielkości wyjściowej – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 25 tys. euro i mniej niż 50 tys. euro,
  - 15% w stosunku do wielkości wyjściowej – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 50 tys. euro i mniej niż 100 tys. euro,
  - 10% w stosunku do wielkości wyjściowej – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 100 tys. euro i nie więcej niż 150 tys. euro;
- osiągnięcia w wyniku realizacji biznesplanu wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 19 500 euro – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta nie spełniało wymogu wyjściowej wielkości ekonomicznej;
- utrzymania wielkości ekonomicznej na zwiększonym, w co najmniej minimalnym wymaganym stopniu, poziomie oraz utrzymania co najmniej 60-procentowego udziału przychodów uzyskiwanych w związku z

prowadzoną w gospodarstwie rolnym działalnością rolniczą we wszystkich przychodach beneficjenta przynajmniej - do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
·utrzymania nabytych w ramach operacji środków trwałych co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;

- prowadzenia rachunkowości rolniczej, w tym ewidencji przychodów i rozchodów, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Gospodarstwo rolne młodego rolnika stanowi lub może stanowić zorganizowaną całość gospodarczą. Przysługuje jedna premia na osobę i gospodarstwo. Grunty, które wchodziły w skład gospodarstwa beneficjenta „Premii dla młodych rolników” PROW 2014 - 2020 w sytuacji wyjściowej – nie są uwzględniane na potrzeby wyboru operacji (kryterium dotyczące powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie, kryterium dotyczące wielkości ekonomicznej gospodarstwa oraz kryterium dotyczące przejmowania przynajmniej jednego gospodarstwa w całości i na własność).

W przypadku małżonków premię może otrzymać tylko jedno z nich, niezależnie od tego, czy prowadzą wspólne gospodarstwo, czy odrębne gospodarstwa.

Pomoc może być udzielona albo w ramach interwencji "Premie dla młodych rolników" albo w ramach interwencji "Rozwój małych gospodarstw".

Beneficjent

Młody rolnik będący pełnoletnią osobą fizyczną, po raz pierwszy rozpoczynającą prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierujący i który pracuje w tym gospodarstwie. Warunki dotyczące wieku są spełnione w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym rozpoczyna się co do zasady z dniem, gdy osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy stała się właścicielem lub objęła w posiadanie gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych. Wniosek o przyznanie pomocy może złożyć osoba, która na tym etapie nie jest jeszcze właścicielem lub posiadaczem co najmniej 1 ha UR.

Osoba, która otrzymała premię dla młodych rolników w ramach PROW 2014-2020 lub wsparcie na ułatwienie startu młodym rolnikom w ramach PROW 2007-2013 lub SPO 2004-2006 nie kwalifikuje się do wsparcia.

Wsparcia nie przyznaje się również, jeżeli małżonek młodego rolnika:

- otrzymał premię dla młodych rolników w ramach PROW 2014-2020 lub wsparcie na ułatwienie startu młodym rolnikom w ramach PROW 2007-2013 lub SPO 2004-2006 lub
- rozpoczął prowadzenie działalności rolniczej (w gospodarstwie rolnym) wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed dniem złożenia przez młodego rolnika wniosku o przyznanie pomocy.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Art. 75 w powiązaniu z art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (i) rozporządzenia o Planach strategicznych WPR

Ustalając stawkę pomocy wzięto pod uwagę aktualną kwotę pomocy dla młodych rolników (typ operacji „Premie dla młodych rolników” PROW 2014-2020), jak również zasadę, że kwota premii dla młodych rolników w kolejnych programach jest dostosowywana średnio co 5 lat z uwzględnieniem wzrastających kosztów prowadzenia działalności rolniczej (wzrost cen wybranych czynników produkcji w rolnictwie), a także wzrostu średnich cen użytków rolnych oraz przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto.

Określając kwotę premii dla młodych rolników wzięto również pod uwagę średnią wartość inwestycji zrealizowanych przez młodych rolników w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych” PROW 2014-2020 (około 187 000 zł).

Kwota premii dla młodych rolników nie przekracza maksymalnej kwoty pomocy określonej w art. 75 ust. 4 rozporządzenia ani relacji PKB na mieszkańca w Polsce i UE.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Ryczałt (premia) w wysokości 200 000 zł wypłacana w dwóch ratach.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie

Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria bursztynowa

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

-

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
11 - Premie dla młodych rolników	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Jednolita		R.36; R.37;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

11 - Premie dla młodych rolników

Określone kwoty jednostkowe są kwotami ryczału przewidzianego w ramach interwencji dla jednego beneficjenta. Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę m.in. kwotę pomocy dla młodych rolników w analogicznym instrumencie wsparcia w PROW 2014-2020, średnią wartość inwestycji zrealizowanych przez młodych rolników w instrumencie „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW 2014-2020 oraz wzrost kosztów prowadzenia działalności rolniczej.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

683

PL

RISK(76) - Narzędzia zarządzania ryzykiem

I 12.1. - Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 12.1.
Nazwa interwencji	Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich
Typ interwencji	RISK(76) - Narzędzia zarządzania ryzykiem
Wspólny wskaźnik produktu	O.9. Liczba jednostek objętych wspieranymi narzędziami zarządzania ryzykiem WPR
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii	
SO7 Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	
XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania	

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 1. P9.	Upowszechnienie stosowania instrumentów zarządzania ryzykiem	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.5 Odsetek gospodarstw rolnych korzystających z narzędzi zarządzania ryzykiem w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Odpowiedzią na prowadzenie działalności w warunkach ciągle występujących zagrożeń takich jak narażenie zwierząt gospodarskich na choroby, a w konsekwencji przymusowy ubój lub zabicie, jest zastosowanie różnych instrumentów zarządzania ryzykiem, czyli zespołu czynności, które pozwalają prowadzić gospodarstwo rolne ze świadomością istniejących zagrożeń dla produkcji rolniczej. Jednym z tych działań jest ubezpieczenie przez producenta rolnego swojej produkcji, a tym samym zabezpieczenie swoich dochodów umożliwiającą dalsze prowadzenie i rozwijanie produkcji oraz uzyskiwanie dochodów z pracy.

Interwencja dotyczy wszystkich chorób zwierzęcych i nie jest ukierunkowana na żaden sektor, jednak dostęp do ubezpieczenia będzie zależny od oferty zakładów ubezpieczeń, które w całości ponoszą konsekwencje objęcia ubezpieczeniem danego ryzyka, które zależą od możliwości uzyskania reasekuracji na rynku ubezpieczeniowym.

W ramach interwencji w zależności od decyzji zakładu ubezpieczeń możliwa będzie sprzedaż ryzyk pojedynczych lub w pakiecie. Okres ubezpieczenia pokrywa się z okresem na który zostanie zawarta umowa ubezpieczeniowa.

Celem interwencji jest dofinansowanie umów ubezpieczeń zwierząt gospodarskich od chorób. Ochroną ubezpieczeniową objęte zostaną straty, które przekroczą 20 % średniej rocznej produkcji z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej. Do obliczenia średniej rocznej produkcji zwierzęcej danego producenta, która uległa zniszczeniu będzie służyć ewidencja prowadzona do celów podatkowych i/lub ewidencja prowadzona przez ARiMR/Inspekcję Weterynaryjną oraz średniego dochodu od 1 sztuki zwierzęcia zgodnie z danymi GUS. Nie przewiduje się kryteriów dostępu, pomoc przyznaje się do wysokości limitu wydatków w danym roku.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Dołączenie do wniosku polisy ubezpieczenia wraz z dowodem opłacenia składki z tytułu zawarcia tej umowy.

Beneficjent

Rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia o planach strategicznych WPR.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz

wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc będzie miała formę dotacji w postaci refundacji 70% kosztów zawarcia umowy ubezpieczenia zwierząt od ryzyka wystąpienia choroby.

Średnia wysokość pomocy udzielonej beneficjentowi do jednej polisy ubezpieczenia wynosi 7.650 zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja

leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Rekompensaty z tytułu strat. Jaki jest próg uruchamiający rekompensatę?

Odszkodowanie będzie wypłacane za szkody spowodowane chorobami wynoszące ponad 20% sumy ubezpieczenia. Zastosowanie, zgodnie z przepisami unijnymi, udziału własnego w wysokości 20 % stanowi ryzyko zmniejszonego zainteresowania producentów rolnych zakupieniem polisy ubezpieczenia, gdyż straty spowodowane chorobami zwierząt najczęściej nie przekraczają 20 % całej produkcji zwierzęcej.

Jaka jest metoda dotycząca obliczania strat i czynników uruchamiających rekompensatę?

Straty będą wyliczane przez likwidatorów pracujących na rzecz komercyjnych zakładów ubezpieczeń. W ramach interwencji stosowane będą wyłącznie 70 % dopłaty do składki ubezpieczenia. Nie przewiduje się udziału środków EFRROW w reasekuracji ubezpieczeń.

Jaki jest rodzaj narzędzia zarządzania ryzykiem?

Ubezpieczenie

Fundusz wspólnego inwestowania

Pozostałe

Jakie straty produkcyjne pokrywa?

zwierzęta gospodarskie

Jakie utracone dochody pokrywa?

Jakie są przepisy mające na celu uniknięcie zawyżonej rekompensaty z tytułu tego wkładu?

Warunki dostępu do pomocy i zasady refundacji 70 % zapłaconych składek z tytułu ubezpieczenia zostaną szczegółowo określone w rozporządzeniu wdrażającym interwencję.

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 7 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa (kategoria zielona), a jeśli tak, to w jaki sposób

Wsparcie ze środków EFFROW dotyczyć będzie wyłącznie dopłat do składek ubezpieczenia – i nie jest związane z wypłatą dotacji z tytułu powstałych szkód z tytułu wystąpienia chorób zwierząt. Odszkodowania będą wypłacane w całości ze środków zakładów ubezpieczeń. Zachodzi zgodność tytułarna założonej interwencji z pkt 7 i 8 załącznika nr 2 do Porozumienia ustanawiającego WTO, jednakże wypłata odszkodowań nie będzie warunkowana przekroczeniem progu 30 % strat średniej produkcji rolnej.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
12_1 - Dopłaty do składek ubezpieczenia	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.5;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

12_1 - Dopłaty do składek ubezpieczenia

Średnia wysokość pomocy została określona na podstawie danych z realizacji dopłat do ubezpieczeń zwierząt gospodarczych od ryzyka szkód spowodowanych wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Oszacowania strat będą dokonywać likwidatorzy pracujący na rzecz zakładów ubezpieczeń.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

687

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
12_1 - Dopłaty do składek ubezpieczenia (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	1 719,11	1 719,11	1 719,11	1 719,11	1 719,11			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.9 (jednostka: Beneficjenci)	2 580,00	4 600,00	5 750,00	6 900,00	9 201,00			29 031,00
OGÓLEM	O.9 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	4 435 322,40	7 907 924,60	9 884 900,60	11 861 877,60	15 817 758,80			49 907 784,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	2 439 427,00	4 349 359,00	5 436 695,00	6 524 033,00	8 699 767,00			27 449 281,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

688

PL

I 12.2. - Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 12.2.
Nazwa interwencji	Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych
Typ interwencji	RISK(76) - Narzędzia zarządzania ryzykiem
Wspólny wskaźnik produktu	O.9. Liczba jednostek objętych wspieranymi narzędziami zarządzania ryzykiem WPR
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO1 Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii

SO7 Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P6.	Łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego – pogoda, klęski żywiołowe, szkodniki, choroby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 1. P9.	Upowszechnienie stosowania instrumentów zarządzania ryzykiem	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P5.	Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie	wymagana (++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.5 Odsetek gospodarstw rolnych korzystających z narzędzi zarządzania ryzykiem w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Dofinansowanie funduszy wzajemnościowych umożliwia wspólne zabezpieczenie się przed negatywnymi skutkami zdarzeń losowych w rolnictwie producentów rolnych. Fundusze charakteryzują się niezarobkowym charakterem oraz swobodą członkostwa i demokracją w zarządzaniu funduszem, producent rolny jest jednocześnie członkiem funduszu i ma prawo udziału w jego władzach

Forma funduszu ubezpieczeń wzajemnych pozwala na obniżenie kosztów ubezpieczenia w porównaniu do ubezpieczeń w zakładach komercyjnych.

Wyплаты odszkodowań w ramach funduszu zapewniają producentom rolnym uzyskanie dochodu z produkcji rolniczej pomimo wystąpienia strat w produkcji spowodowanych wystąpieniem niekorzystnych zjawisk klimatycznych, chorób zwierząt lub roślin, inwazji szkodników lub straty spowodowane przez

działanie podjęte zgodnie z dyrektywą 2000/29/WE w celu zwalczania lub powstrzymania choroby roślin lub szkodników lub skutku incydentu środowiskowego.

Przy projektowaniu interwencji uwzględniono możliwość tworzenia funduszy w oparciu o funkcjonujące Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych.

Celem interwencji jest dofinansowanie tworzenia funduszy wzajemnościowych przez pierwsze trzy lata ich działalności oraz częściową refundację wypłaconych odszkodowań

z tytułu szkód w produkcji spowodowanych wystąpieniem niekorzystnych zjawisk klimatycznych, chorób zwierząt lub roślin, inwazji szkodników lub straty spowodowane przez działanie podjęte zgodnie z dyrektywą 2000/29/WE w celu zwalczania lub powstrzymania choroby roślin lub szkodników lub skutku incydentu środowiskowego. Ochroną ubezpieczeniową będą objęte straty, które przekroczą 20 % średniej rocznej produkcji

z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej. Do obliczenia średniej rocznej podanego producenta, która uległa zniszczeniu będzie służyć ewidencja prowadzona do celów podatkowych i/lub ewidencja prowadzona przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa/ Inspekcję Weterynaryjną oraz średnie ceny skupu wg GUS.

Zasady akredytacji i zarządzania funduszami zostaną określone w akcie wykonawczym do ustawy wdrażającej w Polsce SP WPR

Nie przewiduje się kryteriów dostępu, pomoc przyznaje się do wysokości limitu wydatków w danym roku.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO1 wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważoności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Warunkiem uzyskania wsparcia będzie przedstawienie dowodów utworzenia funduszu (m.in. akt założycielski), a w kolejnych latach kwota wypłaconych odszkodowań. **Beneficjent**

Beneficjentem wsparcia będą fundusze wzajemnościowe.

Rolnicy - członkowie funduszu wzajemnościowego będą ostatecznymi odbiorcami pomocy.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych

właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc będzie miała formę dotacji w postaci refundacji maksymalnie 70% kosztów utworzenia funduszu i 70% kosztów wypłaconych odszkodowań z uwzględnieniem ograniczeń progowych określonych w projektowanych przepisach UE dotyczących narzędzi zarządzania ryzykiem.

Średnie wsparcie dla jednego funduszu wzajemnościowego w okresie 4 lat (w pierwszym roku dopłata do kapitału założycielskiego oraz refundacja 70% wypłaconych odszkodowań przez kolejne 3 lata) wyniesie 41,5 mln zł, co daje wartość średnio rocznie 10 383 334 zł dla jednego funduszu.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Numer notyfikacji: w przygotowaniu.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

Numer sprawy dotyczącej pomocy państwa

Nie dotyczy

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Rekompensaty z tytułu strat. Jaki jest próg uruchamiający rekompensatę?

Odszkodowanie będzie wypłacane ze środków Funduszu za szkody spowodowane wystąpieniem ubezpieczonych ryzyk powodujących straty wynoszące ponad 20% sumy ubezpieczenia.

Jaka jest metoda dotycząca obliczania strat i czynników uruchamiających rekompensatę?

Straty będą wyliczane przez likwidatorów pracujących na rzecz Funduszu.

W ramach interwencji stosowane będą refundacje 70 % kosztów utworzenia Funduszu oraz refundacje 70 % kwoty wypłaconych odszkodowań.

Jaki jest rodzaj narzędzia zarządzania ryzykiem?

- Ubezpieczenie
 Fundusz wspólnego inwestowania
 Pozostałe

Jakie straty produkcyjne pokrywa?

uprawy

Jakie utracone dochody pokrywa?

Jakie są przepisy mające na celu uniknięcie zawyżonej rekompensaty z tytułu tego wkładu?

Warunki i zasady refundacji 70 % poniesionych kosztów utworzenia Funduszu oraz refundacja 70 % kwoty wypłaconych odszkodowań określi rozporządzenie wdrażające tę interwencję.

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 7

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie, czy interwencja jest zgodna z odpowiednimi postanowieniami załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa (kategoria zielona), a jeśli tak, to w jaki sposób

-

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
12_2 - Dofinansowanie funduszy	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.5;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

12_2 - Dofinansowanie funduszy

Za podstawę do kalkulacji przyjęto 70 % minimalnej kwoty kapitału założycielskiego (art. 272 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej).

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR) Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

694

PL

COOP(77) - Współpraca

I 13.1. - LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 13.1.
Nazwa interwencji	LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)
Typ interwencji	COOP(77) - Współpraca
Wspólny wskaźnik produktu	O.31. Liczba wspartych lokalnych strategii rozwoju (LEADER) lub działań przygotowawczych
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Tak

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

Cały kraj. Wsparcie będzie ograniczone do obszarów wiejskich.
W związku z konkurencyjnym trybem wyboru LSR stosowane będą kryteria wyboru LSR ukierunkowujące wsparcie na obszary bardziej wymagające np. gminy obejmujące obszary po zlikwidowanych państwowych gospodarstwach rolnych (PGR)

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO7 Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

SO8 Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 7. P1.	Poprawa dostępu do usług związanych z rolnictwem i leśnictwem, dywersyfikacja dochodów gospodarstw	wymagana (++)	Częściowo
CS 7. P6.	Poprawa dochodów młodych rolników	krytyczna (+++)	Tak
CS 8.P 10.	Włączenie osób z grup defaworyzowanych lub wykluczonych na obszarach wiejskich	pożądana (+)	Częściowo

CS 8.P 11.	Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 8.P 12.	Zaangażowanie młodych w życie lokalne, w tym w podejmowaniu decyzji, tworzenie sieci społeczności	pożądana (+)	Tak
CS 8.P 13.	Rozwój wiedzy/umiejętności: cyfryzacja, oszczędność zasobów, przedsiębiorczość, środowisko, klimat	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 8.P 4.	Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 8.P 7.	Poprawa dostępu do usług komercyjnych	pożądana (+)	Częściowo
CS 8.P 8.	Rozwój form współpracy na obszarach wiejskich w wymiarze produkcyjnym, usługowym, społecznym	wymagana (++)	Częściowo
CS 8.P 9.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.37 Nowe miejsca pracy wspierane w ramach projektów WPR

R.38 Odsetek ludności wiejskiej objętej strategiami rozwoju lokalnego

R.42 Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja LEADER ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych. Ważny jest lokalny i zintegrowany charakter instrumentu; zorientowanie na obszary wiejskie; umożliwienie LGD dostatecznej swobody w określaniu lokalnych interdyscyplinarnych priorytetów rozwojowych. Tym niemniej oczekuje się od LGD ukierunkowania na rozwój obszaru w oparciu o przedsiębiorczość z jednoczesnym poszanowaniem warunków przyrodniczych (biogospodarka, GOZ) i dziedzictwa i kulturowego oraz szczególnej wrażliwości na wymiar społeczny rozwoju lokalnego. Mając na uwadze rolę LGD we wspieraniu włączenia społecznego szczególny nacisk zostanie położony na potrzeby zdiagnozowanych na obszarach objętych LSR grup osób w niekorzystnej sytuacji, tj.: osób z niepełnosprawnościami, kobiet, migrantów, rolników niskotowarowych lub osób poszukujących zatrudnienia np. mieszkańców osiedli po-PGR.

Tym samym kierunki rozwoju przedsiębiorczości powinny uwzględniać sytuację lokalną np. posiadane zasoby przyrodnicze i kulturowe oraz popyt na usługi określonego rodzaju (srebrna gospodarka, gospodarka wolnego czasu itp.)

Z uwagi natomiast na specyfikę metody LEADER wymaga się, iż LSR zarówno na etapie jej przygotowania jak i wdrażania zakładały maksymalne zastosowanie podejścia partnerskiego, w odniesieniu do partnerów

skupionych w LGD (inkluzywność) oraz partnerstwie LGD z innymi podmiotami zarówno z obszaru objętego LSR (np. władzami lokalnymi), jak i spoza obszaru. Ponadto dużą wagę przywiązuje się do innowacyjności projektowanych rozwiązań. Innowacyjność w ramach interwencji jest rozumiana bardzo wszechstronnie z uwzględnieniem stopnia rozwoju danego obszaru (kontekst lokalny). Preferowane jest wdrażanie innowacji poprzez implementowanie zupełnie nowych produktów, usług, procesów, technologii, metod organizacji lub nowych sposobów wykorzystania, lecz przewiduje się możliwość udoskonalania rozwiązań już istniejących. Promowanie innowacyjności może znaleźć swój wyraz w celach lub przedsięwzięciach LSR oraz w kryteriach lokalnych, jak również w samym sposobie przygotowania LSR. Dodatkowym instrumentem pozwalającym na indukowanie innowacyjności jest wdrażanie koncepcji inteligentnej wsi, które ze swej natury są ukierunkowane zarówno na rozwiązania innowacyjne, także w zakresie technologii i cyfryzacji.

Wymagania w tym zakresie zostały sformułowane w warunkach wsparcia przygotowawczego finansowego w ramach podziałania 19.1 PROW 2014-2020 oraz w kryteriach wyboru LSR na okres programowania 2023-2027.

Cele interwencji będą osiągnięte przez realizację operacji w następujących zakresach wsparcia:

1.rozwoj przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności:

a.podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne

b.rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej

c.rozwijanie przedsiębiorstw społecznych

2.rozwoj pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w szczególności w zakresie: a.gospodarstw agroturystycznych

b.zagród edukacyjnych

c.gospodarstw opiekuńczych,

3.rozwoj współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych

4.poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności, z wyłączeniem inwestycji produkcyjnych oraz operacji w zakresach wymienionych punktach 1 - 2

5.przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi

6.poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej

7.kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolnospożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego. **8.Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji.**

W ramach wsparcia w zakresie rozwoju przedsiębiorczości przewiduje się finansowanie kosztów szkoleniowych związanych ściśle z celem danej operacji, takich jak nabycie lub podwyższenie kwalifikacji, reorientacja zawodowa, koszty kursów specjalistycznych lub obejmujących wiedzę niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej np. podstawy księgowości.

Realizacja celów interwencji będzie możliwa przez zaangażowanie lokalnych społeczności w przygotowanie i wdrożenie LSR.

Przewiduje się większą niż dotychczas specjalizację i ukierunkowanie na osiągnięcie tylko najistotniejszych celów LSR. Dlatego LGD będą zobowiązane do wskazania w strategii nie więcej niż 3 konkretnych priorytetowych celów/obszarów tematycznych, na których będzie koncertowało się wsparcie z Planu Strategicznego. Obszary te powinny być wskazane precyzyjnie w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy, najlepiej ze wskazaniem posiadanych specyficznych lokalnych zasobów, które można zaangażować w tym procesie. W LSR powinny być wskazane konkretne zamierzenia składające się na dane przedsięwzięcie (przedsięwzięcie stanowi zbiór konkretnych działań (czasem nawet operacji), które pozwalają na osiągnięcie określonego dla przedsięwzięcia celu wyrażonego konkretnymi wskaźnikami).

Działalność gospodarcza powinna być wspierana jedynie w zakresie w jakim jest to zgodne z celami tematycznymi wskazanymi w LSR.

Z pomocy wykluczone są operacje:

1.obejmujące budowę lub modernizację dróg, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, 2.dotyczące świadczenia usług dla rolnictwa.

Kryteria wyboru:

1) Wdrażanie LSR.

W celu właściwego ukierunkowania pomocy rekomenduje się zastosowanie przez LGD przynajmniej części z kryteriów wyboru premiujących w szczególności operacje:

- objęte oddolnymi koncepcjami inteligentnej wsi – możliwość wyboru przez LGD najlepszych koncepcji, w ramach których projekty będą premiowane lub premiowanie projektów z każdej koncepcji, na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia,
- zapewniające racjonalne gospodarowanie zasobami lub ograniczające presję na środowisko,

- dedykowane dla mieszkańców obszarów wiejskich, wykluczonych społecznie ze względu na przynależność do grup zdiagnozowanych jako grupy w niekorzystnej sytuacji. ·realizowane w partnerstwie (np. współpraca różnych grup interesu, sektorów itp.),
- zintegrowane (łącznie różne dziedziny, tematyki, gospodarki, w celu kompleksowego zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb społeczności).
- innovacyjne, gdzie innowacja jest określona na poziomie LSR (z uwzględnieniem stopnia rozwoju danego obszaru).

Kryteria wyboru grantobiorców w ramach projektów grantowych, zostaną określone przez LGD.

2) Zarządzanie LSR

Nie przewiduje się kryteriów wyboru, ponieważ pomoc przyznana będzie wszystkim LGD, których LSR w ramach Planu Strategicznego na lata 2023-2027 będą wybrane do realizacji.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO8 promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Podstawowym warunkiem udzielenia wsparcia jest wybór nowych LSR, bowiem warunkiem kwalifikowalności jakichkolwiek kosztów jest objęcie danego obszaru LSR.

Wybór LSR.

Aby zniwelować ewentualne negatywne efekty opóźnienia w wydaniu rozporządzenia UE do WPR wybór LSR będzie przeprowadzony w okresie przejściowym, tzn. w trakcie wdrażania wydłużonego PROW 2014-2020 – jeszcze przed rozpoczęciem wdrażania planu strategicznego.

Planuje się stosowanie ujednoczonych zasad oraz wspólny termin dla wszystkich zaangażowanych w RLKS funduszy poza EFMRA (nie uczestniczy w procesie) przy wyodrębnieniu warunków dostępu i kryteriów wyboru LSR.. Wyboru LSR dokonają powołane do tego celu komisje.

LSR składane do konkursu muszą spełniać wymagania ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności dotyczące tworzenia i funkcjonowania LGD oraz w zakresie spójności przestrzennej i liczby mieszkańców objętych LSR, a także te wynikające z art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 1 rozporządzenia CPR (tzw. warunki dostępu). Kryteria będą miały charakter:

- mierzalny np. odwołujące się do oficjalnych opublikowanych danych statystycznych, tj. np. wskaźniki dot. rolnictwa oraz środowiska i klimatu, demograficzne, społeczne czy gospodarcze,
- niemierzalny (eksperycki), tj. np.: zintegrowanie, partnerstwo we wdrażaniu LSR (inkluzywność), innowacyjność, terytorialność.

LSR będzie realizowana na obszarze wiejskim, zamieszkanym przez minimum 30 tys. mieszkańców, obejmującym obszar co najmniej 2 gmin położonych na obszarze wiejskim (dane GUS wg stanu na dzień 31.12.2020 r.).

Jeżeli LSR na danym obszarze została wybrana w okresie 2014-2020 natomiast liczba ludności spadła poniżej 30 tys. mieszkańców, to ww. warunek uważa się za spełniony.

W województwach, w których w ramach regionalnych programów operacyjnych wspierany jest RLKS w formule bezpośredniej LSR musi zakładać współfinansowanie ze wszystkich funduszy UE, które przewidują wsparcie RLKS (EFRROW oraz EFS+ i/lub EFRR).

Operacje jednostek sektora finansów publicznych mogą być finansowane ze środków Planu Strategicznego w ramach danej LSR do limitu 40% tych środków.

W przypadku LSR wielofunduszowej (współfinansowanej nie tylko ze środków Planu Strategicznego, ale także ze środków polityki spójności) podstawą ustalenia limitu 40% będzie suma wszystkich środków współfinansujących daną LSR, przy czym tak ustalona kwota będzie limitowała jedynie wykorzystanie środków Planu Strategicznego takiej LSR wielofunduszowej.

W obu przypadkach limit 40% nie ogranicza możliwości finansowania operacji wdrażających koncepcje inteligentnej wsi.

Należy zapewniać oddolność tworzenia LSR (np. przez rzeczywisty partycypacyjny udział mieszkańców w procesie powstawania LSR).

W związku z małą aktywnością osób młodych przekładającą się na brak silnego związku z obszarami wiejskimi niezbędne jest zwiększanie aktywności społecznej młodych poprzez kształcenie liderów młodzieżowych, działania na rzecz lokalnego środowiska, włączanie młodzieży w życie publiczne, z uwzględnieniem procesu podejmowania decyzji oraz kooperacja grup młodzieżowych, wspieranie aktywności młodzieży w obszarze ekonomii społecznej, budowanie sieci partnerstw Zakłada się aktywny udział ludzi młodych w przygotowaniu oraz zarządzaniu LSR, także przez udział w pracach organów LGD. Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 25 roku życia.

Warunki kwalifikowalności operacji uzależnione są od:

- ukierunkowania interwencji (cele podejścia LEADER, cele interwencji oraz cele LSR),
- komponentu interwencji (Wdrażanie LSR albo Zarządzanie LSR),
- rodzaju operacji (klasyczna operacja, projekt współpracy, operacja własna albo projekt grantowy),
- zakresu wsparcia

1) Dla komponentu Wdrażanie LSR przewiduje się, w szczególności, następujące warunki kwalifikowalności:

- powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR,
- zgodność operacji z LSR:
- weryfikowana poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników (w przypadku projektów współpracy międzyterytorialnej i międzynarodowej - zgodność z LSR wszystkich LGD objętych projektem),
- rozumiana jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia,
- legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa,
- w przypadku działalności gospodarczej - uzasadnienie ekonomiczne (uproszczony biznesplan),
- w przypadku operacji dotyczących obiektów zabytkowych – zapewnienie, iż obiekt jest zabytkiem (np. wpisany do Rejestru zabytków lub ewidencji zabytków),
- w przypadku operacji realizowanych w partnerstwie:
- udział co najmniej 2 podmiotów,
- realizacja wspólnego przedsięwzięcia,
- dokument potwierdzający wolę współpracy co najmniej 2 podmiotów,
- w przypadku operacji realizowanych w ramach gospodarstw agroturystycznych:
- konceptcja wdrożenia systemów jakości wiejskiej bazy noclegowej oraz rozwoju usług czasu wolnego i gospodarki doświadczeń,
- przystąpienie do organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność
- w przypadku operacji realizowanych w ramach zagród edukacyjnych:
- konceptcja rozwoju usług czasu wolnego i gospodarki doświadczeń,
- przystąpienie do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych prowadzonej przez CDR O/Kraków nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność

Dodatkowe warunki kwalifikowalności mogą zostać określone przez LGD na poziomie LSR.

Beneficjent realizujący operacje w zakresie inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych zobowiązuje się do zapewnienia trwałości inwestycji.

Ramowy opis systemu wdrażania interwencji LEADER:

Instytucją zarządzającą (IZ) PS WPR jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Agencja płatnicza – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która deleguje część zadań do podmiotów wdrażających.

Podmioty wdrażające – właściwe terytorialnie dla LGD samorządy województw

LGD realizuje zadania określone w rozporządzeniu 2021/1060 tj. w szczególności: a.opracowuje i wdraża LSR, w tym animuje społeczność lokalną,
b.opracowuje kryteria wyboru i procedurę wyboru operacji (oraz grantobiorców),
c.przygotowuje i prowadzi nabory wniosków,
d.wybiera operacje do finansowania (spośród operacji zgodnych z LSR) oraz ustala maksymalną kwotę wsparcia, a następnie przedkłada wnioski o przyznanie pomocy do ostatecznej kwalifikowalności do podmiotu wdrażającego,
e.monitoruje realizację LSR,
f.prowadzi ewaluację LSR.

Nie przewiduje się delegowania do LGD zadań agencji płatniczej.

Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące, LGD oraz organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także organy samorządu terytorialnego, współpracują przy realizacji zadań związanych z realizacją Planu.

LGD określi kryteria wyboru operacji, których zastosowanie zapewni jak najefektywniejszy wybór operacji najlepiej pasujących do zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć. W związku ze specjalizacją LSR, LGD może ustanowić dodatkowe warunki kwalifikowalności. LGD dokonuje wyboru operacji w sposób zapewniający wzajemne powiązania i synergię pomiędzy tymi operacjami. LGD może to osiągnąć np. poprzez przeprowadzanie naborów wniosków o przyznanie pomocy obejmujących całe przedsięwzięcie.

LGD określi kryteria dostępu i wyboru operacji, których zastosowanie zapewni jak najefektywniejszy wybór operacji najlepiej pasujących do zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć.

LSR może wspierać przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi lub wdrażanie jej elementów.

Jeżeli LGD wskaże w LSR określone cele WPR, np. cel nr. 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości, lub cel 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze lub inny, będzie musiała określić odpowiedni wskaźnik oraz oszacować jego wartość. Ponadto powinna zastosować obligatoryjne kryterium wyboru premiujące operacje w tym zakresie. **Opis wdrażania projektów grantowych:**

Projekt grantowy składa się z zadań podobnych lub kilku zadań komplementarnych składających się na jedną spójną operację. Minimalna wartość projektu grantowego lub minimalna ilość grantów na finansowanie zadań w ramach projektu grantowego może być określona na poziomie krajowym.

Kosztami kwalifikowalnymi projektu grantowego są granty, tj. środki finansowe przeznaczone na realizację danego zadania powierzonego do realizacji grantobiorcy.

Do wyboru grantobiorców do realizacji zadań w ramach projektu grantowego LGD stosuje określoną przez siebie procedurę.

Projekty grantowe w zakresie przygotowania koncepcji inteligentnych wsi:

W przypadku gdy LGD podejmie decyzję o wspieraniu przygotowania koncepcji inteligentnej wsi wsparcie to będzie udzielane w formie projektów grantowych. Procedura wyboru grantobiorców do przygotowania koncepcji inteligentnej wsi może się różnić od procedury wyboru grantobiorców w ramach innych projektów grantowych. Wsparcie na projekt grantowy przysługuje pod warunkiem zapewnienia przez LGD odpowiedniej jakości finansowanych w ramach projektu grantowego koncepcji. Koncepcja zawiera w szczególności:

a) opis procesu opracowania koncepcji, w tym przeprowadzenia ze społecznością obszaru konsultacji wyników prac partnerstwa,

- b) uproszczoną analizę SWOT obszaru objętego tą koncepcją,
- c) plan włączenia społeczności w późniejszą ewentualną realizację tej koncepcji, z uwzględnieniem roli sołtysa lub rady sołeckiej w tym procesie,

d) listę projektów, które składać się będą na realizację tej koncepcji, uwzględniających komponent cyfrowy lub środowiskowy lub klimatyczny.

Zakres wsparcia koncepcji inteligentnej wsi jest dostosowany do potrzeb zdiagnozowanych w LSR, obejmujący wsparcie operacji realizowanych przez beneficjentów w ramach oddolnych koncepcji inteligentnych wsi, obejmujących obszary wiejskie oraz mających na celu wypracowanie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu; Rozwiązania te powinny:

a) uwzględniać użycie technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepsze wykorzystanie wiedzy,

b) wykazywać korzyść dla lokalnej społeczności, m.in. w zakresie poprawy jakości życia, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska i klimatu, problemów dotyczących niedoinwestowania, starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia,

niewystarczającej ilości miejsc pracy, przepaści cyfrowej. **Opis wdrażania operacji własnych:**

Operacja własna może być realizowana w szczególności gdy realizuje cele publiczne oraz niekomercyjne oraz jest niezbędna do osiągnięcia danego celu/przedsięwzięcia LSR. Koszty operacji własnych nie mogą stanowić więcej niż 20 % budżetu komponentu Wdrażanie LSR. Wnioski o przyznanie pomocy na operacje własne zawierają opis znaczenia realizacji operacji dla LSR oraz uzasadnienie realizacji operacji przez LGD (m.in. wyjaśnienie dlaczego operacja ta nie może być zrealizowana przez inne podmioty). **Opis operacji realizowanych w partnerstwie:** Wsparcie na przygotowanie operacji realizowanej w partnerstwie można uzyskać wyłącznie w przypadku partnerstwa z podmiotem z obszaru innej LSR.

-Przygotowanie operacji planowanej do realizacji w partnerstwie:

Wsparcie w tym zakresie udzielane jest w formie grantu w ramach projektu grantowego LGD. Jeden wniosek o powierzenie grantu składany do właściwej terytorialnie LGD przez jednego z partnerów projektu.

LGD może udzielić grantu na przygotowanie operacji planowanej do realizacji w partnerstwie, jeśli zakres tej operacji jest zgodny z zakresem naboru planowanego do ogłoszenia po zakończeniu realizacji zadania, na które udzielony został grant.

Limit środków na projekty grantowe w zakresie przygotowania operacji planowanych do realizacji w partnerstwie to 1% budżetu komponentu Wdrażanie LSR.

Grant w tym zakresie może być udzielony danemu grantobiorcy tylko raz. -Realizacja operacji realizowanej w partnerstwie:

Operacje realizowane w partnerstwie na obszarze objętym jedną LSR - będą wybierane w ramach konkursów w ramach wdrażania LSR, a więc stosowane będą te same kryteria selekcji z dodatkową preferencją dla operacji realizowanych w partnerstwie.

W przypadku uzyskania wsparcia na przygotowanie projektu współpracy konieczne jest zobowiązanie grantobiorcy do ubiegania się o wsparcie na jego realizację (spełnienie warunków kwalifikowalności).

Beneficjent

1) Wdrażanie LSR:

-osoby fizyczne, w tym wykonujące działalność gospodarczą,

-osoby prawne, w tym organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, mikro- i małe przedsiębiorstwa lub LGD (w ramach projektów grantowych lub operacji własnych),

-jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

2) Zarządzanie LSR – LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji oraz potwierdzono, iż w tych LGD sektor publiczny na poziomie każdej gminy jest reprezentowany przez władze lokalne (gminne lub powiatowe).

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

W przypadku Wdrażania LSR wysokość wsparcia w ramach:

1. podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej, rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych oraz rozwoju współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych (płatność ryczałtowa) ustalana będzie na bazie projektu budżetu (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. b); maksymalne kwoty wsparcia została ustalona na podstawie doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 - 2020,

2. projektów grantowych będzie sumą wysokości udzielonych grantów i ich wysokości (stawek jednostkowych), gdzie wysokość grantu:

· na przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi (koszt jednostkowy) określona została na podstawie analizy kosztów przygotowania planów odnowy miejscowości, poniesionych przez beneficjentów działania 313 „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, które zakresem pracy oraz poniesionych kosztów zbliżone są do zakresu oraz kosztów niezbędnych do przygotowania koncepcji inteligentnej wsi (art. 83 ust. 1 lit. b oraz ust. 2 lit. a). Otrzymana w ten sposób kwota została dodatkowo zrewidowana o wskaźnik inflacji,

· na przygotowanie operacji planowanej do realizacji w partnerstwie (płatność ryczałtowa) ustalana będzie na bazie projektu budżetu (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. b) - maksymalna kwota została ustalona na podstawie danych historycznych – kosztów poniesionych przez LGD w ramach poddziałania 19.3 PROW 2014 - 2020 w zakresie operacji: przygotowanie projektu współpracy, · w pozostałych przypadkach (płatność ryczałtowa) ustalana będzie na bazie projektu budżetu (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. b); maksymalna kwota zostanie określona w oparciu o dane historyczne.

Kwoty płatności ryczałtowych określone na podstawie projektu budżetu ustalane będą z uwzględnieniem ww. stawek oraz obowiązującej intensywności wsparcia dla danego rodzaju operacji/beneficjenta.

W przypadku *Zarządzania LSR* wysokość stawki ryczałtowej mającej zastosowanie w przypadku danej LGD ustalona zostanie jako iloraz kwoty wsparcia kosztów zarządzania LSR oraz kwoty wsparcia wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, przysługujących w ramach LSR realizowanej przez tę LGD. Tak wyznaczona stawka zostanie zaokrąglona do pełnych

procent. Metoda ustalania stawek i maksymalne wysokości wsparcia zaczerpnięte zostały z zasad wdrażania działania LEADER w ramach PROW 2014 - 2020 (art. 83 ust. 1 lit. d oraz ust. 2 lit. a).

Mając na uwadze zasady ustalania budżetu LSR i spodziewane wielkości poszczególnych LSR, stawka procentowa ustalona w powyższy sposób zawierać się będzie w przedziale 12-20. Wyższe stawki zastosowanie będą miały w przypadku LSR z niższymi budżetami, a niższe – z wyższymi.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

W przypadku *Wdrażania LSR* wsparcie udzielane jest w formie dotacji w postaci ryczału w zakresie:

1. podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne oraz rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych do wysokości 150 tys. zł,
2. rozwoju współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych do wysokości 350 tys. zł,
3. projektów grantowych do wysokości 500 tys. zł, przy czym wysokość pojedynczego grantu:
  - na sfinansowanie przygotowania jednej koncepcji inteligentnej wsi, indykatorywna kwota jednostkowa wynosi 4 tys. zł,
  - na przygotowanie operacji planowanej do realizacji w partnerstwie:
    - do 50 tys. zł w przypadku operacji planowanej do realizacji w partnerstwie z podmiotem z obszaru innej LSR z Polski,
    - do 150 tys. zł – w przypadku międzynarodowych operacji planowanej do realizacji w partnerstwie z podmiotem z obszaru innej LSR z innego kraju,
  - w pozostałych zakresach zadań objętych grantami – ustalana będzie na bazie projektu budżetu (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. b); maksymalna kwota zostanie określona w oparciu o dane historyczne.

W pozostałych przypadkach *Wdrażania LSR* (w tym na operacji własne) wsparcie będzie miało formę dotacji w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych do wysokości 500 tys. zł.

W przypadku *Wdrażania LSR* intensywność wsparcia będzie wynosiła:

- do 50% kosztów kwalifikowalnych na operacje obejmujące inwestycje produkcyjne,
- do 100% kosztów kwalifikowalnych inne operacje, w tym na operacje obejmujące inwestycje nieprodukcyjne (zgodnie z art. 73 ust. 4 lit. c (iv) rozporządzenia o Planach strategicznych WPR), - do 75% kosztów kwalifikowalnych w przypadku podmiotów publicznych, z czego pomoc finansowana z EFRROW wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych ze środków budżetu państwa.

Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 45% kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu oraz ze środków budżetu państwa w wysokości maksymalnie 20% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Oprócz pomocy finansowej wypłacanej przez agencję płatniczą (maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych), wydatkami publicznymi w rozumieniu art. 3 pkt 5 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR jest także wkład własny beneficjenta, będącego jednostką sektora finansów publicznych, w realizowaną operację, z tym, że ta część tego wkładu, która powoduje zaburzenie proporcji pomiędzy wkładem EFRROW, a wymaganym krajowym wkładem środków publicznych równej 55% do 45% - nie stanowi kwalifikowalnych wydatków publicznych, w rozumieniu art. 90 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

W przypadku Zarządzania LSR wsparcie udzielane będzie w formie dotacji w postaci finansowania według % stawek ryczałtowych – pomoc jako określony % wsparcia udzielonego w ramach *Wdrażania LSR* dla danej LSR.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Wsparcie kierowane do przedsiębiorców będzie pomocą w ramach wyłączenia blokowego, o którym mowa w art. 19a rozporządzenia 651/2014 (GBER).

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Na czym polega wartość dodana podejścia LEADER w odniesieniu do rozwoju obszarów wiejskich?

· Partnerstwo, aktywizacja i integracja społeczności lokalnej, usamodzielnienie i upodmiotowienie społeczności lokalnych,
· zintegrowanie i komplementarność względem siebie finansowanych projektów (oraz względem projektów finansowanych ze środków niedostępnych w ramach RLKS) zwiększenie efektywności (efekt kuli śnieżnej),
· maksymalne dopasowanie do lokalnych potrzeb dzięki oddolności.

We wdrożeniu interwencji LEADER wymaga się od LGD podejścia partnerskiego. Wdrażane interwencje ma się opierać przede wszystkim na partnerstwie w ramach LGD oraz partnerstwie LGD z innymi podmiotami zarówno z obszaru objętego LSR (np. władzami lokalnymi), jak i spoza obszaru. Dlatego już w projektowanych kryteriach wyboru nowych LSR zwraca się szczególną uwagę na podejście do działań realizowanych w partnerstwie: tych planowanych oraz tych wykonanych wcześniej (doświadczenie podmiotu przystępującego do konkursu w obszarze współpracy). Istotne jest sieciowanie, wymiana doświadczeń oraz propagowanie dobrych przykładów, które są dowodem na powodzenie w działaniu. Nie bez znaczenia jest edukacja i poszerzanie światopoglądu, w szczególności w zakresie innowacji, poszanowania dziedzictwa naturalnego i kulturowego, znaczeniu gospodarki zrównoważonej, zielonej lub biogospodarki.

W ramach oceny LGD jako instytucji istotna jest jej inkluzywność rozumianej jako gotowość na poszerzanie partnerstwa (przyjmowanie nowych członków do LGD), kadencyjność władz LGD oraz otwartość na szeroko pojętą współpracę.

W projektowanej interwencji bardzo ważna jest oddolność. Na początku zakłada istotne jest poznanie lokalnych problemów (diagnoza) nie tylko poprzez analizę dostępnych danych ale przede wszystkim współpracę z przedstawicielami społeczności, która wskazuje szczegółowo problemy wymagające szczególnej uwagi oraz aktywnie pomaga opracować optymalne rozwiązanie tych problemów. Ważne jest zachowanie równowagi między poszczególnymi grupami interesów oraz umiejętne wypracowanie kompromisu, bez dominacji, którejkolwiek ze stron. Nacisk na oddolne tworzenie LSR został położony już w warunkach przyznania i wypłaty pomocy na wsparcie przygotowawcze finansowane w ramach środków PROW 2014-2020. Podejście oddolne jest od LGD wymagane również na etapie wdrażania LSR a jego wyrazem ma stanowić plan komunikacji LGD ze społecznością lokalną, który musi zakładać aktywizację, budowanie powiązań, zacieśnianie relacji oraz stały kontakt ze społecznością.

Takie partnerskie i oddolne podejście prowadzi do integracji członków społeczności, aktywizacji do udziału w życiu społecznym, poczucia sprawczości, by następnie stopniowo sprzyjać dojrzałości obywatelskiej, podejmowaniu własnych inicjatyw, samostanowienia, a nawet kontroli społecznej nad działaniami władz. Ma to szczególne znaczenie na obszarach wiejskich, gdzie pomimo zauważalnych więzi społecznych (zazwyczaj towarzyskich), potrzeba aktywizacji do życia społecznego jest nadal

aktualna, tym bardziej, że historia samorządności w Polsce jest dość krótka a działania społeczne we współpracy nadal kojarzą się z przymusowymi pracami społecznymi z czasów PRL. Jest niezmiernie ważne aby inicjatywa lokalna wychodziła właśnie od społeczności a przez to była akceptowana jako własna decyzja wraz z jej wszystkimi konsekwencjami.

Z uwagi na to, że zagadnienia problemowe mają zazwyczaj podłoże wielowątkowe kluczem do ich rozwiązania jest przygotowanie działań obejmujących różne zagadnienia oraz sposoby działania, tym samym nieodzowne jest zintegrowane podejście do zarządzania lokalnym rozwojem oraz zapewnienie maksymalnie szerokiego wachlarza wsparcia. Takie możliwości daje szczególnie RLKS wdrażany w formule bezpośredniej, na której wdrożenie zdecydowało się większość województw w kraju (w pozostałych województwach zintegrowane podejście do rozwoju jest zapewniane w odmienny sposób np. poprzez wspieranie działań LGD poprzez RLKS pośredni). Zastosowanie metody LEADER pozwala na kompleksowe rozwiązywanie lokalnych problemów, bowiem daje unikalną możliwość realizacji przedsięwzięć / projektów o zróżnicowanym charakterze, które wzajemnie się uzupełniają i dopełniają. LEADER pozwala na koordynację wdrażania operacji realizowanych przez różnorodnych inwestorów, co pozwala na osiągnięcie większej efektywności niż w przypadku, gdyby te działania nie były powiązane, m.in. przez możliwość ogłaszania naborów wniosków o przyznanie pomocy obejmujących zakresem całe przedsięwzięcia LSR. Ważnym aspektem wyboru operacji, jest ich dobór pod względem **komplementarnego zaspokojenia lokalnych potrzeb oraz pod kątem zapotrzebowania na nie**. Dlatego oczekuje się od LGD, że z dość szerokiego katalogu obszarów tematycznych w jakich potencjalnie może zostać zaoferowane wsparcie beneficjentom, LGD po dokonaniu szczegółowej diagnozy obszaru i priorytetyzacji potrzeb, wskaże w LSR kilka (maksymalnie 3) obszary w jakich koncentrować się będzie wsparcie. Należy także podkreślić, że wszystkie projekty, także o charakterze infrastrukturalnym stanowiąc będą integralną, wynikającą z LSR, część szerszego przedsięwzięcia i będą mieć charakter komplementarny w stosunku do pozostałych projektów realizowanych w ramach danego przedsięwzięcia.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń można stwierdzić, iż niektóre rodzaje operacji są wdrażane **bardziej efektywnie** poprzez podejście LEADER niż przez pozostałe poddziałania w ramach PROW 20142020. Dobrym przykładem są operacje z zakresu podejmowania działalności gospodarczej (premie). W ramach poddziałania kwota wsparcia na operację (100 tys. zł), była niejednokrotnie obniżana przez LGD na podstawie lokalnych uwarunkowań, a mimo to powstało zdecydowanie więcej miejsc pracy niż w przypadku poddziałania 6.2. Oznacza to, że skoncentrowanie wsparcia dotyczącego wspierania przedsiębiorczości (co ma bezpośrednio przełożenie na tworzoną liczbę miejsc pracy) w ramach interwencji LEADER jest decyzją racjonalną, mającą na celu jak najlepsze wykorzystanie posiadanych zasobów finansowych. Tym samym zdecydowano o wspieraniu tego zakresu tematycznego tylko w interwencji LEADER. W ramach podejścia LEADER możliwe jest budowanie atmosfery przedsiębiorczości za pomocą wspierania kształtowania świadomości obywatelskiej, aktywizacji, szerokiej oferty dla obecnych i przyszłych przedsiębiorców. Tworzone są także narzędzia wpływające na rozwój przedsiębiorstw bezpośrednio albo na dynamikę rozwoju przedsiębiorczości pośrednio np. przez poprawę infrastruktury i kanałów sprzedażowych (także usług).

Podejście LEADER jest także odpowiednim instrumentem do wdrażania nowych rozwiązań aktualnie rodzących się problemów. Bardzo dużym wyzwaniem dla obszarów wiejskich jest depopulacja oraz starzenie się społeczności lokalnych. W związku ze zmianą struktury zapotrzebowania na usługi lokalne proponuje się w ramach Interwencji LEADER wdrożenie nowych rozwiązań takich jak wsparcie gospodarstw opiekuńczych (pilotaż). Mając na uwadze niedostateczną dostępność usług publicznych np. w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych, zdrowotnych itp. proponuje się wsparcie podmiotów gospodarczych oferujących takie usługi. Analogicznie podejście projektowane jest w odniesieniu do usług z dziedziny kultury tzn. niedostateczna dostępność usług kulturalnych może być niwelowana rozwijaniem usług niepublicznych w tym zakresie.

Należy opisać, w jaki sposób model realizacji zapewni spełnienie podstawowych wymogów i zasad związanych z podejściem LEADER

Cechy podejścia LEADER są fundamentami, na których oparta jest metodologia. Ich implementacja jest wymagana już na etapie przygotowania LSR oraz wyboru LSR.

Podstawą wdrażanego modelu jest budowa **partnerstwa**, na podstawie którego powstaje LGD. Wymaga się od partnerstwa jak największej otwartości na nowych członków (inkluzywności) lub zmian osób reprezentantów dotychczasowych członków (np. w wyniku przeprowadzonych wyborów władz samorządowych. Cenione są rozwiązania stosowane przez LGD obejmujące kadencyjność członków w organach stowarzyszenia. Ponadto skład partnerstwa powinien być reprezentatywny tj. obejmujący podmioty z jak największej ilości grup interesu zdiagnozowanych na obszarze (w tym sektora publicznego w postaci władz lokalnych, który odpowiada za politykę rozwoju a tym samym zapewnia spójność LSR z innymi strategiami rozwoju danego obszaru). Zakłada się, że każda z tych grup będzie adekwatnie reprezentowana w organach stowarzyszenia, w szczególności w radzie LGD oraz z żadną z grup interesu nie będzie kontrolowała procesu podejmowania decyzji (równowaga w prawach do głosowania). Oczekuje się, że podejście do zagadnienia oddolności będzie odzwierciedlone w planie komunikacji LGD ze społecznością lokalną.

Na etapie wdrażania przewidziano premiowanie operacji realizowanych w partnerstwie. Operacje w partnerstwie będą mogły być realizowane zarówno z partnerami z obszaru jednej LSR jak i spoza niego, przy czym w przypadku współpracy z podmiotami z obszaru objętego inną LSR model wdrażania przewiduje zmianę roli LGD z roli realizatora na rolę podmiotu wybierającego operacje/beneficjenta realizującego operację ze środków LSR. Nowe rozwiązanie pozwoli na włączenie do tego procesu większej liczby partnerów, które z kolei pozwoli budować większy potencjał zaangażowanych partnerów. Ważna jest też współpraca na wielu poziomach wdrażania LEADER tj. między LGD, podmiotami wdrażającymi oraz instytucjami zarządzającymi zapewniona przez kontakty robocze oraz cykliczne spotkania w ramach grupy tematycznej ds. LEADER (GTL), działając przy grupie roboczej ds. krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW). Powyższe rozwiązania okazały się bardzo efektywne w PROW 2014-2020/22 w związku z tym model wdrażania interwencji LEADER zakłada kontynuowanie ich w planie strategicznym. Wielopoziomowa współpraca z kolei w naturalny sposób przechodzi w sieciowanie, (wymiana doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk) oraz zapewnia coraz głębszą integrację podmiotów w ramach społeczności i poza nią.

Partnerstwo i współpraca ściśle związane jest z **oddolnością**. Wdrażany model zakłada, że LSR zostanie przygotowana w sposób partycypacyjny, angażujący partnerów lokalnych, reprezentujących różne grupy interesu. Bardzo ważna dla całego procesu przygotowania LSR jest przejrzystość prowadzonych uzgodnień/konsultacji oraz proces dochodzenia do kompromisu. Aktywność podmiotów zaangażowanych w przygotowanie LSR powinna trwać również dalej, tj. w trakcie wdrażania strategii. Na tym etapie partnerzy powinni realizować projekty, inwentaryzować i analizować osiągnięcia, wyciągać wnioski na przyszłość.

W modelu wdrażania interwencji LEADER oczekuje się aby LSR przewidywały rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów w sposób **zintegrowany**. Ma temu sprzyjać wszechstronna współpraca licznych podmiotów, reprezentujących wszelkie grupy interesów. Różnorodność źródeł finansowania umożliwi działanie w sposób wszechstronny, kompleksowy a tym samym efektywniejszy niż w przypadku korzystania z jednego funduszu. Dlatego prowadzone są intensywne starania o objęcie formułą RLKS (bezpośredniego) jak największej ilości województw przez zachęty w zasadach wyboru nowych LSR.

Innowacyjność w projektowanym modelu wdrażania ma duży poziom istotności. Widoczne jest to przede wszystkim w kryteriach wyboru LSR. Choć innowacyjność jest rozumiana bardzo różnorodnie (dopuszcza się definiowanie tego pojęcie przez LGD) jednak preferowane jest wdrażanie innowacji

poprzez implementowanie zupełnie nowych na obszarze objętym LSR produktów, usług, procesów, technologii, metod organizacji lub nowych sposobów wykorzystania dostępnych zasobów. Ze względu na różnorodny stopień rozwoju danego terytorium akcentowane jest definiowanie innowacyjności również jako udoskonalanie rozwiązań już istniejących (kontekst lokalny). Oczekuje się aby innowacyjność w LSR znalazła swój wyraz w celach lub przedsięwzięciach LSR oraz kryteriach wyboru operacji (premiowanie operacji innowacyjnych) a nawet w sposobie przygotowania LSR. Dodatkowym fakultatywnym instrumentem pozwalającym na wzmocnienie nacisku na innowacyjność jest wdrażanie koncepcji inteligentnej wsi, które ze swej natury są ukierunkowane na rozwiązania innowacyjne, często w zakresie technologii i cyfryzacji.

Kontekst lokalny w podejściu do innowacyjności wynika wprost z podejścia **terytorialnego** dla podejścia LEADER. Z projektowanym modelem wdrażania zakłada się, iż LSR będą wdrażane na stosunkowo niewielkim, jednolitym i społecznie spójnym terenie, posiadającym wspólne problemy i potrzeby, często połączonym wspólnymi tradycjami, kulturą i tożsamością. Podejście to zakłada równocześnie, że obszar ten będzie na tyle duży, by wytworzyła się odpowiednia masa krytyczna i zasoby do skutecznego prowadzenia polityki rozwoju. W związku z tym, mimo iż przepisy rozporządzenia CPR 1060/2021 nie wprowadzają ograniczenia obszarowego, przyjęto zasadę, iż strategia może obejmować obszar obejmujący od 30 tys. mieszkańców ze względu na formułę finansowania LGD (podział środków uwzględniający liczbę mieszkańców), które nie byłoby wystarczające na działalność mniejszego partnerstwa. Nie przypadkowo, system wdrożenia interwencji LEADER opiera się na samorządach województw, które najlepiej znają specyfikę danych obszarów, zatem są najodpowiedniejszym partnerem dla LGD w procesie wdrożenia LSR, w kontekście edukacji, sieciowania, realizacji projektów, ewaluacji, kontroli i nadzoru.

Czy planowane jest wsparcie z większej liczby funduszy UE niż jeden?

Tak Nie

Należy opisać, którego funduszu to dotyczy

Przewiduje się możliwość wyboru i realizacji LSR wielofunduszowych. Ostateczna lista zaangażowanych funduszy (oprócz EFRROW także EFRR i/lub ESF+) oraz zasięg terytorialny wielofunduszowości (w których województwach), zostaną ukształtowane w efekcie równolegle prowadzonych prac nad regionalnymi programami operacyjnymi współfinansowanymi ze środków EFRR i ESF+, opracowywanymi przez zarządy poszczególnych województw. Aktualnie większość województw deklaruje wdrażanie RLKS w formule bezpośredniej a pozostałe planują lub rozważają wspieranie LGD w dedykowanych im konkursach na poziomie regionalnym. Jest to zdecydowany postęp względem okresu programowania 2014-2020 gdzie wielofunduszowy RLKS jest wdrażany w 2 województwach.

Czy byłby zastosowany wariant funduszu głównego?

Tak Nie

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit g oraz ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

Interwencja ze względu na szeroki zakres wsparcia częściowo mieści się w ust. 2 lit g (w zakresie infrastruktury), w częściowo w ust. 11 (w zakresie skracania łańcuchów dostaw, wsparcia m.in. rolników w zakresie rozwoju przedsiębiorczości). Operacje realizowane w ramach interwencji przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich zarówno w sposób bezpośredni (np. poprawa sytuacji ekonomicznej beneficjenta) jak i pośredni (np. ogólnodostępna infrastruktura, do której dostęp wpływa na jakość życia).

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 77(1)(b) - Inicjatywy LEADER na podstawie art. 77 ust. 1 lit. b)	55,00%	20,00%	80,00%
PL - Polska	91(3)(c) - 77 - Operacje na podstawie art. 77 dofinansowywane ze środków przesuniętych do EFRROW zgodnie z art. 17 i 103	55,00%	20,00%	100,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
13_1_7 - Ludność wiejska (90 000 - 99 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_11 - Ludność wiejska (130 000 - 139 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_9 - Ludność wiejska (110 000 - 119 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_1 - Ludność wiejska (30 000 - 39 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_2 - Ludność wiejska (40 000 - 49 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_3 - Ludność wiejska (50 000 - 59 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_4 - Ludność wiejska (60 000 - 69 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_8 - Ludność wiejska (100 000 - 109 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie

13_1_5 - Ludność wiejska (70 000 - 79 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_6 - Ludność wiejska (80 000 - 89 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_10 - Ludność wiejska (120 000 - 129 999)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie
13_1_12 - Ludność wiejska (>140 000)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(b)- PL-55,00% 91(3)(c) - 77- PL55,00%	Średnia		R.37; R.42; R.38;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

13_1_7 - Ludność wiejska (90 000 - 99 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 90 000 - 99 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_11 - Ludność wiejska (130 000 - 139 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 130 000 - 139 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_9 - Ludność wiejska (110 000 - 119 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 110 000 - 119 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju

Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_1 - Ludność wiejska (30 000 - 39 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 30 0000 – 39 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_2 - Ludność wiejska (40 000 - 49 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 40 000 - 49 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_3 - Ludność wiejska (50 000 - 59 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 50 000 - 59 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_4 - Ludność wiejska (60 000 - 69 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 60 000 - 69 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_8 - Ludność wiejska (100 000 - 109 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 100 000 - 109 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_5 - Ludność wiejska (70 000 - 79 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 70 000 - 79 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_6 - Ludność wiejska (80 000 - 89 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 80 000 - 89 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_10 - Ludność wiejska (120 000 - 129 999)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały w przedziale 120 000 - 129 999 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13_1_12 - Ludność wiejska (>140 000)

Wartość unit amount odpowiada przeciętnej oczekiwanej sumie budżetu przeznaczanego na realizację LSR oraz budżetu na koszty bieżące i aktywizacji dla pojedynczej LGD realizującej LSR obejmującej obszar zamieszkały przez ponad 140 000 liczby ludności wiejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość jednostkowych kwot wsparcia oszacowana została na podstawie danych historycznych, doświadczeń z wdrażania analogicznych zakresów wsparcia w PROW 2014 – 2020, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
13_1_1 - Ludność wiejska (30 000 - 39 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR) O.31 (jednostka: Strategie)		43,00						43,00
13_1_10 - Ludność wiejska (120 000 - 129 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR) O.31 (jednostka: Strategie)		7,00						7,00
13_1_11 - Ludność wiejska (130 000 - 139 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR) O.31 (jednostka: Strategie)		5,00						5,00
13_1_12 - Ludność wiejska (>140 000) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR) O.31 (jednostka: Strategie)		5,00						5,00
13_1_2 - Ludność wiejska (40 000 - 49 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								

13_1_3 - Ludność wiejska (50 000 - 59 999) (Dotacja - Średnia)	O.31 (jednostka: Strategie)		46,00						46,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		43,00						43,00

13_1_4 - Ludność wiejska (60 000 - 69 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		47,00						47,00
13_1_5 - Ludność wiejska (70 000 - 79 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		33,00						33,00
13_1_6 - Ludność wiejska (80 000 - 89 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		23,00						23,00
13_1_7 - Ludność wiejska (90 000 - 99 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		16,00						16,00

13_1_8 - Ludność wiejska (100 000 - 109 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.31 (jednostka: Strategie)	8,00						8,00
13_1_9 - Ludność wiejska (110 000 - 119 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.31 (jednostka: Strategie)	7,00						7,00
OGÓŁEM	O.31 (jednostka: Strategie)							

	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	7 085 091,00	30 182 487,27	101 245 949,09	108 897 847,27	123 493 134,55	337 604 581,82	708 509 091,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	3 896 800,00	16 600 368,00	55 685 272,00	59 893 816,00	67 921 224,00	185 682 520,00	389 680 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)							
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)							

Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)							

I 13.2. - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 13.2.
Nazwa interwencji	Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych
Typ interwencji	COOP(77) - Współpraca
Wspólny wskaźnik produktu	O.28. Liczba wspieranych grup producentów oraz organizacji producentów
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.

SO2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację

SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

SO8 Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa

SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 7.	Pokonanie ograniczeń rozwojowych w produkcji małej skali – nowe technologie, modele organizacyjne.	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 3.	Rozwój współpracy, poprawa konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości	wymagana (++)	Częściowo

CS 3.P 4.	Wspieranie rozwoju zorganizowanych form handlu	wymagana (++)	Częściowo
CS 3.P 6.	Promowanie rozwiązań wspierających umowy na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym	pożądana (+)	Tak
CS 8.P 8.	Rozwój form współpracy na obszarach wiejskich w wymiarze produkcyjnym, usługowym, społecznym	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej,	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 6.	wytwarzanej w systemach jakości żywności Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Wsparcie jest kierowane wyłącznie do form zorganizowanych, tj. przedsiębiorstw zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, które następnie zostały uznane i uzyskały status grupy producentów rolnych albo organizacji producentów.

Powyższe dwa etapy, które potencjalny beneficjent przeszedł pozytywnie, aby móc złożyć wniosek o przyznanie pomocy, dają szansę, że będzie to podmiot trwały, o określonej strukturze i planach rozwoju, które przedstawia w swoim planie biznesowym.

Tak więc, wsparcie będzie kierowane do rolników, którzy podjęli trud zorganizowania się i podjęcia dalszych wspólnych działań, aby wzmacniać swoją pozycję na runku i stać się konkurencyjnym, także w relacjach z innymi podmiotami łańcucha żywnościowego.

Wsparcie jest naceLOWANE na realizację działań inwestycyjnych, które mają wspomóc budowę wspólnych struktur rolników i jednocześnie zachować ich trwałość, w kierunku wzmacniania ich pozycji rynkowej, zarówno na poziomie lokalnym jak i dalszym, a także móc wpływać na dalsze etapy łańcucha.

Celem interwencji jest zwiększanie działalności producentów rolnych we wspólnych strukturach, jakimi są organizacje producentów i grupy producentów rolnych oraz odpowiednio ich zrzeszenia i związki. Kryteria wyboru mogą w szczególności dotyczyć następujących zagadnień:

- podmiot posiada formę prawną spółdzielni;
- członkowie podmiotu prowadzą produkcję w unijnych lub krajowych systemach jakości; □ produkt lub grupa produktów lub sektor, dla których podmiot został uznany odnoszą się do sektora: wieprzowiny, wołowiny i cielęciny, baraniny i koziny, chmielu, lnu i konopi, buraków cukrowych, tytoniu;
- w skład podmiotu wchodzi co najmniej:

a) w przypadku grup producentów rolnych:

– 10 członków (dla GPR uznanych ze względu na produkt inny niż liście tytoniu suszone), – 30 członków (dla GPR uznanych ze względu na produkt liście tytoniu suszone) b) w przypadku organizacji producentów:

- 15 członków (dla OP z wyłączeniem sektora mleka i przetworów mlecznych i tytoniu),
- 25 członków (dla OP w sektorze mleka i przetworów mlecznych),
- 30 członków (dla OP w sektorze tytoniu), a za każdego kolejnego członka podmiotu

przyznaje się dodatkową punktację:

- co najmniej 50% produkcji każdego z producentów wchodzących w skład podmiotu, w zakresie produktu lub grupy produktów lub sektora, ze względu na który podmiot został uznany, zostało objęte dobrowolnym ubezpieczeniem (tj. innym niż ubezpieczenie obowiązkowe, o którym mowa w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. *o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich*), ważnym przez okres co najmniej 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- podmiot zatrudnia co najmniej dwie osoby na pełne etaty na podstawie umowy o pracę albo jeżeli podmiot zatrudnia na podstawie umowy o pracę co najmniej jedną osobę niepełnosprawną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*;

- podmiot zamierza realizować działania innowacyjne - innowacje produktowe, procesowe, technologiczne w ramach podejmowanych inwestycji, a koszty tych działań dotyczą minimum 30% wartości planowanego wsparcia;
- podmiot zamierza realizować działania środowiskowe, a koszty tych działań dotyczą minimum 30% wartości planowanego wsparcia.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu SO3 poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Kryteria kwalifikowalności:

Podmioty posiadające status: organizacji producentów albo grupy producentów rolnych, uzyskany od dnia 1 stycznia 2023 r.

Nie przewiduje się wsparcia w sektorach:

- drobiu,
- owoców i warzyw - pszczelarstwa

Wymogi dla organizacji producentów i grupy producentów rolnych, w szczególności:

- siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- obowiązek realizacji planu biznesowego,
- prowadzenie działalności jako przedsiębiorca prowadzący mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1),

W skład podmiotów ubiegających się o wsparcie mogą wchodzić również osoby wcześniej będące członkami grupy producentów rolnych/ wstępnie uznanej grupy producentów/ uznanej organizacji producentów uznanej ze względu na ten sam produkt lub grupę produktów, której przyznano i wypłacono pomoc w ramach:

- działania „Grupy producentów rolnych” objętego PROW 2004 - 2006,
- działania 142 „Grupy producentów rolnych” w ramach PROW 2007 - 2013,
- działania 9 „Tworzenia grup producentów i organizacji producentów” objętego PROW 2014 - 2020
- interwencji I 13.2 "Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych", oraz
- instrumentów wsparcia sektora owoców i warzyw w ramach I filara WPR, przy czym ich produkcja nie będzie stanowiła podstawy do wyliczenia kwoty przedmiotowej pomocy.

W skład wnioskodawcy i beneficjenta nie mogą wchodzić:

- 1) producenci, którzy byli członkami grupy producentów rolnych albo organizacji producentów, która otrzymała wyprzedzające finansowanie pomocy w ramach działania 9 PROW 2014-2020 lub interwencji I.13.2, które nie zostało rozliczone;
- 2) członkowie, którzy są członkami podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy w ramach interwencji I.13.4. - Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności albo którzy są członkami beneficjenta lub beneficjentami tej interwencji.

W skład wnioskodawcy nie mogą wchodzić producenci, którzy byli członkami grupy producentów rolnych albo organizacji producentów, która otrzymała wyprzedzające finansowanie pomocy w ramach działania 9 PROW 2014-2020, które nie zostało rozliczone zgodnie z umową o przyznanie wyprzedzającego finansowania pomocy.

Zobowiązania:

- obowiązek przeznaczenia min. 30 % uzyskanego wsparcia na środki trwałe - dotyczy organizacji producentów;
- realizowanie planu biznesowego w każdym roku działalności i przedkładania sprawozdań;
- utrzymania uznania przez minimum trzy lata od otrzymania ostatniej płatności;
- prowadzenie oddzielnego systemu rachunkowości dot. otrzymanego wsparcia;

wydatkowanie wsparcia uzyskanego w ramach tego mechanizmu nie później niż do końca trzeciego roku działalności beneficjenta, następującego po uzyskaniu ostatniej płatności

Niedotrzymanie wskazanych zobowiązań będzie skutkowało zwrotem części lub całości otrzymanego wsparcia.

Beneficjent

Podmiot posiadający status organizacji producentów albo grupy producentów rolnych, uzyskany od dnia 1 stycznia 2023 r.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

Płatność ryczałtowa ustalana będzie w oparciu o art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (iii). Pomoc w formie ryczałtu obejmuje 5 pierwszych lat funkcjonowania GPR/OP.

Wysokość wsparcia w kolejnych latach 5-letniego okresu pomocy wynosi: 10%-

I rok wsparcia;

9,5% - II wsparcia;

9 % - III rok wsparcia;

8,5 % - IV rok wsparcia; 8%

- V rok wsparcia.

Wysokość wsparcia oblicza się na podstawie wartości przychodów netto GPR/OP ze sprzedaży produktów lub grup produktów lub sektora ze względu na które GPR/OP została uznana (lub produktów wytworzonych z tych produktów), wytworzonych i sprzedanych do GPR/OP przez jej członków, w danym roku jej działalności, i nie więcej niż wskazane poniżej kwoty maksymalne.

Wsparcie będzie obliczane na podstawie wartości produkcji sprzedanej kupującym niebędącym: 1) członkami beneficjenta;

2) współmałżonkiem członka beneficjenta;

3) podmiotami powiązаныmi kapitałowo lub osobowo w sposób bezpośredni lub pośredni z członkiem beneficjenta lub jego współmałżonkiem.

Roczny maksymalny poziom wsparcia na beneficjenta, wynosi:

100 000 Euro/rok – w przypadku organizacji producentów;

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

60 000 Euro/rok – w przypadku grup producentów rolnych (lecz nie więcej niż 6 tys. euro w przeliczeniu na jednego członka GPR.

Wsparcie będzie obliczane na podstawie wartości produkcji sprzedanej kupującym niebędącym:

1) członkami beneficjenta;

2) współmałżonkiem członka beneficjenta;

3) podmiotami powiązаныmi kapitałowo lub osobowo w sposób bezpośredni lub pośredni z członkiem beneficjenta lub jego współmałżonkiem albo osobami upoważnionymi do reprezentacji beneficjenta.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe

pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
13_2_1 - Grupy producentów rolnych	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie
13_2_2 - Organizacje producentów rolnych	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

13_2_1 - Grupy producentów rolnych

Kwota jednostkowa została ustalona w oparciu o przewidywany przeciętny poziom wsparcia dla grup producentów w całym okresie programowania. Ustalając kwotę jednostkową wzięto pod uwagę doświadczenia dotyczące wdrażania analogicznego instrumentu wsparcia w ramach PROW 2014-2020.

13_2_2 - Organizacje producentów rolnych

Kwota jednostkowa została ustalona w oparciu o przewidywany przeciętny poziom wsparcia dla organizacji producentów w całym okresie programowania. Ustalając kwotę jednostkową wzięto pod uwagę doświadczenia dotyczące wdrażania analogicznego instrumentu wsparcia w ramach PROW 2014-2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR) Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

722

PL

I 13.3. - Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 13.3.
Nazwa interwencji	Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności
Typ interwencji	COOP(77) - Współpraca
Wspólny wskaźnik produktu	O.32. Liczba operacji lub jednostek objętych wsparciem z tytułu innego rodzaju współpracy (oprócz europejskiego partnerstwa innowacyjnego zgłaszanego w O.1)
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczone pogrubioną czcionką.
SO1	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalenie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 1. P5.	Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego	krytyczna (+++)	Tak
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości	krytyczna (+++)	Częściowo

CS 3.P 4.	Wspieranie rozwoju zorganizowanych form handlu	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 5.	Podnoszenie świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 6.	Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W celu zwiększenia rozpoznawalności wysokojakościowych produktów, wytwarzanych w ramach systemów jakości na rynku oraz poinformowania potencjalnych konsumentów o ich ponadstandardowych zaletach, konieczne jest poniesienie nakładów finansowych na przeprowadzenie działań informacyjnych, marketingowych i promocyjnych dotyczących tych produktów. Tego rodzaju działania sprzyjają rozpoznawalności produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności na rynku, a tym samym przekładają się na zwiększony popyt na te produkty, co z kolei zachęca innych producentów do jej rozpoczęcia. Jednocześnie, działania o charakterze informacyjnym, marketingowym i promocyjnym dotyczące produktów, wytwarzanych w ramach systemów jakości przekładają się na poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców wsi i mają wpływ na profil prowadzonej produkcji, przez co mogą one wpływać na poziom dochodowości gospodarstw rolnych, które podejmą się prowadzenia produkcji żywności wysokiej jakości w swoim gospodarstwie.

Interwencja pozwoli im na dotarcie do szerokiego grona potencjalnych konsumentów, którzy będą lepiej poinformowani o właściwościach produktów wytwarzanych w ramach danych systemach jakości żywności dzięki czemu będą poszukiwać tego rodzaju produktów na rynku i będą skłonni zapłacić więcej za produkty, posiadające ponadstandardowe cechy.

Działania promocyjne, informacyjne i marketingowe muszą dotyczyć systemu jakości żywności lub produktów wytworzonych w systemach, w tym symboli, oznaczeń, skrótów oznaczających uczestnictwo w systemach jakości żywności. Tego rodzaju działania są zaprojektowane w szczególności w taki sposób, aby zachęcić konsumentów do zakupu produktów objętych systemem jakości żywności oraz koncentrują się na szczególnych cechach lub korzyściach danych produktów, w szczególności na ich jakości, szczególnych metodach produkcji, wysokich normach w zakresie dobrostanu zwierząt i poszanowania środowiska, związanych z danym systemem jakości.

1) Kryteria wyboru operacji: Operacja informacyjno–promocyjno–marketingowa dotyczy produktów wytwarzanych w ramach:

- systemu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str.1), lub

- systemu Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 343 z 14.12.2012, str. 1, z późn.zm.),

2) Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy składa się wyłącznie z producentów produktów rolnych lub środków spożywczych, wytwarzanych w ramach systemów jakości.

3) Liczebność podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, z tym preferencje będą przyznawane podmiotom o większej liczbie członków.

4) Preferowane będą operacje realizowane wspólnie przez więcej niż jeden podmiot działający w ramach jednego systemu jakości, których planowana operacja ma dotyczyć produktów wytworzonych w ramach tego systemu.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Kryteria dostępu:

Pomoc jest przyznawana beneficjentowi, który:

- nie korzystał z analogicznego zakresu wsparcia realizowanego w ramach poprzednich okresów Programowania, tj. ze środków działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” PROW 2007–2013 oraz poddziałania 3.2 „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym” PROW 2014–2020,
- korzystał z analogicznego zakresu wsparcia realizowanego w ramach poprzednich okresów Programowania (tj. została z nimi zawarta umowa o przyznaniu pomocy), ale planuje rozpoczęcie realizacji nowego (nierealizowanego dotychczas) działania informacyjno-promocyjnomarketingowego, □ w zakresie realizowanej operacji nie otrzymuje pomocy udzielanej na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1144/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych wdrażanych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008 (Dz. Urz. UE L 317 z 04.11.2014, str. 56),
- nie otrzymuje dofinansowania na działania promocyjne i informacyjne w rolnictwie ekologicznym, o których mowa w przepisach o rolnictwie ekologicznym, na zadania objęte realizowaną operacją,
- w przypadku podmiotu zorganizowanego w formie organizacji producentów lub zrzeszenia producentów owoców i warzyw, uznanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347, z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.),
- który nie ubiega się i który nie otrzymuje pomocy udzielanej na działania informacyjne, promocyjne i marketingowe ze środków interwencji I 7.3 „Interwencja w sektorze owoców i warzyw – Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw”, realizując operację dotyczącą owoców lub warzyw, poniósł koszty kwalifikowalne, które nie będą finansowane ze środków funduszu operacyjnego, o którym mowa w art. 32 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013,
- w swoim składzie nie posiada członków będących członkami innej grupy producentów ubiegającej się o przyznanie pomocy ze środków przedmiotowej interwencji, której złożony wniosek o przyznanie pomocy dotyczy co najmniej jednego tego samego produktu rolnego lub środka spożywczego, wytwarzanego w ramach systemów jakości.

W przypadku beneficjentów realizujących operacje w ramach:

- a) poddziałania 3.2 „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym” PROW 2014–2020, lub
- b) interwencji 13.3 „Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności” - wnioski o przyznanie pomocy w ramach interwencji 13.3 mogą być składane dopiero po zakończeniu realizacji operacji informacyjno-promocyjnej, określonej w umowie o przyznaniu pomocy odpowiednio - w ramach poddziałania 3.2, lub w ramach interwencji 13.3. Nie przyznaje się wsparcia na realizację działań informacyjnych, promocyjnych i marketingowych dotyczących komercyjnych znaków towarowych lub marek handlowych produktów. Poza sytuacjami, w których prezentacja komercyjnych znaków towarowych lub marek handlowych ma drugorzędne znaczenie względem głównego przekazu informacyjno-promocyjno-marketingowego dotyczącego produktu wytwarzanego w ramach systemu jakości żywności, którego dotyczy dana operacja. Szczegółowe wymagania dotyczące prezentacji ww. znaków zostaną określone w wytycznych dotyczących przedmiotowego zakresu wsparcia.

Planowane do realizacji operacje muszą być tworzone w oparciu o zintegrowaną kampanię informacyjnopromocyjno-marketingową.

W ramach realizacji interwencji jednemu beneficjentowi pomoc może zostać przyznana nie więcej niż dwa razy. W przypadku dwukrotnego korzystania ze wsparcia przez tego samego beneficjenta, realizowane

operacje muszą dotyczyć nowych (nierealizowanych dotychczas) działań informacyjno-promocyjnomarketingowych.

Dodatkowo, w ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy jeden wnioskodawca może złożyć jeden wniosek o przyznanie pomocy.

Do zakresu kosztów kwalifikowalnych zalicza się m.in. następujące koszty:

- reklamy w mediach, w szczególności w internecie, telewizji, radiu lub prasie,
- promocji w punktach sprzedaży,
- przygotowania stoisk,
- przygotowania materiałów reklamowych,
- udziału w pokazach, wystawach lub targach,
- organizacji szkoleń lub konferencji,
- przygotowania, administrowania stroną internetową, profesjonalnego prowadzenia profilu beneficjenta w mediach społecznościowych do celów związanych z realizacją operacji, lub innej profesjonalnie prowadzonej działalności internetowej dotyczącej realizowanej operacji, najmu powierzchni reklamowej, □ publikacji, broszur, ulotek, plakatów, zaproszeń lub innych materiałów reklamowy

Szczegółowy zakres kosztów kwalifikowalnych zostanie określony w wytycznych dotyczących przedmiotowego zakresu wsparcia.

Beneficjent

Beneficjentem interwencji jest grupa producentów o dowolnej formie organizacyjno-prawnej, która składa się co najmniej z dwóch członków, którzy wytwarzają na terytorium RP produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości I. Unijne systemy jakości:

- Chronione Nazwy Pochodzenia, Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 343 z 14.12.2012, str. 1, z późn.zm.)*, lub
- rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str.1), lub
- chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytule II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347, z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.)*, lub □ oznaczenia geograficzne napojów spirytusowych, w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/787 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych, a także uchylające rozporządzenie (WE) nr 110/2008 (Dz. Urz. UE L 130 z 17.05.2019, str.1)*.

II. Krajowe systemy jakości**

integrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.) ***, lub

- „Jakość Tradycja” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 czerwca 2007 r.***, lub
- „Quality Meat Program (QMP)” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 października 2008 r.***, lub
- QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2011 r.***, lub
- QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r.***, lub
- QAFP „Wędliny” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2012 r.***.

*w odniesieniu do win i napojów spirytusowych operacje informacyjno-promocyjno-marketingowe muszą być zgodne z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.) i skupiać się na informowaniu o systemie jakości i metodach produkcji wynikających z danego systemu jakości,

**systemy jakości żywności, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwanego dalej: rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r.

***systemy jakości żywności uznane na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za krajowe systemy jakości żywności i notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 241 z 17.9.2015, str. 1), zwana dalej: Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r.

Przez grupę producentów należy rozumieć podmiot o dowolnej formie organizacyjno-prawnej, w tym np.:

- spółdzielnię w rozumieniu przepisów prawa spółdzielczego – która wytwarza lub której członkowie wytwarzają produkty w ramach systemu jakości żywności,
- grupę producentów rolnych, organizację producentów, organizację międzybranżową, organizację branżową, konsorcjum, stowarzyszenie, kółko rolnicze, rolnicze zrzeszenie branżowe, izbę gospodarczą których członkami są w przynajmniej 60 % producenci posiadający certyfikat lub świadectwo jakości, potwierdzające wytwarzanie produktów w danym systemie jakości żywności,
- grupę wpisaną do wykazu grup, o którym mowa w ustawie o rejestracji i ochronie nazw oraz oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych, oznaczeń geograficznych win, napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych*,
- podmioty posiadające ważną decyzję ministra rolnictwa i rozwoju wsi o uznaniu systemu jakości żywności za krajowy, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. – w odniesieniu do danego krajowego systemu jakości żywności i notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r.

*projekt ustawy podlega procedurze legislacyjnej.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Pomoc ma formę dotacji w postaci refundacji do 70 % kosztów kwalifikowalnych, poniesionych bezpośrednio na przeprowadzenie operacji o charakterze informacyjnym, marketingowym i promocyjnym

Dodatkowe wyjaśnienie

Analogicznie jak ma to miejsce w odniesieniu do poddziałania 3.2 „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym” PROW 2014–2020, przyjęto wysokość kosztów kwalifikowalnych podlegających refundacji, która tak samo jak obecnie, będzie wynosiła 561 780 euro.

Biorąc pod uwagę intensywność pomocy, która analogicznie do poprzednich okresów Programowania będzie wynosiła do 70% kosztów kwalifikowalnych, planowana wysokość kwoty jednostkowej, wynosić będzie 393 258 euro na jedną operację.

Powyższa kwota będzie możliwą do uzyskania wysokością wsparcia jaką jeden beneficjent będzie mógł otrzymać na realizację jednej operacji o charakterze promocyjnym, informacyjnym i marketingowym. W trakcie realizacji interwencji jednemu beneficjentowi pomoc będzie mogła zostać przyznana nie więcej niż dwa razy, na nowe (nierealizowanych dotychczas) działania informacyjno-promocyjno-marketingowe.

Jedna operacja będzie mogła być realizowana nie dłużej niż 2 lata. Zasady takie obowiązywały również w poprzednich okresach Programowania.

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z przepisami art. 20 i 24 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
13_3 - Promocja systemów jakości	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia			Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

13_3 - Promocja systemów jakości

Planowana kwota jednostkowa została oszacowana na podstawie doświadczeń z realizacji dotychczasowych okresów programowania, w tym w szczególności PROW 2014–2020.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

730

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
13_3 - Promocja systemów jakości (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		393 258,06	393 258,06	393 258,06	393 258,06	393 258,06	393 258,06	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.32 (jednostka:)		16,00	16,00	16,00	16,00	15,00	15,00	94,00
OGÓLEM	O.32 (jednostka: liczba operacji promocyjnych)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		6 292 132,00	6 292 132,00	6 292 132,00	6 292 132,00	5 898 872,50	5 898 872,50	36 966 273,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		3 460 672,60	3 460 672,60	3 460 672,60	3 460 672,60	3 244 379,80	3 244 379,80	20 331 450,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

731

PL

I 13.4. - Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 13.4.
Nazwa interwencji	Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności
Typ interwencji	COOP(77) - Współpraca
Wspólny wskaźnik produktu	O.29. Liczba beneficjentów otrzymujących wsparcie na rzecz uczestnictwa w oficjalnych systemach jakości
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 2.P 5.	Rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produkcji ekologicznej	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 3.	Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt	krytyczna (+++)	Tak

CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 5.	Podnoszenie świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 6.	Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

W celu usprawnienia łańcucha wartości i zapewnienia rolnikom silnej pozycji na rynku, realizowane będzie wsparcie udzielane na wzmocnienie współpracy w ramach krajowych i unijnych systemów jakości żywności, w tym w ramach unijnego systemu rolnictwa ekologicznego oraz systemu Chronionych Oznaczeń Geograficznych, Chronionych Nazw Pochodzenia i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności. Produkty wytwarzane w ramach systemów jakości żywności mogą dotyczyć zarówno produktów rolnych, o których mowa w załączniku nr I do Traktatu o funkcjonowaniu UE, jak i środków spożywczych. Wsparcie sprzyjać będzie koncentracji podaży produkcji wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności na rynku. Wsparcie będzie sprzyjało realizacji Europejskiego Zielonego Ładu, w tym Strategii od Pola do Stołu oraz Strategii na rzecz Bioróżnorodności, w której jednym z celów jest „osiągnięcie co najmniej 25% gruntów rolnych UE w systemie rolnictwa ekologicznego oraz znaczny wzrost akwakultury ekologicznej” do 2030 r.

W celu uniknięcia ryzyka podwójnego finansowania z różnych mechanizmów wsparcia PROW 2014–2020 oraz WPR 2023–2027, zarówno w odniesieniu do beneficjentów, jak i ich członków, opis interwencji reguluje linię demarkacyjną pomiędzy poszczególnymi mechanizmami wsparcia (pkt 6, 7, 8, 10). W zakresie komplementarności pomiędzy poszczególnymi mechanizmami wsparcia w obu filarach, należy wyjaśnić iż współpraca producentów w ramach systemów jakości żywności, nie jest tożsama ze współpracą realizowaną w ramach grupy producentów rolnych. Grupy producentów rolnych muszą posiadać formę prawną i prowadzić działalność gospodarczą. Podczas, gdy podmioty współpracujące w systemach jakości żywności, mogą działać w oparciu o wybraną formę organizacyjno–prawną. Status grupy producentów rolnych jest nadawany na podstawie oficjalnego uznania przez uprawniony podmiot, po spełnieniu wymagań określonych w przepisach krajowych. W przypadku współpracy podmiotów uczestniczących w systemach jakości żywności nie ma takiego obowiązku. Grupy producentów rolnych mogą organizować się wyłącznie w ramach produktów rolnych, w przypadku współpracy podmiotów uczestniczących w systemach jakości żywności są to również środki spożywcze. Grupy producentów rolnych nie mogą organizować się w ramach krajowych systemów jakości żywności.

Celem interwencji jest wzmocnienie i rozwój współpracy w ramach systemów jakości żywności oraz rozwój produkcji i zapewnienie dostępności produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności na rynku, poprzez m.in.:

- 1)zwiększenie wielkości produkcji produktów wytwarzanych w ramach danego systemu jakości żywności,
lub
- 2)zwiększenie wielkości sprzedaży produktów wytwarzanych w ramach danego systemu jakości żywności
- oraz co najmniej jedno z poniższych:
- 3)dostosowanie produkcji prowadzonej w ramach danego systemu jakości żywności do zmian wynikających ze zmian klimatycznych, dobrostanu zwierząt, zmian rynkowych, lub
- 4)uwzględnienie w produkcji prowadzonej w ramach systemu jakości żywności warunków zrównoważonego rozwoju, lub
- 5)rozwój wspólnych form marketingu i wspólnej identyfikacji produktu, lub
- 6)rozszerzenie rynku zbytu poprzez nowe kanały dystrybucji, lub
- 7)wejście w dalsze fazy łańcucha wartości poprzez realizowanie działalności przetwórczej.

Wsparcie przyznawane jest na okres 4 lat i obejmuje dwa obszary:

A) zarządzanie współpracą – ryczałt dotyczący zarządzania wspólnymi działaniami w danym systemie jakości żywności.

B) refundacja kosztów kwalifikowalnych wynikających z planu rozwoju współpracy w danym systemie jakości żywności, polegających na:

1) badaniach, analizach i ekspertyzach dotyczących:

- zrównoważonego rozwoju produkcji, w tym ustaleń dotyczących kontroli zgodności i zapewnienia odpowiedniego ich upublicznienia, np. w systemie informacyjnym zapewnionym przez KE,
- wyników gospodarczych funkcjonowania w danym systemie jakości żywności, profilu odżywczego i profilu organoleptycznego produktu objętego danym systemem jakości żywności,
- zmian w dokumentacji dotyczącej dostosowania specyfikacji produktu wytwarzanego w ramach systemu jakości żywności oraz opracowywania dokumentacji projektowej obejmującej działania i inicjatywy prośrodowiskowe (np. zastąpienie opakowań, nowatorskie rozwiązania),
- rynków i opinii (badania marketingowe);

2) badaniach i analizach laboratoryjnych próbek produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności, których posiadanie jest wymagane w danym systemie jakości, lub niezbędne dla zapewnienia pożądanego jakości produktu przez członków grupy producentów;

3) doradztwie, szkoleniach, konsultacjach dotyczących danego produktu wytwarzanego w ramach danego systemu jakości żywności lub metody produkcji;

4) uzyskaniu i utrzymaniu ochrony wspólnego znaku towarowego;

5) pozyskiwaniu licencji i ponoszeniu kosztów opłat związanych z programami wspierającymi wiedzę i umiejętności, zarządzanie, dostęp do informacji - wyłącznie w zakresie dotyczącym danego systemu jakości żywności (portale specjalistyczne, programy do zarządzania, programy wspierające rolnictwo precyzyjne itp.).

Dobór kosztów kwalifikowalnych planowanych do poniesienia w ramach operacji będzie zależał od celu, określonego w planie rozwoju współpracy w danym systemie jakości.

Kryteria wyboru:

1) Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest zorganizowany ze względu na produkt wytwarzany w ramach:

- systemu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str.1), lub

- systemu Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 343 z 14.12.2012, str. 1, z późn.zm.).

2) Liczebność podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, z tym że preferencje będą przyznawane podmiotom o większej liczbie członków.

3) W składzie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy znajdują się rolnicy, w rozumieniu art. 3 pkt. 1 rozporządzenia PEiR (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r., którzy jednocześnie przetwarzają w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. m rozporządzenia (WE) nr 852/2004 PEiR z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. U. L. 139 z 30.4.2004, str. 1, ze zm.), lub którzy w przypadku systemu rolnictwa ekologicznego są podmiotami przygotowującymi w rozumieniu art. 3 pkt 44 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848,

- produkty wytwarzane w ramach unijnych i krajowych systemów jakości żywności.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Kryteria dostępu:

Pomoc jest przyznawana formie współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności:

1) której siedziba znajduje się na terytorium RP;

2) która składa się z co najmniej 5 członków (w tym co najmniej 4 musi być rolnikami), którzy wytwarzają na terytorium RP produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości, o których mowa poniżej;

3) której minimalna wartość sprzedaży produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności w roku bazowym, nie jest niższa niż 40 000 zł;

4) która realizuje plan rozwoju współpracy w danym systemie jakości;

5) która w przypadku przedsiębiorstw, lub w przypadku którego członkami są przedsiębiorcy – prowadzi działalność jako: mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1);

6) która w przypadku form współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności działających w ramach grupy producentów rolnych w systemie rolnictwa ekologicznego, lub w systemie Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności:

a) nie jest beneficjentem, lub której członkowie nie są członkami beneficjenta mechanizmów wsparcia: 9 „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów” PROW 2014–2020 lub I. 13.2 „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych” WPR 2023-2027 oraz

b)nie wnioskują lub której członkowie nie wnioskują o otrzymanie wsparcia w ramach I. 13. 2 „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych” WPR 2023-2027”.

W skład podmiotów ubiegających się o wsparcie mogą wchodzić członkowie będący wcześniej członkami grupy producentów rolnych, której przyznano i wypłacono pomoc w ramach działań:

- 142 „Grupy producentów rolnych” PROW 2007-2014 oraz

- 9 „Tworzenia grup producentów i organizacji producentów” PROW 2014 – 2020;

7)która nie otrzymuje oraz której członkowie nie otrzymują wsparcia na pokrycie kosztów bieżących w ramach działania „Współpraca” PROW 2014–2020 oraz która nie ubiega się, nie otrzymuje oraz której członkowie nie ubiegają się i nie otrzymują wsparcia na pokrycie tych kosztów w ramach interwencji I. 13.5 „Współpraca grup operacyjnych EPI” WPR 2023–2027.

W skład podmiotów ubiegających się o wsparcie mogą wchodzić członkowie będący wcześniej członkami grup operacyjnych, którym przyznano i wypłacono pomoc w ramach działania „Współpraca” objętego PROW 2014 – 2020; 8)w przypadku rybactwa i akwakultury – która nie otrzymywała oraz której członkowie nie otrzymywali wsparcia dla grup producentów w ramach PO RYBY 2014-2020 oraz która nie ubiegała się i nie otrzymuje oraz której członkowie nie ubiegają się i nie otrzymują wsparcia w dla grup producentów ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury;

9) której członkowie nie są powiązani osobowo, ani kapitałowo w sposób bezpośredni lub pośredni z członkiem beneficjenta lub jego współmałżonkiem oraz z członkami innych grup producentów, które ubiegają się o pomoc lub które otrzymują wsparcie w ramach I. 13.4;

10) która nie ubiega się i nie otrzymuje wsparcia w ramach interwencji 10.7.1 „Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem”, z tytułu kosztów związanych z wchodzeniem w dalsze etapy łańcucha wartości.

W trakcie realizacji PS WPR 2023–2027, beneficjent będzie mógł skorzystać ze wsparcia tylko raz.

Zobowiązania:

- 1) obowiązek zwiększenia w okresie 4 lat objęcia wsparciem formy współpracy producentów w stosunku do roku bazowego wielkości produkcji produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności, lub wielkości sprzedaży produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności, wprowadzanych na rynek,
- 2) realizowanie planu rozwoju współpracy w danym systemie jakości w każdym roku działalności i przedkładania sprawozdań,
- 3) utrzymanie działalności współpracy przez minimum trzy lata od otrzymania ostatniej płatności,
- 4) prowadzenie oddzielnego systemu rachunkowości dot. otrzymanego wsparcia.

Beneficjent 1. Podmioty posiadające osobowość

prawną, w tym:

- a) spółdzielnia w rozumieniu przepisów prawa spółdzielczego – która wytwarza lub której członkowie wytwarzają produkty w ramach systemu jakości żywności,
- b) grupa producentów rolnych, organizacja producentów, stowarzyszenie - których członkami są w przynajmniej 60 % producenci posiadający certyfikat lub świadectwo jakości, potwierdzające wytwarzanie produktów w danym systemie jakości żywności,
- c) grupa wpisana do wykazu grup, o którym mowa w ustawie o rejestracji i ochronie nazw oraz oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych, oznaczeń geograficznych win, napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (projekt ustawy w trakcie procesu legislacyjnego),
- d) grupa podmiotów, o których mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia PEiR (UE) 2018/848.

2. Podmioty nieposiadające osobowości prawnej, w tym:

- a) działające na podstawie umowy konsorcjum, których członkami są w przynajmniej 60 % producenci posiadający certyfikat lub świadectwo jakości, potwierdzające wytwarzanie produktów w danym systemie jakości żywności,
- b) grupa wpisana do wykazu grup, o którym mowa w ustawie o rejestracji i ochronie nazw oraz oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych, oznaczeń geograficznych win, napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (projekt ustawy w trakcie procesu legislacyjnego).

Członkami ww. podmiotów mogą być:

- rolnicy, w rozumieniu art. 3 pkt. 1 rozporządzenia o planach strategicznych – będący producentami produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności oraz
- przetwórcy – wytwarzający certyfikowane produkty, w pierwszej kolejności, w oparciu o surowiec wyprodukowanych przez innego członka grupy będącego rolnikiem, lub w oparciu o surowiec wytwarzany w ramach własnego gospodarstwa.

W odniesieniu do systemu rolnictwa ekologicznego za przetwórcę uważa się podmiot, który prowadzi działalność z zakresu przygotowania zgodnie z definicją przygotowania, o której mowa w art. 3 pkt 44 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str.1).

W przypadku gdy członkami ww. podmiotów są przedsiębiorstwa, muszą one prowadzić działalność jako: mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo. I. Unijne systemy jakości:

- 1) Chronione Nazwy Pochodzenia, Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr

1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 343 z 14.12.2012, str. 1, z późn.zm.),lub

2) Rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr

2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str.1), lub

3) chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytule II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr

1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347, z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.)*, lub

4) oznaczenia geograficzne napojów spirytusowych, w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/787 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych, a także uchylające rozporządzenie (WE) nr 110/2008 (Dz. Urz. UE L 130 z 17.05.2019, str.1)*. II. Krajowe systemy jakości*:

1) integrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.) **, lub

2) „Jakość Tradycja” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 czerwca 2007 r.**, lub

3) „Quality Meat Program (QMP)” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 października 2008 r **, lub

4) QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2011 r**, lub

5) QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r .**, lub

6) QAFP „Wędliny” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2012 r **.

* systemy jakości żywności, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwanego dalej: rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r.

**systemy jakości żywności uznane na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za krajowe systemy jakości żywności i notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 241 z 17.9.2015, str. 1).

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Obszar A został oszacowany na podstawie Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a ppkt i). Wysokość ww. wynagrodzenia jest comiesięcznie aktualizowane, w związku z czym, wysokość płatności w odniesieniu do obszaru A będzie w tym zakresie aktualizowana. Z tego względu indykatorywna kwota jednostkowa w zakresie obszaru A, która wynosi 120 000 zł rocznie, będzie aktualizowana w przypadku zmian w kosztach uwzględnianych przy jej szacowaniu, w tym związanych ze zmian ww. Komunikatu Prezesa GUS .

W odniesieniu do obszaru B – refundacja kosztów kwalifikowalnych do kwoty 200 000 zł w okresie 4 lat objęcia wsparciem. Powyższy limit wynika przede wszystkim z kosztów badań, analiz i ekspertyz ponoszonych przez beneficjenta. Zakres ww. kosztów może być bardzo zróżnicowany i zależy od wielu czynników, wynikających z określonego systemem jakości żywności (każdy system stawia inne wymagania). Dodatkowo, limit ten wynika z kosztów uzyskania i utrzymania ochrony wspólnego znaku towarowego, wynikającego z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2001 r. w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych (Dz. U. z 2001 r. poz. 90 oraz z 2016 r. poz. 1623).

Wybór kosztów i ich zakresu planowanych do objęcia wsparciem będzie wynikał z indywidualnych potrzeb związanych ze współpracą, tj. z celów planowanych do realizacji w okresie objętym wsparciem oraz zadań określonych w planie rozwoju współpracy. Istotnym czynnikiem jest liczebności członków, która przekłada się na koszty np. badań i analiz laboratoryjnych, próbek produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Poziom wsparcia:

- obszar A – ryczałt – 100%;
- obszar B – refundacja do 70% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość refundacji nie może przekroczyć kwoty 200 000 zł w okresie 4 lat objęcia wsparciem.

Pomoc ma formę dotacji wypłacanej w rocznych ratach w okresie 4 lat od dnia przyznania pomocy. Maksymalna kwota pomocy dla beneficjenta w okresie 4 lat nie może przekroczyć kwoty 680 000 zł.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Interwencja wykracza poza art. 42 TFUE częściowo.

ABER

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2 załącznika 2 WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
13_4 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

13_4 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności

Planowana kwota jednostkowa została oszacowana jako średnia wartość, którą beneficjent może otrzymać łącznie w okresie 4 lat objęcia wsparciem. Powyższą kwotę oszacowano na poziomie 640 000 zł na beneficjenta.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

740

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029	
13_4 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			143 834,00	143 834,00	143 834,00	143 834,00	143 834,00	146,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)									
	O.29 (jednostka: Beneficjenci)			73,00	73,00					
OGÓLEM	O.29 (jednostka: Beneficjenci)								20 999 818,00	
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			2 624 977,00	5 249 955,00	5 249 955,00	5 249 955,00	2 624 976,00		
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			1 443 737,35	2 887 475,25	2 887 475,25	2 887 475,25	1 443 736,90		11 549 900,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)									
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)										
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)										

PL

741

PL

I 13.5. - Współpraca Grup Operacyjnych EPI

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 13.5.
Nazwa interwencji	Współpraca Grup Operacyjnych EPI
Typ interwencji	COOP(77) - Współpraca
Wspólny wskaźnik produktu	O.1. Liczba projektów grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI)
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO8	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe
XCO	Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalenie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 10.P 3.	Zacieśnienie współpracy pomiędzy partnerami AKIS	Wymagana (++)	Częściowo

CS 10.P 6.	Podniesienie innowacyjności sektora poprzez tworzenie i wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 7.	Pokonanie ograniczeń rozwojowych w produkcji małej skali – nowe technologie, modele organizacyjne.	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P2	Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 4. P6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 5. P1.	Ochrona zasobów i poprawa jakości gleby	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 5.P 6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, gleby, powietrza	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 6. P9.	Rozwój i upowszechnianie zasobów wiedzy i informacji o środowisku	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P4.	Dostęp młodych rolników do wiedzy	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 8.P 8.	Rozwój form współpracy na obszarach wiejskich w wymiarze produkcyjnym, usługowym, społecznym	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 1.	Wspieranie redukcji stosowania antybiotyków w produkcji zwierząt gospodarskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 6.	Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.1 Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami

R.2 Liczba doradców otrzymujących wsparcie w celu włączenia ich do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS)

R.28 Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestniczących w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) objętych wsparciem w ramach WPR związanego z efektywnością środowiskową lub klimatyczną

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Celem interwencji jest tworzenie grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (GO EPI) oraz opracowanie i wdrożenie innowacyjnych projektów tych grup, z uwzględnieniem potrzeb rolników, łączące partnerów dysponujących wiedzą z wzajemnie uzupełniających się dziedzin oraz oparte na interaktywnym modelu innowacji. Wspierane będą projekty ukierunkowane na:

- Cel 2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację

W Polsce występuje zjawisko stosunkowo niskiej efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w rolnictwie, niedostateczny poziom wiedzy technologicznej rolników, a także niski poziom nakładów na badania i prace rozwojowe w rolnictwie. Taki stan rzeczy nie sprzyja zwiększeniu zorientowania na rynek i poprawie konkurencyjności, powoduje niską innowacyjność i zaawansowanie technologiczne produkcji rolnej. Interwencja ma zatem na celu optymalizację produkcji oraz poprawę konkurencyjności. Dodatkowo sprzyjać będzie rozwojowi technologii i cyfryzacji sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich.

- Cel 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

Postępujące procesy integracji rolników celem wzmacniania producenta w łańcuchu dostaw żywności są powolne i ograniczone. Polscy rolnicy sygnalizują niechęć do form zrzeszania się i współpracy. Ważnym i zyskującym na znaczeniu obszarem potencjalnej poprawy pozycji rolników w łańcuchach dostaw jest rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym w ramach systemów jakości. Do kategorii tej z reguły zalicza się żywność ekologiczną, regionalną i tradycyjną. Popyt na ten rodzaj żywności systematycznie wzrasta. Szansą dla rozwoju sektora przetwórczego jest także dalsze zwiększenie zainteresowania konsumentów segmentami żywności prozdrowotnej (w tym funkcjonalnej), ekologicznej czy minimalnie przetworzonej (metody tradycyjne). Konieczne jest zatem pobudzanie zainteresowania rolników różnymi formami współpracy, propagowanie zainteresowania rolników alternatywnymi łańcuchami dostaw, nowymi kanałami dystrybucji (zorganizowane formy handlu, platformy żywnościowe, handel internetowy itd.) oraz informacji rynkowej (poprawa transparentności rynkowej). Wreszcie niezbędne jest podejmowanie kierunków produkcji o wyższym udziale wartości dodanej, jak żywność wysokiej jakości (rolnictwo ekologiczne, produkty regionalne i tradycyjne, żywność „na zamówienie”, itd.), żywności funkcjonalnej oraz przetwórstwo żywności, a także racjonalne zagospodarowanie i wykorzystywanie produktów ubocznych i odpadów z przetwórstwa żywności.

- Cel 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii

Ochrona i zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych w rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym m.in. wód, gleb, masy organicznej torfowisk, bioróżnorodności, krajobrazu rolniczego itp., stanowią pokaźny potencjał dla działań ograniczających zmiany klimatu, poprawiających adaptację do nich oraz

generalnie podwyższających jakość środowiska naturalnego. Z tego względu interwencja ukierunkowana będzie na poprawę środowiska, adaptację rolnictwa do zmian klimatu lub przeciwdziałanie tym zmianom.

- Cel 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych

Podstawowe znaczenie dla rozwoju produkcji rolniczej i pośrednio jej oddziaływaniu na środowisko ma jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Potrzeba zwiększonej dbałości o środowisko stymuluje rozwój nowych technik i technologii w rolnictwie. W większości oprócz poprawy wyników produkcyjnych zmniejszają one wydatnie presję rolnictwa na środowisko oraz pozwalają efektywniej gospodarować zasobami. Wpisują się również w paradygmat rozwoju zrównoważonego. Nowe technologie będą wykorzystywać w coraz większym stopniu rozwiązania z obszaru IT i wspierać rozwój rolnictwa precyzyjnego. Innowacje polegać mogą również na bezpośrednich zmianach w agrotechnice i doborze roślin uprawnych. Kluczowym elementem jest rozwój i wykorzystanie postępu biologicznego, który pozwoli na wprowadzenie do produkcji wydajnych roślin. Nowe odmiany, a nawet gatunki powinny efektywnie wykorzystywać potencjał plonotwórczy gleb oraz oszczędnie gospodarować wodą.

- Cel 9. Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

W Polsce obserwuje się niski stopień wykorzystania potencjału produkcyjnego żywności wysokiej jakości opartej na dobrostanie zwierząt. Nadal występuje niedostateczna świadomość potrzeby stosowania integrowanej ochrony roślin oraz metod gospodarowania ograniczających stosowanie substancji chemicznych w rolnictwie. Konieczne jest pobudzenie zainteresowania rozwijaniem systemów jakości żywności, realizowaniem operacji ograniczających wpływ zmian klimatu na kondycję upraw oraz presję ze strony chorób, szkodników oraz chwastów. Niezbędne jest także zmniejszanie zużycia środków ochrony roślin oraz zapewnienie alternatywnych rozwiązań do stosowania antybiotyków. Dostarczane pożywienie

powinno być odpowiedniej jakości, wytworzone z zapewnieniem odpowiedniego poziomu dobrostanu utrzymywanych zwierząt gospodarskich oraz przy zminimalizowaniu konieczności stosowania antybiotyków, poprzez zapewnienie odpowiednich alternatywnych metod, oraz ich rozważnego stosowania.

Zakres interwencji:

Wsparcie będzie udzielane w dwóch zakresach:

1. utworzenie GO EPI i opracowanie planu operacji GO EPI dotyczącej realizacji operacji, z uwzględnieniem potrzeb rolników
2. realizację operacji przez GO EPI, z uwzględnieniem potrzeb rolników, z preferencją dla operacji do 350 tys. zł.

1. WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE - fakultatywne (na utworzenie GO EPI i opracowanie planu operacji dotyczącej realizacji projektu).

2. REALIZACJA OPERACJI - rozwiązania w zakresie nowych/udoskonalonych produktów lub technologii, metod organizacji i marketingu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym, w tym na rzecz rozwijania produkcji w systemach jakości żywności oraz rolnictwa 4.0. Operacje skoncentrowane będą w zakresie produkcji i przetwarzania produktów rolnych. Kryteria wyboru:

1. WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE:

- doświadczenie w tworzeniu partnerstw realizujących projekty,
- udział w GO EPI w ramach PROW 2014-2020/udział członków GO EPI w ramach PROW 2014 – 2020/udział w realizacji projektów horyzontalnych,
- udział partnerów z co najmniej 3 – letnim doświadczeniem adekwatnym do operacji, która będzie objęta planem operacji,
- inicjatywa utworzenia GO EPI pochodzi od rolnika,
- udział powyżej 2 rolników, w tym rolnik, który zainicjował utworzenie GO EPI,
- operacja, która będzie objęta planem operacji będzie dotyczyć projektu pilotażowego/prototypu/projektu eksperymentalnego.

2. REALIZACJA OPERACJI:

(dla EPI, które skorzystały ze wsparcia przygotowawczego nie stosuje się kryteriów dotyczących składu i doświadczenia):

- udział w GO EPI w ramach PROW 2014-2020/udział członków EPI w ramach PROW 2014 – 2020/ udział w realizacji projektów horyzontalnych,
- doświadczenie partnerów, w tym udział partnerów z co najmniej 3 – letnim doświadczeniem adekwatnym do operacji,
- adekwatność operacji do czasu, budżetu i rezultatów (efektów),
- wnioskowana kwota pomocy wynosi do 350 tys. zł,
- udział powyżej 2 rolników, w tym rolnik, który zainicjował utworzenie GO EPI,
- operacja dotyczy projektu pilotażowego/prototypu/projektu eksperymentalnego,
- adekwatność metodologii badawczej do rozwiązania problemu (o ile dotyczy),
- partnerstwo powstało z inicjatywy rolnika,
- realizacja celów Strategii „Od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego,
- możliwość wdrożenia na poziomie małych i średnich gospodarstw.

Minimalna liczba punktów warunkująca udzielenie wsparcia zostanie określona w przepisach krajowych (dotyczy Wsparcia przygotowawczego i Realizacji operacji).

Ocena merytoryczna operacji w uzasadnionych przypadkach wykonywana będzie przez ekspertów.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu XC0 Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Warunki dostępu:

1. WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE:

Wsparcie fakultatywne.

Uzyskanie wsparcia zobowiązuje GO EPI do aplikowania o środki oraz spełnienia warunków dostępu (w tym uzyskania co najmniej minimalnej liczby punktów) w ramach Realizacji operacji, pod rygorem zwrotu pomocy. Operacja, która będzie objęta planem operacji będzie dotyczyć problemów/potrzeb rolnika/gospodarstwa rolnego.

Utworzenie GO EPI w ramach Wsparcia przygotowawczego powinno nastąpić do końca 2026 r., aby możliwe było przystąpienie i rozliczenie operacji z obligatoryjnego etapu Realizacji operacji. Nabory na Wsparcie przygotowawcze będą ogłaszane minimum raz w roku w latach 2023 – 2025.

Utworzona GO EPI – umowa partnerstwa zawierająca postanowienia w zakresie współdecydowania, podziału zadań i obowiązków, udział co najmniej 2 różnych partnerów, obowiązkowy udział rolnika, w przypadku przedsiębiorcy udział tylko z kodem PKD adekwatnym do operacji, opis partnerstwa, w tym inicjatorów powstania GO EPI oraz problemu rolnika/gospodarstwa rolnego (I transza).

Opracowanie planu operacji dotyczącej realizacji projektu (II transza) spełniającego poniższe wymogi:

- określenie problemów rolnika jakie GO EPI zamierza rozwiązać poprzez realizację innowacyjnej operacji,
- określenie sposobu rozwiązania problemów w formie uproszczonego planu operacji,
- partycypacyjny charakter przygotowania planu operacji,
- określenie celów i efektów realizacji planu operacji,
- innowacyjność operacji.

2. REALIZACJA OPERACJI: Operacje może realizować także GO EPI, która nie skorzystała ze Wsparcia przygotowawczego.

Utworzona GO EPI – umowa partnerstwa zawierająca postanowienia w zakresie współdecydowania, podziału zadań i obowiązków, udział co najmniej 2 różnych partnerów, obowiązkowy udział rolnika, w przypadku przedsiębiorcy udział tylko z kodem PKD adekwatnym do operacji (dotyczy każdej operacji).

Udział jednostki naukowej w operacji, w której występują koszty badań (obowiązkowo).

Udział podmiotów uczestniczących w krajowych lub unijnych systemach jakości w przypadku operacji na rzecz rozwijania produkcji w systemach jakości żywności (obowiązkowo). Wsparcie przyznawane wyłącznie na innowacyjne operacje.

Przedmiot operacji związany jest z rozwiązaniem problemów/potrzeb rolnika/gospodarstwa rolnego będących członkami GO EPI (udział rolnika jest obowiązkowy, przy czym premiovany będzie udział powyżej 2 rolników, w tym rolnik, który zainicjował utworzenie GO EPI).

Upowszechnianie informacji dotyczących operacji oraz jej rezultatów odbywać się będzie za pomocą strony internetowej GO EPI, dodatkowo dane te będą rozpowszechniane za pośrednictwem Sieci WPR. Dodatkowo każda GO EPI będzie zobowiązana do współpracy z brokerami innowacji w zakresie przekazywania informacji o realizowanej operacji oraz jej rezultatach.

Nabory na Realizację operacji będą ogłaszane regularnie i często (w latach 2023 – 2027) – przewiduje się nabory 2 razy w roku, przy czym zapotrzebowanie w tej kwestii będzie na bieżąco monitorowane, tak aby zapewnić płynność realizacji operacji, zarówno przez GO EPI pochodzące ze Wsparcia przygotowawczego, jak i istniejące GO EPI, tj. te, które nie korzystają ze wsparcia przygotowawczego i ubiegają się bezpośrednio o wsparcie na realizację operacji.

Beneficjenci Wsparcia przygotowawczego mają obowiązek przystąpić do Realizacji operacji w ramach wspólnego konkursu na Realizację operacji – konkurują w tych samych konkursach między sobą i między GO EPI, które nie korzystają ze wsparcia przygotowawczego i ubiegają się bezpośrednio o

wsparcie na realizację operacji. Beneficjent Wsparcia przygotowawczego, który przystąpił do konkursu z I obowiązkową operacją, spełnił warunki dostępu (w tym spełnił wymagane dla konkursu minimum punktowe), jednak nie wystarczyło dla niego środków w naborze - nie zwraca Wsparcia przygotowawczego. Dodatkowe informacje:

Zapewnienie środków (osobny budżet) na poszukiwanie innowacji w konkretnych zakresach operacji (nabory tematyczne). Nabory tematyczne z pulą środków na poziomie krajowym, Minister RiRW określa tematy naborów, np. gleba, woda, block chain, greening, wykorzystanie roślin białkowych, agroleśnictwo, sekwestracja węgla, rozwijanie produkcji w systemach jakości żywności, rolnictwo precyzyjne (po uprzednim zasięgnięciu opinii rolników w zakresie pożądanej tematyki naborów). Rola brokerów innowacji - identyfikacja oddolnych innowacyjnych problemów/potrzeb/możliwości rolnika/gospodarstwa rolnego oraz powiązanie z partnerami zainteresowanymi współpracą w zakresie podobnej tematyki operacji. Brokerzy innowacji udzielają bezpłatnej pomocy tworzącym się GO EPI, a także ułatwiają wymianę wiedzy fachowej oraz dobrych praktyk w zakresie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności i na obszarach wiejskich. Brokerzy innowacji powinni zapewnić spójność GO EPI, aby partnerzy się rozumieli i chcieli ze sobą współpracować. Stąd broker powinien posiadać dużą wiedzę z różnych dziedzin życia i nauki (rolnictwa, ekonomii, prawa, psychologii, socjologii, zarządzania, organizacji itp.) powinny go cechować bezstronność i niezależność, umiejętność udzielania pomocy, wiedza o uczestnikach grupy oraz o sektorze, w którym działa. Środkami przekazu są bezpośrednie rozmowy i merytoryczne spotkania sieciujące z uczestnikami GO EPI, ale także zorganizowane wydarzenia, takie jak udział w targach, pokazach, organizowane warsztaty, seminaria, szkolenia, opracowane publikacje oraz materiały filmowe. Brokerzy innowacji nie są członkami GO EPI, natomiast mogą nimi być podmioty doradcze (publiczne i prywatne).

Interwencja wdrażana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. **Beneficjent**

1. WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE: osoba fizyczna/osoba prawna/jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej ze zdolnością prawną (1 podmiot zdolny do zawarcia umowy).

2. REALIZACJA OPERACJI:

Osoby fizyczne/osoby prawne/ jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej ze zdolnością prawną – partnerzy GO EPI nieposiadającej zdolności prawnej

1 podmiot zawiera umowę o przyznaniu pomocy (lider projektu) - fakultatywnie GO EPI posiadająca zdolność prawną.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

- Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych
 przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

- Podstawa ustanowienia

1. WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE (ryczałt)

Wsparcie przygotowawcze udzielane będzie w wysokości do 50 tys. zł w oparciu o planowany budżet projektu złożonego przez wnioskodawcę (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. b).

Pomoc na utworzenie danej GO EPI może zostać udzielona tylko raz w okresie realizacji Planu Strategicznego WPR.

2. REALIZACJA OPERACJI (refundacja/ryczałt)

Wsparcie na realizację operacji udzielane będzie w wysokości do 2,5 mln zł na jedną operację, w formie dotacji, w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych, nie więcej niż:

- 100% kosztów ogólnych, przy czym koszty te mogą stanowić maksymalnie 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych,
- 100% kosztów badań, przy czym koszty te mogą stanowić maksymalnie 50% kwoty pomocy na daną operację, 65% kosztów inwestycji materialnych i niematerialnych, zgodnie z art. 73 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR oraz do 100 % w przypadku inwestycji nieprodukcyjnych.

Natomiast koszty bieżące/administracyjne w ramach realizacji operacji, w tym koszty związane z działaniami na rzecz rozwijania produkcji w systemach jakości żywności wypłacane będą w formie ryczałtu w wysokości – do 20% kosztów inwestycyjnych i badań (art. 83 ust. 1 lit. d oraz ust. 2 lit. c). Wsparcie do 350 tys. zł udzielane w formie kwoty określonej indywidualnie dla operacji, tj. na podstawie planowanego budżetu projektu złożonego przez wnioskodawcę (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. b) z uwzględnieniem powyższych intensywności pomocy poszczególnych kategorii kosztów.

Wartość stawki ryczałtowej w przypadku kosztów bieżących będzie analogiczna do rozwiązania przyjętego w okresie programowania 2014 - 2020, na podstawie obliczonej poprzez zastosowanie wartości procentowej do jednej lub kilku kategorii kosztów - w wysokości do 20 % kosztów inwestycyjnych oraz badań, w ramach każdej z operacji.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Wsparcie kierowane do przedsiębiorców będzie pomocą w ramach wyłączenia blokowego, o którym mowa w art. 19a rozporządzenia 651/2014 (GBER).

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2 załącznika 2 WTO Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit. a i ust. 11 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

Operacje realizowane w ramach interwencji, niezależnie od tego czy będą zawierały komponent badawczy czy tylko inwestycyjny, będą służyły podniesieniu innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym i na obszarach wiejskich poprzez tworzenie i powszechne wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań, a co za tym idzie nie będą miały wpływu na produkcję i handel.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(3)(b) - 77(1)(a) - Wsparcie europejskiego partnerstwa innowacyjnego na podstawie art. 77 ust. 1 lit. a)	55,00%	20,00%	80,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
13_5_1 - Wsparcie przygotowawcze	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(a)-PL-55,00%	Średnia		R.1; R.2;	Nie
13_5_3 - Realizacja operacji (planowany budżet projektu)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(a)-PL-55,00%	Średnia		R.1; R.2;	Nie
13_5_2 - Realizacja operacji (refundacja)	Dotacja	91(3)(b) - 77(1)(a)-PL-55,00%	Średnia		R.1; R.2;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

13_5_1 - Wsparcie przygotowawcze

Określone kwoty jednostkowe są kwotami średnimi, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednemu beneficjentowi na Wsparcie przygotowawcze w ramach interwencji w okresie realizacji planu. Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji.

13_5_3 - Realizacja operacji (planowany budżet projektu)

Określone kwoty jednostkowe są kwotami średnimi, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednej GO EPI na jedną operację w ramach interwencji w okresie realizacji planu. Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji.

13_5_2 - Realizacja operacji (refundacja)

Określone kwoty jednostkowe są kwotami średnimi, ustalonymi na podstawie kwoty pomocy jakiej można udzielić jednej GO EPI na jedną operację w ramach interwencji w okresie realizacji planu. Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalono biorąc pod uwagę przeciętne koszty realizacji operacji, które mogą być wspierane w ramach tej interwencji.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029

13_5_1 - Wsparcie przygotowawcze (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	11 235,96	11 235,96	11 235,96					
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.1 (jednostka: Projekty)	36,00	28,00	28,00					92,00
13_5_2 - Realizacja operacji (refundacja) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	561 797,75	561 797,75	561 797,75	561 797,75	561 797,75	561 797,75	561 797,75	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.1 (jednostka: Projekty)	8,00	16,00	16,00	25,00	49,00	49,00	49,00	163,00
13_5_3 - Realizacja operacji (planowany budżet projektu) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	78 651,69	78 651,69	78 651,69	78 651,69	78 651,69	78 651,69	78 651,69	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.1 (jednostka: Projekty)	10,00	21,00	21,00	31,00	63,00	63,00	63,00	209,00
OGÓLEM	O.1 (jednostka: Projekty)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	5 812 425,00	11 107 100,00	11 107 100,00	16 194 675,00	32 389 350,00	32 389 350,00	109 000 000,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	3 196 833,75	6 108 905,00	6 108 905,00	8 907 071,25	17 814 142,50	17 814 142,50	59 950 000,00	
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

I 13.6. - Zobowiązania dla beneficjentów działania 9 Tworzenie grup producentów i organizacji producentów PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych.

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 13.6.
Nazwa interwencji	Zobowiązania dla beneficjentów działania 9 Tworzenie grup producentów i organizacji producentów PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych.
Typ interwencji	COOP(77) - Współpraca
Wspólny wskaźnik produktu	O.28. Liczba wspieranych grup producentów oraz organizacji producentów
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP

CS 3.P 1.	Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

PL

753

PL

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Płatność ryczałtowa ustalana będzie w oparciu o art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. a (iii). Wsparcie będzie kontynuacją wsparcia udzielanego na zasadach określonych w art. 27 Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Zgodnie z opisem zawartym w PROW 2014 - 2020

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie

Mieszany

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

PL

754

PL

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
13_6 - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych - zobowiązania PROW2014-2020	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

13_6 - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych - zobowiązania PROW2014-2020

Wsparcie na zasadach określonych w art. 27 Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

755

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
13_6 - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych - zobowiązania PROW20142020 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				100 000,00				
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.28 (jednostka: Beneficjenci)				227,00				227,00
OGÓLEM	O.28 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				22 720 000,00				22 720 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				12 496 000,00				12 496 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

756

PL

I 13.7 - Zobowiązania dla beneficjentów poddziałania 3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 13.7
Nazwa interwencji	Zobowiązania dla beneficjentów poddziałania 3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności
Typ interwencji	COOP(77) - Współpraca
Wspólny wskaźnik produktu	O.29. Liczba beneficjentów otrzymujących wsparcie na rzecz uczestnictwa w oficjalnych systemach jakości
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO3 Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	
SO9 Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe	

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 3.P 2.	Wspieranie krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 4.	Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej, wytwarzanej w systemach jakości żywności	wymagana (++)	Częściowo
CS 9.P 5.	Podnoszenie świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów	wymagana (++)	Częściowo

CS 9.P 6.	Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych	krytyczna (+++)	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.10 Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Przystępowanie do uczestnictwa w systemie jakości wiąże się z ponoszeniem dodatkowych kosztów, wynikających z potrzeby wprowadzenia niezbędnych zmian w gospodarstwie oraz poddaniu go niezbędnym kontrolom, zgodnie z określonymi standardami systemu. Wsparcie ma charakter motywacyjny i ma na celu ułatwienie prowadzenia produkcji w nowych warunkach, wymaganych przez określony system jakości. Wsparcie ma na celu także umożliwienie pokrycia dodatkowych kosztów produkcji do momentu, kiedy będą one odzwierciedlone w wyższych cenach produktów na rynku.

Kryteria wyboru uwzględniają w szczególności wielkość powierzchni gruntów, na których wnioskodawca prowadzi wysokojakościową produkcję. Preferencje w przyznawaniu pomocy odnoszą się do gospodarstw powyżej 5 ha i nie więcej niż 10 ha użytków rolnych, dla których koszty stałe, wynikające z udziału w systemach jakości, stanowią duże obciążenie finansowe.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Pomoc przyznawana jest wnioskodawcy, który wytwarza produkty rolne lub środki spożywcze przeznaczone do spożycia przez ludzi w ramach systemu jakości, który nie otrzymywał tego rodzaju wsparcia dla tego samego systemu jakości w ramach działania „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” objętego PROW 2007-2013. W celu uniknięcia podwójnego finansowania tych samych celów z dwóch różnych źródeł PROW 2014–2020, pomoc jest przyznawana pod warunkiem, iż wnioskodawca nie uzyskuje wsparcia na dofinansowanie kosztów transakcyjnych ze środków działania

„Rolnictwo ekologiczne.

I. Unijne systemy jakości:

- 1) Chronione Nazwy Pochodzenia, Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 343 z 14.12.2012, str. 1, z późn.zm.),
- 2) Rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str.1),
- 3) chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytule II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347, z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.).

II. Krajowe systemy jakości*:

- 1) integrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.),
- 2) „Jakość Tradycja” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 czerwca 2007 r.,
- 3) „Quality Meat Program (QMP)” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 października 2008 r **, lub
- 4) QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2011 r.,
- 5) QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r.,
- 6) QAFP „Wędliny” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2012 r.

*systemy jakości żywności uznane na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za krajowe systemy jakości żywności i notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 241 z 17.9.2015, str. 1).

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Refundacja kosztów kwalifikowalnych, które obejmują koszty poniesione przy przystępowaniu do systemu jakości i roczną składkę za udział w tym systemie. Do kosztów kwalifikowalnych zaliczane są wydatki dotyczące kontroli zgodności z wymaganiami systemu.

Kwoty możliwe do refundacji w ramach poszczególnych systemów jakości są określone w przepisach krajowych dot. przedmiotowego poddziałania. Pomoc jest wypłacana w okresie 5 lat od przystąpienia do systemu jakości. Wysokość wsparcia nie może przekroczyć kwoty 2 000 euro na gospodarstwo rocznie.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

- Instrument finansowy

- Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

Koszty poniesione przy przystępowaniu do systemu jakości i roczna składka za udział w tym systemie. Do kosztów kwalifikowalnych zaliczane są wydatki dotyczące kontroli zgodności z wymaganiami systemu.

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa: Tak Nie
 Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Interwencja wykracza poza art. 42 TFUE częściowo.
ABER

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona

Pkt 2 załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
13_7 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności - Zobowiązania z PROW 2014-2020, w zakresie poddz. 3.1 "Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości"	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.10;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

13_7 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności - Zobowiązania z PROW 2014-2020, w zakresie poddz. 3.1 "Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości"

Kwoty wsparcia zostały ustalone na podstawie rzeczywistych średnich kosztów ponoszonych przez rolników przy uczestnictwie w danym systemie jakości. Kwoty możliwe do refundacji w ramach poszczególnych systemów jakości są określone w przepisach krajowych dot. przedmiotowego poddziałania.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

761

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
13_7 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności - Zobowiązania z PROW 2014-2020, w zakresie poddz. 3.1 "Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości" (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				510,67	510,67			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.29 (jednostka: Beneficjenci)				264,00				264,00
OGÓLEM	O.29 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				121 061,00	13 757,00			134 818,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				66 583,55	7 566,35			74 149,90
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

PL

762

PL

KNOW(78) - Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji

I 14.1. - Doskonalenie zawodowe rolników

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 14.1.
Nazwa interwencji	Doskonalenie zawodowe rolników
Typ interwencji	KNOW(78) - Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji
Wspólny wskaźnik produktu	O.33. Liczba objętych wsparciem działań lub jednostek w zakresie szkoleń, doradztwa i zwiększania wiedzy
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe
XCO	Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP

CS 10.P 1.	Podnoszenie wiedzy kadr rolniczych oraz zapewnienie dostępności usług doradczych i szkoleniowych	Wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 8.	Podnoszenie kwalifikacji, cyfrowych, rynkowych i technologicznych, profesjonalne wsparcie doradcze	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 3.P 5.	Doradztwo, coaching, współpraca z liderami	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 4. P6.	środowisk naukowobiznesowych Podnoszenie wiedzy w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 5.P 6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, gleby, powietrza	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 6. P9.	Rozwój i upowszechnianie zasobów wiedzy i informacji o środowisku	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P4.	Dostęp młodych rolników do wiedzy	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 9.P 1.	Wspieranie redukcji stosowania antybiotyków w produkcji zwierząt gospodarskich	krytyczna (+++)	Częściowo
CS 9.P 3.	Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt	krytyczna (+++)	Tak
CS 9.P 8.	Podnoszenie wiedzy rolników o zrównoważonym stosowaniu środków do produkcji i bioasekuracji	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.1 Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami

R.2 Liczba doradców otrzymujących wsparcie w celu włączenia ich do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS)

R.28 Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestniczących w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) objętych wsparciem w ramach WPR związanego z efektywnością środowiskową lub klimatyczną

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja dotyczy szkoleń dla rolników, obejmujących zagadnienia związane z celami WPR oraz realizacją celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym dotyczące klimatu, środowiska i stosowania antybiotyków, w zakresie działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa rolnego.

Interwencja zapewni przepływ wiedzy i informacji w zakresie rozwoju gospodarstw rolnych poprzez doskonalenie zawodowe rolników. Zakres interwencji

W ramach interwencji zapewnia się organizację szkoleń podstawowych oraz profilowanych dla rolników. Odbiorcami interwencji są rolnicy, w tym młodzi rolnicy, a także małżonkowie rolników, domownicy rolników oraz osoby zatrudnione w rolnictwie. Moduł 1: Szkolenia podstawowe dla rolników

Wsparcie będzie udzielane na organizację i prowadzenie szkoleń dla rolników obejmujących tematy horyzontalne związane z działalnością gospodarstwa,

w szczególności w kontekście obowiązujących przepisów prawnych oraz najważniejszych obszarów i wyzwań polityki rolnej, wynikających z dokumentów programowych i strategicznych. W ramach tego modułu realizowane będą także szkolenia niezbędne dla wdrożenia innych interwencji PS WPR.

Moduł 2: Szkolenia profilowane dla rolników

Wsparcie będzie udzielane na organizację i prowadzenie szkoleń dla rolników obejmujących tematy o charakterze specjalistycznym (w tym np. technologiczno-ekonomicznym, marketingowym) z możliwością ich branżowego ukierunkowania.

Szkolenia będą również mogły obejmować upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań i dobrych praktyk, które zostały już przetestowane i są możliwe do stosowania w sektorach produkcji rolnej lub w przetwórstwie rolno-spożywczym.

Zakres tematyczny oraz zasięg terytorialny szkoleń ustalane będą przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Możliwe będzie stosowanie preferencji w dostępie do szkoleń dla beneficjentów instrumentów Planu Strategicznego dla WPR.

Odbiorcy szkoleń nie ponoszą kosztów związanych z udziałem w szkoleniach, z wyłączeniem kosztu dojazdu uczestników, do miejsca szkolenia oraz kosztu zapewnienia sprzętu IT i dostępu do sieci Internet w szkoleniach organizowanych na odległość.

kryteria wyboru:

Moduł 1: - nie dotyczy

Moduł 2: - zasady konkursów ustalane będą z uwzględnieniem w szczególności tematyki szkoleń, zasięgu terytorialnego oraz grupy docelowej;

o wyborze decydować będą jakościowe kryteria wyboru, określone dla danego konkursu lub w przypadku operacji wdrażanych w formule projektu budżetu (art.83 ust. 1 lit b i ust. 2 lit b rozporządzenia o planach strategicznych WPR), również cena.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent

Moduł 1

Ze względu na doświadczenie w organizacji i prowadzeniu szkoleń dla specyficznej grupy odbiorców jaką są rolnicy, posiadane zasoby kadrowe umożliwiające przekazywanie najnowszej wiedzy, rozbudowaną bazę dydaktyczno-szkoleniową, a także ustawowe umocowanie do realizacji takiej działalności, szkolenia podstawowe będą realizowane przez ośrodki doradztwa rolniczego na terenie danego województwa. Moduł 2 Podmioty prowadzące działalność szkoleniową lub konsorcja tych podmiotów, wybrane w ramach konkursu

W ramach modułu 1 i 2 pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca:

- prowadzi działalność szkoleniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- posiada doświadczenie w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla rolników lub doradców*;
- dysponuje zasobami kadrowymi, posiadającymi odpowiednie kwalifikacje, w liczbie umożliwiającej przeprowadzenie działań szkoleniowych, objętych operacją;
- dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczno-lokalową do prowadzenia działań szkoleniowych, objętych operacją.

W przypadku konsorcjów spełnienie warunków 2-4 będzie weryfikowane na poziomie konsorcjum, a nie członków konsorcjum, tj. dla uznania, że został spełniony warunek wystarczy, że spełnia go co najmniej jeden z członków konsorcjum.

* Obowiązek dokumentowania doświadczenia w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla rolników lub doradców nie dotyczy jednostek doradztwa rolniczego ze względu na fakt, że prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego jest ich zadaniem ustawowym i działalność ta podlega nadzorowi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Beneficjentem nie może być podmiot, który prowadzi działalność, której celem jest produkcja, obrót lub dystrybucja środków, materiałów

i urządzeń dla rolnictwa i leśnictwa, z wyjątkiem jednostek doradztwa rolniczego - osób prawnych, działających na podstawie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, podmiotów tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej Lasy Państwowe, działającej na podstawie przepisów ustawy o lasach.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Moduł 1 i 2

Szkolenia w tych modułach rozliczane będą na podstawie kosztów jednostkowych (art. 83 ust. 1 lit. b rozporządzenia w sprawie planu WPR) ustalonych zgodnie z art. 83 ust. 2 lit. a(i) rozporządzenia w sprawie planu WPR, przy czym w przypadku potrzeby realizacji działań nietypowych, których koszty nie mogły być wzięte pod uwagę do wyliczenia kosztów jednostkowych, możliwe będzie wykorzystanie metody projektów budżetu (art. 83 ust. 1 lit b i ust. 2 lit b rozporządzenia w sprawie planu WPR). Koszty szkoleń będą określone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w oparciu o stawki za osobogodzinę szkoleń z uwzględnieniem formy szkolenia (oddzielne stawki dla szkoleń w formule stacjonarnej i szkoleń w formule zdalnej).

Zakłada się aktualizację kosztów jednostkowych, w zależności od poziomu inflacji i poziomu cen w gospodarce narodowej – wskaźnik cen w ramach właściwej kategorii produktów lub usług (określanego przez Główny Urząd Statystyczny).

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:
Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z przepisami art. 21 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit. c i d załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
14.1 - Doskonalenie zawodowe rolników -moduł 1 i 2	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

14.1 - Doskonalenie zawodowe rolników -moduł 1 i 2

Wysokość jednostkowej kwoty wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analizy przeprowadzonej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.

Jednostkowa kwota wsparcia została określona jako koszt jednego osobodnia szkolenia przy założeniu organizacji szkolenia mieszanego (stacjonarnego wraz z warsztatem, o łącznym czasie trwania 2 dni, dla grupy 15 osób). Kwota ta została ustalona w oparciu o koszty jednostkowe (dotyczące osobogodzin szkolenia oraz elementów dodatkowych szkoleń), wyliczone na podstawie danych historycznych.

W analizie wykorzystano pozyskane przy pomocy badań ankietowych (CAWI) dane historyczne nt. wysokości kosztów szkoleń w publicznych jednostkach doradztwa rolniczego oraz podmiotach innego typu, prowadzących działalność szkoleniową (jednostkach doradztwa prywatnego, związkach i organizacjach branżowych rolników, podmiotach badań i edukacji oraz organizacjach trzeciego sektora/NGO). Przy szacowaniu wysokości stawek różnicowano koszty oraz wysokość wsparcia w zależności od przyjętej formy szkolenia (wykład, warsztat, wizyta w gospodarstwie pokazowym), czasu jego trwania, wielkości grup szkoleniowych, potrzeby zatrudnienia ekspertów zewnętrznych, nakładów związanych z przygotowaniem i udostępnieniem bazy dydaktycznej (obejmujących w przypadku praktycznych form szkoleń również koszt udostępnienia gospodarstwa i opieki nad szkolonymi oraz kosztów ich transportu do i z gospodarstwa).

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

769

PL

I 14.2. - Kompleksowe doradztwo rolnicze

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 14.2.
Nazwa interwencji	Kompleksowe doradztwo rolnicze
Typ interwencji	KNOW(78) - Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji
Wspólny wskaźnik produktu	O.33. Liczba objętych wsparciem działań lub jednostek w zakresie szkoleń, doradztwa i zwiększania wiedzy
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe
XCO	Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 10.P 1.	Podnoszenie wiedzy kadr rolniczych oraz zapewnienie dostępności usług doradczych i szkoleniowych	Wymagana (++)	Częściowo

CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 8.	Podnoszenie kwalifikacji, cyfrowych, rynkowych i technologicznych, profesjonalne wsparcie doradcze	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 3.P 5.	Doradztwo, coaching, współpraca z liderami środowisk naukowobiznesowych	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 4. P6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 5.P 6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, gleby, powietrza	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 6. P9.	Rozwój i upowszechnianie zasobów wiedzy i informacji o środowisku	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P4.	Dostęp młodych rolników do wiedzy	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 9.P 8.	Podnoszenie wiedzy rolników o zrównoważonym stosowaniu środków do produkcji i bioasekuracji	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji   R.1 Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami   R.2 Liczba doradców otrzymujących wsparcie w celu włączenia ich do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS)   R.28 Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestniczących w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) objętych wsparciem w ramach WPR związanego z efektywnością środowiskową lub klimatyczną

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja obejmuje działania doradczo-upowszechnieniowe, dostosowane do indywidualnych potrzeb rolników lub grup rolników, obejmujące zagadnienia związane z celami WPR oraz realizacją celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym dotyczące klimatu i środowiska, w zakresie działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa rolnego. Interwencja zapewni przepływ wiedzy i informacji w zakresie rozwoju gospodarstw rolnych poprzez indywidualne i grupowe doradztwo rolnicze. Zakres interwencji

W ramach interwencji zapewnia się wsparcie doradcze dla gospodarstw rolnych poprzez:

1. doradztwo indywidualne realizowane w formie kompleksowych programów doradczych;
2. doradztwo grupowe. Odbiorcami kompleksowych programów doradczych oraz uczestnikami doradztwa grupowego są rolnicy, w tym młodzi rolnicy.

Moduł 1: Kompleksowe programy doradcze

Wsparcie będzie udzielane na świadczenie usług doradczych dla rolników. Usługi będą realizowane w postaci kompleksowych programów doradczych odpowiadających na potrzeby gospodarstwa, przy czym kompleksowy program doradczy będzie obejmować co najmniej 2 usługi doradcze oraz będzie realizowany co najmniej przez 1 rok.

Tematyka usług doradczych zostanie określona przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z art. 15 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Moduł 2: Doradztwo grupowe

Wsparcie będzie udzielane na świadczenie usług doradczych dla grup rolników. Usługi będą realizowane w oparciu o wypracowany przez doradcę we współpracy z grupą program pracy, uwzględniający różne

formy pracy (np. wizyty w gospodarstwach/obiektach pokazowych czy spotkania eksperckie). Program pracy grupy trwa 1 rok i może być kontynuowany maksymalnie przez kolejny rok.

Obszary tematyczne doradztwa grupowego zostaną określone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z art. 15 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Kryteria wyboru:

Moduł 1

- nie dotyczy

Moduł 2

- zasady konkursów ustalane będą w ogłoszeniach o naborze, z uwzględnieniem w szczególności zakresu doradztwa grupowego, zasięgu terytorialnego oraz grupy docelowej; o wyborze beneficjenta decydować będą jakościowe kryteria wyboru, określone dla danego konkursu.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent

Moduł 1 Ze względu na doświadczenie w prowadzeniu działalności doradczej, posiadane zasoby kadrowe, strukturę organizacyjną zapewniającą dotarcie do indywidualnego rolnika, zaplecze merytoryczne dla doradców umożliwiające świadczenie usług doradczych zgodnie z najnowszą wiedzą, a także ustawowe umocowanie do realizacji takiej działalności, kompleksowe programy doradcze będą realizowane przez ośrodki doradztwa rolniczego.

Moduł 2

Podmioty prowadzące działalność doradczą lub konsorcja tych podmiotów.

W ramach modułu 1 i 2 pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca:

1. prowadzi działalność doradczą z zakresu doradztwa rolniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 2. posiada doświadczenie w świadczeniu usług

doradczych*;

3. dysponuje odpowiednią liczbą doradców, wpisanych na listę doradców prowadzoną przez CDR, umożliwiającą realizację usług doradczych objętych operacją;

4. zapewni realizację kompleksowych programów doradczych/doradztwa grupowego przez bezstronnych doradców;

5. dysponuje odpowiednimi warunkami technicznymi, pozwalającymi na wykonywanie zadań związanych ze świadczeniem usług doradczych objętych operacją;

W przypadku konsorcjów spełnienie warunków 2-3,5 będzie weryfikowane na poziomie konsorcjum, a nie członków konsorcjum.

* Obowiązek dokumentowania doświadczenia w świadczeniu usług doradczych nie dotyczy wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego ze względu na fakt, że prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego jest ich zadaniem ustawowym i działalność ta podlega nadzorowi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Beneficjentem nie może być podmiot, który prowadzi działalność, której celem jest produkcja, obrót lub dystrybucja środków, materiałów, urządzeń dla rolnictwa i leśnictwa, z wyjątkiem jednostek doradztwa

rolniczego - osób prawnych, działających na podstawie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, podmiotów tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej Lasy Państwowe, działającej na podstawie przepisów ustawy o lasach.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Moduł 1

Koszty jednostkowe za realizację poszczególnych usług doradczych (art. 83 ust. 1 lit b rozporządzenia o planach strategicznych WPR).

Katalog usług doradczych wraz z wysokością kosztów jednostkowych za poszczególne usługi zostanie określony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i będzie aktualizowany w miarę potrzeb.

Wysokość kosztów jednostkowych będzie ustalana w oparciu o wyniki analiz prowadzonych przez niezależnych ekspertów (art. 83 ust.2 lit. a (i) rozporządzenia o planach strategicznych WPR Moduł 2

Płatność ryczałtowa (art. 83 ust. 1 lit c rozporządzenia w sprawie planu WPR), ustalona zgodnie z art. 83 ust. 2 lit. a(i) rozporządzenia w sprawie planu WPR.

Płatność ryczałtowa wynosi 76 000 PLN i dotyczy kosztów realizacji rocznego programu pracy grupy rolników.

Wysokość płatności ryczałtowej może być aktualizowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kolejnych latach wdrażania Planu.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z przepisami art. 21 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit. c i d załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
14_2_2 - Kompleksowe doradztwo rolnicze - moduł 2	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie
14_2_1 - Kompleksowe doradztwo rolnicze - moduł 1	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

14_2_2 - Kompleksowe doradztwo rolnicze - moduł 2

Przez "operację" rozumie się 1 program doradztwa grupowego. Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analiz przeprowadzanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, w oparciu o wyniki prac panelu ekspertów, pozwalających na ustalenie „modelowego” zakresu występowania określonych charakterystyk grupy rolników objętych doradztwem grupowym w odniesieniu do jej liczebności, częstotliwości organizacji spotkań merytorycznych, intensywności wsparcia eksperckiego (zarówno w zakresie specjalistów wewnętrznych podmiotu jak i ekspertów zewnętrznych), poziomu kompetencji wymaganego do kierowania grupą oraz wykorzystania dodatkowych form pracy doradczej (np. sesji wyjazdowych).
Ustalona wysokość wsparcia oparta została o dane rynkowe dotyczące cen wybranych usług (wynajmu i transportu) oraz wysokości wynagrodzeń, z uwzględnieniem wymaganych kompetencji profesjonalnych.

14_2_1 - Kompleksowe doradztwo rolnicze - moduł 1

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analiz przeprowadzanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, w oparciu o zakres zadań i czynności zawartych w metodykach doradzania, obowiązujących w ramach PROW 2014-2020 oraz oszacowane czasy realizacji prac i ich koszty (w szczególności koszty wynagrodzeń), w połączeniu z ustaloną na podstawie danych historycznych intensywnością zastosowania poszczególnych usług doradczych.

Ze względu na stosunkowo wysoki poziom zmienności wycen poszczególnych usług doradczych, jednostkowa kwota wsparcia obliczona została jako wypadkowa cen pojedynczych usług z wykluczeniem wartości skrajnych.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

PL

775

PL

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
14_2_1 - Kompleksowe doradztwo rolnicze - moduł 1 (Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka:)		4 487,00	17 946,00	13 460,00	22 433,00	17 946,00	13 460,00	89 732,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 460,69	1 460,69	1 460,69	1 460,69	1 460,69	1 460,69	1 460,69
14_2_2 - Kompleksowe doradztwo rolnicze - moduł 2 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			17 078,65	17 078,65	17 078,65	17 078,65		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Operacje)			80,00	80,00	80,00	80,00		320,00
OGÓLEM	O.33 (jednostka: Operacje)								
	O.33 (jednostka: usługa doradcza)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	6 553 370,80	27 579 775,34	21 026 404,53	34 133 288,59	27 579 775,34	19 660 112,40	136 532 727,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	3 604 353,94	15 168 876,44	11 564 522,49	18 773 308,87	15 168 876,44	10 813 061,82	75 093 000,00	

	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

PL

776

PL

I 14.3. - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 14.3.
Nazwa interwencji	Doskonalenie zawodowe kadr doradczych
Typ interwencji	KNOW(78) - Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji
Wspólny wskaźnik produktu	O.33. Liczba objętych wsparciem działań lub jednostek w zakresie szkoleń, doradztwa i zwiększania wiedzy
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: **Na poziomie krajowym**

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe
XCO	Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 10.P 1.	Podnoszenie wiedzy kadr rolniczych oraz zapewnienie dostępności usług doradczych i szkoleniowych	Wymagana (++)	Częściowo

CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 8.	Podnoszenie kwalifikacji, cyfrowych, rynkowych i technologicznych, profesjonalne wsparcie doradcze	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 3.P 5.	Doradztwo, coaching, współpraca z liderami środowisk naukowobiznesowych	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 4. P6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 5.P 6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, gleby, powietrza	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 6. P9.	Rozwój i upowszechnianie zasobów wiedzy i informacji o środowisku	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P4.	Dostęp młodych rolników do wiedzy	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 9.P 8.	Podnoszenie wiedzy rolników o zrównoważonym stosowaniu środków do produkcji i bioasekuracji	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji   R.1 Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami   R.2 Liczba doradców otrzymujących wsparcie w celu włączenia ich do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS)   R.28 Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestniczących w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) objętych wsparciem w ramach WPR związanego z efektywnością środowiskową lub klimatyczną

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja dotyczy doskonalenia zawodowego kadr doradczych w celu zapewnienia wysokiej jakości doradztwa rolniczego obejmującego zagadnienia związane z celami WPR, w tym dotyczące klimatu i środowiska. Ponadto, interwencja może przyczynić się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa rolnego.

Zakres interwencji

W ramach interwencji zapewnia się wsparcie następujących działań z zakresu doskonalenia zawodowego:

□ szkoleń podstawowych i uzupełniających;

• szkoleń profilowanych;

• studiów podyplomowych; □ mentoringu; □ praktyk. Odbiorcami działań z zakresu doskonalenia zawodowego są osoby zajmujące się zawodowo doradzaniem rolnikom (zatrudnione zarówno w podmiotach publicznych, jak i prywatnych). Zakres tematyczny doskonalenia zawodowego będzie ukierunkowany w szczególności na przygotowanie doradców do świadczenia usług szkoleniowych i doradczych dla rolników w obszarach określonych w art. 15 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.

Moduł 1: Podstawowe i uzupełniające szkolenia dla doradców rolniczych

Wsparcie udzielane będzie na organizację i przeprowadzenie szkoleń podstawowych i uzupełniających dla osób ubiegających się o wpis lub wpisanych na listy doradców prowadzone przez CDR oraz na prowadzenie tych list.

Moduł 2: Szkolenia profilowane dla doradców rolniczych

Wsparcie udzielane będzie na organizację i przeprowadzenie innych szkoleń niż szkolenia określone w module 1, mających na celu doskonalenie zawodowe doradców rolniczych, w tym także w obszarze umiejętności metodycznych i kompetencji miękkich niezbędnych w pracy doradczej.

Moduł 3: Studia podyplomowe dla doradców rolniczych

Moduł 4: Mentoring dla młodych doradców rolniczych

Moduł 5: Praktyki zawodowe dla doradców rolniczych

Wsparcie udzielane będzie na udział doradców rolniczych w studiach podyplomowych, organizację i przeprowadzenie mentoringu oraz organizację i przeprowadzenie praktyk dla doradców rolniczych. Odbiorcy studiów podyplomowych i mentoringu są zobowiązani do kontynuowania pracy w zawodzie doradcy rolniczego.

W okresie obowiązywania PS WPR dany doradca może zostać objęty:

- studiami podyplomowymi nie więcej niż 2 razy.
- opieką mentorską tylko raz i nie dłużej niż przez 1 rok;
- praktykami nie krócej niż 10 dni kalendarzowych i nie dłużej niż przez 1 rok.

Odbiorcy działań z zakresu doskonalenia zawodowego nie ponoszą kosztów związanych z udziałem w tych działaniach, z wyłączeniem kosztu dojazdu uczestników do miejsca szkolenia oraz kosztu zapewnienia sprzętu IT i dostępu do sieci Internet w szkoleniach organizowanych na odległość.

Kryteria wyboru:

Moduł 1: -
nie dotyczy

Moduł 2:

- zasady konkursów ustalane będą w ogłoszeniach o naborze, z uwzględnieniem w szczególności tematyki działań szkoleniowych, zasięgu terytorialnego oraz grupy docelowej; o wyborze beneficjenta decydować będą jakościowe kryteria wyboru, określone dla danego konkursu lub w przypadku operacji wdrażanych w formule projektu budżetu, również cena.

Moduł 3:

- szczegółowe zasady wyboru określone będą w ogłoszeniach o naborze

Moduł 4:

- szczegółowe zasady wyboru określone będą w ogłoszeniach o naborze

Moduł 5:

- szczegółowe zasady wyboru określone będą w ogłoszeniach o naborze

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Moduł 1:

Pomoc może być przyznana, jeżeli podmiot posiada ustawowe umocowanie do prowadzenia list doradców i szkoleń uprawniających do wpisu na listę

Moduł 2:

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca:

1. prowadzi działalność szkoleniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. posiada doświadczenie w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla doradców*;
3. dysponuje zasobami kadrowymi, posiadającymi odpowiednie kwalifikacje, w liczbie umożliwiającej przeprowadzenie szkoleń, objętych operacją;
4. dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczno-lokalową do prowadzenia szkoleń, objętych operacją.

W przypadku konsorcjów spełnienie warunków 2-4, będzie weryfikowane na poziomie konsorcjum, a nie członków konsorcjum.

* Obowiązek dokumentowania doświadczenia w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla doradców nie dotyczy Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie ze względu na fakt, że podnoszenie kompetencji zawodowych doradców w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego jest jego zadaniem ustawowym i działalność ta podlega nadzorowi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Beneficjentem nie może być podmiot, który prowadzi działalność, której celem jest produkcja, obrót lub dystrybucja środków, materiałów, i urzędzeń dla rolnictwa i leśnictwa, , z wyjątkiem jednostek doradztwa rolniczego - osób prawnych, działających na podstawie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, podmiotów tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej Lasy Państwowe, działającej na podstawie przepisów ustawy o lasach.

Moduł 3:

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca (podmiot zatrudniający uczestnika studiów podyplomowych):

1. prowadzi udokumentowaną działalność z zakresu doradztwa rolniczego;
2. zatrudnia na podstawie umowy o pracę na pełny etat doradców rolniczych, z których co najmniej połowa znajduje się na listach doradców prowadzonych przez CDR;
3. kieruje na studia podyplomowe doradcę rolniczego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na pełny etat, posiadającego doświadczenie w pracy doradczej;
4. zobowiąże się do utrzymania zatrudnienia doradcy skierowanego na studia podyplomowe.

Moduł 4:

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca:

1. prowadzi udokumentowaną działalność z zakresu doradztwa rolniczego;
2. zatrudnia na podstawie umowy o pracę na pełny etat doradców rolniczych, z których co najmniej połowa znajduje się na listach doradców prowadzonych przez CDR;
3. zapewnia opiekę mentora z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem dla doradcy rolniczego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na pełny etat, zajmującego się zawodowo doradztwem rolniczym;
4. zobowiąże się do utrzymania zatrudnienia doradcy rolniczego objętego opieką mentorską.

Moduł 5:

Pomoc może być przyznana, jeżeli podmiot doradczy:

1. prowadzi udokumentowaną działalność z zakresu doradztwa rolniczego;
2. zatrudnia na podstawie umowy o pracę na pełny etat doradców rolniczych, z których co najmniej połowa znajduje się na listach doradców prowadzonych przez CDR;
3. kieruje na praktyki doradcę rolniczego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na pełny etat, zajmującego się zawodowo doradztwem rolniczym;
4. zobowiąże się do utrzymania zatrudnienia doradcy rolniczego objętego praktykami.

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca:

1. wpisany jest na listę podmiotów oferujących praktyki dla doradców rolniczych prowadzoną przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie;
2. zobowiąże się do zapewnienia opiekuna praktyk;

3. zobowiąże się do realizacji programu praktyk zgodnego z wytycznymi opracowanymi przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. **Beneficjent**

Moduł 1:

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie

W przypadku szkoleń dla osób ubiegających się o wpis lub wpisanych na listy doradców prowadzone przez CDR beneficjentem pomocy będzie CDR. CDR, na podstawie ustawy jest jedynym podmiotem uprawnionym do realizacji ww. szkoleń, przeprowadzania egzaminów i prowadzenia list doradców. CDR realizuje te zadania od 2007 r. i zostało do nich wyznaczone ze względu na posiadane doświadczenie, zasoby kadrowe i odpowiednią bazę dydaktyczno-szkoleniową.

Moduł 2:

Podmioty prowadzące działalność szkoleniową lub konsorcja tych podmiotów.

Moduł 3:

Podmioty prowadzące działalność z zakresu doradztwa rolniczego. Moduł

4:

Podmioty prowadzące działalność z zakresu doradztwa rolniczego.

Moduł 5:

Podmioty wpisane na listę podmiotów oferujących praktyki dla doradców rolniczych

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe

finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Moduł 1 i 2 Szkolenia w tych modułach rozliczane będą na podstawie kosztów jednostkowych (art. 83 ust. 1 lit. b rozporządzenia w sprawie planu WPR) ustalonych zgodnie z *art. 83 ust. 2 lit. a(i) rozporządzenia w sprawie planu WPR*, przy czym w przypadku potrzeby realizacji działań nietypowych, których koszty nie mogły być wzięte pod uwagę do wyliczenia kosztów jednostkowych, możliwe będzie wykorzystanie metody projektów budżetu (art. 83 ust. 2 lit. b rozporządzenia w sprawie planu WPR). Koszty szkoleń będą kalkulowane w oparciu o stawki za osobogodzinę szkoleń, z uwzględnieniem formy szkolenia (oddzielne stawki dla szkoleń w formule stacjonarnej i szkoleń w formule zdalnej). Zakłada się aktualizację kosztów jednostkowych, z uwzględnieniem poziomu inflacji oraz poziomu cen w gospodarce narodowej.

Koszty prowadzenia list doradców przez Centrum Doradztwa Rolniczego w ramach modułu 1, finansowane będą na podstawie stawki ryczałtowej (art. 83 ust. 1 lit. d rozporządzenia w sprawie planu WPR), ustalonej zgodnie z art. 83 ust. 2 lit. a (ii) rozporządzenia w sprawie planu WPR.

Moduł 3

Refundacja (art. 83 ust. 1 lit a rozporządzenia w sprawie planu WPR)

Wysokość pomocy udzielona na udział w studiach podyplomowych dla jednego odbiorcy nie może przekroczyć 9 500 PLN i może być aktualizowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kolejnych latach wdrażania Planu

Moduł 4

Płatność ryczałtowa (art. 83 ust. 1 lit c rozporządzenia w sprawie planu WPR), ustalona zgodnie z art. 83 ust. 2 lit. a (i) rozporządzenia w sprawie planu WPR.

Płatność ryczałtowa wynosi 8500 PLN za roczne uczestnictwo jednej osoby w programie mentoringowym i może być aktualizowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kolejnych latach wdrażania Planu.

Moduł 5

Koszt jednostkowy (art. 83 ust. 1 lit b rozporządzenia w sprawie planu WPR), ustalona zgodnie z art. 83 ust. 2 lit. a (i) rozporządzenia w sprawie planu WPR

Koszt jednostkowy wynosi 570 PLN za 1 dzień praktyk 1 odbiorcy (osobodzień praktyk) i może być aktualizowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kolejnych latach wdrażania Planu.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z przepisami art. 21 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014.

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis

9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji

Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2

załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do

Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit. c i d załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
14_3_3 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 4	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie
14_3_1 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 1	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie
14_3_5 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych- moduł 2	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie
14_3_2 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 3	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie
14_3_4 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 5	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

14_3_3 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 4

Przez "operację" rozumie się 1 program mentorski dla 1 osoby. Wysokość jednostkowej kwoty wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analiz przeprowadzanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, w oparciu o wyniki prac panelu ekspertów, pozwalających na ustalenie „modelowego” kształtu formuły programu mentorskiego w zakresie doskonalenia kadr doradczych, w odniesieniu do liczby sesji mentoringowych, oraz wymiaru czasowego poszczególnych elementów w powiązaniu z wysokością kosztów, m.in. wynagrodzeń z uwzględnieniem wymaganego poziomu kompetencji profesjonalnych.

14_3_1 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 1

Wysokość jednostkowej kwoty wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analiz przeprowadzanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy oraz na podstawie historycznych danych księgowych przekazanych przez Centrum Doradztwa Rolniczego, dotyczących ponoszonych przez CDR kosztów, związanych z prowadzeniem listy doradców rolniczych, rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych, zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW 2014-2020 oraz przepisami wykonawczymi do tej ustawy.

Jednostkowa kwota wsparcia została określona jako koszt jednego osobodnia szkolenia przy założeniu organizacji szkolenia mieszanego (stacjonarnego wraz z warsztatem, o łącznym czasie trwania 2 dni, dla grupy 15 osób) powiększonego o stawkę ryczałtową na prowadzenie list doradców. Kwota ta została ustalona w oparciu o koszty jednostkowe (dotyczące osobogodzin szkolenia oraz elementów dodatkowych szkoleń) oraz stawkę ryczałtową, wyliczone na podstawie danych historycznych. W analizie dotyczącej kosztów szkoleń wykorzystano pozyskane przy pomocy badań ankietowych (CAWI) dane historyczne nt. wysokości kosztów szkoleń w publicznych jednostkach doradztwa rolniczego oraz podmiotach innego typu, prowadzących działalność szkoleniową (jednostkach doradztwa prywatnego, związkach i organizacjach branżowych rolników, podmiotach badań i edukacji oraz organizacjach trzeciego sektora/NGO). Przy szacowaniu wysokości stawek różnicowano koszty oraz wysokość wsparcia w zależności od przyjętej formy szkolenia (wykład, warsztat, wizyta w gospodarstwie pokazowym), czasu jego trwania, wielkości grup szkoleniowych, potrzeby zatrudnienia ekspertów zewnętrznych, nakładów związanych z przygotowaniem i udostępnieniem bazy dydaktycznej (obejmujących w przypadku praktycznych form szkoleń również koszt udostępnienia gospodarstwa i opieki nad szkolonymi oraz kosztów ich transportu do i z gospodarstwa).

14_3_5 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych- moduł 2

Wysokość jednostkowej kwoty wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analiz przeprowadzanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.

Jednostkowa kwota wsparcia została określona jako koszt jednego osobodnia szkolenia przy założeniu organizacji szkolenia mieszanego (stacjonarnego wraz z warsztatem, o łącznym czasie trwania 2 dni, dla grupy 15 osób). Kwota ta została ustalona w oparciu o koszty jednostkowe (dotyczące osobogodzin szkolenia oraz elementów dodatkowych szkoleń), wyliczone na podstawie danych historycznych.

W analizie wykorzystano pozyskane przy pomocy badań ankietowych (CAWI) dane historyczne nt. wysokości kosztów szkoleń w publicznych jednostkach doradztwa rolniczego oraz podmiotach innego typu, prowadzących działalność szkoleniową (jednostkach doradztwa prywatnego, związkach i organizacjach branżowych rolników, podmiotach badań i edukacji oraz organizacjach trzeciego sektora/NGO). Przy szacowaniu wysokości stawek różnicowano koszty oraz wysokość wsparcia w zależności od przyjętej formy szkolenia (wykład, warsztat, wizyta w gospodarstwie pokazowym), czasu jego trwania, wielkości grup szkoleniowych, potrzeby zatrudnienia ekspertów zewnętrznych, nakładów związanych z przygotowaniem i udostępnieniem bazy dydaktycznej (obejmujących w przypadku praktycznych form szkoleń również koszt udostępnienia gospodarstwa i opieki nad szkolonymi oraz kosztów ich transportu do i z gospodarstwa).

14_3_2 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 3

Przez "operację" rozumie się uczestnictwo 1 odbiorcy w studiach podyplomowych.

Wysokość jednostkowej kwoty wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analiz przeprowadzanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, w oparciu o wyniki kwerendy kosztów studiów podyplomowych z zakresu rolnictwa (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie kwalifikacji rolniczych posiadanych przez osoby wykonujące działalność rolniczą obejmujących co najmniej jedno z następujących zagadnień: ekonomikę rolnictwa, organizację lub technologię produkcji rolniczej, marketing artykułów rolnych, rachunkowość rolniczą, agrobiznes) oraz specjalistycznej tematyki okołorolniczej (m.in. pszczelarstwa, bezpieczeństwa i jakości żywności, zarządzania ryzykiem produkcyjnym i cenowym w rolnictwie, rehabilitacji zwierząt) oferowanych w okresie ostatnich dwóch lat przez podmioty edukacyjne (uczelnie wyższe i instytuty badawcze) z obszaru całego kraju.

14_3_4 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 5

Wysokość jednostkowej kwoty wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analiz przeprowadzanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy i obejmuje: dodatek szkoleniowy dla opiekuna praktykanta, wyliczony na podstawie średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wraz z pochodnymi wynagrodzeń; koszty zakwaterowania praktykanta; koszty wyżywienia praktykanta; koszty stałe beneficjenta.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
14_3_1 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 1 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	310,11	310,11	310,11	310,11	310,11	310,11		6 958,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka:)	696,00	2 783,00	1 391,00	696,00	696,00	696,00		
14_3_2 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 3 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 134,83	2 134,83	2 134,83	2 134,83	2 134,83	2 134,83	900,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Operacje)		90,00	180,00	180,00	180,00	180,00	90,00	
14_3_3 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 4 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 910,11	1 910,11	1 910,11	1 910,11	1 910,11	1 910,11	1 000,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Operacje)		100,00	300,00	200,00	200,00	100,00	100,00	
14_3_4 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 5 (Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								8 200,00
	O.33 (jednostka:)		820,00	2 460,00	1 640,00	1 640,00	1 640,00		
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		128,09	128,09	128,09	128,09	128,09		
14_3_5 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych- moduł 2 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		269,66	269,66	269,66	269,66	269,66	269,66	6 500,00
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka:)		650,00	1 300,00	1 300,00	1 300,00	1 300,00	650,00	
OGÓLEM	O.33 (jednostka: Operacje)								
	O.33 (jednostka: osobodzień praktyk)								

O.33 (jednostka: osobodzień szkoleniowy)									
O.33 (jednostka: osobodzień szkoleniowy)									
Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	215 730,34	1 526 382,02	2 054 425,86	1 542 651,68	1 542 651,68	1 351 640,45	558 426,97	8 791 909,00	
Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	118 651,68	839 510,11	1 129 934,27	848 458,43	848 458,43	743 402,25	307 134,83	4 835 550,00	

Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)									
Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

I 14.4. - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych

Kod interwencji (państwo członkowskie)	I 14.4.
Nazwa interwencji	Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych
Typ interwencji	KNOW(78) - Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji
Wspólny wskaźnik produktu	O.33. Liczba objętych wsparciem działań lub jednostek w zakresie szkoleń, doradztwa i zwiększania wiedzy
Wkład na rzecz wymogu w zakresie wyodrębnienia dla/do	Wymiana pokoleniowa: Nie Środowisko: Nie System rabatów ES: LEADER: Nie

1 Zakres terytorialny i, w stosownych przypadkach, wymiar regionalny

Zakres terytorialny: Na poziomie krajowym

Kod	Opis
PL	Polska

Opis zakresu terytorialnego

-

2 Powiązane cele szczegółowe, powiązany cel przekrojowy i istotne cele sektorowe

KOD CELU SZCZEGÓŁOWEGO WPR + Opis	Zalecane cele szczegółowe WPR dla tego typu interwencji zaznaczono pogrubioną czcionką.
SO2	Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację
SO3	Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości
SO4	Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii
SO5	Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych
SO6	Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów
SO7	Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
SO9	Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe
XCO	Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania

3 Potrzeby zaspokojone przez interwencję

Kod	Opis	Ustalanie priorytetów na poziomie planu strategicznego WPR	Uwzględnione w CSP
CS 10.P 1.	Podnoszenie wiedzy kadr rolniczych oraz zapewnienie dostępności usług doradczych i szkoleniowych	Wymagana (++)	Częściowo
CS 10.P 3.	Zacieśnienie współpracy pomiędzy partnerami AKIS	Wymagana (++)	Częściowo

CS 2.P 2.	Wzmocnienie innowacyjności i zaawansowania technologicznego produkcji rolnej	wymagana (++)	Częściowo
CS 2.P 8.	Podnoszenie kwalifikacji, cyfrowych, rynkowych i technologicznych, profesjonalne wsparcie doradcze	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 3.P 5.	Doradztwo, coaching, współpraca z liderami	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 4. P6.	środowisk naukowobiznesowych Podnoszenie wiedzy w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 5.P 6.	Podnoszenie wiedzy w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, gleby, powietrza	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 6. P9.	Rozwój i upowszechnianie zasobów wiedzy i informacji o środowisku	Poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 7. P4.	Dostęp młodych rolników do wiedzy	poza priorytetyzacją	Częściowo
CS 9.P 3.	Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt	krytyczna (+++)	Tak
CS 9.P 8.	Podnoszenie wiedzy rolników o zrównoważonym stosowaniu środków do produkcji i bioasekuracji	poza priorytetyzacją	Częściowo

4 Wskaźnik(i) rezultatu

KOD WSKAŹNIKÓW REZULTATU + Opis Pogrubioną czcionką zaznaczono zalecane wskaźniki rezultatu dla wybranych celów szczegółowe WPR tej interwencji

R.1 Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami

R.2 Liczba doradców otrzymujących wsparcie w celu włączenia ich do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS)

R.28 Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestniczących w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) objętych wsparciem w ramach WPR związanego z efektywnością środowiskową lub klimatyczną

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja dotyczy transferu wiedzy w oparciu o demonstracje oraz wzmocnienia bazy gospodarstw demonstracyjnych i jest nakierowana na zagadnienia związane z celami WPR oraz realizacją celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym dotyczące klimatu i środowiska, w zakresie działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa rolnego.

Interwencja zapewni przepływ wiedzy i informacji w zakresie rozwoju gospodarstw rolnych poprzez wizyty w gospodarstwach demonstracyjnych oraz rozwój bazy gospodarstw demonstracyjnych.

Zakres interwencji

W ramach interwencji zapewnia się:

- transfer wiedzy w oparciu o demonstracje;
- wzmocnienie bazy gospodarstw demonstracyjnych.

Odbiorcami interwencji są rolnicy, w tym młodzi rolnicy, a także małżonkowie rolników, domownicy rolników, osoby zatrudnione w rolnictwie oraz posiadacze gospodarstw demonstracyjnych.

Pośrednio, z rezultatów interwencji będą mogli korzystać także inni mieszkańcy obszarów wiejskich, w tym kadra dydaktyczna i uczniowie szkół rolniczych. Nie przewiduje się finansowania badań.

Moduł 1: Transfer wiedzy w oparciu o demonstracje

Wsparcie będzie udzielane na zakładanie i prowadzenie demonstracji oraz organizację i realizację wizyt w gospodarstwach demonstracyjnych. W ramach operacji przewiduje się także możliwość prowadzenia wdrożeń, testowania innowacyjnych rozwiązań, doświadczalnictwa polowego, promowania dobrych praktyk oraz upowszechniania rezultatów operacji. Nie przewiduje się finansowania badań.

Moduł 2: Wzmocnienie bazy gospodarstw demonstracyjnych

Wsparcie będzie udzielane na doposażenie gospodarstwa związane z poprawą warunków do przyjmowania osób wizytujących gospodarstwo oraz ulepszeniem jego bazy dydaktycznej.

Kryteria wyboru:

Moduł 1

- kryteria wyboru ustalane będą z uwzględnieniem w szczególności jakości usług doradczych lub naukowych oraz zakresu demonstracji

Moduł 2

- kryteria wyboru uwzględniają w szczególności:

- udostępnianie gospodarstwa w celach edukacyjnych (wymiany wiedzy) dla rolników lub doradców rolniczych, w okresie poprzedzającym złożenie wniosku
- doświadczenie w prowadzeniu demonstracji lub pokazów
- współpracę w zakresie transferu wiedzy lub innowacji z ośrodkiem doradztwa rolniczego, szkołą rolniczą lub jednostką naukową.

Interwencja przyczynia się głównie do realizacji celu XCO Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania. Pozostałe wymienione cele realizowane są przez interwencję częściowo.

Określenie kwalifikujących się beneficjentów i szczególnych kryteriów kwalifikowalności, w stosownych przypadkach związanych z beneficjentem i obszarem

Beneficjent

Moduł 1

Podmioty prowadzące działalność szkoleniową lub konsorcja tych podmiotów Moduł 2

Posiadacz gospodarstwa rolnego należącego do Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych Moduł 1

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca:

1. prowadzi działalność szkoleniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. posiada doświadczenie w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych lub doradczych dla rolników lub doradców rolniczych*;
3. dysponuje zasobami kadrowymi, posiadającymi odpowiednie kwalifikacje, w liczbie umożliwiającej przeprowadzenie operacji;
4. dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczno-lokalową do zrealizowania operacji
5. posiada prawo dysponowania nieruchomością na cele określone w operacji przez okres trwania operacji.

W przypadku konsorcjów spełnienie warunków 2-5 będzie weryfikowane na poziomie konsorcjum, a nie członków konsorcjum.

* Obowiązek dokumentowania doświadczenia w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla rolników lub doradców rolniczych nie dotyczy jednostek doradztwa rolniczego ze względu na fakt, że prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego jest ich zadaniem ustawowym i działalność ta podlega nadzorowi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Beneficjentem nie może być podmiot, który prowadzi działalność, której celem jest produkcja, obrót lub dystrybucja środków, materiałów, i urządzeń dla rolnictwa i leśnictwa, z wyjątkiem jednostek doradztwa rolniczego - osób prawnych, działających na podstawie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, podmiotów tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym

i nauce oraz państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej Lasy Państwowe, działającej na podstawie przepisów ustawy o lasach

Moduł 2

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca:

1. jest posiadaczem gospodarstwa rolnego należącego do Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych
2. stosuje w gospodarstwie dobre praktyki i rozwiązania wpisujące się w zakres tematyczny przyjęty dla danego naboru;
3. zapewni promocję i dostępność gospodarstwa na potrzeby wizytujących;
4. zobowiąże się do przyjęcia określonej liczby osób lub grup.

Określenie kwalifikowalnego rodzaju wsparcia (nieobjętego ZSZiK) lub zobowiązań (ZSZiK) i innych obowiązków

Odpowiednie informacje znajdują się w poprzedniej sekcji.

6 Wskazanie istotnych elementów bazowych

(odpowiednie normy GAEC, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz inne obowiązkowe wymogi ustanowione prawem krajowym i unijnym), w stosownych przypadkach, opis określonych właściwych obowiązków wynikających z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz wyjaśnienie, w jaki sposób zobowiązanie wykracza poza obowiązkowe wymogi (o których mowa w art. 28 ust. 5 i art. 70 ust. 3 oraz w art. 72 ust. 5)

Nie dotyczy

7 Forma i stawka wsparcia/kwoty/metody obliczeniowe

Forma wsparcia

Dotacja

Instrument finansowy

Rodzaj płatności zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta koszty jednostkowe płatności ryczałtowe
 finansowanie według stawek ryczałtowych

Podstawa ustanowienia

Moduł 1 Wsparcie na zakładanie i prowadzenie demonstracji oraz organizację i realizację wizyt w gospodarstwach demonstracyjnych będzie udzielane z wykorzystaniem kosztów uproszczonych (w przypadku konkursu) lub na podstawie wynagrodzenia zgodnego z umową zawartą z beneficjentem wybranym w drodze przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.

Moduł 2

Płatność ryczałtowa. (art. 83 ust. 1 lit c rozporządzenia w sprawie planu WPR), ustalona zgodnie z art. 83 ust. 2 lit. a (i) rozporządzenia w sprawie planu WPR. Płatność ryczałtowa została ustalona na dwóch poziomach:

1. 17 000 PLN w przypadku doposażenia gospodarstwa, nieobejmującego inwestycji o charakterze budowlanym;
2. 49 500 PLN w przypadku doposażenia gospodarstwa obejmującego inwestycje o charakterze budowlanym.

Płatność ryczałtowa może być aktualizowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kolejnych latach wdrażania Planu.

Zakres wsparcia na poziomie beneficjenta

-

Dodatkowe wyjaśnienie

-

8 Informacje dotyczące oceny zgodności z zasadami pomocy państwa

Interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa:

Tak Nie Mieszany

Wyjaśnienie dotyczące działań wspierających nieobjętych zakresem art. 42 TFUE

Pomoc zgodna z przepisami art. 21 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014

Rodzaj instrumentu pomocy państwa, który należy zastosować do celów rozliczenia:

Powiadomienie ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym de minimis **9 Dodatkowe pytania/informacje specyficzne dla rodzaju interwencji** Nie dotyczy

10 Zgodność z zasadami WTO

Kategoria zielona Pkt 2
załącznika 2 WTO

Wyjaśnienie sposobu, w jaki interwencja spełnia odpowiednie postanowienia załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 niniejszego rozporządzenia oraz w załączniku

II do niniejszego rozporządzenia (kategoria zielona)

Green Box - Interwencja zgodna z ust. 2 lit. c i d załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

11 Stawki wkładu mające zastosowanie do danej interwencji

Region	Artykuł	Stosowana stawka	Min. stawka	Maks. stawka
PL - Polska	91(2)(a) - Regiony słabiej rozwinięte	55,32%	20,00%	85,00%
PL - Polska	91(2)(c) - Regiony w okresie przejściowym w rozumieniu art. 108 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060	55,32%	20,00%	60,00%
PL - Polska	91(2)(d) - Pozostałe regiony	43,00%	20,00%	43,00%

12 Planowane kwoty jednostkowe – definicja

Planowana kwota jednostkowa	Rodzaj wsparcia	Stawki wkładu	Rodzaj planowanej kwoty jednostkowej	Region(y)	Wskaźnik(i) rezultatu	Czy kwota jednostkowa opiera się na przeniesionych wydatkach?
14_4_1 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych-moduł 1	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie
14_4_2 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych- moduł 2	Dotacja	91(2)(a)-PL-55,32% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(d)-PL43,00%	Średnia		R.1; R.2; R.28;	Nie

Wyjaśnienie i uzasadnienie dotyczące wartości kwoty jednostkowej

14_4_1 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych-moduł 1

Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analizy przeprowadzonej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy. Jednostkowa kwota wsparcia została określona jako koszt jednej wizyty grupy rolników w gospodarstwie demonstracyjnym. Kwota ta została oszacowana w oparciu o dostępne informacje dotyczące prowadzenia działań demonstracyjnych.

Przy szacowaniu kosztów wizyt demonstracyjnych wykorzystano i zaadoptowano scenariusze przygotowania i przeprowadzenia wizyt opracowane w ramach projektu H2020-Agridemo i zamieszczone na stronie <https://farmdemo.eu/>, a także odwołano się do pozyskanych przy pomocy badań ankietowych (CAWI) danych historycznych nt. wysokości wydatków związanych z poszczególnymi elementami wizyt w gospodarstwach demonstracyjnych, ponoszonych przez podmioty zaangażowane w działalność tego typu m.in. podmioty doradztwa publicznego zaangażowane w rozwijanie sieci gospodarstw demonstracyjnych, podmioty badań i edukacji oraz podmioty innego typu, prowadzące działalność szkoleniową.

14_4_2 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych- moduł 2

Przez "activity" rozumie się 1 doposażone gospodarstwo demonstracyjne. Wysokość jednostkowych kwot wsparcia ustalona została w oparciu o wyniki analizy przeprowadzonej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy. Wysokość jednostkowych kwot wsparcia została określona w oparciu o wyniki prac panelu ekspertów, pozwalających na określenie „modelowych” kosztów wsparcia w przypadku doposażenia gospodarstwa demonstracyjnego w dwóch wariantach: - doposażenia gospodarstwa, nie obejmującego inwestycji o charakterze budowlanym; - doposażenia gospodarstwa obejmującego inwestycje o charakterze budowlanym.

Stawki rynkowe dla poszczególnych elementów kosztów ustalone zostały na podstawie zapytań ofertowych, w przypadku stawek jednostkowych na usługi budowlane wykorzystany został obowiązujący standard wykonywania kosztorysów - Polski Standard Kosztorysowania Robót Budowlanych.

13 Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi

793		PL							
Planowana kwota jednostkowa	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ogółem 2023–2029
14_4_1 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych-moduł 1 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			3 775,28	3 775,28	3 775,28	3 775,28	3 775,28	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka:)			550,00	1 100,00	1 650,00	1 100,00	1 100,00	5 500,00
14_4_2 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych- moduł 2 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		11 123,60	11 123,60	11 123,60				
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Activities)		22,00	54,00	32,00				108,00
OGÓLEM	O.33 (jednostka: wizyta grupowa)								
	O.33 (jednostka: Activities)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		240 269,66	2 677 078,65	4 513 213,48	6 229 275,23	4 152 808,99	4 152 808,99	21 965 455,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		132 148,31	1 472 393,26	2 482 267,42	3 426 101,13	2 284 044,94	2 284 044,94	12 081 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

PL

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

794

PL

6 Plan finansowy

6.1 Tabela Alokacja w ramach PS WPR na lata 2023 – 2027

Alokacja w ramach PS WPR na lata 2023 - 2027	
Płatności bezpośrednie	Środki UE w euro
RAZEM	17 326 739 606
Podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności	
I.1 - Podstawowe wsparcie dochodów	8 204 634 920
Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności	
I.2 - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów	2 004 097 387
Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	
I.3 - Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	185 311 281
Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt	

PL

1067

PL

I.4.1 - Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnym	39 488 700
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe)	170 298 500
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant podstawowy)	217 918 430
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant z wapnowaniem)	585 736 140
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrygowo)	13 184 400

I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Uproszczone systemy uprawy)	345 431 280
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Wymieszanie słomy z glebą)	575 938 540
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Wymieszanie obornika na gruntach ornym w ciągu 12 godzin od aplikacji)	239 516 600
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Zróżnicowana struktura upraw)	354 330 750
I.4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą wierząt)	274 894 740
I.4.3 - Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin	40 522 078
I.4.4 - Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw	2 197 550
I.4.5 - Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych	97 262 550
I.4.6 - Ekoschemat - Dobrostan zwierząt	1 376 964 819
Wsparcie dochodów związane z produkcją	
I.5.1 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	790 925 645
I.5.2 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła	894 370 792
I.5.3 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	24 238 585
I.5.4 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz	1 387 125
I.5.5 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych	362 500 612
I.5.6 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu	4 358 087
I.5.7 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	2 973 694

I.5.8 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych	484 162	
I.5.9 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	10 498 059	
I.5.10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	51 283 100	
I.5.11 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	45 105 203	
I.5.12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	86 633 699	
I.5.13 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno	324 252 178	
Rodzaje interwencji w sektorze owoców i warzyw		
I.7.1 - Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw	46 627 444	
I.7.2 - Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw		
I.7.3 - Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw		
I.7.4 - Wycofanie z rynku owoców i warzyw		
I.7.5 - Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu		
I.7.6 - Badania i rozwój		
Rodzaje interwencji w sektorze pszczelarskim	Środki UE w euro	Środki PL w euro
RAZEM	25 124 840,00	25 124 840,00

	50 249 680,00	
I.6.1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej	550 000	550 000
I.6.2 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych	10 340 000	10 340 000
I.6.3 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi	7 915 000	7 915 000
I.6.4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej	1 332 500	1 332 500
I.6.5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół	4 380 000	4 380 000
I.6.6 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wsparcie naukowo-badawcze	442 500	442 500
I.6.7 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	164 840	164 840
Rozwój obszarów wiejskich	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
RAZEM	4 700 585 847,00	7 921 590 664,00
Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania		
I.8.1 - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	573 059 481,60	716 324 352,00
I.8.2 - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000		
I.8.3 - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000		

I.8.4 - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych		
I.8.5 - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie		
I.8.6 - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie		
I.8.7 - Bioróżnorodność na gruntach ornych		
I.8.9.1 - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Pakiet 4.Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000		
I.8.9.2 - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000		
I.8.9.3 - Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone		
I.8.8 - Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych	6 433 881,60	8 042 352,00
I.8.10 - Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020	18 283 900,00	22 854 875,00
I.8.11 - Rolnictwo ekologiczne	497 707 496,55	904 922 721,00
Obszary z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami		

I.9 - Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	962 000 000,00	1 480 000 000,00
Inwestycje		
I.10.1.1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	214 610 342,37	390 200 623,00
I.10.1.2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)	33 000 000,00	60 000 000,00
I.10.2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	147 250 000,00	267 727 273,00
I.10.3 - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	38 500 000,00	70 000 000,00
I.10.4 - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	119 622 600,00	217 495 636,00
I.10.5 - Rozwój małych gospodarstw	188 100 000,00	342 000 000,00
I.10.6.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie	28 050 000,00	51 000 000,00
I.10.6.2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - w gospodarstwie	8 250 000,00	15 000 000,00
I.10.7.1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem	112 200 000,00	204 000 000,00
I.10.7.2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem	11 000 000,00	20 000 000,00
I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	74 800 000,00	136 000 000,00
I.10.9 - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)	27 500 000,00	50 000 000,00
I.10.10 - Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi	184 250 000,00	335 000 000,00
I.10.11 - Zalesianie gruntów rolnych	9 296 420,00	11 620 525,00

I.10.12 - Tworzenie zadrzewień śródpolnych	4 802 484,00	6 003 105,00
I.10.13 - Zakładanie systemów rolno leśnych	4 799 028,00	5 998 785,00
I.10.14 - Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	9 599 948,00	11 999 935,00
I.10.15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń	170 000 000,00	309 090 909,00
Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich		
I.11 - Premie dla młodych rolników	315 113 100,00	572 932 909,00
Narzędzia zarządzania ryzykiem		
I.12.1 - Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	27 449 281,00	49 907 784,00
I.12.2 - Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych	30 800 000,00	56 000 000,00
Współpraca		
I.13.1 - LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	389 680 000,00	708 509 091,00
I.13.2 - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	91 454 000,00	166 280 000,00
I.13.3 - Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	20 331 450,00	36 966 273,00
I.13.4 - Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności	11 549 900,00	20 999 818,00
I.13.5 - Współpraca Grup Operacyjnych EPI	59 950 000,00	109 000 000,00
I.13.6 - Zobowiązania dla beneficjentów działania 9 Tworzenie grup producentów i organizacji producentów PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych.	12 496 000,00	22 720 000,00

I.13.7 - Zobowiązania dla beneficjentów poddziałania 3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywność	74 150,00	134 818,00
Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji		
I.14.1 - Doskonalenie zawodowe rolników	18 539 400,00	33 708 000,00
I.14.2 - Kompleksowe doradztwo rolnicze	75 093 000,00	136 532 727,00
I.14.3 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	4 835 550,00	8 791 909,00
I.14.4 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	12 081 000,00	21 965 455,00
Pomoc Techniczna	188 023 433,88	341 860 789,00

6.2 Szczegółowe informacje finansowe i podział na interwencje oraz planowanie produkcji (TO BE FINALIZED)

6.2.1 Płatności bezpośrednie

	Rok budżetowy	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem 2024–2028
	Rok kalendarzowy N = Rok obrachunkowy N-1	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
Dostosowane alokacje płatności bezpośrednich (załącznik V)		3 488 417 133,00	3 519 600 956,00	3 550 784 779,00	3 581 968 602,00	3 185 968 140,00	17 326 739 610,00
Bawełna (załącznik VIII)							
Dostosowane alokacje płatności bezpośrednich, z wyłączeniem bawełny przed przesunięciem zmniejszenia (załącznik IX)		3 488 417 133,00	3 519 600 956,00	3 550 784 779,00	3 581 968 602,00	3 185 968 140,00	17 326 739 610,00

	Przesunięcie do EFRROW szacunkowej kwoty wynikającej ze zmniejszenia, w stosownych przypadkach (art. 17 ust. 5)						Nie dotyczy	
	Maksymalna kwota orientacyjnych alokacji środków (art. 87 ust. 3)	1 645 852 807,00	1 663 464 841,00	1 683 124 758,00	1 701 902 783,00	1 510 289 731,00		
	Interwencje niezwiązane z produkcją (art. 16 ust. 2)							
BISS (21)	Basic income support for sustainability							
I 1	Podstawowe wsparcie dochodów	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027	
I_1 - Podstawowe wsparcie dochodu (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	115,83	117,07	118,45	119,77	106,29		
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej							
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	127,41	128,77	130,29	131,75	131,75		
	O.4 (jednostka: Hektary)	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00		
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 645 911 056,79	1 663 531 100,91	1 683 140 504,85	1 701 897 326,01	1 510 350 394,77	8 204 830 383,33	
TOTAL	O.4 (jednostka: Hektary)	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	14 209 713,00	71 048 565,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	1 645 852 807,00	1 663 464 841,00	1 683 124 758,00	1 701 902 783,00	1 510 289 731,00	8 204 634 920,00	
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)							
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)							
CRISS (29)	Complementary redistributive income support for sustainability							
I 2.	Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027	
I_2 - Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	39,10	39,45	39,80	40,15	35,71		
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej							
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	43,01	43,40	43,78	44,17	44,17		
	O.7 (jednostka: Hektary)	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00		
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	403 463 125,00	407 074 687,50	410 686 250,00	414 297 812,50	368 482 562,50	2 004 004 437,50	
TOTAL	O.7 (jednostka: Hektary)	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	10 318 750,00	51 593 750,00	
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	403 487 768,00	407 094 645,00	410 701 521,00	414 308 398,00	368 505 055,00	2 004 097 387,00	
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)							
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)							
CIS-YF (30)	Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników							
I 3.	Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027	
	Planowana kwota jednostkowa	60,57	59,96	58,12	59,44	64,90		
I_3 - Uzupełniające wsparcie	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej							
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	66,62	65,96	63,93	65,38	71,40		

dochodu dla młodych rolników (Jednolita)	O.6 (jednostka: Hektary)	715 466,00	680 585,00	623 266,00	547 569,00	499 148,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	43 335 775,62	40 807 876,60	36 224 219,92	32 547 501,36	32 394 705,20	185 310 078,70
TOTAL	O.6 (jednostka: Hektary)	715 466,00	680 585,00	623 266,00	547 569,00	499 148,00	3 066 034,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	43 334 298,00	40 809 139,00	36 225 485,00	32 545 337,00	32 397 022,00	185 311 281,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	43 334 298,00	40 809 139,00	36 225 485,00	32 545 337,00	32 397 022,00	185 311 281,00
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
Eco-scheme (31)	Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt						
I 4.1	Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
4_1 - Obszary z roślinami miododajnymi (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	269,21	269,21	269,21	269,21	239,45	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	188,45	188,45	188,45	188,45	188,45	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	298,20	298,20	298,20	298,20	298,20	
	O.8 (jednostka: Hektary)	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	7 183 500,00	39 488 700,00
TOTAL	O.8 (jednostka: Hektary)	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	150 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	8 076 300,00	7 183 500,00	39 488 700,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
Eco-scheme (31)	Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt						
I 4.2	Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
4_2_1 - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	112,35	112,35	112,35	112,35	99,95	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	78,65	78,65	78,65	78,65	78,65	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	146,06	146,06	146,06	146,06	146,06	
	O.8 (jednostka: Hektary)	500 400,00	500 400,00	500 400,00	500 400,00	500 400,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	56 219 940,00	56 219 940,00	56 219 940,00	56 219 940,00	50 014 980,00	274 894 740,00
4_2_2 - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	112,35	112,35	112,35	112,35	99,95	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	78,65	78,65	78,65	78,65	78,65	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	146,06	146,06	146,06	146,06	146,06	
	O.8 (jednostka: Hektary)	310 000,00	310 000,00	310 000,00	310 000,00	310 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	34 828 500,00	34 828 500,00	34 828 500,00	34 828 500,00	30 984 500,00	170 298 500,00

4_2_3a - Opracowanie i przestrzeżenie planu nawożenia - wariant podstawowy (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	22,47	22,47	22,47	22,47	19,99	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	15,73	15,73	15,73	15,73	15,73	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	29,21	29,21	29,21	29,21	29,21	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 961 000,00	1 993 000,00	2 026 000,00	2 019 000,00	1 910 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	44 063 670,00	44 782 710,00	45 524 220,00	45 366 930,00	38 180 900,00	217 918 430,00
4_2_8 - Wymieszanie	Planowana kwota jednostkowa	44,94	44,94	44,94	44,94	39,98	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	31,46	31,46	31,46	31,46	31,46	

słomy z glebą (Jednolita)	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	58,42	58,42	58,42	58,42	58,42	
	O.8 (jednostka: Hektary)	2 621 000,00	2 621 000,00	2 621 000,00	2 621 000,00	2 621 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	117 787 740,00	117 787 740,00	117 787 740,00	117 787 740,00	104 787 580,00	575 938 540,00
4_2_5 - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	44,94	44,94	44,94	44,94	39,98	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	31,46	31,46	31,46	31,46	31,46	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	58,42	58,42	58,42	58,42	58,42	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 090 000,00	1 090 000,00	1 090 000,00	1 090 000,00	1 090 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	48 984 600,00	48 984 600,00	48 984 600,00	48 984 600,00	43 578 200,00	239 516 600,00
4_2_7 - Uproszczone systemy uprawy (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	89,88	89,88	89,88	89,88	79,96	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	62,92	62,92	62,92	62,92	62,92	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	116,84	116,84	116,84	116,84	116,84	
	O.8 (jednostka: Hektary)	786 000,00	786 000,00	786 000,00	786 000,00	786 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	70 645 680,00	70 645 680,00	70 645 680,00	70 645 680,00	62 848 560,00	345 431 280,00
4_2_4 - Zróżnicowana struktura upraw (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	67,41	67,41	67,41	67,41	59,97	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	47,19	47,19	47,19	47,19	47,19	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	84,27	84,27	84,27	84,27	84,27	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 075 000,00	1 075 000,00	1 075 000,00	1 075 000,00	1 075 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	72 465 750,00	72 465 750,00	72 465 750,00	72 465 750,00	64 467 750,00	354 330 750,00
4_2_6 - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi	Planowana kwota jednostkowa	67,41	67,41	67,41	67,41	59,97	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	47,19	47,19	47,19	47,19	47,19	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	72,36	72,36	72,36	72,36	72,36	
	O.8 (jednostka: Hektary)	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	

metodami niż rozbryzgowo (Jednolita)	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 696 400,00	2 696 400,00	2 696 400,00	2 696 400,00	2 398 800,00	13 184 400,00
4_2_3b - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - wariant z wapnowaniem (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	67,41	67,41	67,41	67,41	59,97	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	47,19	47,19	47,19	47,19	47,19	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	87,63	87,63	87,63	87,63	87,63	
	O.8 (jednostka: Hektary)	1 758 000,00	1 786 000,00	1 816 000,00	1 807 000,00	1 711 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	118 506 780,00	120 394 260,00	122 416 560,00	121 809 870,00	102 608 670,00	585 736 140,00
TOTAL	O.8 (jednostka: Hektary)	10 141 400,00	10 201 400,00	10 264 400,00	10 248 400,00	10 043 400,00	50 899 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	566 199 060,00	568 805 580,00	571 569 390,00	570 805 410,00	499 869 940,00	2 777 249 380,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt						
I 4.5	Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_5 - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	63,15	63,15	63,15	63,15	56,17	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	44,20	44,20	44,20	44,20	44,20	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	O.8 (jednostka: Hektary)	315 000,00	315 000,00	315 000,00	315 000,00	315 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	19 892 250,00	19 892 250,00	19 892 250,00	19 892 250,00	17 693 550,00	97 262 550,00
TOTAL	O.8 (jednostka: Hektary)	315 000,00	315 000,00	315 000,00	315 000,00	315 000,00	1 575 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	19 892 250,00	19 892 250,00	19 892 250,00	19 892 250,00	17 693 550,00	97 262 550,00

	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt						
I 4.6	Ekoschemat – Dobrostan zwierząt	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023– 2027
4_6_1 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20% (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	192,29	183,55	180,06	180,06	160,15	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	201,57	201,57	201,57	201,57	201,57	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	12 905,00	13 550,00	13 957,00	14 375,00	14 807,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 481 502,45	2 487 102,50	2 513 097,42	2 588 362,50	2 371 341,05	12 441 405,92
	Planowana kwota jednostkowa	165,01	157,51	154,51	154,51	137,43	

4_6_10 - Dobrostan krów mlecznych – zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20% (Średnia)	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	178,31	178,31	178,31	178,31	178,31	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	355 551,00	373 329,00	384 529,00	396 065,00	407 946,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	58 669 470,51	58 803 050,79	59 413 575,79	61 196 003,15	56 064 018,78	294 146 119,02
4_6_11 - Dobrostan krów mlecznych - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50% (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	239,14	228,27	223,92	223,92	199,17	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	258,43	258,43	258,43	258,43	258,43	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	88 888,00	93 332,00	96 132,00	99 016,00	101 987,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	21 256 676,32	21 304 895,64	21 525 877,44	22 171 662,72	20 312 750,79	106 571 862,91
4_6_12 - Dobrostan krów mlecznych - ściółka (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	23,91	22,83	22,39	22,39	19,92	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	25,84	25,84	25,84	25,84	25,84	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	355 551,00	373 329,00	384 529,00	396 065,00	407 946,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	8 501 224,41	8 523 101,07	8 609 604,31	8 867 895,35	8 126 284,32	42 628 109,46
4_6_13 - Dobrostan krów mlecznych - wybieg (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	47,83	45,65	44,78	44,78	39,83	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	51,69	51,69	51,69	51,69	51,69	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	133 331,00	139 999,00	144 199,00	148 524,00	152 980,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	6 377 221,73	6 390 954,35	6 457 231,22	6 650 904,72	6 093 193,40	31 969 505,42
4_6_14 - Dobrostan krów mlecznych - odsadzanie cieląt (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	40,65	38,81	38,07	38,07	33,86	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	43,93	43,93	43,93	43,93	43,93	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	133 331,00	139 999,00	144 199,00	148 524,00	152 980,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	5 419 905,15	5 433 361,19	5 489 655,93	5 654 308,68	5 179 902,80	27 177 133,75
4_6_15 - Dobrostan krów mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20% (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	88,41	84,39	82,78	82,78	73,63	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	93,03	93,03	93,03	93,03	93,03	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	76 347,00	80 165,00	82 570,00	85 047,00	87 598,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	6 749 838,27	6 765 124,35	6 835 144,60	7 040 190,66	6 449 840,74	33 840 138,62
4_6_16 -	Planowana kwota jednostkowa	223,48	213,32	209,26	209,26	186,13	

Dobrostan krów	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
mamek - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50% (Średnia)	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	235,17	235,17	235,17	235,17	235,17	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	19 087,00	20 041,00	20 642,00	21 262,00	21 900,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 265 562,76	4 275 146,12	4 319 544,92	4 449 286,12	4 076 247,00	21 385 786,92
4_6_17 - Dobrostan krów mamek - ściółka (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	22,10	21,10	20,70	20,70	18,41	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	23,26	23,26	23,26	23,26	23,26	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	76 347,00	80 165,00	82 570,00	85 046,00	87 599,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 687 268,70	1 691 481,50	1 709 199,00	1 760 452,20	1 612 697,59	8 461 098,99
4_6_18 - Dobrostan krów mamek - wybieg (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	36,84	35,16	34,49	34,49	30,68	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	38,76	38,76	38,76	38,76	38,76	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	47 717,00	50 103,00	51 606,00	53 154,00	54 749,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 757 894,28	1 761 621,48	1 779 890,94	1 833 281,46	1 679 699,32	8 812 387,48
4_6_19 - Dobrostan krów mamek - wypas (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	36,84	35,16	34,49	34,49	30,68	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	38,76	38,76	38,76	38,76	38,76	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	57 260,00	60 124,00	61 927,00	63 785,00	65 699,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 109 458,40	2 113 959,84	2 135 862,23	2 199 944,65	2 015 645,32	10 574 870,44
4_6_2 - Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50% (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	458,55	437,70	429,37	429,37	381,90	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	480,67	480,67	480,67	480,67	480,67	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	3 226,00	3 388,00	3 489,00	3 594,00	3 702,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	1 479 282,30	1 482 927,60	1 498 071,93	1 543 155,78	1 413 793,80	7 417 231,41
4_6_20 - Dobrostan opasów - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20% (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	28,19	26,91	26,39	26,39	23,48	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	29,53	29,53	29,53	29,53	29,53	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	216 206,00	237 826,00	249 718,00	257 209,00	264 925,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	6 094 847,14	6 399 897,66	6 590 058,02	6 787 745,51	6 220 439,00	32 092 987,33
4_6_21 -	Planowana kwota jednostkowa	70,47	67,27	65,99	65,99	58,69	

Dobrostan opasów - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50% (Średnia)	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	73,84	73,84	73,84	73,84	73,84	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	54 051,00	59 457,00	62 429,00	64 302,00	66 231,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	3 808 973,97	3 999 672,39	4 119 689,71	4 243 288,98	3 887 097,39	20 058 722,44
4_6_22 - Dobrostan opasów - ściółka (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	31,71	30,27	29,69	29,69	26,41	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	33,23	33,23	33,23	33,23	33,23	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	216 206,00	237 826,00	249 718,00	257 209,00	264 925,00	
4_6_23 - Dobrostan opasów - wybieg (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	98,66	94,18	92,38	92,38	82,17	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	103,37	103,37	103,37	103,37	103,37	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	162 154,00	178 370,00	187 289,00	192 906,00	198 694,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	15 998 113,64	16 798 886,60	17 301 757,82	17 820 656,28	16 326 685,98	84 246 100,32

4_6_24 - Dobrostan opasów - wypas (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	102,18	97,54	95,68	95,68	85,10	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	107,06	107,06	107,06	107,06	107,06	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	108 103,00	118 914,00	124 859,00	128 605,00	132 463,00	
4_6_25 - Dobrostan owiec (Średnia)	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	11 045 964,54	11 598 871,56	11 946 509,12	12 304 926,40	11 272 601,30	58 168 872,92
	Planowana kwota jednostkowa	380,35	363,07	356,15	356,15	316,78	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	397,98	397,98	397,98	397,98	397,98	
4_6_26 - Dobrostan kur niosek (Średnia)	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	11 167,00	11 725,00	12 077,00	12 439,00	12 812,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 247 368,45	4 256 995,75	4 301 223,55	4 430 149,85	4 058 585,36	21 294 322,96
	Planowana kwota jednostkowa	240,00	229,09	224,73	224,73	199,88	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
4_6_27 - Dobrostan kurcząt brojlerów (Średnia)	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	261,20	261,20	261,20	261,20	261,20	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	12 725,00	12 980,00	13 239,00	13 504,00	13 774,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	3 054 000,00	2 973 588,20	2 975 200,47	3 034 753,92	2 753 147,12	14 790 689,71
	Planowana kwota jednostkowa	6,48	6,19	6,07	6,07	5,40	
4_6_27 - Dobrostan kurcząt brojlerów (Średnia)	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	7,38	7,38	7,38	7,38	7,38	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	58 718,00	58 718,00	58 718,00	58 718,00	58 718,00	

	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	380 492,64	363 464,42	356 418,26	356 418,26	317 077,20	1 773 870,78
4_6_28 - Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	22,88	21,84	21,43	21,43	19,06	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	25,84	25,84	25,84	25,84	25,84	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	19 140,00	19 140,00	19 140,00	19 140,00	19 140,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	437 923,20	418 017,60	410 170,20	410 170,20	364 808,40	2 041 089,60
4_6_29 - Dobrostan koni - zwiększona powierzchnia bytowa (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	133,79	127,71	125,28	125,28	111,43	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	139,87	139,87	139,87	139,87	139,87	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	77 974,00	80 314,00	81 920,00	82 739,00	83 566,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	10 432 141,46	10 256 900,94	10 262 937,60	10 365 541,92	9 311 759,38	50 629 281,30
4_6_3 - Dobrostan loch - ściółka (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	78,89	75,30	73,87	73,87	65,70	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	82,70	82,70	82,70	82,70	82,70	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	11 291,00	11 856,00	12 212,00	12 579,00	12 956,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	890 746,99	892 756,80	902 100,44	929 210,73	851 209,20	4 466 024,16
4_6_30 - Dobrostan koni - system otwarty (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	60,56	57,81	56,71	56,71	50,44	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	63,31	63,31	63,31	63,31	63,31	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	1 018,00	1 049,00	1 070,00	1 081,00	1 091,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	61 650,08	60 642,69	60 679,70	61 303,51	55 030,04	299 306,02
4_6_31 - Dobrostan kóz (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	368,31	351,57	344,88	344,88	306,75	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	385,06	385,06	385,06	385,06	385,06	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	2 092,00	2 196,00	2 262,00	2 330,00	2 400,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	770 504,52	772 047,72	780 118,56	803 570,40	736 200,00	3 862 441,20
4_6_4 - Dobrostan loch - odsadzanie prosiąt (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	133,13	127,08	124,65	124,65	110,87	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	139,55	139,55	139,55	139,55	139,55	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	6 452,00	6 775,00	6 979,00	7 188,00	7 404,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	858 954,76	860 967,00	869 932,35	895 984,20	820 881,48	4 306 719,79
4_6_5 -	Planowana kwota jednostkowa	32,42	30,94	30,36	30,36	27,00	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						

Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20% (Średnia)	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	34,46	34,46	34,46	34,46	34,46	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	337 418,00	354 289,00	364 917,00	375 865,00	387 141,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	10 939 091,56	10 961 701,66	11 078 880,12	11 411 261,40	10 452 807,00	54 843 741,74
4_6_6 - Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50% (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	48,63	46,42	45,53	45,53	40,50	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	51,69	51,69	51,69	51,69	51,69	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	84 354,00	88 572,00	91 229,00	93 966,00	96 785,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 102 135,02	4 111 512,24	4 153 656,37	4 278 271,98	3 919 792,50	20 565 368,11
4_6_7 - Dobrostan tuczników - ściółka (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	48,63	46,42	45,53	45,53	40,50	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	51,69	51,69	51,69	51,69	51,69	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	295 240,00	310 003,00	319 303,00	328 881,00	338 749,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	14 357 521,20	14 390 339,26	14 537 865,59	14 973 951,93	13 719 334,50	71 979 012,48
4_6_8 - Cykl zamknięty - dodatkowa płatność do tucznika (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	24,31	23,21	22,77	22,77	20,25	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	25,84	25,84	25,84	25,84	25,84	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	156 934,00	164 781,00	169 725,00	174 816,00	180 061,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	3 815 065,54	3 824 567,01	3 864 638,25	3 980 560,32	3 646 235,25	19 131 066,37
4_6_9 - Dobrostan krów mlecznych - wypas (Średnia)	Planowana kwota jednostkowa	69,49	69,49	69,49	69,49	61,81	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	69,66	69,66	69,66	69,66	69,66	
	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	740 262,00	777 275,00	800 593,00	824 611,00	849 349,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	51 440 806,38	54 012 839,75	55 633 207,57	57 302 218,39	52 498 261,69	270 887 333,78
TOTAL	O.8 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)	1 815 719,00	1 914 165,00	1 974 255,00	2 029 355,00	2 086 087,00	9 819 581,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	270 347 499,00	275 185 389,00	279 845 927,00	287 981 967,00	263 604 037,00	1 376 964 819,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt						
14.3	Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
4_3 - Prowadzenie produkcji	Planowana kwota jednostkowa	306,74	306,74	306,74	306,74	272,83	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	214,72	214,72	214,72	214,72	214,72	

roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin (Średnia)	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	398,76	398,76	398,76	398,76	398,76	
	O.8 (jednostka: Hektary)	24 500,00	25 700,00	27 000,00	28 400,00	29 800,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	7 515 130,00	7 883 218,00	8 281 980,00	8 711 416,00	8 130 334,00	40 522 078,00
TOTAL	O.8 (jednostka: Hektary)	24 500,00	25 700,00	27 000,00	28 400,00	29 800,00	135 400,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	7 515 130,00	7 883 218,00	8 281 980,00	8 711 416,00	8 130 334,00	40 522 078,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
Eco-scheme (31)	Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt						
1 4.4	Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
4_4 - Biologiczna ochrona upraw (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	89,89	89,89	89,89	89,89	79,95	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	62,92	62,92	62,92	62,92	62,92	
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	98,88	98,88	98,88	98,88	98,88	
	O.8 (jednostka: Hektary)	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	449 450,00	449 450,00	449 450,00	449 450,00	399 750,00	2 197 550,00
TOTAL	O.8 (jednostka: Hektary)	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	25 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	449 450,00	449 450,00	449 450,00	449 450,00	399 750,00	2 197 550,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
	Suma orientacyjnych alokacji na interwencje niezwiązane z produkcją	2 965 154 562,00	2 991 660 812,00	3 018 167 061,00	3 044 673 311,00	2 708 072 919,00	14 727 728 665,00
	Wsparcie dochodów związane z produkcją (art. 16 ust. 3 lit. a) – kwota – obowiązujący pułap						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.1.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_1 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	94,94	95,79	96,64	97,49	86,71	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	104,43	105,37	106,30	107,24	107,24	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	159 237 165,60	160 662 819,60	162 088 473,60	163 514 127,60	145 433 480,40	790 936 066,80
TOTAL	O.11 (jednostka: Pogłowie)	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	1 677 240,00	8 386 200,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	159 238 185,00	160 661 655,00	162 085 124,00	163 508 594,00	145 432 087,00	790 925 645,00

	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.10	Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_10 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	267,36	269,75	272,14	274,53	244,18	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	344,16	347,24	350,32	353,39	353,39	
	O.10 (jednostka: Hektary)	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	10 324 908,48	10 417 205,50	10 509 502,52	10 601 799,54	9 429 743,24	51 283 159,28
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	38 618,00	193 090,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	10 324 900,00	10 417 196,00	10 509 493,00	10 601 790,00	9 429 721,00	51 283 100,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.11.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_11 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	245,41	247,61	249,80	252,00	224,14	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	324,32	327,22	330,12	333,02	333,02	
	O.10 (jednostka: Hektary)	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	9 080 906,23	9 162 312,83	9 243 349,40	9 324 756,00	8 293 852,42	45 105 176,88
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	37 003,00	185 015,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	9 081 095,00	9 162 273,00	9 243 451,00	9 324 629,00	8 293 755,00	45 105 203,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.12	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027

I_5_12 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	101,88	102,79	103,70	104,61	93,04	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	112,06	113,06	114,07	115,07	115,07	
	O.10 (jednostka: Hektary)	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	17 442 874,80	17 598 675,90	17 754 477,00	17 910 278,10	15 929 378,40	86 635 684,20
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	171 210,00	856 050,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	17 442 086,00	17 598 005,00	17 753 924,00	17 909 843,00	15 929 841,00	86 633 699,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.13.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_13 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	198,36	202,23	206,09	209,95	181,17	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	218,20	222,45	226,70	230,94	230,94	
	O.10 (jednostka: Hektary)	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	64 461 049,20	65 718 683,10	66 973 067,30	68 227 451,50	58 874 814,90	324 255 066,00
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	324 970,00	1 624 850,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	64 462 370,00	65 717 250,00	66 972 127,00	68 227 006,00	58 873 425,00	324 252 178,00

	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.2.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_2 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	74,21	74,87	75,53	76,20	67,77	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	81,63	82,36	83,09	83,82	83,82	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	180 069 674,48	181 671 156,56	183 272 638,64	184 898 385,60	164 443 091,76	894 354 947,04

TOTAL	O.11 (jednostka: Pogłowie)	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	2 426 488,00	12 132 440,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	180 064 944,00	181 674 589,00	183 284 234,00	184 893 879,00	164 453 146,00	894 370 792,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.3.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_3 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	25,35	25,57	25,80	26,03	23,15	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	27,88	28,13	28,38	28,63	28,63	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	4 880 863,65	4 923 222,23	4 967 506,20	5 011 790,17	4 457 277,85	24 240 660,10
TOTAL	O.11 (jednostka: Pogłowie)	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	192 539,00	962 695,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	4 879 989,00	4 923 612,00	4 967 236,00	5 010 859,00	4 456 889,00	24 238 585,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.4.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_4 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	11,08	11,18	11,27	11,37	10,12	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	12,18	12,29	12,40	12,51	12,51	
	O.11 (jednostka: Pogłowie)	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	279 348,96	281 870,16	284 139,24	286 660,44	255 145,44	1 387 164,24
TOTAL	O.11 (jednostka: Pogłowie)	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	25 212,00	126 060,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	279 272,00	281 768,00	284 265,00	286 761,00	255 059,00	1 387 125,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.5.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_5 - Wsparcie dochodów związane z	Planowana kwota jednostkowa	300,75	300,75	300,75	300,75	274,68	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						

produkcją do buraków cukrowych (Jednolita)	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	330,83	330,83	330,83	330,83	330,83	
	O.10 (jednostka: Hektary)	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	73 778 787,00	73 778 787,00	73 778 787,00	73 778 787,00	67 383 398,88	362 498 546,88
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	245 316,00	1 226 580,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	73 779 472,00	73 779 472,00	73 779 472,00	73 779 472,00	67 382 724,00	362 500 612,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.6.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_6 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	429,00	432,84	436,67	440,51	391,81	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	525,85	527,77	529,69	531,61	531,61	
	O.10 (jednostka: Hektary)	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	877 305,00	885 157,80	892 990,15	900 842,95	801 251,45	4 357 547,35
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	2 045,00	10 225,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	877 420,00	885 263,00	893 107,00	900 950,00	801 347,00	4 358 087,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.7.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_7 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	100,06	100,96	101,85	102,75	91,39	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	124,87	125,98	127,10	128,22	128,22	
	O.10 (jednostka: Hektary)	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	598 658,98	604 043,68	609 368,55	614 753,25	546 786,37	2 973 610,83
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	5 983,00	29 915,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	598 698,00	604 050,00	609 402,00	614 754,00	546 790,00	2 973 694,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						

I 5.8.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_8 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	29,03	29,29	29,55	29,81	26,52	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	38,89	39,23	39,58	39,93	39,93	
	O.10 (jednostka: Hektary)	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	
konopi włóknistych (Jednolita)	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	97 453,71	98 326,53	99 199,35	100 072,17	89 027,64	484 079,40
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	3 357,00	16 785,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	97 477,00	98 348,00	99 220,00	100 091,00	89 026,00	484 162,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
CIS (32)	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji						
I 5.9.	Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2023–2027
I_5_9 - Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów (Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa	550,00	550,00	550,00	550,00	502,31	
	Minimalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej						
	Maksymalna wysokość planowanej kwoty jednostkowej	619,10	619,10	619,10	619,10	619,10	
	O.10 (jednostka: Hektary)	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	
	Planowany produkt * Planowana kwota jednostkowa	2 136 750,00	2 136 750,00	2 136 750,00	2 136 750,00	1 951 474,35	10 498 474,35
TOTAL	O.10 (jednostka: Hektary)	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	3 885,00	19 425,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	2 136 662,00	2 136 662,00	2 136 662,00	2 136 662,00	1 951 411,00	10 498 059,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Z czego niezbędna kwota przeniesienia – wydatki (ma zastosowanie tylko w odniesieniu do ekoschematu i tylko z rodzajem płatności stanowiącej rekompensatę (art. 31 ust. 7 lit. b)), jeżeli interwencja obejmuje przeniesienie)						
	Suma orientacyjnych alokacji na interwencje związane z produkcją	523 262 570,00	527 940 143,00	532 617 717,00	537 295 290,00	477 895 221,00	2 599 010 941,00
	Suma wszystkich orientacyjnych alokacji na płatności bezpośrednie	3 488 417 132,00	3 519 600 955,00	3 550 784 778,00	3 581 968 601,00	3 185 968 140,00	17 326 739 606,00

6.2.2 Sektorowe

Rok budżetowy		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Alokacja finansowa ogółem
Owoce i warzywa								
7 - Interwencja w sektorze owoców i warzyw (Średnia)	O.35 (jednostka: Programy operacyjne)		7,00	7,00	7,00	7,00		

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)		11 656 860,88	11 656 860,88	11 656 860,88	11 656 860,88		46 627 443,52
Produkty pszczele								
ADVIBEEES (55(1)(a)) - usługi doradcze, pomoc techniczna, szkolenia, informacje i wymiana najlepszych praktyk, w tym poprzez tworzenie sieci kontaktów, dla pszczelarzy i organizacji pszczelarzy								
I 6.1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem
6_1 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej (Średnia)	O.37 (jednostka: Działania)	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00		
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00		550 000,00

Rok budżetowy		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Alokacja finansowa ogółem
TOTAL	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	220 000,00	220 000,00	220 000,00	220 000,00	220 000,00		1 100 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00		550 000,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania								
I 6.2 - Interwencja w sektorze pszczelarskim – inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych.		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem
6_2 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych (Średnia)	O.37 (jednostka: Pszczelarze)	1 240,00	1 240,00	1 240,00	1 240,00	1 240,00		
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00		10 340 000,00
TOTAL	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	4 136 000,00	4 136 000,00	4 136 000,00	4 136 000,00	4 136 000,00		20 680 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00	2 068 000,00		10 340 000,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania								

I 6.3 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie walki z warzozą produktami leczniczymi.		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem
6_3 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - wspieranie walki z warzozą produktami leczniczymi (Średnia)	O.37 (jednostka: Pszczelarze)	1 425,00	1 425,00	1 425,00	1 425,00	1 425,00		
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	1 583 000,00	1 583 000,00	1 583 000,00	1 583 000,00	1 583 000,00		7 915 000,00
TOTAL	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	3 166 000,00	3 166 000,00	3 166 000,00	3 166 000,00	3 166 000,00		15 830 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	1 583 000,00	1 583 000,00	1 583 000,00	1 583 000,00	1 583 000,00		7 915 000,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania								
I 6.4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem
6_4 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej (Średnia)	O.37 (jednostka: Pszczelarze)	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00		

Rok budżetowy		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Alokacja finansowa ogółem
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00		1 332 500,00
TOTAL	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	533 000,00	533 000,00	533 000,00	533 000,00	533 000,00		2 665 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00	266 500,00		1 332 500,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PRESBEEHIVES (55(1)(d)) - działania mające na celu zachowanie lub zwiększenie obecnej liczby uli w Unii, w tym hodowla pszczół								
I 6.5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem
6_5 - Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół (Średnia)	O.37 (jednostka: Pszczelarze)	788,00	788,00	788,00	788,00	788,00		

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00		4 380 000,00
TOTAL	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	1 752 000,00	1 752 000,00	1 752 000,00	1 752 000,00	1 752 000,00		8 760 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00	876 000,00		4 380 000,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
COOPAPI (55(1)(e)) - współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami w zakresie wdrażania programów badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich								
I 6.6 - Interwencja w sektorze pszczelarstwie – wsparcie naukowo-badawcze		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem
6_6 - Interwencja w sektorze pszczelarstwie – wsparcie naukowo-badawcze (Średnia)	O.37 (jednostka: Beneficjenci)	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00		
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00		442 500,00
TOTAL	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	177 000,00	177 000,00	177 000,00	177 000,00	177 000,00		885 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00	88 500,00		442 500,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
ACTQUAL (55(1)(g)) - działania służące poprawie jakości produktów								
I 6.7. - Interwencja w sektorze pszczelarstwie - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ogółem
6_7 - Interwencja w sektorze pszczelarstwie - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych (Średnia)	O.37 (jednostka: Beneficjenci)	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00		
Rok budżetowy		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Alokacja finansowa ogółem
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	32 968,00	32 968,00	32 968,00	32 968,00	32 968,00		164 840,00
TOTAL	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	65 936,00	65 936,00	65 936,00	65 936,00	65 936,00		329 680,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki Unii w EUR)	32 968,00	32 968,00	32 968,00	32 968,00	32 968,00		164 840,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		

Suma orientacyjnych alokacji i produktów na interwencje w odniesieniu do produkty pszczele	5 024 968,00	5 024 968,00	5 024 968,00	5 024 968,00	5 024 968,00		25 124 840,00

6.2.3 Rozwój obszarów wiejskich

	Rok budżetowy	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 (including payments of Q4 2029)	Total 2023 - 2029
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.1.	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_1_5 - Pónaturalne łąki świeże (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		370,04	353,22	347,62	344,81	343,13		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		403,69	403,69	403,69	403,69	403,69		
	O.14 (jednostka: Hektary)		19 568,00	39 137,00	58 704,00	78 273,00	97 841,00		293 523,00
8_1_1 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		387,60	369,98	364,10	361,17	359,41		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		422,83	422,83	422,83	422,83	422,83		
	O.14 (jednostka: Hektary)		861,00	1 723,00	2 584,00	3 446,00	4 307,00		12 921,00
8_1_9 - Ochrona siedlisk łągowych dubelta i kulika wielkiego (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		333,02	317,88	312,84	310,31	308,80		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		426,16	426,16	426,16	426,16	426,16		
	O.14 (jednostka: Hektary)		1 842,00	3 685,00	5 527,00	7 370,00	9 212,00		27 636,00
8_1_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		358,95	342,64	337,20	334,48	332,85		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		454,47	454,47	454,47	454,47	454,47		
	O.14 (jednostka: Hektary)		578,00	1 155,00	1 733,00	2 312,00	2 890,00		8 668,00
8_1_3 - Murawy (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		398,47	380,36	374,32	371,30	369,49		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		434,70	434,70	434,70	434,70	434,70		
	O.14 (jednostka: Hektary)		1 012,00	2 023,00	3 034,00	4 046,00	5 058,00		15 173,00

8_1_4 - Pónaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		275,62	263,09	258,91	256,83	255,57	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		300,67	300,67	300,67	300,67	300,67	
	O.14 (jednostka: Hektary)		6 858,00	13 714,00	20 572,00	27 430,00	34 287,00	102 861,00
8_1_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		382,42	365,04	359,24	356,34	354,61	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		477,12	477,12	477,12	477,12	477,12	
	O.14 (jednostka: Hektary)		804,00	1 608,00	2 412,00	3 215,00	4 020,00	12 059,00
8_1_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		269,82	257,55	253,46	251,42	250,19	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		308,85	308,85	308,85	308,85	308,85	
	O.14 (jednostka: Hektary)		21,00	42,00	65,00	86,00	107,00	321,00
8_1_8 - Ochrona siedlisk łągowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób, czajka) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		260,79	248,94	244,99	243,01	241,83	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		347,42	347,42	347,42	347,42	347,42	
	O.14 (jednostka: Hektary)		18 858,00	37 716,00	56 575,00	75 433,00	94 291,00	282 873,00
8_1_10 - Ochrona siedlisk łągowych wodniczki (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		384,38	366,91	361,09	358,17	356,43	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		482,25	482,25	482,25	482,25	482,25	
	O.14 (jednostka: Hektary)		2 304,00	4 608,00	6 911,00	9 215,00	11 519,00	34 557,00
8_1_11 - Ochrona siedlisk łągowych derkacza (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		260,79	248,93	244,98	243,01	241,82	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		347,42	347,42	347,42	347,42	347,42	
	O.14 (jednostka: Hektary)		180,00	360,00	540,00	720,00	900,00	2 700,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)		52 886,00	105 771,00	158 657,00	211 546,00	264 432,00	793 292,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		16 852 679,00	32 173 227,00	47 493 990,00	62 815 066,00	78 136 423,00	237 471 385,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		13 482 143,20	25 738 581,60	37 995 192,00	50 252 052,80	62 509 138,40	189 977 108,00

	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.10.	Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_10 - Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020 (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				409,85	409,85	409,85		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.15 (jednostka: Hektary)				8 306,00	35 184,00	12 274,00		55 764,00
OGÓLEM	O.15 (jednostka: Hektary)				8 306,00	35 184,00	12 274,00		55 764,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				3 404 214,00	14 420 162,00	5 030 499,00		22 854 875,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				2 723 371,20	11 536 129,60	4 024 399,20		18 283 900,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)				2 723 371,20	11 536 129,60	4 024 399,20		18 283 900,00

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.11.	Rolnictwo ekologiczne	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_11_1 - Uprawy rolnicze w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		372,39	372,39	372,39	372,39	372,39		
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		457,62	457,62	457,62	457,62	457,62		
91(2)(c)-PL-55,32%	O.17 (jednostka: Hektary)		33 816,00	111 591,00	199 004,00	173 448,00	99 499,00		617 358,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
8_11_2 - Uprawy rolnicze po okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		344,74	344,74	344,74	344,74	344,74		
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		423,64	423,64	423,64	423,64	423,64		
91(2)(c)-PL-55,32%	O.17 (jednostka: Hektary)		24 498,00	80 844,00	144 172,00	186 887,00	275 249,00		711 650,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
8_11_3 - Uprawy warzywne w okresie konwersji (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		662,92	662,92	662,92	662,92	662,92		
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		814,65	814,65	814,65	814,65	814,65		
91(2)(c)-PL-55,32%	O.17 (jednostka: Hektary)		7 194,00	23 741,00	42 338,00	36 901,00	21 168,00		131 342,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
8_11_7 - Podstawowe uprawy sadownicze w	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		681,36	681,36	681,36	681,36	681,36		

okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		837,30	837,30	837,30	837,30	837,30		
	O.17 (jednostka: Hektary)		297,00	982,00	1 751,00	1 526,00	875,00		5 431,00
8_11_9 - Uprawy jagodowe w okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		547,50	547,50	547,50	547,50	547,50		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		672,81	672,81	672,81	672,81	672,81		

91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	O.17 (jednostka: Hektary)		247,00	814,00	1 452,00	1 265,00	728,00		4 506,00
8_11_11 - Ekstensywne uprawy sadownicze w okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		290,98	290,98	290,98	290,98	290,98		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		357,57	357,57	357,57	357,57	357,57		
	O.17 (jednostka: Hektary)		432,00	1 425,00	2 542,00	2 215,00	1 271,00		7 885,00
8_11_14 - Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		330,04	330,04	330,04	330,04	330,04		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		405,57	405,57	405,57	405,57	405,57		
	O.17 (jednostka: Hektary)		8 879,00	29 302,00	52 255,00	64 021,00	87 433,00		241 890,00
8_11_15 - Trwałe użytki zielone w okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		228,87	228,87	228,87	228,87	228,87		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		281,26	281,26	281,26	281,26	281,26		
	O.17 (jednostka: Hektary)		5 501,00	18 154,00	32 374,00	28 217,00	16 187,00		100 433,00
8_11_12 - Ekstensywne uprawy sadownicze po okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		290,98	290,98	290,98	290,98	290,98		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		357,57	357,57	357,57	357,57	357,57		
	O.17 (jednostka: Hektary)		533,00	1 758,00	3 135,00	3 745,00	4 928,00		14 099,00

8_11_18 - Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		120,09	120,09	120,09	120,09	120,09		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		128,76	128,76	128,76	128,76	128,76		
	O.17 (jednostka: Hektary)		15 350,00	50 654,00	90 333,00	94 849,00	98 643,00		349 829,00
8_11_4 - Uprawy warzywne po okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		524,68	524,68	524,68	524,68	524,68		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		644,76	644,76	644,76	644,76	644,76		
	O.17 (jednostka: Hektary)		1 423,00	4 697,00	8 376,00	16 349,00	34 212,00		65 057,00

8_11_8 - Podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		430,32	430,32	430,32	430,32	430,32		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		528,81	528,81	528,81	528,81	528,81		
	O.17 (jednostka: Hektary)		321,00	1 059,00	1 888,00	2 294,00	3 098,00		8 660,00
8_11_17 - Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		386,97	386,97	386,97	386,97	386,97		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		442,25	442,25	442,25	442,25	442,25		
	O.17 (jednostka: Hektary)		3 839,00	12 668,00	22 591,00	23 721,00	24 670,00		87 489,00
8_11_13 - Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		359,44	359,44	359,44	359,44	359,44		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		441,71	441,71	441,71	441,71	441,71		
	O.17 (jednostka: Hektary)		8 717,00	28 767,00	51 300,00	44 712,00	25 649,00		159 145,00
8_11_16 - Trwałe użytki zielone po okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		228,87	228,87	228,87	228,87	228,87		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		281,26	281,26	281,26	281,26	281,26		

91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	O.17 (jednostka: Hektary)		3 724,00	12 288,00	21 914,00	28 786,00	43 096,00		109 808,00
8_11_6 - Uprawy zielarskie po okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		407,28	407,28	407,28	407,28	407,28		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		500,49	500,49	500,49	500,49	500,49		
	O.17 (jednostka: Hektary)		1 407,00	4 643,00	8 280,00	9 436,00	11 506,00		35 272,00
8_11_5 - Uprawy zielarskie w okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		407,28	407,28	407,28	407,28	407,28		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		500,49	500,49	500,49	500,49	500,49		
	O.17 (jednostka: Hektary)		707,00	2 334,00	4 162,00	3 628,00	2 081,00		12 912,00
8_11_10 - Uprawy jagodowe po okresie konwersji (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)- PL-43,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		485,62	485,62	485,62	485,62	485,62		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		596,76	596,76	596,76	596,76	596,76		

91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	O.17 (jednostka: Hektary)		995,00	3 282,00	5 853,00	6 405,00	7 251,00		23 786,00
OGÓLEM	O.17 (jednostka: Hektary)		102 530,00	338 349,00	603 387,00	633 556,00	658 901,00		2 336 723,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		40 158 502,00	132 523 673,00	236 332 998,00	245 759 750,00	250 147 798,00		904 922 721,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		22 087 176,10	72 888 020,15	129 983 148,90	135 167 862,50	137 581 288,90		497 707 496,55
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.2.	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_2_10 - Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		361,32	344,90	339,42	336,68	335,04		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		482,25	482,25	482,25	482,25	482,25		
	O.14 (jednostka: Hektary)		1 818,00	3 636,00	5 453,00	7 272,00	9 090,00		27 269,00
8_2_11 - Ochrona siedlisk lęgowych derkacza (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		245,14	234,00	230,28	228,43	227,31		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		347,42	347,42	347,42	347,42	347,42		
	O.14 (jednostka: Hektary)		130,00	259,00	389,00	518,00	648,00		1 944,00
8_2_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		337,42	322,08	316,97	314,41	312,88		
91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		454,47	454,47	454,47	454,47	454,47		
	O.14 (jednostka: Hektary)		80,00	161,00	241,00	321,00	402,00		1 205,00
8_2_3 - Murawy (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		374,56	357,54	351,86	349,03	347,32		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		434,70	434,70	434,70	434,70	434,70		
	O.14 (jednostka: Hektary)		1 625,00	3 251,00	4 876,00	6 501,00	8 125,00		24 378,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		259,08	247,30	243,38	241,42	240,24		

8_2_4 - Pónaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		300,67	300,67	300,67	300,67	300,67		
	O.14 (jednostka: Hektary)		16 850,00	33 701,00	50 550,00	67 400,00	84 250,00		252 751,00
8_2_6 - Torfowiska - wymogi kluczowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		253,63	242,10	238,26	236,34	235,18		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		308,85	308,85	308,85	308,85	308,85		
	O.14 (jednostka: Hektary)		12,00	23,00	35,00	48,00	60,00		178,00
8_2_7 - Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		359,47	343,13	337,69	334,96	333,33		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		477,12	477,12	477,12	477,12	477,12		
	O.14 (jednostka: Hektary)		222,00	442,00	664,00	885,00	1 107,00		3 320,00
8_2_8 - Ochrona siedlisk łągowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		245,14	234,00	230,29	228,43	227,32		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		347,42	347,42	347,42	347,42	347,42		
	O.14 (jednostka: Hektary)		14 489,00	28 980,00	43 469,00	57 959,00	72 448,00		217 345,00
8_2_5 - Pónaturalne łąki świeże (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		347,84	332,03	326,76	324,13	322,54		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		403,69	403,69	403,69	403,69	403,69		
	O.14 (jednostka: Hektary)		32 655,00	65 309,00	97 965,00	130 619,00	163 274,00		489 822,00
8_2_9 - Ochrona siedlisk łągowych dubelta i kulika wielkiego (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		313,04	298,81	294,07	291,69	290,27		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		426,16	426,16	426,16	426,16	426,16		
	O.14 (jednostka: Hektary)		1 402,00	2 806,00	4 208,00	5 610,00	7 014,00		21 040,00
8_2_1 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		364,34	347,78	342,26	339,50	337,84		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		422,83	422,83	422,83	422,83	422,83		
	O.14 (jednostka: Hektary)		730,00	1 460,00	2 190,00	2 921,00	3 650,00		10 951,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)		70 013,00	140 028,00	210 040,00	280 054,00	350 068,00		1 050 203,00

	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		21 388 144,00	40 832 456,00	60 276 435,00	79 721 296,00	99 164 235,00		301 382 566,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		17 110 515,20	32 665 964,80	48 221 148,00	63 777 036,80	79 331 388,00		241 106 052,80
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.3.	Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_3 - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		187,87	187,87	187,87	187,87	187,87		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)		6 272,00	12 543,00	18 815,00	25 087,00	31 358,00		94 075,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)		6 272,00	12 543,00	18 815,00	25 087,00	31 358,00		94 075,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 178 321,00	2 356 453,00	3 534 774,00	4 713 095,00	5 891 227,00		17 673 870,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		942 656,80	1 885 162,40	2 827 819,20	3 770 476,00	4 712 981,60		14 139 096,00

Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)									

Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.4.	Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_4 - Sady odmian tradycyjnych pow. 15 lat (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		475,73	475,73	475,73	475,73	475,73		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)		98,00	196,00	295,00	394,00	492,00		1 475,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)		98,00	196,00	295,00	394,00	492,00		1 475,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		46 622,00	93 243,00	140 340,00	187 438,00	234 059,00		701 702,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		37 297,60	74 594,40	112 272,00	149 950,40	187 247,20		561 361,60
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.5.	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_5_2 - Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		385,65	385,65	385,65	385,65	385,65		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		436,58	436,58	436,58	436,58	436,58		
	O.19 (jednostka: Hektary)		319,00	637,00	956,00	1 274,00	1 593,00		4 779,00
8_5_1 - Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		317,08	317,08	317,08	317,08	317,08		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Hektary)		1 048,00	2 095,00	3 144,00	4 192,00	5 240,00		15 719,00
OGÓLEM	O.19 (jednostka: Hektary)		1 367,00	2 732,00	4 100,00	5 466,00	6 833,00		20 498,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		455 322,00	909 942,00	1 365 581,00	1 820 517,00	2 275 840,00		6 827 202,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		364 257,60	727 953,60	1 092 464,80	1 456 413,60	1 820 672,00		5 461 761,60
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									

ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.6.	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_6_1 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		615,28	615,28	615,28	615,28	615,28		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		4 944,00	8 127,00	10 723,00	10 956,00	11 191,00		45 941,00
8_6_2 - Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		393,71	393,71	393,71	393,71	393,71		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		2 494,00	4 100,00	5 408,00	5 526,00	5 644,00		23 172,00
8_6_1_i_2_plus - Dodatkowa płatność do samców w ramach wariantów 1.1. i 1.2. (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 400,22	3 400,22	3 400,22	3 400,22	3 400,22		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		20,00	20,00	20,00	20,00	20,00		100,00
8_6_3 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (koni małopolskie i wielkopolskie)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		499,81	499,81	499,81	499,81	499,81		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								

(Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		314,00	552,00	713,00	726,00	742,00		3 047,00
8_6_5 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie śląskie) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		460,86	460,86	460,86	460,86	460,86		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		663,00	1 165,00	1 505,00	1 535,00	1 563,00		6 431,00
8_6_7 - . Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie polskie i huculskie) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		897,00	897,00	897,00	897,00	897,00		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		802,00	1 411,00	1 825,00	1 861,00	1 895,00		7 794,00
8_6_6 - Zachowanie lokalnych ras koni -	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		987,83	987,83	987,83	987,83	987,83		

samce (konie śląskie) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		42,00	74,00	96,00	98,00	99,00		409,00
8_6_8 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie polskie i huculskie) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 921,35	1 921,35	1 921,35	1 921,35	1 921,35		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		51,00	90,00	116,00	118,00	120,00		495,00
8_6_10 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie zimmokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		470,60	470,60	470,60	470,60	470,60		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		208,00	366,00	472,00	482,00	491,00		2 019,00
8_6_11 - Zachowanie lokalnych ras owiec (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 123,60	1 123,60	1 123,60	1 123,60	1 123,60		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		4 204,00	6 420,00	7 998,00	8 160,00	8 321,00		35 103,00

8_6_13 - Zachowanie lokalnych ras kóz (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 427,72	1 427,72	1 427,72	1 472,72	1 472,72	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		18,00	34,00	52,00	53,00	54,00	211,00
8_6_4 - Zachowanie lokalnych ras koni - samce (konie małopolskie i wielkopolskie) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 109,55	1 109,55	1 109,55	1 109,55	1 109,55	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		19,00	34,00	44,00	45,00	46,00	188,00
8_6_9 - Zachowanie lokalnych ras koni - samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		409,18	409,18	409,18	409,18	409,18	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		1 753,00	3 082,00	3 987,00	4 063,00	4 139,00	17 024,00
8_6_12 - Zachowanie lokalnych ras świń (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		857,14	857,14	857,14	857,14	857,14	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							

	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		401,00	815,00	889,00	909,00	927,00	3 941,00
OGÓLEM	O.19 (jednostka: Duże jednostki przeliczeniowe inwentarza)		15 933,00	26 290,00	33 848,00	34 552,00	35 252,00	145 875,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		11 342 509,00	18 438 762,00	23 524 663,00	24 010 422,00	24 491 899,00	101 808 255,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		9 074 007,20	14 751 009,60	18 819 730,40	19 208 337,60	19 593 519,20	81 446 604,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)							
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)							

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.7.	Bioróżnorodność na gruntach ornych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_7_1 - Wieloletnie pasy kwietne (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		786,74	786,74	786,74	786,74	786,74		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)		142,00	283,00	425,00	567,00	708,00		2 125,00
8_7_2 - Ogródki bioróżnorodnościowe (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		526,29	526,29	526,29	526,29	526,29		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)		142,00	283,00	425,00	567,00	708,00		2 125,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)		284,00	566,00	850,00	1 134,00	1 416,00		4 250,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		186 450,00	371 587,00	558 038,00	744 488,00	929 625,00		2 790 188,00

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		149 160,00	297 269,60	446 430,40	595 590,40	743 700,00		2 232 150,40
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I 8.8	Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_8_3 - Premie systemów rolno-leśnych (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			67,42	67,42	67,42	67,42		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.15 (jednostka: Hektary)			975,00	1 950,00	2 925,00	3 900,00		9 750,00
8_8_1 - Premie zalesieniowe i pielęgnacyjne (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		616,98	616,98	616,98	616,98	616,98		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.15 (jednostka: Hektary)		200,00	900,00	1 600,00	2 300,00	3 000,00		8 000,00
8_8_2 - Premie zadrzewieniowe (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		560,45	560,45	560,45	560,45	560,45		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.15 (jednostka: Hektary)		100,00	487,00	874,00	1 261,00	1 648,00		4 370,00
OGÓLEM	O.15 (jednostka: Hektary)		300,00	2 362,00	4 424,00	6 486,00	8 548,00		22 120,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		179 441,00	893 956,00	1 608 470,00	2 322 985,00	3 037 500,00		8 042 352,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		143 552,80	715 164,80	1 286 776,00	1 858 388,00	2 430 000,00		6 433 881,60
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I.8.9.1.	Zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowoklimatycznego PROW 2014-2020. Pakiet 4.Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_9_1_3 - Murawy (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				362,25	362,25			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.14 (jednostka: Hektary)				205,00	1 026,00			1 231,00
8_9_1_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				245,29	245,29			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				267,87	267,87			
	O.14 (jednostka: Hektary)				42,00	212,00			254,00
8_9_1_9 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				349,44	349,44			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				412,36	412,36			
	O.14 (jednostka: Hektary)				408,00	2 240,00			2 648,00

8_9_1_10 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				302,74	302,74		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				365,62	365,62		
	O.14 (jednostka: Hektary)				578,00	3 097,00		3 675,00
8_9_1_1 - Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				352,36	352,36		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.14 (jednostka: Hektary)				99,00	494,00		593,00
8_9_1_5 - Pónaturalne łąki świeże (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				336,40	336,40		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.14 (jednostka: Hektary)				3 258,00	16 287,00		19 545,00
8_9_1_2 - Zalewowe łąki sełnicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				326,32	326,32		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				389,21	389,21		
	O.14 (jednostka: Hektary)				149,00	744,00		893,00
8_9_1_7 - Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO) (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				197,98	197,98		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.14 (jednostka: Hektary)				894,00	4 474,00		5 368,00
8_9_1_4 - Pónaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Jednolita) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				250,56	250,56		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)							
	O.14 (jednostka: Hektary)				1 050,00	5 252,00		6 302,00
8_9_1_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				347,65	347,65		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				408,09	408,09		
	O.14 (jednostka: Hektary)				130,00	650,00		780,00

8_9_1_8 - Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				237,08	237,08		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				300,00	300,00		
	O.14 (jednostka: Hektary)				3 755,00	20 476,00		24 231,00
8_9_1_11 - Ochrona siedlisk lęgowych	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				237,08	237,08		

ptaków: derkacza (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				300,00	300,00		
	O.14 (jednostka: Hektary)				46,00	252,00		298,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)				10 614,00	55 204,00		65 818,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 968 033,00	15 381 666,00		18 349 699,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				2 374 426,40	12 305 332,80		14 679 759,20
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)							
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)				2 374 426,40	12 305 332,80		14 679 759,20
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)							
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)							
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania							

I.8.9.2.	Zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowoklimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
8_9_2_3 - Murawy (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				340,51	340,51			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				362,25	362,25			
	O.14 (jednostka: Hektary)				299,00	1 499,00			1 798,00

8_9_2_6_2 - Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				326,79	326,79			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				408,09	408,09			
	O.14 (jednostka: Hektary)				34,00	173,00			207,00
8_9_2_1 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				331,22	331,22			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				352,36	352,36			
	O.14 (jednostka: Hektary)				131,00	651,00			782,00
8_9_2_2 - Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				306,74	306,74			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				389,21	389,21			
	O.14 (jednostka: Hektary)				102,00	509,00			611,00
8_9_2_4 - Półnaturalne łąki wilgotne (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				235,53	235,53			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				250,56	250,56			
	O.14 (jednostka: Hektary)				2 985,00	14 924,00			17 909,00
8_9_2_5 - Półnaturalne łąki świeże (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				316,22	316,22			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				336,40	336,40			
	O.14 (jednostka: Hektary)				5 998,00	29 990,00			35 988,00

8_9_2_6_1 - Torfowiska -wymogi obowiązkowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				230,57	230,57			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				267,87	267,87			
	O.14 (jednostka: Hektary)				8,00	41,00			49,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)				9 557,00	47 787,00			57 344,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 789 190,00	13 946 655,00			16 735 845,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				2 231 352,00	11 157 324,00			13 388 676,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)				2 231 352,00	11 157 324,00			13 388 676,00

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ENVCLIM (70)	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania								
I.8.9.3.	Zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno- środowiskowoklimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020). Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029

8_9_3 - Rolnictwo zrównoważone (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 70-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				178,58	178,58			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)				198,43	198,43			
	O.14 (jednostka: Hektary)				11 744,00	58 721,00			70 465,00
OGÓLEM	O.14 (jednostka: Hektary)				11 744,00	58 721,00			70 465,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 097 244,00	10 486 396,00			12 583 640,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				1 677 795,20	8 389 116,80			10 066 912,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)				1 677 795,20	8 389 116,80			10 066 912,00
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)									

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
ANC (71)	Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru								
I 9.	Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
9_3 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II (Dotacja - Średnia) 91(3)(a)-PL-65,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		55,85	55,85	55,85	55,85	55,85		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		59,33	59,33	59,33	59,33	59,33		
	O.12 (jednostka: Hektary)		1 480 126,00	2 283 294,00	2 283 294,00	2 283 294,00	2 283 294,00		10 613 302,00

9_6 - ONW typ górski - bez zwierząt (Dotacja - Średnia) 91(3)(a)-PL-65,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		93,52	93,52	93,52	93,52	93,52	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		101,12	101,12	101,12	101,12	101,12	
	O.12 (jednostka: Hektary)		70 134,00	108 191,00	108 191,00	108 191,00	108 191,00	502 898,00
9_7 - ONW typ górski - ze zwierzętami (Dotacja - Średnia) 91(3)(a)-PL-65,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		160,34	160,34	160,34	160,34	160,34	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		168,54	168,54	168,54	168,54	168,54	
	O.12 (jednostka: Hektary)		29 071,00	44 846,00	44 846,00	44 846,00	44 846,00	208 455,00
9_1 - ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I (Dotacja - Średnia) 91(3)(a)-PL-65,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		35,51	35,51	35,51	35,51	35,51	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		40,22	40,22	40,22	40,22	40,22	
	O.12 (jednostka: Hektary)		2 256 720,00	3 481 297,00	3 481 297,00	3 481 297,00	3 481 297,00	16 181 908,00
9_2 - ONW typ specyficzny strefa I (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo - turystycznych) (Dotacja - Średnia) 91(3)(a)-PL-65,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		35,81	35,81	35,81	35,81	35,81	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		40,22	40,22	40,22	40,22	40,22	
	O.12 (jednostka: Hektary)		558 254,00	861 183,00	861 183,00	861 183,00	861 183,00	4 002 986,00
9_5 - ONW typ specyficzny strefa II (podgórskie) - ze zwierzętami (Dotacja - Średnia) 91(3)(a)-PL-65,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		115,58	115,58	115,58	115,58	115,58	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		123,60	123,60	123,60	123,60	123,60	
	O.12 (jednostka: Hektary)		27 593,00	42 565,00	42 565,00	42 565,00	42 565,00	197 853,00
9_4 - ONW typ specyficzny strefa II -	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		54,92	54,92	54,92	54,92	54,92	

bez zwierząt (Dotacja - Średnia) 91(3)(a)-PL-65,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)		59,33	59,33	59,33	59,33	59,33	
	O.12 (jednostka: Hektary)		167 487,00	258 372,00	258 372,00	258 372,00	258 372,00	1 200 975,00
OGÓLEM	O.12 (jednostka: Hektary)		4 589 385,00	7 079 748,00	7 079 748,00	7 079 748,00	7 079 748,00	32 908 377,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		206 400 000,00	318 400 000,00	318 400 000,00	318 400 000,00	318 400 000,00	1 480 000 000,00

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		134 160 000,00	206 960 000,00	206 960 000,00	206 960 000,00	206 960 000,00	206 960 000,00	962 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.1.1	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_1_1_3 - Inwestycje budowlane i inne niż budowlane (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			262 711,18	262 711,18	262 711,18	262 711,18	262 711,18	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.20 (jednostka: Operacje)			30,00	55,00	63,00	55,00	75,00	278,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
10_1_1_1 - inwestycje budowlane (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.20 (jednostka: Operacje)			10,00	20,00	24,00	24,00	22,00	100,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
10_1_1_2 - Inwestycje inne niż budowlane	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		60 819,56	60 819,56	60 819,56	60 819,56	60 819,56	60 819,56	

(Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		380,00	836,00	1 083,00	1 014,00	938,00	635,00	4 886,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		23 111 600,00	60 726 835,45	84 316 715,00	83 022 104,34	76 298 015,00	62 725 353,21	390 200 623,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		12 711 380,00	33 399 759,50	46 374 193,25	45 662 157,38	41 963 908,25	34 498 943,99	214 610 342,37
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.1.2.	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_1_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		45 197,74	45 081,97	45 081,97	45 081,97	45 081,97	45 197,74	
(Instrument finansowy - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	O.20 (jednostka: Operacje)		177,00	244,00	244,00	244,00	244,00	177,00	1 330,00

OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		8 000 000,00	11 000 000,00	11 000 000,00	11 000 000,00	11 000 000,00	8 000 000,00	60 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		4 400 000,00	6 050 000,00	6 050 000,00	6 050 000,00	6 050 000,00	4 400 000,00	33 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)		8 000 000,00	11 000 000,00	11 000 000,00	11 000 000,00	11 000 000,00	8 000 000,00	60 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)		4 400 000,00	6 050 000,00	6 050 000,00	6 050 000,00	6 050 000,00	4 400 000,00	33 000 000,00
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.10.	Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_10_2 - Smart Village (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			2 663 337,78	2 663 337,78	2 663 337,78	2 663 337,78		
91(2)(c)-PL-55,32%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(a)-PL-55,32%	O.22 (jednostka: Operacje)			5,00	6,00	5,00	2,00		18,00
10_10_1 - Przydomowe oczyszczalnie (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		403 741,10	403 741,10	403 741,10	403 741,10	403 741,10		
91(2)(c)-PL-55,32%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(a)-PL-55,32%	O.22 (jednostka: Operacje)		100,00	200,00	290,00	100,00	21,00		711,00
OGÓLEM	O.22 (jednostka: Operacje)								

	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		40 374 109,75	94 064 908,31	133 064 944,78	53 690 798,60	13 805 238,56		335 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		22 205 760,36	51 735 699,57	73 185 719,63	29 529 939,23	7 592 881,21		184 250 000,00

	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.11.	Zalesianie gruntów rolnych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_11 - Zalesianie gruntów rolnych (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 648,21	4 648,21	4 648,21	4 648,21	4 648,21		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka: Hektary)		500,00	500,00	500,00	500,00	500,00		2 500,00
OGÓLEM	O.21 (jednostka: null)		500,00	500,00	500,00	500,00	500,00		2 500,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 324 105,00	2 324 105,00	2 324 105,00	2 324 105,00	2 324 105,00		11 620 525,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		1 859 284,00	1 859 284,00	1 859 284,00	1 859 284,00	1 859 284,00		9 296 420,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.12.	Tworzenie zadrzewień śródpolnych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_12 - Tworzenie zadrzewień śródpolnych (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 102,38	3 102,38	3 102,38	3 102,38	3 102,38		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka: Hektary)		387,00	387,00	387,00	387,00	387,00		1 935,00
OGÓLEM	O.21 (jednostka: null)		387,00	387,00	387,00	387,00	387,00		1 935,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 200 621,00	1 200 621,00	1 200 621,00	1 200 621,00	1 200 621,00		6 003 105,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		960 496,80	960 496,80	960 496,80	960 496,80	960 496,80		4 802 484,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.13.	Zakładanie systemów rolnoleśnych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_13 - Zakładanie systemów rolnoleśnych (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 230,52	1 230,52	1 230,52	1 230,52	1 230,52		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka: Hektary)		975,00	975,00	975,00	975,00	975,00		4 875,00
OGÓŁEM	O.21 (jednostka: null)		975,00	975,00	975,00	975,00	975,00		4 875,00

	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 199 757,00	1 199 757,00	1 199 757,00	1 199 757,00	1 199 757,00		5 998 785,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		959 805,60	959 805,60	959 805,60	959 805,60	959 805,60		4 799 028,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.14.	Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_14_1 - Inwestycje bioróżnorodnościowe (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 221,05	4 221,05	4 221,05	4 221,05	4 221,05		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka: Hektary)		398,00	398,00	398,00	398,00	398,00		1 990,00
10_14_2 - Cięcia pielęgnacyjne (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 73-PL-80,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		384,62	384,62	384,62	384,62	384,62		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.21 (jednostka: Hektary)		1 872,00	1 872,00	1 872,00	1 872,00	1 872,00		9 360,00
OGÓLEM	O.21 (jednostka: null)		2 270,00	2 270,00	2 270,00	2 270,00	2 270,00		11 350,00
OGÓLEM	O.21 (jednostka: null)		2 270,00	2 270,00	2 270,00	2 270,00	2 270,00		11 350,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 399 987,00	2 399 987,00	2 399 987,00	2 399 987,00	2 399 987,00		11 999 935,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		1 919 989,60	1 919 989,60	1 919 989,60	1 919 989,60	1 919 989,60		9 599 948,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.15	Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			30 338,72	30 338,72	30 338,72	30 338,72	30 338,72	
(Dotacja - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(d)-PL-43,00%	O.20 (jednostka: Operacje)			2 038,00	2 038,00	2 038,00	2 038,00	2 036,00	10 188,00
91(2)(c)-PL-55,32%									
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			61 830 316,00	61 830 316,00	61 830 316,00	61 830 316,00	61 769 645,00	309 090 909,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			34 006 673,80	34 006 673,80	34 006 673,80	34 006 673,80	33 973 304,80	170 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								

I 10.2.	Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_2_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar B - termomodernizacja (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		350,00	450,00	550,00	550,00	446,00		2 346,00
10_2_1_1 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A -biogazownie (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			303 501,95	303 501,95	303 501,95			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)			80,00	110,00	67,00			257,00
10_2_1_2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, obszar A - fotowoltaika (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33	40 436,33		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		350,00	450,00	550,00	550,00	446,00		2 346,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		28 305 434,00	60 672 856,00	77 865 180,50	64 814 594,50	36 069 208,00		267 727 273,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		15 567 988,70	33 370 070,80	42 825 849,28	35 648 026,98	19 838 064,24		147 250 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.3.	Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_3 - Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			12 142,24	12 142,24	12 142,24	12 142,24	12 142,24	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)			1 153,00	1 153,00	1 153,00	1 153,00	1 153,00	5 765,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	70 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			7 700 000,00	7 700 000,00	7 700 000,00	7 700 000,00	7 700 000,00	38 500 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.4.	Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_4 - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			40 562,38	40 562,38	40 562,38			
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.20 (jednostka: Operacje)			1 000,00	2 700,00	1 662,00			5 362,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			40 562 380,00	109 518 546,00	67 414 710,00			217 495 636,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			22 309 309,00	60 235 200,00	37 078 091,00			119 622 600,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.5.	Rozwój małych gospodarstw	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_5_1 - Rozwój małych gospodarstw - krótki łańcuch dostaw i	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		26 431,80	26 431,80	26 431,80	26 431,80	26 431,80	26 431,80	

gospodarstwa ekologiczne (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		1 944,00	2 116,00	2 386,00	2 477,00	520,00	520,00	9 963,00
10_5_2 - Rozwój małych gospodarstw - pozostałe (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		22 027,44	22 027,44	22 027,44	22 027,44	22 027,44	22 027,44	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)		711,00	755,00	857,00	893,00	177,00	178,00	3 571,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		67 044 928,00	72 560 405,00	81 943 789,00	85 142 068,00	17 643 391,00	17 665 419,00	342 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		36 874 710,40	39 908 222,75	45 069 083,95	46 828 137,40	9 703 865,05	9 715 980,45	188 100 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.6.1	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - w gospodarstwie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_6_1_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) w gospodarstwie -	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				104 508,20	104 508,20	104 508,20	104 508,20	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								

rozwijanie mikro, MOL. (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	O.20 (jednostka: Operacje)				15,00	25,00	36,00	46,00	122,00
10_6_1_1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) w gospodarstwie - RHD, MOL. (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				24 056,60	24 056,60	24 056,60	24 056,60	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.20 (jednostka: Operacje)				180,00	330,00	480,00	600,00	1 590,00
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				5 897 813,00	10 551 385,00	15 309 465,00	19 241 337,00	51 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				3 243 797,15	5 803 261,75	8 420 205,75	10 582 735,35	28 050 000,00

	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.6.2.	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_6_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	

(Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie (Instrument finansowy - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(d)-PL-43,00%	O.20 (jednostka: Operacje)		10,00	10,00	40,00	40,00	30,00	20,00	150,00
91(2)(c)-PL-55,32%									
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.20 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00	3 000 000,00	2 000 000,00	15 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		550 000,00	550 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	1 650 000,00	1 100 000,00	8 250 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00	3 000 000,00	2 000 000,00	15 000 000,00

	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)		550 000,00	550 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	1 650 000,00	1 100 000,00	8 250 000,00
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.7.1	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_7_1 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 040 000,00	2 040 000,00	2 040 000,00		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
(Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	O.24 (jednostka: Operacje)				12,00	33,00	55,00		100,00
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								

	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				24 480 000,00	67 320 000,00	112 200 000,00		204 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				13 464 000,00	37 026 000,00	61 710 000,00		112 200 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.7.2.	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_7_2 - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem (Instrument finansowy - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.24 (jednostka: Operacje)		5,00	15,00	25,00	25,00	20,00	10,00	100,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	3 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	4 000 000,00	2 000 000,00	20 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		550 000,00	1 650 000,00	2 750 000,00	2 750 000,00	2 200 000,00	1 100 000,00	11 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 000 000,00	3 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	4 000 000,00	2 000 000,00	20 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)		550 000,00	1 650 000,00	2 750 000,00	2 750 000,00	2 200 000,00	1 100 000,00	11 000 000,00
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.8	Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				2 834 240,00	2 834 240,00	2 834 240,00	2 834 240,00	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.24 (jednostka: Operacje)				10,00	10,00	20,00	8,00	48,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				28 342 400,00	28 342 400,00	56 657 600,00	22 657 600,00	136 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				15 588 320,00	15 588 320,00	31 161 680,00	12 461 680,00	74 800 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
INVEST (73-74)	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie								
I 10.9.	Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
10_9_2 - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
(Instrument finansowy - Średnia)	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(d)-PL-43,00%	O.24 (jednostka: Operacje)			120,00	120,00	120,00	100,00	40,00	500,00
91(2)(c)-PL-55,32%									
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.24 (jednostka: Operacje)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	10 000 000,00	4 000 000,00	50 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			6 600 000,00	6 600 000,00	6 600 000,00	5 500 000,00	2 200 000,00	27 500 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)			12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	10 000 000,00	4 000 000,00	50 000 000,00
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)			6 600 000,00	6 600 000,00	6 600 000,00	5 500 000,00	2 200 000,00	27 500 000,00
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

INSTAL (75)	Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich								
I 11.	Premie dla młodych rolników	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
11 - Premie dla młodych rolników (Dotacja - Jednolita)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		44 943,82	44 943,82	44 943,82	44 943,82	44 943,82	44 943,82	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.25 (jednostka: Beneficjenci)		2 000,00	2 140,00	2 482,00	2 550,00	2 556,00	1 022,00	12 750,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.25 (jednostka: Beneficjenci)		2 000,00	2 140,00	2 482,00	2 550,00	2 556,00	1 022,00	12 750,00
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		89 870 841,00	96 162 976,00	111 533 762,00	114 589 941,00	114 859 605,00	45 915 784,00	572 932 909,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		49 428 962,00	52 889 637,00	61 343 569,00	63 024 467,45	63 172 783,00	25 253 681,55	315 113 100,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
RISK (76)	Narzędzia zarządzania ryzykiem								
I 12.1.	Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029

12_1 - Dopłaty do składek ubezpieczenia (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	1 719,11	1 719,11	1 719,11	1 719,11	1 719,11			
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%									
91(2)(a)-PL-55,32%	O.9 (jednostka: Beneficjenci)	2 580,00	4 600,00	5 750,00	6 900,00	9 201,00			29 031,00

OGÓLEM	O.9 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	4 435 322,40	7 907 924,60	9 884 900,60	11 861 877,60	15 817 758,80			49 907 784,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	2 439 427,00	4 349 359,00	5 436 695,00	6 524 033,00	8 699 767,00			27 449 281,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)									
RISK (76)	Narzędzia zarządzania ryzykiem								
I 12.2.	Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
12_2 - Dofinansowanie funduszy (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	9 333 336,00	9 333 336,00	9 333 336,00	9 333 336,00	9 333 336,00	9 333 336,00	9 333 336,00	
	91(2)(d)-PL-43,00%								
	91(2)(c)-PL-55,32%								
91(2)(a)-PL-55,32%	O.9 (jednostka: Roczna płatność na fundusz)	4,00		1,00	1,00				6,00
OGÓLEM	O.9 (jednostka: null)								

	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	9 333 335,00	9 333 335,00	11 666 668,00	14 000 000,00	4 666 664,00	4 666 664,00	2 333 334,00	56 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	5 133 334,00	5 133 334,00	6 416 668,00	7 700 000,00	2 566 665,00	2 566 665,00	1 283 334,00	30 800 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
COOP (77)	Współpraca								
I 13.1.	LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
13_1_7 - Ludność wiejska (90 000 - 99 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	3 362 500,00	
91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-55,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(3)(c) - 77-PL-55,00%	O.31 (jednostka: Strategie)		16,00						16,00
13_1_11 - Ludność wiejska (130 000 - 139 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	4 412 500,00	
91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-55,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(3)(c) - 77-PL-55,00%	O.31 (jednostka: Strategie)		5,00						5,00

13_1_9 - Ludność wiejska (110 000 - 119 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	3 912 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		7,00						7,00
13_1_1 - Ludność wiejska (30 000 - 39 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	1 569 978,86	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		43,00						43,00
13_1_2 - Ludność wiejska (40 000 - 49 999) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	1 862 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								

91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	O.31 (jednostka: Strategie)		46,00						46,00
13_1_3 - Ludność wiejska (50 000 - 59 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	2 162 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		43,00						43,00
13_1_4 - Ludność wiejska (60 000 - 69 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	2 462 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		47,00						47,00
13_1_8 - Ludność wiejska (100 000 - 109 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL-	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	3 662 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								

55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	O.31 (jednostka: Strategie)		8,00						8,00
13_1_5 - Ludność wiejska (70 000 - 79 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL- 55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	2 762 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		33,00						33,00
13_1_6 - Ludność wiejska (80 000 - 89 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL- 55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	3 062 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		23,00						23,00
13_1_10 - Ludność wiejska (120 000 - 129 999) (Dotacja - Średnia) 91(3)(b) - 77(1)(b)-PL- 55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	4 162 500,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		7,00						7,00
13_1_12 - Ludność wiejska (>140 000) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	4 662 500,00	

91(3)(b) - 77(1)(b)-PL- 55,00% 91(3)(c) - 77-PL-55,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.31 (jednostka: Strategie)		5,00						5,00
OGÓLEM	O.31 (jednostka: Strategie)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		7 085 091,00	30 182 487,27	101 245 949,09	108 897 847,27	123 493 134,55	337 604 581,82	708 509 091,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		3 896 800,00	16 600 368,00	55 685 272,00	59 893 816,00	67 921 224,00	185 682 520,00	389 680 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								

	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
COOP (77)	Współpraca								
I 13.2.	Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
13_2_1 - Grupy producentów rolnych (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.28 (jednostka: Beneficjenci)		48,00	55,00	47,00	15,00			165,00
13_2_2 - Organizacje producentów rolnych (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.28 (jednostka: Beneficjenci)		71,00	97,00	83,00	28,00			279,00
OGÓLEM	O.28 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		8 500 000,00	20 400 000,00	33 000 000,00	37 280 000,00	37 800 000,00	29 300 000,00	166 280 000,00

	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		4 675 000,00	11 220 000,00	18 150 000,00	20 504 000,00	20 790 000,00	16 115 000,00	91 454 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								

	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
COOP (77)	Współpraca								
I 13.3.	Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
13_3 - Promocja systemów jakości (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		393 258,06	393 258,06	393 258,06	393 258,06	393 258,06	393 258,06	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.32 (jednostka: liczba operacji promocyjnych)		16,00	16,00	16,00	16,00	15,00	15,00	94,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.32 (jednostka: null)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		6 292 132,00	6 292 132,00	6 292 132,00	6 292 132,00	5 898 872,50	5 898 872,50	36 966 273,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		3 460 672,60	3 460 672,60	3 460 672,60	3 460 672,60	3 244 379,80	3 244 379,80	20 331 450,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
COOP (77)	Współpraca								
I 13.4.	Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
13_4 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			143 834,00	143 834,00	143 834,00	143 834,00	143 834,00	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.29 (jednostka: Beneficjenci)			73,00	73,00				146,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.29 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			2 624 977,00	5 249 955,00	5 249 955,00	5 249 955,00	2 624 976,00	20 999 818,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)			1 443 737,35	2 887 475,25	2 887 475,25	2 887 475,25	1 443 736,90	11 549 900,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
COOP (77)	Współpraca								

I 13.5.	Współpraca Grup Operacyjnych EPI	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
13_5_1 - Wsparcie przygotowawcze (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		11 235,96	11 235,96	11 235,96				
91(3)(b) - 77(1)(a)-PL-55,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.1 (jednostka: Projekty)		36,00	28,00	28,00				92,00
13_5_3 - Realizacja operacji (planowany budżet projektu) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		78 651,69	78 651,69	78 651,69	78 651,69	78 651,69	78 651,69	
91(3)(b) - 77(1)(a)-PL-55,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.1 (jednostka: Projekty)		10,00	21,00	21,00	31,00	63,00	63,00	209,00
13_5_2 - Realizacja operacji (refundacja) (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		561 797,75	561 797,75	561 797,75	561 797,75	561 797,75	561 797,75	
91(3)(b) - 77(1)(a)-PL-55,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.1 (jednostka: Projekty)		8,00	16,00	16,00	25,00	49,00	49,00	163,00
OGÓLEM	O.1 (jednostka: Projekty)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		5 812 425,00	11 107 100,00	11 107 100,00	16 194 675,00	32 389 350,00	32 389 350,00	109 000 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		3 196 833,75	6 108 905,00	6 108 905,00	8 907 071,25	17 814 142,50	17 814 142,50	59 950 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
COOP (77)	Współpraca								

I 13.6.	Zobowiązania dla beneficjentów działania 9 Tworzenie grup producentów i organizacji producentów PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych.	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
13_6 - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych - zobowiązania PROW2014-2020 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				100 000,00				
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.28 (jednostka: Beneficjenci)				227,00				227,00
OGÓLEM	O.28 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				22 720 000,00				22 720 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				12 496 000,00				12 496 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
COOP (77)	Współpraca								

I 13.7	Zobowiązania dla beneficjentów poddziałania 3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości PROW 2014–2020, realizowane w ramach interwencji I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
13_7 - Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności - Zobowiązania z PROW 2014-2020, w zakresie poddz. 3.1 "Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości" (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				510,67	510,67			
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.29 (jednostka: Beneficjenci)				264,00				264,00
OGÓLEM	O.29 (jednostka: Beneficjenci)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)				121 061,00	13 757,00			134 818,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)				66 583,55	7 566,35			74 149,90
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								

	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
KNOW (78)	Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji								

I 14.1.	Doskonalenie zawodowe rolników	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
14.1 - Doskonalenie zawodowe rolników - moduł 1 i 2 (Dotacja - Średnia)	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	269,66	269,66	269,66	269,66	269,66	269,66	269,66	
91(2)(d)-PL-43,00%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
91(2)(c)-PL-55,32%	O.33 (jednostka: osobodzień szkoleniowy)	3 750,00	20 000,00	27 500,00	27 500,00	25 000,00	15 000,00	6 250,00	125 000,00
91(2)(a)-PL-55,32%									
OGÓLEM	O.33 (jednostka: null)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	1 011 235,95	5 393 258,43	7 415 730,34	7 415 730,34	6 741 573,03	4 045 078,65	1 685 393,26	33 708 000,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	556 179,77	2 966 292,13	4 078 651,69	4 078 651,69	3 707 865,17	2 224 793,26	926 966,29	18 539 400,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
KNOW (78)	Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji								
I 14.2.	Kompleksowe doradztwo rolnicze	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
14_2_2 - Kompleksowe doradztwo rolnicze - moduł 2 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			17 078,65	17 078,65	17 078,65	17 078,65		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Operacje)			80,00	80,00	80,00	80,00		320,00
14_2_1 - Kompleksowe doradztwo rolnicze -	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 460,69	1 460,69	1 460,69	1 460,69	1 460,69	1 460,69	

moduł 1 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: usługa doradcza)		4 487,00	17 946,00	13 460,00	22 433,00	17 946,00	13 460,00	89 732,00
OGÓLEM	O.33 (jednostka: Operacje)								
OGÓLEM	O.33 (jednostka: null)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		6 553 370,80	27 579 775,34	21 026 404,53	34 133 288,59	27 579 775,34	19 660 112,40	136 532 727,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		3 604 353,94	15 168 876,44	11 564 522,49	18 773 308,87	15 168 876,44	10 813 061,82	75 093 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								

	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								
KNOW (78)	Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji								
I 14.3.	Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
14_3_3 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 4 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		1 910,11	1 910,11	1 910,11	1 910,11	1 910,11	1 910,11	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Operacje)		100,00	300,00	200,00	200,00	100,00	100,00	1 000,00
14_3_1 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 1 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	310,11	310,11	310,11	310,11	310,11	310,11		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								

91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	O.33 (jednostka: osobodzień szkoleniowy)	696,00	2 783,00	1 391,00	696,00	696,00	696,00		6 958,00
14_3_5 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych- moduł 2 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		269,66	269,66	269,66	269,66	269,66	269,66	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: osobodzień szkoleniowy)		650,00	1 300,00	1 300,00	1 300,00	1 300,00	650,00	6 500,00
	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		2 134,83	2 134,83	2 134,83	2 134,83	2 134,83	2 134,83	

14_3_2 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 3 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Operacje)		90,00	180,00	180,00	180,00	180,00	90,00	900,00
14_3_4 - Doskonalenie zawodowe kadr doradczych-moduł 5 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		128,09	128,09	128,09	128,09	128,09		
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: osobodzień praktyk)		820,00	2 460,00	1 640,00	1 640,00	1 640,00		8 200,00
OGÓLEM	O.33 (jednostka: Operacje)								
OGÓLEM	O.33 (jednostka: null)								
OGÓLEM	O.33 (jednostka: null)								
OGÓLEM	O.33 (jednostka: null)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)	215 730,34	1 526 382,02	2 054 425,86	1 542 651,68	1 542 651,68	1 351 640,45	558 426,97	8 791 909,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)	118 651,68	839 510,11	1 129 934,27	848 458,43	848 458,43	743 402,25	307 134,83	4 835 550,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

KNOW (78)	Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji								
I 14.4.	Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
14_4_1 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych-moduł 1 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)			3 775,28	3 775,28	3 775,28	3 775,28	3 775,28	
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: wizyta grupowa)			550,00	1 100,00	1 650,00	1 100,00	1 100,00	5 500,00
14_4_2 - Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych-moduł 2 (Dotacja - Średnia) 91(2)(d)-PL-43,00% 91(2)(c)-PL-55,32% 91(2)(a)-PL-55,32%	Planowana kwota jednostkowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		11 123,60	11 123,60	11 123,60				
	Maksymalna kwota planowanej kwoty jednostkowej (EUR)								
	O.33 (jednostka: Activities)		22,00	54,00	32,00				108,00
OGÓLEM	O.33 (jednostka: null)								
OGÓLEM	O.33 (jednostka: Activities)								
	Orientacyjna roczna alokacja finansowa (całkowite wydatki publiczne w EUR)		240 269,66	2 677 078,65	4 513 213,48	6 229 275,23	4 152 808,99	4 152 808,99	21 965 455,00
	Całkowita orientacyjna roczna alokacja finansowa (wkład Unii w EUR)		132 148,31	1 472 393,26	2 482 267,42	3 426 101,13	2 284 044,94	2 284 044,94	12 081 000,00
	Z czego na instrument finansowy (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego na instrument finansowy (wkład Unii w EUR)								
	Z czego przeniesienie (całkowite wydatki publiczne w EUR)								
	Z czego przeniesienie (wkład Unii w EUR)								
	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (ma zastosowanie do art. 95 ust. 1 na podstawie art. 73 i 75) (całkowite wydatki publiczne w EUR)								

	Z czego kwota niezbędna do uzyskania minimalnej alokacji finansowej określonej w załączniku XII (wkład Unii w EUR)								

Załącznik VI dotyczący przejściowej pomocy krajowej (w stosownych przypadkach)

a) roczna pula środków finansowych dla każdego sektora, dla którego przyznawane jest przejściowe wsparcie krajowe

Sektor	Sektorowa pula środków finansowych, EUR				
	2023	2024	2025	2026	2027
Tytoń (grupa odmian II, III, IV)	2 734 824,69	2 461 342,22	2 187 859,75	1 914 377,28	1 640 894,81
Tytoń (grupa I - Virginia)	15 412 500,00	13 871 250,00	12 330 000,00	10 788 750,00	9 247 500,00
Płatność obszarowa niezwiązana z produkcją (uzupełniająca płatność podstawowa)	89 887 640,45	89 887 640,45	89 887 640,45	89 887 640,45	89 887 640,45

b) w stosownych przypadkach, maksymalna jednostkowa stawka wsparcia na każdy rok okresu

Sektor	Maksymalna jednostkowa stawka wsparcia w %				
	2023	2024	2025	2026	2027
Tytoń (grupa odmian II, III, IV)					
Tytoń (grupa I - Virginia)					
Płatność obszarowa niezwiązana z produkcją (uzupełniająca płatność podstawowa)	9,60	9,60	9,60	9,60	9,60

c) w stosownych przypadkach, informacje dotyczące okresu odniesienia zmodyfikowanego zgodnie z art. 147 ust. 2 akapit drugi

Sektor	informacje dotyczące zmienionego okresu odniesienia

Tytoń (grupa odmian II, III, IV)	Okres 2005-2006 zastąpiono okresem 2017-2018. Płatność będzie przysługiwała rolnikowi, jeśli: • w 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego prowadzonego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) oraz • spełnia kryteria do otrzymywania podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności. Płatność będzie przyznawana proporcjonalnie do produkcji tytoniu w roku 2018 (ilość wyrażona w kilogramach), w ramach umowy. W przypadku, gdy rolnicy byli wpisani do rejestru KOWR w 2018 r., ale nie zawarli umowy/nie mogą wykazać produkcji w 2018 r. płatności będą przyznawane proporcjonalnie do produkcji w roku 2017. Indywidualna ilość referencyjna będzie określona dla każdego beneficjenta jako ilość surowca dostarczonego do przetwórcy/podmiotu pośredniczącego w ramach umowy zawartej w okresie referencyjnym, jednak nie mniej niż 70% ilości surowca tytoniowego objętego umową (na wzór obecnie stosowanego rozwiązania).

PL

868

PL

	Dodatkowe informacje: Faktyczna pula środków na dany rok będzie ustalona jako iloczyn ilości wynikających ze złożonych w danym roku wniosków oraz stawek płatności do tytoniu z grupy I (Virginia) na dany rok.

Tytoń (grupa I - Virginia)	Okres 2005-2006 zastąpiono okresem 2017-2018. Płatność będzie przysługiwała rolnikowi, jeśli: • w 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego prowadzonego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) oraz • spełnia kryteria do otrzymywania podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności. Płatność będzie przyznawana proporcjonalnie do produkcji tytoniu w roku 2018 (ilość wyrażona w kilogramach), w ramach umowy. W przypadku, gdy rolnicy byli wpisani do rejestru KOWR w 2018 r., ale nie zawarli umowy/nie mogą wykazać produkcji w 2018 r. płatności będą przyznawane proporcjonalnie do produkcji w roku 2017. Indywidualna ilość referencyjna będzie określona dla każdego beneficjenta jako ilość surowca dostarczonego do przetwórcy/podmiotu pośredniczącego w ramach umowy zawartej w okresie referencyjnym, jednak nie mniej niż 70% ilości surowca tytoniowego objętego umową (na wzór obecnie stosowanego rozwiązania).
Płatność obszarowa niezwiązana z produkcją (uzupełniająca płatność podstawowa)	Brak zmian w zakresie okresu referencyjnego. Dodatkowe informacje: 1. Na obecnym etapie na wsparcie planuje się przeznaczyć 400 mln PLN rocznie. Podane kwoty zostały przeliczone według szacunkowego kursu wymiany wynoszącego 4,45 PLN/EUR. 2. Wartość 9,6 to maksymalna jednostkowa stawka w EUR/ha. Została obliczona jako iloraz planowanej puli środków i powierzchni objętej wsparciem za rok 2013 (ok. 9,3 mln ha).

